MICHEL ZÉVACO

PARDAYANLAR

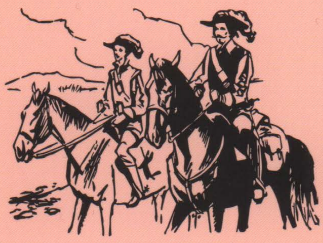
4

FAUSTA'NIN YENİLGİSİ

Çevirenler Cemil C. Cem - Hazal Çevik

dedalus

dedalus

"Bir kelimeye karşılık bir kılıç darbesi çok değildir herhalde, ne dersiniz? Tabii, çok değildir. Sizin söylediğiniz o bir tek kelime, benim gibi serseri bir şövalyenin düşüncelerini sadece biraz değiştirdi. Benim bir tek kılıç vuruşum ise koca bir krallığın yüzünü değiştiriyor!"

Fransa'da ipler kopma noktasındadır. Politik oyunların, bilek kuvvetinin önüne geçtiği, kimsenin kimseye güvenmediği bu taht mücadelesinde son kozlar oynanmış, taraflar maskelerini indirip burun buruna gelmişlerdir. Bundan sonra iş kılıçlara düşecektir.

Paris Kralı Henri de Guise, Fransa tahtına dönen III. Henri'nin açığını kollarken, Kraliçe Fausta da papa olabilmek için, V. Sixtus'u alt etmeye çalışmaktadır. Bir de bunlara geçmişten gelen hesaplaşmalar eklenir ve düşmanlar ölse bile düşmanlık bitmez.

Pardaillan ise Charles d'Angoulême ile birlikte tehlikeden tehlikeye koşmaktadır. Violetta'nın peşinde geçen günlerde, geçmişin intikamı onu taht ve papalık savaşına dek sürükler, ancak Pardaillan kimsenin tarafını seçmez. Önüne hayal edilemeyecek servetler, yüksek rütbeli makamlar, güzeller güzeli kadınlar serilse bile o hepsine gülüp geçer. Tek derdi *"yeryüzünde başıboş dolaşmak, zayıflara yardım etmek, kudretli ve zalim insanlarla savaşmak, kimseye boyun eğmemek, daima kendi kafasının dikine gitmek"* olan şövalye, bir tek yalnızlığına, acılarına söz geçiremez.

/dedaluskitap
dedalus.com.tr

ISBN: 978-605-7639-62-2

© Dedalus Kitap - 2021

Yazar: Michel Zévaco
Kitabın Adı: *Pardayanlar 4 / Fausta'nın Yenilgisi*
Orijinal Adı: *Les Pardaillan*
Çeviren: Cemil Cahit Cem, Hazal Çevik

Sertifika No: 49834
ISBN: 978-605-7639-62-2
Set ISBN: 978-605-7639-57-8

Dedalus Kitap: iki yüz elli yedi
Roman: yüz on bir
Birinci Baskı: kasım iki bin yirmi bir

Yayın Yönetmeni: Faruk Akhan
Editör: Okan Çil
Çeviri Editörü: Fatma Kurt
Düzelti: Esra Ermiş
Sayfa Düzeni: Burhan Üçkardeş
Kapak Tasarım: Saim Aktan

Baskı-Cilt: Ana Basın Matbaa, Mahmutbey Mh. Devekaldırımı Cd. 2622. Sk. Güven İş Merkezi No: 6/13 Bağcılar/İstanbul

Osmanağa Mh. Mürver Çiçeği Sk. No: 5 D: 6
Kadıköy/İstanbul

www.dedalus.com.tr

Tel: +90 216 418 04 38
Mail: dedalus@liberplus.com.tr

Dedalus Kitap, Liber Plus Yay. ve Org. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.

MICHEL ZÉVACO

PARDAYANLAR

4

FAUSTA'NIN YENİLGİSİ

Çevirenler: Cemil C. Cem - Hazal Çevik

dedalus

Michel Zévaco

1860 yılında doğan Zévaco, üniversite yıllarında keskin zekâsıyla dikkat çekiyordu. Mezuniyetinin ardından Isère Koleji'nde retorik dersleri vermeye başladı. Ancak politik fikirleri sebebiyle hükümet tarafından görevden uzaklaştırıldı. Bunun üzerine Paris'e giden Zévaco, Jules Roques tarafından çıkarılan, o günlerin anarşist gazetesi L'Egalite*'nin yazı işleri müdürü olarak çalışmaya başladı.*

1890 yılından itibaren özellikle "polemik adamı" adını duyurmaya başlayan Zévaco, zamanının hükümet yetkilileriyle girıştiği tartışmalar sonucunda, daha çok siyasi mahkûmların bulunduğu Sainte-Pelagie Hapishanesi'nde bir süre hapis yattı.

L'Egalite*'nin mahkeme kararıyla kapatılmasının ardından* Courrier Français*'de sanat ve edebiyat eleştirileri kaleme almaya başlayan Zévaco bu dönemde tefrika halinde yayımlanan tarihî romanlar da yazmaya başladı.* Le Capitan *(1907),* Nostradamus *(1909),* Le Pont des soupirs, *2 cilt (1909),* L'Héroïne *(1910) bu romanlardan bazılarıydı.*

Zévaco asıl ününü ise 1900 yılında yine tefrika olarak yayımlamaya başladığı Les Pardaillans *ile kazandı.*

Beş çocuk babası olan Zévaco, 1918'de henüz 58 yaşındayken öldü.

Cemil Cahit Cem

1909 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. İstanbul Erkek Lisesi'nde orta ve lise eğitimini tamamladı, yükseköğrenimini Freiburg Üniversitesi'nde yaptı. Yurda döndükten sonra Türkiye Yayınevi'nde çalıştı. Cemil Cahit Cem'in romanları ve çeşitli konularda kaleme aldığı kitaplarının yanı sıra, başta Michel Zevaco'da yapmış olduğu Pardayanlar serisi olmak üzere pek çok çeviri eseri de bulunmaktadır. 1958'de İstanbul'da öldü.

Hazal Çevik

1997 yılında Adana'da doğdu. 2020 yılında Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Mezun olduktan sonra edebiyat alanında Türkçe, Fransızca ve İngilizce çeviriler ve absürt tiyatro alanında çalışmalar yapmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İSA'NIN KAMÇILANMASI

Grève Meydanı iğne atılsa yere düşmeyecek bir haldeydi. Fakat bu seferki toplantı yine dinsizlerin nasıl estrapada[1] çarpılacaklarını veya asılacaklarını seyretmek yahut ateşte nasıl kavrulacaklarını görmek için yapılmamıştı. Bugün halk, Paris şehrinin şikayetlerini Kral III. Henri'ye iletmek için tertip edilmiş olan büyük alayı seyre gelmişti.

Parislilerin büyük bir kısmı için mesele, Paris'le kralın barışması ve bu sırada halkın iyiliğine ne koparılabilirse onun koparılmasıydı, ki bunların başında da halkı ezmekte çok ileri gitmiş olan Dük d'Épernon'la Senyör d'O'nun işlerinden atılmaları geliyordu.

Dük de Guise'in düşüncelerini bilen bir azınlık ise, bu alayın, kralı Paris'ten kaçtığına pişman etmek, korkutmak ve Huguenotlar aleyhine harp açmaya zorlamak için yapıldığı inancındaydı. Üçüncü bir kısım azınlık daha vardı ki bunlar, Guise'in yakınları ve arkadaşlarıydı ve dükün, kralı yakalayıp bir manastıra hapsedeceğine inanıyorlardı. Dördüncü kısım ise III. Henri'nin öldürüleceği düşüncesindeydi.

Hasılı, herkes memnundu ve yalnız Grève Meydanı değil, çevresindeki sokaklar da başlarına salatlarını[2] geçirmiş, ellerinde bir mızrak ve bir de mum, boyunlarında tespih asılı halde Chartres'a gidecek alaya katılmaya koşan kalabalıkla dolup dolup taşıyordu. Bu halk arasında, Guise'in adamlarından başka, Valois'nın sığındığı şehre gitmek isteyen bir sürü çapulcu ve dilenci bulunduğu da mu-

1. Estrapad: Suçluyu belirli bir yüksekliğe çıkarıp ardından hızlıca birkaç kez şiddetle düşürmekten oluşan bir işkence çeşidi.

2. Salat: Orta Çağ'da kullanılan, çelik bir yüz koruması olan veya olmayan İtalyan miğferi.

hakkaktı. Kalabalığa bakınca Chartres yolunun pek uzun süreceğini anlamamak mümkün değildi. Böyle bir alayın gayet yavaş yol alacağını anlamak için kâhin olmaya ihtiyaç yoktu. Nitekim seyahatin dört gün süreceği umuluyordu. Dük de Guise, yolun üç durakta aşılacağını tellallarla halka yaymıştı. Her durakta elli sığır ve iki yüz koyun kesilerek alaydaki halkın karnı doyurulacaktı. Bu haberi duyan Paris'in bütün serserileri, bedavadan karın doyurmak için kalabalığa katılmıştı.

Böylece o sabah saat sekize doğru kiliselerin bütün çanları çalınmaya koyuldu ve bunun arkasından da yerel meclisin elçileri, değişik kiliselerin temsilcileri, mahalle papazları, Feuillants, Capucins mezheplerinin gönderdikleri temsilciler ve beyaz elbiseleriyle göze batan Notre–Dame çilekeşleri meydanda toplandılar. Gerçekten de, ahlaksızlığın ertesi günü Beyaz Tövbekârlar Kardeşliği'ni kuran kişi III. Henri'nin ta kendisiydi.

Saat sekizi çaldığı sırada Notre–Dame Kilisesi'nde, Sainte Ligue adı verilen Kutlu Birlik Kumandanı Dük de Guise'in önünde bir dinî ayin yapılıp dualar okunduktan sonra, "Yaşasın Birlik! Yaşasın ulu Henri!" bağırtıları arasında alay yola koyuldu. Bu, kalabalıklığından başka özelliği olan bir alay değildi. Fakat bitmez tükenmez arkebüz tüfeği ve mum safları arasında oldukça hoş görünüşlüler de vardı. Mesela kalabalıkta İsa devrinden kalma elbiseler giyinmiş On İki Havari görülüyordu. Bu, on iki Hristiyan azizinin Roma tarzındaki cüppelerinin altından zırhları ve başlarındaki tolgalarının görünüşü hakikaten hoştu. Havarilerin ardından, ellerinde İsa'ya eziyet ettikleri aletleri taşıyan Roma askerleri geliyordu. Biri bir mızrak sallıyor, öteki ucuna sünger bağlanmış bir sırık, bir üçüncüsü de su kovası taşıyordu. Bunların hepsinden güzeli daha arkadaydı:

Alayda, İsa'yı temsil eden birisi de vardı ve bu adam sırtında koca bir haç taşıyordu. Bu önce papaz olmuş, sonra papazlığı bırakıp askerliğe merak sarmış, daha sonra da yine caymış ve rahipliğe dönmüş Joyeuse Dükü Henri de Bouchage'dan başkası değildi.

Dük de Joyeuse, sırtında mukavvadan olduğu için hiçbir ağırlık vermeyen o koca haçı, başında da yine boyalı, kartondan dikenli bir taç taşıyordu ve işin garibi şuydu ki boynunda da Kutlu Birlik alameti olan bir tespih asılıydı. Yüzünü, kanlıymış gibi kırmızıya boyamış, ağır ağır yürüyordu. Onun yanında iki genç Capucins pa-

pazı yürüyor ve bunlardan biri bâkireyi, diğeri de Meryem Ana'yı temsil ediyordu.

Dük de Joyeuse'ün arkasından gelen iki izbandut gibi adam, kendisini kamçılıyor veya kamçılar görünüyordu. Ve bu hal, halkı adamakıllı hiddetlendiriyordu. Sahte veya hakiki olsun, bu hiddet iki izbanduttan birine her on beş, yirmi adımda durup, "İşte Huguenotlar İsa efendimize böyle muamele ediyorlardı!" diye bağırışında, kuduz bir kızgınlık derecesine varıyordu.

Bu sefer halk da, "Gebersin dinsizler!" diye haykırıyordu.

Rahip, Kutlu Birlikçi, mumlu, tüfekli, kamçılı ve havarilerle İsa'dan bir araya gelmiş bu garip alay Paris'ten çıkarak ilahiler ve harp bağırtıları arasında Chartres yolunu tutturdu. İsa'nın, yani Dük de Joyeuse'ün yirmi adım kadar arkasından, birbirlerinin koluna girip başlarını eğmiş ve kukuletalarını iyice yüzlerine örtmüş dört çilekeş papaz yürüyordu. Bunların tespihleri çok uzun ve vaziyetleri de gayet dindarca olduğu için hemen göze batıyorlardı. Paris'ten çıkan alay, gittikçe intizamını kaybettiği için bu dört papaz da, tam İsa:

"Kardeşlerim, beni kırbaçlayan Huguenotlar kahrolsun!" diye bağırdığı sırada hemen onun arkasına ulaşmışlardı. İsa'nın bu sözlerini halk alkışlarla karşıladı.

Beriki ise alnından akan terleri silerek:

"Mademki dinsiz oğlu dinsizi görmeye gidiyoruz..." diye söylenecek olduysa da arkasından sert bir ses:

"Kral!" dedi. "Kral deyin! Artık Parisliler majeste ile barışmaya gitmiyorlar mı?"

İsa cevap verdi:

"Haklısın Bussi-Leclerc! Kardeşlerim, mademki kralı görmeye gidiyoruz. Muhafızlarını dağıtmasını isteyelim. Kahrolsun kralın muhafızlar!"

Bussi-Leclerc:

"Pek doğru!" dedi. "Kahrolsun Kırkbeşler!"

Çilekeşler güruhu da bu feryada katıldı:

"Gebersinler! Gebersinler!"

İsa:

"Marş marş!" diye bağırdı.

Ve duraklamış olan alay tekrar yola koyuldu. Alayın boyu bir fersah vardı ve Paris'ten çıktıktan birkaç saat sonra bütün bu sürü kendi başına, gelişigüzel yürümeye başlamıştı. Alayın en önünde, etrafları kalabalık bir muhafız sürüsüyle çevrili Guise dükü ile kardeşi gidiyor ve alçak sesle bir şeyler konuşuyorlardı. Az önce kendilerinden bahsetmiş olduğumuz dört çilekeş papaz da durmadan konuşuyordu ama etraflarında yükselen ilahiler ve bağırtılar, neler konuştuklarını kimseye duyurtmuyordu. Bunlardan biri:

"Şu Dük de Joyeuse'ün dediklerini duydun mu Chalabre?" dedi.

"Duymaz olur muyum Sainte–Maline?"

Üçüncüsü de:

"Şu İsa hazretlerinin kaba etlerini biraz okşayacağım, ama hele durun!" dedi.

"Sakin ol Montsery! Joyeuse dedikleri için bize düşündüğünden fazlasını ödeyecek," dedi Chalabre.

Dördüncü papaz:

"Akşam bastırıncaya kadar rolümüzü oynamaya devam edelim de... Ondan sonrasına bakarız!" dedi.

Chalabre:

"Nasılsın, iyileştin mi Loignes? Yaran nasıl?"

"Dükün yerleştirdiği hançer adamakıllı yerine oturmuştu. Muhakkak ölürdüm ama o müneccim sayesinde yakayı kurtardım. Fakat Guise dükü de bana indirdiği silleyi, benim elimden yemeli."

Montsery söylendi:

"Sen de amma nankörsün! Şu alayla birlikte Paris'ten onun sayesinde çıkmadık mı? Yoksa çıkmamız mümkün değildi. Daha ne istiyorsun?"

Loignes, boğuk boğuk homurdandı:

"Evet! Chartres'a, kralımızı görmeye gidiyoruz. Gidiyoruz ama bakalım oradan dönebilecek miyiz?"

Chalabre alay etti:

"Guise, Chartres'a kraldan bizim kellelerimizi istemeye gidiyor!"

Sainte–Maline de:

"Sonra da kellelerimizi Bussi–Leclerc ile Dük de Joyeuse'e hediye edecek!" dedi.

Loignes:

"Siz de duydunuz ya!" dedi. "Joyeuse şimdi, 'Gebersin kralın muhafızları!' diye bağırdı. Bussi de, 'Kahrolsun Kırkbeşler,' diye uludu. Joyeuse salağın biridir, onu hançerlemeye değmez. Fakat şu Leclerc'i Chartres'a bile vardırtmayacağım. Nasıl, var mısınız?"

Üç arkadaş da:

"Varız!" dediler.

III. Henri'nin dört sadık adamını kurdukları ölüm ve intikam planlarıyla baş başa bırakarak alayın birkaç yüz metre gerisinden gelen kapalı bir arabaya gidelim. Bu arabanın etrafında on iki muhafız vardı ve yaklaşanlara öyle korkunç bakışlarla bakıyorlardı ki meraklılar hemen uzaklaşmaya mecbur kalıyordu. Arabanın içinde iki kadın, Fausta ile Marie de Montpensier oturuyordu. Fausta bu sırada soruyordu:

"Peki adam nerede?"

"Herhalde çilekeşlerin içine karışmış, dinsizin yanına nasıl varacağını düşünmekle meşguldür."

Fausta ısrar etti:

"Papazın bu alayla beraber gittiğinden emin misiniz?"

Düşes kendinden emin bir tavırla cevap verdi:

"Gözlerimle gördüm canım!"

"Pardaillan yine doğruyu söyledi. Jacques Clément, serbest serbest mukadderatının çizdiği yolda yürüyor. İşte böyle! III. Henri artık mahkûmdur, onu kimse ölümden kurtaramaz!"

"Ne dediniz güzel kraliçem? Pardaillan diye bir isim söylediniz galiba?" Fausta, Marie'ye dikkatle baktı:

"Söyledim, ne var?"

"Hiç... Birkaç gündür abimle adamları da hep bu ismi geveleyip duruyorlardı."

"Söylemesin mi istiyorsunuz!"

Marie kahkahayla güldü:

"Bence hepsi bir. Ha söylemiş, ha söylememiş."

Güzel düşes pek neşeliydi. Henri de Valois'nın idamına, eğlenceye gider gibi keyifle gidiyordu.

Fausta ise yine her zamanki durgun halindeydi:

"Sizce hepsi bir ama bence değil!" dedi. "Dük de Guise, üstüne aldığı işi hakkıyla başarmalı. Bunun için de başka hiçbir düşüncesi olmaması gerekir. Artık Pardaillan ismini ağzına almaması için ona Chartres'a girer girmez, Pardaillan'ın ölmüş olduğunu söyleyin! Hem de onu, benim öldürdüğümü söyleyin!"

Fausta, tekrar başını önüne eğerek düşüncelerine daldı. Ve bu düşünceler kasvetli olmalıydı, çünkü yüzü durgunluğuyla ölümü yansıtır gibiydi.

Karakterlerimiz; yolda geçen bu uzun kalabalığın başında bir grup süvariyi oluşturan Guise'i, kardeşleri ve muhafızları, akabinde kaygısız Maineville'i ve bakışlarıyla sürekli tetikte olan Maurevert'i sıralayacak şekilde hazırlanmıştır. Bussi–Leclerc ise şüphesiz ki bu alay ile ilgilenir. Çünkü onu kâh orada, kâh başka bir yerde görürüz. Sonrasında bu soylu kişilerin biraz ilerisinde dilenciler ve çapulcular tarafından kuşatılan din adamlarının olduğu bir kalabalık bulunur. Sonra Huguenotların yaralandığını haykırmaya devam eden Joyeuse gelir. Sonrasında tövbekâr kılığında Loignes, Sainte–Maline, Chalabre ve Montsery yürür. Alayın neredeyse sonunda ise tek başına, kapüşonuyla yüzünü kapatıp ellerini göğsüne sert bir hançer gibi kenetleyen, Jacques Clément'un ta kendisi yürür. En sonda ise Fausta'nın tahtırevanı vardır.

Bu yürüyen kavimden dualar, feryatlar, kahkahalar, Bachique[3] şarkılar ve ilahilerden oluşan boğuk bir söylenti yükseldi. Ve bu söylenti etraftaki köylüleri öyle etkiledi ki, bu manzarayı görmek için alayın yanına akın ettiler.

Uzun alay, böylece yoluna devam ederek yolculuğun dördüncü günü Chartres'a vardı ve şehrin çevresindeki suru boydan boya çevirerek Guillaume kapısına geldi.

3. Şarap ve bağbozumu şenlikleriyle ilgili olan bir müzik türü.

Fakat yolculuğun üçüncü günü geçen önemli bir olayı anlatmazlık edemeyiz.

O gün, alay Latrape köyünde duraklamıştı. Yolcular, saat dörtte köye varmış ve hemen sofraya oturmak için geniş bir çayıra yayılıvermişlerdi. Guise dükü ile adamları, köyün en güzel evlerine misafir edilmişlerdi. Latrape halkı çayırda oradan oraya koşuyor, alay yolcularına ikramda kusur etmemeye dikkat ediyordu. Çayırda yer yer ateşler yakılmış, üstlerinde sığır butları, koyunlar kızartılmaya başlanmıştı. Köylüler hep bir arada çalışarak birkaç fırın ekmek de çıkarmışlardı. Birkaç fıçı üzüm ve elma şarabı getirilmişti. Kızartmaların yetmeyeceği hesap edilerek ayrıca bir sürü hindi ve tavuk da kebap edilmişti. Alay halkı, bu bol yemekle karınlarını tıka basa doyurduktan sonra bir hayli şarap da yuvarlamış oldukları için hemen abalarına bürünüp çayırlara uzandılar. Gece olduktan sonra, "Kahrolsun Huguenotlar! Gebersin Épernon! Dinsizin muhafızları ölsün!" bağırtıları da kesildi. Ortalık derin bir sessizliğe daldı ve nihayet köyün küçük kilisesinin saati onu çaldı.

Tam bu saatte köyün Chartres yolu üstündeki en sonuncudan bir evvelki evinde, iki adam samanlığa uzanmış, uyuyordu. Daha doğrusu bu iki adamdan biri bir türlü uyuyamamıştı, sağdan sola ve soldan sağa dönüp duruyordu ama arkadaşı derin bir uykuya dalmıştı. Aynı evin alt katındaki güzel odalardan birinde de devrin en ünlü horuldayıcısı olan Navarre Kralı Henri'ye bile rahmet okutacak birisi daha uyumakta idi. Kim bu adamın karyolasına yaklaşacak olsa, Dük de Guise'in sadık adamlarından Bussi–Leclerc'i derhal tanırdı.

Saat onu çaldığı sırada bu eve dört karaltı yaklaştı. Bunlar, Kral III. Henri'nin maiyetindeki asilzadelerden, Montsery, Sainte–Maline, Chalabre ile Loignes'ydi. Alayla birlikte yola koyuldukları ilk günden beri kılıç kullanmaktaki ustalıklarını Bussi–Leclerc'in göğsünde denemeye fırsat arıyor ve münasip zamanı kolluyorlardı. Fakat Bussi, Fransa'nın en usta kılıç dövüşçülerinden olduğu için, dördü birden üstüne hücum etmeyi akla yakın bulmuşlardı. Bussi'nin yattığı ev, köyün ucunda bulunduğu ve kalabalıktan epey uzak olduğu için bu boğuşmayı kimse haber alamayacak ve imdada koşamayacaktı. Evin önüne varınca Sainte–Maline sordu:

"Burada yattığını iyi biliyor musunuz?"

Chalabre:

"Bir an bile gözümden kaçırmadım," diye cevap verdi. "Yaban domuzunu ininde bastıracağımıza eminim!"

Montsery:

"Şimdi ne yapacağımızı konuşalım!" dedi.

Sainte–Maline atıldı:

"Onu ben dövüşe çağırır, onunla çarpışırım!"

"Ya seni öldürürse?"

"Siz benim öcümü alırsınız!"

Chalabre'yle Montsery:

"Haydi öyleyse!" dediler. Fakat Loignes hemen lafa karıştı:

"Siz deli misiniz yahu? O adamla düelloya kalkışılır mı? Sizi Bastille'e tıktığı yetmedi de, bir de şimdi teker teker sizi kılıçtan geçirmesini mi istiyorsunuz?"

Loignes dördünün en büyükleriydi. Kraliyet suikastçılığı işini vicdanen yerine getiren ciddi bir adamdı. Acıma veya sadakat duygularından bahsetmek ona çok gülünç gelebilirdi. Asil bir şövalyenin en önemli özelliği gibi değer verdiği tek şey ahlaki teminattı.

Üç genç, işin bu tarafını hiç düşünmemişti. Gerçi parlak unvanlarına rağmen üçü de aylıklı birer hayduttan ve katilden başka bir şey değildi. Lakin genç olduklarından, hilekârlıktan pek anlamıyor, namuskârane bir dövüşten başka bir şeyi akıl edemiyorlardı. Halbuki Kral III. Henri'nin en eski ve kanlı katillerinden olan Loignes için en yüksek ahlak, hilekârlık ve kaşla göz arasında arkadan adam vurmaktı. Üçü birden duralayıp sordular:

"Peki, ne yapalım?"

"Ne yapalımı var mı? Şimdi hançerlerimizi elimize alır, birer tarafa sineriz. Guise dükü istiyor diye kendisini dışarıya çağırtırız ve çıkar çıkmaz canını cehenneme göndeririz!"

Üç kafadar, Loignes'nin bu fikrini pek uygun buldular.

Loignes:

"Eve nereden giriliyor?" diye sordu.

Bütün gün Bussi–Leclerc'i adım adım gözetlemiş olan Chalabre:

"Evin öbür tarafına dolaşmak lazım!" dedi. "Siz peşimden gelin!"

Chalabre bir patikadan yürüdü. Yoldan yirmi adım kadar uzaklaştıktan sonra bir çitin üstünden sıçradı, arkadaşları da onu takip edince bir avluda bulunduklarını gördüler. Arkalarında, içinde iki kişinin yattığı samanlık vardı. Sağlarında bir ahırla bir kümes, önlerinde de ikiye bölünmüş küçük bir ev bulunuyordu. Evin sağdaki bölmesinde ev sahipleri, soldakinde de Bussi–Leclerc yatıyordu. Hiçbir tarafta pencere görünmüyordu. Buna mukabil, kapılar üstü ayrı, altı ayrı iki parçadan yapılmış ve üst kısımları gündüzleri açılıp pencere gibi kullanılıyordu.

Dördü de hançerlerini çektiler. Sainte–Maline'le Montsery kapının soluna sinip Bussi çıkar çıkmaz üstüne atılmaya hazırlandılar. Chalabre sağda durdu. Loignes de bu hazırlıklara bakıp tertibatın tam olduğunu görünce kapıya, kılıcının kabzasıyla hızlı hızlı vurmaya başladı. Ay henüz yarılanmaya başlıyordu. Ama ortalık oldukça aydınlıktı. Kont de Loignes, bir yandan vururken bir yandan seslendi:

"Hey! Mösyö Bussi–Leclerc!"

İçeriden birisi:

"Kim o?" diye seslendi.

"Çabuk uyanın ve hemen kalkın! Monsenyör sizi istiyor!"

Bussi–Leclerc homurdandı:

"Monsenyörün canı cehenneme! Bekleyin mösyö, giyiniyorum!"

"Bekleyemem monsenyör, Mösyö Maineville'i de istiyor, onu uyandırmaya gideceğim!"

Loignes bu sözü söyledikten sonra duvar dibine, Chalabre'ın yanına sindi. Bussi, dükün bu çeşit çağırmalarına alışık olduğu için hiçbir şeyden şüphe edemezdi. Dört arkadaş, hançerleri ellerinde bekleşirken birdenbire kapıyı açmaya uğraşan Bussi–Leclerc'in çıkardığı gürültüyü duydular.

Tam bu esnada sakin ve alaysız bir ses:

"Kolay gelsin efendiler! Galiba siz Bastille Komutanı Sayın Mösyö Leclerc'i öldürmeye hazırlanıyorsunuz?"

Bussi, kapıyı açmaktan vazgeçerek:

"Vay vay!" dedi. "Ne oluyoruz?"

Kont de Loignes haykırdı:

"Eyvah! Bizi ele vermişler!"

Üç arkadaş da samanlıktan çıkıp kendilerine doğru gelen ve nazik bir selam veren adama doğru saldıracaklardı ki tekrar onun söylendiğini duydular:

"Merhaba Mösyö de Chalabre! Merhaba Mösyö de Sainte–Maline! Merhaba Mösyö de Montsery!"

Üçünün de havaya kalkan hançerleri indi. Ay ışığı yeni gelenin yüzüne vurmuş ve hepsi bu cesur yüzü tanımışlardı. Loignes, kim olduğunu bilmediği bu yabancıya saldırmak istemiş, fakat arkadaşları kendisini sımsıkı tutmuşlardı. Chalabre:

"Bizi kurtaran adam!" dedi.

Montsery de ilave etti:

"Evet! Bizi Bastille'den kaçıran adam."

Sainte–Maline:

"Şövalye Pardaillan!" diye bu sözleri tamamladı. Loignes bu sözleri duyunca bir adım geri çekildi, şapkasını çıkararak şövalyeyi selamladı ve:

"Papanın ta kendisi bile olsaydınız, bu akşam yaptığınız şu kötülük yüzünden hançerimden kurtulamazdınız!" dedi. "Fakat Mösyö Pardaillan'sınız ve size söyleyecek hiçbir sözüm yok. Yalnız buradan çekilin de işimizi tamamlayalım şövalye."

Kapının ardından, Bussi–Leclerc'in alaycı sesi duyuldu:

"Benim elim burada armut topluyor, değil mi?"

Loignes cevap verdi:

"Şimdi görürüz! Biz kapıyı kırıp senin göğsünü delmesini biliriz!" diye cevap verdi. Sonra Pardaillan'a dönerek, "Mösyö! Şu kapının ardında bizim kadar sizin de düşmanınız olan Bussi–Leclerc var!" dedi. "Bize yardım etmek istemezsiniz sanırım. Fakat bırakın da şu keratayı haklayalım!"

Şövalye üç gence döndü:

"Efendiler! Sizi şu Bastille komutanının elinden kurtarma fırsatını ele geçirdiğim sırada sizinkilere karşılık bana üç hayat ve üç hürriyet borçlandığınıza söz vermiştiniz."

Chalabre, Montsery ve Sainte–Maline bir ağızdan:

"Doğru!" dediler.

"İşte bu akşam sizden şu borcunuzun üçte birini ödemenizi rica edeceğim. Mösyö Bussi–Leclerc'in canını ve hürriyetini bana bağışlayın!"

Kralın aylıklı üç canisi söze çok ehemmiyet verdiklerini gösterir bir tarzda eğildiler. Loignes şiddetle hançerini kınına yerleştirdi ve:

"Bana söz düşmez ama kızgınlığımdan kuduracağım," diye homurdandı.

Montsery de şövalyeye gayet kibar bir selam çaktı ve:

"Bussi–Leclerc'i size bağışlıyoruz mösyö!" dedi.

Şövalye sakin bir tavırla:

"Şimdi iki tane borcunuz kalıyor!" diye cevap verdi.

Montsery söylendi:

"Çok doğru! Sözümüzü sonuna kadar da tutacağız. Fakat size bir nasihatte bulunayım: Ödeyeceğimiz iki hayattan birini kendiniz için saklayın. Çünkü bu akşam majeste krala kötü bir oyun oynadınız. Bir gün sizi öldürmemizi bile emredebilir. Eğer size borcumuz kalmadığı bir zamana rastlarsa gözümüzü bile kırpmadan canınıza kıyarız!"

Pardaillan nazikleşti:

"Çok iyi kalplisiniz mösyö! Benim canım için kaygılanmanıza lüzum yok. Fakat mademki borç ödemekte bu kadar eşsizsiniz, şimdi beni burada bırakın bakalım!"

Dört arkadaş Pardaillan'ı selamladılar ve kapının arkasından:

"Yine görüşelim baylar! Bastille'de sizlere layık bir zindan hazırlatacağım!" diyen Bussi–Leclerc'e cevap vermeden çekildiler. Fakat Sainte–Maline meraklanmıştı. Yine geriye döndü:

"Sayın şövalye, şu adamı neden kurtardığınızı söyler misiniz?" diye sordu. "Doğrusu merak ediyoruz. Çünkü Bussi–Leclerc, bizim kadar sizin de düşmanınız."

"Neden söylemeyeyim! Siz borcunuza nasıl sadıksanız, ben de öyle sadığım. İşte işin püf noktası burada. Mösyö Leclerc'e benden hıncını almasına izin vereceğimi vadetmiştim. Onu size öldürseydim sözümü tutamazdım ki."

Sainte–Maline, gülümseyen şövalyeye şaşkın şaşkın bakarak uzaklaştı ve arkadaşlarının yanına döndü. Loignes:

"Şimdi buradan sıvışmalıyız!" dedi. "Yoksa Bussi–Leclerc bütün alayı üstümüze saldırtır!"

Loignes, Pardaillan'a ve üç arkadaşına oldukça öfkeliydi. Ancak öfkeyle eline bir şey geçmeyeceğinden öfkesini yuttu... Loignes pratik bir adamdı.

Chalabre:

"Yayan olarak Chartres'a kadar yürümemiz lazım!" dedi.

Loignes, sinsi sinsi gülerek arkadaşlarını Guise ile adamlarına ait atların bağlı bulunduğu tarlaya götürdü. Her biri bir ata yanaştı ve eyer vurmadan üstüne atladı. Birkaç saniye sonra bağırtılar ve "Tutun! Yakalayın!" feryatları arasında dört silahşor, hayvanlarının karınları yerde sürünürcesine hızla Chartres yoluna saldırıyor ve gece içinde kayboluyorlardı.

Aynı anda Pardaillan da Bussi–Leclerc'in odasının kapısına vurup sesleniyordu:

"Hey! Mösyö Leclerc! Mösyö Leclerc!"

Leclerc homurdandı:

"Ne istiyorsunuz Mösyö Pardaillan?"

"Ben mi? Hiçbir şey istemiyorum. Yalnız size şimdi tamamen yapayalnız olduğumu söyleyecektim."

"Eh, ne yapayım?"

"Canım, hani kaç zamandır benden öç almak için koşup durmuyor muydunuz? Şimdi tam sırası işte!"

"Daha vakit gelmedi. Beklemeyi tercih ederim!"

"Nasıl isterseniz!"

"Merak etmeyin, o öç nasıl olsa alınacak!"

"Bilmem ama ben pek o kadar emin değilim."

Leclerc alındı:

"Yoksa kılıcınızdan korkuyor muyum sanıyorsunuz?"

"Öyle bir şey düşünmüyorum. Sizin silah kullanmakta çok usta olduğunuzu bilirim. Yalnız beni öldürmek için peşimde koşanlar o kadar çok ki biraz daha gecikirseniz korkarım öcünüzü alma fırsatını kaçıracaksınız. Bu gidişle Chartres'a bile sağ salim varacağım şüpheli."

Bussi–Leclerc kindar bir homurtuyla:

"Vaktinden evvel ölürseniz çok üzülürüm!" dedi. "Bağırsaklarınızı deşeceğim günün tatlı hayaline kendimi o kadar kaptırdım ki bunu kaybedersem pek mahzun olurum."

Pardaillan:

"Çok teşekkür ederim!" dedi. "Acaba şu anda bu tatlı ümidinizi hakikat haline getirmenize kim engel oluyor?"

Leclerc:

"Ben o kadar egoist değilim bayım!" dedi. "Sizden nefret eden dört kişiyiz. Size hep birlikte kötülük etmek için anlaşma yaptık! Hatta isterseniz neler yapacağımızı da söyleyeyim!"

"Söylerseniz çok memnun olurum!"

"Çok basit, oldukça basit bayım! Önce ben kılıcımı karnınıza saplayacağım, sonra Maineville sizi ilk rastlayacağımız değirmenin kanadına bağlayacak. Orada yeteri derecede döndükten sonra herhalde gebermiş olacaksınız. O zaman Maurevert yüreğinizi koparıp yağda kızarttıktan sonra yiyecek. Nihayet Guise dükü de leşinizi cellada verip dört beygire bağlatarak dört parçaya böldürecek!"

Pardaillan, Leclerc'in bu sözleri söylerken hiddetinden köpürdüğünü sezinledi. Dişlerinin bile gıcırdadığını duydu. Bussi sözüne devam etti:

"Şimdi anlıyorsunuz ya. Sizi kendi başıma öldürürsem arkadaşlarım beni katiyen affetmezler. Onun için biz sizi yakalayıncaya kadar birkaç gün daha yaşamaya gayret edin!"

Pardaillan tatlı tatlı:

"Hiç merak etmeyin, gayret ederim!" dedi. "Gerçekten de Chartres'a sağ varacağımı ummuyorum. Bu fırsattan istifade etseydiniz pek iyi olurdu."

Bussi:

"Hayır!" diye gürledi.

"Hayır mı? Öyleyse ödünüz patlıyor Leclerc!"

İç tarafından kapıya arka arkaya hançerler saplandı, tepinmeler ve homurtular duyuldu. Pardaillan yüksek sesle:

"Bussi–Leclerc'in ödü koptu!" diye bağırdı.

"Hay dili kopası şeytan! Gözü kör olası ifrit!"

"Aman Leclerc, böyle ağlayıp sızlamayın, yüreğimi paralayacaksınız!"

"İpten kazıktan kurtulmuş herif! Maurevert sizin yüreğinizi yiyecek ama ben de ciğerinizi yutacağım!"

Bussi hâlâ tepiniyor, homurdanıyor, hançeriyle kapıyı delik deşik ediyordu ama açmaya da bir türlü cesaret edemiyordu. Pardaillan daha fazla durmadı. Etrafına bakınınca gübre yığınları üstünde biriken köylülerin bu garip konuşmayı dinlemekte olduklarını gördü. Döndü, samanlığa doğru yürüdü. Orada Dük d'Angoulême bekliyordu. Delikanlı:

"Ne müthiş şey!" diye mırıldandı.

"Nedir o müthiş olan!"

"Bu adamın savurduğu tehditler."

"Aldırmayın canım! Onların hepsi kuru sıkıdır. Fakat artık gidelim monsenyör. Bu köyün havası bundan sonra bize hiç yaramaz. Maurevert gelince, onu da Chartres'da nasıl olsa buluruz."

İki arkadaş pelerinlerine sarınarak Chartres yolunu tutturdular.

Beri yanda Bussi–Leclerc hâlâ bangır bangır bağırıyordu. Köylüler evvela ne yapacaklarını düşünerek sessiz sedasız durdular. Sonra evin sahibi kapıya yanaştı ve seslendi:

"Artık korkmayın monsenyör! Defoldu gitti!"

Bussi–Leclerc kapıyı araladı:

"Tanrı cezanı versin!" diye haykırdı. "Bana korkuyor diyen kimmiş bakayım? Sen misin kepaze? Benim gibi bir asilzadenin korkmayacağını öğrenmen için seni şu ağaca astırayım mı şimdi?"

Biçare, titreşti ve kekeleyerek af diledi. O zaman Bussi–Leclerc

elinde kılıcı ve hançeri olduğu halde meydana çıktı:

"Nerede?" diye sordu.

"Ne tarafa gittiğini bilemiyorum monsenyör, fakat kaçtı. Şimdi herhalde çok uzaktadır."

Bussi–Leclerc silahlarını kınına koyarken mırıldandı:

"Ne ben korktum ne de o kaçtı!"

Yalan söylemiyordu. Pardaillan'dan ve ölümden korkuyor değildi. Fakat yeniden bozguna uğramaktan, gururunun kırılmasından korkuyordu. Şövalyeye yalan söylememişti. Guise, Maurevert, Maineville ve kendisi, Pardaillan'ı hep birlikte yakalamaya ve ayrı ayrı bir şey yapmamaya karar vermişlerdi.

Bussi–Leclerc aceleyle köy evinden çıktı ve köylülerin göstermiş oldukları yoldan çabucak giderek kilise meydanını buldu. Burada birkaç çadır kurulmuştu. Bu çadırlardan birinde Guise dükü portatif bir karyolada yatıyordu. Maurevert'le başka bir subay da yanındaki çadırda birer ot yığını üzerine uzanmışlardı. Maineville'e gelince o da Bussi gibi köy evlerinden birinde gecelemişti. Bussi–Leclerc'in ilk işi Maineville'i aratmak oldu. Yarım saat kadar sonra Maineville tatlı uykusundan uyandırılışına küfürler ederek çıkageldiği zaman birlikte dükü uyandırdılar ve Guise'in çadırında toplanarak konuşmaya başladılar. Bussi–Leclerc başından geçenleri anlattığı zaman Guise dükü hiddetinden köpürüyor, ağız dolusu küfrediyordu. Maineville hançerini çekmiş, ucuyla oynuyordu. Maurevert ise birdenbire:

"Mademki iş böyledir monsenyör!" dedi. "Şu halde Chartres seyahatinden hiçbir fayda ummayalım. Hemen Paris'e dönelim derim."

Maineville ile Leclerc bir ağızdan sordular:

"Neden?"

Maurevert boğuk bir sesle söylendi:

"Çünkü Pardaillan alayda bulundukça bu alay uğursuzluktan kurtulmaz. Ve çünkü bu gidişle ölüm III. Henri'ye değil, bize nasip olacak."

Sabaha kadar Pardaillan'dan nasıl kurtulacaklarını konuşmakla vakit geçirdiler. Guise düşünceli bir tavırla adamlarının söyledikleri-

ni dinledi durdu. Fakat şafak atarken de hemen yola koyulma emrini verdi. Maurevert sordu:

"Paris'e mi?"

"Hayır Chartres'a!"

Bussi–Leclerc'le Maineville:

"Elbet! Tabiatıyla Chartres'a gideceğiz!" diye bağrıştılar.

Maurevert sözünün dinlenmediğini görünce:

"Siz bilirsiniz" gibilerden omuz silkti ve sırtındaki zırhın sağlamlığını yokladı.

Alay, evvelce söylediğimiz sırayla, şarkılar ve bağırtılarla yola koyuldu ve nihayet Chartres şehrine vararak Guillaume kapısından girip büyük kiliseye yöneldi. Fakat daha kapıdan içeri girer girmez tepeden tırnağa silahlı bir asker3î birlikle karşılaştılar. Bu birliğin başında Crillon vardı. Crillon, Guise'in önünde eğilerek:

"Monsenyör!" dedi. "Majeste kral size ve sizinle birlikte gelen sadık kullarına hoş geldiniz demek ödevini bana verdi!"

Bu sözler üzerine ortalığı derin bir sessizlik kapladı. Guise etrafına ve yakınlardaki sokaklara karanlık bakışlarla bakınca, her tarafın tepeden tırnağa silahlı halkla dolu olduğunu gördü. Crillon sözüne devam ederek:

"Majeste kral size karşı olan iyi duygularını göstermek için benim, sekiz bin kadar arkebüz tüfekçisi ve Chartres'da topladığımız üç bin atlıyla sizi karşılamaya çıkmamı emir buyurmuşlardı ama ben iki üç bin kişinin yeteceğini söyledim."

"Pekâlâ mösyö! Acaba kral beni ve yanımdaki Paris temsilcilerini ne zaman kabul edecek?"

"Kendisi şu anda kilisede efendim!"

"Öyleyse hemen kiliseye gidelim!"

"Size yolu göstereyim efendim! Alayın bu yolu bulmasına imkân yok. Çünkü bütün sokaklar kralı görmek ve alkışlamak için toplanan halk ve askerlerle dolu."

"Çok güzel mösyö! Zaten biz de kralın sadık kulları olarak geldik. Bu alkışlara biz de katılırız!"

Guise dükü incilerle süslü şapkasını çıkararak bağırdı:

"Yaşasın kral!"

Bu bağırtıya, müthiş bir gürültü cevap verdi:

"Yaşasın Kutlu Henri!"

Bunu bağıranlar Paris'ten alayla gelenlerdi. Crillon, bir an şehrin kapılarını kapattırıp şu alayın dörtte üçünü dışarıda bırakayım mı diye düşündüyse de bu çapulcu alayını bu kadar önemsemenin doğru olmayacağını kestirerek caydı. Yalnız, yanındakilere keskin ve manalı bakışlarla bakarak alay halkını sıkı göz hapsine almalarını bir daha ihtar ettikten sonra yola koyuldu. Başta Guise ile yanındaki subaylar gidiyor, arkadan da alay geliyordu. Pencerelerde biriken halk bu kalabalığı seyretmekle meşguldü. Fakat Chartreslılar Paris'ten gelenlere hiç de güler yüz göstermiyorlardı. Yalnız alayın içinde, sırtındaki mukavva haçı sürükleye sürükleye ve inleye inleye giden İsa'yı görünce acıyanlar oldu. Kırbaççılar gittikçe daha fena kırbaçlıyorlardı ve o da:

"Majeste! Fransa kralı neredesiniz? Beni şu şeytan Huguenotların eline mi bırakıyorsunuz?" diye feryat ediyordu.

Pencerelerden alayı seyreden ahali bu sözleri duyunca haykırdı:

"Kahrolsun Huguenotlar!"

Guise'in yüzünde sevinç izleri belirdi. Crillon'un halinden de içerlediği anlaşıldı. Kilisenin önündeki kalabalık halkın daha fazla sinirli olduğu görünüyordu. Hepsi Dük de Guise'i alkışlıyorlardı. Guise de vaktini boşuna geçirmiş olduğunu şimdi anlıyordu. Paris halkının kendisini sevdiğini biliyordu ama eyaletlerden çekinmişti. Halbuki şimdi eyaletlerin de kraldan fazla kendisini tuttuklarını görüyordu. Demek ki Barikat günü, Kral Paris'ten kaçar kaçmaz hemen tacı giyip tahta oturuverseydi çok iyi olacaktı. Ah, ne etmişti de Fausta'nın sözlerini dinlememişti. "Fakat henüz vakit geçmedi. Bir hançer vuruşuyla bütün bu işler yoluna konabilir!" diye düşündü. Gözlerini etrafında gezdirerek Papaz Jacques Clément'u aradı. Göremedi. Zaten bu esnada kilisenin kapıları açılmış, kalabalık bir asilzade grubu dışarıya çıkarak halk arasında kendisine bir yol açmaya başlamıştı. Crillon'un askerleri de bunu fırsat bilerek mahir bir manevrayla Dük de Guise'i alaydan ayırdılar. Dük, yanındaki on beş kişilik subay heyetiyle kalıvermişti. Bunu fark edince kaşlarını çattı:

"Yoksa bizden şüphe mi ediliyor?" diye sordu.

"Hayır monsenyör, sadece size saygı gösteriliyor!"

Dük de Guise'in yanında, İsa kılığındaki Dük de Joyeuse ile havarilerden birkaçı da kalmıştı. Kırbaççılar da oradaydı. İsa onlara seslendi:

"Vursanıza! Ne duruyorsunuz?"

İki kırbaçlı, ellerindeki yalancı kırbaçlarla İsa'yı dövmeye başladılar. Bu esnada o da:

"Majeste! Majeste! Neredesiniz? Bakın şu Protestanlar neler yapıyor?" diye bağırıp duruyordu.

Ahali, tıpkı Paris'te olduğu gibi, "Yaşasın Kutlu Henri!" diye bağırmaya koyulmuştu. Bu sırada birdenbire, İsa kıyafetindeki Dük de Joyeuse'ün eskisine hiç benzemeyen feryatlar ve iniltiler salıverdiği duyuldu. Çilekeş papaz kılığındaki dört silahşor kargaşalık esnasında kendisine yaklaşmışlar, yalancı kırbaçlarla değil, sahici sırım kırbaçlarla ona adamakıllı bir dayak atmaya başlamışlardı. Yalancı İsa, işin şaka olmadığını anlayınca kaçmaya niyetlenmişti ama dört arkadaş kendisini sımsıkı yakalamış, omuz, kafa veya kaba et demiyor, ona yağmur gibi kırbaç yağdırıyorlardı. Adamcağız:

"İnsaf! Merhamet! Yangın var! İmdat! Öldürüyorlar!" diye bangır bangır bağırıyordu. Askerin ahaliyi zapta çalıştığı ve Guise'in, "Acaba bir tuzağa mı düştüm?" diye kuşkulandığı şu birkaç dakika içinde yalancı İsa bir araba sopa yedi ve dört arkadaş evvelce sözleştikleri gibi herifin pastırmasını çıkardılar. Artık Joyeuse, Huguenotları filan unutmuş, gırtlağından iniltiden başka bir ses çıkmaz olmuştu ki gür bir ses:

"Artık yeter!" dedi.

Kilisenin kapısında beliren bir adam Joyeuse'e doğru yürüyordu. Dört dayakçı hemen yalancı İsa'yı bırakıp kapağı kiliseye attılar ve üstlerindeki papaz cüppelerini çıkardılar. Meydana Chalabre, Montsery, Loignes ile Sainte–Maline çıktı.

Kilise kapısında beliren adam ise, ağır adımlarla Joyeuse'e doğru yürüdü. Halk kendisini görünce sustu. Crillon'un askerleri selam durdu. Guise atından inerek şapkasını çıkarıp eğildi.

Çünkü bu gelen Fransa Kralı III. Henri'ydi!

İKİNCİ BÖLÜM
III. HENRİ

Kral, Guise dükünün yüzüne bile bakmadan İsa kılığındaki Joyeuse dükünün önünde durdu. Derhal diz çöktü ve ortalıkta hasıl olan derin sessizlik içinde:

"Kutlu İsa!" dedi. "Beni, tebaasının kovduğu zavallı kralı mı çağırıyorsunuz? İşte geldim, Ulu İsa. İzin verin de yaralarınızdan akan değerli kanı sileyim!" dedi.

Bu sözleri söyledikten sonra ayağa kalktı. Mendilini çıkardı, yaralarını silmeye başladı.

İsa:

"Majeste! Majeste! Ne büyük şeref!"

Halk, kralın İsa'yı canlandıran adamın önünde diz çöktüğünü görünce bu dindarlık numunesine hayran kalmakta gecikmedi ve III. Henri'nin hareketini sürekli alkışlarla karşıladı. Kral kalabalığı sessizliğe davet için kollarını havaya kaldırdı. Sonra yalancı İsa'nın ardında, korkularından tir tir titreşen iki kırbaçlıyı göstererek:

"Yakalayın şu soysuzları!" diye bağırdı. "Atın hapse! Basın kırbacı! Sonra da asın!"

Dük de Joyeuse, kralın işaret ettiklerinin, kendisini sahte kırbaçlarla dövenler olduğunu, asıl imanını gevretenlerin kaçmış bulunduklarını görünce atıldı:

"Fakat majestem yanlışınız var. Bunlar..."

III. Henri onun sözünü kesti:

"Öyle mi, Kutlu İsa? Asılmalarını istemiyor musunuz? Şu halde sadece kırbaçlansın, sonra da huzuruma çıkarılsınlar!"

İki günahsız kırbaççı yakalanıp sürüklene sürüklene götürülürken III. Henri halka dönüp yüksek sesle haykırdı:

"Din düşmanları işte böyle cezalandırılır!"

Bu sözler halkı büsbütün çığırından çıkardı ve hep bir ağızdan:

"Yaşasın kral!" diye bağrıştılar.

Kral bundan sonra Guise düküne döndü:

"Haydi yeğenim! Kiliseye gidelim ve Tanrı'nın bize bağışladığı bu neşe ve sevinç günü için kendisine teşekkür edelim. Sonra da hana döner ve Parislilerin sizin vasıtanızla bize duyurmak istedikleri şikayetleri dinleriz."

Peşindekilere döndü:

"Sevgili Parisli kullarımın da kiliseye girmelerine izin verilsin!" emrini verdi.

Sonra Guise düküne bir tek laf söyleme fırsatını vermeden arkasını döndü, kilisenin iki kanadı birden açık olan kapısından girdi. Guise bu harekete fena sinirlenmişti. Kendi kendine homurdandı:

"Bu kral bozuntusu herif benimle adeta alay ediyor. Ben ise hâlâ tereddüt ediyorum. Ama sabrın sonu selamettir! Ondan öyle bir öç alacağım ki."

Guise de peşinde adamları olduğu halde kiliseye girdi.

Fakat kralın verdiği müsaadeye rağmen önceden ağzına kadar dolmuş olan kilisede dükün adamlarından ancak beş on kişi yer bulabildi.

Kral üzeri örtülü ve muhafızlarla çevrili bir tahtta oturuyordu. Ayin, ilahiler ve dualarla başlayarak epeyce uzun sürdü. Tören bittikten sonra III. Henri etrafında muhafızları bulunduğu halde kalabalık sokaklardan tekrar geçerek konağına yöneldi.

Kral konağına girdiği vakit Guise dükü ortada kalıverdi. III. Henri, Guise'e tek kelime etmemişti. Guise kızgınlığından ne yapacağını şaşırmış gibiydi. Hemen dönüp tekrar Paris'e gitme kararını veriyordu ki III. Henri'nin maiyetinden Marki de Villequier yaklaşarak kendisini saygıyla selamladı ve:

"Sayın dük!" dedi. "Majeste sizi yarın saat dokuzda yerel meclis konağında kabul edeceklerini bildirmek için beni gönderdi."

Guise'in yanındakiler hiddetlerinden homurdanmaya başlamışlardı. Dük bu gürültüleri bir işaretle kesti. Villequier'e döndü:

"Bana karşı gösterdikleri bu lütuftan ötürü majesteye çok teşekkür ettiğimi söyleyin. Fakat bu işe sizi memur ettiğine hiç memnun olmadığımı da ilave etmeyi unutmayın!" dedi.

Villequier, Guise ve adamlarının hiç sevmedikleri bir adamdı. Bu sözlere karşılık bıyık altından gülümseyerek başını eğdi:

"Emirlerinizi harfi harfine yerine getireceğim!"

Guise ile adamları, Altın Güneş hanına yöneldiler. Kardinal Guise ile Mayenne dükü önceden oraya inmiş ve alay Chartres'a vardığından beri de hiç meydana çıkmamışlardı.

Dük hana girerken Maurevert yanında giden Maineville'in kolundan çekmiş, korku içinde halk arasında bir adamı gösteriyordu.

"Bak! Bak! O değil mi?"

Maineville lakayt bir şekilde sordu:

"Kimmiş o?"

Maurevert elini alnına siper etti:

"Hayır; o değilmiş! Pardaillan sandım da."

Guise dükü de bu sözleri duymuş, irkilmişti, alçak bir sesle sordu:

"Nerede?"

Bu sırada arkadan bir ses duyuldu:

"Canım, Pardaillan çoktan gebermiştir. Merak etmeyin!"

Dük de Guise, Maineville, Bussi–Leclerc, Maurevert, hızla geriye dönünce gülümseyen Düşes de Montpensier'le karşılaştılar. Guise'e kendisini takip etmesini işaret etti:

Dük, Pardaillan'ı yeniden hatırlamış olmanın verdiği can sıkıntısıyla hızla hana girdi. Kız kardeşiyle bir odada baş başa kalıncaya kadar yürüdü. O zaman düşes:

"Abi, artık bu Pardaillan'la kafanı yorma!" dedi.

"Peki ama öldüğünü ne biliyorsun? Kim söyledi?"

"Seni şimdiye kadar hiç aldatmamış olan birisi söyledi."

"Fausta mı?"

"Evet! Bana, 'Düke, Pardaillan'ın ölmüş olduğunu haber verin! Eğer inanmazsa kendisini benim öldürtmüş olduğumu ilave edin!'

dedi. Chartres'a girdikten sonra bu haberi sana vermem lazım geliyordu."

"Ve Chartres'a geldiğimizden beri sana hiçbir şey söylemedi mi?"

"Söylediği şey dışında hayır."

Guise dükü bir an düşünceli kaldı. Pardaillan ölmüşse Bussi-Leclerc'in anlattığı hikâyeye ne mana verecekti? Yoksa Fausta sonradan Pardaillan'ı bir tuzağa düşürmüş ve alayın Chartres'a gelmesi sırasında mı öldürmüştü? Herhalde Fausta'nın sözünden şüphelenmemesi gerekiyordu. Çünkü bu kadın şimdiye kadar hiç yalan söylememişti. Dükün yüreği ferahladı. Yüzünün gülüşünü kardeşine hissettirmemeye çalışarak lakayt bir tavır takındı:

"İster ölmüş, isterse ölmemiş olsun!" dedi. "Umurumda bile değil, şimdi seninki nerede, ondan haber ver!"

Düşes sakin bir tavırla cevap verdi:

"Burada. Chartres'da. Alayla beraber geldi!"

Dük soğukkanlılığını ele almak istediyse de III. Henri'yi öldürecek olan adamın, kendisiyle birlikte Chartres'a gelmiş olduğunu duyunca titremekten kendini alamadı. Montpensier düşesi sordu:

"Hazır mısın abi?"

"Ne hazırı? Ne demek istiyorsun? Ben bu olaylara karışmak niyetinde değilim. Duyulursa mahvolduğum gündür."

"Mahvolacak bir şey yok abi! Ne olacaksa bir kaza şeklinde ve kimseye bir leke bulaşmadan olacak. Tarih bu çeşit olayları körü körüne kaydeder. Halk da bir beladan kurtulduğuna sevinir. Jacques Clément bile bu adamı neden öldüreceğini, işin hakiki sebebini bilemiyor!"

"Peki bu kaza ne zaman olacak?"

Marie de Montpensier abisine dik dik baktı, sonra:

"Yarın!" diye cevap verdi.

"Yarın ha? Demek bu kadar yakın!"

Düşesin yüzünde bir kin buruşuğu belirdi:

"Ne kadar çabuk geberirse o kadar rahat ederiz! Valois'nın günleri sayılı. Onun ve bizim ızdırabımızın uzamasının ne faydası var."

Dük kekeleyerek konuştu:

"Doğru söylüyorsun Marie!"

"Yarın, seni kabul ettikten sonra bir alayla kiliseye gidecek! Kiliseye de elinde bir mum, sırtında esvap yerine bir çuval, yalınayak gitmeye söz verdi. Paris'le arası düzelirse törene böyle iştirak edeceğini adamıştı. İşte kral böyle salına salına kiliseye giderken benim papaz da onun hemen yanı başında yürüyecek ve tam kilisenin önünde ona hançeri saplayıverecek! Bu sırada sen ne kadar adamın varsa hepsini şehrin dışında toplayacaksın. Ondan sonrası da sana ait!"

Marie de Montpensier bu sözleri söyledikten sonra dışarı çıktı ve muhafızlarına ulaştı. Guise dükü ise o gün akşama kadar iki erkek kardeşiyle konuştu. Sonra akşam yemeğine oturdu. Sofraya, Maineville'le Bussi–Leclerc'i de çağırttı. Öteden beriden konuşurlarken kısa zamanda yine Pardaillan'dan söz etmeye başladılar. Guise, şövalyenin ölmüş olduğuna inandığını söyleyince Bussi de Pardaillan'ın, "Belki Chartres'a kadar bile gidemeyeceğim!" dediğini hatırladı. Üçünün de içine emniyet geldi. Muhakkak ölmüş olacaktı. Hatta Maineville:

"Doğrusu, herifin ölüşüne üzüldüm!" dedi. "Elime geçseydi, bir değirmen kanadına bağlamadan edemeyecektim."

Bussi de aynı fikirdeydi. Maurevert'e gelince, o sadece gülümsedi.

Havanın kararmaya başladığı bu saatte, kendisinden yarı alaylı, yarı korkulu bahsedilen adam, yanında Angoulême dükü ile bir lokantanın penceresinin önündeki masada sessizce karnını doyuruyordu. Bu lokantanın tam karşısında uğursuz yüzlü koca bir konak vardı. Şövalye arada sırada yanındaki pencerenin perdelerini kaldırarak karşıki konağa bakıyordu. Halbuki konakta hiçbir ışık yoktu. Her gören orayı tamamen boş sanırdı. Biraz önce Pardaillan bu konağın kime ait olduğunu garson kızdan sormuş, binanın Bonneval ailesine ait olduğu, fakat yirmi dokuz yıldan beri bomboş bir halde durduğu cevabını almıştı. Halbuki bu akşam oraya bir sürü karaltının girdiğini görüyordu. Merakından çatlayacaktı:

"Acaba ne konuşuyorlar?" diye söylendi. Angoulême dükü:

"Ne konuşacaklar? Fausta'yla adamları yine birtakım cinayetler hazırlıyorlardır," dedi.

"Ondan hiç şüphem yok! Zaten sıkı sıkı örtünmüş olmalarına rağmen Fausta'nın ve adamlarının girdiğini anlamamak mümkün değildi. Fakat yine hazırladıkları nedir, onu merak ediyorum!"

Genç dük bir an durdu. Sonra:

"Ah Pardaillan!" dedi. "Şimdi ondan o kadar uzaktayız ki."

"Kimden? Violetta'dan mı? Sabırlı olun asilzadem, sabırlı olun! Onu da arayacağız. Zaten daha şimdiden aramıyor muyuz? Mademki dünyada onun bulunduğu yeri bize söyleyebilecek bir Fausta ile bir de Maurevert var ve mademki biz de bu ikisinin peşindeyiz. Onu da arıyoruz demektir. Öyle değil mi? Ya Fausta ya Maurevert, birinden biri nasıl olsa elimize düşmeyecek mi? Ben Fausta'nın ağındaki halimi düşündükçe şimdiki halime bin kere şükrediyorum!"

Pardaillan'ın yüzünde bir tebessüm gezindi. Genç dük, şövalyeye merakla baktı:

"Son zamanlarda sizden bu sözü çok işitiyorum!" dedi. "Nedir bu Fausta'nın ağı Tanrı aşkına!"

Pardaillan, göz ucuyla sokağı süzdükten sonra:

"İşte o ağdan kurtulduktan sonra sizinle buluşmuştum ya!" dedi.

"Canım, ne ağıymış bu? Bir ağdır gidip duruyor."

Şövalye alaylı alaylı güldü:

"Yahu siz hiç ağ görmediniz mi? Istakoz sepeti gibi bir balık ağı işte. Hayvan içine girer de dışarıya asla çıkamaz. Hiç ıstakoz yediniz mi monsenyör? Eti pek lezzetlidir."

"Yedim ama şövalye... Şimdi ıstakozun bu işle ne alakası var?"

"Hayır, ağ deyince hatırıma geldi de... Ben de öyle bir ıstakoz ağına yakalanmıştım işte. Fakat benimkisi çerden çöpten değildi. Demir parmaklıklı berbat bir şeydi. Tanrı'ya şükür yanımda bir sürü insan leşi vardı da onların sayesinde yakayı kurtardım. Fakat Fausta'ya bana oynadığı oyunu faiziyle iade etmezsem içim rahat etmeyecek!"

Angoulême dükü, şövalyenin gülümseyerek anlattığı hikâyenin altında müthiş bir macera gizlendiğini sezmişti. Fakat ona bir şey sormasına imkân kalmadan Pardaillan başından şapkasını çıkardı:

"Bakın monsenyör, saçlarım ağarmış mı?" diye sordu.

"Hayır şövalye! Tıpkı sizi ilk defa gördüğüm gibi koyu kumral."

"Şaşarım doğrusu! Ne yalan söyleyeyim, korkunun ne demek olduğunu ben ancak o gün anladım. Bereket versin o insan ölülerine. Yoksa..."

Pardaillan birdenbire sözünü kesti ve:

"İşte! İşte!" diye söylendi. "Geleceğini biliyordum!"

Angoulême dükü pencereden dışarıya bakınca karanlık ve dar sokakta kocaman pelerine sarınmış bir gölgenin ilerlediğini ve kapının tokmağını vurmak yerine ellerini çırptığını gördü. Kanat derhal aralandı ve yüzüne varıncaya kadar her tarafı örtülü olan karaltı içeriye süzüldü. Pardaillan bu adamı yürüyüşünden ve görünüşünden tanımış olacaktı. Adeta sevindi ve söylendi:

"Muhakkak odur!"

Charles d'Angoulême sordu:

"Kim?"

Pardaillan araladığı perdeyi indirdi.

"Şimdi anlarsınız dostum! Ha, ne diyordum? İşte ben öyle bir ağa yuvarlandım. Düştüğüm vakit bir direğin üstüne yuvarlanarak sersemlemiş olmalıyım ki uyuyakalmışım. Uyandığım sırada ortalık aydınlanmıştı. Bu deliğin ağzından dışarıya çıkarım diyordum ama oraya varınca ağızın demir bir parmaklıkla kapalı olduğunu görmeyeyim mi? Bu yetmiyormuş gibi etrafımdaki suda bir sürü insan leşinin yüzdüğünü görünce dehşetten tüylerim diken diken oldu. Buradan çıkmak için bir tek yol kalıyordu: Yukarıdan düştüğüm delik. Ne çare ki o da arkamdan kapanmıştı. Oturup kara kara düşünür ve kalasın üstünde tünerken birdenbire tepedeki kapağın, gıcırtılarla açıldığını duydum. Bir iki kişi tepemden bakıp konuştular. Beni göremediler ve herhalde öldü sandılar. Çünkü hemen arkasından başka bir gıcırtı oldu ve deliğin ağzını kapayan parmaklık, yavaş yavaş yukarıya çıkmaya başladı. O anda akan sularla birlikte ölüler de açılan deliğe hücum etmesinler mi? Bundan sonrasını tasavvur edersiniz. O bir sürü ölüyle birlikte bu diri de ağdan fırladı."

"Ölülerle! Ah! dostum, korkunç bir kâbus gibi!"

Pardaillan koca bir kupa şarabı yuvarladıktan sonra:

"Seine Nehri'ni birkaç kulaçta aştım ve karaya çıktım. Fausta da

beni öldürdüğüne sevinip durmaktadır sanırım!" dedi.

Bir an sustuktan sonra:

"Adamımızın çıkışını kaçırmamalıyız," dedi.

"O hana giren adamı mı?"

"Evet, güzeller güzeli Fausta'dan son emirleri alıyor."

Charles, Pardaillan'ın kendisine bu korku hikâyesini anlatırken kullandığı basitliği sindiremedi ve arkadaşına bir tür korkuyla baktı.

Pardaillan bir köşede uyuyup duran hizmetçi kıza seslendi:

"Artık sokağa çıkmalı. Bana bak güzel kız!"

Hizmetçi kız hemen ayağa fırladı. Şövalye:

"Şimdi ben arkadaşımla birlikte biraz hava almaya çıkacağım," dedi. "Gece dönüp odamızda yatarız. Fakat kimseyi uyandırıp rahatsız etmeden içeriye nasıl gireceğiz?"

"Ahır kapısını açık bırakırım asilzadem! Oradan girersiniz. Sonra tahta merdivenden çıktınız mıydı odanız karşınıza gelir."

Şövalye anladığını gösterir bir tarzda başını salladı. Pelerinine sarındı ve Charles Angoulême'i takip edip hanın kapısından çıktı. On adım kadar yürüdükten sonra bir dönemeç noktasında durdu.

"Burada bekleyelim!" dedi. "Adam neredeyse evden çıkar."

Charles tekrar sordu:

"Bu adam kim?"

"Tanımadınız mı canım? Papaz Jacques Clément. Hani Pressoir de Fer lokantasında yanımıza oturup bizi dinleyen adam işte."

"Kendi öcünü almakla sizin öcünüzü almış olacağını söylüyordu, değil mi?"

"Evet, ihtiyar kraliçe Catherine de Médicis'den öç alacaktı."

"Kraliçeyi mi öldürecek?"

"Hayır! Oğlu III. Henri'yi öldürerek kraliçenin de bağrına bir hançer saplamış olacak! Peki ama neden öyle irkildiniz monsenyör?"

Genç dük:

"Pardaillan, bu ne kadar korkunç bir cinayet olur!" dedi.

"Neden? Babanızı delirtip öldürenler onlar değil mi? Annesi

Catherine de Médicis, kardeşi Anjou dükü, yani bugünkü Fransa kralı ve nihayetinde Guise dükü değil mi? Daha ne istiyorsunuz? Talih, karşınıza siz istemeden öcünüzü alacak bir insan çıkardı. Siz de krala müthiş bir ceza vermek istemiyor muydunuz?"

Böyle konuşan Pardaillan, Charles'ın yüzünü inceliyordu.

Charles Angoulême birdenbire söylendi:

"Hayır şövalye! Fransa kralına büyük bir ceza vermek emelimdi ama böylesi değil. Bu papaz, kralı benim için öldürmek istiyorsa bunu yapamayacak!"

"Demek elinizde olsa onun hançeri saplamak için kalkacak kolunu tutardınız?"

"Tereddüt bile etmem!"

Pardaillan'ın gözleri karanlıkta memnunluk ve kin ışıkları saçtı. Kendi kendine:

"Öyleyse azizim, Guise daha kral olamayacak!" dedi.

Angoulême dükü şaşkın şaşkın kekeledi:

"Ne demek istiyorsunuz Pardaillan?"

Şövalye, delikanlının kolunu sıkarak karanlıkta konaktan pelerinine sarınmış halde gelen papazı gösterirken fısıldadı:

"Şunu demek istiyorum monsenyör! Bu anda Hristiyanlığın ve Fransa krallığının alın yazısını değiştirmek elinizde bulunuyor. Şu adamın önünüzden geçmesine ses çıkarmazsanız, yarın kral, amcanız III. Henri ölecek ve Guise dükü kral olacak. Ben karışmıyor ve seyirci kalıyorum. Dilediğinizi yapın!"

Papaz yanlarına kadar gelmişti. Charles Angoulême bir an duraladıktan sonra heyecanla bir iki adım attı ve elini papazın omuzuna koyarak:

"Bir dakika rahip efendi!" dedi. "Müsaade ederseniz size söyleyeceklerim var!"

Papaz duraladı. Sonra pervasız bir tarzda:

"Ne istiyorsunuz?" dedi. "Paramı istiyorsanız param yok! Canımı istiyorsanız onu vermek de elimde değil, çünkü canım bile benim değil!"

Angoulême dükü cevap verdi:

"Ne paranızı, ne de canınızı istiyorum. Sizinle konuşacağım bir iki şey var. Şöyle tenhaca bir yerde biraz sohbet edelim diyorum."

Jacques Clément bu teklifi gayet soğuk karşıladı:

"Benim bu akşam. Tanrı'dan başka kimseyle konuşacak vaktim yok! Haydi hoşça kalın. Haydi!"

Papazın yola koyulacağını anlayan Pardaillan hemen yanaştı:

"Niçin istemiyorsunuz? Bir iki dakika, ahbaplarınızla sohbet etseniz fena mı olurdu?"

Jacques Clément bu sesi duyunca gülümsedi. Elini uzattı ve sevinen bir sesle:

"Şövalye Pardaillan!" dedi.

Şövalye Charles'ı gösterdi:

"Angoulême dükü!" dedi.

Jacques Clément:

"Ha!" dedi. "Demek şu Catherine de Médicis cadısının iki kurbanıyla birden karşılaşıyorum! O halde yarın Valois soyunun son adamının nasıl geberdiğini görmek için kiliseye kadar gelmeniz lazım. Size rastladığım iyi oldu. Sizin kinleriniz de benimkini kuvvetlendirir!"

Pardaillan cevap olarak:

"Gidelim!" dedi. "İnsan papaz da olsa bir bardak şaraptan zarar görmez!"

Jacques Clément kabul ettiğine dair bir işaret yaptı ve üçü birlikte sessiz sedasız karanlık hana yöneldiler. Han kapısı kapalıydı ama yandaki ahır kapısı itince açıldı. Avluya varınca kapının dışında yükselen bir merdivenden bir balkona çıktılar. Bu balkon, tuttukları odanındı ve balkon kapısını itince odaya girmiş bulundular. Az sonra, bir masanın etrafında yer almış, isli bir kandil ışığında, Beaugency şarabını kadehlerine doldurmuşlardı. Pardaillan kadehini hemen yuvarladı. Sudan başka bir şey içmeyen Jacques Clément ise şaraba ancak dudak dokundurdu ve:

"Şarap insanın yüreğini ısıtır!" dedi. "Şimdi sizin gibi çok eski bir dostun karşısında bulunduğumdan ötürü, zaten kalbim sıcacık. Ne kadar söylesem yine doyamam şövalye. Kendimi yeryüzünde

ne vakit yalnız sansam aklıma hep siz gelirsiniz. Ben ne anamı, ne de babamı tanıdım. Fakat hayaliniz daima bir abi gibi kafamda yaşar durur. Hatırlar mısınız? Nasıl benim yapma akdiken çiçeklerimi seyrediyordunuz?"

Pardaillan bu sözlerin aklına getirdiği zengin hatıralarla hülyalı:

"Evet! Hatırlıyorum!" dedi.

"Beni cesaretlendirdiniz. Sonra o korkunç günde sizi tekrar gördüm. Bana annemin mezarını gösterdiğiniz gün ve o günden sonra yüz hatlarınız kalbime kazındı. İşte siz hâlâ o zamanki gibisiniz şövalye. Yüzünüzde biraz değişiklik var ama gözlerinizde yine aynı parlaklık görünüyor. Zaten sizi Pressoir de Fer lokantasında da hemen tanımıştım."

Jacques Clément bir an durdu. Tüyleri ürpermiş gibi bir hal takındı:

"Ömrümün son gecesi olacak olan bu gece size rastlayışımın hikmeti nedir acaba?" dedi. "Bu da Tanrı'nın bana bir lütfu olacak herhalde. Siz ailem kadar bana yakın tek insansınız. Zavallı annem, onu görmek bile kısmet olmadı. Ah Pardaillan, annemi öldürenlere ben de ölüm saçacağım. Ne olur, son bir kere daha bana annemden söz edin şövalye!"

Pardaillan düşünceli:

"Onu tanımamıştınız," dedi. "Kim bilir, belki de onu tanımamanız, kendisini bu kadar sevmenize sebep olmuştur."

Jacques Clément sarardı:

"Ne demek istediğinizi anlıyorum şövalye. Kraliçenin yakınlarından bir kadın bana annemin bütün sırrını anlattı."

"Ne anlatabilirdi ki. Alice de Lux hiçbir vakit cana kıymadı. O talihsiz bir kadındı, işte o kadar."

Jacques Clément'nun yüzü güldü:

"Öyle değil mi?" diye haykırdı. "Elbette öyle olacak. Kanlı kraliçenin bütün kötülüklerini haksız yere anneme yüklemek istiyorlar!"

"Doğru! Tek suçlu Catherine de Médicis'dir. Annenize gelince, o sadece aşkının kurbanı oldu. Kendisine, sevgilisini öldürmeyi bile teklif etmişlerdi. Catherine'e karşı savaşmak için harcadığı güç ve

ruh tahmin edilemezdi. Biçare kadın çok çekti. Katlandığı azaplar en korkunç cezalardan da şiddetliydi. Bırakalım da Masumlar Mezarlığı'nda ebedi uykusunu uyusun!"

Jacques Clément pelerinini indirmişti ve onun usulca hıçkırdığını duyulabiliyordu. Derin duyguların ortaya çıktığı sahnelerden biriydi. Sonra papaz tekrar söze başladı:

"Pardaillan, siz bir annenin kötülüklerini oğluna anlatmak istemiyorsunuz. Fakat yalan söylemek de elinizden gelmiyor. Muhakkak ki anneme karşı büyük bir şefkatiniz var!"

"Ben annenizin diğer kadınlardan daha fena olduğuna inanmıyorum."

"Peki, peki! Onun yaptıklarından bahsetmeyelim artık! Yalnız bana onu nasıl kurtarmış olduğunuzu anlatın bari!"

Pardaillan, kederli kederli başını salladı:

"Mazi öldü," dedi. "Geçmişi unutalım da ileriye, şeytanlara verilecek cezalara bakalım!"

Jacques Clément ayağa kalktı. Kukuletasını omuzlarına düşürdü. Sapsarı yüzü meydana çıktı. Sonra:

"Şövalye!" dedi. "Bana ödevimi hatırlattınız! Yarın annemin öcü alınacak, ihtiyar Catherine de Médicis kederin ne demek olduğunu anlayacak. Yarın sevgili oğlu ölmüş olacak. Yarın Tanrı'nın emirleri yerine gelecek."

Pardaillan sordu:

"Demek Fransa kralını öldüreceksiniz?"

"Bu, ben, Tanrı ve iki meleği arasında bir sırdır. Bu sırrı kimse bilmiyor şövalye. Fakat size büyük bir itimadım olduğu için sizden hiçbir şeyi saklayamam! Evet, yarın Fransa kralını öldüreceğim! Yarın, Catherine de Médicis'in size yapmış olduğu fenalıkların intikamı alınmış olacak. Siz de Angoulême dükü, siz de babanız IX. Charles'a yapılan kötülüklerin öcünün yarın alındığını görecek ve sevineceksiniz. Benim için dua edin çünkü bundan sonra Fransa kralına edilecek duaların önemi kalmadı."

Papaz yine susmuştu. Pardaillan bir an düşündü. Nihayet:

"Peki ama bu iş nerede ve nasıl olacak?" dedi.

"Nerede mi? Nasıl mı? Öyle ya, sizden saklamanın manası yok. Yarın sabah saat dokuzda Valois yerel meclis konağında Guise dükünü kabul edecek, sonra da alayla kiliseye gidecek. Bu sırada kralın günahlarını çıkarmak için kendisine yanaşacak papaz ben olacağım."

Charles Angoulême dehşet içinde sordu:

"Demek siz de alayla beraber gideceksiniz?"

"Hayır! Ben kilisenin kapısında bekleyeceğim ve kral bir daha kalkmamak üzere benim önümde diz çökecek."

Papaz bu sözleri söyledikten sonra kapıya doğrulup çıkmak ister gibi bir hal almıştı ki Pardaillan birdenbire atıldı:

"Jacques Clément! Sizden bir şey rica etsem yapar mısınız?"

Papaz duraladı. Sonra sevinçle geriye döndü ve sesi titreyerek:

"Sahi mi?" diye sordu. "Sahi mi? Acaba ölmeden evvel size bir iyilikte bulunarak annemin borcunu kısmen de olsa ödeme fırsatına kavuşacak mıyım? Nedir? Size ne hizmette bulunayım?"

Pardaillan sakin bir tavırla:

"Hem de büyük bir hizmet istiyorum!" dedi. "Benim hesabımca Fransa Kralı III. Henri'nin birkaç gün daha yaşaması lazım. Sizden kendisinin hayatını istiyorum."

Jacques Clément'nun benzinde bir damla kan kalmamıştı. İskemlesine çökerken söylendi:

"Fransa kralının biraz daha yaşamasını mı istiyorsunuz?"

"Evet! Benim hayatım Fransa kralının hayatına bağlı ve mademki Tanrı bu gece bizleri karşılaştırdı. Herhalde bunda bir hikmet vardır. Ben şimdi Alice de Lux'ün oğlundan rica ediyorum: Clément, Fransa Kralı Henri de Valois'yı öldürme de, benim de yaşamama izin ver!"

Papaz taş kesilmiş gibi bakakaldı. Sonra:

"Şu dakikaya lanet olsun!" diye bağırdı. "Nereden de size rastladım!"

Pardaillan:

"Alice de Lux'ün oğlundan cevap bekliyorum!"

Papazın dişleri birbirine çarpıyor ve şövalyeye çılgın gözlerle

bakıyordu. Eğer Pardaillan şu anda onun aklından geçenleri okuyabilmiş olsaydı, kafasında şu düşüncelerin dolandığını görecekti: "Ne diyor? Benden kralın hayatını bağışlamamı istiyor ha? Fakat aşkımın perisi buna ne diyecek? Bu gece yarısı beni beklemiyor mu? Bana ömrümün en lezzetli anlarını yaşatmayacak mı? Halbuki şövalye benim bütün bunlardan vazgeçmemi istiyor ha?"

O bunları düşünürken dışarıdan, uyuyan şehrin sakin havasını yırtan bir kilisenin çan sesleri duyuldu. Çan, gece yarısını çalıyordu. Jacques Clément birdenbire şövalyeye ellerini uzattı:

"Bana acıyın Pardaillan!" dedi.

Şövalye anlayamadığı bu sözleri hayretle dinlerken saatin tokmağı son darbeyi de vurmuştu. Birden papazın ayağa kalktığı görüldü. Perişan bir halde:

"Fransa kralı yaşayacak!" diye bağırdı. "Ah anneciğim, emin ol ki bu müsaade, sadece Şövalye Pardaillan'a verilir."

Olduğu yere yığılıp kaldı. Bayılmıştı. Pardaillan:

"Bu papaz, şimdi hakikaten çok kahramanca bir iş yaptı!" dedi.

Sonra dükle birlikte papazı ayılttılar. Birkaç dakika geçince tekrar hep birlikte masanın başına geçtiler.

Jacques Clément'nun yüzünden, içindeki derin ümitsizliği okumamaya imkân yoktu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
III. HENRİ (DEVAMI)

Ertesi sabah Kral III. Henri Chartres'da Beauce Eyaleti Valisi Mösyö Cheverni'nin konağında erkenden uyandı. Guise dükünü ve Paris'ten gelen halk temsilcilerini karşılamak için saat dokuzda yerel meclis binasına gidecekti.

Mösyö Cheverni kralın itibarının sönmekte olduğuna aldırmadan konağını krala vermiş ve kendi ailesini mütevazı bir eve yerleştirmişti. Küçük konak az bir gayretle küçük bir Louvre görüntüsünü almış, bir saray haline getirilmiş, hele Crillon'un yarı sakat askerleri de Chartres'a gelince konağın parlaklığı bir kat daha artmıştı.

Henri, Paris'ten için için ağlayarak ayrılmıştı. Chartres'da kendisini gayet iyi karşılamış olmalarına epeyce sevindiyse de kısa zamanda parlak ve eğlenceli Louvre gözünde tütmeye başlamıştı. Zaman zaman bu hasreti o kadar dayanılmaz bir hal alıyordu ki Paris'e gitmek ve Louvre'una girmek için Parislilere birçok kez şunu söylemek istiyordu:

"İşte geldim! Neymiş istedikleriniz bakalım?"

Fakat Villequier, d'O ve Épernon gibi akıl danıştığı kimseler kendisine henüz Paris'e gitmemesini ve ana kraliçenin orada oluşunun Parislileri yola getirmeye yeteceğini söylüyorlardı. Ansızın oraya dönerse işleri altüst edecekti şüphesiz.

III. Henri, anlayışsız bir adam değildi. Vaziyeti kavramakta gecikmez, fırsatını bulunca da düşmanlarıyla alay etmekten çekinmezdi. Şimdiye kadar Guise dükü ile az mı alay etmişti?

Zaten bu sabah da çok neşeli kalkmıştı. Sarayın ileri gelenlerini yanına çağırmadan önce yandaki odada kendisini beklediği söylenen annesine koşmuştu. Catherine de Médicis, neredeyse bir haftadan beri Chartres'da bulunuyordu.

Henri, bütün gece Parislilere vereceği cevapları hazırlamış, az uyumuş olmasına ve oldukça yorgun görüntüsüne rağmen keyifli ve dinç bir halde Catherine'in yanına vardı, annesini yanaklarından öptü ve ona içtenlikle sarıldı. Catherine de Médicis, oğluna sevgi dolu gözlerle baktı. Sonra:

"Evladım," dedi. "Bu yaşlı annenizi uzun zamandır böyle öpüp kucaklamamıştınız..."

"Bugün çok neşeliyim de ondan madam. Epeydir bu kadar keyfim yerinde değildi. Fakat bu neşeyi de size borçlu olduğumu bilmiyor değilim. Çünkü Parisliler sizin sayenizde ayağıma kadar benimle barışmaya geldiler. Onlarla barışmak hiç de zor değil. Épernon'un işten atılmasını istemiyorlar mı, atarım. Zaten o herif epeydir canımı sıkıyor."

"Peki..." dedi yaşlı kraliçe. "Sizce Parislilerin tüm istedikleri bu mu?"

"Eh... Yani Notre-Dame'da... Daha başka ne isteyebilirler ki?"

Catherine oğluna dik dik baktı. Söylediğinde ciddi olduğuna kanaat getirdikten sonra:

"İş bu kadar basit değil Henri!" dedi. "Ben bir ayağı çukurda bir kadınım oğlum! Dünya işlerine karşı alakamın gittikçe zayıflaması bana her şeyi daha berrak görme hasletini verdi ve gördüklerimi size anlatırsam hiç de hoşunuza gitmez oğlum. Gerçi Épernon'a işten el çektirmek hiç de fena düşünce değil. Fakat bu, aç kurtların istediklerinin ancak bir lokması oğlum. Ben hayatta kaldıkça Guiseleri, Parislileri, Huguenotları uğraştıracak iş icat etmesini bilirim. Fakat ölürsem o zaman kendinizi sıkı korumanız gerekecek. Onun için şimdilik Paris'e dönmenizi tavsiye etmem evladım!"

III. Henri hiddetle yerinden fırladı. Annesinin çok ihtiyatlı bir kadın olduğunu bilirdi. Ama o bir anne olmasının yanı sıra bir kraliçeydi de. Ve itibarı oldukça zedelemişti. O yüzden Parislilerin cezalandırılmasını büyük bir şevk ile bekliyordu. Henri annesinin tüm tehlikelere göğüs gerebilecek bir kadın olduğunu da biliyordu. Fakat neden Paris'e gitmesini istemiyordu? Neden?

"Niçin Paris'e gitmeyeyim?" diye sordu. "Kral değil miyim?"

"Kraldınız oğlum. Fakat Paris'ten çıktınız!"

"Olsun! Bir hata yaptım, şimdi de o hatayı tamir edeceğim. Öbür gün Louvre'da olacağım!"

Kraliçe müthiş bir sesle cevap verdi:

"O halde öbür gün Fransa tahtı boş kalacak!"

III. Henri sapsarı kesildi:

"Nasıl? Ne demek?" diye kekeledi.

"Ne demek olacak? Sizi bir tuzağa düşürüp öldürmek istiyorlar. Yalnız sizi değil, beni ve bizimle birlik olan herkesi de öldürecekler. Adeta yeni bir Saint–Barthélémy olacak."

III. Henri'nin bütün vücudundan soğuk terler boşanmıştı. Bir sandalyeye çöktü. Terlerini sildi. Tekrar ayağa kalktı. Odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşırken söyleniyordu:

"Ne yapayım anne? Chartres'da kalmak da tehlikeli bir hal alıyor demek ki. Burası da Paris'e çok yakın değil mi? Beni burada da öldürmeye teşebbüs edebilirler."

Ümitsizlikten şaşkına dönmüştü. Tıpkı Paris'te yaptığı gibi şimdi de:

"Ne yapayım? Nereye kaçayım? Nereye sığınayım?" diye söyleniyordu.

İhtiyar kraliçe:

"Telaşa lüzum yok!" dedi. "Mademki Chartres çok yakın, o halde biz de Blois'ya gideriz!"

"Çok güzel anne. Mükemmel fikir."

"Öyle değil mi? Orası sağlam bir kaledir. On sene kuşatılsa bile yine dayanır."

"İyi ama buradaki ikiyüzlü alçakları ne yapacağız? Guise denilen rezil herif! Onları ne yapacağız? Onları görmek bile istemiyorum. Defolup gitsinler. Ben gidiy–"

Kraliçe, bir işaretle oğlunun sözünü kesti:

"Yoo, öyle değil! Siz yine evvelce kararlaştırıldığı gibi yerel meclis konağına gideceksiniz! Parislilerin şikayetlerini dinlerken kendinden emin bir kral haliyle duracaksınız ve tam Guise sizi elinde esir sandığı sırada ona hiç beklemediği bir tokat yapıştıracaksınız."

"Nedir bu tokat?"

"Bir tek cümle oğlum. Bir tek cümle: 'Kral, tebaasının temsilcilerine Blois'da toplantıya çağırıyor!' diyeceksin. Böylece temsilciler kurulu toplantıya çağırılınca ne Guise'in rolü ve önemi kalır, ne de buraya kadar gelmiş olan Parisli serserilerin. Böylece kralın doğrudan doğruya temsilcileriyle konuşmak istediği anlaşılır ama bir yandan da biz yine vakit kazanmış oluruz. İyi değil mi?"

III. Henri şakrak bir kahkaha attı:

"Mükemmel bir oyun! Evet, kurulu toplantıya çağırınca Guise'i de bir hamlede ortadan silip kaldırmış, iktidarını sıfıra indirmiş olurum. Doğrudan doğruya halkımla konuşurum."

Catherine gülümsedi:

"Ya, işte böyle oğlum! Haydi şimdi yerel meclis konağına git, Guise'e tokadı yapıştır. Sonra da kiliseye gidecek alaya katıl. Hiç korkma! Annen seni kolluyor!"

Henri annesini yeniden öptü.

"Sizi harika bir şekilde anladım, madam..." dedi ve odasına yollandı. Yakınlarından kim varsa odaya dolmuş, onu bekliyorlardı.

"Majeste!" dedi Épernon. "Eğer isterseniz..."

"Ne oldu, dük?"

"Müsaade ederseniz bugün mükemmel bir av tertip edebiliriz. Crillon'a şehrin kapılarını kapatmasını emretmeniz yeterli. Gerisini ben hallederim."

Épernon dediğini yapardı. Cesareti ve zalimliği pek meşhurdu. Lükse düşkü zevk delisi olan ve kraldan çok daha fazla para harcayan bu efendi, olağanüstü girişimlerin, cüretkâr darbelerin ve pervasız maceraların adamıydı. Cesareti o kadar şaşırtıcıydı ki önce yakalanıp tutuklanmanın eşiğine gelir, daha sonra ise Angoulême'e sığınırdı. Parisliler ona isyan ettiler ve onu katletmek istediler. Épernon barikat kurduğu bir odada otuz saat boyunca tek başına mücadele etmiş ve yüzlerce saldırganı alt edip bu saldırıdan sağ salim çıkmayı başarmıştı. III. Henri'ye de, Paris'ten Chartes'a her şeyi kılıçtan geçirmeyi tavsiyeden eden adam Épernon'dan başkası değildi.

Fakat kral böyle hareketlere kalkışmaktansa annesinin dediği gibi kurnazca hareket etmek lazım geldiğini iyice kavramıştı. Épernon'a

cevap vermedi. Chartres Kilisesi'ne on iki mum dikilmesini emrettikten sonra maiyetiyle beraber yerel meclis konağına doğruldu.

Épernon omuzlarını silkti ve Crillon'un kulağına fısıldadı:

"Kralın bir gün herkesi katletmemize izin verdiğini göreceksiniz. Bana muhafızlarınızdan elli tane ödünç verirseniz size asayişi yeniden sağlayacağıma söz veririm. Kral başta kızmış gibi yapacak ama sonunda kurtulacak. Biz de kurtulacağız!"

Crillon bir an tereddüt etti.

"Hadi, cesur Crillon!" diye bağırdı kral, yoldayken.

Crillon kılıcını çekti ve bağırdı:

"Majestelerinin muhafızları!"

Ve bir bakışla Épernon düküne kendinin yalnızca talimatların kölesi olan bir asker olduğunu anlattı. On dakika sonra asilzadeleriyle çevrili kral, Crillon'un yol boyunca düzenlediği çift sıra muhafızla yerel meclis konağına yürüdü. Çitin diğer tarafında sessiz bir kalabalık toplanmış bu sahneyi seyrediyordu. Pencereler bile dolup taşmıştı. Ama ne bir tezahürat ne de bir yaygara vardı. Düşmanca gözlerle seyrediyorlardı. Bu felaketti.

"D'O!" dedi kralın arkasından yürüyen Épernon. "Söyle bana, ne hissediyorsun?"

D'O homurdandı ve cevapladı:

"Ruggieri'nin majesteleri için hazırladığı yeni parfümün kokusunu alabiliyorum. Ve bu şimdiye kadar aldığım en şahane koku. Ruggieri harika bir adam değil mi efendim?"

Kral gülümsedi ve sanki sıktığı parfümü daha da yaymak istercesine pelerinini salladı.

"Bense..." dedi Épernon. "Bense ihaneti hissedebiliyorum."

III. Henri doğruldu ve kılıcına sarıldı. Sanki, "Bir ihanet varsa, onu ortadan kaldıracağız!" der gibiydi. Daha sonra yol en ufak bir olay olmadan sona erdi.

Kral yerel meclise varınca büyük salonda hazırlanmış olan tahta oturdu. Yakınları, tahtın iki yanına sıralandılar. Crillon, askerlerini her ihtimale karşı hazırlayıp dizmişti. Biraz vakit geçtikten sonra III. Henri'nin halk temsilcilerini istediği duyuldu.

Hemen arkasından da Guise, yanında Maineville ve birkaç Parisli olduğu halde salona girerek tahtın önüne kadar ilerleyip derin bir saygıyla selam verdi.

Guise dükü, Henri'nin kendisinden şüphelendiğini bildiği için elinden geldiği kadar kralı kendine inandırmaya ve şüphelerini uyutmaya gayret etmişti. Şehir içinde bir kargaşalık olmasın diye Paris'ten kendisiyle birlikte gelen bütün adamlarını Chartres'ın dışında toplamıştı. Fakat bu toplayışta hepsini vakti gelince şehre saldırma düşüncesi de yok değildi. Zaten Kral Henri'ye karşı Fausta tarafından hazırlanmış olan suikastta bir tek papazdan, Jacques Clément'tan başka kimsenin rolü yoktu ki. Yerel meclis konağındaki törenden sonra Guise de adamlarına katılacaktı. Kilisenin büyük çanı on ikiyi çalarsa kralın öldüğünü, altıyı çalarsa papazın hançeri yerleştiremediğini anlayacaklardı.

Şimdi kralın yanına pek az kişiyle birlikte girmişti. Bununla krala karşı kötü bir niyeti olmadığını ispat etmek istemiş ve Henri'nin yüzünün güldüğüne bakılırsa başarılı da olmuştu. III. Henri'nin yanındakiler, bıyık altından gülümsemeye koyulmuşlardı. Fakat Guise dükü ciddiyetini hiç bozmadı. Henri'nin karşısına gelince kral:

"Kuzenim," diye söze başladı. "Anladığıma göre birkaç fitneci, Parisli tebaamla benim arama girerek bizi birbirimizden soğutmak istiyor. Sizin, Parislilerin şikayetlerini toplayıp bana ulaştırmaya geldiğiniz söyleniyor. Bana hepsini söyleyin. Hiç çekinmeyin. Onların şikayetlerine sebep olan şeyleri ortadan kaldıracağım. Zaten bir kralın vazifesi de bu değil mi?"

Guise dükü bu sözlere:

"Evet majeste! Asilzadelerin başlıca ödevleri de krala yardım etmektir," diye cevap verdi. "Çünkü kral, memleketin birinci asilzadesidir. Ben de bunu düşünerek Paris'te kaldım ve kralla tebaalarının anlaşmaları için gereken çareleri araştırdım. Parislilerin şikayetlerini dinlemedim. Onun için onların nelerden şikayetleri olduğunu da bilemiyorum."

Gayet terbiyelice söylenilen bu açık sözler, salonda bulunanlarda iyi bir etki yapmıştı. Fakat Épernon hâlâ bıyık altından alaylı alaylı gülüyordu. Guise ona dikkat etmeyerek sözüne devam etti:

"Majeste! İşte Parislilerin temsilcileri. Arzu buyurursanız şikayetlerini kendileri anlatsınlar!"

Kral, Guise'in yanındakilere döndü:

"Hay hay! Sizi dinliyorum baylar!"

Guise dükünün yanındaki kalabalıktan biri ilerledi. Kral III. Henri bakınca onu hemen tanıdı:

"Parislilerin temsilcisi siz misiniz Mösyö Maineville?" dedi.

"Majeste müsaade buyururlarsa bu şikayetleri ben söyleyeceğim."

"Söyleyiniz bakalım mösyö!"

Maineville, elinde bulunan bir tomar kâğıdı gösterdi:

"Size sunduğum şu dilekçe, Paris'te ve diğer şehirlerde bulunan kardinal ve prens gibi kendilerine dinimizin korunmasını ödev edinmiş büyüklerin imzalarıyla dolu."

Kral yüzünü buruşturdu. Bu sözler herkese tesir etti. Çünkü bununla meselenin sadece kral ve Parislilerin arasında değil, bütün memlekete yayılmış bir iş olduğu anlatılmak isteniyordu. Fakat III. Henri anlamamış görünerek sordu:

"Eee... Ne istiyorlarmış bakalım?"

Maineville sözüne devam etti:

"Majeste, tebaalarınız sizden ilk olarak önce dinsizliği koruyan ve devlet hazinesini iflasa sürükleyen Épernon dükünün işten uzaklaştırılmasını istiyorlar!"

Épernon bir kahkaha attı:

"Acaba hemen çekilsem mi?"

Ortama derin bir sessizlik hâkim oldu. Kral acı bir gülümseyişle ona döndü:

"Nasıl isterseniz öyle olsun mösyö!" dedi.

Bu sözler üzerine Épernon mosmor olmuştu. Guise şaşkınlıkla krala baktı. O sırada temsilci olan burjuvalar bağırdılar:

"Yaşasın kral! Yaşasın kral!.."

Öfkeden deliye dönen Épernon tam kılıcını kavrayacaktı ki kralın yüzündeki gülümseyişten Henri'nin bir komedya oynadığı ma-

nasını çıkararak sakinleşti ve kollarını kavuşturup:

"Benim işten çekilmemde ne kendi isteğim ne de Parislilerin keyfi rol oynar majeste! "Ancak uğrunda kanımı akıttığım siz kralımın vereceği emirle çekilebilirim. Bu emir verilinceye kadar şuradan şuraya ayrılmam!" dedi.

Ve Guise düküne bakmak için geri döndü. Bu iki öfkeli bakışın alevleri önlerine ne gelirse gelsin her şeyi küle çevirecek cinstendi.

Kral, Maineville'e döndü:

"Devam edin, Mösyö Maineville!" dedi.

Maineville:

"Sözü edilen kardinaller, prensler, asilzadeler ve temsilciler size yalvarıyorlar:

"İkinci olarak sizin Guyenne dinsizlerine karşı, Mayenne dükünün de Dauphiné'deki dinsizlere karşı yürümesini, kralımızın ikisine de savaş açmanızı istiyorlar. Siz uzaktayken de majesteleri kraliçe Paris'e göz kulak olacaktır.

"Üçüncü olarak Mösyö d'O'dan her türlü hükümet hakkını ve Paris'in idaresini almanızı arzu ediyorlar.

"Dördüncü olarak Paris'te bütün idarecilerin ve halk temsilcilerinin yeniden seçilmesini talep ediyorlar.

"Beşinci olarak ise sizin Paris'e tekrar gelmenizi ve yanınızdaki orduyu Paris'ten on iki fersah ötede bırakmanızı rica ediyorlar."

Maineville artık susmuş, ortalık yeniden bir sessizliğe gömülmüştü. Herkes kralın yanıtını beklemekteydi. Bu yanıta göre ya barış olacaktı ya da bir iç savaş doğacaktı. Guise'e gelince, o fazlaca kayıtsız görünüyordu. Ve herkes onun beklemeye daldığına inanırken aslında o şunu düşünüyordu:

"Rahip hazırlanıyor. Kral bir saat içinde ölecek!"

Kral birden koltuğuna oturdu. Ve annesine benzeyen o soğuk bakışlarını topluluğa dikti:

"Mösyö Maineville, siz Parisli burjuvalar ve kuzenim Guise! Hepiniz dinleyin! Bana anlatılan bu dilekler, gördüğüme göre yalnız Parislilerle aramda hasıl olan meseleler değildir. Hadise, bütün memleketi ilgilendirmektedir. Duyulan ses bütün Fransa'nın sesi

olmuştur. O halde benim de bütün Fransa önünde cevap vermem gerekiyor."

III. Henri, Catherine de Médicis'in hazırladığı silleyi, Guise dükünü tam şiddetle yerleştirebilmek için bir an sustu. Sonra:

"Onun için ben de cevabımı, bütün Fransa'nın seçip göndereceği temsilcilere vereceğim."

Salondakiler sevinçten titreştiler. Henri:

"Cevabımı bildirinceye kadar aklınızdan çıkarmayın: Kral, temsilciler kurulunu çağırıyor!" dedi.

Bu sözü, alkış şakırtıları karşıladı ve bu şakırtılarla birlikte kralın temsilcileri toplayarak onlarla konuşacağı haberi hızla yayılarak bütün sokakları doldurdu. Bunu kimse ummamıştı. Kralın böyle bir şeye kabul etmesi önemli bir olaydı. Guise dükü hafifçe gülümsedi. Épernon hayranlıkla eğildi. Kral da:

"Temsilciler kurulu, Blois'da toplanacak ve 15 Eylül'de tarafımca açılacaktır!" dedi.

Birdenbire her yanı:

"Yaşasın kral!" sesleri kapladı.

III. Henri kurnaz anasının tavsiyelerine uyarak kopmak üzere bulunan fırtınayı önlemişti. Artık konuşma bitmiş olduğu için kiliseye kadar gidecek olan günah çıkartına alayı başlayacaktı. Chartres halkı ellerinde mumlar olduğu halde sokakta sıralanmışlardı.

Biraz sonra kralın da sırtındaki bütün esvapları atarak başı açık, yalınayak ve sırtında uzun bir kaba entari bulunduğu halde geldiği görüldü. Boynuna uzun bir tespih geçirmiş, eline de bir mum almıştı. Alayın ortasında tek başına yürüyor ve çevresinde geniş bir boşluk hasıl olmuş bulunuyordu. Epeyce gerisinden de kukuletalarını yüzlerine indirmiş iki papazın yürüdüğü görülüyordu. Alay böylece yola koyuldu.

Aynı anda şehir surlarının dışında Guise dükünün iki erkek kardeşi, Mayenne ile Kardinal Guise, üç–dört yüz silahlı askerin ortasında durmuş konuşuyorlardı. Uzakta bir düzlükte Crillon'un askerlerine ait çadırlar görünüyor ve iki kardeş bu çadırlara bakarak ne kadar asker bulunduğunu tahmine çalışıyorlardı. Şehrin bütün çanları, alayın büyük kiliseye doğru hareket ettiğini haber vermek

için çalmaya başladığı sırada Guise dükü de iki kardeşinin yanına geldi. Kardinal, soran gözlerle abisine baktı. Dük:

"15 Eylül'de Blois'da temsilciler kurulunu toplamaya karar verdi!" dedi.

"Vay canına! Desene herif adeta beladan yakasını sıyırdı!"

Guise soğuk bir tavırla söylendi:

"Eğer şu dakikalarda hançeri yiyip öbür dünyaya göçmezse evet!"

"Peki, işin olduğunu nasıl anlayacağız?"

"Büyük kilisenin çanı on ikiyi çalınca..." dedi Guise dükü, bir an durduktan sonra, "kralı alayın ortasında yürürken gördüm," dedi. "Arkasında da kardeşimiz Marie de Montpensier'le Fausta, papaz kılığına girmiş yürüyorlardı. Eğer papaz son dakikada korkarsa ona cesaret verecekler. Ben, Henri de Valois'nın öleceğinden eminim."

Mayenne kolunu uzaktaki çadırlara doğru uzattı:

"Peki ama Crillon'la nasıl başa çıkacağız?"

"Canım o Henri sağ olduğu müddetçe ona sadık kalır. Öldükten sonra da hiç şüphesiz bana gelecek, benim hizmetime girecektir. Fausta bunların hepsini öngördü. Hele biraz bekleyelim bakalım!"

"Peki bekleyelim!" dedi Mayenne.

Tam bu sırada çan sesleri... İşte trajik an...

Birkaç dakika geçti... Üç kardeş birbirlerine baktılar... Katedralin büyük, görkemli çanı sustu.

"Kraliyet karargâhına yaklaşalım!" dedi Guise.

Hep birlikte sessiz sedasız beklediler. Bu hal birkaç dakika kadar sürdü. Fakat sessizlik devam ettikçe gözlerinde hayret izleri beliriyordu. Büyük kilisenin çanından bekledikleri ses, bir türlü gelmek bilmiyordu. Gittikçe ruhlarını sıkan bu bekleyişten kurtulma çarelerini aradıkları sırada, birdenbire bir çan sesi ortalıktaki sükûneti yırttı.

O anda her yer ölüm sessizliğinin etkisi altındayken bir tür böğürme yayıldı her tarafa. Bu katedralin büyük çanının ilk darbesiydi. Üç kardeş orada donakaldı. Guise dükü sanki bir cenaze törenine katılıyor gibi heyecanlıydı.

Kardinal, "Bir!" dedi.

Mayenne, "İki!" diye saydı.

Bunu üçüncü, dördüncü ve beşinci darbe takip etti. Üç kardeş sapsarı yüzlerle birbirlerine baktılar.

Dük de Guise:

"Altı!" diye altıncı vuruşu saydı.

Fakat bu altıncı vuruşu başka bir vuruş takip etmeyince üçü de ümitsizlik ve hiddet içinde duraladılar. Mayenne dişleri arasından bir küfür savurdu.

Ne çare ki yedinci vuruş bir türlü gelmek bilmedi. Guiseler uzun bir süre başlarına gelen bu işe şaşırmış gibi durakladılar. Nihayet kardinal acı acı güldü:

"Burada ne bekliyoruz! Hadi! Olan oldu. Artık gidelim!" dedi.

"Tanrı cezasını versin!" dedi. "Yine fırsatı kaçırdık! Yeniden başlamak lazım!"

Guise dükü, Chartres'a doğru, tıpkı vaktiyle Henri'nin yapmış olduğu gibi yumruklarını sıktı:

"Yeniden başlayacağız! Evet, fakat bu sefer senin ölümünü miskin bir papazın eline bırakacak değilim!" diye bağırdı. "Mademki bize Blois'da randevu verdin, orada da görüşürüz!"

Ümitsizlik içindeydiler. Kardinal:

"Herif, temsilciler kurulunu toplayarak halkı da kendinden tarafa çekecek!" dedi.

Guise dükü de durumun ciddiliğini görüyordu:

"Evet, çok uzun düşünmemiz, yeni baştan ve çok güzel hazırlanmamız lazım!" dedi.

"Paris nasıl olsa bizden taraf!"

"Doğru! Hemen Latrape'a gidelim de orada sakin sakin konuşalım!"

Mayenne'le kardinal atlarını mahmuzlayarak Paris yolunu tuttular. Guise dükü de orada bulunan askerlerine döndü ve uğradığı yenilgiye bir başarı süsü vermek için:

"Büyük bir başarı elde ettik. Kral, temsilciler kurulunu Blois'da

toplamaya karar verdi!" diye bağırdı.

Askerler yaşasın diye bağırışırken, Guise devam etti:

"Majesteleri kendisine şükran borçlu olduğumuz bir iyi niyet gösteriyor. Böyle mutlu bir durumda dostlarım, yapmanız gereken şey seçim defterlerinizi hazırlamaya başlamak ve huzur içinde Paris'e dönmek... Onları majestelerine sunmaya gelince de, size tüm kalbimle yardım edeceğimi biliyorsunuz."

Şapkasını kaldırarak ikinci kez bağırdı:

"Yaşasın kral!"

"Çok yaşa Lorraine! Yaşasın Kilise'nin direği!" diye kalabalık da çılgınca bağırdı.

Ama Büyük Henri içindeki hiddet ve kırgınlığı göstermemek için çoktan atını dört nala koşturmuş, kuzeye doğru gözden kaybolmuştu. Chartres kasabası arkasında kalmıştı.

Dük oldukça karamsardı. Kendini sürekli sakin tutmaya çalışıyordu. Ama çok geçmeden içinde öfke patladı. Tıpkı bir kaçak gibi tek başına, yabani otların oldukça büyüdüğü patikada saatlerce koştu. Fakat bu zalimce, dur durak bilmeyen koşturmadan sonra zavallı at acı içinde kişnedi ve dükle beraber yere yığıldı.

Mükemmel bir binici olan Guise ayağa kalktı ve etrafında uçsuz bucaksız ovalara derin bir huzurla baktı. Doğanın verdiği bu huzur onu sarmıştı. Ama yine de içindeki hiddeti atamıyordu. Kamçısıyla taşları, toprakları dövüyor ve mırıldanıyordu:

"Ah şu alçak papaz bir elime geçse! Eğer bana ihanet ettiyse ona yapmadığımı bırakmam! Fakat kim bilir, belki de son dakikada herifi yakalamışlardır."

Birden, uzaktan on beş kadar atlı göründü. Dük hızla yaklaşan bu atlıları tanımakta gecikmedi. Bunlar maiyetinden birkaç kişiydi. En önde Bussi-Leclerc, Maineville ve Maurevert geliyordu. Düke yaklaşınca binicilerden biri atından inerek hayvanını Guise'e verdi. Dük beygire atladı. Yanındakiler, yüzünün asık olduğunu görünce sessiz sedasız onu takip ettiler. Böylece bir saat kadar yol aldıktan sonra Dük de Mayenne'le Kardinal Guise de onlara katıldı. Yavaş yavaş kendine gelmeye başlayan Guise dükü, nihayet yanındakilere sordu:

"Siz kilisede değil miydiniz? Olup bitenleri görmediniz mi? Ne oldu? Papaz vuramadı mı?"

Bussi–Leclerc hemen atıldı:

"Papaz gelmedi monsenyör!"

"Kaçtı ha? Demek bizi aldattı. Muhakkak yakalamalıyız onu!"

"Hayır efendim. Papazın bunda suçu yok. Kendisini yakalayıp hapsetmişler."

Guise hiddetinden titredi:

"Kim yakalamış? Kim hapsetmiş? O sırada siz ne halt ediyordunuz?"

"Efendim yakalandığını ve hapsedildiğini gördük ama..."

"Eee? Kollarınızı kavuşturup seyrettiniz, öyle mi? Kimmiş bu herif diyorum size?"

Maurevert renksiz yüzünde acı ve garip bir gülümseyişle:

"Pardaillan, monsenyör!" dedi. "Pardaillan'ın ta kendisi!"

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
PARDAILLAN VE FAUSTA

Kraliyet alayı katedrale doğru yürümeye başladığında, III. Henri'nin arkasında iki kapüsenin[4] de arkasından gittiğini söylemiştik. Fausta, hazırladığı cinayeti, son dakikaya kadar gözleriyle takip edebilmek için Guise dükünden öğrendiğimiz gibi papaz kıyafetine girmiş ve Marie de Montpensier'le birlikte kralı takibe başlamıştı.

III. Henri cinayetinin planlayıcısı Fausta, sanki hiçbir provayı izlememiş, her şeyle ilk defa perde açılışından itibaren karşılaşacak bir oyun yazarı gibi olanı biteni doğal bir şekilde izliyordu.

Hiç kimse bu iki rahipten şüphe bile duymuyordu. Ayrıca kral, alay sırasında etrafında hiçbir muhafızın bulunmamasını kesin olarak emretmişti. Gerçekten de annesinin uyarılarına rağmen cinayetten veya ihanetten şüphelenmek için hiçbir nedeni yoktu. Cesur davranıyordu. Bir tehlikenin var olduğuna inanmış olsaydı, bununla mücadele etmek onu zorlamazdı. Bir kral olarak ortaya çıktığında, etrafını heybetli ve güçlü gösterilerle çevrelemeye ne kadar özeniyorsa, tövbekâr biri olarak da kendini alçakgönüllü göstermeye o kadar özeniyordu. Popülerlik dediğimiz şeyi gerçekleştirmenin yolu buydu.

Fransa Kralı yalınayak, elinde mum, başı öne eğik bir şekilde katedrale doğru gidiyordu. Bu, oldukça içten gelen bir görüntü olduğu için adeta bir dindarlık örneği oluşturuyordu. Katedralin önüne gelindi...

Katedralin kapısında kral bir günah çıkartan papaz bulacaktı. Katedrale yaklaşan iki kapüsen, hevesli bir bakış attı. Orada Chartes'ın tüm din adamları majestelerini bekliyorlardı.

Ama solda, biraz izole bir şekilde, bir heykelin altında, tespihinin

4. Dilenci tarikatından olan papaz. (ed. n.)

ucunda altın bir haç olan bir papaz şüphesiz ki onu görmeyi amaçlamıştı.

"İşte!" diye söylendi Marie de Montpensier.

Marie de Montpensier sevinç içinde irkilmişti. O anda papaz durduğu köşeden ayrıldı ve krala yaklaşarak onun yanında yürümeye başladı.

"Sonunda!" dedi oldukça memnun bir sesle.

"Sessiz olun!" dedi Fausta. Sesi ilahilerin arasında kayboluyor gibiydi.

Neredeyse kralın topuklarının dibindeydiler. Marie de Montpensier o kadar duygulandı ki, sanki kendini kontrol edemeyecek gibiydi. Nefes nefese bağırmak istedi:

"Haydi! Ne duruyorsun? Vursana!"

Kukuletasının altında ışıldayan ve yalnızca aşk uyandırmak için yaratılmış sanılan o güzel gözlerinden şimdi kin ve ölüm şimşekleri çıkıyordu.

Kral, kilisenin ortasına gelince diz çöktü. Korkunç an gelmişti. Yanında giden papazın hançeri kralın sırtına saplaması için en uygun andı bu. Jacques Clément, kral tam diz çöktüğü anda ona saldıracaktı.

Fakat iki kadın, papazın böyle bir harekete kalkışmak şöyle dursun, kralın kulağına bir şeyler fısıldamakla yetindiğini görerek hayret ve dehşet içinde kaldılar.

Kral yine diz çöktü. Ama papaz vurmadı. Kralın yanına diz çöküp kısık sesle kralla konuştu!

Marie içinden:

"Neden vurmuyor? Neden vurmuyor? Ah, alçak sefil! Ne söylüyor? Pis zavallı!" diye inledi.

"Tanrı'nın selamı adına!"

Kilisenin içinde ilahiler okunuyor ve kral yüksek sesle dua ediyordu.

Daha fazla dayanamayan Marie de Montpensier'in dizleri bükülünce o da yere çöktü. Fausta ise yıldırımlar saçar gibi bakan gözlerini papaza dikmiş düşünüyordu: "Bu o değil. Hayır, o değil. Fakat

kim öyleyse? Onu tanımak istiyorum, kim bu kendini bilmez? Onu küle çevireceğim!"

Tören bitince kral ayağa kalkarak yola koyuldu. Papaz da doğrulmuş, olduğu yerde duruyordu.

Marie de Montpensier bütün işin suya düştüğünü anlayınca boğuk bir inilti salıverdi. Ahali kiliseyi boşaltmaya başlarken Marie de kralın ölmediğini bildirecek altı çanı çaldırmaya koştu.

Fausta papaza doğru yürüdü. Sert bir sesle, "Kimsin?" diye sordu.

Bir yandan da cüppesinin altında hançerini arıyordu. Papaz yerinden kımıldandı. Fausta'nın kulağına hafif bir kahkaha çalınır gibi oldu. Fausta papazı katiyen öldürmeye karar vermiş bir halde bir daha sordu:

"Kimsin?!"

Papaz bu söze cevap olarak:

"Yüzünüzü görmeye hiç lüzum yok madam!" dedi. "Yalnız sesinizden bile sizi tanıdım. Çünkü sizin sesiniz öyle kolay kolay insanın kulaklarından çıkan bir ses değil. Hele balık gibi ağa atılmış insanlar bu sesi pek zor unuturlar. Demek kim olduğumu öğrenmek istiyorsunuz, öyle mi? Teşekkür edin ki yüzünüzü zorla açtırarak kralı öldürmeye gelmiş dilber bir kadın olduğunuzu bağırıp sizi Crillon'un askerlerine yakalatmıyorum. Mademki beni görmek istiyorsunuz, buyurun doya doya seyredin!"

Bu sözler söylendiği sırada Fausta da sesi tanıyıp gerisin geriye çekilmiş, dehşet içinde kalakalmıştı. Bu ses onundu. Hiç şüphesi yoktu. Fakat nasıl olurdu? Pardaillan ölmüş değil miydi? Sapsarı bir yüzle karşısındakine baktı. Pardaillan da sözünü bitirmiş, bir el hareketiyle kukuletasını kaldırıp yüzünü açmıştı. Fausta, bu sararmış yüzde alaylı bakışlar sezdi. Bir an bütün vücudu irkildi. Damarlarındaki kan hızlandı. Şövalyeyi öldürmekten başka bir şey düşünmez oldu. Fakat Pardaillan hareketsiz duruyordu.

Bir an böyle geçti.

Fausta yavaş yavaş kendine geldi. Görünüşte hiçbir kudret ve kuvvete sahip olmayan bir adam tarafından mağlup edildiğini anlayarak bir sütuna dayandı. O zaman Pardaillan kendisine yanaştı ve kısık bir sesle:

"Madam," dedi, "sizinle ilk karşılaştığım zaman da söylemiştim. Harikulade güzel bir kadınsınız. Bakın, sizinle ne kadar açık yürekle konuşuyorum. Hemen vatanınıza, İtalya'ya dönün madam. Bırakın bu entrikaları. İnsanlara hâkim olmaktan vazgeçin! Benim babam büyük bir filozoftu madam. 'Hayatın tadını çıkarmaya bak!' derdi. Gençsiniz. Hayatınızın tadını çıkarmaya, ağaçları, çiçekleri ve tabiatı sevmeye çalışın. Papalar, krallar ve prenslerle mücadele etmek size yakışmaz. O işi bize bırakın madam. Beni öldürmek istediniz ve öldürdüğünüz anda ağlayacağınızı da söylediniz. İşte size abice bir nasihatte bulunuyorum. Vazgeçin bu işten diyorum. Size acıyorum. Fakat daha fazla acımak da bir suç halini alacak madam!"

Fausta, dilsiz gibi kalakalmıştı. Hiçbir şey söylemeye mecali kalmamış gibiydi. Onu saran papaz cübbesinin altından titreyemiyordu bile. O an aklından hangi ölümcül düşüncelerin geçtiğini kim bilebilir ki? Pardaillan devam etti:

"Size vaktiyle de söyledim Madam. Guise dükü kral olamayacaktır. Devinière lokantasının önünde kendisiyle karşılaştığımdan beri onunla görülecek hesabımız epey kabardı. Maurevert'e gelince, onu öldüreceğim madam. Neden öleceğini sorun anlatsın. Nihayet madam, Angoulême düküyle Violetta da muhakkak birbirlerine kavuşacaklar. Hayret ediyorum size. Nasıl oluyor da sevişen iki genci birbirine kavuşturmak gibi büyük bir iyilikten zevk almıyor, saadet duymuyorsunuz? Bence böyle bir hareket doksan tane krallık ve papalık tacına değerdi. Haydi madam, haydi. Bir söz söyleyin de şu iki genç birbirlerine kavuşsunlar. Violetta'yı ne yaptınız? O kızcağız şimdi nerede? Bu suallerime cevap vermezseniz korkarım size büyük kötülüğüm dokunacak."

Pardaillan bir an sustu. Kilise tamamen boşalmış, içeride oraya buraya seğirtip mumları söndüren iki çocuktan başka kimse kalmamıştı. Şövalye tekrar:

"Violetta'nın nerede olduğunu söylemeyecek misiniz?" dedi. "Cevabınızı bekliyorum madam!"

Fausta çevresine bakındı. Burada tamamen Pardaillan'ın elindeydi. Henüz ölmek de istemiyordu. Bir solukta:

"Bilmiyorum!" dedi. "O çocukla hiç alakam yok."

Pardaillan ürperdi. Fausta'nın kasvetli sesi tekrardan yükseldi:

"Size evvelce de söylememiş miydim? O kız Maurevert'in malı oldu. Ondan sonrasını da bilmiyorum."

Pardaillan sarardı. Demek bu işi de Maurevert'le halletmek gerekiyordu. Heyecandan titreyen bir sesle:

"Hoşça kalın madam!" dedi. "Benden hoşlanmadığınız belli. Fakat size düşmanlık etmiş de değilim ya."

Fausta:

"Ben de size düşman değilim!" dedi.

Bu cümleyi o kadar tatlı ve garip bir tarzda söylemişti ki şövalye ister istemez duraladı. Fausta ona yanaştı. Ellerini şövalyenin kolları üstüne koydu. Aynı yumuşaklıkla:

"Biraz durun şövalye!" dedi.

Şövalye durdu. Fakat içinde bir şüphe de uyanmadı değil. Sakın, Chartres Kilisesi'nin altında da bir ölüm ağı bulunmasındı. "Benden ne istiyor acaba?" diye düşündü. Fausta, tereddütle konuşuyor ve eli hafif hafif titriyordu. Boğuklaşan bir sesle:

"Şimdiye kadar siz söylediniz şövalye!" dedi. "Şimdi sıra bende. Müsaade edin de biraz ben konuşayım!"

Fausta'nın içinde yine müthiş bir mücadele vardı. Bir insan, genç ve güzel bir kız olarak sevme, yaşama ve hayatın tadını çıkarma isteğiyle yanıp tutuşurken bütün bunlardan uzaklaşıp insanlık üstünde bir yaratık olarak bütün insanlara hâkim olma arzusu içini kasıp kavuruyordu. Fakat bu mücadelede hangi duygu galip gelirse gelsin her ikisinde de Pardaillan'la ilgili bir netice vardı. Eğer Fausta bakire kalacak ve krallara hükmeden bir insan olacaksa o zaman Pardaillan'ın ölmesi gerekiyordu. Böyle olmayacak da genç ve güzel bir kız olarak hayatın zevkini almak isteyecekse o zaman da Pardaillan'ın aşkına muhtaçtı.

Şimdi söze başladığına pişman olmuş gibi susuyordu. Hissediyor, biliyordu ki söyleyeceği sözleri istemeden söyleyecek ve kendi gururunu ayaklar altına alacaktı.

Pardaillan'a biraz daha sokuldu. Koluna daha sıkı yapıştı ve ümitsiz, kırık bir sesle:

"Beni dinleyin!" dedi. "Kalbim paralanıyor. Ağzımdan çıkacak sözleri başka kimsenin duyamayacağından eminim. Fakat siz baş-

kalarına benzemiyorsunuz. Sizi seviyorum. Bunu söylemek istemiyorum, ama aşk içimi kavuruyor. Konağımda da söylemiştim. O zaman sizi öldürdüm, kalbime galip geldim diye sevincimden ağlamıştım. Şimdi ise yaşadığınızı görüyorum. 'Sizden nefret ediyorum!' diye bağırmak istiyorum, fakat dudaklarım bana rağmen sizi sevdiklerini söylüyorlar. Anlıyor musunuz Pardaillan?"

"Maalesef madam!"

"Ben gencim, güzelim. Fakat kendi kendimi daha büyük işlere vakfetmiş ve aşkı tatmamayı kararlaştırmıştım. Halbuki bir gün karşıma siz çıkageldiniz. Tuttunuz beni, göklerden yere indirdiniz!"

Bir an sessizlik oldu. Sonra şövalye başını eğdi ve söylendi:

"Madam, basit düşünceli bir adam olduğum için beni affedin! Ben yolunda, toplayabileceğim şeyleri toplayarak geçip giden bir yolcuyum. Siz niçin çevrenizde bu kadar güzellik ve saadet varken bunları bırakıp da göklere çıkıyorsunuz!"

Fausta söylenen bu sözleri duymamış gibi devam etti:

"İşte Pardaillan, benim bütün düşüncelerimi artık biliyorsunuz. Peki diyorum. Hepsinden, her şeyden vazgeçeceğim. Guise dükünü kukla gibi oynatmaktan da vazgeçeceğim. Bütün emellerimden cayacak ve hatta yarın Fransa'dan ayrılıp İtalya'da aşk, neşe ve saadeti arayacağım. Fakat..."

Pardaillan irkildi. Fausta devam etti:

"Fakat beni oraya siz götüreceksiniz. Orada benim hudutsuz servetlerim, arazilerim, her şeyim var. Eğer isterseniz yarın yola çıkalım!"

Pardaillan'ın durduğunu görünce sinirlendi:

"Bakın, size sunmak istediklerim, ne size ve ne de bir başkasına sunulacak şeyler. Şu dakika kaçırılmaz bir dakika şövalye! Gözlerime bakın da size olan hudutsuz sevgimi okuyun!"

Kukuletasını indirmiş, güzel yüzü meydana çıkmıştı: Bu harikulade güzellikteki yüzde evvelki korkunç güzellik de kaybolmuş, bunun yerine saf bir sevimlilik geçmişti.

Fausta konuşurken Pardaillan da içinden şöyle düşünüyordu:

"Acaba bu kadın yüzünden başıma daha ne işler gelecek? Ah be-

nim sevgili Loïse'im. Sen böyle güzel sözler bilmezdin ama mavi gözlerinin bakışı bütün bu sözlerden daha tatlıydı. Senin güzelliğin yıllardır beni sana hayran bıraktığı halde şu kadının güzelliği içimi bulandırıyor!"

Sonra Fausta'ya cevap verme lüzumunu hissetti:

"Aman madam! Ben sizin bu güzel sözlerinize cevap vermekten aciz bir serseriyim. Ben sizin gibi parıltılı sözler de bulamam. Bilmem ki ne diyeyim? Benim Loïse adlı bir sevgilim vardı, zavallı, öldü."

Pardaillan sarardı. Gırtlağından boğuk bir ses fırladı:

"O öldü. Fakat onu hâlâ seviyorum! Ve daima da seveceğim!"

Başını eğmiş duruyordu.

Fausta bu cevabı alınca kukuletasını başına geçirdi ve hiçbir söz söylemeden çekilip gitti. Birkaç adım attıktan sonra geriye döndüğü vakit Pardaillan'ın ağladığını gördü ve yüreğinde Pardaillan'ın ölü sevgilisine karşı müthiş bir kin ve kıskançlık belirdi. Hızlı hızlı yürüyerek Chant du Coq hanının karşısındaki esrarengiz konağa yöneldi. Odasına girdiği zaman yüzünün şekli değişti ve kendi kendine yüksek sesle bağırdı:

"Pekâlâ! Öyleyse dövüş devam edecek! Zaferin bende kalacağından hiç şüphem yok! Evvela işe bu hain papazı cellada teslim etmekle başlayalım!"

Eline kalem alarak, bir kâğıda acele şu satırları yazdı:

"Majeste, Jakobenler tarikatından Jacques Clément adlı bir papaz sizi öldürmek amacıyla Chartres'a gelmiş bulunuyor. Bugünkü alay esnasında öldürülecektiniz. Ancak mucize kabilinden kurtuldunuz."

Birkaç dakika sonra kim olduğu bilinmeyen bir silahşor bu mektubu Cheverni konağına bırakıp ortadan kayboluyordu.

BEŞİNCİ BÖLÜM
CHANT DU COQ HANI

Kral III. Henri, Chartres Kilisesi'ndeki ayinden sonra Cheverni konağına dönmüş, sırtındaki kaba entariyi çıkarıp şık elbiselerini giyinmiş ve yakınlarıyla birlikte sofraya oturarak yiyip içip eğlenmeye koyulmuştu. Sofrada Sainte–Maline, Chalabre ve Montsery de vardı. Bilhassa bu üçünün Bastille Hapishanesi'nden kaçışlarının hikâyesi kralı fevkalade eğlendiriyordu. Lakin üç arkadaş bu kaçışın Şövalye Pardaillan sayesinde olduğunu anlatmaktan kaçınmış ve bütün marifeti ve kahramanlığı kendi üstlerine yıkmışlardı. Böyle de olsa Bastille'den kaçmanın önemli bir iş olduğu muhakkaktı ve kral olayı çok eğlenceli buluyordu.

Yemeğin sonlarına doğru kralın annesinin adamlarından biri Henri'ye yaklaşarak onun kulağına bir şeyler fısıldadı. Kral hemen ayağa kalktı. Sofradakilere:

"Kraliçe beni istiyormuş, müsaadenizi rica ederim!" dedi.

Annesinin odasına girdiği zaman Catherine de Médicis'in:

"Tanrı'ya şükürler olsun!" dediğini duyduğu vakit, epeyce hayret etti.

Annesinin yüzündeki endişe işaretlerini gördü ve şaşırarak sordu:

"Neyiniz var madam? Ne oldu? Neden sarardınız? Bir tehlikeyle mi karşılaştınız?"

"Evladım, asıl tehlike sizin için vardı. Bir ölüm tehlikesi atlattınız!"

III. Henri sapsarı kesilerek çevresine ürkek bakışlarla baktı. İhtiyar kraliçe, oğlunu kucakladı:

"Artık korkacak bir şey kalmadı. Şimdilik her türlü tehlike uzaklaştı," dedi.

"Şimdilik mi? Demek ileride başka bir tehlike çıkma ihtimali var?"

"Eğer sözlerimi dinlerseniz bir daha böyle bir tehlikeyle karşılaşmazsınız oğlum! Artık bu çeşit olaylara ve törenlere katılmayın. Silahsız da gezmeyin. Bak bugün az kalsın sizi öldüreceklermiş."

Kral kekeledi:

"Beni mi? Kim? Guise taraftarları mı?"

"O olsun, başkası olsun, mühim değil. Hele şu mektubu okuyun da."

Catherine de Médicis konağa bırakılan mektubu uzattı. Kral bir koltuğa çökerek okudu. Sonra:

"Papazmış ha?" dedi. "Hem de Jakobenmiş. Onlara az mı para verdim? Manastırın başpapazı Bourgoing'yı tanırım. Bana ihanet edecek adam değildir. Siz ne dersiniz efendim?"

"Bana kalırsa gösterdiğin itimat yersizdir oğlum. Ne kadar iyilik yaparsan o kadar kin uyandırırsın zavallı çocuğum. Bakın, Beyaz Çilekeşler mezhebini siz kurdunuz, değil mi? Gördünüz ya, hepsi Guise taraftarı olmuş. Paris'teki alayla birlikte geldiler."

Kral yavaş bir sesle düşünceli düşünceli:

"Çok doğru!" dedi. "Acaba bu Jacques Clément'a ben ne yaptım? Eğer böyle her önüne gelen kralları öldürmeye kalkarsa halkın hali ne olur?"

"Görüyorsunuz ya? Şu halde sizin de kendini müdafaa etmeniz lazım. Yarından tezi yok hemen Blois'ya gidelim. Bir kere Blois Şatosu'nun hendekler, siperler ve surlarla çevrili şatosuna sığınalım. Ondan sonrası kolay. Emniyete alındıktan sonra, dini, halkı ve monarşiyi kurtarmanın yollarını daha soğukkanlılıkla arayabilirsiniz. Bir yandan da o papazı buldurmanız lazım. Cezası ibret verecek ağırlıkta olmalı."

"Orasını merak etmeyin anne! Peşine öyle üç tane zağar saldıracağım ki nerede olsa kendisini muhakkak bulurlar!"

İhtiyar kraliçe yalnız kalınca bir an daha düşündü. Sonra mırıldandı:

"Clément! Ben bu adı bir kere daha duymuş olmalıyım. Acaba nerede? Şu Jacques Clément kimmiş bakalım. Gidip bir kere de Ruggieri'ye sorayım!"

Bir iki salon geçip bir merdivenden tırmanarak tavan arasına vardı. Oradaki odalardan birinde ihtiyar bir adam bir sürü kitap arasında bir masanın başına oturmuş, derin düşüncelere dalmıştı. Ruggieri'yi hikâyemizin başlarında tanımıştık. Kraliçenin müneccimi ve zehircibaşısı olan bu adam bütün ömrünce hayat iksirini bulmak için çalışmış, yorulmuş, yıpranmıştı. Artık iyice ihtiyarlamış ve beli bükülmüştü. Ruggieri kraliçeyi görünce gülümsedi. Yaşlı kraliçeyi seviyordu. Bu iki varoluş birbirine bağlıydı. Birisi kraliçeydi, oğlunun adı altında yönettiği bir krallığın metresiydi; diğeri ise prestijli rüyaların kralıydı. İkisi de birbirine çok uzak ve yakın, çok farklı ve benzerdi; ikisi de imkânsıza susamıştı.

"Majeste kraliçe, Loignes'yi gördüler mi?" dedi. "Artık tamamıyla iyileşti. Tıpkı Guise düşesi ile seviştiği zamanlardaki gibi güçlü kuvvetli bir adam haline geldi. Fakat şimdi yüreğinde Guise'e karşı müthiş bir kin taşıyor. Eğer Guise bir gün ölecekse ölüm şarabını muhakkak Loignes'nin elinden içecektir majeste!"

Kraliçe, ihtiyarın sözünü kesti:

"Ben seninle bu işi konuşmak için gelmedim. Oğlumu öldürmek istiyorlar Ruggieri!"

"Bunda şaşılacak bir şey yok madam!"

"Niçin onu öldürmek istiyorlar Ruggieri? Benim kalbimi deşseler daha iyi değil mi? Ben onu deli gibi severim. Artık elimde bir tek o kaldı. Onu da elimden alırlarsa halim ne olur? Bu iş yine Guise ile Henri de Béarn'in başı altından çıkmış olacak. Bugüne kadar, en azından savunmam gereken tek bir tahtım vardı ve şimdi ise oğlumun hayatı tehlikede!"

Ruggieri ayağa kalkmış geziniyordu.

"Henri de Béarn'in işi tıkırında gidiyor. O böyle şeylerle uğraşmaz!" dedi.

"Doğru. Fakat herhalde bu işi hazırlayan Guise'dir. Krala karşı bir papazı silahlandırmışlar."

"Papaz mı?"

"Evet, Jakobenlerden. Hem de adı bana hiç yabancı gelmiyor. İsmi Jacques Clément'muş! Bu adamı herhalde sen de hatırlayacaksın."

Ruggieri kaşlarını çattı. Yüzü daha da solmuştu. Gözleri parladı ve anında söndü. Kraliçeye yaklaştı, elini uzattı ve onun üzerine eğildi; korku ve acıma dolu bir sesle:

"Oğlunuzu Jacques Clément mi öldürmek istiyor dediniz?" diye sordu.

"Evet," diye kekeledi Catherine, "adı bu..."

Ruggieri kraliçenin elini bıraktı, geri çekildi, kollarını kavuşturdu ve sessizce fısıldadı:

"Öyleyse korkmakta haklısınız madam! Her türlü ihtiyat tedbirini alın. Oğlunuzun çevresindeki muhafızları artırın. Hiçbir yemeği kontrol ettirmeden yedirmeyin!"

"Neler söylüyorsun Ruggieri? Kim bu adam? Beni korkutma!"

"Sizi korkutuyor muyum? Ne sanıyorsunuz? Bu adam ne Guise'e ne de Protestanlara hizmet eden biri. Bu, kendi adına hareket eden ve sizden öldürülen anasının öcünü almak isteyen biri. Hatırlıyor musunuz Catherine? Alice de Lux'nun sevgilisinin adı Clément'tu değil mi? Bu Jacques Clément da Alice de Lux'nun oğlu."

Kraliçe dehşetten taş kesilmiş gibi kalakaldı. Sonra inleyerek kollarını göğe kaldırdı ve boşuna acele etmek isteyen titrek adımlarla kapıya ulaştı ve gözden kayboldu. Ruggieri aynı yerde kalmış ve düşünüyordu. Birkaç dakika sonra, içinde birkaç hap bulunan küçük bir kutuyu açtı –muhtemelen kendi yaptığı takviye edici bir maddeydi– ve bir tane yuttu. Sonra bir pelerine sarındı ve aşağı indi.

Aşağıdaki salonda kalabalık vardı. Birtakım asilzadeler konuşup gülüşüyor, subaylar sohbet ediyor, kapılarda nöbetçiler geziniyordu. Ruggieri geçerken herkes korkuyla kenara çekildi. İhtiyar büyücü, çevresinde uyandırdığı dehşete aldırmayarak asilzadelerden birine doğruldu ve:

"Mösyö Chalabre," dedi. "Hem sizinle hem de iki arkadaşınızla konuşacaklarım var!"

"Başüstüne!"

Chalabre, Sainte–Maline'le Montsery'ye bir işaret çaktı. Sokağa çıkıp orada kendilerini bekleyen müneccime ulaştılar.

Müneccim hemen:

"Baylar!" dedi. "Sizin krala canınızı verecek kadar sadık olduğunuzu bilirim. Halbuki şimdi majestenin başında büyük bir tehlike dolaşıyor. Bir adam Chartres'a kralı öldürmek için gelmiş!"

Sainte–Maline atıldı:

"Bizim bu işten haberimiz var!"

Montsery de:

"Kral bize o adamı bulmamızı emretti," dedi.

Ruggieri sevindi:

"Güzel! Şu halde bu papazın ölmesi lazım baylar!"

"Zaten elimize geçerse olacağı da o."

Ruggieri sordu:

"Mükemmel! Peki bu papazı tanıyor musunuz? Kendisini nasıl bulacaksınız? Adam Chartres'dan kaçmadan bu işi halletmek lazım değil mi?"

Üç delikanlı birbirlerine baktılar. Sonra Chalabre:

"Siz bize geldiğiniz zaman biz de bu işi düşünüyorduk zaten!" dedi. "Eğer sizin bildiğiniz bir şey varsa bize söyleyin de işimiz kolaylaşsın!"

"Kendisini hiç gördünüz mü?"

"Hayır! Görmedik!"

"Öyleyse baylar, siz şimdi kralın yanından hiç ayrılmayın. Kendisini bir dakika bile gözden kaçırmayın. Yanına kimseyi sokmayın. Kral neden papazı aramaya başlamadığınızı sorarsa kraliçenin kendisini korumak için emir verdiğini söyleyin ve papazı benim aramakta olduğumu bildirin. Beni burada bekleyin. Eğer gelmezsem demek ki işim bitmiştir. O takdirde sizin işiniz başlayacaktır. Haydi efendiler!"

Ruggieri uzaklaşıp gitti. Üç adam, müneccimin sarayda ne kadar nüfuzlu olduğunu bildikleri için ondan aldıkları emirlere derhal itaat ettiler. Zaten onlarca kralı öldürecek adamı herkesten önce hiç şüphesiz bu müneccim bulabilirdi. Onun için kralın oda kapısında nöbet beklemeye başladılar.

Ruggieri o gün akşama kadar görünmedi. Bu arada kral, bütün subaylarını yanına çağırarak Blois'ya hareket edeceğini bildirdi.

Bu subaylar arasında papazın takibine memur ettiği üç arkadaşı da görünce yüzü asıldı. Fakat papazın Chartres'dan çıkıp gitmiş olma ihtimalini düşünerek sesini çıkarmadı. Crillon'a nöbetçileri artırması emrini vererek odasına çekildi. Ertesi gün yola çıkmaya karar vermişti. Bir an evvel Blois Şatosu'nda emniyet altında bulunmak istiyordu.

Üç arkadaş o gece tekrar kralın kapısında nöbete koyuldular. Saat akşamın on birinde Ruggieri çıkageldi. Konakta herkes uyuyordu. Müneccim, kapının eşiğinde üç arkadaşa işaret ederek onları çağırdı. Sainte–Maline, Chalabre ve Montsery hançerlerini yokladıktan sonra pelerinlerine sarılıp müneccimin peşinden sokağa çıktılar. Ruggieri sadece:

"Gelin!" dedi.

Sessiz sedasız epey bir zaman yürüdüler. Önden giden Ruggieri nihayet dar bir sokağa dalarak bir katlı, fakir bir evin önünde durdu. Her yer zifiri karanlıktı. Yalnız evin bir odasından hafif bir ışık sızıyordu. Bu ışıkta, kapının üstünde asılı levha okunuyordu. Levhada Chant du Coq yazısı vardı. Ruggieri elini ışıklı pencereye uzattı:

"İşte burası!"

Chalabre sordu:

"Güzel ama nereden içeriye gireceğiz?"

"Kapıdan. Önünüze bir avlu çıkacak. Bir tahta merdiven göreceksiniz. Merdivenin üstünde camlı bir kapı var. Oradadır."

Üç arkadaş, müneccimin kendilerine göstermiş olduğu ahır kapısına doğruldular. Yüzlerinin hatları gerilmiş, heyecan içinde ilerliyorlardı. Ruggieri üç adamın arkasından baktı, sonra:

"Jacques Clément artık ölmüş demektir!" dedi. "Bir ölü daha! Fakat kabahat kimde? Mademki anası öldü, varsın oğlu da ölsün!"

Gerisin geriye dönerek hızla Chevemi konağına doğruldu. Ana kraliçenin yanına çıktı ve:

"Catherine!" dedi. "Müsterih olunuz. Kral ölecekse bile bu, Jacques Clément'un elinden olmayacak."

İhtiyar kraliçe titredi:

"Papazı öldürdüler mi?"

"Hayır! Fakat öldürüyorlar!"

Bu sözlerden sonra tekrar tavan arasındaki odasına çıkarak kendini kitaplara verdi. Bir saat sonra dünyada bir Catherine de Médicis'le bir III. Henri'nin bulunduğunu, hatta Jacques Clément'u bile unutmuştu.

*

Sainte–Maline, Chalabre ve Montsery ahırı geçerek bir avluya vardılar, merdiveni çıkınca camından ışık vuran kapıya ulaştılar. O kadar sessiz yürümüşlerdi ki içeriden kimsenin dışarıda birilerinin bulunduğunu fark etmesine imkân bırakmamışlardı. Chalabre yavaşça kapıyı açmaya çalıştıysa da kapının içeriden sürgülü olduğunu görünce bir yumrukta camı parçaladı. Açılan delikten kolunu sokarak sürgüyü çekti. Arkadaşları da hançerlerini çektiler. Hep birlikte odaya daldılar.

Bütün bunlar, göz açıp kapayıncaya kadar oluvermişti. İçeriden bir sesin bağırdığı duyuldu:

"Bu da herhalde yeni bir odaya giriş usulü olacak!"

Üç adam dangadak duralayıp söylendiler:

"Şövalye Pardaillan!"

Şövalye:

"Hey baylar!" dedi. "Kudurdunuz mu? Yoksa açlıktan, susuzluktan bekleyecek takatiniz mi kalmadı? Kudurduysanız şimdi hepinizi apar topar pencereden fırlatır atarım. Yok susuzsanız oturun da şu Jeanne de Beaugency şarabı damacanasını birlikte açalım!"

Montsery, Chalabre ve Sainte–Maline ne yapacaklarını şaşırmış bir halde duralamışlardı. Bir masanın çevresinde oturan Pardaillan, Angoulême dükü ve tanımadıkları biri kendilerine bakıyordu. Üçü de hemen bu tanımadıkları adama döndüler. Sonra içeridekilere selam verdiler. Sainte–Maline:

"Bu kadar kaba bir şekilde odanıza girdiğimiz için bizi affedin Mösyö Pardaillan!" dedi. "Biz burada sizi bulmayı ummuyorduk. Şurada oturan zat kimi aradığımızı size söyleyebilir sanırım!"

Papaz:

"Kimi arıyorsunuz?" diye sorarken, şövalye de Angoulême dü-

küne hemen kılıç çekmeye hazır olmasını işaret etmişti. Montsery:

"Kral hazretlerini öldürmek isteyen Jacques Clément adlı bir papazı arıyoruz!" dedi.

Papaz soğuk bir gülümseyişle sordu:

"Eh ondan ne istiyorsunuz bakalım?"

Chalabre lafa karıştı:

"Onu şu üç hançerle tanıştırmak istiyoruz; biri Baba için, biri Oğul için, biri Kutsal Ruh için," dedi.

Papaz ayağa kalktı ve sakin bir sesle:

"Jacques Clément benim!" dedi.

Üç silahşor, tekrar Pardaillan'a selam verdiler.

Sainte–Maline şövalyeye sordu:

"Krala sadık mısınız Mösyö Pardaillan?"

Pardaillan ciddiyetle:

"Bu söylediğiniz şey, zamana ve duruma göre değişir!" dedi. "Bugün kendisine sadıktım. Kilisede hep yanında bulundum. Ben olmasaydım belki başına bir felaket gelirdi. Öyle değil mi Mösyö Clément!"

Papaz soğukkanlıydı:

"Çok doğru!" dedi.

Pardaillan sözüne devam etti:

"Majesteye geçen gece de gayet sadıktım. Çünkü onun bugün öldürülmemesine çalıştım. Doğru değil mi mösyö?"

Papaz yine:

"Doğru!" dedi.

Üç silahşor bir ağızdan sordular:

"Peki şimdi? Bu papazı gebertmemize müsaade edecek, kralımızı bir caniden kurtaracak mısınız? Yoksa size de saldıralım mı?"

Şövalye gayet sakin:

"Gerçekten böyle şeyler bana vız gelir," dedi. "Dün kralı bir felaketten kurtarmak aklıma esti. Bu akşam da kralın bir cinayet daha işlemesine engel olacağım! Baylar, ben sağ oldukça misafirim olan

şu zatın kılına dokunamazsınız!"

Pardaillan'la Charles Angoulême'in kılıçlarını çekip ayağa fırlamaları bir saniye bile sürmemişti. Tam kılıçlar çatışacakken Sainte–Maline:

"Bir dakika!" dedi. "Şehrin, Crillon'un askerleriyle dolu olduğunu elbette bilirsiniz. Bu askerler çıkaracağımız gürültüye koşacaklardır. Galip de gelseniz sonunda yakalanacaksınız. Siz yakalanırsanız bizim de öleceğimiz muhakkaktır. Vakit varken biraz düşünün!"

Pardaillan kılıcını indirdi:

"Bu sözleriniz çok manalı!" dedi.

"Hah şöyle, biraz aklınız başınıza gelsin!"

"İş öyle değil. Güneş doğarken muhakkak Chartres'dan çıkacağım! Yakalanmaktan da korkuyor değilim. Beni zorlamazsanız sizi öldürmeye hiç niyetim yok."

Chalabre:

"Şu halde papazı temizlememize razısınız?" dedi.

"Ne gezer? Yalnız size, bana olan borcunuzu hatırlatıyorum. Daha bana iki can borçlu değil miydiniz? Bunlardan birinin yerine Mösyö Jacques Clément'un hayatının bağışlanmasını istiyorum."

Pardaillan bu sözleri söyledikten sonra kılıcını kınına soktu ve sükûnetle yerine oturdu. Çünkü bu üç azılı katilin adam öldürmeyi tavuk boğazlamak kadar basit bir iş saydıkları halde verdikleri sözü tutmamayı büyük bir şerefsizlik sayacaklarını muhakkak biliyordu. Nitekim öyle oldu. Üç silahşor tereddüt bile etmeden kılıçlarını kınlarına yerleştirdiler ve hiddetten bembeyaz kesilmiş bir halde, tir tir titreyerek duraladılar.

Chalabre:

"Papaz!" dedi "Tanrı'na şükret ki, bir sözle hançerlerimizi kınlarına sokturacak bir insanı senin yardımına gönderdi!"

Montsery de söylendi:

"Mösyö Pardaillan, böylece size borcumuzun üçte ikisini ödemiş bulunuyoruz. Şimdi biri kalıyor!"

Sainte–Maline de:

"Bu bir cinayetin kendi hayatınızın bağışlanması suretiyle öden-

mesinden pek memnun kalacağız!" dedi.

Pardaillan başıyla evet yerine bir işaret yaptı. Dudaklarında garip bir gülümseme belirdi ve:

"Sizden istenecek tek şey olarak hayatımın kalması demek, işlerin yoluna girmiş olması demektir," dedi.

Üç arkadaş, artık konuşacakları şey kalmadığını düşünerek gitmeye niyetlendilerse de şövalye atıldı:

"Baylar benimle bir kadeh Beaugency şarabı içmezler mi?"

Sainte–Maline:

"Kralın sıhhatine olursa, memnuniyetle!"

"Siz istediğinizin sıhhatine için! Ben hepimizin sıhhatine içeceğim!"

Üç silahşor gülerek masanın etrafına dizildiler ve öldürmeye gelmiş oldukları adamla kadeh tokuştırmaya başladılar. Fakat bu keyif kısa sürdü. Birdenbire Chalabre:

"İyi ama şimdi krala ne diyeceğiz?" dedi. "Aradığımızı bulamadık diyemeyiz. Çünkü bizi buraya kendi adamı getirdi."

Monsery de:

"Buraya kan akıtmak için geldik. Kan yerine Beaugency şarabı akıttık diyemeyiz ya!" dedi.

Sainte–Maline de endişeyle söze karıştı:

"Ne desek bizi asacaktır!"

Bu sırada Pardaillan söze girişti:

"Müsaade ederseniz ben size bir hal çaresi söyleyeyim. Gelin siz şu Jacques Clément'tan kurtulun!"

Üç delikanlı birbirlerine bakıştılar. Sonra bir ağızdan:

"Nasıl?" dediler. "Papazı bize teslim ediyor musunuz? Eğer öyleyse hiç korkmasın! O kadar çabuk davranacağız ki farkına bile varmadan öbür dünyaya göçmüş olacak!"

Pardaillan:

"Yok yok, yanlış anlaşılmasın!" dedi. "Demek istediğim o değil. Kral, Jacques Clément'un öldürülmediğini anlarsa Chartres şehrinin bütün kapılarını kapattırır ve her tarafı aratarak kendisini muhakkak

bulur. O zaman siz de soluğu darağacında alırsınız! Yahut da papazı öldürmeye mecbur olursunuz ve bunun için de evvela beni öldürmek, sözünüzü tutmamak mecburiyetinde kalırsınız."

Üç adam bir ağızdan:

"Çok doğru!" dediler. "Her ikisi de istenecek şeyler değil!"

"Size biricik yolu göstereyim! Biz üç kişiyiz. Bize üç at bulun. Bizi şehrin ilk kapısına kadar götürün, kapıdan çıkartın. O zaman biz ortadan kayboluruz. Papaz efendi manastırına döner ve artık kendisinden bahsedildiğini bile duymazsınız. Tabii o zaman krala papazı öldürdüğünüzü söylemenizde hiçbir tehlike kalmaz."

Sainte–Maline:

"Bu fikir pek hoşuma gitti. Chalabre sen ne dersin?" diye sordu.

"Derhal işe koyulmamızı teklif ederim, ne diyeceğim? Montsery ile ben hemen üç at getirelim. Kralın ahırı at dolu. Sen de Mösyö Pardaillan'ı şehrin kapısına kadar götür Sainte–Maline!"

Pardaillan'ın yüzünde belirli belirsiz bir gülümseyiş belirdi. Kendi kendine, "Babam bana bazen kılıcın elde edeceğinden fazlasını diplomatlık elde eder derdi. Ne doğru söylermiş?" diye düşündü.

Chalabre ile Montsery birer kadeh daha Beaugency şarabı içtikten sonra çekilip gittiler. Jacques Clément sırtındaki cübbeyi atınca zarif bir süvari elbisesiyle meydana çıktı. Üzerinde silah namına kendisine bir melek tarafından verildiğine inandığı hançerden başka bir şey yoktu. Charles Angoulême hancıya olan borçlarını ödemek için kesesinden bir ekü çıkarıp masanın üstüne bıraktı ve hep birlikte sokağa çıktılar. Sainte–Maline birkaç adım ileri yürüdü.

"Size söylememi ister misiniz?" diye fısıldadı genç dük, Pardaillan'ın kulağına. "Bir tuzağın içindeyiz. Diğer ikisi takviye arıyor ve yakında önümüzü yirmi saldırgan kesecek."

"Bu değerli beylere hakaret ediyorsunuz," dedi Pardaillan. "Onlar Fransa kralının hizmetindeki suikastçılar olsalar da öldürmek için mükemmel bir şekilde eğitilseler de yine de sözlerini unutmazlar."

Uzun bir süre yürüdükten sonra şehrin kapılarından birine ulaştılar. Az sonra da birtakım at sesleri duyuldu ve iki ata binmiş, Chalabre'la Montsery'nin yedeklerinde bir üçüncü hayvanla birlikte geldikleri görüldü. Pardaillan, Jacques Clément ve Angoulême dükü

hemen atlara atladılar. Chalabre öne düşerek kapıdaki nöbetçi subayıyla konuştu. Sonra şehri dışarıdan ayıran hendeğin üstündeki köprü indirildi. Üç arkadaş köprüye saldırırken Chalabre uzaktan bağırdı:

"Uğurlar olsun baylar!"

Charles'ın kalbi şiddetle atıyordu. Her şey ona aşırı görünüyordu. Duyarsız olan Jacques Clément bir dua mırıldandı. Pardaillan gülümsedi:

"Umarım tekrar görüşürüz!" dedi.

Sainte–Maline cevap verdi:

"Gayret edin de yakında buluşalım! Belki borcumuzun son kısmını ödeme fırsatı elimize geçer. Bilseniz sizi öldürmeyi ne kadar canım istiyor. Ne yapayım, sizinle bir arada yaşamanın imkânı yok!"

Bu, konuşulan son söz oldu. Gecenin zifiri karanlık olmasına rağmen üç süvari, atlarını dörtnala sürmeye başladılar. Şafak atarken bir köyde durdular. Atlar biraz dinlenirken kendileri de ufak bir meyhaneye girdiler. Chartres'dan beri konuşmamış olan Jacques Clément:

"Burada sizden ayrılmam lazım!" dedi.

Pardaillan:

"Neden?" diye sordu.

"Artık manastırıma dönmeliyim. Ben oradan Tanrı'nın emirlerini yerine getirmek için çıkmıştım!"

"Yani Fausta'nın emirlerini!"

"Tanrı yoluma sizi çıkardı. Demek ki Valois'nın son dakikası henüz gelmemiş. Şimdi manastırdaki odama kapanıp Tanrı'nın yeni emirlerini bekleyeceğim. Herhalde melek bana bir defa daha görünecektir!"

"Manastırınızı, hücrenizi, dualarınızı, maceralarınızı, yalnızlığınızı terk etmelisiniz. Hepsi bu; boyun eğdiğiniz oruçlar, üzüntü ve ıssızlık... Bu düşünceleri kafanıza sokan şey, yalnızlıktan doğan buhran halidir. Gençsiniz... Sevebilirsiniz... Sevilebilirsiniz..."

Jacques Clément korkunç derecede solgunlaştı ve sıktığı eliyle kalbini sıktı.

"Cesur bir şövalye olurdunuz... İnsanı mutlu eden her şeyden zevk alırdınız... Benimle kalın, sizi iyileştireceğim..."

"Pardaillan," dedi keşiş başını sallayarak, "kaderimi takip etmeliyim. Ben sadece Tanrı'nın elçisi değilim! Valois dediğimiz bu canavardan dünyayı kurtarmak için Tanrı beni seçtiyse, bu, şüphesiz acı çekenlerin, ağlayanların, Catherine de Médicis'e lanet ederek ölenlerin şefaati sayesindedir..."

Pardaillan bir müddet düşünceli kaldı.

"Hadi," dedi sonunda. "Görüyorum ki hiçbir şey sizi bu yoldan alıkoyamaz..."

"Hiçbir şey!" dedi rahip.

"Sizin, Fransa kralını öldürmenizi istemedim!" dedi. "Çünkü bu ölümün Guise'e yarayacağını ve onun kral olacağını biliyor, bunu da hiç istemiyorum!"

"Peki Pardaillan! Ya bir gün kralın ölümü Guise'in işine yaramayacak bir hal alırsa?!"

"O zaman Kral Henri'nin canı cehenneme! Umurumda bile olmaz!"

Papaz ciddiyetle cevap verdi:

"Güzel! Ben de annemin hatırasına yemin ederim ki III. Henri sizin himayenizde bulunduğu müddetçe ona dokunmayacağım. Arada bir beni hatırlayın, benim için dua edin!"

Jacques Clément bu sözlerden sonra atına atladı ve kısa zamanda gittikçe ufalanan bir toz bulutu haline geldi. Şövalye uzun zaman onun arkasından baktıktan sonra:

"Demek oğul nihayet anasının öcünü alacak!" dedi. "Vaktiyle Catherine de Médicis'le Alice de Lux arasındaki mücadele şimdi ikisinin de oğluna, Henri'yle Jacques'a miras kaldı. Bakalım kader ne gösterecek?"

Meyhaneye döndü ve Charles Angoulême'le birlikte orada bir saat kadar dinlendi.

*

Chalabre, Montsery ve Sainte-Maline Cheverni konağına döndükleri zaman Ruggieri'yle karşılaştılar. Müneccim:

"Ne oldu?" diye sordu. "Kral artık rahat uyuyabilir mi?"

Chalabre gayet sakin bir tavırla:

"Evet. Hiç korkusuz uyuyabilir!" dedi. "Papazın cesedi şimdi Eure Nehri'nin dibinde yatıyor!" Bu yalana kolay inanıldı. Kral, üç silahşora başardıkları işten dolayı büyük birer para mükâfatı verdi. Kraliçe de oğlunun endişeden kurtulmasına ziyadesiyle sevindi.

Ertesi gün Blois'ya hareket edilecekti. Sabahın erken saatlerinde kalabalık bir atlı kafilesiyle birlikte kral ve maiyeti Chartres'dan çıktılar. Yolda annesi ona şöyle dedi:

"Tanrı sizi kutsasın! Sizi tehdit eden en korkunç tehlikelerden biri sonsuza dek ortadan kaldırıldı."

"Jacques Clément mi?"

"Evet, onu dün gece öldürdük. Ondan kurtuldunuz."

Hareketlerinin üçüncü gününün akşamı sakin bir yolculuktan sonra Blois'ya varıldı. İleride kendileriyle orada karşılaşmak üzere hikâyemizin başka iki önemli kahramanına dönelim.

ALTINCI BÖLÜM
DÜŞLER ÜLKESİNDE GEÇEN ÖMÜR

Croasse ile Picouic'i domuz yavruları gibi meşe palamutlarıyla açlıklarını giderir bir halde bırakmıştık. Neredeyse açlıktan ölüyorlardı.

İki arkadaş bu garip yemekle karınlarını doyurduktan sonra civardaki La Grange–Batelière Deresi'nden bol bol su içtiler. Açlıklarını ve susuzluklarını giderdikten sonra Croasse'ın aklına dahiyane bir fikir geldi.

Picouic bundan böyle palamuttan başka bir şey yemeyeceğine yemin ediyordu. Bunun insanların doyması için makul bir miktar olduğunu düşünüyordu. Hem de domuzlar da meşe palamudu yiyorlardı. O halde insanlar da yiyebilirdi. Fakat Croasse meşe palamutlarını her şeyi küçümsediği gibi küçümsüyordu. İnsanların yiyebileceği bir şey olarak bile görmüyordu. Domuzların yediği bir şeyin insanlara layık olduğunu düşünmüyordu. Montmartre yokuşunu çıkarken aklına gelen dahiyane fikri arkadaşına anlattı.

"Tepedeki Bénédictines Manastırı'nda benim için yanıp tutuşan kutlu bir kadın var," diyordu. "Eminim ki rahibe Philomène bana olan aşkı yüzünden beni besleyip tavlayacaktır.

"Senin bu kadına kendini sevdirmenin imkânı yok."

"Neden?"

"Neden olacak, o kadar çirkinsin ki yüzüne bakanın kırk yıl işi rast gitmez!"

Croasse bu söze hiç kızmadan şu cevabı verdi:

"Zaten o da beni bunun için seviyor ya."

İki arkadaş, böylece konuşa konuşa Montmartre sırtını bulmuşlardı. Hava güzeldi. Croasse önden, Picouic arkadan, manastırın duvarlarındaki çöküntülerden içeriye girdiler. Bénédictines rahibeleri-

nin ektikleri tarlaları alıcı gözüyle seyrettiler.

Croasse'ın gözüne bir iki rahibe çarptıysa da bunların arasında gönlüne, daha doğrusu midesine hizmet edecek olan kadını göremedi.

Philomène meydanlarda yoktu.

Böylece iki saat kadar geçti. Bu arada döküntü taşların üstüne oturmaktan başka çare bulamadılar. Garip garip düşünürlerken Croasse birdenbire vaktiyle Belgodère'in bekçilik ettiği, etrafı tahta perdelerle çevrili köşkü hatırladı:

"Şu tahta perdeli yere girelim," dedi. "Aradığımızı mutlaka orada buluruz!"

Vaktiyle orada Belgodère'den bir ton sopa yemişti. Çingene acaba yine orada mıydı?

Croasse, Belgodère'in orada Violetta'yı beklediğine emindi. Nitekim bu yüzden Şövalye Pardaillan'a, kızın orada olduğunu haber vermiş, şövalye de hiç şüphesiz kızcağızı alıp götürmüş olacaktı. Bu hesapça Belgodère'in artık orada olmaması lazımdı ama ne olur ne olmazdı. Şu tahta perdeye ihtiyatlıca yanaşmak ve Belgodère'in yüzünü görür görmez tabanları kaldırıp kaçmak en doğru işti.

Croasse yavaş yavaş tahta perdeye yanaştı. Tahtaların aralıklarından içeriye göz attı. Görünürde kimseler yoktu.

Arkadaşının anlattıklarına bir türlü inanamayan Picouic:

"Hani ya?" diye sordu. "Şu dilber Philomène nerelerde ya?"

Croasse kadının nerede olduğunu düşünüp duruyordu. Bir anda birdenbire gerilemiş ve:

"Bak!" diye fısıldamıştı.

Picouic gözlerini tahtanın aralığına uydurdu. Bir süre baktıktan sonra:

"İçeride iki kız var," dedi. "Kaçmak istiyormuş gibi bir halleri var. Fakat yüzlerini göremedim!"

Croasse bir müddet daha baktıktan sonra söylendi:

"Kızlardan biri Violetta azizim. Ötekini tanıyamadım! Gel gidelim. Çünkü Violetta nerede ise Belgodère de oradadır. Ben palamut yemeyi sopa yemeye tercih ederim."

Picouic:

"Peki, öteki kız kim?" diye sordu.

"Ben orasına karışmam, gidiyorum!"

Bu sözle birlikte dönüp gidecekti ki birdenbire arkalarından çatlak bir ses, "Ne arıyorsunuz burada?" diye haykırınca Croasse korkusundan taş kesilmiş gibi duraladı. Acaba sopa kafama mı yoksa başka bir yerime mi inecek diye düşünürken bu sesin Belgodère'inkine hiç benzemediğini kestirerek yavaşça döndü ve dönmesiyle beraber:

"A! Philomène!" diye haykırması bir oldu.

Picouic de hayret içinde dönmüş bakıyordu.

"Vay canına! Sahiymiş be!" dedi.

Philomène, Croasse'ı görür görmez utanmış gibi bakışlarını yere indirmişti. Yalnız değildi. Yanında köylü kıyafetinde, cadı yüzlü, şüpheli bakışlı bir kadın daha vardı. Bu kadın Rahibe Mariange'dı. Ve çatlak sesiyle Croasse'ı ürkütmüş olan da o idi. Croasse deminki soruya cevap verme lüzumunu hissederek:

"Aziz dostumuz Belgodère'i arıyorduk," dedi. "Bakalım sıhhati yerinde mi diyorduk."

Rahibe Mariange:

"Kimmiş o Belgodère?" diye payladı. "Burada öyle birisi yok."

"Canım şu çingeneyi söylüyorum. Burada bekçilik ediyordu hani."

"Ha, o mu? O zındık herif mi? Tanrı'ya şükürler olsun, defoldu gitti."

Croasse sözü değiştirmenin sırası geldiğine hükmederek:

"Gitti demek. Ah sevgili Philomène!" diye bağırdı. "Sizi gördüğüme ne sevindim bilseniz!"

Ve kart kızın kendisini toparlamasına imkân bırakmadan onu kaldırdığı gibi iki yanağından şapır şupur öptü. Philomène bu ani karşılaşmanın üstüne binen öpücüklerin etkisiyle büsbütün alıklaşmıştı.

Picouic kendi kendine söyleniyordu:

"Ah bu saf gerçeklik... Kadın onu seviyor... Croasse kendini seven kadını buldu!"

Mariange'a gelince, o hâlâ aksileniyordu.

"Haydi bakalım! Rezil haydutlar! Defolun buradan bakalım!"

Philomène sevgilisini müdafaa etmek lüzumunu duydu:

"Aman kardeşim, Mösyö Croasse haydut filan değildir," dedi. "Fevkalade güzel sesi vardır."

Mariange biraz yumuşadı.

"Ah, ah!" diye mırıldandı Picouic. "Hadi bakalım, gösteri zamanı!"

"Peki burada ne arıyorsunuz bakalım?" diye sordu Mariange.

Bu soruya Picouic cevap verdi:

"Ah bilseniz aziz madam." Şapkasını çıkarır gibi yaptı. Bu hareketi Pardaillan'da görmüştü.

"Ben madam değilim! Rahibeyim ben! Bana Rahibe Mariange diye sesleneceksiniz!" diye yükseldi.

"Ah bilseniz aziz rahibe! Siz erdemli bir melek olmalısınız."

"Meryem Ana şahidimdir ki..."

"İşte beni buraya getiren şey... İşte bizi buraya getiren şey... Size Croasse'ın yakın bir arkadaşı olduğumu söylemeliyim. O kadar yakınız ki birbirimizi kardeş olarak görüyoruz."

"Yani?"

"Yanisi... Buraya geldiğimizden beri arkadaşım ne uyuyor ne de bir şey yiyor. İğne ipliğe döndü. Böyle kilo vermeye devam ederse artık gölgesi bile çıkmayacak."

Gerçekten de Croasse aşırı derecede zayıftı.

"İşte tüm bunlar..." diye devam etti Picouic. "Kardeşimi buraya getirdim. Çünkü burada bir hazine bıraktı."

Mariange'ın gözleri parladı.

"Hazine mi? Ne hazinesi? Ne kadar para vardı içinde Sevgili Mösyö?"

"Hayır muhterem rahibe. Öyle hazine değil. Bir aşk hazinesi. Bulunmaz bir sevgi hazinesi."

Eliyle rahibe Philomène'yi gösteriyordu. Philomène bu iltifatın verdiği utançtan bir kat daha alıklaşmıştı.

"Bu ne kepazelik!" diyen Mariange, birdenbire telaşlandı ve bağırdı: "Kaçıyorlar! Şu iki dinsiz kız kaçıyor!"

Gerçekten, tahta perdenin içindeki Violetta ile arkadaşı bir fırsatını bulup bahçeye fırlamış ve yıkık duvarlara doğru koşmaya başlamışlardı.

Picouic, Rahibe Mariange'ın gözüne girmek için bundan mükemmel bir fırsat bulamayacağını hemen akıl etti. Leylek bacaklarını açtığı gibi bir iki sıçrayışta kızları önledi ve ikisini de tam duvarın yarığından fırlayacakları sırada yakalayarak bağırdı:

"Nereye gidiyorsunuz edepsizler? Bu aziz rahibeleri bırakıp nereye gidiyorsunuz?"

İki genç kız, dehşet içinde duraladılar. Violetta:

"Eyvah! Yakalandık Jeanne!" dedi.

Sonra Picouic'e baktı. Onu hemen tanıdı. Gerçi Piouic de Belgodère'in zulmü ve kırbacı altında çalışanlardandı ama Violetta bu inceliği bilmezdi ve Belgodère'in yanındakilerin hepsini zalim olarak tanırdı. Şimdi de Picouic'i burada görünce, Belgodère'in de oralarda olacağını sanmış, dehşet içinde kalmıştı. Lakin tam bu esnada hiç ummadığı bir şey oldu. Picouic, kızcağızın kulağına eğildi ve yavaşça:

"Korkmayın!" diye fısıldadı. "Ben size düşman değilim. Çünkü Şövalye Pardaillan'la Angoulême dükünün yanlarında çalışıyorum. Sizi kurtarmaya geldim. Fakat şimdi size düşmanmışım gibi görünmeye mecburum."

Violetta'nın gözlerinde sevinç ışıklan belirdi. Picouic sertlendi:

"Haydi bakayım! Düşün önüme bakayım kepazeler! Sizi şu sayın rahibelere teslim edeyim!"

Bu esnada Mariange da soluk soluğa yanlarına koşmuş, Picouic'e:

"Ah Sayın Mösyö!" diyordu. "Tanrı sizi benim imdadıma gönderdi. Siz olmasaydınız bu kâfirler elimden kaçacaklardı. Ben ne yapardım sonra?"

Picouic, artık Mariange'la arasının kolay kolay bozulamayacak kadar iyileştiğini kestirerek iki kızı önüne kattı, götürüp tahta perdeye kapadı. Mariange da peşinden gelmişti. Picouic'in sıska yüzüne, uzun burnuna bakıp soruyordu:

"Sizin adınız nedir mösyö?"

"Her zaman emrinizde olan Picouic! Gayet güzel bir sesim vardır. Kilise şarkılarını da çok iyi bilirim."

Sözünü bitirir bitirmez de hemen bir ilahi okumaya başlamıştı. Mariange, çatlak bir sesle söylenen bu ilahiyi derin bir saygı içinde dinledi. Zaten şarkının yarısında Croasse da katılmıştı. Philomène'e gelince, o da ikide bir:

"Ne ses ya rabbi! Ne ses!" diye söylenmeye koyulmuştu.

Sert görünen ama özünde her insan gibi sevgi, saygı ve kibarlıktan etkilenen rahibenin böyle bir muamele görmesinin üzerinden çok zaman geçmişti. İlahi bittiğinde iki rahibe de ayağa kalktı. Rahibe Mariange göz ucuyla diğer rahibeye baktı. Philomène gözlerini Croasse'dan alamıyordu.

"Tabii ki..." diye düşündü Rahibe Mariange. "Eğer bu iki adamı kabul edersem rahibe Philomène ölümcül günahın cazibesine kapılacak..."

"Dinleyin Mösyö Picouic!" dedi Mariange. "Her ne kadar sizin adınızı uyumlu bulmasam da..."

Picouic aşağılanmış bir şekilde döndü ve söylendi:

"Eğer isterseniz değiştiririm!"

"Hayır, hayır! Gereği yok. Ama dinleyin lütfen. Görüyorum ki hakkınızda oldukça yanılmışım. Yürekli ve cesur bir adamsınız. Yeter ki inancınız tam olsun... Ve güzel ilahiler söyleyin..."

"Aziz rahibe! Kafamı karıştırıyorsunuz, beni eziyorsunuz..."

"Hayır, güç topluyorum. Sonunda kaçmaya çalışan bu iki dinsizi tutuklayarak Başrahibe Madam Beauvilliers'e unutamayacağı bir hizmette bulundunuz. Onunla konuşacağım ve siz ödüllendirileceksiniz."

"Ayıp olmazsa ödülümüzün ne olacağını sorabilir miyim rahibe?"

"Bayram günleri ve pazar günleri dışında, o gün hiç ilahi söylenmese bile şapelimizin[5] hazanları[6] olarak seçilmenize vesile olacağım."

"Sevgili rahibem!" dedi Picouic. "Bu soruyu soracağım için beni bağışlayınız. Bu şapelde hazanlara yaptığınız ödeme nedir?"

Mariange onurlu bir tavırla:

"Onlara ödeme yapmayız! Kaynaklar oldukça sınırlı. Ama şapel kısa sürede zengin olur. Mesela hazırlanan büyük bir etkinlik gerçekleşir gerçekleşmez kürsüde ilahi okuduğunuz için iki katı daha fazla ücret alırsınız. Ama size şunu garanti etmeliyim ki cennetteki yeriniz benim katımla aynı olur!"

"İşte rahibem..." dedi Picouic. "Size hemen söylemeliyim ki farkında olmadığınız harika bir alçakgönüllülüğünüz var... Aziz rahibe ve başrahibeden övgü alma fikrinden şimdiden çok muzdarip olduğumu hissediyorum. Lütfen onunla bizim hakkımızda konuşmayın."

"Gerçekten mi?" diye sordu Mariange. Zaten Violetta'dan sorumlu olduğu için bu kaçış girişimini de anlatmaya hiç hevesli değildi.

"Size söylediğimiz gibi... Ne ben ne de arkadaşım Mösyö Croasse layık olmadığımız yüksek makamı kabul etmek istiyoruz. Az önce bize vadettiğiniz cennetle sizinle aynı katta olma lütfuyla yetineceğiz."

"Ah..." diye bir iç çekti Croasse. "Sizi asla bırakmayacağız... Manastır hayatına karşı her zaman bir zaafım olmuştur..."

"Bizi asla bırakmayacak mısınız? Nasıl?" diye bağırdı Mariange.

"Oh, Tanrım! Evet... Yerleşiyoruz buraya... Korkmayın rahibem. Bize gösterdiğiniz misafirperverliğin karşılığını fazlasıyla alacaksınız. İlk olarak sizin toprağınızı işleyeceğiz. Daha sonra bu iki dinsizi yakından izleyeceğiz. Ve son olarak hak ettiğiniz görgü kurallarını size sunacağız."

İki arkadaş, böylece karın doyurmak için her türlü fırsatı elden kaçırmayarak iki kart bakirenin gözüne iyice girdiler. Rahibe Phi-

5. Hristiyanların daha büyük kiliseye bağlı olan kutsal yeri. (ed. n.)

6. İlahi okuyan kimse. (ed. n.)

lomène ile Mariange, iki adama yatacak bir yer gösterdikten sonra gidip bir hayli yiyecek de getirdiler. Yalnız, Croasse ortalıkta şarap şişesine benzer bir şey göremeyince dayanamadı:

"Siz burada ne içersiniz?" diye sordu. Mariange:

"Su!" dedi. "Şarap yalnız, manastır başrahibesinin özel mahzeninde vardır!"

Picouic:

"Bu mahzen girilmez bir yer midir?" diye sordu.

Philomène:

"Girilmez bir yer olsaydı biz de sık sık girip çıkamazdık," diye cevap verdi. "Şimdiye kadar oradan az mı şarap aldık? Size de günde iki şişecik uydururuz."

Bir saat sonra iki arkadaşın şarapları da gelmişti. Philomène'yle Mariange ayrılıp gidince Croasse kıtlıktan çıkmış gibi yiyeceklere saldırdı ve arkadaşına:

"Gördün mü ya?" dedi. "Bu itibar hep bana yapılıyor."

Picouic, hayranlıkla:

"Gerçekten sen müthiş adammışsın Croasse!" dedi. "Ummazdım doğrusu."

"Sen ne sanıyorsun be? Bende hem zeka var hem de cesaret. Evvelce ben de kendimde böyle şeyler olduğunun farkında değildim ama. Farkına vardıktan sonra bu meziyetlerimden yararlanmaya başladım."

Picouic:

"Bana hak! Zekandan iyice istifade etmesini bilirsen zengin de oluruz biz," dedi.

"O nasıl iş öyle?"

"Gördün ya, Violetta burada. Halbuki Mösyö Pardaillan'la Angoulême dükü harıl harıl onu arıyorlardı. Kendileri şimdi Bastille'de. Eğer oradan çıkabilirler ve biz de Violetta'yı onlara teslim edersek müthiş para alırız."

Croasse'ın gözleri açıldı:

"Mükemmel iş!" dedi. "Desene biz cennete düştük! Hem burada

mükemmel surette besleneceğiz hem de sonunda zengin olacağız. Sana bir şey söyleyeyim mi? Şu Violetta'da bir iş olduğundan ben de ne zamandır şüpheleniyordum doğrusu."

"Elbette var! Zengin bir ailenin kızı olduğundan eminim. Kim bilir, belki anası babası da onu arayıp duruyorlardır. Bulanlara ne mükâfatlar verirler kim bilir. Hele şimdi şurada bir adamakıllı beslenelim de sonra işe girişiriz!"

"Beslenelim kardeşim, beslenelim! Philomène'nin yemeklerinin, meşe palamutlarıyla Belgodère'in çakıl taşlarından çok daha iyi olduğundan eminim!"

YEDİNCİ BÖLÜM
MARIE DE MONTPENSIER

Jacques Clément, Pardaillan'dan ayrıldıktan sonra doğru Paris'teki manastıra gelmişti. Yolculuğunun sonucunu Başrahip Bourgoing'ya bildirmesi gerekiyordu. Bu konuda herhangi bir şüphesi yoktu. Jakobenlerin rahibi ona oldukça cana yakın davranmıştı ve ona diğer rahiplerin sahip olmanın yakınından dahi geçmedikleri özgürlükten bahsetmişti.

Gündüz Chartes'dan yola çıkıp Paris'e vardığında saat akşam yediye geliyordu. Onu öldürecek insanlardan aldığı atın teri bile bembeyazdı. Yol o kadar yorucu geçmişti. Ahır çalışanlarından birine:

"Bu asil varlığa iyi bakın, onu satın almaktan pek memnun olacak başrahibimizin ahırına götürün. Bu Filistinlerden bir hediyedir," dedi.

Ahır çalışanı cevap vermeden itaat etti. Çünkü Jacques Clément, manastırdaki yardımlarından dolayı hem saygı görüyordu hem de orada bir otoriteye sahipti. Jacques Clément atının iyi bir yere yerleştiğinden ve iyi bir şekilde besleneceğinden emin olarak başrahibin dairesine doğru yürüdü.

Bourgoing o sırada akşam yemeğini yiyor ve henüz gelmiş bir mektubu okuyordu. Yemekte rahatsız edilmekten hiç hoşlanmayan başpapaz, Clément'un kendisini görmek istediğini haber alınca elindeki mektubu bir tarafa bırakıp kaşlarını çattı. Odadaki bütün papazları dışarı çıkarttıktan sonra içeri giren Jacques Clément'a aksi aksi baktı:

"Bu ne kıyafet kardeş?" dedi.

Jacques Clément'un sırtında hâlâ Chartres'daki süvari elbisesi vardı. Fakat şimdiye kadar birçok kereler Bourgoing'nın karşısına böyle kıyafetlerle çıkmıştı. Bu seferki karşılanışına oldukça hayret

ettiyse de ses çıkarmadı. Zaten ses çıkarmasına vakit bile kalmadı. Bourgoing asabi asabi söylenmeye başlamıştı:

"Size ne oldu Tanrı aşkına? Beş gündür yine ortalarda yoksunuz. Böyle rahiplik mi olur? Sizi ne manastır adına sadaka toplamaya, ne de vaaz vermeye memur ettik. Beş gündür neredeydiniz? Burası han m? İstediğiniz anda elinizi kolunuzu sallaya sallaya çıkıp girebilir misiniz?"

Jacques Clément içerledi. Soğuk bir tavırla:

"Affedersiniz sayın peder!" dedi. "Unuttuğunuz bazı şeyler var sanırım!"

Bourgoing hemen sözünü kesti:

"Ne demek? Ne biçim sözler bunlar?"

"Canım, ben buradan ayrılırken beni kutlayan, hayırlı başarılar temenni eden siz değil miydiniz?"

Bourgoing ellerini göğe kaldırdı:

"Aman Tanrım! Saçmalamaya başladı, delirmiş midir nedir!" diye söylendi.

Jacques Clément hayretle karışık bir hiddet içinde:

"Efendim. Sizinle uzun boylu konuşmamış mıydık?" diye bağırdı. "Kutlu kitabımızın din uğrunda işlenecek kötülükleri de iyilik saydığını söyleyen siz değil miydiniz?"

Bourgoing daha beter hayret etti:

"Nasıl? Ne gibi bir kötülük işleyecektiniz bakayım? Bir de bana da mı leke sürmeye cesaret ediyorsunuz?"

Jacques Clément daha fazla dayanamadı:

"Ben, Chartres'a Fransa Kralı III. Henri'yi hançerlemeye gitmedim mi? Siz de beni teşvik etmiyor muydunuz?" diye bağırdı.

"Aman ya rabbi! Tanrı kuru iftiradan saklasın! Bedbaht çocuk!"

"Ulu Tanrı adına yemin ederim ki..."

"Susun diyorum size. Yemin etmeyin! İşlediğiniz günah çok büyük. Hemen odanıza çekilip tövbe etmeniz, dualar okumanız lazım."

Jacques Clément kralı öldürmediği için kendisine ceza verilmek istendiğini anlamıştı. Boynunu büktü ve sesini çıkarmadan odadan

dışarı çıktı. Fakat kapıda güçlü kuvvetli birkaç papazın çevresini aldıklarını görünce cezanın umduğundan daha ağır olacağını kestirerek savuşmak istediyse de papazlar hemen kendisini sımsıkı yakaladılar. Bir tanesi:

"Bizimle beraber çile odasına kadar geleceksiniz!" dedi.

Çile odası müthiş bir yer, adeta bir zindandı. Jacques Clément kaçmak, kurtulmak istedi. Lakin papazlar kendisini hemen yakalayıp kıskıvrak bağladılar. Ağzına bir tıkaç soktuktan sonra sürükleye sürükleye götürdüler.

Bu esnada Bourgoing da tekrar odasına giren papazlara:

"Zavallı kardeşimiz Jacques'ın kafasını şeytanlar istila etmiş!" dedi. "Bu halin bütün tarikatımıza yayılmasından korkarım. Çile mahzenine benden başka kimse girmeyecek. Onun söylediği saçmaları kimse duymamalı!"

Çile odası manastırın mahzenlerinin de altında idi. Buraya kırk ayaklı bir merdivenle inilirdi. Oldukça geniş bir yerdi. Tavanı basıktı. Yere büyük dört köşe taşlar döşenmişti. Taşların her birine paslı bir halka iliştirilmişti. Bu taşlardan her birinin altında bir tabut bulunuyordu. Vaktiyle buraya manastır büyüklerinin ölüleri gömülürdü. Şimdi ise yargıçların önüne çıkarılmayacak kimselerin işledikleri suçların cezası burada veriliyordu. Odada ne sıra, ne sandalye, ne de mobilya namına başka bir şey vardı. Hatta üstünde kıvrılıp yatmaya yarayacak bir parça ot bile yoktu. Jacques Clément zifiri karanlık zindanda gezinirken su dolu bir testi bulunca Bourgoing'nın kendisine böyle bir ceza vermeyi evvelden düşünüp tasarlamış olduğunu anladı. Testinin yanında bir somun ekmek de bulunca hiç şüphesi kalmadı ve kara kara düşünmeye koyuldu. Kendisini çile odasına attıkları sırada elini ayağını çözmüş, ağzındaki tıkacı da çıkarmışlardı. Fakat bu serbestlikten, böyle zifiri karanlık içinde istifade etmeye imkân mı vardı?

Jacques Clément başını ellerine dayadı. Dalgın bir halde kalakaldı.

Kendisinin Tanrı'nın bir meleği tarafından III. Henri'yi öldürmeye memur edildiğine inancı tamdı. Üstelik öyle bir kadına rastlamıştı ki bu kadın da kilisede kendisine görünen meleğe benziyordu. Bu kadını sevmişti ve kendine çizdiği vazifede o kadından da teşvik

görmüştü. Demek aşk da kendisini Henri'yi öldürmeye zorluyordu. Öte yandan anasının öcünü alması için de Henri'yi öldürmesi lazımdı. Bu kadar kuvvetli sebepler bir araya gelince işleyeceği cinayetin kutlu bir ödev olmasına nasıl inanmazdı?

Jacques Clément bu çeşit düşüncelerle zindanda, sayısını bilemediği uzun saatler geçirdi. Acıkınca kuru ekmek yedi, susayınca su içti. Sonra hücrede bir aşağı bir yukarı dolaştı ve nihayet yorularak uykuya daldı. Uyandıktan sonra tekrar ekmek yedi ve su içti. Yine yattı.

Bir defasında uykusundan uyanıp da susuzluk hissettiği zaman testinin tükenmiş, ekmekten de hiçbir kırıntı kalmamış olduğunu gördü. Tekrar yattı. Yine ölçemediği, bilemediği uzun saatler geçti. Açlık gittikçe şiddetini artırdı. Susuzluk gittikçe dayanılmaz bir hal aldı ve saatler ilerledikçe Jacques Clément kendisini açlık ve susuzluktan öldürmek istedikleri düşüncesine saplanmaya başladı. Gittikçe içini dehşet bürüdü. Gırtlağı kuruyup şişiyor, vücudunda en ufak bir kuvvet bile kalmıyordu.

Düşünüyordu. Buraya kapatıldığından beri bir ay geçmiş olmalıydı. Nasıl olmuş da ölmemişti? Halbuki hakikatte zindana kapatıldığından beri beş gün, son damla suyu içtiğinden beri de üç gün geçmişti.

Bitkin bir halde taşlara serilmiş, uykuyla baygınlık arasında bir halde kalmıştı.

Birden karşısında Marie de Montpensier'i görür gibi oldu. Gayet şık döşenmiş bir odadaydı. Rahat ve mükemmel bir karyolaya uzanmıştı. Marie de Montpensier, odada bir hayal gibi geziniyordu. Jacques Clément bunun bir rüya olduğunu ve uyanırsa her şeyin kaybolacağına emindi. İşin garibi, artık açlığın ve susuzluğun acısını da hissetmiyordu. Karnı toktu. Kendisine hoş bir şey içirilmişti ve lezzeti hâlâ damağındaydı. Marie'ye doğru ellerini uzatınca parmakları yumuşak kumaşlara değdi. O zaman rüya görmediğini, gözlerinin açık olduğunu ve hakikaten şık bir odada bulunduğunu anladı.

Fakat nasıl olmuştu da buraya gelmişti? Bir türlü anlayamıyordu.

Jacques ellerini uzattığı sırada Marie de Montpensier gülümseyerek ona yanaştı. Bir eliyle Jacques'ın başını tutarak kaldırdı. Öteki eliyle altın bir kupa uzattı. Müşfik bir sesle:

"Biraz daha için!" dedi.

Jacques Clément içtikçe ferahladığını hissetti. Başını tekrar yastığa koydu. Bir şeyler söylemek istediyse de Marie kendisine sus işareti verdi ve onu alnından öptü. Jacques tir tir titrerken kadının söylendiğini duydu:

"Uyuyun! Daha iyi olur!"

Jacques bu sözleri dinleyerek gözlerini kapadı.

Uyandığı zaman gündüz olmuştu ve yine aynı odada bulunuyordu. Artık eski halsizliği kalmamıştı. Tamamen kuvvetlenmişti. Yatağın yanında, bir iskemlenin üstünde Chartres'da giymiş olduğu süvari elbisesi duruyordu. Hemen yataktan aşağıya atlayarak giyindi. Hançerini aradı, bulamadı. Etrafına bakındığı sırada odanın ortasına iki kişilik bir sofranın kurulmuş olduğunu gördü. Aynı anda da kapı açılarak içeriye Marie de Montpensier girdi. Marie topallığını gizlemek için sıçrar gibi yürüyordu. Jacques'a yaklaştı:

"Nasılsınız mösyö?" diye sordu.

"Ah madam, acaba cennette miyim diyorum. Çünkü karşımda sizin gibi bir meleğin bulunması başka türlü düşünmeme imkân vermiyor!"

Marie şuh bir kahkaha attı:

"Hayır!" dedi. "Burası cennet değil. Sadece Montpensier konağı! Ben de melek olmaktan çok uzak bir günahkârım. Buyursanıza. Birlikte yemek yiyelim. Sizin gibi bir din adamıyla yemek yemek benim için bir şeref olacak!"

Derken Jacques'a öyle baygın gözlerle baktı ki genç papaz içinin eridiğini hisseder gibi iskemlelerden birine yığılıverdi.

Sofra fevkalade zengindi. En lezzetli yemeklerle şaraplar bir araya getirilmişti. Bütün bunların üstünde Marie'nin beyaz ve mütenasip vücudunu meydanda bırakan dekolte elbisesi, Jacques Clément'un aklını başından alıyordu. Kadının çıplak kolları, gerdanı, mütenasip göğüsleri, Jacques'ın bir türlü gözlerini ayıramadığı manzaralar halindeydi. Genç papazın içini sönmek bilmez bir şehvet kaplamaya başlıyordu.

Genç papaz, baharatlı yemeklerden yiyip Marie'nin ardı ardına sunduğu şarap kadehlerini boşaltıyor ve kadının gittikçe etkisini artıran işveleri karşısında çılgına dönüyordu.

Fakat bu arada oldukça önemli şeyler de konuşmuyor değillerdi. Marie'nin amacı papazı kendisine körü körüne esir etmekti. Konuşulan bütün konular bu gayeyi üretmeye yarayacaktı. Fakat Jacques Clément hiçbir şeyin farkında değildi.

Bir ara Marie:

"Doğrusu size yolda rastladığıma çok seviniyorum!" dedi. "Rastlamamış olsaydım imkânı yok dokuz günde ayağa kalkamazdınız."

Jacques Clément şaşkın şaşkın sordu:

"Nasıl dokuz günde? Ben dokuz gündür burada mıyım? Hiçbir şey hatırlamıyorum halbuki."

"Elbette! Hummalar içinde yandınız. Sizi yarı ölü bir halde sokakta bulduğumu, buraya getirdiğimi hatırlayamamanız çok doğal!"

"Beni, yarı ölü bir halde sokakta mı buldunuz? Aman ya rabbi, nerede buldunuz?"

"Paris'in göbeğinde. Cité'de Notre–Dame'ın arkasında. Akşamın saat onu olmak üzereydi. Sizin de bildiğiniz bir evden çıkmış buraya dönüyordum. Uşaklarım sizi görmüşler, haber verdiler. Siz de bana, üzerinize hırsızların saldırdığından bahsettikten sonra kendinizden geçtiniz!"

Jacques Clément tamamen şaşalamış bir halde bakakaldı. Peki çile odasında geçirdiği günlere ne diyecekti? Birden aklına geldi:

"Siz beni sokakta, hangi gün buldunuz?" diye sordu.

"Tam dokuz gün önce Chartres Kilisesi'ndeki törenin ertesi günü."

Jacques Clément büsbütün afalladı. Chartres'daki alayın ertesi günü manastıra girmiş, çile zindanına tıkılmış ve kendi hesabına orada en aşağı bir hafta kalmıştı.

"Aman Tanrım!" dedi. "Demek beni sokakta baygın bir halde buldunuz ha? Tanrım sen benim aklımı koru!"

Marie de Montpensier güldü:

"Âmen! Ben de Chartres Kilisesi'nde sizi bulacağım yerde Şövalye Pardaillan'ı bulunca böyle dua etmiştim. Lakin size hiçbir suretle kırgın değilim. Yoksa sokakta bulduğum zaman kaldırıp evime getirmezdim!"

"Çok teşekkür ederim madam. Fakat bence Henri de Valois'nın hayatı kısa bir süre için uzamıştır. Chartres'da yapamadığımı başka bir yerde yapmaya hazırım madam!"

Marie de Montpensier'in rengi uçtu. Yerinden kalktı. Gözlerinde garip bir ışık parlarken gelip Jacques Clément'un kucağına oturdu ve kollarını papazın boynuna doladı:

"Sahi mi?" diye sordu. "Sahi, onu öldürmeye yine hazır mısınız? Chartres'da korktunuz sandım."

"Korku mu madam? Ben korku bilmem. Onu Chartres'da benim elimden kurtaran sebep başka!"

"Nasıl bir sebep bu?"

"Bir adam, madam! Kolumu tutup, 'Clément bugün kralı öldürme!' diyen bir adam. Hem öyle bir adam ki bana, 'Kral Henri'yi öldüreceğin hançeri kendi göğsüne sapla!' deseydi seve seve yapardım. Bu adam dünyada kendisine iyilik borçlu olduğum tek kimsedir. Anneme acıyan, onun dertleriyle ilgilenen tek insandır. Ben eminim ki annem, bedbaht hayatında birazcık gülebildiyse muhakkak bu adamın sayesinde gülmüştür."

Marie de Montpensier birdenbire içine doğmuş gibi bağırdı:

"Pardaillan!"

Jacques Clément boğuk bir sesle:

"O demedim! Fakat o adam kralı himayesine alınca kralın hayatı kutlu bir şey olmuştu. Dokunamadım. Ama bugünlerde bu himaye kalkacak. Yemin ederim ki o zaman Fransa kralı ecel şerbetini benim elimden içecek!"

Marie bu sözleri duyunca birdenbire, "Size inanıyorum!" dedi ve Jacques Clément'un dizlerinden fırladı, odadan çıkıp gözden kayboluverdi. Papaz yalnız kalınca uzun zaman dalgın bir halde düşündü. Hiç bu kadar tutkulu bir ızdırap yaşamamıştı.

Gün, düşes yeniden ortaya çıkmadan geçti. Dışarıya çıkmaya çalıştı ama kapılar kapalıydı. İşin tuhafı hiç korkmuyordu. Ya da en ufak bir sıkıntı hissetmiyordu. Sakinliğini geri kazanmıştı. Tek bir endişesi vardı. O da Jakoben şapelinde kendisine melek tarafından emanet edilen kutsal hançeri bulmak... Sonra yavaş yavaş kendisine gelerek meleğin verdiği hançeri aramaya koyuldu.

Akşama doğru tekrar acıktı. Tek başına hâlâ orada duran sofrada karnını doyurdu. Yatağa girip yattı. Başından geçenleri düşünürken birdenbire kendinden geçti ve derin bir uykuya daldı.

Aradan uzun bir süre geçmiş olmalıydı. Acaba tekrar rüya mı görüyordu? Farkında değildi. Yatakta, yanı başında bir kadın yatıyordu. Bu kadın kollarını onun boynuna dolamıştı ve Jacques Clément sıcak bir şehvet duygusunun bütün vücudunu kapladığını hissediyordu.

Gözlerini açtı. Bir kandilin sönük ışığında Marie'nin gözlerini tanıdı. Birkaç söz söylemek istedi fakat ağzının Marie'nin ağzıyla kapandığını hissetti. Bundan sonrası da yarı rüya, yarı hakikate benzeyen aşk ve zevk saatlerinin birbirini takip etmesinden ibaret oldu.

Bir ara tekrar kendine geldiği vakit elleriyle yatakta Marie'nin vücudunu aradı, bulamadı. Kadın yine ortadan kaybolmuştu. Kandil sönmüştü, fakat şafağın ilk ışıkları pencereden giriyordu.

Susuzluk gırtlağını yakıyordu. Yatağın yanındaki dolabın üstünde gördüğü altın kupayı aldı. İçindekini son damlasına kadar içti. Bu işi henüz bitirmişti ki bütün vücudunu tatlı bir uyuşukluk sardı. Kupayı yerine güçlükle koyabildi. Hemen başı yastığa düştü ve derin bir uykuya daldı.

Jacques Clément o kadar hayalden rüyaya ve rüyadan hakikate göç etmişti ki artık yaşadıklarından hangisinin rüya, hangisinin hakikat olduğunu fark edemeyecek bir hale gelmişti.

Tekrar gözlerini açtığı vakit, Marie de Montpensier'in odasını aradıysa da bulamadı. Bu sefer uyandığı yer karanlık çile zindanı da değildi. Hayır, burası Jacques Clément'un manastırdaki her zamanki odasıydı. Etrafına bakınca bir iskemle üstüne atılı cüppesini gördü. Masanın üzerinde parlak bir şey duruyordu. Dikkatle bakınca bunun kralı öldürmek için kendisine verilmiş olan hançer olduğunu anladı. Süvari elbisesi ortadan kaybolmuştu.

Hızla yataktan kalkarak cüppesini giydi. Hançeri yakalayıp öptükten sonra kınına koyarak beline astı. Başı dönüyordu. Yatağın kenarına oturdu. Biraz kendine gelmeye çabaladı.

Tam bu sırada kapı açıldı, manastırın başpapazı Bourgoing göründü. Jacques Clément hemen ayağa kalkarak başpapazı saygıyla selamladı. Bourgoing içeriye girince:

"Tanrı'ya şükürler olsun. Sizi kutlarım kardeşim. Nihayet şu habis illetten kurtuldunuz!" dedi. "On günden beridir manastırda sizi merak ede ede perişan olduk!"

Jacques Clément hayret içinde kaldı.

"On günden beri mi?"

"Evet aziz kardeşim! Ulu Tanrı'nın büyüklüğünü kutlamaya gittiğiniz Chartres'dan dönüşünüzden beri."

"Ben Chartres'dan dönüşümden beri hep burada, manastırda mıydım?"

"Hiçbir yere kımıldamadınız aziz kardeşim. Fakat hezeyan, sayıklama bir an yakanızı bırakmadı. Buradaydınız ama hayalinizde dolaşmadığınız yer kalmadı. Çok şükür şimdi iyisiniz."

Jacques Clément düşünceli bir tavır takınmıştı:

"İyileştim! Doğru, iyileştim!" dedi. "Yalnız size bir soru soracağım sayın ve kutlu peder."

Bourgoing kaşlarını çatıp söylendi:

"Ne isterseniz sorun!"

"Bundan önce, yani Chartres'a gitmeden önce siz beni bir kutlu ödevi başarmak için serbest bıraktınız."

"Bir kutlu ödev mi? Hiç hatırlamıyorum. Eee sonra?"

"Şimdi size sormak istiyorum. Acaba yine serbest miyim?"

"Serbestlik ne demek? Her zaman hürsünüz. İstediğiniz gibi manastırdan çıkıp gidebilirsiniz. Bana haber vermenize bile lüzum yok. Çünkü sizin Tanrı yolunda çalıştığınızı biliyorum. Şimdi gelin kardeşim, kilisemize gidelim. Sıhhatinize kavuştuğunuz için kardeşlerimiz toplandı. Tanrı'ya dua edecekler. Biz de orada bulunalım!"

Jacques Clément başpapazın peşinden kiliseye yönelerek sırasına yerleşti. Boyuna düşünüyor ve kendi kendine sorup duruyordu:

"Acaba rüya mı gördüm yoksa gerçek miydi?"

SEKİZİNCİ BÖLÜM
MONTMARTRE AZABI

Şövalye Pardaillan'la Dük Angoulême'yi Chartres'dan ayrıldıktan sonra bir meyhanede dinlenirken bırakmıştık. İki ahbap tekrar atlarına binerek yola koyuldular. Her ikisi de birer amaç uğrunda Chartres'a gelmişti. Pardaillan amacına erişmiş: Henri de Valois'nın öldürülmesini önlemişti. Fakat zavallı dük, Violetta'nın izini bulmaktan ibaret olan emelinde bir parmak bile ilerleyemediği için gayet kederliydi. Şövalye kendisine Chartres Kilisesi'nde Fausta ile konuştuklarını anlatmış, artık Violetta'nın izini Fausta'da değil Maurevert'de aramak lazım geldiğini izah etmişti. Fakat Maurevert'in Violetta ile nikâhlanmış olduğunu söylememişti. Angoulême dükünün Saint–Paul Kilisesi'ndeki garip nikâhtan haberi yoktu ve üstelik şövalyenin Violetta ile birlikte boyuna Maurevert'den bahsetmesine de ziyadesiyle şaşıyordu.

"Monsenyör," dedi Pardaillan bir noktada, "neden bu kadar üzüntü ve iç çekiş? Dikkat edin, monsenyör, bir zamanlar Bastille'de kilitliydiniz ve ben de Madam Fausta'nın tuzağına düşmüştüm... Şimdi, burada at biniyoruz, beden ve zihin olarak sağlıklıyız, Violetta'yı bulmak için imkânsızı bile başarabilecek kapasitedeyiz. Daha ne istiyorsunuz?"

"Violetta'yı bulmak!" dedi genç dük acı acı. "Pardaillan dediğiniz gibi, bunun için imkânsızı başarmak gerekir! İşte bu yüzden sevgili dostum, iç çekişlerimle sizi üzüyorum..."

"Ve kim size, bize doğru uçmak isteyen genç bir kızı bulmanın imkânsız bir iş olduğunu söylüyor?"

"Hiçbir belirti yok. Adımlarımızı nereye çevireceğiz? Kuzeye mi, güneye mi gitmeliyiz?"

"Maurevert'in gittiği yere gideceğiz," dedi Pardaillan.

"Maurevert!" Charles donuk bir şekilde hırladı. "Bu adamın adını birkaç kez Violetta ile andınız. Bu Maurevert onu bulmamıza nasıl yardım edebilir?"

"Maurevert," Pardaillan yeniden başladı. "Güzel çingenenin ortadan kaybolmasıyla Guise'in bir ilgisi olduğundan emin olabilirsiniz. Konağını çok sayıda silahlı adamla çeviren ve yanında heybetli biri olmadan asla dışarı çıkmayan Guise'e doğrudan saldırabilir miyiz?"

"Bu doğru Pardaillan, doğru ama Maurevert?"

"İyi! Paris'e dönüyoruz! Hele kendisini bir bulalım da ötesi kolay." Genç dük kasvetliydi. Pardaillan her zamanki gibi kaygısız görünüyordu. "Onu meraklı gözlerden uzak, kapalı bir yere çekeriz ve hançeri boğazına dayarız ve deriz ki: 'Dostum, şanlı efendinizin Bayan Violetta'ya ne yaptığını bize söylemezseniz, bir dakika içinde yaşamdan ölüme geçeceksiniz.' Planım hakkında ne diyorsunuz?"

"Yüreğiniz çok cömert derim sevgili dostum, çok zekisiniz..."

"Uzun süre böyle devam edebilirsiniz," diye araya giren Pardaillan gülmeye başladı. "Ama sizin işinizi yaparken, çoğunlukla kendi işimi yaptığımı unutuyorsunuz, çünkü Maurevert'i bulmakta sizden daha güçlü bir çıkarım var."

"Benim aşk meselem var," dedi Charles Angoulême hararetle.

Pardaillan soğuk bir tavırla, "Benim de nefret meselem var," dedi.

Charles düşünceli bir şekilde başını eğdi.

"Öyleyse bana güvenin," diye devam etti Pardaillan, "Maurevert'i ele geçireceğiz. Onunla olan eski borcumu kapatabileceğim zamanın yaklaştığını hissediyorum."

"Ama Paris'te nerede kalacağız?"

"Sizce Devinière'de rahat değil miydik?"

"Hayır, ama orası size tehlikeli gelmiyor mu?"

"Monsenyör," dedi Pardaillan, "hayatımda birden fazla saklanma fırsatım oldu ve sadece saklanan insanların çabucak bulunduğunu fark ettim. Ne Guise ne de adamları, Devinière'e sığınacağımızı varsaymak şöyle dursun, Paris'e döndüğümüzü bile düşünmezler."

"Haydi gidelim!" dedi Charles.

Paris'e girdikten sonra hayvanlarını hızlandırarak Devinière ha-

nına geldiler. Attan inip kalabalık lokanta salonuna girerek bir masaya yerleştiler.

Huguette, Pardaillan'ı hâlâ Bastille'de sanıyor ve onu kurtarmak için başvurulacak çareyi düşünüyordu. Artık yüzü gülmez olmuştu. Salona çıktığı bile yoktu. Mutfakta yemeklerin hazırlanmasına bakarken dalgındı ve aklı hep Pardaillan'ın Bastille'den kurtarılmasına çare aramaktaydı.

İki ahbap epey bir süre lokantada oturdular. Salon yavaş yavaş boşaldı ve ikisinden başka kimse kalmadı. Bu arada Huguette de mutfaktan salona girmişti. Dalgın ve düşünceli yürürken gözleri bir masada oturan sessiz iki müşteriye takıldı ve bunlardan birinin şefkat dolu bakışlarla kendisini süzdüğünü görünce o tarafa baktı. Bakmasıyla beraber, olduğu yerde mıhlanmış gibi kalması bir oldu. Pardaillan yerinden kalkmış ona doğru yürümüştü. Huguette:

"Ah Mösyö Şövalye!" dedi. "Gözlerime inanamıyorum!"

Şövalye kadının iki yanağından öptü ve:

"Bu iki buseden sonra inanırsınız ya!" dedi.

Gözlerinden yaşlar boşanan Huguette bir yandan da gülüyordu:

"Ah mösyö. Tanrı'ya şükürler olsun, sağ salimsiniz. Nasıl oldu da zindandan kurtuldunuz? Herhalde Mösyö Bussi size acımış olacak."

"Hayır Huguette, asıl ben Mösyö Bussi'ye acıdım. Ama bu meseleler önemli değil... Şimdi serbestim ya, ona bakalım! Yalnız, düşmanlarımız pek çoktur. Sayısız kimseler, niye ben zindanda değilim diye kuduruyorlar. Onun için burada bulunduğumuzu kimse bilmese iyi olur."

Huguette:

"Halbuki burada her an tehlikedesiniz!" dedi.

"Canım varsın tehlikede olalım. Sizin yanınızdayız ya."

Huguette'in gözleri tekrar yaşardı. Hızla şarap mahzenine koşup bir şişe şarap getirdi ve:

"Bu, rahmetli babanızın en sevdiği şaraptı. Elimde ancak beş şişe kaldı!" dedi.

Pardaillan şişeyi açtı. Üç kadeh doldurdu. Tokuşturup içtikten sonra:

"Peki siz Mösyö Bussi'yi nereden tanıyorsunuz?" diye sordu.

Huguette kıpkırmızı kesildi:

"Mösyö Bussi–Leclerc müşterilerimizdendir. Sizi Bastille'den kurtarmak için kendisine güveniyordum. Birçok defa bana demişti ki..."

Huguette susunca Pardaillan:

"Hele hele! Ne demişti bakayım?" diye sordu.

"Bir asilzade olduğu halde benimle evlenmeye hazır olduğunu söylemişti. Duldum, çoluğum çocuğum da yoktu. Gerçi kalbim hür değildi ama kendisine pekâlâ zevce olabilirdim. Sizi Bastille'den bırakması şartıyla buna razı olacağımı kendisine bildirmeye gittim."

Pardaillan hayret içinde Huguette'e bakıı. Angoulême dükü gözleri yaşararak fedakâr kadına hayran hayran bakıyordu. Huguette anlatmaya devam etti:

"Birinci seferinde Bastille'ye giremedim. İkincisinde de o orada yoktu. Şimdi bir daha gideceğim bakalım!"

Şövalye bağırdı:

"Ne lüzum var aziz Huguette'im! İşte ben buradayım!"

Huguette şaşkın:

"Öyle ya!" dedi. "Artık ne lüzum var!"

Pardaillan'la Angoulême dükü o geceyi, ertesi günü ve daha bir iki günü orada geçirdiler. Üçüncü gün artık tamamen dinlenmiş bir halde işe başlamak kararıyla kalktılar. Aynı gün, Jacques Clément'un manastıra girdiğinin dördüncü günüydü. Yine o gün, Picouic'le Croasse'ın Bénédictines Manastırı'nda bir cennet hayatı yaşamaya başlayışlarının onuncu gününe denk geliyordu.

Şövalye ile genç dük o sabah birlikte yola çıkarak Guise dükünün konağının civarında dolaşmayı kararlaştırdılar. Pardaillan, Violetta ile Maurevert'in ilgisini bir türlü anlamak istemeyen genç düke:

"Size söyledim, lordum. Maurevert, Guise dükünün ne yaptığının, ne söylediğinin veya ne düşündüğünün tamamen farkında. Şimdi, dünyadaki herhangi biri Violetta'nın nerede olduğunu biliyorsa, bu kişinin Guise olduğunu kabul edeceksiniz. Ama ne de olsa, Tanrı ile konuşmanın, elçileriyle konuşmaktan daha iyi olduğunu düşünebilirsiniz. Yani isterseniz konağa girip, etrafındaki iki yüz

muhafız arasından düke doğru yol alacağız. Ayrıca Maurevert'i bulmakla bir taşla iki kuş vurmuş olacağım!" diyordu. "Hem onunla eski hesabımı temizleyeceğim, hem de Violetta'nın nerede bulunduğunu öğreneceğim!"

Açıklama akla yatkındı ve genç dükü hissetmeye başladığı belirsiz endişeden kurtardı. Kısa süre sonra iki arkadaş, hâlâ bir seyirci kalabalığının bulunduğu hanın ön kapısının yanına geldiler.

Maurevert herhalde konakta olacaktı. Fakat buraya girmek demek bile bile kurt kapanına yakalanmak demek değil miydi? Ne yapacaklarını düşünüyorlardı ki birdenbire konağın kapısından üç adamın çıktığını gördüler. Sokak, temsilciler kurulunu seçmek için defter hazırlamakla meşgul olan halkla doluydu ve kalabalıkta Pardaillan'la arkadaşını kimse fark edemezdi. Kapıdan çıkan üç adamın da şövalyeyi fark etmelerine imkân yoktu. Bunlar Maineville, Bussi–Leclerc ve Maurevert'di. Charles Angoulême'le Pardaillan, üç arkadaşın konağın kapısında bir zaman durup görüştüklerini, sonra Maineville'le Bussi'nin ayrıldıklarını gördüler. Maurevert bir an yalnız başına durduktan sonra Temple kapısı tarafına doğru yürümeye başladı.

İki arkadaş, sessiz sedasız onun peşinden ilerlediler.

Maurevert, Temple kapısından geçerek Paris'ten çıkınca Pardaillan rahat bir nefes aldı. Yol boyunca çitler ve fundalıklar olduğu için önde giden Maurevert geriye baktığı takdirde bir köşeye sinmek pekâlâ mümkündü. Fakat adam hiç geriye bakmıyor ve Montmartre kapısına doğru yürüyordu. Oraya varınca tepenin eteğini dolaştı, sonra da yukarıya doğru tırmanmaya başladı.

Maurevert tepeye tırmanmaya koyulduğu zaman Pardaillan'ın dudaklarında acı bir gülümseme belirmişti. Bu yol, şövalyenin bundan on altı yıl önce Loïse'le birlikte geçmiş olduğu yoldu. O zaman yanında Mareşal de Montmorency ile arabalarında ölüm halinde bulunan babası vardı.

Şövalye gözlerini sık sık ziyaret ettiği bir noktaya dikti. Burası henüz biçilmeye başlanmış bir buğday tarlasıydı. Yakında bir de kaynak vardı. Vaktiyle arabayı burada durdurmuşlar ve babası burada şövalyenin kolları arasında ölmüştü. Yine o noktada Maurevert, Catherine de Médicis'den aldığı zehirli hançerle birdenbire meydana çıkmış ve Loïse'i vurmuştu. Şimdi Maurevert de buraya

doğru gidiyordu. Pardaillan'ın rengi uçmuştu. Ani bir el hareketiyle hançerinin ve tabancasının yanında olup olmadığını yokladı. Bir an durarak tabancasını doldurdu.

Charles:

"Uzaktan mı vuracaksınız?" diye sordu.

Pardaillan gülerek:

"Hayır!" dedi. "Belki kaçar diye hazırlanıyorum. Çünkü bu herif geyik gibi kaçar. Kaç defa kaçtı. Bu sefer artık onun bir bacağını kırıp ondan sonra kendisiyle konuşacağım ki yine sıvışamasın!"

Maurevert boyuna çıkıyordu. Pardaillan da ilerledi ve biraz sonra babasını gömmüş olduğu yerdeki dikili tahta haçı gördü. Haça birisi dayanmış, hareketsiz duruyordu. Bu bir kadındı. Fakat kimdi ve burada ne yapıyordu?

Şövalye burasını araştırmadı. Gözlerini Maurevert'e dikmiş, bir saniye ayırmıyordu.

Maurevert, ihtiyar Pardaillan'ın mezarının yanından geçerken durdu. O da geçmişteki o günlük güneşlik ağustos gününü hatırlamıştı. O gün, şehrin gürültüsüyle tam bir tezat halinde bulunan bu sessiz yerde birdenbire çalılıklar arasından fırlayıp Loïse de Montmorency'yi vurmuştu. Buraya geldikten sonra o günü hatırlamamasına imkân yoktu.

Fakat o günü ve o cinayeti hatırladıktan sonra da Pardaillan'ın yıllardır peşinde olduğunu, şimdiye kadar birkaç kere, mucize kabilinden müthiş intikamından kurtulduğunu hatırlamıştı. Bilhassa korkunç Pardaillan heyulasının yine Bastille'den kaçmış olduğu, Chartres'a kadar peşinden geldiği ve belki şimdi de yine peşinde olduğu düşüncesi aklından çıkmıyordu. Ama yine de kendi kendine şöyle düşünüyordu:

"İstediği kadar peşime düşsün! Daha Chartres'dan Paris'e gelmemiştir bile. Halbuki ben bu akşam Paris'ten çok uzakta olacağım. Beni kendisine sadık sanan budala Guise'den de uzakta bulunacağım. Elinde bu kadar kudret olduğu halde bir Pardaillan'dan kurtulmasını beceremeyen budala Guise!"

Maurevert ileriye baktı. Orada bir ağaca bağlı bir at vardı. Bu atın yanında da kuvvetli iki beygir koşulu bir araba duruyor, bun-

ların başında bir ağacın gölgesinde bir seyis bekliyordu. Maurevert:

"Her şey yolunda!" diye düşündü. "Yirmi dakika sonra küçük çingene de benim olacak. Onu ne yapacağım? Orasını henüz bilmiyorum ama ne Guise budalasının ne de Pardaillan'ın olsun da. Arabaya tıkar, alır götürürüm. Dört günde Orléans'a varırız. Ondan sonrasını da orada düşünürüz. Elveda Guise! Elveda Pardaillan!"

Birden Paris'e doğru döndü. Belki şehre de veda edecekti. Fakat önünde, yirmi adım ötesinde Pardaillan'ın durduğunu gördü!

Pardaillan bir işaret yapınca Dük d'Angoulême durdu ve kollarını kavuşturarak bütün olup biteceklere seyirci kalacağını anlatır bir durumda, yerinde kaldı. Şövalye yalnız başına on adım daha yürüdükten sonra durdu.

Maurevert, idam mahkûmları gibi perişan bir halde sağına soluna bakınıyor, bir imdat arıyordu.

Halbuki tepenin bütün inişleri ıssızdı ve Pardaillan'ın karşısında yalnız kalmıştı. Kaçmaya kalkışmanın beyhude olduğunu hemen anladı. Bacakları öylesine titriyordu ki iki adımda yere yuvarlanacağı muhakkaktı. Üstelik kendini korumaya da kalkışamayacaktı. Pardaillan'la eşit bir silahla dövüşmek, çakalla aslanın dövüşmesine benzeyecekti. Maurevert ümitsiz bir halde ve sanki: "İşte, burası benim mezarım olacak!" demiş gibilerden yere baktı. Sonra ürkek gözlerini Pardaillan'a kaldırarak karmakarışık bir şeyler mırıldandı. Bu şeylerle bir soru sormak istediği anlaşılıyordu:

"Benden ne istiyorsunuz?"

Pardaillan cevap verdi. Angoulême dükü, şövalyenin bir ıslık kadar keskin sesindeki sevgi ve kin hatıralarının dolu olduğunu sezer gibi oldu. Pardaillan:

"Mösyö! Benim bir kılıcımla bir hançerim var!" dedi. "Aynı silahlar sizde de var. Benim bir de tabancam var ama onu yalnız siz kaçmaya teşebbüs ettiğiniz takdirde kullanacağım. Silahlarımızın eşit olduğunu görüyorsunuz ya."

Maurevert başıyla tasdik etti. Pardaillan:

"Sizden ne istediğimi soruyorsunuz, değil mi?" diye sordu. Sonra sakin bir tavırla cevap verdi: "Sizi öldürmek istiyorum! Korkmayın, sizi asla acı çektirmeden öldüreceğim! On altı yıldır size vermiş ol-

duğum korku, çekmiş olduğum ızdırabı hakkıyla ödedi. Sizi öldürmekle dünyayı, iğrenç bir mahluktan temizlemiş olacağım. Şimdiye kadar kendi canımı kurtarmak için bir düşmanı öldürmek düşüncesi beni çok üzerdi. Fakat sizi öldürürken hiç üzülmeyeceğim. Çünkü siz benim düşmanım değilsiniz. Siz vücudu dünyadan kaldırılacak bir kötü mahluksunuz. Bastille'de bana söylediğiniz sözler, sizin şimdiye kadar sandığımdan daha çirkef bir mahluk olduğunuzu anlattı. Onun için başı ezilecek zehirli bir yılan olduğunuza artık hiç şüphem kalmadı. Sizi öldürdükten üç dakika sonra isminize varıncaya kadar her şeyiniz hatıramdan silinmiş olacak. Fakat sizi burada öldürecek değilim. Pis kanınızın, babamın temiz kanıyla sulanmış toprakları kirletmesini istemiyorum. Sizi biraz daha ileriye, Montfaucon'a kadar götürüp orada öldüreceğim. Oraya kadar gelmeye razı mısınız?"

Maurevert başını önüne eğerek bu teklifi kabul ettiğini belirtti. Şimdi içinde bir ümit belirmişti. Montmartre'dan Montfaucon'a yarım saatte gidilirdi. Kim bilir! Belki bu yol esnasında kaçma fırsatı zuhur ederdi. Birden küstah bir tavır takınarak:

"Montfaucon mu!" dedi. "Pekâlâ. Fakat emin olun sizi de babanıza kavuşturmadan ölmeyeceğim! Zaten onu çok beklettiniz!"

Kendince cesaret gösteriyor, hatta Pardaillan'a hakaret de ediyordu ama bir yandan da gözleriyle fırıl fırıl kaçacak fırsat arıyordu. Şövalye:

"Bu düelloda belki ben de ölürüm," dedi. "Fakat sizi öldüreceğimi kendim gibi biliyorum. Ama size sizi niçin öldüreceğimi daha anlatmadım. Üstelik bir sorum da var. Umarım ki doğru cevap verirsiniz."

Maurevert cevap verdi:

"Bir değil, bin soru sorun Mösyö Pardaillan!"

Hain herif bu sözü söylediği sırada Pardaillan'ın babasının mezarındaki büyük haçın arkasına sıçramış ve ötede bekleyen arabaya doğru alabildiğine koşmaya başlamıştı. Angoulême dükü yerinden fırlayarak:

"Ah! Sefil!" diye haykırdı.

Pardaillan gülümsedi. Tabancasını çekti ve yirmi adımı kadar ileride bulunan Maurevert'e nişan aldı. Tetiğe basmak üzereydi ki haçın dibine diz çökmüş olan bir karaltı birdenbire doğrularak Mau-

revert'le tabancanın namlusu arasına dikiliverdi. Bu bir kadındı. Pardaillan gözlerini göğe kaldırdı ve tabancalı eli aşağıya düştü. Fakat kadın bütün olup bitenlerden habersiz gibi duruyordu. Pardaillan da ona bakmıyordu. Gözleri Maurevert'e ve onu takip eden Angoulême düküne dikilmişti. Kovalamaca birkaç saniye kadar sürdü. Maurevert çılgın gibi kaçarken birden yanından daha hızlı koşan birinin geçtiğini ve sonra geriye dönerek kılıcını çektiğini gördü. Bu adam:

"Geri mösyö!" diye kükredi. "Geri, yoksa öldürürüm!"

Maurevert'in kılıcı da havada şimşekler çakmaya başlamıştı. Saldırıyor, kendine yol açmak istiyordu. Fakat Charles'ın kılıcı onu yüzünden yaraladı. Maurevert gerilemeye mecbur kaldı. Birkaç dakika müthiş bir dövüş oldu. Fakat Maurevert'in her saldırışı netice vermiyor, Charles ise her seferinde kılıcını Maurevert'in yüzüne çarparak onun birkaç adım geri sıçramasına sebep oluyordu. Charles da her seferinde ileri atılıyor, aradaki mesafeyi kapatıyordu. Maurevert sağa sola kaçmaya da savaştı. Lakin karşısında hep Charles'ın kılıcını buldu ve böylece gerileye gerileye tahta haça kadar yaklaştı. Haçın yanına varınca mezardan çıkarmış gibi akseden bir kahkaha işitti. Soğuk soğuk titremeye başladı. Eli kılıcını tutamaz oldu, kılıç yere düştü. Geriye döndüğü zaman Pardaillan'ın yerinden bile kıpırdanmamış olduğunu fark etti. O ölüm kahkahasını savurmuş olan altın saçlı kadını da gördü. Ve artık mahvolduğuna inandı.

Angoulême dükü:

"Şövalye!" dedi, "izin verirseniz bu zatın yanından ayrılmayayım, çünkü belki yine aklına eser de bacaklarından istifadeye kalkar ve beni de boşuna yorar."

Pardaillan cevap olarak:

"Monsenyör, lütfen şu herifin kılıcını eline veriniz!" dedi.

Dük yere eğildi. Kılıcı ucundan tutarak kabzasını Maurevert'e uzattı. O da kılıcı alıp kınına soktu. Pardaillan:

"Yanından çekilin lütfen monsenyör! Bu adam artık kaçamaz!" dedi.

Dük tereddüt etmeden çekildi ve evvelce yaptığı gibi yine kollarını kavuşturdu. Şövalye sanki bir şey olmamış gibi tekrar sözüne devam ederek:

"Size bir soru soracaktım," dedi. "O zavallı Loïse size ne yapmıştı? Belki yirmi defa beni öldürmeye çalışmıştınız. Pek tabii bulmuştum. Coligny konağında bizi aramış, Montmorency konağının enkazı altında babamla beni gömmek istemiştiniz. Bütün bunları olağan bulurum. Fakat o size ne yapmıştı? Neden zehirli hançerinizle ona kıymaktan çekinmediniz? Onun gençliğine ve güzelliğine nasıl acımadınız? İşte, on altı yıldır bunu anlamak istiyorum!"

Şövalye müthiş heyecanlanmıştı. Fakat Maurevert susuyordu. Ne diyebilirdi? Kanlı cinayetini nasıl izah edebilirdi? Zaten bu kadarını düşünecek hali yoktu. Dudaklarını korkudan kaskatı eden düşünce, Pardaillan'ı karşısında gördüğü andan beri Azrail'i görmüş gibi olmasıydı. Pardaillan ona dokunacak kadar yanaştı. Maurevert boğuk boğuk inledi.

Şövalye:

"Cevap vermiyorsunuz!" dedi. "Halbuki ben sizin canınızı bunun için alacağım. O zavallının göğsünde açtığınız yara için. Çünkü sizin bütün yaptıklarınız bu alçaklığınızın yanında bir hiç kalır. On altı yıldır size çektirdiğim azabı artık yeter buluyorum. Sizi öldürüp bu azaptan kurtaracağım. Ayağımın dibindesiniz Maurevert, sizi ezeceğim!"

Maurevert'in dizleri büküldü. Yere çöktü. Soğuk terler boşanan alnını kaldırdı ve boğuk bir sesle:

"Ah!" dedi. "Beni öldürmeyin! Canımı bağışlayın! Bugün olsun beni öldürmeyin!"

"Kılıcınızı çekin Maurevert! Belki talih size yardım eder de ben ölürüm! O zaman siz kurtulursunuz!"

"Kendimi korumak istemiyorum! İstemiyorum!"

"Demek öleceğinizden eminsiniz."

"Evet! Hissediyorum, biliyorum ki beni öldüreceksiniz!"

Maurevert neredeyse korkudan ölecekti. Son defa:

"Merhamet! Merhamet!" diye inledi. "Loïse'in aşkına beni öldürmeyin!"

Pardaillan titredi. Maurevert'e eğildi. Omuzuna dokundu. Sonra Charles Angoulême'e öyle bir bakışla baktı ki genç dük bu bakışta derin bir merhamet okudu. Şövalye:

"Kalkın!" dedi. "Beni dinleyin! Belki de sizi affederim!"

Maurevert bir hamlede doğruldu. Ellerini ovuşturmaya başladı:

"Söyleyin! Ne yapmam lazım! Ne isterseniz yapayım! Bugün elinizdeyim! Öldürmek de, affetmek de sizin elinizde! Ben alçağım! Halbuki siz, eski devir şövalyelerinin sonuncususunuz. Siz cömert ve kahramansınız. Elbette affetmesini de bilirsiniz!"

Altın saçlı kadının kahkahası bir daha duyuldu. Maurevert şövalyenin ağzından çıkacak sözleri bekliyordu. Pardaillan başını salladı:

"Ben sizi affedemem! Sizi kendi vicdanınız affetsin. Fakat eğer öldürdüğünüz bir genç kıza karşılık bir başkasının hayatını ve hürriyetini verirseniz canınızı bağışlayabilirim. Violetta'nın hayatını ve hürriyetini vereceksiniz!"

Charles Angoulême bir hamlede şövalyenin yanına sıçrayıp ellerine yapışmış:

"Ah can kardeşim!" diyordu.

Maurevert:

"Violetta mı!" dedi. "Violetta'nın iadesi şartıyla mı hayatımı bağışlayacaksınız!"

"Evet! Siz bir hayat, bir aşk söndürmüştünüz. Ona karşılık şimdi de bir aşk ve bir hayatın meydana gelmesine çalışmalısınız. Loïse'i öldürerek beni bedbaht ettiniz. Şimdi Angoulême dükünün hayatını kurtarın! O zaman ben de sizi, adınızı unutacağım. Sizi elimle öldürülmüş farz edeceğim. Şimdi söyleyin bakalım, Violetta nerede?"

Maurevert:

"Tanrı şahidimdir ki bilmiyorum!" dedi. "Bastille'de size söylemiş olduğum şeylerin hepsi sizi üzmek, yüreğinizi kanatmak için uydurulmuştu. O genç kızın nerede olduğunu katiyen bilmiyorum. Fakat..."

Pardaillan bu son kelimeyi duyunca ferahladı. Ümitsizliğe düşen Angoulême dükü de geniş bir nefes aldı. İkisi birden:

"Fakat?" diye sordular. "Bildiğiniz bir şeyler var herhalde."

"Hiçbir şey bilmiyor! O bir sahtekâr! Çingenenin nerede olduğunu kim bilebilir?"

Böyle konuşan altın saçlı kadındı. Sonra güldü. Ama ne Pardail-

lan, ne Angoulême dükü, ne de Maurevert ona dikkat etti.

Maurevert sevincinden gözlerini kapamış ve içinde kurduğu cehennem planını karşısındakilere hissettirmemek için masum bir tavır takınmıştı. Yüreğinin derinliklerinde vahşi bir kin belirmişti. Soluk soluğa söylendi:

"Evet! Benim de bildiklerim var. Bunları size söylemem ihanettir ama mademki hayatımı bağışlıyorsunuz, umurumda bile değil. Mademki genç kızın nerede olduğunu merak ediyorsunuz, ben de efendim Guise düküne ihanet eder, size onun bulunduğu yeri öğrenirim!"

Maurevert başını eğip sustu. Pardaillan sordu:

"Ne demek istiyorsunuz? Bilmiyorsunuz da gidip öğrenip gelecek misiniz?"

"Bu akşam mösyö. Bilseydim daha önceden de öğrenirdim. Ne bileyim? İsterseniz biriniz benimle beraber gelin! Fakat bana itimat etmezsiniz ki. En iyisi yine ben yalnız gideyim. Bilmem ki nasıl yapsam? Sizi doğru söylediğime nasıl inandırsam."

Pardaillan'la Angoulême dükü bakıştılar.

Nihayet şövalye:

"Peki!" dedi. "Biz sizinle gidemeyiz! Çünkü artık bizim için tehlikelerle dolu olan Paris'e ayak basmamaya karar verdik Ville–l'Évêque'e yerleştik. Bu akşam gelmenize lüzum yok. Yarın saat onda bizi bulur, öğrendiklerinizi söylersiniz. Şimdi giderseniz bir daha gelecek misiniz mösyö?"

Maurevert, sevinçten yüzü değişmiş bir halde:

"Geleceğim mösyö!" dedi. "Yemin ederim ki gelecek ve size istediğiniz bilgiyi getireceğim! Yemin ederim!"

Birdenbire mezarın üstüne sıçradı:

"İşte, şurada yatan adamın, babanızın üstüne yemin ederim!"

"Peki, öyleyse serbestsiniz!"

Altın saçlı kadın bir kahkaha daha savurdu. Maurevert şapkasını kaldırarak Pardaillan'la Charles'ı selamladı:

"Yarın görüşürüz efendiler!" dedi.

İki adamın bakışları önünde yavaş, muntazam adımlarla ilerledi. Fakat kestane ağaçlarının gölgesine ulaşır ulaşmaz çılgın gibi koş-

maya başladı ve soluk soluğa Montmartre kapısına ulaştı. Geriye döndü. İndiği tepeye baktı. Kahkaha ile gülüyordu. Lakin bu kahkaha o kadar müthişti ki en ağır küfürlerden daha kötü bir manası var hissini uyandırıyordu.

Bu esnada tepede kalmış olan Charles Angoulême:

"Gelecek!" dedi.

Pardaillan içini çekti:

"Zannederim!"

"Peki neden Paris'e girmiyoruz? Ville-l'Évêque'e yerleştik dediniz!"

"Belli olmaz! İhtiyatı elden bırakmamalı! Maurevert gelir sanırım. Kendisine canını bağışlamış olan adama da ihanet etmez herhalde!"

İkisi de düşünceli durdular. Gelir miydi, gelmez miydi, başka mesele. Fakat gelmezse Pardaillan elbette onu bir daha yakalardı. Fakat geleceğini kuvvetle umuyorlardı. Çünkü on altı yıllık bir azaptan bu kadar ucuz kurtulmayı herhalde nimet bilecekti. Asıl büyük fedakârlığı Pardaillan yapmıştı. Şimdi de mezara yaklaşmış, kendi kendine söyleniyordu:

"Uğursuz herifi zorlukla unutabileceğim. Bu fedakârlığı sadece Charles uğrunda yaptım. Zavallı babacığım, ne kadar haklısınız. Acaba siz bu hareketime ne derdiniz baba? Herhalde hak verirdiniz. Çünkü Maurevert'i öldürmekle ne sizi ne de Loïse'i diriltebilirim babacığım!"

Birden, karşısında kendisine çok dikkatle bakan sarışın kadını gördü. Onu hemen tanıdı. Bu Saïzuma denen çingene karısıydı. Okuyucularımız, Pardaillan'ın Saïzuma'yı Bénédictines Manastırı'ndan alarak Devinière hanı sahibi Huguette'e emanet ettiğini hatırlayacaklardır. Fakat şövalyenin Guise düküne teslim olduğu günden beri Saïzuma tekrar ortadan kaybolmuştu. Şimdi Saïzuma, şövalyeye gülümseyerek bakıyordu. Tanıdığı ve l'Espérance hanındaki olayı hatırladığı belliydi. Birden şövalyeye:

"Hainden sakın! Yemin edenlere inanma! Vaktiyle bana da birisi yemin etmişti. Halbuki şimdi elimde felaketten başka bir şey yok!" dedi.

Pardaillan, zavallı Léonore Montaigues'e acıyarak baktı:

"Madam! Bizimle gelin! Sizin gibi Montaigues ailesinden bir kadının böyle bir ömür sürmesi doğru değil!" dedi.

Kadın titredi:

"Montaigues ailesi mi? O da ne demek!"

"Siz Léonore de Montaigues'siniz!"

"Bunu kim söyledi. Ben Léonore'mışım. Delilik! Ben bu isimde bir zavallı kız tanırdım. Fakat o öleli çok oldu!"

Çingene kadının rengi uçmuş, bütün vücudu titremeye başlamıştı. Charles kadının elini tuttu:

"Siz Léonore'sınız, sevgilimin annesisiniz!" dedi. "Hatırlıyorsunuz değil mi? Sizi bir köşkte bulmuştuk. Sevdiğiniz adamla Prens Farnèse'le karşı karşıya idiniz. Prens Farnèse'i, piskoposu biliyorsunuz değil mi?"

Kadının gözlerinde bu adı duyunca bir an kin ve intikam izleri belirdi. Charles kadına merhametle baktı. Bu zavallıyı tedavi etmek, onu tekrar Léonore de Montaigues haline getirerek Violetta'yı bulduktan sonra annesini ona teslim etmek ne güzel şey olurdu. Fakat Saïzuma söylendi:

"Piskopos öldü!"

"Peki kızınızı, Violetta'yı tanımıyor musunuz madam?"

Saïzuma durgun bir yüzle:

"Benim kızım yok!" dedi.

Charles kadının elini bıraktı ve ümitsiz gözlerle Pardaillan'a baktı.

Charles ve Pardaillan, Bénédictines Manastırı'ndaki köşkte bu kadının Violetta'nın annesi olduğunu öğrenmişlerdi ama ikisi de bu çocuğun acıklı şartlar içinde doğduğundan habersizdi. Kadıncağız çocuğunu görmemiş, anne olmadan evvel çıldırmış ve anne olduğunun hiç farkına varamamıştı.

Pardaillan:

"Görüyorum ki isminizden bahsetmek size acı veriyor. Halbuki biz size acı vermek istemiyoruz!" dedi.

"Ben Saïzuma'yım. Çingene Saïzuma. Fala bakarım ben! Bilmiyor musunuz?"

"Öyle olsun! Fakat bizimle beraber gelin! Böyle yapayalnız yaşamaktan, keder içinde bunalmaktan usanmadınız mı?"

Kadın başını salladı:

"Doğru. Ben keder içinde bunalmış bir haldeyim. Bahsettiğiniz Léonore'ın başından geçen şeyleri size anlatmış olsaydım ağlamaktan gözlerimde neden yaş kalmadığını anlardınız."

Mezarın üstündeki haça dayanmış, gözlerini karşıki kırlara dikmişti. Bu haliyle hem Pardaillan'ı hem de Charles'ı titretiyordu. Garip sesiyle sözüne devam ederek:

"Bu korkunç bir hikâyedir," dedi. "Kırık bir kalbin hikâyesi. Konağın karşısındaki büyük kiliseyi bilir misiniz? O kız işte orada mahvoldu. Orada tapındığı ve kendisini aldattığını öğrendiği adamı tanıdı."

Saïzuma bir an sustu. İki adam dehşet ve merhamet içinde beklediler. Kadın tekrar:

"Ondan sonra zindanda geçirilen bir gece ve ölüm hezeyanları baş gösterdi!" dedi. "Gözlerini açtığı zaman beynini karanlık kaplamıştı. Bakın, bakın, işte onu darağacına götürüyorlar. Orada, o müthiş direğin dibinde bir feryat duyuluyor. Bağıran kim? O anda duyduğu garip analık şefkati nedir? Bunları kendisi de bilmiyor ve hiç bilemeyecek."

Saïzuma yine durdu. Korkunç kahkahası tekrar duyuldu. Sonra yürümeye başlayarak:

"Elveda!" dedi. "Çingenenin yolunu öğrenmeye kalkmayın. O yol felaket yoludur!"

Hâkim bir tavırla ilerliyordu. Angoulême dükünün duyduğu sözler yüreğine işlemişti, bağırarak arkasından koştu:

"Léonore! Léonore!"

Saïzuma arkasına döndü. Parmağını göğe kaldırdı.

"O ölüyü neden çağırıyorsunuz?" dedi. "Kendisini görmek istiyorsanız darağacının dibine gidin!"

"Darağacı!" diye kekeledi Charles, perişan halde, olduğu yere

çivilenmişti. "Violetta'nın annesi neden darağacından bahsediyor?"

O anda Saïzuma hızla yürüdü ve kayalıklar arasında kayboldu. Charles, şövalyeye döndü:

"Onu yanımıza alalım bakalım! İyi etmeye çalışalım!" dedi.

Birlikte koşarak kadını aradılarsa da değil kendisine, izine bile rastlayamadılar. Sonra artık vazgeçtiler ve Paris'e yönelerek Montmartre kapısından şehre girdiler.

O geceyi Devinière'de geçirdiler ve ertesi sabah erkenden, Maurevert'le sözleşmiş oldukları yere gitmek üzere yola çıktılar. Lakin Ville–l'Évêque yolunun yarısında durdular. Orada sık bir meşe koruluğu vardı. Maurevert'in gelip gelmediği belli olmamakla beraber geldiği takdirde bir oyun oynamaya kalkması ihtimali de vardı. İki arkadaş her türlü tehlikeyi vaktinde önleyebilmek için koruluğa saklanmayı akıl ettiler ve beklediler.

Saat dokuz buçuğa doğru Paris'ten hızla gelen bir atlı göründü. Pardaillan sakin:

"O!" dedi.

Atlı yaklaşınca Charles Angoulême sordu:

"Sahi o! Bu kadar uzaktan nasıl tanıdınız şövalye?"

Pardaillan dişleri arasından söylendi:

"Maurevert'le ben birbirimizi ne kadar uzakta olsak yine tanırız!"

Şövalye sakin görünmeye çalışıyorsa da rengi iyice uçmuştu. Dük d'Angoulême, şövalyeye biraz bakmış olsaydı onun bu halini görmezlik edemezdi. Halbuki delikanlıda arkadaşına bakacak vakit yoktu. Bütün dikkatini Maurevert'e vermişti. Çünkü Maurevert'in gelişi Violetta'nın bulunacağının bir işaretiydi.

"Ah Pardaillan, bakın yalnız başına geliyor. Yanında silah bile yok. O kadar seviniyorum ki," demekten kendini men edemedi.

Pardaillan:

"Karşılayalım!" dedi.

Koruluktan çıkınca Maurevert de onları gördü.

Atından atlayarak şapkasını çıkardı:

"İşte geldim, efendiler!"

DOKUZUNCU BÖLÜM
MAUREVERT'İN SÖZÜ

Bir gün önce Montmartre tepesinde apansız Pardaillan'la karşılaşan Maurevert canını kurtarmak için yaltaklanmış, çeşitli hileler çevirdikten sonra koşa koşa Paris'e dönmüştü. İçindeki sevinç o kadar büyüktü ki körü körüne, nereye gittiğini bilmeden koşuyor ve yoldan geçenlerin durup hayretle kendisini seyrettiklerini bile fark etmiyordu.

Bazen o kadar seviniyordu ki sevincinden çığlık atmamak için dudağını ısırıyordu. Nasıl sevinmesindi? Nihayet Pardaillan'ı eline geçirmek için bir fırsat bulmuştu. Hayatının bağışlandığını ve bu iyiliğe karşı dürüst davranması lazım geldiğini düşünmüyordu bile. Hayır! Bu sefer Pardaillan'ı iyi bir şekilde yakalamıştı. Sonunda...

Pardaillan geldi ve o Pardaillan'ı yakaladı. Korkunç kâbus sonunda bitecek tamamen yok olacaktı. On altı yıllık korku ve azaptan sonra yakalamıştı ve şimdi öcünü öyle bir alacaktı ki... Çünkü o Maurevert'ti. Ne Bastille'e güvenirdi ne Bussi'ye ne de başka bir şeye. Onun artık Pardaillan'ı vardı. Onu ezecek, yok edecekti. Bunları düşünerek kendinden öyle bir geçmişti ki ayağı şiddetle bir kafa ezer gibi hareket ediyordu.

Bu zalim sevinç bütün beynini, vücudunu kaplıyor, Paris içinde nereye gittiğini bilmeden deli gibi koşuyordu. Nihayet, susuzluktan boğazının yandığını hissederek bir meyhaneye daldı. Meyhanecinin uzattığı şarap kupasını bir dikişte içti, parayı fırlatıp attı ve dışarı çıktı. Yürümeyi unutmuş gibiydi. Boyuna koşuyordu. Yoldaki adamlara çarpıyor, kendisine bir şey söyleyecek olanlara çatıyor, vahşi bakışlarıyla herkesi ürkütüyordu.

Saat dokuz sularındaydı ki şiddetle omuzladığı bir yolcu ile fena halde çarpıştılar. Adam:

"Gözün kör mü?" dedi.

Maurevert:

"Küstah!" diye bağırdı.

Ve baktı. Tanımakta gecikmedi. Bu da Guise dükünün maiyetindeki asilzadelerden Lartigues isimli biriydi. Maurevert'in her türlü kavgadan kaçınması, Pardaillan'ı yakalamanın zevkini çıkarabilmek için her türlü tehlikeyi savuşturması gerekirdi. Fakat öyle haincesine cesur bir adamdı ki. Birdenbire Lartigues'in kendisini sokakta gördüğünü Guise'e haber vereceğini düşündü. Halbuki Guise ona özel bir görev vermiş ve onu Blois'ya göndermişti. Görevine gitmediğini öğrenirse cezası da büyük olurdu. O halde Lartigues'i ortadan kaldırmak lazımdı. Bunu bir anda düşündü. Düşünmesiyle kılıcını çekmesi de bir oldu:

"Bir asilzadeye hakaret ha?" diye homurdandı. "Senin kanını içerim!"

Öteki de gözü pek silahşorlardan biriydi. Ömründe yaptığı ilk düello bu olacak değildi ya. Maurevert'in savurduğu tehdide adamakıllı kızdı:

"Terbiyesiz!" dedi. "Kendini koru!"

İki kılıç bir hamlede çatıştı. Fakat ilk hücumu Maurevert yaptı. Bu öyle kuduz, canavarca bir hücum oldu ki Maurevert'in kılıcı, Lartigues'in vücudunu delerek sırtından çıktı. Kılıç, Lartigues'in elinden fırladı. Olduğu yerde döndü ve gık bile diyememeden yere devrildi. Maurevert kılıcını adamın vücudundan çektikten sonra kanı ölünün elbisesinde temizledi ve kınına soktu. Sonra Lartigues'in ölüsünü bacaklarından sürükleyerek Seine Nehri'ne kadar götürüp bir ayak itişiyle suya yuvarladı.

Fakat bu cinayet Maurevert'in aklını başına getirmiş olacaktı. Artık koşmadı. Durgun adımlarla Pressoir de Fer hanına yöneldi. Hanın sahipleri Roussotte'yla Pâquette kendisini pek hoş karşılamadılar. Vaktin geç olduğunu, zaptiyelerin, neredeyse dükkânı kapatacaklarını söylüyorlardı. Fakat Maurevert'in, vaktiyle Jacques Clément'un yaptığı işareti verdiğini görünce tavırları değişti. Pencerelerin panjurları süratle kapandı. Adam, bütün günün açlığını bir anda hissetmiş olacak ki ne getirildiyse silip süpürdü.

Lakin daha önündeki şarap şişesini boşaltmadan alkolün ağırlığı vurmuşçasına durgunlaştı ve dalgın dalgın düşünmeye başladı. Ni-

hayet ayağa kalktı. Kılıcını kuşandı. Roussotte sokak kapısını açmaya koştuysa da Maurevert kendisini bir el işaretiyle durdurarak:

"Oradan değil, buradan geçeceğim!" dedi.

Hanla Fausta'nın konağını birbirine bağlayan kapıyı gösteriyor ve demin yaptığı işareti tekrarlıyordu. Handakiler başlarıyla razı olduklarını anlatınca adam kapıya doğruldu. Haç şeklinde mıhlanmış çivilere belli bir sıra ile bastı. Kapı açılınca içeriye girdi, kanat hemen yine kendiliğinden kapandı.

Maurevert girdiği küçük sofadaki lamba ışığında Fausta'nın iki hizmetçisi, Léa, ile Myrthis'i gördü ve:

"Hanımınızı görmem mümkün mü?" diye sordu.

İki hizmetçinin yan odaya girmeleriyle çıkmaları bir oldu. Az sonra Fausta çıkageldi ve:

"Mösyö Maurevert sizi bu akşam göreceğimi hiç ummuyordum!" dedi.

"Doğru söylüyorsunuz madam. Bu akşam Paris'ten çok uzaklarda bulunmam gerekirdi. Orléans'da emirlerinizi bekleyecektim!"

"Montmartre sırtlarında sizi bir beygirle bir araba bekleyecekti. Arabaya onu bindirecektiniz üstelik. Guise dükü yokluğunuzdan şüphelenmesin diye ondan sizin için özel bir görev de kopartmıştım!"

"Haklısınız madam! Dük beni şimdi Blois'da kralın ne kadar kuvveti var, orada ne oluyor diye araştırıyorum sanıyor!"

Fausta'nın kaşları çatıldı:

"Bütün bunlara rağmen sizin burada bulunmanız çok tehlikeli bir oyun oynadığınızı gösteriyor!"

"Yine haklısınız madam! Pek tehlikeli bir oyun! Fakat benim gönderildiğim vazifelere gitmeme büyük bir engel çıktı!"

"Ben engel tanımam Mösyö Maurevert!"

"Fakat madam bu engel yalnız benim gibi insanları durduracak kudrette değil, aynı zamanda Chartres'da olduğu gibi devlet işlerinin gidişatını bile değiştirebilecek güçte bir engel. Çünkü beni yolumdan alıkoyan engel Pardaillan'dır madam!"

Fausta kıpkırmızı kesildi. Şiddetle inip kalkan göğsü derin he-

yecanını belirtiyordu. Kendisini toparlamak için bir an durduktan sonra:

"Pardaillan'ı mı gördünüz?" diye sordu.

Maurevert titredi:

"Yalnız gördüm değil, kendisiyle konuştum da. Bakıyorum ki Pardaillan'la karşılaştıktan sonra sapasağlam karşınızda bulunmama hayret ediyorsunuz madam. Sizi daha çok hayrete düşüreyim madam: Artık Pardaillan elimizde!"

Fausta hakikaten şaşalamıştı. Pardaillan bir Maurevert'e yakalansın! Bunu yalnız aklı almamakla kalmıyor, aynı zamanda sevdiği adamın bu şekilde alçalma ihtimaline isyan ediyordu. Ne garip bir kadındı bu! Pardaillan'ın yakalanmasına hem memnun oluyor hem de onun ele geçmesini istemiyordu. Merakla:

"Yoksa Pardaillan'ı yaraladınız mı?" diye sordu.

Maurevert, Fausta'nın kendisinde Pardaillan'ı yaralayacak cesaret ve ustalığı umuşundan duyduğu gururla gülümsemekle beraber hayır anlamında başını salladı. Fausta:

"Şimdi Pardaillan'ı yakaladım demiyor muydunuz?" dedi.

"Efendim maksadım o değil. Yani ben Pardaillan'ı yakalayabiliriz demek istedim. Mesele, adamakıllı bir tuzak kurmakta, demek istiyorum. Yarın saat onda. O kendi kendine yakalanacaktır."

Maurevert çılgın bir kahkaha salıverdi. Yüzü birdenbire morarmış, ağzının kenarları köpüklenmişti. Gülüşü insan gülüşünden ziyade kuduz köpek ulumasına benziyordu. Fausta şu anda Maurevert'i her zamandan daha iyi tanıdığını anladı. Adam kendisini toparlayarak:

"Beni affedin madam!" dedi. "Gülüyorum, kendimi tutamıyorum. On altı yıldır gülemediğimin acısını çıkarıyorum. Beni delirdi sanmayın madam! Bir kâbustan kurtulmanın verdiği sevinçtir bu. Beni yarın saat onda Ville-l'Évêque'e davet etti. Angoulême düküyle birlikte oraya gelecekler. Paris'e girmiyorlar, orada kalıyorlarmış madam. Orada mükemmel bir tuzak hazırlanırsa Pardaillan'ın işi bitti demektir."

Maurevert sustuğu zaman Fausta koltuğuna yaslanmış, düşünüyordu. Adam bir süre cevap alamayınca tekrar söze başladı:

"Dün Montmartre sırtında apansız karşıma çıkıverdi. O anda öleceğimi anladım. Gözlerinde idam kararını okuyordum. Korkudan diz üstü çöktüm. Af dilenmeye başladım. Nihayet canımı bağışlattım. Fakat bu bağışlayış bir şartla oldu: Küçük çingenenin nerede bulunduğunu haber vermem şartıyla."

Fausta mırıldandı:

"Demek yarın saat onda Ville–l'Évêque'te, öyle mi?"

Maurevert atıldı:

"Evet, yarın orada yakalayacağız! Hem de çok adama lüzum yok. Birkaç kişi yeter! Bilseniz..."

Fausta bir el hareketiyle onu susturdu. Fakat bir şey söylemedi. Düşünüyor, planını hazırlıyor olmalıydı, buna göre şafak sökmeden her şey hazır olmalıydı. Acaba yine sevgisiyle, Hristiyanlık âlemine hâkim olmak emeli arasında bocalıyor muydu?

Fausta bir çözüm bulmalıydı. Nasıl bir çözüm arıyordu? Pardaillan'ı alacak mıydı? Bu durumda gayet kolaydı. Maurevert'in dediği gibi yapması gereken tek şey iyi silahlanmış birkaç adamla pusu kurmaktı. Pardaillan bu plana yenik düşecekti. Ama onun bulması gereken böyle bir çözüm değildi. Fausta'nın bulması gereken çözüm yüreğiyle alakalıydı. Duygularını hiçe mi sayacaktı?

Chartres Katedrali'ndeki sahneden bu kadının kalbine inen garip bir bağ vardı sanki. Nefret ve sevgi eşit derecedeydi. Fausta'nın ruhu sanki bir terazi gibiydi. Bir tarafında aşk vardı, diğerinde ise nefret... Ama hiçbir taraf diğerine ağır basmıyordu...

Nefret gurur demekti.

Aşk ise gerçeğin ta kendisiydi.

Bu nefret aşkının reddedilmesinden doğmuştu. Kilisede Pardaillan'a yalvaracak bir hale gelmiş, aşkını şövalyenin ayakları altına atacak kadar kadınlık duygusunun esiri olmuştu. Ondan sonra da zaman oluyor Pardaillan'ı seviyor, zaman oluyor, ondan nefret ediyordu. Şimdi de Maurevert, Pardaillan'ın yakalandığını haber verdiği vakit Maurevert'i boğacak kadar kendisinden nefret etmişti. Sonra birdenbire Pardaillan'ın kendisini nasıl reddettiğini hatırlamış, kararını vermişti: Pardaillan ölecekti. Emellerine engel olan bu adamın ortadan kalkması lazımdı. Ondan sonra Guise düküyle evlenerek

hem Fransa kraliçesi hem de papa olarak bütün Hristiyanlık dünyasına hükmedecekti. Yaşlı Papa V. Sixtus'u bile alt edecekti. Bütün İtalya onunla gurur duyacaktı. Hayatındaki tüm engelleri ortadan kaldıracaktı. Pardaillan'ı da yok edecekti, Angoulême'i de o bücür Violetta'yı da Cellat Claude'u da Kardinal Farnèse'i de ... Tüm varlıkları aynı anda yok edecekti.

Birdenbire söze başladı:

"Mösyö Maurevert... Guise dükü size bir görev verdi, değil mi?"

"Evet madam. Sizin sayenizde."

"O halde bu görevi yerine getirmek için Blois'ya hareket etmeniz lazımdı. Kralın sığındığı kaleyi adamakıllı keşfedecek Crillon'un orada bulunan kuvvetlerini öğrenecektiniz. Sonra dönüp efendinize raporunuzu verecektiniz."

Maurevert şaşalamış, Fausta'yı yiyecekmiş gibi bakıyordu. Fausta:

"Bu işler sekiz on günde olur," dedi. "Fakat madam siz..."

"Fazla laf istemiyorum Maurevert! Başınızın, omuzlarınızın üstünde iğreti durduğunu hissetmiyor musunuz? Verdiğim emirleri yapmaktan başka bir şey düşünmeyin!"

Maurevert sapsarı kesildi:

"Başüstüne madam! Onun benden evvel ölmesi şartıyla başımı seve seve cellada teslim ederim madam!"

"Sabrediniz! O ölecektir!"

"Ah... Bense onu affedeceksiniz sanıyordum madam."

"Onun sizi affettiği gibi."

"Peki şimdi o serbest mi kalacak?"

"Hayır! Siz oraya, Ville–l'Évêque'e gideceksiniz."

"Kaç kişiyle!"

"Yalnız başınıza gideceksiniz."

Maurevert titredi. Fausta:

"Öldüreceğiniz adamın size inanması, itimat etmesi lazım!" diye devam etti.

"Anladım... Evet evet... Yalnız başıma olmam gerekiyor... Peki

ya onlara ne diyeceğim?"

"Onlara diyeceksiniz ki, eğer küçük çingeneyi görmek istiyorlarsa on gün sabretmeleri ve on gün sonra sizi Montmartre kapısında bulmaları lazım. Kızı, kendi elinizle teslim edeceğinize inanmalılar!"

"Nereye teslim edeceğim?"

"Ölüme! Nerede öldürüleceğini de Blois'dan Paris'e döndükten sonra öğreneceksiniz. On gün sonra öğle vakti sizi Montmartre kapısında beklesinler. Orada Violetta'yı göreceklerine yemin bile etseniz başınız ağrımaz!"

Fausta ayağa kalktı ve Maurevert'in bir söz söylemesine imkân vermeden ortadan kayboldu. Bir iki saniye sonra da Myrthis ile Léa içeri girerek Maurevert'e peşlerinden gelmesini işaret ettiler. Kendisini kapıya kadar götürüp sokağa çıkardılar ve kapı kapandı.

Bir an durdu. Fausta'nın dediklerine anlam vermeye çalıştı. Bu ifrit kadının tasarladığı plan herhalde pek müthiş olacaktı. Çünkü Maurevert sadece Pardaillan'ı bir pusuya düşürüp bir iki tüfek veya tabanca kurşunuyla temizlemeyi tasarlamıştı. Halbuki Fausta intikamlarında hiçbir zaman bu kadar basit olamazdı. Basit olmaması lazımdı. Maurevert, Fausta'yı böyle hayal ediyordu.

Şafak atıyor, serinlik, Guise'in silahşorunu titretecek derecede üşütüyordu. Bu hale Pardaillan'la karşılaşmasını düşünmekten ileri gelen heyecanın ve korkunun etkisi de katılınca durduğu yerde duramaz oldu. Hızla evine yöneldi. Ahırından bir at çıkardı. Sevincinden atını kırlarda dörtnala koşturmaya başladı. Bütün gece uyumamıştı. Fakat Fausta'nın, Pardaillan'dan alacağı intikamın dehşetini gözünün önünde canlandırdıkça yorgunluk duymaz oluyordu. Böylece bir hayli zaman Paris çevresinde atla gezindikten sonra saatin dokuza yaklaştığını görünce tekrar Paris'e döndü ve Ville–l'Évêque istikametini tutturdu.

Şimdi Pardaillan'la buluşacaktı. Rolünü iyi oynaması, kurulan tuzağı şövalyeye hissettirmemesi lazımdı. Randevu yerine yaklaştıkça burada bir pusu kurmanın zorluğunu anlıyordu. Fausta'nın hakkı vardı. O kim bilir ne kurnazca bir plan tasarlamıştı.

Bu düşüncelerle yol alırken, Pardaillan'la Angoulême dükünün koruluktan çıkarak yola geldiklerini ve kendisini önlediklerini görünce korkmak mı yoksa sevinmek mi lazım geldiğini şaşırdı. Sakın

Pardaillan dünkü kararından caymış olmasın? Ya kendisini affetmekten vazgeçtiyse!

İçi titreyerek:

"İşte geldim, efendiler!" dedi.

Ve iki adamın ne düşündüklerini yüzlerinden anlamaya çalıştı. Fakat dükün yüzünde bariz bir gülümseme görünce biraz ferahlayarak:

"Randevuya tam zamanında gelmiş olmam hiç şüphesiz sözümü tutmak hususundaki kararımı ispat eder!" dedi. "Eğer elinizden kurtulmak isteseydim hiç gelmezdim!"

Bir cevap beklediyse de iki adamdan hiçbir ses çıkmadı. Şövalye de Angoulême dükü de dinlemeyi tercih ediyor olacaklardı. Maurevert tekrar konuştu:

"Ne çare ki size vadettiğim işte umduğum kadar başarı sağlayamadım. Bu yüzden bana itimat ederek yeni bir mühlet vermenizi rica edeceğim."

Charles'ın yüzü asılmıştı. Pardaillan:

"Umduğunuz kadar başarı sağlayamadığınıza göre başardığınız bir kısım var herhalde," dedi.

Maurevert bu sözlerden kendisine itimat edildiği anlamını çıkararak:

"Başardığım taraf şu," dedi. "Aradığınız kızın Paris'te olmadığını öğrendim. Fakat Guise dükünün kendisini nereye göndermiş olduğunu henüz anlayamadım!"

Charles son derece ümitsiz:

"Artık o kayboldu. Ebediyen kayboldu!" diye üzgün üzgün söylendi.

Maurevert heyecanlı görünüyordu:

"Emin olabilirsiniz ki bu genç kıza karşı hiçbir düşmanlığım yok. Sizlere ise şükran borçluyum. Bu itibarla henüz her ümit kaybolmadı!"

Charles sordu:

"En ufak bir iz, şüpheniz varsa bile söyleyin!"

"Henüz söyleyecek halde değilim mösyö!" Maurevert bu sözden sonra Pardaillan'a döndü: "Mösyö! Ya bana inanın ve on gün mühlet verin yahut da dövüşelim. On gün içinde hem kızı bulacak hem de size getireceğim. İzini bulacağımı umduğum şehre kadar gitmem lazım. On günde ancak olur!"

Pardaillan:

"Bu şehir neresiymiş?" diye sordu.

Maurevert gayet tabii bir tavırla:

"Blois!" dedi. "Kızı kendisine teslim ettikleri adam Blois'daymış. Neden, bilemiyorum. Zannımca siyasi bir sır olacak. Bir aşk meselesinden ötürü düke ihanet edebilirim ama memleketin sırlarını kimseye açamam."

Bu takdire şayan bir şeydi. Maurevert'in iyi niyetini o kadar doğruladı ki mesele şövalyeye ve genç düke oldukça açık görünüyordu.

"Genç kızın Blois'da olması..." diye devam etti Maurevert. "Bu kesinlikle imkânsız. Dük onu kendinden bu kadar uzağa ve herhangi bir tehlikenin doğabileceği yere göndermezdi. Ama Blois'da... Bunu bilen adam orada. Bu adamın beni kandırması gibi bir durum söz konusu bile değil. Hayatımın ona bağlı olduğunu söyleyeceğim. Ve her şeyi öğreneceğim... Tekrar ediyorum efendim... Size aradığınız kişiyi bulmanız için her türlü çabayı göstereceğimi söylüyorum..."

Charles Pardaillan'a baktı ve "Tereddüt edecek bir şey yok" bakışı attı.

Sonra şövalye:

"On gün mühlet istiyorsunuz demek?" dedi.

"Evet. On gün sonra sizi sur dışında Montmartre kapısında bulacağım!"

"Bugün kasımın on ikisi olduğuna göre demek kasımın yirmi birinci günü, öğle vakti, biz de Montmartre kapısı civarında, sur dışında bulunacağız mösyö!"

"O halde ben çıkabilir miyim?"

"Çıkın mösyö!" diye cevap verdi Pardaillan.

Maurevert atına atladı ve:

"21 Kasım'da öğleden sonra görüşmek üzere! Zor ve bir o kadar

tehlikeli bir görev üstleniyorum. Ama ne kadar zor ve tehlikeli olursa olsun seve seve yaparım. Çünkü dünün hatırası kalbimden asla silinmeyecek!" diye bağırdı. Hayvanını Blois istikametinde sürdü.

Pardaillan'la Angoulême dükü arkasından uzun zaman baktılar. Sonra Pardaillan:

"Bu konu hakkında ne diyorsunuz?" diye sordu.

Pardaillan elini alnına koyarak:

"Bu adamın sandığımdan daha az kötü olduğunu düşünüyorum," dedi.

"Blois'ya gidiyor."

Maurevert'e gelince artık o mesuttu. On altı yıldır peşini takip eden müthiş korkudan nihayet kurtulmuştu. Çevresindeki yeşil tabiatı mesut bir tebessümle seyrediyordu. O gece şüphesiz rahat, deliksiz bir uyku uyuyacak, ikide bir yataktan fırlayıp, "Kim o?" diye tabancasına sarılmayacaktı.

Yalnız zaman zaman içi titriyor, gözleri kanlanıyor ve korkunç bir gülümseyiş dudaklarını büzerken söyleniyordu:

"21 Kasım! Ne kadar da uzak!"

ONUNCU BÖLÜM
KARDİNAL

Maurevert'in Blois'ya hareket ettiğinin ertesi günü Fausta da konağından yapayalnız çıkmış, kapalı bir arabaya binmiş ve Grève Meydanı'nda, nehrin kıyısında arabasını durdurmuştu. İnince hiç çekinmeden evvelce birçok defa okuyucularımızı götürmüş olduğumuz eve doğru yürüdü. Kapıyı çaldı ve açan uşağa:

"Kardinal Prens Farnèse'le görüşmeye geldim!" dedi.

Uşak hayretle ziyaretçinin yüzüne baktı:

"Aldanıyorsunuz madam, aradığınız kimse burada yok. Konakta bekçi olarak sadece ben varım!"

Fausta güldü:

"Haydi git efendine söyle! Prenses Fausta kendisiyle görüşmeye geldi!"

Uşak tekrar ısrar etti:

"Yemin ederim ki yanılıyorsunuz madam!"

"Kendisine Léonore de Montaigues'den bahsetmek için geldiğimi haber ver!"

Bu söz üzerine salonun karanlığı içinde beliren birisi uşağı bir tarafa çekti ve titrek bir sesle:

"Buyurunuz madam!" dedi.

Fausta gülümsedi, hizmetçiye altın dolu bir kese uzattı ve:

"Kardinal, bakıyorum ki çok sıkı muhafaza altındasınız."

Saçı ve sakalı tamamen aklaşmış olan ve yüzünde giderilmez bir kederin izleri okunan bu adam, gerçekten Prens Farnèse'di. Kolunu Fausta'ya uzattı. Birlikte kol kola yukarıya çıkarak Grève Meydanı'na bakan odaya girdiler.

Fausta sanki başka bir yer yokmuş gibi tahtı andıran geniş bir

koltuğa oturdu. Birkaç saniye kadar kendisine şaşkın ve titrek bakan kardinali seyretti. Léonore'dan bahsetmesini bekler gibiydi. Sonra yumuşak bir sesle:

"Benden boşuna kaçıyorsunuz kardinal!" dedi. "Ölümden korkmadığınızı biliyorum. Fakat hayata bağlanışınız, hiç şüphesiz sevgilinizi tekrar görmek ümidinden ileri geliyor. Kutlu mahkememiz sizi açlık ve susuzlukla ölüme mahkûm etmişti. Fakat ben size hayat ve hürriyetinizi bağışladım. Çünkü Farnèse, bana ihanet etmiş olmanıza rağmen sizi severim. Beni gizli kardinaller kurulu toplantısına ilk götüren ve bana ilk defa itaat eden sizdiniz."

Fausta, bir an sustuktan sonra maziyi hatırlamaktan üzülüyormuş gibi bir tavır takındı:

"Halbuki ben isteseydim sizi yine yakalatır, idam ettirirdim. Açlıktan yarı ölü bir haldeyken konağımın kapılarını açıp sizi salıverdikten sonra ne yaptığınızı, nerede bulunduğunuzu dakikası dakikasına biliyorum. Önce üç gün kadar Devinière hanında misafir kaldınız. Sonra da Cellat Claude Usta'nın yanına gittiniz. Nihayet sizi burada aramak aklıma gelmez diye bu eve geldiniz."

Farnèse boğuk bir sesle cevap verdi:

"Beni bu eve eski hatıralar çekti. Müthiş birtakım hatıralar. Sonra sizin, insanların vicdanlarındakini öğrenecek kadar geniş bir casus şebekesine sahip olduğunuzu da bilirim. Sizden kaçmıyorum madam. Siz ölümsünüz. Ben ise ölümden korkmuyorum!"

Fausta'nın dudaklarında soğuk bir gülümseyiş belirdi:

"Bakınız Farnèse... Ben buraya, kendimi hiçbir suretle muhafazaya lüzum görmeden, yanıma adam almadan geldim. Beni öldürebilirsiniz!"

"Biliyorum madam! Biliyorum, bu fırsattan istifade edeceğim!"

"Ama ben size Léonore'dan bahsetmeye geldim, Farnèse!"

Farnèse bütün vücuduyla titredi. Fausta:

"Léonore'dan bahsetmemiz yüzünden hançeriniz kınından çıkmayacaktır Farnèse. Bundan ötürü burada rahat rahat oturup müşterek saadetimizden konuşabiliriz."

"Benim için artık saadet bahis konusu değil madam!"

"Kim demiş? Henüz gençsiniz Farnèse. Bir sevgi ışığı donmuş olan kalbinizi tekrar ısıtabilir. Léonore iyileşir, aklı başına gelir, geçmişteki kötülüklerinizi affederse ve siz de kardinallikten ayrılırsanız yeni bir saadet devresine girmeniz için hiçbir engel kalmaz!"

Kardinal hayret içinde dinliyordu. Bu şaşkınlık onu sersemletti, felç etti... Ve bu şaşkınlığın içinde bir umut ışığı belirdi. Kendi kendine mırıldandı:

"Ah, Léonore'u tekrar görebilecek miyim?"

Fausta'nın kara gözlerinden şimşekler fışkırdı.

Kardinale tam bir sille yerleştirdiğini anlıyordu. Bu adam hiç değişmemişti. İradesi o kadar zayıftı ki bir ağaç yaprağı gibi, rüzgâr ne tarafa eserse aksi tarafa bükülüyordu.

Halbuki kendisi, meşhur Farnèse sülalesindendi. Farnèseler, cesaret ve cüretleriyle bütün İtalya'yı hayrette bırakmışlardı. Şimdi de onlardan biri olan meşhur kumandan Alexandre Farnèse, kardinalin akrabalarından biriydi.

Fausta'nın, zayıflığını bildiği kişi kardinaldi... Farnèse'in kaderi ne olursa olsun başını eğeceğini, talihsizliğe isyan etmeyeceğini biliyordu... Fausta bir an bunları düşündükten sonra kardinalin yüzüne baktı:

"Kaderin hükümlerinden kaçmaya çalışmak anlamsız ve tehlikelidir!"

"Kardinal!" diye devam etti Fausta. "Benim gösterdiğim alicenaplığın sebepsiz olmayacağını bilirsiniz Farnèse. Size hayatınızı bağışladımsa, bugün ayağınıza kadar gelerek Léonore'u ve kızınızı teslim etmeyi vadettimse bunların başlıca sebebi size ihtiyacım olduğudur. Bu itibarla bugün birbirimizle açık konuşmalıyız kardinal!"

Bu sözler Farnèse'in yüreğinde daha temelli bir ümidin yerleşmesine sebep oldu.

"Violetta..." diye mırıldandı. "Léonore ve Violetta... Benim bütün hayatım!"

Fausta'nın ne gibi emelleri olduğunu biliyordu ve bu emellerin gerçekleşmesi için kendisinden yardım isteyeceğini muhakkak sayıyordu. Titreyen bir sesle:

"Söyleyin madam!" dedi. "Saadete kavuşabilmek için açık yürekli

olmak lazım geldiğini ben de biliyorum!"

"Cesaret de gerek... Yaşam pahasına belki de..."

"Ah! Keşke hayatımı riske atmış olsaydım! Keşke asla unutulamayacak geçmişi silmemeyi, en azından aşırı sevdiğim bu iki varlığa biraz mutluluk vermeyi becerebilseydim!"

"Pekâlâ Farnèse! Söyleyeyim! Biliyorsunuz ki papalığımı ilan etmek için Papa V. Sixtus'un ölmesini bekliyorduk. Fakat bu plan artık suya düşmüş bulunuyor. Ben burada büyük işlerle uğraşırken Papa V. Sixtus da Roma'ya gitti ve onun ölmeye hiç niyeti yok Farnèse! Öte yandan Fransa'da her şey yolunda gidiyor ama Roma'daki olaylar bizim daha acele etmemizi icap ettirecek durumda. Guise dükü kuzu gibi oldu. Her istediğimizi yapacak bir hale geldi. Valois soyu tahttan düşecek ve benim seçtiğim adam kral olacaktır. Görüyorsunuz ki Tanrı, Fransa'da emellerimizi hakikat haline getirmektedir."

Farnèse sordu:

"Şu halde benim yardımımı bilhassa İtalya için arzu ediyorsunuz?"

"Evet Farnèse! İtalya yavaş yavaş avucumuzdan gidiyor. Evvelce bizden taraf olan kardinallerin çoğu sizin de benden ayrıldığınızı duyunca hep birlikte Papa V. Sixtus'a döndüler."

Kardinalin göğsü derin bir sevinç nefesiyle doldu. Bütün bu söylenilenlerin doğru olduğuna inanıyordu. Gerçekten Fausta'nın yardıma ihtiyacı olduğunu düşünüyordu. Hatta sırf Farnèse'in yardımı için tüm kurbanları feda etmeye hazırdı.

Zaten o da evvelden böyle tahmin etmişti. Fausta'nın en hararetli taraftarı olan kendisinin ondan ayrıldığını duyunca bütün diğerlerinin tekrar Papa V. Sixtus'a el uzatacakları besbelliydi. Bu yüzden Fausta'nın bugünkü konuşmayı büsbütün başka sebeplerle yaptığını katiyen sezemedi. Fausta sözüne devam etti:

"Sizden bana bu yardımı yapmanızı istemeye geldim. Eğer bu işe razı olursanız o zaman ben de sizin saadetiniz için ne lazımsa yaparım. Roma'ya gitmeniz, tereddüt içinde bocalayanların hepsini inandırmanız lazım. Hatta deyin ki."

Fausta çekiniyormuş gibi durunca Farnèse:

"Söyleyin madam! Hiç çekinmeden söyleyin!" dedi. "Düşman bile olsak sırlarınızı mezara kadar saklayacağım!"

"O halde onlara deyin ki Kral Henri de Valois ölecek ve yerine şimdiki Guise dükü, I. Henri de Lorraine adıyla tahta çıkacaktır. Karısı Catherine de Clèves'i boşayacak ve ben, onun karısı, majeste Fransa kraliçesi olacağım. Ayrıca onlara sizin de bilmediğiniz şu hakikatleri anlatın. Alexandre Farnèse, Hollanda'da, İmparator V. Charles zamanından beri görülmemiş büyüklükte bir ordu hazırladı. Bu ordu İspanya Kralı Philip'in gemileriyle İngiltere'ye taşınacak ve orayı istila edecekti. Fakat büyük bir fırtına muazzam ve yenilmez donanmayı mahvetti. Fakat Alexandre Farnèse'le ordusu bütün kudretiyle ayakta duruyor. Alexandre, Fransa'ya girmek için benim işaretimi beklemektedir. Valois ölür ölmez ordusu buraya gelecek ve Kutlu Birlik[7] ordularıyla işbirliği edecektir. Alexandre Farnèse'in İtalya'da uyandırdığı hayranlığı ve dehşeti bilirsiniz. Onlara Farnèse'in bana sadık olduğunu ve istersem bu müthiş orduyu bir çığ gibi İtalya'ya saldırtabileceğimi söyleyin. O zaman bu belayı başlarına zorla sarmış olanlar çok pişman olacaklardır."

Fausta sözlerinden kendi de heyecanlanmış, soluk soluğaydı. Farnèse ise dehşet içinde kalmış, mağlup olmuştu:

"Kutlu efendimiz bana emir versinler, bu emirlerin her birinin tamamen yerine getirileceğinden emin bulunsunlar."

Derken başını eğmiş, tam bir kul tavrı takınmıştı. Fausta fevkalade memnun olmuş gibi bir halde:

"Demek tekrar bize katıldınız öyle mi kardinal?" dedi.

"Madam, beni bu kiliseden, hatta bütün kiliselerden çıkartmayı vadettiğiniz için size itaat ediyorum!"

Fausta:

"Hakikaten sizdeki ihtiras imandan daha kuvvetliymiş," dedi. "Tanrı'nın sırrına akıl ermez. Kim bilir, belki de kilise dışında daha büyük bir kuvvetle çalışır ve daha faydalı olursunuz. Şimdi İtalya'ya gitmeye karar verdiniz mi?"

"Ne zaman emrederseniz!"

---

7. Tarihi proje. Alexandre Farnèse Fransa'ya girmeye gerçekten hazırdı. (M. Zévaco notu)

Fausta içinden bir hesap yapıyormuş gibi düşündükten sonra:

"Kasımın yirmi ikinci gününe kadar hazırlanın!" dedi.

Kardinal bir an Fausta'nın yüzüne baktı. Fausta sordu:

"Bir şey mi soracaktınız?"

"Hayır! Lakin demin bir vaatte bulunmuştunuz da..."

"Léonore'la kızını mı diyorsunuz? Elbette. Hem ben size çingene Saïzuma'yı değil, Léonore de Montaigues'i, yani Prens Farnèse'in sevgilisini iade edeceğim."

Kardinal gözleri parlayarak dinliyordu. Fausta devam etti:

"Ben onu tekrar akıllandırmanın çaresini biliyorum. Bu işi kızı Violetta yapacak. Ondan sonra da onun yüreğinde tekrar eski sevgiyi uyandırmak görevi size düşüyor."

Farnèse çılgın gibi söylendi:

"Ah Léonore! Léonore!"

Fausta, hâkim bir tarzda sözüne devam etti:

"Şimdi, demek ki kasımın yirmi ikinci günü hareket edeceksiniz. Hem yalnız değil, onlarla birlikte yola çıkacaksınız. Aynı gün Kutlu Kurul toplanacak ve sizi rahipler sınıfına bağlayan bağların çözülmesi kararını verecektir."

Farnèse diz üstü çökmüş, Fausta'nın bir elini yakalayarak gözlerinden yaşlar akarken öpmüştü.

Uzun zaman böylece ağladı. Bir saat önce boğacak kadar kin beslediği kadına şimdi esir olmuştu. Lakin o böyle yere eğilmiş bir halde dururken Fausta ona öyle zalim bakışlarla bakıyordu ki kardinal bunu görseydi dehşetinden titrerdi. Halbuki ayağa kalkıp da Fausta'ya baktığı zaman kadının kendisine şefkatle bakan gözleriyle karşılaştı ve söylendi:

"Kutlu efendimiz ne zaman emir verirlerse hareket edecek ve her dediklerini yapacağım. Rahip elbisesini sırtımdan atar ve vaktiyle bir suçsuza karşı işlediğim büyük kabahati affettirerek bir aile babası olabilirsem bütün saadetimi size borçlu olduğumu unutmayacak ve ömrümün sonuna kadar köleniz olacağım!"

Fausta ayağa kalkmıştı. Farnèse'in uzattığı kola dayanarak yürüdü:

"Kasımın yirmi ikinci günü sabahın saat dokuzunda tören elbisenizi giyer ve hazır bulunursunuz. Size göndereceğim adamı takip edersiniz. Bu adam size sadece 'Léonore' parolasını verecektir!"

Kardinal, Fausta'yı arabaya binip gidinceye kadar gözleriyle takip etti. Sonra içini çekerek odasına çıktı. Orada kendisini biri bekliyordu. Bu, Cellat Claude Usta'ydı.

Farnèse sordu:

"Fausta ile konuştuklarımızın hepsini duydunuz mu?"

Claude Usta hazin bir sesle:

"Evet, hepsini duydum!" dedi. "Lakin ne kadar da gençleşmişsiniz Farnèse!"

Kardinal coşkun bir tarzda:

"Léonore'la Violetta'yı, nişanlımla kızımı görecek ve onlara nihayet kavuşacağım. On altı yıldır içinde yaşadığım müthiş kâbustan nihayet kurtulacağım!"

"Ya ben? Ben ne olacağım? Böyle cehennem azabı içinde mi kalacağım?"

Farnèse birdenbire irkildi:

"Ne demek istiyorsunuz?"

Claude Usta hıçkırır gibi bağırdı:

"Siz sevdiklerinizi alıp gidiyorsunuz. Ya ben, ben ne olacağım? Bu çocuk, onu kollarıma alır almaz bir gülümsemesiyle bana teşekkür ederdi. Onu ölümden kurtarmak için sevmeye başladım. Dünya'da yapayalnızken o tek başına gelip benim dünyam olmuştu. Yıllarca onun gülüşmelerinin cıvıltısıyla, bana sarılmasının verdiği huzurla yaşadım. Onu aşırı seviyordum adeta ona tapıyordum! Bunun ne anlama geldiğini anlıyor musunuz? Evet, şüphesiz ki! İçimdeki his Violetta yaşadıkça var oluyor. Aldığım nefes o nefes aldıkça var. Monsenyör! Lütfen! Neden bana acımıyorsunuz? Neden kızımı benden alıp beni parçalamaya çalışıyorsunuz?"

Farnèse:

"Peki siz ne düşünüyordunuz? Sizce ne yapmam gerekir?"

Claude Usta içi ümitle titreyerek atıldı:

"Diyordum ki, saadet sizi daha merhametli bir adam yapar ve

bana, 'Sen de onun babalığı sayılırsın. Gel bu saadetten sen de hisseni al!' dersiniz."

Kardinal şiddetle reddetti:

"Buna imkân var mı Claude Usta! Ne olduğunuzu unuttunuz mu? Ben sizi nasıl olur da kızımın yanı başında yaşatabilirim?"

"Evet! Bu benim kendi kendime binlerce defa sorduğum bir soru. Fakat o benim kim olduğumu bildiği halde benden hiç tiksinmez!"

"Ya ben! Ben kızımın size ne zaman el uzattığını görsem utancımdan ölmez miyim?"

"Varsın bana elini uzatmasın! Ben sizin yanınızda bahçıvan olarak çalışayım. Onu uzaktan uzağa göreyim. Onun yakınında yaşayayım yeter!"

Kardinal:

"Asla!" diye bağırdı. "Bir cellat, Prens Farnèse'in evinde barınamaz Claude Usta. Fakat size üç veya ayda bir mektup yazarak sıhhatinden haber veririm!"

Claude Usta, bir an düşünceli kaldı. Sonra:

"Demek bana ancak bu kadarını yakıştırıyorsunuz, öyle mi?" dedi. "Çocuğumun yanında olmama izin vermeyeceksiniz yani!"

"Asla!"

Bir sessizlik oldu. Claude da susuyordu. Birden celladın kapıya yöneldiği ve sürgüyü sürdüğü görüldü.

Kardinal, herifin ümitsiz bir harekete kalkışacağını sandığından hançerini yokladı. Fakat Claude hiçbir hareket yapmadı. Bir an düşündükten sonra sırtını kapıya dayayarak kollarını kavuşturdu. Nihayet sakin fakat tehditkâr bir sesle:

"Monsenyör, beni dinleyin! Sizinle birer mukavele imzalamıştık, hatırlıyor musunuz?" dedi. "1588 yılının on dört mayısında benim imzalayıp size verdiğim mukaveleye göre Fausta'yı mahvetmek uğrunda size bir yıl körü körüne itaat edecektim. Sizin imzalayıp bana verdiğiniz taahhüde göre bir yıl sonunda siz benim malım olacaktınız ve istersem sizi öldürebilecektim de."

Kardinal Farnèse sararmaya başlamıştı. Claude devam etti:

"Size şimdiye kadar köle gibi hizmet ettim. Fakat siz bugün Fa-

usta'yla barıştınız. Mukavelemiz de bozulmuş oldu. Şimdi artık benim avucumdasınız."

Kardinal derin bir ümitsizliğe düştü:

"Pekâlâ cellat! O halde vazifenizi bir kere daha yapın da beni öldürün bakalım!"

Claude Usta:

"Yanılıyorsunuz!" dedi. "Ben sizi öldürecek değilim!"

"Ya kimi öldüreceksiniz?"

"Fausta'yı!"

"Fausta'yı mı? Nasıl? Neden beni değil de Fausta'yı?"

"Sizin yaşamanız lazım. Fakat ben aramızdaki mukaveleyi yerine getirmek zorundayım. 21 Kasım'da Kutlu Kurul toplanıp sizi rahiplik sınıfından çıkarma kararını vermeyecek mi? Ondan sonra da siz, nişanlınız ve kızınızla beraber İtalya seyahatine çıkmayacak mısınız? Hah, işte bütün bunlar olamayacak. Çünkü ben daha önceden Fausta'yı öldüreceğim. Siz ise yaşayacaksınız. Tek başınıza kalacak ve sevgilinizle kızınızı ömrünüzün sonuna kadar arayıp duracaksınız."

Kardinal dehşet içinde soluyordu. Cellat ona yaklaştı. Elini omuzuna koydu ve:

"Ömrünüzün sonuna kadar! Fakat bu ömür de bir hayli kısa olacak!" dedi. "Çünkü Fausta'yı öldürdükten sonra mukaveledeki hakkıma dayanarak sizi de temizleyeceğim. İşte bu kadar! Şimdilik hoşça kalın!"

Farnèse'in dizleri büküldü, "Merhamet!" diye inledi.

"Siz bana merhamet ediyor musunuz ki?"

"Peki! O halde razı oluyorum!"

"Demek beraber İtalya'ya gidiyoruz!"

"Evet gidiyoruz!"

"Teşekkür ederim monsenyör. Şu halde o zamana kadar yanınızdan ayrılmayacağım!"

Farnèse için için düşünüyordu:

"Kızımı bir cellatla baş başa yaşatmak zorunda kalıyorum!"

Claude Usta da şöyle düşünüyordu:

"Ah benim cici Violetta'm, mini mini Violetta'm, melek kızım. Benden korkma. Seni bir cellatla bir arada yaşamak gibi bir utançtan kurtaracağım. Senin saadetini bir kere temin edebilsem. Seni bir kere sevgilin genç asilzadenin yanında, neşe içinde görebilsem. O zaman, o zaman işte senden ebediyen ayrılmaya razıyım. O zaman varsın Azrail, benim canımı alsın!"

ON BİRİNCİ BÖLÜM
ANNE

Sabah pek güzeldi. Birkaç zaman sonra Henri de Béarn'ın Paris'i kuşatacak ordularını seyredeceği tepenin üstündeki yıkık duvarlı manastırın saati sekizi çaldı. Montmartre yamaçlarındaki koruluklarda kuşlar cıvıldaşıyordu. Ortalığı çiçek ve yeşillik kaplamıştı. Tabiat bütün güzelliğiyle hüküm sürüyordu.

Fakat bir tahtırevanın içinde sırta doğru çıkan Fausta'nın bunlara dikkat ettiği yoktu. Tepeye varınca duran tahtırevandan indi. Manastırın giriş kapısına uğramadan sırtın ötesinde berisinde dağınık duran fakir kılıklı kulübelerden birine yanaştı. Buranın içi de dışı gibi harap ve sefildi. Kapının tam yanında yaşlı bir kadın oturmuş, yavaş yavaş iplik büküyordu. Fausta'nın geldiğini görünce yerinden fırladı. Fakat ziyaretçi bir el hareketiyle onu tekrar yerine oturttu. Köylü kadın:

"Hoş geldiniz iyi kalpli Parisli bayan!" dedi. Fausta tahta bir iskemle alarak köylünün yanına oturdu.

"Bu kadar erken. Ne işi bu böyle?" diye sordu.

"Artık ihtiyarladık hanımım. Kendime kefen öreceğim de ipliğini büküyorum. Dışarıdan alacak paramız yok tabii."

Fausta fakirliğin bu derecesinden müteessir olmuş olacak ki:

"Ben size yine para veririm. Yaşlılığınızda sıkıntı çekmezsiniz!" dedi.

"Meryem Ana sizi kutsasın!"

Fausta ciddi bir tavırla:

"Âmen!" dedi. "Size ısmarladığım işi yaptınız mı?"

"Evet madam! Tembih ettiğiniz günden beri oğlum çingenenin peşinden bir dakika bile ayrılmıyor! Adım adım kendisini takip ediyor. Hem o zamandan beri de çingene, manastırdan hiç ayrılamadı.

İçeriye girmiyor ama boyuna çevresinde dolaşıyor, karnı acıkınca bize geliyor. Ben ona ottan bir yatak yaptım."

Fausta sordu:

"Şimdi nerede?"

"Gün doğarken çıktı. Herhalde buralardadır!"

"Öyleyse, oğlunuzu çağırın da beni onun yanına götürsün!"

Bir iki dakika sonra köylünün küçük oğlu Fausta'nın önüne düşmüş, kendisini manastır duvarlarından dolaştırarak bir yıkıntıdan bahçeye sokmuş ve köşkün yanına götürmüştü. Fausta, orada Saïzuma'nın bir taşın üstüne oturmuş bahçeye dikkatle baktığını gördü. Köylü çocuğu savdıktan sonra çingenenin yanına yanaştı ve mümkün olabilen en tatlı sesiyle:

"Zavallı kadın! Zavallı anne!" diye söylendi.

Saïzuma kendisine bu şekilde seslenen kadına baktı. Fausta'yı bir kere Claudine de Beauvilliers'nin odasında görmüştü. Fakat onu tanımakta güçlük çekmedi.

"Ah!" diye tiksintiyle konuştu "Bana piskopostan bahseden kadın!"

Fausta delinin kendisini tanıyışına şaşmakla beraber cevap verdi:

"Evet Léonore de Montaigues, size piskopostan bahseden bendim. Sizi onun yanına götüren de bendim. Ne bileyim, onu hâlâ seviyorsunuz sanıyordum."

Saïzuma boğuk bir sesle:

"Piskopos öldü! O öldü!" dedi. "Ben onu sevemem ki. Hem bir piskoposu sevmek büyük bir günah değil midir? Sonra insanı darağacına gönderirler."

Fausta başını eğdi. Bu delinin dimağını ufak bir akıl ışığıyla aydınlatabilmek için ne yapması gerektiğini tasarlıyordu. Deli Saïzuma'ya ihtiyacı yoktu. Fakat Farnèse'le Pardaillan'ı ezebilmek için aklı başında bir Léonore de Montaigues'den pekâlâ yararlanması mümkündü.

"Demek sizce piskopos öldü ha?" dedi.

"Şüphesiz!" Saïzuma şiddetli bir sükûnetle söyledi. "Yoksa hayatta olur muydum?"

"Lakin hayatınızda çok acı çektiniz."

"Bana acıyor musunuz yoksa? Dünyada bana da acıyan biri varmış demek!

"Bütün ruhumla, ama acıdığımız kötülüğü hafifletmeye çalışmazsak, acımanın ne anlamı var?"

"Benim rahatsızlığım giderilecek bir şey değil," dedi Saïzuma. "Yüzünüz o kadar güzel ki bu kadar güzel bir insan şüphesiz merhametli olur!"

Fausta alçak bir sesle:

"Léonore!" dedi. "Vaktiyle siz benden de güzeldiniz. Hatta şimdiki halinizde bile benden güzel olduğunuzu söyleyebilirim. Çok çile çektiğiniz için saadet sözüne kulak asmıyorsunuz ama işte ben size söylüyorum: Bugün yine mesut olmanız mümkündür!"

Kadın adeta isyan etti:

"Ben Léonore değilim. Ben, insanların ellerinde kitap okuyarak dünyayı dolaşan Çingene Saïzuma'yım. Mutluluğa gelince, bu kelime beni korkunç bir canavarın görünüşü gibi titretiyor."

Fausta şiddetle cevap verdi:

"Siz Léonore'sunuz. Mesut olacaksınız. Piskopos öldü, artık ondan korkmayın. Fakat bugün hayatta sizi seven ve arayan biri var. Hatırlayın. Siz de onu seviyordunuz, hâlâ seviyorsunuz. İşte o sizi arıyor!"

Çingene kayıtsız bir şekilde sordu:

"Kimmiş bu adam!"

"Jean!"

Saïzuma bütün vücuduyla titredi ve uzaktan gelen bir sese kulak veriyormuş gibi mırıldandı:

"Jean mı! Jean! Ben bu ismi duydum galiba."

Fausta daha şiddetle:

"Evet Jean!" dedi. "Kervilliers dükü!"

Saïzuma sapsarı kesilmişti. Keder dolu gözlerini Fausta'ya dikmiş, bakışlarıyla soruyordu. O kadar acınacak bir hal almıştı ki Fausta'nın biraz merhameti olsa bu tecrübeden cayardı. Kadın acı ve korkuyla:

"Bu ad kimin adı?" diye sordu.

"Sevdiğinizin adı. Jean de Kervilliers! Kocanızın adı. Bakın, bu ad söylenir söylenmez sararıyorsunuz. Hatıranızı yoklayın Léonore!"

Saïzuma yavaş yavaş Fausta'ya yaklaştı. Söylediklerini can kulağıyla dinlediği aşikârdı. Tozdan bir örtü altında kalan hafızasını aydınlatmak istediği görülüyordu. Fausta kadını ellerinden yakaladı:

"Hatırlayın!" dedi. "Onu balkonda beklediğiniz zamanlar ne mesuttunuz. Hani eski Montaigues konağının balkonunda."

Çingene bir hamlede:

"Evet, evet!" dedi.

"Hatırlayın! O sizi nasıl kollarının arasına alıyor, nasıl öpüp kokluyordu. Size nasıl ebedi bir sevgi vadetmişti. Siz de ona inanıyordunuz."

Saïzuma inler gibi:

"Evet!" dedi.

"Léonore de Montaigues! Bunların hepsi doğru değil mi? Jean de Kervilliers sizi taparcasına sevmiyor muydu? Gerçi kader sizi birbirinizden ayırdı. Fakat ben onun da sizin kadar acı çektiğini biliyorum. Hatta bana kendisi anlattı. Sizi hep sevmiş. Her yerde aramış. Onu görmek istemez misin?"

Saïzuma ellerini Fausta'dan kurtardı ve gözlerini kamaştırıcı bir ışıktan korumak istiyormuş gibi yüzüne kapattı. Bütün vücudu titriyordu. Geçmişteki bütün hatıraları teker teker kafasında beliriyor, yerli yerini buluyor gibiydi. Bu uyanma kabiliyeti daha ilk defa kardinalle karşılaştığı vakit başlamıştı. Sonra Charles Angoulême'le Pardaillan'ın söyledikleri, hatırasındaki karanlığı biraz daha yırtar gibi olmuş, şimdi duydukları ise zihnini büsbütün ışıklandırmıştı. Fausta başladığı işi yarıda bırakmadı:

"Yemin ederim ki bir gün sevdiğinizi göreceksiniz!" dedi. "Arkamdan gelin!"

Uysallaşan Saïzuma, onun üzerinde olağanüstü bir üstünlük sergileyen bu kadını takip etti. Bu Jean de Kervilliers'nin tam olarak kim olduğunu bilmiyordu. Ama bu ismin sevinçle karışık neden olduğunu biliyordu. Böyle anılan adamı neden tekrar görmek iste-

diğini bilmiyordu. Ama uzun zamandır kalbinde korkunç bir boşluk olduğunu ve bu adamı bir daha görürse bu boşluğun dolacağını anladı.

Fausta köşke girince kadın:

"Ah!" dedi. "Piskoposu burada görmüştüm." Hevesle etrafına bakındı ama köşk boştu.

"Evet, piskoposu burada görmüştünüz. O yüzdendir ki buradan bir türlü ayrılamıyorsunuz."

Saïzuma fısıltı halinde:

"Hayır, hayır!" dedi. "Bana sahiden acıyorsanız piskoposu göstermeyin!"

"Jean de Kervilliers'yi de görmek istemez misiniz?"

Kadının yüzünde sevinç ışığı belirdi:

"Onu görmek isterim. Onu tanımıyorum ama tanımak isterim! Kendimi ona gençliğimin güzelliği içinde göstermek isterim. O ne tatlı bakışlı, ne okşayıcı sesli bir adamdı!"

"Yemin ederim ki onu bir daha göreceksiniz!"

"Ne zaman? Yakında mı?"

"Hem de pek yakında. Bir iki gün içinde. Fakat buralardan uzaklaşmamanız lazım!"

"Hiçbir yere gitmem! Ne olursa olsun burada kalırım!"

"Güzel. O halde beni dinleyin Léonore! Siz yalnız Jean de Kervilliers'yi değil, kızınızı da göreceksin!"

Saïzuma düşünceli bir tavra büründü:

"Kızım mı? Benim kızım yok. Halbuki o iki asilzade de kızın var demişlerdi. Garip doğrusu!"

Fausta:

"İki asilzade ha?" diye sordu. "Peki Jean de Kervilliers'yi hatırlıyor musunuz?"

"Herhalde uzun zamandır hayalimi meşgul eden yüz bu Jean de Kervilliers'nin yüzü olacak! Jean de Kervilliers!"

Birden etrafına ürkek ürkek bakındı:

"Susun madam. Bir daha bu ismi söylemeyin! Babam duyarsa

sonra ne olur? Babam birdenbire içeri girer de işitirse ne cevap veririm? Bir daha yalan yere yemin mi edeyim?"

Fausta ciddi bir tavırla:

"Evet Léonore, çok korkunç bir şey olurdu," dedi. "Fakat Baron Montaigues asıl senin sakladığın büyük sırrı öğrenecek olursa daha kötü olmaz mı?"

"Hangi sır? Babamdan sakladığım birkaç şey var. Hangisini demek istiyorsunuz?"

"Jean de Kervilliers'den saklamadığın sırrı söylüyorum."

Saïzuma birdenbire elleriyle yüzünü örttü. Dudaklarından bir feryat çıktı:

"Benim maskem nerede?" diye söylendi. "Utancımı, ayıbımı yabancı gözlerden saklayan maskem nerede? Ah benim yüzüme bakmayın madam!"

Fausta sert bir tavırla çingenenin sözünü kesti:

"Ben senin herkesten sakladığın sırrı biliyorum, Léonore!" dedi. "Korka korka sevgiline söylediğin sırrı. Sen yakında anne olacaksın."

Saïzuma'nın elleri yanına düştü. Perişanlığın bütün izlerini taşıyan yüzünde büyük bir hayret belirdi:

"Anne mi? Ne dediniz? Ben anne mi olacağım?"

"Evet! Jean da biliyor ya! Evlenmeyecek misiniz?"

Talihsiz kadın acele acele atıldı:

"Evet! Babamın bizim ayıbımızı öğrenmemesi lazım! Ah madam, bilseniz evladımı ne kadar seviyorum. Daha doğmadan onunla konuşmaya bile başladım. O melek yavruya öyle güzel bir isim takacağım ki."

"Biraz kendini zorlarsan hatırlayacaksın! Sen o çocuğu dünyaya getirdin. İnsanla dolu kalabalık meydanı, kiliselerin çan seslerini hatırla! Seni papazlar tutmuş götürüyorlardı."

"Ah ah! Evet! Darağacı! Ah, bari karnımdaki şu masuma kıymasınlar!"

Diz üstüne çökmüş, başını taşlara vurmaya koyulmuştu. Fausta koşup kendisini yerden kaldırdı.

"Bak yaşıyorsun! Seni affettiler işte!" dedi.

"Evet yaşıyorum! Halbuki cellat beni omzumdan tutmuştu, ölecektim. Nasıl oldu? Nasıl bir mucize oldu da sağ kaldım ben?"

Fausta kadının iki elini tutup sıktı:

"Anne oldun da onun için affedildin!" dedi. "Jean de Kervilliers'nin kızını dünyaya getirdin ve seni bu masum yüzünden affettiler Léonore!"

"Ne? Benim kızım mı oldu?"

Saïzuma, birdenbire gür bir kahkaha kopardı. Artık Fausta'ya bakmıyordu. Belki onun orada olduğunu bile unutmuştu. Şimdi aklını işgal eden tek şey anne olduğu ve bir kıza sahip bulunduğuydu. Gözlerini ufuklara dikmiş, dalgın dalgın ağlıyordu. Fausta:

"Kızını görmek istemiyor musun Léonore? Tanımadığın bu masum kız için kalbinde hiçbir şey hissetmiyor musun ve kızın kim merak etmiyor musun?" dedi.

"İstemez olur muyum hiç? Fakat onun nerede olduğunu bilmiyorum ki. Annesiz şimdiye kadar nasıl yaşayabildi acaba? Şimdi yanımda olsaydı bir gülüşüyle bütün kederlerimi dağıtırdı."

"Ben onun nerede olduğunu biliyorum!"

Kadın, Fausta'ya şaşkın şaşkın baktı:

"Siz her şeyi biliyorsunuz!" dedi. Sonra birdenbire hatırlamış gibi sordu. "Kimsiniz siz? Bana neden bütün bunları hatırlattınız? Bir kızım olduğunu söylediniz. Artık ben de iyice hatırlıyorum. Bir kızım var. Sevgili olarak duyamadığım saadeti hiç şüphesiz anne olarak tatmak kısmetim olacak!"

Fausta artık Saïzuma'nın aklının tamamen başına geldiğini anlamıştı:

"Bana kim olduğumu mu soruyorsun? Merhametli bir kadınım, hepsi bu! Bu sana yeterli gelmiyor mu? Bir tesadüf bana senin zavallı hayatınızın sırlarını öğretti ve huzurunuza çıkarmak istediğim iki varlıkla tanışmamı sağladı: Sevgilin ve kızın."

"Kızım!" diye mırıldandı çingene ellerini birbirine kenetleyerek. "Dinle, zavallı kadın. Acılarının aklını başından aldığı, hapiste olduğun bir dönemde anne oldun."

"Hapishaneyi hatırlıyorum," dedi Saïzuma titreyerek. "O acıyı hatırlıyorum..."

"Kızını doğurduğun hapishanede elinden almışlardı!"

"Evet, evet... bana zulmedenler, beni tutsak edenler," dedi Saïzuma, duyduklarını yakından takip etmek için korkunç bir çaba göstererek. "Zavallı küçüğüm! Nasıl acı çekmiş olmalı!"

"Hayır! Emin olabilirsin, aksine çok mutlu yaşadı. Sonradan onu çok iyi kalpli bir adam evlat edindi ve büyüttü."

Alakayla ve kelimeleri yutarcasına dinleyen Léonore:

"Kimmiş bu adam?" diye söylendi. "Tanrı ondan razı olsun!"

"Maalesef o adamı da öldürdüler. Kendisi Başsavcıydı. Fourcaud adıyla anılırdı."

Léonore kafasını kazımak ister gibi tekrarladı:

"Fourcaud! Fourcaud! Peki ama böyle alicenap bir adamı neden öldürdüler?"

"Çünkü onu da bir başka casus ele verdi. Ben o casusu da tanırım! Senin kızın!"

"İmkânsız! Bu imkânsız! Bir kızım olduğunu öğreniyorum ve aynı zamanda kızımın bir canavar olduğunu da öğreniyorum! Böyle konuşmayın hanımefendi, yoksa korkunç bir şekilde yalan söylediğinizi düşünürüm."

"Beni anlamıyorsun. Fourcaud'un talihsizliğinin ve ölümünün sebebi kızınızdı, ama masum bir sebep! Çünkü babası olduğuna inandığı kişiye tapıyordu. Beni anlıyor musun?"

"Evet evet!" Saïzuma'nın nefesi kesildi, "O zaman bana açıklayın lütfen!"

"Savcı Fourcaud, o değerli adam, kızını sana ait olan bir dinde yetiştirmek istedi."

"Bir din?" diye kekeledi çingene, ellerini alnında gezdirdi. "Bu kelimeyi duymayalı uzun zaman oldu."

"Unutma. Baban Katolik değildi."

"Hiç Katolik kilisesine gitmedik."

"Siz bizim Huguenot dediğimiz şeydiniz. Savcı Fourcaud bu ne-

denle Jeanne'i istedi."

"Jeanne?" diyerek sözünü kesti çingene.

"Senin kızın. Ona bu ismi veren savcı Fourcaud'du."

"Jeanne!" Saïzuma tekrarladı, yüzü bir gülümsemeyle aydınlandı.

"Bu nedenle Fourcaud, kızın Jeanne'i, babanın ve senin dinin olan Huguenotların dininde yetiştirilmesini istedi."

"Ah bilirim! Ne sıkıntılar çektik bu yüzden? Nice mezhepdaşlarımız öldürüldü. Daha niceleri korkunç azaplar çekti!"

"Şimdi Savcı Fourcaud ve kızın Jeanne'i çevreleyen nefreti hayal et!"

"Etrafımızı saran aynı nefret!"

"Bu doğru. Fourcaud bu nedenle sapkın olmakla suçlandı ve öldüğü hapishaneye atıldı."

"Bu iyi adamın kim tarafından suçlandığını biliyorum," dedi Fausta ağır ağır. "Bir erkek tarafından değil, bir kadın tarafından... Hatta genç bir kız."

"Bu çok acı verici! Genç bir kız, bu talihsiz adamı ölüme ve belki de korkunç bir çileye teslim etme cesaretine nasıl sahip olabilir?"

"Evet haklısın, çünkü zavallı Fourcaud gerçekten işkence gördü, onu çarmıha gerdiler ve ölüme terk ettiler."

"Berbat! Berbat! diye fısıldadı Saïzuma, titreyerek. Bu kötü kalpli genç kız da aynı işkenceyi hak ediyor!"

"Değil mi?" diye irkilerek konuştu Fausta.

Çingene derin bir nefes aldı:

"Onu tanıdığınızı mı söylüyorsunuz?"

"Kesinlikle! Kendisi de bir kâfir ve yeri olmayan kızlardan biri. Çingeneleri takip eden bir tür şarkıcı, adı Violetta."

"Violetta!"

"Evet! Bu isim seni neden şaşırttı?"

"Talihsiz Fourcaud'u suçlayanın bu Violetta olduğunu mu söylüyorsunuz?"

"Eminim!"

"Ve onu çarmıhta öldüren o muydu?"

"Oydu! Ama görünüşe göre Violetta ismi sana yabancı değil gibi?"

"Onu tanıyorum," dedi Saïzuma karanlık bir şekilde. "Onunla yaşadım. Çünkü ben de bu çingene grubunu takip ettim. Şarkı söylüyordu. Falcılık yaparken şarkı söylemesini dinlemeyi çok severdim. Sesi kalbime ulaşmıştı. Bazen ona baktığımda ona sarılmak istiyordum ama o benden korkuyor gibiydi."

Fausta sessizce, "Daha doğrusu sapık bir yaratıktı," dedi. Hiçbir şeye ya da hiç kimseye acımayan kızlardan biri."

"Doğru," dedi Saïzuma içini çekerek, "kızımın velinimetini ihbar ettiği için sapık bir yaratık olmalı. Yeter, madam, onun hakkında konuşmayı bırakalım!"

"Ama yine de babalığını öldürerek kızını da felakete uğratan bu gammaz kızın çok acı bir cezaya çarptırılması lazım. Zaten kızın da bunları sana anlatacaktır ya."

"Kızımı muhakkak göreceğim, değil mi!"

"Elbette! Buradan ayrılmazsan birkaç günde kendisini göreceksin. Yalnız sana ne diyorsam onu yapmalısın."

"Ne isterseniz!" Saïzuma sevinçle haykırdı.

"Bu birkaç gün boyunca, ben Jeanne'i ararken, kimsenin seni görmemesi gerekiyor, anladın mı?"

"Gizleneceğim!"

"Ama nerede?"

Saïzuma gülümsedi. "Orada, dağın tepesinde, acıktığımda bana yemek veren, susadığımda su veren, geceleri onların yerinde uyumama izin veren iyi insanlar tanıyorum. Oraya gideceğim."

"Kızın Jeanne'i oraya getireceğim!"

"Gelin o zaman!" Saïzuma ışıl ışıl, başkalaşıma uğramış gözleriyle konuşuyordu, "Gelin de size bu insanların evlerini göstereyim dedi."

Çingene ileri atıldı, gedikten geçti, manastırın duvarlarını dolaştı ve sonunda Fausta'nın daha önce girdiği kulübeye geldi.

Fausta kendi kendine:

"Artık onları kimse elimden kurtaramaz!" dedi.

ON İKİNCİ BÖLÜM
KIZ

Léonore de Montaigues'in kulübesine doğrulduğunu gören Fausta manastırın kapısını çalmış ve manastır başrahibesinin yanına çıkmıştı. Başrahibe Claudine de Beauvilliers, süsünden, keyfinden başka bir şey düşünmeyen ve sefahati uğrunda bir kadının yapabileceği her türlü fedakârlığa her an hazır olan garip bir rahibeydi. İleride, Kral IV. Henri'nin metresi olan bu kadının Fausta'ya büyük bir hürmet beslediğine inanmak da pek safdillilik olurdu. Başrahibe para neredeyse ona âşıktı ve oraya saygı beslerdi. Fausta'dan da önemli miktarlarda para sızdıracağını biliyordu ve onun için Fausta'nın verdiği çeşitli bekçilik ve gardiyanlık gibi acayip ödevleri seve seve yapardı. Büyük komplodan haberdardı. Valois'nın ölüme mahkûm olduğunu ve Fransa'ya Guise dükünün hüküm süreceğini biliyordu. Serveti, Guise'nin ortaya çıkışından bugüne kadar çoğalmıştı. Fausta'nın Guise dükü üzerindeki kesin etkisini de biliyordu. Bu, gizemli Fausta'ya çok samimi bir saygı ve itaat göstermek için gerekenden daha fazlasıydı. Kendini Fausta'nın huzurunda bulduğunda duyduğu endişe, o ani samimiyet, o abartılı saygı bundandı.

Claudine himayesine bırakılan Violetta'yı iki yaşlı rahibenin muhafazasına terk etmişti. Bu iki rahibenin adı Mariange ve Philomène'di. Sonradan bu iki rahibenin manastıra iki serseri soktuklarını da duymamış değildi. Fakat manastıra erkeklerin girip çıkması olağan şeylerdendi. Onun için asıl önemli konu bu değildi. Claudine'in dimağını daima meşgul eden şey, manastırın, daha doğrusu kendisinin geliriydi. Nitekim Fausta geldiği sırada da bir sürü asilzade adı yazılı bir listeyi elinde evirip çeviriyor, bunlardan daha kafese konup para sızdırılacak kimlerin kaldığını araştırıyordu.

Fausta, Claudine'in pervasızlığını bilseydi, mahkûmun velayetini ona emanet etmezdi. Ancak Fausta, güçle donanmış herkes gibi,

hizmetkârlarının kendilerini ona adadığına inanıyordu.

Fausta odaya girince:

"Ne yapıyorsunuz?" diye sordu.

Claudine, Fausta'nın oturması için bir sandalye getirirken:

"Manastırın yıkık bütçesine bakıyorum madam!" cevabını verdi.

"Bütçeniz ne durumda bakalım?"

"Gökten kudret helvası yağmazsa manastırdakiler açlıktan ölmeye mahkûm madam!"

Fausta dindar ve hâkim bir tavırla:

"Tanrı kullarından vazgeçmez!" dedi.

"Evet, ama Musa peygamberin yere asasını vurup su fışkırttığı çağlarda değiliz. Manastır bütçesindeki açığı kapatacak çareyi bulamadıktan sonra."

"Bir yıllık masrafınız nedir?"

"Yirmi bin ekü madam! Buna karşılık iki bin ekü gelirimiz var!"

"Şu halde aradaki on sekiz bin ekülük açığı şimdiye kadar nasıl kapatıyordunuz?"

Claudine kahkahasını tutamadı. Fausta'nın ona o kadar ciddi bir şekilde sorduğu sorunun tek bir olası cevabı vardı. Yapamadı ve kendisiyle böyle konuşanın berrak, kararlı ve parlak bakışları altında hafifçe omuz silkmekle yetindi. Aynı anda gözü, yazmakta olduğu masaya geri fırlattığı listeye takıldı. Fausta bu bakışın yönünü gördü, kâğıdı eline aldı, göz gezindirdi, kâğıdı yavaşça masaya geri koydu ve usulca fısıldadı:

"Zavallı kadın!"

Bu acıma sözü, Claudine'in yanaklarını öfkeyle kızarttı.

"Madam," dedi Claudine, titreyen bir sesle göz kapaklarından iki damla yaş düşerken, "bu benim suçum mu?" Aniden durakladı, sonra doğrularak devam etti:

"Kilerci bana bu zavallı kızların akşam yemeği yemeyeceklerini söylemeye geldiğinde, manastırın mutfağındaki ocağın iki, bazen üç gün boyunca söndüğünü bildiğimden, Madam, etrafıma bakıyorum, mücevherlerden satabildiğimi satıyorum! Mösyö Guise uğ-

runda bu kadar fedakârlığa katlandım! Sonuç ne oldu? Hiç madam!"

"Tanrım! Siz adeta Valois'ya taraftar olmaya başlamışsınız!"

"Doğrusunu ararsanız madam, Valois olmuş, Guise olmuş, bizim için önemli değil. Biz yaşamak isteriz, o kadar!"

"Peki, ben şimdi size yirmi bin ekü verirsem..."

"Bu sefer de bizi kurtarmış olursunuz madam."

Claudine bu sözü gözleri ışıldayarak sevinç içinde söylemişti. Şu sözleri de hemen ilave etmekte gecikmedi:

"Karşılığında çok şey istenmezse madam!"

"Öyleyse dinleyin kızım! 22 Kasım'da bize emin bir adam gönderin. Size iki yüz bin ekü getirsin!"

Claudine yerinden sıçradı. Fausta gülümsedi:

"Evet, yanlış söylemedim! İki yüz bin ekü! Yalnız 21 Kasım'da yapacağım bir işte bana yardım edeceksiniz!"

"Ah madam! Emredin, ömrüm boyunca ne isterseniz yapayım!"

Fausta bir an durdu. Sonra:

"Hayır!" dedi. "Şimdi ondan bahsedecek değiliz! Zamanı gelince size anlatacağım! Şimdi bana elinizdeki iki kızdan Jeanne'ı çağırtır mısınız?"

Claudine gözleri kamaşmış bir halde yerinden fırladı. Bir iki dakika sonra Violetta ile birlikte manastırda mahpus tutulan Jeanne Fourcaud'u elinden tutarak içeriye getirdi.

Jeanne, Bastille Hapishanesi'nden Fausta tarafından çıkarıldığından beri burada bulunuyordu. Önce ablası Madeleine'i merak edip sormuş, Fausta'dan onun da kurtulduğu cevabını alınca ferahlamıştı. Fakat aradan geçen zaman içinde ablasını bir türlü görememişti. Ve o zamandan beri bekliyordu, bazen onu kurtaran bu yabancıyı büyük bir şükran duygusuyla düşünüyordu, bazen tam tersine sadece onu karışık bir korkuyla hatırlıyordu. Bu kadın kimdi? Ondan şüphelenemezdi. Kuşkusuz saraydan ona acıyan bir hanımdı. Şimdi yine Fausta'nın karşısına çıkınca kendisini tanıyamadı. Çünkü Fausta Bastille'e gittiği zaman yüzüne maske takmıştı.

Jeanne Fourcaud tir tir titriyordu. Fausta kızcağızı donuk bakışlarla seyretti, sonra mırıldandı:

"Evet, Belgodère'in kızı." Sonra sesini yükselterek sordu. "Beni tanımadınız mı?"

Jeanne Fourcaud hayır anlamında başını salladı. Fausta:

"Sizi Bastille'den ben çıkarmıştım!" dedi. Jeanne sevinçle haykırdı ve hemen Fausta'nın ellerine sarılarak öptü:

"Ah madam, size teşekkür edebildiğime o kadar memnunum ki. Sizi bir dakika unutmadım. Fakat ablam Madeleine'e ne olduğundan da hâlâ haberim yok!"

Bu soru en yüreksiz insanı bile şaşırtacak kadar müthişti. Fausta da Madeleine'in ateşler üstünde sallanan, alevlerin yaladığı çıplak vücudunu bir an için gözlerinin önünde görmedi değil. Fakat hemen arkasından da Violetta'nın Pardaillan tarafından kurtarılıp kaçırılışını hatırladı. Bu hatırlayış, hiddetini kabarttıysa da Jeanne'a da şöyle bir cevap vermeyi ihmal etmedi:

"Ablanızı tekrar göreceksiniz!"

"Sahi mi? Yakında mı?"

"Pek yakında sanırım. Fakat ben bugün sizinle başka bir şey konuşmak istiyorum. Babanızı hatırlıyor musunuz?"

"Hatırlamaz olur muyum madam?"

"Peki annenizi?"

Jeanne Fourcaud bir an durdu. Sonra mırıldandı:

"Annemi mi? Annem beni dünyaya getirdikten az bir zaman sonra ölmüş madam! Ben onu hiç hatırlamam. Madeleine onu daha iyi tanır!"

"Peki, Madeleine annenizi nasıl anlatırdı? Nasıl bir kadınmış?"

"Çok güzelmiş madam!"

"Mavi gözlü mü imiş?"

Genç kız hayret içinde:

"Evet!" dedi.

"Gayet gür ve uzun sarı saçları varmış, değil mi?"

"Tıpkı ablamın anlattığı gibi madam. Yoksa siz annemi tanır mıydınız?"

Fausta sadece, "Tanırım!" dedi.

"Nasıl olur madam? Siz sanki annem yıllarca önce ölmemiş gibi konuşuyorsunuz."

Fausta bu soruyu savuşturdu:

"Babanız size hiç annenizden bahseder miydi kızım?" diye sordu.

"Hiç bahsetmezdi madam!"

Fausta durumun kurduğu plana bu derece uymasından duyduğu sevinci zorlukla gizledi:

"Babanız size neden annenizden hiç bahsetmezdi bilir misiniz? Çünkü anneniz ölmemiş, kaybolmuştu."

Jeanne inanamadığını gösterir bir tarzda başını salladı. Fausta:

"Bunda inanılmayacak bir şey yok!" dedi. "Farz edin ki anneniz hastalanmış, çıldırmış!"

Jeanne hayretinden ve heyecanından titremeye başlamıştı. Fausta sözlerine kuvvet vererek devam etti:

"Babanız onu tedavi ettirmek için çok uğraşmış fakat muvaffak olamamıştı. Sonra bir gün, bir buhran esnasında anneniz ortadan kayboldu. Mösyö Fourcaud kendisini çok aradıysa da bulamadı. Tabii sizleri de onun ölmüş olduğuna inandırmaktan başka bir şey elinden gelmedi."

Jeanne kekeliyordu:

"Ah madam! Nasıl olur? Bu dedikleriniz sahi mi madam? Şimdi ben delireceğim galiba."

"Hepsi doğru kızım!"

Titreyen dizleri Jeanne'ı tutmamış, genç kız diz çökmüştü. Hüngür hüngür ağlıyordu. Claudine de Beauvilliers, Fausta'nın bu işten ne gibi bir çıkarı olduğunu anlamadan seyrediyordu. Aklı fikri hep kendisine vadedilen iki yüz bin eküdeydi.

Bu sırada Fausta, Jeanne Fourcaud'ya doğru eğildi:

"Ağlamayın çocuğum!" dedi. "Babanızı kaybettiniz ama onun yerine annenize kavuşacaksınız! Ne yazık ki anneniz henüz iyileşemedi. Fakat ben sizi onun yanına götüreceğim ve onu siz iyi edeceksiniz!"

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DÜŞLER ÜLKESİNDE GEÇEN ÖMRÜN SONU

Böylece birkaç gün daha geçti ve Fausta'nın bütün düşmanlarını, daha doğrusu yolundaki bütün engelleri bir gün sonra mahvedeceği 21 Kasım geldi çattı.

Pardaillan'la Angoulême dükünü Maurevert getirecekti ve bunlar Guise'in adamları tarafından öldürüleceklerdi. Fausta saat on birde Guise düküne şövalyeyle arkadaşının Montmartre Manastırı'nda bulunduklarını haber verecekti. Guise'in silahşorları hemen aynı saatte manastıra varacaklar ve iki maceracıyı gürültüsüzce temizleyeceklerdi.

Fausta işini sıkı tutuyordu. Guise düküne daha önce haber veremezdi. Çünkü daha önce haber verirse o sırada Violetta henüz öldürülmemiş olacak ve çingene kızına deli gibi âşık olan Guise büyük bir ihtimalle onu kurtarmaya gayret edecekti.

Violetta'nın idamı da saat onda, ana ve babasının gözleri önünde yapılacaktı. Fausta bu ölümün Farnèse'le Léonore'u da öldüreceğinden emindi.

Bu sabah, manastırın başrahibesiyle birlikte harıl harıl tertibat alıyordu. Saat onda Violetta'ya işkence edileceğine göre Farnèse bu manzara karşısında ölmezse onun öbür dünyaya göçmesine ayrıca yardım edilecekti.

Pardaillan'la Charles d'Angoulême'in öldürülmeleri daha sonra, saat on ikide Maurevert önderliğinde vuku bulacaktı. Violetta'nın ölümüne üzülecek olan Guise'i avutmanın o kadar güç bir şey olmadığına emindi.

Bütün bu olaylar olup bittikten sonra Blois'ya saldırılacak, III. Henri öldürülecek, Guise kral olacak, Kutlu Birlik başarıya ulaşacak, Alexandre Farnèse Fransa'ya girecek ve hemen İtalya üzerine

yürünerek Papa V. Sixtus mağlup edildikten sonra Fausta'nın bütün Hristiyanlık âlemine hâkimiyeti tam olacaktı!

Fausta'nın bütün bu işleri ne kadar ihtimamla tasarladığı ve bu kadar önemli tarihi olayların basit bir çingene kızının ölümüne ne şekilde bağlandığı gerçekten akıl almayacak şeylerdir. Ne çare ki şimdiye kadar görüldüğü gibi hepsi de doğrudur.

Artık hiçbir şey ne Violetta'yı ne Kardinal'i ne de Pardaillan'ı kurtarabilirdi.

Montmartre Manastırı'ndaki hazırlıklara bir göz atmak için işe 20 Kasım'dan başlamalıyız.

Picouic'le Croasse o gün bir sürü işçinin manastırın sebze bostanına girdiğini görerek hayret ettiler. Öte yandan mahpus kızlardan biri de birkaç gündür ortadan kaybolmuştu. Ne Picouic ne de Croasse, Jeanne Fourcaud'nun Fausta tarafından alınıp götürüldüğünü bilemedikleri için bu kayboluşa da şaşmışlardı. Muhtemelen Saïzuma'ya götürülmüştü. Zaten bu iş onlar için o kadar önemli değildi.

Asıl iş Violetta'daydı. Bu kızı göz hapsine almakla hem Rahibe Mariange'a yaranıyorlardı, hem de kendi çıkarlarına bakmanın bir çaresini kolluyorlardı. Mariange iki arkadaşın bu sadakatlerinin hakiki sebebini bilmiş olsaydı şüphesiz her ikisini de sepetlerdi.

Picouic, Violetta'nın bir hazine değerinde olduğunu hiç ağzından eksik etmiyordu. Çünkü kızı Pardaillan'a veya kendisini harıl harıl aramakta olduklarını sandıkları akrabalarına teslim ederse adamakıllı para kopartacağından emindi. Her zamanki gibi basit, safdilce fakat buna rağmen kurnazca bir plan kurmuştu.

Bari bu işte acele etseydi hiç değilse bilmeden Violetta'ya da büyük bir hizmette bulunmuş olurdu. Halbuki bir türlü rahatını bozmuyor, bu yeryüzü cennetinde bol bol yiyip içerek geçecek günlerin nasıl olsa sayılı olduğunu bildiği için bugünleri mümkün mertebe uzatmaya gayret ediyordu. Croasse'ın sevgilisi kart Philomène yiyecek namına ne bulursa önlerine yığıyordu. Picouic böyle nimeti ayağıyla teper miydi! Habire karnını şişirmekten başka bir şey düşündüğü yoktu.

Croasse'a gelince, tam bir saadet içinde yüzüyordu. Çünkü Philomène ona daha iltimaslı davranıyordu. Arkadaşından daha obur oluşu da Philomène'in gözlerinde bir meziyet haline gelmişti.

Rahibe Philomène, her gece yüreği çarparak Croasse'ın yatmakta olduğu yere gelir, kapıyı usulca vururdu. Croasse kapıyı aralar, Philomène'nin elinde bir şişe şarap görürse açar, görmezse kanadı şakkadak yüzüne kapatırdı. Kapıyı açmakla hem midesini şarap şişesine, hem de gönlünü Philomène'nin muhabbetine açmış olurdu. Buna düpedüz muhabbet dolandırıcılığı derlerdi, ama Croasse'ın bu çeşit üzüntüleri akıl edecek hali yoktu. Zaten Philomène de sevgisinin ancak bir şişe şarapla sökeceğini anladıktan sonra harikalar yaratmaya başlamış, başrahibenin şarap mahzenini soyup soğana çevirmişti. Croasse böyle beslendikçe günden güne şişiyor, yüzü kanlanıyor, adamakıllı göbekleniyordu. Picouic:

"Sen bu göbekle duvarın yarığından geçip buradan çıkamayacaksın galiba!" diyordu.

Croasse'a göre buradan çıkmaya ne lüzum vardı! Zorla kovarlarsa o zaman duvarı bir parça daha yıkarak deliği genişletirlerdi, olup biterdi! Picouic'in içi rahat değildi. Bu kart rahibenin Croasse'a olan tutkusu hep aynı kalmayacaktı. Elbet zamanla azalmaya başlayacaktı. Bir gün buradan kovulacaklarından emindi. Tekrar sefalet yaşayacakları, maceradan maceraya atılacakları günler geri gelecekti. Fakat Croasse:

"Ne olursa olsun," diyordu. "Küçük kızı buradan almadan bir yere gitmeyiz! Onu da aldık mıydı, değil açlıktan kurtulmak, zengin bile olduk demektir."

Fakat 21 Kasım sabahı, bir gün önce bahçeye girmiş olan işçilerin hanl hanl her tarafı tamir ettiklerini, deliği deşiği kapattıklarını görünce ikisinde de şafak attı. Uzaktan uzağa ve kendilerini göstermeden bu çalışmaları seyrederken Croasse:

"Bizi buraya hapsedecekler galiba!" dedi.

İkisi de yüzükoyun otlara yatarak kendilerini iyice gözden sakladılar ve ortalığı kolaçan etmeye koyuldular.

Manastır duvarları bütün diğer manastırlarda olduğu gibi surlar kadar yüksekti, bunları merdivenle bile aşmak mümkün değildi. Kendileri aşabilseler bile Violetta'yı nasıl kaçıracaklardı?

İş bu kadarla kalsa yine iyi. Birdenbire Violetta'nın kapalı bulunduğu köşke mızraklı on kişinin gitmekte olduğunu görünce büsbütün heyecanlandılar. Bu altı adamdan ikisi tahta perdenin kapısında

nöbete durdu. Öteki ikisi yüz adım kadar ileride yer aldı. Geriye kalanlar de tam köşkün kapısına dikildi.

Picouic bu durumu görünce sapsarı kesildi. Manastırda olağanüstü bir şeyler dönmeye başladığını düşünmemeye imkân yoktu. Bunların altından ne çıkacaktı acaba? Picouic düşünüyor taşınıyor:

"Pek iyi bir alamet değil ama hayırlısı," diyordu. O gün akşama kadar Picouic'in korkularına hak verdirecek başka bir olay geçmedi. Fakat akşama doğru bahçede daha sık birtakım gelip gitmeler başladı. Philomène'le Mariange da ortadan kaybolmuşlardı. Acaba nereye gitmişlerdi? Picouic neredeyse merakından çatlayacaktı. Croasse'a gelince adeta mahzunlaşmıştı. Picouic:

"Korkuyorsun galiba!" diye sordu.

Croasse arkadaşının yüzüne aptal aptal bakındı:

"Yooo! Ne münasebet! Karnım aç!"

Kendilerine harıl harıl yiyecek taşıyan iki kart sevgili de ortadan kaybolduktan sonra burada kısa zamanda açlıktan yine bir deri bir kemiğe dönecekleri muhakkaktı. Üstelik buradan çıkabilecekleri de gittikçe daha şüpheli bir hal almaya başlıyordu. Croasse arkadaşının kendisine sorduğu vakte kadar açlığından başka bir şey düşünmemişti. Birdenbire durumun kötülüğünü de kavradı. Beti benzi kül gibi kesildi ve dişleri birbirine çarparak:

"Neden korkayım?" dedi. "Cesur olduğumu anladığımdan beri korku nedir bilmez oldum!"

Picouic saklamadı:

"Ben korkuyorum azizim!" dedi. "Onun için sen burada bekle! Ben gidip şu köşkün ve duvar yıkıntısının yanında ne olup bittiğine bakayım."

Arkadaşını korku içinde bırakarak gitti. Croasse'a gelince sokulup saklanacak bir delik bulmak için etrafına bakındıysa da hiçbir yer bulamadı. Tahta perdeyle çevrili yeri şimdi silahlı adamlar koruyordu. Sağında manastır vardı. O binadan büsbütün korkardı. Köşkte ise birtakım işçiler harıl harıl çalışıyorlardı. Croasse dehşetle inleyerek otlara uzandı ve sopa yemeye hazır bir tavır aldı.

Picouic ise ağaçtan ağaca sinerek köşke yaklaşmıştı. İhtiyatla köşkün çevresini dolaştı. Gözlerinin önünde garip bir manzara gördü:

Yirmi kadar işçi manastır başrahibesi Claudine de Beauvilliers'nin emri altında önemli olduğu anlaşılan bir işle uğraşıyorlardı. Picouic kendi kendine, "Burada herhalde bir dinî ayin yapılacak, ona hazırlanıyorlar," diye söylendi.

Köşkün arkasında bir yanı köşke, öbür ucu da manastırın duvarına bitişik oldukça büyük bir alan vardı. Burası manastırın mezarlığıydı.

Köşkün arka kapısı doğrudan doğruya buraya açılıyor ve köşkten çıkanlar hemen manastır selvilerinin karanlık gölgesine giriyorlardı. Bu köşk aslında bu mezarlığa yapılmış bir yapının giriş yeriydi. Fakat o yapı şimdi yıkılmıştı ve ayakta kalan bir iki duvarla sütundan bu binanın bir kilise olduğu belli oluyordu. Picouic bu sütunlar arasında üstü mermer döşeli yüksek bir set gördü ve buranın vaktiyle mihrap olarak yapıldığını anladı.

Çalışan işçilerden bir kısmı ötede beride bitmiş otları yoluyordu. Diğer bir kısmı mermer mihrabın basamaklarını ve mermer bir kanepeyi bol suyla yıkayıp temizliyordu. Bu kanepe oymalı ve çok süslü yapılmıştı. Birkaç işçi de kanepeye büyük bir gölgelik kurmakla meşguldü. Gölgeliğin ön tentesinde papanın arması olan anahtarla tacı gören Picouic çok hayret etti. Acaba bu kanepeye kim oturacaktı, papa mı?

Bu sırada Claudine de Beauvilliers'nin birkaç işçiyi:

"Şimdi mezarlığa gidelim!" diye çağırdığını görerek büsbütün hayret etti.

Hava iyice kararmıştı. İşçiler, meşaleler yakmış, onların ışığında çalışıyorlardı. Bu çalışmak da garip bir şeydi. Teker teker mezardan mezara gidiyor, eğiliyor, kalkıyorlardı. Picouic:

"Taşların üstünde bitmiş ne kadar sonbahar çiçeği varsa hepsini yoluyorlar!" diye söylendi. "Halbuki hepsi de soluk renkli çiçekler. Ne işe yarayacaklar sanki?"

Tabii Picouic bu çiçeklerin ne işe yarayabileceğini kestiremezdi. Bunun gibi mezarlığın ortasında bulunan gayet iri ve yağmurdan adamakıllı yosunlanmış tahta haçın da neden yerinden çıkarıldığını anlayamadı. Fakat çok geçmeden bu haçın temizlenmiş olan meydana götürüldüğünü ve mermer kanepenin birkaç adım uzağında kazılan bir yere dikildiğini görünce işi anlar gibi oldu. Haçın bu

kadar sağlam dikilmesine itina gösterilişi bu haça ağır bir şeyin bağlanacağını, hatta bu şeyin debeleneceğini ispat ediyordu. Bu şey de olsa olsa... Picouic burasını kendi kendine itirafa hile cesaret edemiyordu. Bir insan olabilirdi. Demek burada birisini haça gereceklerdi.

Bu düşünce Picouic'in sırtından buz gibi terlerin akmasına sebep oldu.

Orada öyle kalakaldığı sırada işçiler işlerini bitirip çekildiler ve manastır başrahibesi de dairesine yollandı.

Picouic mermer kanepeye, mihraba dikilip üstüne çiçeklerden bir çelenk geçirilen haça bakarak bir süre daha olduğu yerde mıhlı gibi kaldı. Tekrar kendi kendine:

"Acaba kimi çarmıha gerecekler?" diye sordu. Sonra, birden bu "kim"in Violetta olma ihtimaliyle titredi. Hızla yerinden fırladı. Croasse'ın yanına koştu ve arkadaşını dürttü. Öteki, dayak sırasının geldiğini sanmış, inlemeye başlamıştı. Lakin Picouic:

"Kaçalım! Durmayalım!" deyince arkadaşının sesini tanıdı. Doğruldu:

"Kaçalım mı? Gün doğuncaya kadar kalsak olmaz mı?"

"Hayır, hayır! Bir dakika durmaya gelmez!"

Sonra, başını Violetta'nın hapsedildiği köşke çevirdi. Köşkte ışıklar yanıyordu. Silahlı nöbetçiler de ay ışığında pekâlâ seçiliyorlardı. Picouic:

"Acaba?" dedi. "Sakın bu hazırlıklar ona olmasın?"

Croasse'ı elinden çeke çeke bir duvara kadar sürükledi:

"Sırtını şu duvara daya da şuraya tırmanmama yardım et!" dedi. "Enine geliştin ama Tanrı'ya şükürler olsun boyundan kaybetmedin. Omuzuna basıp duvarın üstüne çıkar, sonra da seni yukarıya çekerim!"

Croasse duvara dayandı. Picouic onun önce dizine sonra omuzuna bastı ve nihayet duvarın tepesine çıkınca bu sefer de Croasse seslendi:

"Haydi ellerimi uzatıyorum! Şimdi de beni çek bakalım!"

Picouic duvarın üstüne oturmuştu:

"Tabii tabii!" dedi. "Seni çekeyim diye bir de tekrar bahçeye mi

yuvarlanayım iki gözüm? Sen de kendine kaçacak bir delik ara. Ama sakın korkma! Muhakkak gelip seni de kurtarırım!"

Ve arkadaşını korkusundan yarı ölü bir halde bırakarak duvardan atlayıp tepeden aşağıya doğru hızla inmeye başladı.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
MÖSYÖ PERETTI

Montmartre Manastırı'nda bu işlerin olduğu akşam güneşin son ışıklarının daha kaybolmadığı bir sırada Porte–Neuve'den geçen bir atlı, vaktiyle okuyucularımızı da götürmüş olduğumuz Saint–Roch tepesindeki değirmene yönelmişti. Orası uzun bir süredir terk edilmiş bir haldeydi. Ne değirmenin kanatları dönüyor ne de herhangi bir ışık sızıyordu. Atlı, Saint–Roch tepesinin dibine varınca atından indi. Hayvanı yularından bir ağaca bağladı ve değirmene doğru yavaş yavaş çıkmaya başladı. Epey yürüdükten sonra tepeden bir ses:

"Dur!" diye bağırdı.

Çitlerin arasından bir elinde hançer, bir elinde tabanca, bir adam fırlayarak silahının namlusunu yolcuya dikti. Beriki bu halden hiç telaşlanmadı, elini kaldırdı, parmağındaki altın halkayı gösterince nöbetçi saygılı bir tavır takınarak:

"Buyurun, geçin!" dedi.

Yolcu değirmene ulaşıncaya kadar birkaç defa gizlenmiş nöbetçiler tarafından durdurulduysa da her defasında esrarengiz yüzük sayesinde kendisine yol verildi ve nihayet değirmene ulaştı. Kendisini orada bol ışıklı bir odaya aldılar. Halbuki dışarıdan bakıldığı zaman değirmende en ufak bir ışık bile görünmüyordu. Çünkü bütün pencerelerin kepenkleri sımsıkı kapatılmıştı.

Adam, ışıklı odaya girince yüzü belli oldu. Bu, Fausta'nın yardımcılarından ve Farnèse'in ayrılışından sonra hiyerarşik bir düzenin getirilerinden dolayı onun yerine geçen Kardinal Rovenni'ydi. Fausta'nın konağında, Farnèse ve Claude Usta aleyhine verilen idam hükmünü okuyan da kendisiydi. Şimdi ise rahip elbisesini çıkarmış, harbe giden savaşçı bir asilzade kılığına bürünmüştü.

Girdiği odada çok zayıf bir ihtiyar geniş bir koltuğa oturmuş, bir sürü yastık arasına gömülmüştü. Vücudu ikiye bükülmüş, rengi

solmuş, şiddetli bir surette öksürüyor, hasılı her bakımdan ömrünün sonuna yaklaşmış bir adam olduğu anlaşılıyordu. Kardinal Rovenni koltuğun yanına yaklaşıp diz çöktü:

"Kutlu peder! Kutsal emrinizi alınca koştum geldim!" dedi.

İhtiyar gayet zayıf bir sesle söylendi:

"Kalkın Rovenni! Sizinle iki ahbap gibi konuşalım. Burada papa yok. Karşınızdaki eski dostunuz Peretti'den başkası değil!"

Ölüm halindeymiş gibi görünen bu adam, vaktiyle yine bu odada Şövalye Pardaillan'la konuşan ve şövalyeye bir yüzük hediye eden değirmenci Peretti, yani Papa V. Sixtus'du. Kardinal Rovenni, papanın verdiği samimi emirle bir sandalyeye oturunca Peretti sözüne devam etti:

"Evet! Ben Peretti'yim. Sadece Peretti! Ah, ne olurdu, sadece Peretti olarak kalsaydım. Yükselmek istedim ama papalık tacı beni ezdi, bu hale getirdi. Mümkün olsa da bu yükten kurtulsam. Halbuki pek çok kaldım. Galiba papa olarak ölüp gideceğim!"

Rovenni karşısındakini dikkatle süzdü. Sonra:

"Umarım daha uzun zaman başımızdan eksik olmaz, kilise hizmetlerinize devam buyurursunuz!" dedi.

Bu sözleri söylüyordu ama ihtiyarın haline baktıkça söylediklerine kendisinin de inanacağı gelmiyordu. Papa V. Sixtus omuz silkti:

"Altı ay! Yalnız altı ay Rovenni. Önümde ancak bu kadarlık bir ömrüm var! Halbuki görülecek işler o kadar çok ki. Sizin girmiş olduğun o gizli kurul bir yandan."

"Kutlu peder!"

"Hayır. Bunu yüzünüze vurmak için söylemiyorum. Siz de, arkadaşlarınız da bu işi benim hatam yüzünden yaptınız. Biraz sert davrandım. İyi yapıyorum sandım. Neyse bu konuyu kapatalım. Siz nihayet dönüp dolaşıp yine kürkçü dükkânına geldiniz. Sizin gibi, şeytanın aldattıkları da teker teker bize geliyor. Tanrı'ya şükürler olsun. Bir gün Tanrı'nın huzuruna çıktığım vakit kilise işlerini gayet dikkatli ve becerikli birine bıraktığımı söyleyebileceğim!"

Rovenni yüreğinin içine kadar titreyerek safi dikkat kesildi. Sixtus sözüne devamla:

"Benden sonra Papa olacak kimse..." derken şiddetli bir öksürük nöbetine kapıldı. Rovenni telaşlandıysa da öksürük bitti ve papa:

"Bak görüyorsunuz!" dedi. "Altı ay demiştim ya. O bile fazla. Neyse, asıl mesele onda değil. Ölmeden önce şu gizli kurulu dağıtmak ve yerime bu mevkiye yaraşacak birini bulmak zorundayım!"

Papa, Rovenni'ye dikkatle bakarak:

"Yerime geçecek kimseyi herhalde tanırsınız," dedi. "Sizin en aziz dostunuzdur. Çünkü bir insanın en aziz dostu yine kendisidir."

Rovenni sevincinden sarardı:

"Ama kutlu peder!"

"Susun! Kendi yerime sizi tayin ettiğimi apaçık söyledim mi? Yalnız, sizin en aziz dostunuzdur dedim, o kadar."

Rovenni'nin elleri titriyor, dili dolaşıyordu:

"Böyle bir mevkinin haddim olmadığını bilirim efendim!" dedi.

Sixtus sordu:

"Neden? Bana ihanet ettiğiniz için mi? Halbuki bence sizin o hareketiniz metin bir adam olduğunuzu ispat eder. Ben metin adamları severim. Zaten çok gecikmeden yine kilisenin af kucağına sığındınız ya! Bu da bir mazhariyettir. Bu meseleden bir iki ay sonra bahsederiz. Lakin daha şimdiden papalığa layık olmadığınızı söylemenizi menederim. Siz hainlerle gezerken kuzularımı ben muhafaza ettim, ne olacak?"

Rovenni kızarıyor, bozarıyor, sararıp soluyordu.

Papa:

"Benim yerime geçecek kimse, şeytanın yoluma çıkardığı düşmanımı yenmeme yardımı dokunacak kimsedir. Bu işte de size çok güveniyorum Rovenni!" dedi.

Rovenni artık tamamen ümit içinde yüzüyordu. Sevindiğini belli etmemek için gayet sakin duruyordu. Papa:

"O kadın benim nerede olduğumu biliyor mu?" diye sordu.

"Sizi İtalya'da sanıyor efendim! Sizin Navarre kralıyla konuştuğunuzu da biliyor!"

"Navarre kralıyla ha? Şu Protestan'la. Eh... Herif Protestan ama

dininden dönecek, yine Katolik olacak. Ben de onu Fransa tahtına oturtacağım ve böylece Fransa'daki dinsizliğe de köklü bir sille yerleştirmiş olacağım! Çünkü o Katolik olursa aforozumdan kurtulmuş olur!"

Rovenni hayret içimle:

"Çok derin düşünceleriniz ve uzak görüşleriniz var!" dedi.

Sixtus yine omuz silkti ve korkunç gülümseyişiyle:

"İnsanlar domuz sürülerine benzer. Onları geceleri ağıla sokmak için kendilerine bol küspe göstermeli. Benim için artık akşam oluyor. Yatmadan önce sürüyü ağıla sokmam lazım Rovenni. Şimdi bunu bırakalım. Demek benim Fransa'dan çıkmadığımı bilmiyor, öyle mi?"

"Sizi Roma'da sanıyor efendim!"

"Evet, güzel! Siz geçen sefer bir şey söylemiştiniz. Bugünlerde elimize uygun bir fırsat geçecek mi diyordunuz neydi? Artık hafızam pek geriledi de. Unutuveriyorum!"

Peretti tekrar uzun uzun öksürdü. Rovenni:

"Evet kutlu peder!" dedi. "Bugünlerde Fransa'da ne kadar aleyhimize ayaklanmış fesatçı varsa hepsi bir araya toplanacaklar!"

"Yani III. Henri aleyhine dalavere çevirenler mi?"

"Evet efendim. Toplanıp yine o cehennem sahnelerinden birini yaşatacaklar. Fausta'nın maiyetindekileri tesir altında bırakmak için bu çeşit tiyatro sahnelerine pek önem verdiğini bilirsiniz elbette."

Peretti kurnaz bakışlarını karşısındakine dikti:

"Bu, insan idaresinde çok önemli bir noktadır. İnsanlara böyle şaşaalı şeyler, korkunç ve müthiş olaylar göstermek lazım. Ben bunu çok ihmal ettim. Siz papa olduğunuz zaman bu noktaları unutmamalısınız Rovenni!"

Kardinal tekrar sarardı, ellerini ovuşturarak:

"Kutlu efendimiz yine mühim bir söz söylediler," dedi.

"Ağzımdan kaçtı! Fakat bir daha söylemem! Siz hiçbir şey söylemedim farz edin. Ne diyordunuz bakayım?"

"Bu fevkalade olaydan istifade edelim diyordum."

Peretti'nin gözünde bir ışık belirdi:

"Ya Guise dükü ne olacak?"

"Guise de maiyetiyle beraber bu törende hazır bulunacak. Ona tam zamanında haber verilecek. Hem kim haber verecek biliyor musunuz efendim? Ben!"

Papa anlamamış gibi davrandı:

"Sonra?"

"Ben de tabii haber vermeyeceğim. Bu suretle kurulan plan suya düşecek!"

Papa V. Sixtus kollarını göğe kaldırdı:

"Ulu Tanrım! Bu iyi kalpli, bu muhterem Rovenni'yi tekrar kiliseye ve şu aciz uşağına kazandırmakla bizi büyük bir saadete kavuşturdun!" dedi. "Papalık tacı şu asil başa ne yakışacak?"

Bir yandan da içinden, "Ah, ikiyüzlü, alçak, hain, soysuz herif!" diye düşünüyordu. Rovenni bu düşünceleri fark edemezdi:

"Fakat," dedi, "Mesele kutlu pederimizin böyle bir harekete girişecek halde bulunup bulunmayacaklarındadır."

"Ondan hiç çekinmeyin azizim! Tanrı bir mucize göstererek bana sıhhat ve kudret verir! Zaten böyle bir işe girişecek kadar silahlı adamım ve yardımcım da var!"

"Kutlu pederimiz şurasını da bilmelidirler ki o fesatçılardan çoğu, yaptıkları işten pişmanlık getirmiş bulunuyorlar. Sizden birkaç söz duyunca hepsi tekrar bizden tarafa olacaktır."

"Mükemmel azizim, mükemmel. Bu toplantı nerede oluyor? Paris'te mi?"

"Çok şükür orada değil. Paris'ten epey uzak ve Guise taraftarlarının ulaşamayacakları bir yerde. Montmartre Manastırı'nda!"

"Vay! Bu da mükemmel! Manastıra evvelden birini gönderirim. Talimatımı ondan öğrenirsiniz. Onun da oraya serbestçe girmesinin icabına bakarsınız!"

"Kendisini nasıl tanıyacağız efendimiz?"

"Parmağında size vermiş olduğum yüzüğün bir eşi vardır. Bu toplantı hangi gün oluyor Rovenni?"

"Zaten ben de size onu haber vermeye gelmiştim efendim. Yarın sabah saat ona doğru Montmartre Manastırı'na gelirseniz bütün fesatçıları o şeytan kadının çevresinde bulursunuz!"

Rovenni ayağa kalkmıştı:

"Ben ve hizmetinize yeniden girmek isteyen arkadaşlarım da orada sizi bekleyelim mi?" dedi.

"Evet! Diyorum ya... Tanrı bir mucizeyle beni tekrar canlandırır!"

"O halde sizi bekliyoruz kutlu peder! Evvela göndereceğiniz yüzüklü kimseyi de göreceğiz!"

"Evet! Ona da tıpkı bana imiş gibi itaat edeceksiniz!"

Kardinal Rovenni diz çöküp papa tarafından bir el işaretiyle kutlandıktan sonra değirmenden çıktı. Saint–Roch tepesinin dibinde bıraktığı atına atladı ve Porte–Neuve'e doğru yola koyulurken geri dönüp tepede kalan değirmene baktı:

"İki aya varmaz papa oluyorum!" diye düşündü. "Kendisinin daha altı ay yaşayacağını sanıyor. O kadar yaşaması için sahiden mucize lazım. Mucizeler çağı geçeli çok oldu halbuki."

Kardinal Rovenni biraz sonra Paris kapısını açtırmış ve şehrin içinde kaybolmuştu.

Mösyö Peretti'ye gelince, Rovenni odadan çıkar çıkmaz dikilmiş, dinç bir adam olmuş, sonra yerinden kalkarak söylenmişti:

"Şu insanlar ne saf mahluklar! Bunları aldatmak ne kadar kolay! Ufacık bir vaatle Tanrı'ya bile ihanet ederler. Sen papa olacaksın ha hain oğlu hain! Altı ay ha! Hele altı yıl geçsin bir kere bakalım! Sizi gidi hainler sizi. Hele hepinizi bir kere Roma'ya toplayayım. Her birinizi şanınıza layık törenlerle gömeceğim, hiç merak etmeyin haydutlar sizi."

Papa gümüş bir çıngırağı çalarak en sadık adamı olan Cajetan'ı çağırdı. Bu adamı bir kere de Catherine de Médicis'nin konağında görmüştük. Daha çıngırak sesinin yankısı kaybolmadan adam gelmişti. Papa:

"Elimizde silahlı ne kadar adam var?" diye sordu.

"Yirmi. Uşakları da silahlandırırsak otuz beş eder!"

"Yirmi kişi yeter! Yarın benimle harekete hazır olsunlar. Sana gelince Cajetan, belki ucunda ölüm olan bir görevi başaracaksın!"

"Canım, Tanrı'ya ve emirlerine hazırdır."

"Güzel! Yarın benden önce gidecek ve sana tarif edeceğim yere gireceksin! Bir kadını Tanrı'nın ve benim adıma tevkif edeceksin!"

Cajetan soğukkanlılıkla:

"Pekâlâ, tevkif ederim!" dedi. "Bu kadın kim efendimiz?"

"Fausta!"

ON BEŞİNCİ BÖLÜM
21 KASIM 1588

Saat sabahın sekiziydi. Prens Farnèse, Grève Meydanı'ndaki evinde Fausta'nın göndereceği adamı bekliyordu. Cellat Claude Usta da giyinmiş, omuzlarına bir seyahat pelerini atmış, harekete hazırlanmıştı. Belindeki kemere içi müthiş bir zehir dolu küçük bir şişe yerleştirmişti ve sık sık bu şişeyi okşayarak şöyle düşünüyordu:

"Ben dünyada fenalık olarak ne yaptım? Babam ve büyük babam cellat idiyse ve bu mesleği bana da devrettilerse benim bunda ne suçum var? Ben, o küçük kızın masum tebessümleri bana insan öldürmenin kötü bir şey olduğunu anlattığı vakit derhal istifamı verdim ve işten çekilmedim mi? Ne yazık ki üstümden cellatlık lekesini atamadım. Eğer Angoulême dükü benim bir cellat olduğumu öğrenirse hiç şüphesiz Violetta'yı da benden soğutacaktır. Fakat ben onların birbirlerine kavuştuklarını gördükten sonra ölürsem Violetta'nın saadeti lekelenmeyecektir. Onlar birbirlerine kavuşunca sen vazifeni yapacaksın küçük şişe!"

Ve küçük zehir şişesini elinde evirip çeviriyordu.

Kardinal Farnèse de içinde zaman zaman birçok korkunç olayın geçtiği Grève Meydanı'na dalgın ve mesut bakıyordu. Artık hiçbir üzüntüsü yoktu. Birazdan sevgilisi Léonore ile kızı Violetta'ya kavuşacak ve onlarla birlikte İtalya'ya hareket edeceklerdi.

Fausta'nın önerdiği gibi kuşandığı kırmızı cübbeye, taktığı kardinal nişanına hilebaz bir şekilde gülüyordu. Artık bunları giymesine gerek kalmayacaktı. Artık rahipler sınıfından da çıkacaktı. Artık Parma ve Modena piskoposu olmayacaktı. O da diğer insanlar gibi sevecek, mesut olacak ve baba olmanın zevkini tadacaktı.

Gökyüzü oldukça açıktı. Biraz soğuk bir yel Seine Nehri'nin etrafındaki kavak ağaçlarını sakin sakin titretiyordu. Sanki doğa insanlara son kez bir ziyafet vermek istiyor gibiydi o gün. Nefis sonbahar

sabahlarından biriydi. Kardinal Farnèse'e cenneti andıran o günün başlangıcı, onun mutlu bir hayata dönüşünü kutlar gibiydi...

İki adam, kaderin aynı darbesiyle karşılaşıyordu. Biri bu darbe sayesinde mutluluğa daha fazla yaklaşırken, diğeri ise bu darbe yüzünden ölüme yaklaşıyordu.

Kardinal birdenbire ayaklandı. Dışarıdan bir araba sesi geliyordu. Sevinçten titreyerek:

"Bizi götürmeye geldiler!" dedi.

Birkaç saniye sonra meydana inmişlerdi. Arabayla gelen adam Farnèse'e bir pusula uzattı. Kâğıtta:

"Bu kâğıdı getireni takip edin ve diyeceklerini yapın!" talimatı yazılıydı.

Adam:

"Lütfen arabaya biner misiniz monsenyör?" dedi.

Farnèse'le Claude Usta arabaya atladılar. Fakat araba, kardinalin düşündüğü gibi Fausta'nın konağına değil, Montmartre kapısına ve oradan geçerek tepeye çıkmaya başladı. Farnèse'de hiçbir şüphe uyanmadı. Zaten arabada da pusulayı getirmiş olan arabacıdan başka yabancı bulunmuyordu. Böylece araba manastıra vardı. Farnèse ile Claude arabadan indiler. Arabacı:

"Affedersiniz monsenyör!" dedi. "Manastıra yalnız siz gireceksiniz. Yanınızda kimse bulunmayacak!"

Kardinal hafif bir sevinçle:

"İşitiyorsun ya Claude Usta!" diye söylendi.

Cellat:

"Peki!" cevabını verdi. "Ben sizi şu meşenin altında beklerim!"

Arabacı önde, Farnèse arkada manastıra girdiler. Kapı kapandı ve ortalık derin bir sessizliğe gömüldü. Binadan çıktıktan sonra bahçeyi geçtiler ve köşke gelince adam:

"Buyurun!" diye yol verdi.

Farnèse, Léonore'la konuştuğu yeri tanımıştı. Kapıyı içi titreyerek itti.

Birdenbire on beş kadar tanıdık yüzle karşılaştı. Bunların bir

kısmı tören elbiselerini giyinmiş kardinal, bir kısmı da mor cübbe giyinmiş piskopostu. Hepsi gayet ciddiydi. Buradaki hava da vaktiyle Fausta'nın sarayında açlıktan ve susuzluktan mahkûm olduğu gecekine benziyordu. Bu din adamları bir yarım yuvarlak şeklinde sıralanmış koltuklara oturmuş ve küçük köşkte heybetli bir mahkeme heyeti halinde sıralanmışlardı.

Farnèse gözleriyle Fausta'yı arayıp bulamadı. Endişenin sinyallerini veren bir gülümsemeyle etraftakilere baktı. Ama onların sessizlikleri çok korkutucuydu. Sonra:

"Doğrusu bu kadar ciddi bir şekilde karşılanacağımı ummuyordum efendiler!" dedi.

Kardinallerden biri derhal ayağa kalktı:

"Kardinal Farnèse, yüzlerimizin asık olması ciddiyetten değil, kederdendir. Aramızdan, sizin gibi çalışkan ve kudretli bir arkadaşı ebediyen kaybetmemize üzülüyoruz."

Farnèse derin bir nefes aldı. Demek ki ortada bir matem mevzuu yoktu.

Nitekim daha fazla düşünmesine vakit kalmadan bir taraftan açılan bir kapıdan Kardinal Rovenni görünmüştü. Kardinalin rengi uçuktu ve kendisi de heyecanlı görünüyordu.

Farnèse bu renk uçukluğunu Rovenni'nin de müteessir olduğuna hamletti.

Rovenni içeri girer girmez bütün kardinaller ayağa kalkmışlardı. Duvarda asılı büyük bir İsa resmine dönerek hep birlikte diz çöktüler. Rovenni de onlarla beraber diz çökmüş, hararetle dua okur görünüyordu. Bu merasim bitince Farnèse orada bulunan kardinallerin teker teker çekilip gitmekte olduklarını hayret içinde gördü. Az sonra salonda Rovenni ile baş başa kalmıştı. Farnèse sordu:

"Ne oluyor? Kutlu efendimiz nerede? Beni rahiplikten çıkaracak yalnız odur."

Rovenni sözünü kesti:

"Kendisini şimdi görürsünüz! Biraz sabredin! Burada yalnız kalışımız şu hareketi vicdanınıza danışabilmenizi temin etmek içindi. Kiliseden çıkmak istediğiniz doğru mu?"

"Buna kesinlikle karar verdim. Zaten İtalya'da üzerime almış ol-

duğum ödevi de bu şartla kabul etmiştim."

Rovenni bu son sözleri hayretle dinlemişti. Farnèse'e yanaşarak yavaşça:

"Sizi severim!" dedi. "Bunu siz de bilirsiniz. Yine bilirsiniz ki bir rahip kilise razı da olsa oradan ayrılamaz. Fausta şimdiye kadar hiçbir papanın yapmaya cesaret edemediğini yapıyor. Fakat açık açık söylemenizi isterim. İtalya'ya nasıl bir görevle gidiyorsunuz? Çabuk olun. Şimdi saniyelerin bile kıymeti vardır!"

Farnèse adamakıllı şaşalamıştı:

"Ne demek istediğinizi anlayamıyorum!" dedi. "İtalya'da vaatler veya tehditlerle tekrar Papa V. Sixtus'a katılmış olan arkadaşlarımızı bizim tarafa çekeceğim!"

"Demek hepsi bu kadar ve bunun için size rahiplikten affolunacağınız vadedildi!"

Farnèse gittikçe kuşkulanmaya başlıyordu, sessizdi ama içinde bir korku büyüyordu. Yine de ihanete uğradığını düşünmüyordu. Ama içinde gittikçe büyüyen, gizemli dehşet duygusunun da nedenini bir türlü anlamıyordu.

Rovenni acele acele:

"Farnèse!" dedi. "Beni, şu eski dostunu dinle! Tekrar papanın hizmetine girerek V. Sixtus'tan af dile!"

Birdenbire dışarıdan duyulan bir feryat ortalığı kaplamıştı. Hemen onun ardından bir ağlayış işitilmeye başlamıştı. Farnèse telaşla sordu:

"Bu kim? Bağıran, ağlayan kim?"

"Çok geç kaldık! Sen beni dinle. Papa V. Sixtus yerine kimin geçeceğini de tayin etti. Haydi, gecikmeden ölmek üzere bulunan papa ve onun vekiliyle uyuşmaya bak!"

Dışarıdaki sesler kesilmişti. Farnèse elini alnına götürdü ve sordu:

"Peki buna karşılık bana ne teklif ediyorsunuz?"

"Servet ve itibar teklif ediyoruz. Fausta'nın sana bir şey veremeyeceğini sen hepimizden evvel anladın ve hepimizden önce ondan ayrıldın. Haydi çabuk ol. Bir kelime... Bir tek kelime!"

Farnèse hâkim bir tavırla:

"Fausta bana sevgi verecek!" dedi ciddi bir şekilde. "Fausta beni insan yapacak. Bana, sevdiğimi iade edecek ve beni mesut bir baba haline getirecek!"

Rovenni, Farnèse'i olduğu yerde donduran bir tavırla sordu:

"Kızını da geri mi verecek?"

Farnèse dehşet içinde, "Evet!" dedi ama kaskatı kesilmişti.

Rovenni bir kahkaha patlattı ve devam etti:

"Sen Fausta'nın sözüne inanıyor musun? Bak gör öyleyse ne oluyor?"

Ağır ve matemli bir çan sesi havadaki sessizliği yırtmıştı. Farnèse neredeyse kendinden geçecekti:

"Cenaze çanı!" dedi. "Kimin için çalınıyor bu?"

Rovenni onun kolundan yakalamıştı:

"Dinle! Dinle!" diyordu.

İç kapının arkasından matem ilahileri başlamıştı. Hazin ve korku verici birtakım nağmeler duyuluyordu.

Farnèse şiddetle titreyerek kolunu Rovenni'den kurtararak:

"Bunlar ölüm ilahileri!" diye bağırdı. "Kimi idam ediyorlar?"

Rovenni acı bir alayla:

"Farnèse," dedi. "Papa seni şu kapının ardında bekliyor. Git de sor bakalım, sevgilinle kızın ne oldular?"

Farnèse, "Kızım!" diye inleyerek iç kapıya atıldı. Koştuğunu sanıyor lakin bükülen bacakları vücudunu taşıyamıyordu. İçinde anlatılmaz bir korku ve onun yanında da biraz ümit vardı.

"Kızım! Kızım!" diyerek kapıya yanaştı. Kanadı bir çekişte ardına kadar açtı. Aynı anda gözleri yuvalarından fırlayacak gibi oldu. Tüyleri ürperdi. Yüzünün rengi kaçtı. Beynine şimşek yemiş gibiydi. Kafatası çatlayacak, kalbi yarılacak, boğazı sıkılacak sandı. Serin havayla karşılaşınca bir iki adım attı ve kollarını çarmıha gerilmiş olan idam mahkûmuna uzatıp:

"Kızım!" diye bağırmaya başladı.

Doğruydu. Farnèse'in kızı idam ediliyor ve çanlar onun için çalıyordu. Sabahın serin ve saf havası ilahilerle dolmuştu. Tam karşı-

sında mermer bir mihrabın üstünde duran renkli elbiseli piskoposlar ve kardinaller arasında beyaz bir elbise giyinmiş Fausta'nın bir sıraya oturduğunu gördü. Fausta kara gözlerinden sahte bir yumuşaklık taşarken kendisine, çarmıha gerili Violetta'yı gösteriyordu. Violetta yosunlanmış bir çarmıha bileklerinden ve ayaklarından bağlanmıştı ve herhalde önceden uyuşturucu bir ilaç içirilmiş olacaktı ki çevresine pek dalgın bakıyordu.

Farnèse kapıdan çıkıp da, "Kızım!" diye bağırdığı sırada Fausta'nın yanından bir kadın fırlamış, onun feryadına daha müthiş bir çığlıkla karşılık vererek yanına kadar koşmuştu. Sonra senelerce evvel Notre–Dame Kilisesi'nde yaptığı gibi iki eliyle Farnèse'in omuzlarına abandı.

Farnèse boğuk bir ses çıkararak titredi. Léonore'un de yüzü kül rengine bürünmüştü. Ateşler saçılan gözlerini Farnèse'in gözlerine dikti. Sonra birdenbire Fausta'ya doğru baktı. Orada Jeanne Fourcaud oturuyor, hayret ve korkudan yerinde büzüldükçe büzülüyordu. Léonore hırıldar gibi sordu:

"Ne diyorsun? Kızım, kızımız bu mu Jean? Jean Farnèse?"

Farnèse tekrar Violetta'yı gösterdi:

"Kızımız! Evet, bizim kızımız!"

"Violetta mı?"

"Evet! O senin kızın!"

"Demek bu, her zaman yanımdan kovduğum çingene kızı benim kızım ha?"

Léonore çarmıha doğru dönmüştü. Kederden altüst olan yüzünden, içinden geçenleri okumak mümkündü.

Elleri göğe kalktı:

"Kızım! Evet! Senin sesini tanıdım evladım!" dedi. "Çabuk onu oradan indirelim. Belki daha yaşıyordur. Bekle çocuğum bekle. Annen geliyor işte!"

Kardinal, Léonore'un bakışlarıyla kendisini yardıma çağırmasına rağmen yerinden kımıldanamadı. Vücudu birdenbire kurşun gibi ağırlaşmıştı. Zaten gözlerini de bir türlü Léonore'dan ayıramıyordu. Ağzı tutulmuş gibiydi ve arada sırada:

"Léonore!" sözünden başka bir şey işitilmiyordu.

Léonore çarmıha ulaşmış, kızının bacaklarını tutmuş, hiçbir şey yapamayacağını anlayınca öpmeye başlamıştı. Zavallının nazik ayakları iplerin tazyikiyle morarmış, uzun lekeler hasıl olmuştu. Yeisle çabalıyor, kızının gerili bulunduğu çarmıhı yerinden oynatmak istiyor, başaramıyordu. Bazen ümitsizlikle çevresine bakıp yalvarıyordu:

"Tanrı aşkına bana yardım edin! Yaşıyor diyorum size. Ölmüş bile olsa ben onu ısıtır diriltirim. Ben onun annesiyim. Acıyın. Ben şimdiye kadar onun çocuğum olduğunu bilmiyordum. Bu küçük çingeneye karşı bazen içimde sevgi uyanırdı da neden olduğunu bir türlü anlayamazdım. Bekle kızım! Seni şimdi kurtaracağım!"

Daha azgın bir hırsla uğraştı. Fakat bu da büsbütün kuvvetten düşmesinden başka bir sonuç vermedi. Dizleri büküldü. Yere çöktü. Tırnakları haçın dibindeki toprağa gömüldü. Toprağı tırnaklarıyla kazmaya başladı. Bu az sürdü. Hemen yerinden fırladıysa da tekrar sırtüstü yuvarlanması bir oldu. Bu yuvarlanıştan sonraki hareketsizliği o kadar kati oldu ki gözleri bile evlerinden uğramış bir halde, sabit ve hareketsiz, Violetta'ya dikili kaldı. Artık nefes de almıyordu. Bir daha kımıldanacak değildi. Kardinal Farnèse, Léonore'un yere yıkıldığını ve hareketsiz kaldığını görünce bayılmayıp öldüğünü hemen anlamıştı. Bacakları tutmuyordu. Adeta sürüklenircesine ona ulaştı. Eğilip baktı. Sonra doğruldu. İki elini saçlarını yolacakmış gibi başına götürdü:

"Ölmüş!" diye inledi.

Bu söz, mermer mihraptaki kardinallerin başlarını önlerine eğmelerine sebep oldu. Yalnız o zalim, beyaz elbiseli heykel, Fausta, istifini bozmadı. Kardinal her zaman yanında taşıdığı hançeri bir hamlede çekti. Kolunu Fausta'ya doğru uzattı. Şişip patlamış dudaklarından bir hırıltı halinde:

"Lanet sana! Lanet olsun sana!" sözleri döküldü.

Kendisini Fausta'nın üstüne atılıp hançerini saplıyor mu sanıyordu? Herhalde öyle olacak. Halbuki yerinden kıpırdandığı yoktu. Vücudunda hayat kuvveti, can namına bir şey kalmamış gibiydi. Birden öyle müthiş bir ümitsizliğe düştü ki hançeri tutan elinin havaya kalktığı ve şiddetle kendi yüreğine indiği görüldü.

Hemen oraya, Léonore'un, sevgilisinin yanı başına yıkılıverdi.

Daha ölmemişti. Léonore'a sürünerek yaklaştı. Sevgilisini kollarının arasına aldı. Dudaklarını ölünün soluk dudaklarına yapıştırdı ve dünyada mesut olamayan bu iki sevgilinin cansız vücutları birbirine iyice kenetlendi.

Birbirini takip eden bu müthiş olaylar o kadar çabuktu ve oradakiler üzerinde öyle müthiş bir etki yapmıştı ki tarif edilemez. Rovenni'nin bile rengi uçmuş, bayılacak derecelere gelmişti. Fakat bir yandan da kimsenin bilmediği bir olayı kolluyor gibi bir hali vardı. Gözlerini merakla manastır binasına dikmiş, oradan gelecek bir şeyi bekler gibi duruyordu. İçinden boyuna şu sorulan soruyordu:

"Sixtus neden gelmedi? Göndereceği adam nerede kaldı?"

Fausta ise Léonore'la Farnèse'in feci akıbetlerini seyrederken şöyle düşünüyordu: "İkisi gitti! Şimdi Maurevert ötekileri de getirecek! Guise de gelirse tamam."

Yerde yatan iki ölüye önemsemez bakışlarla baktıktan sonra yerinden kalktı. Bu kadar güzel, emsalsiz bir dilberlikte olmasına rağmen bakışları ve haliyle öyle soğuk, hissiz, adeta korkunçtu ki tarif edilemez. Birden ağzını açtı ve donuk bir sesle:

"Bu iki sefilin ruhlarına dua edelim!" dedi. "Diğer hainler de böyle akıbetlere uğrayacaklardır. Her türlü ihanet mahvolmaya mahkûmdur!"

Fausta birdenbire sustu. Dudaklarının rengi kaçtı. Bir hayret titremesi bütün vücudunu sardı. Siyah gözleri hayretli bakışlarla yirmi adım kadar ileriye, manastırı çeviren duvarın üstünde bir yere dikildi. İçinden müthiş bir inilti halinde bir isim fışkırdı:

"Pardaillan!"

Pardaillan aynı anda duvarın üstünden aşağıya atlamış, arkasından da Charles d'Angoulême inmişti. Şövalye, Fausta'ya yönelmişti. Fausta bağırdı:

"Askerler! Şu iki adamı tutun!"

Kardinal Rovenni bir işaret verdi. Mızraklılar ileriye atıldı. Aynı anda Pardaillan da elini kılıcının kabzasına götürdü ve:

"Görüyorum ki madam..." diye söze başlayacak olduysa da feci bir haykırış sözünü kesti. Charles d'Angoulême haça gerili duran

Violetta'yı görünce kendini tutamamıştı. Çılgın gibi çarmıha koşuyordu. Pardaillan sözüne devam etti:

"Görüyorum ki madam, sizinle her karşılaştığımızda yeni bir cinayet işliyorsunuz. Saint–Denis Sokağı'nda, Grève Meydanı'nda ve Chartres Katedrali'nde olduğu gibi galiba yine tam vaktinde yetiştim! Savulun yolumdan askerler!"

Fausta hiddetinden kudurma derecelerine gelmişti:

"Şunu yakalayın!" diye gürledi.

Rovenni ile mızraklıları şövalyeyi çevirdiler. Pardaillan'ın tam karşısında kardinal duruyordu. Şövalye hemen saldırmaya hazırlanarak kılıcını kaldırdı. Fakat Rovenni'nin kaçacak yerde birdenbire secdeye vardığını görünce afalladı. Nitekim mızraklılar da kardinalin verdiği bir emirle geri çekildiler. Rovenni:

"Emriniz nedir?" dedi. "Çabuk bildirin!"

Pardaillan bu işten bir şey anlamamıştı.

Halbuki olay gayet basitti. Şövalye hücum için kılıcını kaldırınca birdenbire Rovenni'nin gözüne şövalyenin sağ elindeki yüzük çarpmıştı. Bu yüzük ancak Papa V. Sixtus tarafından verilmiş olabilirdi. Aldanmaya imkân yoktu. Rovenni'nin ve orada bulunan, Fausta'dan ayrılmayı kurmuş bütün kilise adamlarının fikrince Pardaillan mademki bu yüzüğü taşıyordu, şu halde Papa'nın adamı, murahhası idi.

Okuyucularımız bu yüzüğün beş ay evvel Saint–Roch değirmeninde Mösyö Peretti tarafından Pardaillan'a hediye edilmiş olduğunu elbette hatırlayacaklardır. Çünkü o zaman şövalye, papaya ödenmez bir hizmette bulunmuştu. Rovenni sabırsızlıkla bir daha sordu:

"Emriniz nedir?"

Fausta da hâlâ Pardaillan'ı tevkif ettirmeye uğraşıyordu. Şövalye laf olsun diye:

"Şimdilik şu kadının yakalanmasını emrediyorum!" dedi.

Fausta sapsarı kesilmiş, tahtından inmiş, Pardaillan'ın üstüne doğru yürüyordu. Aynı anda kardinaller de bir ilahi okumaya başlamışlardı. Fausta fena halde şaşaladı. Kendi muhafızlarının kendisini yakaladıklarını ve kendine sadık sandığı kardinallerin de hırıl hırıl ilahi okuduklarını görünce hiddetinden kudurmuş gibi olmuştu. Elini alnına götürdü. Bu ümitsiz anda bile:

"Bana ihanet ettiler! Beni aldattılar, sattılar!" diye bağırdı.

Aynı saniyede sebze bostanının bir ucundan doğru bir boru sesi duyuldu ve yirmi kişilik bir askerî müfrezenin geldiği görüldü. Fausta'nın siyah gözlerinde bir ümit ışığı belirdi:

"Oh!" dedi. "Guise dükü geliyor! İmdat dük, imdat!"

Kardinal Rovenni ise askerlerin başındakini tanımıştı:

"Cajetan," dedi. "Papa V. Sixtus hazretleri geliyor!"

Fausta gözlerini göğe kaldırdı, sonra başını eğdi, heykel gibi bir kelime bile söylemeden kalakaldı.

Bütün bunlar Pardaillan'ın duvardan atladığı anı takip eden bir tek dakika içinde oluvermişti. Askerlerin kendisinden yüz çevirip Fausta'yı yakalamaları şövalyeyi o kadar şaşırtmıştı ki:

"Tanrım!" diye bağırdı. "Eğer şu olup bitenlerden bir şey anlıyorsam zavallı Coligny gibi karnımı deşsinler. Picouic bize Violetta'yı sağ ve salim bulacağımızı söylemişti ya!"

Bu sırada geriye dönmüş, aynı anda Charles d'Angoulême de demin anlattığımız feci feryadı koparırak çarmıha koşmuştu. Şövalye bir anda birbirine sarılmış yatan iki ölüyü, çiçekle süslü haçı ve orada duran kızcağızı gördükten sonra da çarmıhın dibine varan Charles'ın bayılarak yere yuvarlandığını fark etti.

Bu hali görmesiyle beraber çarmıha atılması, çelik kollarıyla haça sarılıp sarsması ve yerinden söküp çıkarması bir oldu. Haç fırtınaya yakalanmış gibi havalanmış, sallanıyordu.

Fakat tam bu sırada ileriden gelen askerlerle birlikte yaşlı bir adamın da ilerlediği görüldü. Orada bulunan kardinaller hemen diz çöküp papayı şu sözlerle karşılamışlardı:

"Domine, salvum fac pontificum nostrum Sixtum Quintum!"

Bu gelen, ihtiyar Papa V. Sixtus'tan başkası değildi. Bütün diğerleri onu görünce diz çöktükleri halde Fausta dimdik duruyordu. Papa üç parmağını havaya kaldırdı:

"Diz çök ölü kız!" diye bağırdı. "Şimdi seni lanetlerim!"

"Hayır gammaz! Bu mağrur alın ancak bir celladın önünde eğilir!"

Bu saniyede Pardaillan'ın müthiş kuvveti haçı yerinden söküp

şiddetle havaya kaldırmış, sonra hafifçe yere koymuştu. Göz açıp kapayıncaya kadar Violetta'yı el ve ayaklarından haça bağlayan ipleri kesti ve Pardaillan elini kızın kalbinin üstüne dayadı.

Aynı anda Charles d'Angoulême'in baygınlığı geçmiş, genç dük kendine gelmişti. Gözleri yuvalarından fırlamış bir halde Violetta'ya ulaşmaya çabalıyor ve ayakları tutmadığı için yerde sürükleniyordu. Ona kalırsa Violetta ölmüştü ve kendisi için de yaşamanın anlamı ve değeri kalmamıştı. Fakat birdenbire Pardaillan'ın, "Yaşıyor!" dediğini duydu ve müthiş bir sevinç feryadı attı. Sonra çevresine bakındı. Ayaklarının dibinde bir pelerine sarılı yatan Léonore'u gördü. Ölü kadının kim olduğunu tanıyamadı. Yalnız üstündeki pelerini çekti aldı ve bu pelerinle sevgilisini örttü. Şimdi aklında yalnız bir söz vardı:

"Yaşıyor!" Artık burada duracak değildi. Bu iğrenç yerden bir an önce uzaklaşmak istiyordu. Pardaillan'ı bile unutmuştu.

Genç kızı kucağına aldı. Sebze bostanını geçti, manastır başrahibesinin odasına yöneldi. Bütün bu hareketlerinde kendisini alıkoymaya kalkan kimse olmadı.

Gözlerini sevgilisinin bir zambak kadar sarı olan yüzüne dikmişti. Genç kızın nefeslerini takip ediyordu. Genç kız evvela pek hafif nefes alırken şimdi göğsü gittikçe daha kuvvetle inip kalkıyordu. Yürüdükçe kuvveti de tükeniyordu. Bir ara, artık toprağın ayakları altında kaydığını sanır gibi oldu.

ON ALTINCI BÖLÜM
MANASTIRIN ÖNÜ

Violetta'yı çarmıha germek için Fausta'ya bir cellat lazımdı. Elinin altında böyle biri vardı. Bu kişi Belgodère'di.

Çingene Belgodère, Jeanne Fourcaud'nun asıl babası olan Belgodère.

Fausta çingeneye bu iğrenç görevi kabul ettirmek için şöyle demişti:

"Senin kızlarından biri öldü. Fakat ötekisi sağ. Eğer şarkıcı küçük çingene Violetta ölürse sen de kızın Stella'yı görürsün!"

Halbuki Belgodère'e bu işi gördürtmek için kızını göreceğini vadetmeye bile lüzum yoktu. Çünkü Cellat Claude Usta'ya müthiş bir sille vuracağını tahmin ettiği her işe can ve gönülden razıydı.

Çingene kendisine söylenilen saatte manastıra geldi. Violetta kucakta getirilmişti. Çünkü kızcağıza bir uyku ilacı içirip kendisini yarı baygın bir hale getirmişlerdi. Belgodère iğrenç bir sevinçle zavallı kızcağızı yakaladı. Haçın üstüne yatırdı. Kollarını ve ayaklarını gerip bağladı. Fausta bu olayı seyrediyordu. Bu esnada Léonore ile Jeanne Fourcaud, yani Stella, Rovenni tarafından köşkte mahpus tutuluyordu. Violetta'nın çarmıha gerilmesi bittikten sonra Fausta Belgodère'e:

"Haydi git, manastırın kapısında bekle!" dedi.

Çingene, Fausta'ya kötü kötü baktı:

"Ya Stella?"

Fausta gözlerini adamın yüzünde gezdirdi. Anlamaya imkân yoktu. Kızını Belgodère'e vermezse herifi kendisine can düşmanı edecekti. Zaten başka bir düşüncesi de yoktu, çingeneye:

"Ben şimdiye kadar hiç yemin etmedim!" dedi. "Git, beni dediğim yerde bekle. Bir saate varmaz kızını görürsün! Fakat benden

şüphelenmeye kalkar, burada olan bitenleri görmek budalalığına kapılırsan kızını bu kızın yerine çarmıha gererim!"

Fausta bu sözleri söyledikten sonra mermer basamaklardan mihraba yönelmiş, arkasına bile bakmamıştı. Belgodère bir an düşündü. Sonra kin ve nefretle başını sallayarak oradan uzaklaştı. Çarmıha gerili kıza son bir defa bakıp keyifli keyifli gülmeyi de ihmal etmedi. Sebze bostanını geçti. Manastırın kapısına çıkınca bir araba gördü. Bu arabadan Farnèse'le Claude Usta'nın indiklerini fark edince sevinçten yüreği hop etti. Fakat Claude Usta manastıra sokulmamış, dışarıda bir meşenin gölgesinde kalmıştı. Violetta ile Léonore'un çıkmalarını bekliyordu. Eski celladın içinde birbirine zıt bir suru düşünce çarpışıp durmaktaydı. Violetta'yı deli gibi seviyordu. Garip bir babalık sevgisiydi bu. Kendi kanından olmayan bu küçük kıza karşı gösterdiği bağlantı herhalde ömrü boyunca kimseden güler yüz görmemiş bir celladın yıllarca kendisine baba demiş, kendisini sevmiş olan mahluka karşı duyduğu şükranla karışık bir sevgi olarak izah edilebilirdi. Onun için Violetta'nın mesut olmasını da canı gönülden istiyordu. Fakat yine de biliyordu ki kendisi bu kıza yaklaştıkça onun mesut olmasına belki de engel olacaktı. Bir celladın kızını almayı kim isterdi?

Bunu biliyordu. Bu düşünce kafasını adeta zonklatıyordu. Lakin her şeye rağmen Violetta'yı bir daha görmek, yine onun yakınlarında bulunma arzusundan cayamıyordu. Son çare olarak ölümü bulmuştu. Genç kızı görecek, onun mesut olduğuna sevinecek, sonra da kendisini zehirleyecekti.

İşte şimdi, içi titreyerek, gözlerini manastırın kapısına dikmiş bekliyordu.

Belgodère, manastırdan çıkıp da karşıdaki meşe ağacının altında celladı görünce homurdandı:

"İşte sevdiğimi asan herif burada. Kızlarının annesini, zavallı Magda'yı öldüren herif bu işte! O zaman ona o kadar yalvardım. Magda'yı öldürdüğünü affettim de tek bana evlatlarımın nerede olduklarını söylesin diye ayaklarının altını öptü. Benimle alay etti. Benimle eğlendi. Şimdi yakaladım seni şeytan."

Homur homur homurdanarak cellada yanaştı. Claude Usta karşısında birdenbire Belgodère'i görünce sararmaktan kendini alama-

dı. Tam Violetta'yı göreceği dakikada bu herife rastlaması tüylerini ürpertmişti. Sertlendi:

"Ne istiyorsun?"

Çingene de sert konuşuyordu:

"Ne istediğimi hâlâ anlamıyor musun?"

Birbirlerine düşman iki çoban köpeği gibi hain hain bakıyorlardı. Cellat:

"Yoluna git!" dedi.

Çingene tınmadı:

"Bizim yollarımız seninle bir. Zaten çok bir şey söyleyecek de değilim!"

"Öyleyse çabuk ol!"

"Pekâlâ! Çabuk olayım! Hatırlıyor musun seni son defa Grève Meydanı'ndaki evde görmüştüm. İntikamımı aldığımı sandım!"

Claude çingenenin hatırlattığı şey üzerine yumruklarını fena fena sıktı. Belgodère:

"O zaman elimden kaçtın!" diye devam etti. "Violetta kurtuldu, Stella kayboldu. Büyük kızım Flora da gözlerimin önünde cayır cayır yandı. Beni bir kere daha alt ettin!"

Claude yumuşadı. Çingenenin yüzüne anlayışlı bir tavırla baktı:

"Mösyö!" dedi. "Ben size kızlarınızın ne olduğunu söylemedim mi? Onları Başsavcı Fourcaud'ya evlatlık verdiğimi anlatmadım mı? Sonradan bu adamın başına gelecekleri nereden bilirdim? Ben de sizin gibi bir baba idim. O zaman yaptığım iş doğru değilmiş. Bunu itiraf ederim. Haydi artık uzatmayın da yolunuza gidin!"

Çingene:

"Bana mösyö diyor!" diye şaştı. Sonra sordu: "Ben Hristiyan mıyım? Yoksa asilzade miyim ki bana mösyö diyorsun? Bir de haksız olduğunu itiraf ediyorsun? Elimden evlatlarımı çal, nerede olduklarını da benden sakla... Bu nedir?"

Cellat hâlâ yumuşak:

"İtiraf ederim ki çok fena bir iş, hatta cinayettir!" dedi.

"Hah şöyle! Cinayettir ya! Ne sandındı? Elbette cinayettir! Fakat

senin benim obama karşı dediğin cinayetlerin hepsi bu kadar mı? Kaç kişimizi öldürdün? Karıma bile kıydın!"

"Ben de az mı acı çektim Belgodère? Az mı gözyaşı döktüm?"

"Döktünse ne yapayım? O kadarla kurtulacağını sanma!"

"Benim evladımı da yabancılara teslim eden sen değil misin?"

"O kadarla kurtulamazsın diyorum ya!" Belgodère yırtıcı bir hayvan gibi kabarmıştı. Cellat ise gittikçe ufalıyor, sırtındaki ağır yükün altında eziliyormuş gibi bir hal alıyordu. Boynunu bükmüş bir halde:

"Söyle!" dedi. "Şimdi ne istiyorsun? Ölümüme az kaldığı şu dakikada ne istersen yaparım. Fakat sabrımı tüketme. Sonra fena olursun!"

"Senden cana karşılık can, kana karşılık kan istiyorum!"

Claude Usta yavaş yavaş başını kaldırdı:

"Öyleyse sevin! Biraz sonra öleceğim!"

"Ben öyle şey istemiyorum! Ölüp de ucuz kurtulmak yok! Benim kızım işkence çekti, seninki de çekmeli!"

Claude Usta'nın sabrı sonuna gelmişti. Başının üstündeki kalın meşe dallarından birisini bura bura kopardı ve elinde sıkarak korkunç bir tavırla bağırdı:

"Yıkıl karşımdan!"

"Gideceğim, korkma, gideceğim! Şimdi kızım Stella manastırdan çıkacak, onu bekliyorum. Senin küçük Violetta'na gelince..."

Cellat sopayı kaldırarak çingeneye yürüdü:

"Onun adını ağzına alma! Kızını sana geri vereceklermiş ya! Mükemmel işte! Fakat kızım aleyhinde söz söyleyip beni korkutmaya çalışma!"

"Ne korkutması be? Ben korkutmam, öldürürüm! Anlıyor musun? Sana, kızına işkence edilsin dediğim zaman bil ki o zaten işkencedeydi. Hatta şimdi idam edildi bile!"

Celladın elindeki sopa yere fırladı. Koca eli çingenenin omuzuna çöktü ve gözlerini herifin gözlerine dikerek kin ve nefret dolu bir gülümsemeyle:

"Ne dedin?" diye gürledi:

Bütün vücudu titriyordu. Çingene, bir küfür savurdu:

"Ne mi dedim? Kızını kendi elimle çarmıha gerdiğimi söyledim, ne diyeceğim? Şimdi gebermiştir bile! Bak, matem çanları çalınıyor işte! Bu anda senin kız..."

Sesi birdenbire dudaklarına yapışıvermiş gibi kesildi. Claude'un canlı bir kıskaca benzeyen elleri gırtlağına gömülmüş, ona nefes aldırtmıyordu. Celladın gözleri dönmüş, kanlanmıştı. Hem ağlıyor hem de çingenenin gırtlağını sıkıyordu.

Fakat çingene de az kuvvetli değildi. Üstelik intikam sevinci ve kin de gücünü artırmıştı. Çabalıyor, kendini kurtarmaya uğraşıyor, adım adım gerileyerek, Claude'u de birlikte sürüklüyordu. Öte yandan o da celladın gırtlağına sarılmış, sinirli elleriyle sıkmaya başlamıştı.

Böylece bir an birbirlerini öldürmeye çabalayarak sessiz sedasız uğraştılar ve göğü yırtan çan seslerini zehir içer gibi içtiler. Nihayet çingenenin başı birdenbire omuzlarına düştü.

Claude bir saniye daha herifin boynunu sıktı. Sonra gözlerinin akının belirdiğini, yüzünün mosmor kesilmiş olduğunu görünce ellerini gevşetip çekti. Çingene taş gibi olduğu yere yıkılıverdi. Ölmüştü.

Cellat ayakları dibindeki adama eğildi, baktı. Öldüğünü anlayınca şaşkın şaşkın doğrulup çevresine bakındı. Sonra birdenbire çan seslerini tekrar fark etti:

"Eyvah!" diye yolundu. "Eyvah! Matem çanları... Kızımın matemi!"

Çılgın gibi manastırın kapısına fırladı. Kapı ardına kadar açıktı. On dakika evvel bir askerî müfreze gelmiş, manastıra girmişti. Claude'la Belgodère birbirleriyle konuşurlarken ne askerlerin geldiğini ne de kapıya bir nöbetçi konduğunu görmüşlerdi. Nöbetçi, Claude'un saçını başını yolarak manastıra girişini önlemeye kalkıştıysa da cellat adamı bir tarafa iterek binaya girdi. Birkaç adım koştu. Lakin birdenbire olduğu yerde durdu ve yanık bir ses çıkardı.

Angoulême dükü, Violetta'yı kucağında taşıyarak kendisine doğru geliyordu. Kızcağızın yüzü bir ölü yüzü kadar renksizdi ve

delikanlı da yere yıkılacakmış gibi iki tarafa sallanıyordu.

Claude bir hamlede ikisini de kucakladı ve vücudunun son gücüyle kaldırarak ağır adımlarla manastırdan dışarıya çıktı. Önünü görmüyordu. Gözlerini Violetta'ya dikmiş, bağırmamak için dudaklarını ısırıyor, kanatıyor ve koşuyordu. Böylece vaktiyle Loïse de Montmorency'nin Maurevert tarafından hançerlenmiş olduğu küçük pınara ulaştı.

Claude hem delikanlıyı hem de Violetta'yı çimenlerin üstüne bıraktı. Diz çöküp elini suya daldırarak kızcağızın şakaklarını ıslattı. Violetta hemen gözlerini açtı ve tıpkı Fausta'nın esrarengiz konağındaki idam odasında yaptığı gibi gülümseyerek celladın yüzüne baktı:

"Babacığım! Benim Claude babacığım!" dedi.

Violetta'nın ve Charles'ın kendilerine gelmelerini takip eden dakikalar içindeki saadeti kalem anlatamaz. İki genç tekrar birbirlerine kavuştuklarına adeta inanamıyorlardı. Fakat kendilerini çabuk toparladılar, tekrar çevrelerinde büyük tehlikelerin dolaştığını sezdiler.

Cellat içinse durum büsbütün başkaydı. Artık Violetta kurtulmuştu. Saadete kavuşmuştu ve kendisinin de bu dünyadan göçmesi gerekiyordu. Charles cellada bakınca bunun Barres Sokağı'ndaki evde gördüğü ve kim olduğunu bir türlü anlayamadığı adam olduğunu derhal anlamıştı. Violetta ise bir sevgilisine bir de babasına bakıyor, sevinçten sevince düşüyordu. Lakin Claude'un meyus olduğunu da hissetmekte gecikmedi!

"Babacığım! Neden böyle hüzünlüsünüz?" diye sordu. "Beni bulduğunuza sevinmediniz mi? Neden ağlıyorsunuz?"

Claude:

"Hayır kızım, sevincimden ağlıyorum!" dedi.

Fakat genç kızın hassasiyeti Claude'un düşüncelerini sezmekte gecikmemişti:

"Hayır!" diye ısrar etti. "Yüzünüzde beni işkence odasında bulup da kucağınıza alarak suya atladığınız zamanki neşeyi göremiyorum!"

Charles Angoulême bir anlam veremediği bu sözlere şaşıyordu. Fakat bu konuşmaların Claude'un kim olduğunu nihayet kendisine öğreteceğini de hissediyordu. Violetta:

"Yoksa o işkence odasında beni öldüreceklerdi," dedi. Sonra Charles'a döndü ve "Bakın monsenyör," dedi. "İşte benim babam!"

Claude dehşet içinde:

"Hayır monsenyör!" dedi. "Siz de biliyorsunuz ya, onun babası Prens Farnèse'dir!"

Violetta devam etti:

"Beni küçükken himayesine alan, hayatını bana vakfeden kişi bu adamdır monsenyör! Gerçi sizi çok severim monsenyör. Sizden ayrılmaya hiç dayanamam."

Charles hayret içinde kızın sözünü kesti:

"Benden niçin ayrılacaksınız?" diye sordu.

Claude Violetta'nın ne söyleyeceğini hissetmiş gibi ağlıyordu. Genç kız:

"Eğer benim saadetim babamın felaketi olacaksa birbirimizden ayrılmamız gerekir monsenyör!" diye cevap verdi. "Dinleyin sevgilim, çünkü babamın adı Claude Usta'dır!"

Cellat inildedi:

"Acı bana evladım! Acı da sus!"

Fakat Violetta kahramanca bir tavırla anlatmaya devam etti:

"Beni kurtarmış, hayatını benim uğrumda harcamış olan babalığım Parislidir. O şimdiye kadar kaç kere benim hayatımı kurtarmıştır bilir misiniz? Bugün yaşıyorsam onun sayesinde yaşıyorum. Ama vaktiyle kendisi Paris'in resmî celladıymış. Ne yapayım? Ne olursa olsun o benim babamdır. Ve ben bir cellat kızıyım monsenyör!"

Charles Angoulême bu sözleri duyunca beyninden vurulmuşa dönerek sapsarı kesilmişti. Bir an titreyerek sustuktan sonra:

"Cellat ha! Cellatmış demek ki?" diye inledi.

Claude Usta gözlerinden sevinç ışıklan saçarak Violetta'ya dönmüştü:

"Sen benim değersiz, hor görülen hayatımın biricik tesellisiydin Violetta'm!" dedi. "Şimdi de babanın yüreğine verdiğin ferahlıktan, silinmez saadetten ötürü Tanrı senin her işini hayırlı etsin derim! Bundan böyle severek öleceğim."

Birden koynundaki zehir şişesine sarıldı. Tıpasını çıkarmasıyla şişeyi ağzına boşaltması bir oldu.

Fakat gülüyordu. Çünkü Charles'ın yüzünde her şeye rağmen Violetta'yı seveceğini okumuştu ve artık kurulan bu saadeti hiçbir şeyin yıkamayacağına inanmıştı.

Ne Violetta ne de Charles, Claude'un zehir içtiğini fark edemeyecek kadar başka rüyalara dalmışlardı. Nihayet genç dük, Violetta'yı elinden yakaladı. Birlikte cellada doğru yürüdüler.

"Mösyö!" dedi. "Sizi sevgilimin babası olarak selamlamama izin verin! Sizin ne olduğunuz benim için mühim değil. Orasını unuttum bile. Ben birkaç aydır öyle bir adamla arkadaşlık ettim ki o adam benim bu düşüncelerimi, ruhumu değiştirdi. Şövalye Pardaillan bana bir adamın yüreği iyi olmazsa kral bile olsa nefrete layık olduğunu, iyi kalpli bir adamın da en aşağı tabakadan biri bile olsa saygıya layık bir insan sayılacağını öğretti. Siz saygıyı hak etmiş bir insansınız. Onun için size elimi seve seve uzatırım mösyö!"

Charles titreyerek elini uzattı. Claude elini yakaladı ve uzun, derin bir iç çekerek mırıldandı:

"Artık kızımın mutluluğundan eminim!"

Genç kız:

"Oh benim iyi kalpli Charles'ım!" diye mırıldandı. "Sevgili babam, sen de mesut olacaksın!"

Claude'un yüzünde mesut bir gülümseyiş belirmişti. Lakin aynı anda bütün vücudundan soğuk terler boşandı. Ayakları tutmuyordu. İki dizi üstüne çöktü. Başı dönüyordu. Böyle de duramayacaktı. Yere uzandı ve kıvranarak yerdeki otlara sarılarak koparmaya başladı. Violetta heyecan içinde:

"Baba! Babacığım!" diye inledi.

Cellat kesik kesik:

"Merak etme kızım," dedi. "Çok sevindim de ondan."

Claude'un vücudu kaskatı kesilmişti. Violetta:

"Aman ya rabbi! Babam ölüyor galiba!" diye kekeliyordu

Cellat nihayet:

"Evet, ölüyorum!" dedi. "Fakat sevincimden, saadetimden ölü-

yorum kızım! Ağlama çocuğum! Dünyada bu kadar tatlı bir ölümü özleyen kim bilir kaç kişi vardır. Monsenyör, yavrumu, bu kıymetli hazinemi size emanet ediyorum. Elveda. Ver elini kızım. Ver elini!"

Bu onun son sözleri oldu. Son bir gayretle Violetta'nın elini tuttu ve dudaklarına kadar götürüp gözlerini kapadı. Genç kız hıçkırarak:

"Babam öldü!" dedi.

Kendisini yere atmış, mantosunun ucunu ağzına kapamış, ağlıyordu. Angoulême dükü etrafına bakınca pınarın dibine kadar yuvarlanmış olan zehir şişesini gördü ve ölüye merhamet dolu gözlerle baktı. Claude Usta'nın nasıl öldüğünü anlamıştı ve Violetta da anlamasın diye şişeyi alarak pınara daldırdı. Şişe suyla dolunca dibe doğru battı gitti.

Tam bu sırada manastırdan fırlayan bir genç kız hızla koşmaya başlamıştı. Belgodère'in boğulmuş ölüsünün yattığı meşeye ulaşınca şaşkın şaşkın çevresine bakınmış ve bu sırada Charles Angoulême'le Violetta'nın Claude'un ölüsü etrafında durduklarını görmüştü. Violetta'yı tanımış olacaktı ki hızla ona yöneldi ve sevinçle:

"Ah sevgili kardeşim!" dedi. "Nihayet kurtulduk. Fakat siz o korkunç işkenceden nasıl yakayı sıyırdınız?"

Violetta başını kaldırdı. Yaşlar süzülen gözleriyle Jeanne Fourcaud'u tanıdı ve hıçkırarak ona koşup sarıldıktan sonra:

"Babam öldü!" dedi.

Bu genç kız, Jeanne Fourcaud, yani çingene Belgodère'in kızıydı. Fausta ile Papa V. Sixtus manastırda karşılaştıkları sırada meydana gelen kargaşalıktan yararlanarak kaçmıştı. Daha önceden çarmıha gerili, Violetta'nın karşısında kardinal Farnèse'in söylediği sözleri ve Sa'izuma'nın Violetta'ya sarılışını görünce kendisinin Fausta'nın söylediği gibi çingene karısının kızı olmadığını anlamıştı. Buradan kaçmanın doğru olacağını düşünmüş ve o hızla giderken meşe ağacının dibinde yatan Belgodère'in –babasının– ölüsünü bile görmemişti.

Angoulême Dükü genç kızın Violetta ile bu kadar samimi oluşuna adeta sevindi. Hemen kulağına bir iki söz fısıldadı. Bunun üzerine Jeanne Fourcaud, Violetta'yı çekerek celladın ölüsünden uzaklaştırdı.

Bu sıralarda manastırda olağanüstü olaylar geçtiğini sezen birkaç

köylü de gelmişti. Charles Angoulême hemen bunlara para vererek hem Claude'un cesedini oradan kaldırtıp kulübelerden birine götürtmüş hem de Belgodère'in ölüsünü olduğu yere gömdürmüştü.

Jeanne Fourcaud, Claude'un ölüsünün bulunduğu kulübede Violetta'yı teselli etmeye uğraşırken Charles da Şövalye Pardaillan'ın ne olduğunu anlamak için manastıra girmeye karar vermişti. Tam bu sırada Pardaillan'ın çıkageldiğini gördü.

Şövalye sakin görünüyordu. Fakat Angoulême Dükü, Pardaillan'ın büyük bir heyecan içinde olduğunu sezmekte gecikmedi. Sonra da dışarıda olup bitenleri anlattı. Şövalye celladın ölümünün hikâyesini dinledikten sonra:

"Peki monsenyör!" dedi. "Siz şimdi nişanlınızı hemen Orlèans'a götürün! Saadetinizin büyüklüğünü anlıyorum. Fakat buralarda durmamanız, Violetta'yı derhal götürmeniz lazım."

"Peki siz? Siz de gelmezseniz şuradan şuraya kımıldamam!"

"Bu maalesef olamayacak. Siz gideceksiniz, ben burada kalacağım. Fakat Paris'teki işim uzun sürmeyecektir. Ben de sizi kısa zamanda gelip Orlèans'da bulurum."

Charles biraz daha ayak diredi ise de kısa bir münakaşadan sonra Violetta'yı emin bir yere götürmek gerektiğini anladı. Pardaillan'dan muhakkak Orlèans'a geleceğine dair söz aldı. İki dost birbirlerine sarılarak veda ettiler.

Fakat Charles'ın içinden bir ses bir daha şövalyeyi göremeyeceğini söylüyordu.

Angoulême dükü o gün Violetta'ya bir araba, kendisine de bir at satın aldı. Ertesi sabah erkenden Claude Usta gömüldü ve genç kızı celladın mezarının başından koparırcasına alıp götürmek gerekti.

Tam Jeanne Fourcaud'un da yer aldığı araba yola koyuluyordu ki Charles beygirinin yanı başında, yerden bitercesine iki adamın belirdiğini gördü. Bunlardan birinin, sayesinde Violetta'yı bulmuş olduğu Picouic olduğunu anlamamasına imkân yoktu.

Hakikaten de öyle olmuştu. Manastırda fevkalade birtakım hazırlıklar yapıldığını gören ve duvardan atlayıp kaçan Picouic sabah olur olmaz Paris'e girmiş, Devinière hanına girerek orada Pardaillan'la Charles'ı bulmuş ve bütün olup biteni anlatmıştı. Zaten şö-

valye ile arkadaşı da aynı gün Montmartre kapısında Maurevert'le buluşacaklardı.

Picouic'in anlattıklarını duyunca bundan sonrasının ne olduğunu anlamak güç olmasa gerekti.

Şimdi de Picouic'le Croasse, Angoulême dükünü kollamışlar, tekrar ona yamanmaya karar vermişlerdi. Picouic:

"Aman monsenyör, bizi bırakıp da nerelere gidiyorsunuz!" dedi.

Charles birdenbire üzgün bir tavırla sordu:

"Benimle gelmek istiyor muydunuz?"

"Ne diyorsunuz? Dünyanın öbür ucuna kadar geliriz!"

Charles Angoulême iki adama bir miktar para verdikten sonra:

"Bu parayı alın! Orlèans'a kadar yol masrafı yaparsınız!" dedi. "Oraya varınca beni bulur ve yanımda çalışırsınız. İşinize gelirse, yanımdan hiç ayrılmazsınız."

İki arkadaş paraları alıp gittikçe uzaklaşan arabanın peşinden yaya olarak yola koyuldular. Violetta ile Jeanne Fourcaud'yu götüren araba hiçbir olağanüstü durum olmadan Paris'ten çıkışının beşinci günü Orlèans'a girdi. Onlardan üç gün sonra da Picouic'le Croasse aynı şehre ulaştı.

Orléans kapısından içeriye girdikleri vakit ikisi de derin birer "Oh!" çekti ve Picouic Croasse'a:

"Şimdi azizim," dedi. "Zannımca artık sonsuz bir saadete kavuşuyoruz!"

ON YEDİNCİ BÖLÜM
FAUSTA'NIN MİNNETTARLIĞI

Şimdi, geriye, yani Pardaillan'ın, Charles'ın Violetta'yı Saïzuma'nın paltosuna sararak kucaklayıp götürdüğü dakikalara dönmek zorunda kalıyoruz.

Şövalyenin ilk aklına gelen şey Charles'ın peşi sıra yürümek oldu. Çünkü buraya Violetta'yı kurtarmak için gelmişlerdi. O iş de olduğuna göre artık burada yapacakları bir iş kalmıyordu. Fakat birdenbire kafasında bir isim belirdi.

"Maurevert!"

Hiç şüphesiz Maurevert manastırda neler olacağını biliyordu. Kendilerine bugün öğle vakti Montmartre kapısında buluşmak için randevu vermemiş miydi? Hatta:

"Size yalnız küçük şarkıcı kızın nerede olduğunu söylemekle kalmayacağım, aynı zamanda, sizi onun yanına kadar da götüreceğim!" demişti.

Şövalye bir anda Maurevert'in planını, apaçık sezer gibi oldu. Kendisini manastıra götürmek için Montmartre kapısında randevu vermişti. Buluşma saati olarak öğleyi seçmesi de manastırda meydana gelen olaylara biraz geç yetişmeleri içindi.

Evet, onlara Violetta'yı gösterecekti ama kızcağız da o saatte hiç şüphesiz ölmüş olacaktı.

Pardaillan bu alçakça ihaneti sezince hiddetinden titredi ve yüreğinde Maurevert'e karşı sonsuz bir kin ve nefret uyandı. Şimdi burada kalmalı, Fausta'ya sorup gerçeği öğrenmeliydi. Bu yüzden Charles'ın peşinden gitmekten caydı ve orada kaldı.

Bu sırada gözüne Fausta ile kardinaller ve piskoposların alkışladıkları, basit giyimli biri çarptı. Bu adamı hemen tanıdı. Bu, Mösyö Peretti'ydi. Vaktiyle altınlarını kurtarmış olduğu değirmenci buydu.

Kardinaller, piskoposlar, mermer sıranın çevresinde dizilmiş, hâlâ ilahi okuyorlardı. Pardaillan alaylı alaylı güldü ve:

"Erkek papa ile kadın papa karşılaşmışlar! Amma da talihli adamım hani. Bir sürü hacı, papayı görmek için ta Roma'ya kadar gider de yalnız ve zorlukla bir tek papa görür. Ben yerimden bile kıpırdamadan iki papayı bir arada görüyorum!" diye düşündü.

Papa V. Sixtus üç parmağını havaya kaldırmış, Fausta'ya bağırıyordu:

"Diz çök! Secde et, yoksa seni şimdi yakalattırır, şu çarmıha gerdiririm. Hayır, seni böyle bir yerde çarmıha germek İsa Peygamber'e hakaret olur. En iyisi adamlarına mızraklatarak öldürtmek!"

Fausta diz çökmedi. Mağrur bir hareketle başını kaldırdı. Kılını hile kıpırdatmadan, cesaretle söylendi:

"Yalancı ve hain papa! Bu sefer kazandın! İnsanların alçaklığına borçlu olduğun bu zaferi daha ileri götürecek cesaretin varsa beni öldür! Ben senden birkaç saat önce mezara girmiş olurum. Fakat benden kendine itaat bekleme! Haydi alçak sürüsü! Hanımınızı öldürüp biraz para kazansanıza! Sen de Rovenni! Sixtus'un yalan dolanla geçtiği papalığa cinayetle geçmek istiyorsan hiç durma vur!"

Sesinde müthiş bir hakaret vardı. O kadar hâkim ve azametliydi ve siyah gözlerinden o kadar yakıcı ışıklar fışkırıyordu ki kimse yüzüne bakmaya cüret edemiyordu. Sözünü söyledikten sonra tekrar yerine oturdu. Sixtus:

"Ulu Tanrım!" diye homurdandı. "İşte dinsiz küstahlığı, işte dönmeliğin alçak gururu diye buna derler! Böyle bir mahluku seninle hesabını kesmeden önce öldürteceğim için beni affet! Muhafızlar! Gebertin şu kadını!"

Bir gürültü ve kargaşalık oldu. Sixtus'un muhafızlarıyla Fausta'nın mızraklı askerleri hemen mermer mihraba saldırdılar. Fausta ölümle karşılaştığı bu dakikada bir yılgınlık göstermedi. Önünde hançer ve mızrakların sivri uçlarını gördü ve gözlerini kapatarak mırıldandı:

"Bana ihanet ettiler!"

Fakat bu anda hiç umulmadık bir şey oldu. Fausta böylece ölümü beklerken ansızın vücudunu sarsılmış ve yüreğindeki intikam ateşi

sevgi alevine dönmüştü. Çünkü bir adam birdenbire onun önüne atılmıştı.

Bu adam, uzun kılıcını bir hamlede kınından sıyırmış, ucunu mihrabın son basamağında duran Papa V. Sixtus'un göğsüne dayayarak yürekleri titreten bir sesle haykırmıştı:

"Kutlu peder! Eğer şu kurt sürüsünü durdurmazsanız öldüğünüz gündür!"

Sixtus ümitsiz bir hareket yapınca askerler oldukları yerde duruvermişlerdi. Hiçbiri kımıldanmaya cesaret edemiyordu. Çünkü karşılarındaki adamın kılıcını, tereddüt bile etmeden papanın göğsüne saplayacağı besbelliydi.

Fausta göğsünü ümit ve sevinçle şişirerek:

"Pardaillan!" diye mırıldandı.

Papa V. Sixtus sordu:

"Mösyö, Hristiyanlık âleminin kutlu liderini öldürmeye cesaret edecek misiniz?"

"Eğer siz bu kadını öldürmekten caymazsanız bir dakika hile tereddüt etmem kutlu peder! Sizin bir adımınızı geriye, bu serserilerin de bir adımlarını ileriye atması topumuzun öbür dünyaya göçmesine sebep olur! Kalkın madam!"

Fausta bu umulmadık emre hiç düşünmeden itaat ederek ne yaptığından habersiz ayağa kalktı. Pardaillan papaya yanaşarak adeta vücuduna yaslandı. Askerler papayı öldürecek diye korkudan titreşiyor ve o papaya dokunmadan biz onu gebertmeliyiz diye düşünüyorlardı. Lakin papa:

"Kımıldamayın evlatlarım!" dedi. "Ulu Tanrımız bu dövüşü arzu ettiği şekilde bitirecektir!"

Pardaillan soğuk bir tavırla:

"Değil mi ya?" dedi. "Şu insanların Tanrı'nın isteklerine zorla karışmaya kalkışmalarına hiç aklım ermiyor! Siz lütfen aşağıya inin madam! Siz de hiç kımıldamayın sayın kutlu papa! Hah şöyle... Şimdi siz şu köşkün kapısından içeriye girin bakalım madam! Tamam! Sakın kımıldanmayın ha askerler!"

Fausta şaşkın, itaat etmiş, köşkten içeri girmişti.

Pardaillan da aynı saniyede papayı bırakıp bir hamlede mihraptan aşağıya sıçradı.

Yirmi hançer birden havaya kalktı ve yirmi mızrak çatıştı. Papanın bu boğuşmada öleceğini umarak için için sevinen Kardinal Rovenni aynı anda:

"Askerler! Gebertin şu herifi!" diye haykırdı.

Fakat Pardaillan her zaman kalabalığa nasıl dalarsa bu sefer de öyle dalmıştı. Tereddüt bile etmeden kılıcının ucunu dört bir yana savurarak yürüyor, önünden, sağından, solundan vahşi feryatlar yükseliyordu. Kendisi hiç yaralanmamış, ancak elbisesinin bir iki yeri yırtılmıştı. Bu hızla köşkün kapısına ulaştı. İçeriye sıçradı ve kapıyı süratle kapadı. Köşkün iki kapısını da sıkıca kapatıp arkalarına eşya yığmak bir dakika bile sürmedi.

Fausta bu esnada bir saat kadar önce kardinallerin oturduğu koltuklardan birine çökmüştü. Peçesini yüzüne indirmiş, Chartres Kilisesi'nde duyduğu heyecanla başından geçenleri düşünüyordu.

Violetta'yı elinden bu adam kurtarmıştı. Kendisini de şimdi yine bu adam kurtarıyordu. Düşünce ve emellerine engel olan, fakat aynı zamanda canını kurtaran da bu adamdı. Hep bu adam... Onu sevmeli miydi yoksa ondan nefret mi etmeliydi?

Pardaillan kapıları sağlamlaştırma işini henüz bitiriyordu ki dışarıdan da bağırtılar kopmuştu. Fakat şövalye artık bir saat kadar bir zaman kazandığından emindi. Gürültüyü bastıran gür bir sesle:

"Heeey! Susun bakalım! Ne şamatadır bu?" diye bağırdı. "Şu efendinizle konuşmak istiyorum!"

Sixtus adamlarına susmalarını işaret etmiş olacaktı. Çünkü dışarıda çıt bile çıkmıyordu. Pardaillan:

"Hristiyanlık dünyasının kutlu babası, orada mısınız!" diye seslendi. "Acaba Mösyö Peretti bir zamanlar kendine bir değirmende yapmış olduğum hizmetten memnun kalmadı mı?"

Papa cevap verdi:

"Bu adam o zamanki hizmetini bugünkü küstahça hareketiyle tamamen sildi süpürdü! Kardinal Rovenni, kendisine söyleyin. Eskiden bana yaptığı hizmete karşılık kendisine bir saat mühlet veriyorum. Bu bir saat içinde Tanrı'sına dua etsin!"

Rovenni lafa karıştı ve Pardaillan'a seslendi:

"Duydunuz ya!"

"Elbette duydum! Sağır değilim! Kutlu papanın Azrail'e bir can borcu kaldığı halde sesi boru gibi çıkıyor. Fakat kendisine söyleyin, ben sağlığımda pek o kadar kiliseye uğramazdım. Günahlarımı Tanrı'ya bağışlatabilmem için en aşağı üç saat lazım. İşim öyle çabuk bitmez. Hiç değilse bütün duaları okumalıyım!"

Rovenni, Pardaillan'ın papanın ölümünün yaklaştığını belirten sözlerini duyunca yüreği titremişti. Lakin renk vermeden sordu:

"Söyleyecekleriniz bu kadar mı?"

"Kutsal papanın elindeki cennet anahtarları çarpsın ki bu kadar değil. Mühlet geçince siz tabii kapıyı kırmaya çalışacaksınız ama bütün emekleriniz boşuna olacak! Ben kapıyı iyice kapattım. Hem sonra üçüncü saat geçmeden manastıra zincirden boşanmış bir serseri sürüsü saldıracaktır. Bu geleceklerin papa hazretlerine saygı maygı göstereceklerini pek sanmam! Hatırlarsınız, biz duvardan atladığımız vakit iki kişiydik. Arkadaşımın nereye gittiğini hiç merak etmiyor musunuz? Paris'e, serserileri toplayıp getirmeye gitti. Bir gelirlerse ne papa hazretlerini ne de kardinalleri ve piskoposları kayırırlar. Yüzyıllarca teessüfe sebep olacak bir olay meydana gelecek. Benden söylemesi! Geri tarafını siz düşünün artık!"

Rovenni hiddetle:

"Askerler, zorlayın, kırın gitsin şu kapıyı!" emrini verdi.

Fakat papanın bir işaretiyle herkes olduğu yerde kaldı. V. Sixtus'un içine doğmuş, kendini kötü kuruntulara kaptırmıştı. Yanındaki nüfuzlu kardinallerle kısa bir konuşma yaptı:

"Ben bu adamı yakından gördüm!" dedi. "Dediğini yapar. Saint–Roch değirmeninde inanılmayacak şeyler yaptı. O zamandan beri hakkında akıl almaz hikâyeler dinledim. Ulu Tanrı emir ve komutayı ellerine verdiği kimselere bir hiç olduklarını hatırlatmak için zaman zaman böyle insanlar yaratır. Bu çeşit kimseler sarayların baş belası kesilirler. Onun için ben gidiyorum Rovenni. Sizi, arkadaşlarınızla beraber Lyon'da beklerim. Oradan kalkar, birlikte İtalya'ya, Roma'ya gideriz. Azizim Rovenni, arkadaşlarınıza söyleyin, hepsini affettim ve olanı biteni unuttum. Size gelince, ne söz verdiği-

mi biliyorsunuz. Artık gidelim. Sadık adamlarımdan birkaçının şu haydutlar tarafından boğazlanmasına ömrümün son günlerinde razı olamam doğrusu!"

Sixtus bu sözleri söyledikten sonra köşkün kapısına yürüdü:

"Orada mısınız?" diye sordu.

"Şüphesiz kutlu baba! Emrinizi bekliyorum!"

"O halde sizi kutlarım. Size mukabelem bundan ibarettir. Eğer bu serseri hayatınızda bir gün Roma'ya gelirseniz ve ben de hayatta bulunursam... Çekinmeden Vatikan'ın kapısını çalın. Papa V. Sixtus'u bulamazsanız bile Saint–Roch tepesi değirmencisi Peretti'yi mutlaka bulursunuz!"

Pardaillan bağırdı:

"Kutlu peder! Size teşekkür ederim. Mösyö Peretti'nin davetini sevinçle kabul ediyorum, kendisi çok mahir bir adamdır. Vatikan'a gittiğiniz vakit bunu ona söylemenizi rica ederim!"

Papa V. Sixtus kendini gülmekten alamadı:

"Haydut herif!" diye mırıldandı.

Papa adamlarıyla birlikte manastırdan ayrılırken şimdi tekrar ondan tarafa olmuş olan bütün eski dönek kardinaller onun peşinden yalnız papalar için söylenen bir ilahi okuyorlardı. Sixtus hem yürüyor hem de içinden, "Okuyun bakalım alçak dönekler. Okuyun bakalım iki katlı dönekler! Ben size Roma'da büsbütün başka şarkılar bağırttıracağım," diyordu.

Gerçi Fausta elinden kaçmış, kurtulmuştu. Fakat dönekliği ta kalbinden vurmuş, darmadağın etmişti. Dudaklarında alaylı bir gülümseme olduğu halde Montmartre tepesi eteklerinde bekleyen seyahat arabasına ulaştı.

Papanın gidişinden sonra yarım saat kadar daha sabreden Pardaillan, dışarıda ses seda kalmadığını görünce kapının arkasındaki istihkamı yıkmaya başlamıştı. Nihayet kanadı araladı. Mihrapla meydanın boş olduğunu görünce dışarıya çıkarak sebze bostanını gözden geçirdi ve kimse kalmadığını anladı. Sonra yerde yatan çarmıhın yanına kadar geldi:

"Zavallı kızcağız!" dedi. "Neden bu işkenceye çarptırıldı acaba? Güzel olmak da kabahat mıdır? Hele bak, şurada bir de kâğıt var."

Çarmıhın üstüne bir parşömen kâğıdı asılmıştı ve üstünde Yunanca olarak "Eresiz" kelimesi yazıyordu. Pardaillan bunu okuyamadı. Kendi kendine yüksek sesle sordu:

"Acaba ne demek?"

Birisi keskin bir sesle arkasından söylendi:

"Orada Yunanca 'Eresiz' yazıyor! Dinsizlik demektir."

Pardaillan başını çevirince Fausta'yı gördü. Bu müthiş kadın deminki tehlikeden kurtuluşunu unutmuş, hiçbir şey olmamış gibi duruyordu. Pardaillan da böyle şeylere şaşar takımından değildi. Kendi kendine:

"Dinsizlik mi?" diye söylendi. "Kırk yıl aklıma gelmeyecek bir şey. O da ne demekmiş?"

Fausta cevap vermedi. Şövalyenin sakin yüzünü delerek yüreğinden geçenleri okumak istiyordu. Pardaillan'ın da sustuğunu ve oralı olmadığını görünce dayanamayarak sordu:

"Beni kurtardınız! Neden kurtardınız!"

Pardaillan asil başını kaldırdı ve Farnèse'le Léonore'un cesetlerini göstererek:

"Nihayet dinsizlikten insanları çarmıha germek gibi düşünceleri, şu iki zavallının ölümüne sebep olmak gibi kuduzlukları unutuyor ve siz de insanca sualler sormaya başlıyorsunuz ha?" dedi.

"Tanrı'ya şükürler olsun! Sizi neden mi kurtardım? Birtakım vahşi köpeklerin saldırdıkları bir kadın görür de kurtarmaz olur muyum?"

"Benim yerimde başka bir kadın olsaydı aynı şeyi onun için de yapar mıydınız?"

"Şüpheniz mi var madam? Eğer böyle olmasaydı beni demirden bir ölüm ağına atmış olan sizi kurtarmamam lazım gelirdi. Şurada ne kadar vakit geçti ki. Size kin beslesem ayıp olmaz ya!"

Fausta yüzünü kaplayan solukluğu ve dudaklarının titreyişini göstermemek için başını eğdi. Pardaillan sözüne devam ediyordu:

"İzin verirseniz size bir şey soracağım: Mösyö Maurevert bugün öğle vakti Montmartre kapısında benimle buluşmak istiyordu. Nedendi acaba?"

Fausta vahşi bir sükûnetle cevap verdi:

"Bunu ona ben tembih etmiştim. Maurevert sizi buraya benim mücadeleyi kazandığım sırada sokacaktı. Eğer adamlarım bana ihanet etmemiş olsalardı Guise'in askerleri sizi yakalayacaktı ve ben şu iki ölünün yanına sizinkini de bırakarak buradan gidecektim."

Pardaillan hiddetle titredi. Şimdi şu şeytan kadının üstüne atılmalı, ayaklarının altına alıp yılan kafasını ezmeli miydi? Kim bilir, belki Fausta da ümitsizliğin tesiriyle karşısındakini kızdırıp kendisini öldürtmek istiyordu. Nitekim Pardaillan birkaç saniye ona öyle baktı ki Fausta şövalyenin kendisini öldüreceğini umdu. Fakat sonra birdenbire Pardaillan'ın yüzü güldü, eğilerek kendisini selamladı ve sakin bir sesle:

"İsteklerinizin yerine gelmeyişine pek üzüldüm!" dedi. "Şimdi bu lafları bırakalım madam, acaba size bir hizmette bulunabilir miyim?"

Fausta kızardı. Bu alicenaplık onun yüzünde bir şamar tesiri yapmıştı. Kirpiklerinde yaşlar birikmeye başlamıştı.

Bilmediği bir kuvvet kendisini öldürmek istediği ve ayın zamanda için için taptığı adamın kucağına doğru itiyordu. Acaba şimdi ağlayacak, diz çökecek, uğradığı mağlubiyetin verdiği ümitsizlik ve yüreğindeki aşk ateşinin tesiriyle bugüne kadar söyleyemediği aşk sözlerini ortaya mı atıverecekti? Belki. Fakat aynı anda Chartres Kilisesi'ndeki olayı hatırladı. Pardaillan'ın sözlerini tekrar kulaklarında duydu:

"Ben de bir zamanlar sevmiştim. O öldü. Fakat hayali hâlâ yüreğimde yaşıyor. Sizi sevmedim ve asla sevemeyeceğim!"

Fausta'nın kalbinden fışkıran sözler dudaklarında yapışıp kaldı. Böylece reddedilmek dayanılmaz bir hakaretti. Evet, Pardaillan onu kurtarmıştı. Bazen avcılar da canavarları incitmemeye çalışırlar fakat canavar fırsatını bulur bulmaz o avcıyı paralar. Fausta da böyle düşünüyordu. Ya Pardaillan onu öldürecekti yahut da o Pardillan'ı. Bunun başka türlüsü olamazdı.

Birden gülümsedi ve:

"Mösyö Pardaillan, sizden son bir hizmet daha bekliyorum!" dedi. "Sixtus'la adamlarının buradan gidişlerinin bir tuzak olmasından korkarım. Ama kılıcınız tarafından korunursam bir ordu bile

gelse korkmam! Bana Paris'e kadar eşlik eder misiniz?"

Pardaillan, Fausta'nın dudaklarında beliren soğuk ve manalı gülümsemeyi fark etmiş veya etmemiş olsun, gözlerini kadının gözlerine dikti ve:

"Neden olmasın madam!" dedi. "Size konağınızın kapısına kadar eşlik ederim, bunu yaparken sizi korurum da."

Fausta irkilmedi ve normal bir sesle:

"Teşekkür ederim mösyö! Şu halde beni manastırın kapısında bekleyin? Şimdi gelirim!"

Şövalye şapkasını çıkararak kadını selamladıktan sonra yürüdü. Fausta arkasından bakıyor ve düşünüyordu:

"Şimdi ona yetişsem de iki küreğinin ortasına hançerimi saplayıversem her şey biterdi!"

Fakat çok geç kalmış, Pardaillan bahçenin öbür ucunda kaybolmuştu. Fausta çarmıhın yanında koyun koyuna, dudak dudağa yatan Farnèse'le Léonore'un ölülerine baktı. Dudaklarında renksiz ve korkunç bir tebessüm gelişti:

"Bu mendebur, ihanetinin cezasını çekti!" dedi. "O alçak Rovenni ve öteki hainler de elbette Papa V. Sixtus'tan belalarını bulacaklardır," diye söylendi.

O sırada manastırın bahçeye açılan kapısında telaşlı telaşlı Claudine de Beauvilliers belirmişti.

"Ah madam ne felakettir bu!" dedi. "Mağlup olduk, mağlup!"

Fausta kaşlarını çattı:

"Kim söyledi ben mağlup oldum diye. Ben mağlup olur muyum hiç? Haydi kızım, siz üzüntüden ne söyleyeceğinizi şaşırıyorsunuz. Fakat ben hiçbir zaman şaşırmam! Bana ettiğiniz hizmetten memnunum. Düşündüklerimi birkaç gün sonraya bırakmamda sizin suçunuz yok! Bugün adamınızı konağıma gönderin de vadettiğim parayı aldırtın!"

Claudine sevinçle bağırmaktan kendini zor tutarak yerlere kadar eğildi:

"Siz yalnız kuvvet ve başarıca değil, lütuf bakımından da eşsizsiniz!" dedi.

"Aldanıyorsunuz! Ben yalnız borçlarımı öderim. Fakat bu arada öç alacağım kimseleri de unutmam!" Bir an için sustu. Sonra yerdeki iki cesedi göstererek: "Şu ikisini manastırın mezarlığına gömün!" dedi.

"Yarın o iş de biter madam!"

"Güzel. Haydi şimdi sizin odaya çıkalım da üstümdeki resmî elbiselerden kurtulayım!"

Fausta sırtındaki papalık elbisesini zaten Claudine'in yardımıyla giymişti. Bu sefer de yine onun yardımıyla çıkarıp aşağıya indi ve Pardaillan'ı kendisini bekler bir halde kapıda buldu. Prens Farnèse'le Claude Usta'yı getirmiş olan araba da henüz kapıda duruyordu.

Arabanın yanında atla gelmiş olan adamın atına Pardaillan atladı. Fausta da arabaya girdi ve Paris'e doğru yola çıktılar.

Paris surları dışında giderlerken Fausta arabanın perdeleri arasından on adım kadar ileride giden Pardaillan'ı gözetleyip durdu. Acaba şövalye şehre girmeye cesaret edecek miydi?

Paris kapısına geldikleri zaman şövalye pervasızca asma köprüyü geçti. Yolda kendisini tanıyacak bir Guise taraftarına rastlamak korkusu diye bir şey bilmiyordu. Şehrin göbeğine, Fausta'nın sarayına doğru giderlerken kadının gözlerinde sevinç şimşekleri çaktı ve yastığa doğru yıkılarak soluk soluğa:

"Deli!" diye mırıldandı.

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM
MAUREVERT

Pardaillan Montmartre tepesi yamaçlarından inerken dört bir tarafı kolaçan ediyor, Maurevert'e rastlayıp rastlayamayacağını hesaplıyordu. Halbuki Maurevert'le buluşacakları saat geçmişti. Herhalde herif manastırda olup bitenleri öğrenmiş olacaktı. Onun için Maurevert'in buralarda görünmemesine şaşmamak lazımdı.

Şövalye yalnız kaldığı zamanlarda sık sık yaptığı gibi düşüncelerini yüksek sesle tekrarlıyordu:

"Pekâlâ! Biz birbirimizi yine buluruz! Cehennemin dibine gidip saklansa ben onu yine meydana çıkarırım. Tabii buralarda dolaşır mı hiç? İşi öğrendi. Doğrusu ne yazık oldu. Ben bu işi bugün bitirivermek istiyordum. Demek ki kaderde yazılı değilmiş. Böylesi daha iyi. Çünkü şimdi arkamdaki güzel kaplanın hizmetindeyim. Hele şunun konağının kapısına gelelim. Bir kere kendisine Tanrı'ya emanet olun madam diyeyim. Hem de bir daha görmemek şartıyla gideceğini söyleyeyim. Ondan sonra bakarız. Lakin kadın da yaman dövüşçü ha. Çok dilber bir şey kâfir!"

Pardaillan böyle kendi kendine söylenerek Montmarte kapısının içine girmişti ki dışarıdaki fundalıklar arasından sarı bir yüz belirdi ve bir an olduğu yerde durarak düşünceli ve hareketsiz, şövalyenin arkasından baktı.

Bütün vücudu vahşi bir sevinçle titriyordu.

Bu adam Maurevert'di. Ve Pardaillan'ın Paris'e girdiğini görünce Fausta gibi:

"Budala!" diye söylendi.

Maurevert, Blois'ya gitmiş, Guise dükünün kendisine verdiği casusluk görevini hakkıyla başarmıştı. Şehirde ne kadar asker olduğunu, III. Henri'nin nerede oturduğunu ve krala nasıl saldırılabile-

ceğini iyice hesapladıktan sonra 21 Kasım'ın öğleninde Montmartre kapısının civarlarında bulunacak şekilde tekrar yola koyulmuştu.

Maurevert'in bu büyüleyici bulduğu dönüş yolculuğunda güzel bir yemek yiyip rahat bir yatak bulmaktan başka endişelendiği bir şey yoktu. Arkadaşları tarafından da tanınmayacaktı bile. Neşesinden yerinde duramıyordu. Nasıl giderken sevinç içindeyse gelirken de keyifliydi. Şimdi bir tek emeli vardı: Pardaillan'a işkence edilirken seyretmek!

20 Kasım günü akşamı Paris'e girdi. Ertesi sabah erkenden kalktı. Mükemmel bir surette silahlanarak her türlü dövüşe hazır bir duruma geldi. Daha buluşma saatine çok vakit vardı ama Maurevert artık dayanamadı ve erkenden Montmartre kapısına doğrularak orada bir fundalığın arkasında kendini göstermeden her şeyi seyredebileceği bir yer seçti.

Gözlerini kapıya dikmişti. Pardaillan'la Angoulême dükünü görür görmez ciddi bir tavırla onlara yürüyecek ve:

"İşte sözümde durdum ve tam vaktinde geldim!" diyecekti. "Şimdi peşim sıra gelin, aradığınızı göreceksiniz!"

Ve iki adamı peşine takıp manastıra götürecekti. Orada ne olacaktı? Orasını bilemiyordu. Bildiği bir şey varsa Fausta'nın Pardaillan'a bir tuzak kuracağı ve onun da gözü bağlı, bu tuzağa düşeceğiydi. Muhakkak olan nokta, şövalye ile arkadaşının manastırda Violetta'yı ölü bulacaklarıydı. Manastırın ağzına kadar silahlı adamlarla dolu olduğundan da hiç şüphesi yoktu. Pardaillan buradan sağ salim çıkabilir miydi hiç? İçinde yeniden bir sevinç belirdi ve:

"Manastırda bir de mezarlık olacak. Hemen oraya gömüverirler," diye söylendi.

Fakat bu söz henüz ağzından çıkmıştı ki dehşetinden bağırmamak için kendini zorla zapt etmeye mecbur kalmıştı. Yüzü morarmış, bütün vücuduyla titremişti. Çünkü Montmartre kapısından dışarıya çıkan üç kişinin manastıra doğru koştuklarını görmüştü. Bunlardan önde giden ikisini derhal tanımıştı: Pardaillan ve Angoulême dükü! Üçüncüsünü tanımıyordu ama bir yerde görmüşlüğü vardı.

Pardaillan'ın koşuşuna bakılırsa şövalye kendisiyle olan randevuya koşuyor değildi. Manastıra yönelişi şövalyenin her şeyi öğ-

rendiğini ispat ediyordu. O halde kimden öğrenmişti? Maurevert yumruklarını sıkarak:

"Çıldıracağım!" diye söylendi. "Bu şeytan yine elimden kurtulacak mı? Sakın Fausta beni de aldatmış, şimdi de benim için tuzak kurmuş olmasın?"

Alnından boşanan terleri sildi. Pardaillan'ın tamamen gözden kaybolduğunu sezince Paris'e dönecekmiş gibi birkaç adım attıktan sonra birdenbire yine durarak söylendi:

"İmkânı yok! Fausta ondan nefret eder. Bana ihanet etmesine imkân yok. Herhalde ben burada yokken planım değiştirmiş olacak. Belki de benim bu şeytanın geberişinde hazır bulunmak istediğimi unutmuştur. O halde hemen manastıra gideyim de şu herifin öbür dünyayı boyladığını gözlerimle göreyim!"

Çılgın bir kahkaha savurarak manastıra doğru koşmaya koyuldu. Yolda giderken içini kâh şüphe bürüyor, kâh kendini Pardaillan'ın öleceğine inandırıyor, hasılı gülüp küfrederek tepeyi tırmanıyordu.

*

İki saat sonra Montmartre sırtlarından aşağı inerken hüngür hüngür ağlıyordu. Bütün vücudu sarsılıyor ve artık kendini o kadar zayıf buluyordu ki gözyaşlarını silmeye bile hali yoktu. O kadar ümitsizdi ki her şeyin bittiğini düşünüyordu. Bu ümitsizliğin içinde tıpkı küçük bir çocuk hassaslığı içinde zayıf ve çelimsiz görünüyordu. Büyük bir sarsıntı yaşamaktaydı.

Sonra birdenbire sabahleyin gizlendiği yere sinmeyi akıl etti. Neden böyle düşündüğünü kesinlikle kendisi de bilmiyordu. Herhalde hiçbir ümidi yoktu. Belki de Fausta'nın dönüşünü bekleyecek, onunla konuşacaktı.

Halbuki birdenbire Pardaillan'ın Fausta'nın arabasının önü sıra atıyla gittiğini görünce adamakıllı şaşaladı. Fausta nasıl olmuştu da Pardaillan'ı önüne katmıştı. Anlaşmışlar mıydı? Yoksa kadın Pardaillan'a yeni bir tuzak mı kurmuştu?

*

Maurevert burasını araştırmaya lüzum bile görmedi. Hemen arabanın arkasından Paris'e girerek yolda gördüğü bir süvariyi zorla

atından indirdi. Hayvanın sırtına atlamasıyla doludizgin, Guise dükünün konağına yönelmesi bir oldu.

Guise dükü bu sırada maiyetiyle dertleşiyordu. Maurevert soluk soluğa önüne çıkan nöbetçileri ve uşakları devirip yıkarak kendine bir yol açtı ve kapıyı ardına kadar çarpıp neye uğradığını şaşıran Guise'e:

"Monsenyör, Pardaillan Paris'te!" diye seslendi.

Dük odaya izin almadan giren adamı terslemek isterken Pardaillan adını işitince sapsarı kesilmiş, duraklamıştı:

"Sen misin Maurevert? Ne söylüyorsun?"

"Monsenyör, en büyük düşmanınız, Chartre'da sizi mağlup etmiş olan adam şimdi Paris'e girdi. Gözlerimle gördüm. Hem de Montmartre kapısından girdi. Yalnız başınaydı. Emrederseniz."

Oradakilerden birisi:

"Vay canına!" diye bağırdı.

Bir başkası da:

"Tanrı canını alsın!" dedi.

"Hemen kıstıralım keratayı!"

"Saint–Chapelle okuna oturtup kazıklayalım!"

Guise bağırdı:

"Sus Maineville! Sen de sus Bussi. İyice anlat bakalım Maurevert, onu ne zaman, nasıl gördün? Sen ne zaman döndün?"

"Bir saat oluyor monsenyör! Buraya geliyor ve Montmartre Sokağı'ndan yavaş yavaş geçiyordum. Maksadım Lartigues hakkında haber almaktı."

Bussi:

"O öldü," dedi. "Kimin kılıcıyla öbür dünyaya göçtüğünü de Tanrı bilir!"

Maurevert sakin bir sesle söylendi:

"Bana da öyle demişlerdi. Lakin doğru olup olmadığını anlamak istedim de ondan. Tam Lartigues'in evine giriyorduk ki bir de ne göreyim? Pardaillan rahat rahat Montmartre kapısından Paris'e girmiş gelmiyor mu? Ah monsenyör bu şeytanı hemen oracıkta kış-

kırtıp düelloya zorlamamak için kendimi güç zapt ettim. Bu avın size ait olduğunu hatırladım da kendimi tuttum. Ondan sonra da Lartigues'i filan unutup size haber vermeye koştum. Kendi kendime diyorum ki sakın zavallı arkadaşımız Lartigues'i öldüren de bu lanet haydut olmasın? Biliyorsunuz ya, bütün sadık maiyetinize kötülük yapmaya ant içmiştir."

Guise dişlerini gıcırdattı. Pardaillan'ın güpegündüz Paris'e girmeye cesaret etmesi, kendisini hiçe saymak gibi bir şey oluyor, çileden çıkarıyordu.

Maurevert'e gelince, her türlü saygıyı unutmuş, yerinde tepiniyor:

"Çabuk olalım monsenyör!" diyordu.

Bu sırada içeriye bir uşak girdi ve:

O anda içeriye bir uşak girdi:

"Birisi Prenses Fausta'dan bir mektup getirdi!" dedi.

Maurevert titreyerek birkaç adım geriledi. Eğer Guise kendisinin Fausta ile yaptığı gizli işbirliğini öğrenirse mahvolmuş demekti! Guise bir işaret yaptı. Haberci içeriye girdi. Dük sordu:

"Söyle bakalım ne var?"

"Efendim, prenses hazretleri bu sabah Paris'ten çıkmışlardı. Âdeti üzere geçecekleri yol üstünde değişik aralıklarla adamları duruyor ve vereceği emirleri bekliyorlardı."

Dük:

"Çok mükemmel bir âdet. Ben de bundan sonra böyle yapayım!" dedi.

"Sonra efendim, ben de Montmartre kapısı yakınlarında bekliyordum. Prensesin arabasının geri döndüğünü gördüm. Yerimden bile kıpırdamadım. Fakat araba tam benim önümden geçerken birden perdeler aralandı ve ayaklarımın dibine bir kâğıt parçası düşerken kulaklarıma da şu sözler geldi: 'Guise dükünün konağına!' Bunun üzerine hemen buraya koştum. İşte mektup da burada efendim."

Guise çabucak kâğıdı açtı ve içine kurşun kalemle yazılmış şu satırları okudu:

"Şehrin merkezini sardırın. Pardaillan'ı oraya götürüyorum. F."

Guise dükü bağırdı:

"Vay canına! Hakkın varmış Maurevert! Hemen ava çıkalım öyleyse. Sen, Bussi, Châtelet'den yüz adam al. Ellisini Notre–Dame Köprüsü'ne, ellisini de Küçük Köprü'ye yerleştir. Maineville sen de Arsenal'den yüz asker al. Ellisini Sarraflar Köprüsü'ne, ellisini de Saint–Michel Köprüsü'ne koy. Maurevert, sen de Temple'den yüz adam al, ellisini Yeni Köprü'ye, ellisini de Güvercinler Köprüsü'ne yerleştir. Ben de buradaki adamlarımın hepsini alıp Notre–Dame Kilisesi avlusuna gideceğim. Herif herhalde o civarlarda bulunacaktır. Şehrin göbeğindeki adayı baştan aşağıya yıkmak da lazım gelse elimizden kaçamaz! Maurevert, sen sonra kilise avlusuna gelir, sana evvelce vermiş olduğum görev hakkında raporunu verirsin!"

Maurevert, Bussi–Leclerc ve Maineville hızla odadan fırladılar. Beş dakika sonra da arkasında altmış atlı bulunan Guise dükü konaktan çıktı. Şehrin merkezine gelir gelmez adamlarını köprülere dağıttı ve gelecek imdadı beklemeye başladı. Bir saat içinde tembihlediği yerlerin hepsi askerler tarafından tutulmuştu. Guise'in süvarileri de yerlerini tutarak kilisenin avlusunda düke katıldılar.

Bütün bu hareketler kurul üyelerini fena halde kuşkulandırmıştı ve dükün kendileri aleyhinde bir şeyler hazırladığını sanarak kurul binasının kapılarını kapatıp içerisini adamakıllı tahkim etmişlerdi.

Çünkü kurul ile Guise dükünün birbirlerine hiç itimatları yoktu ve karşılıklı bir şüphe içinde işkillenip dururlardı.

ON DOKUZUNCU BÖLÜM
ŞEHRİN KARGAŞASI

Guise dükü bir kişiyi yakalamak için dört yüze yakın insanı ayaklandırırken istemeden bütün bu heyecanın sebebi olan Şövalye Pardaillan acaba ne yapıyordu?

Daima Fausta'nın arabasının on beş adım kadar ilerisinde giderek Paris'i geçmişti. Nihayet şehrin göbeğine ulaşmışlar, demir kapılı korkunç konağın önünde durmuşlardı. Şövalye atından inerek arabanın yanına gelip Fausta'ya arabadan inerken dayanacak bir tutanak olsun diye kolunu uzattı. Fausta birkaç saniye kadar bu kola dayanarak indi. Bundan sonra Pardaillan kapının tokmağını çaldı ve içeride yankılar yapan boğuk gürültüleri dinlerken korkunç hatıraların kendisini titretmesine engel olamadı. Kapı açılınca Fausta, Pardaillan'a sabit bakışlarla baktı:

"Evimde biraz dinlenmenizi ricaya cesaret edebilir miyim?" diye sordu.

Şövalye bir an için cesaretin son basamağına çıkmak istediyse de demir kafesi hatırlayınca kendini korumanın daha doğru bir şey olacağını düşündü. Gayet manalı bir gülümsemeyle:

"Madam!" dedi. "Bu güzel konağın içerisini zaten bilirim. Yeniden görmekle bir şey kazanmış olmayacağım. Öte yandan buradaki evlerden birinde öyle korkunç bir macera yaşadım ki bir daha kapanıp kalmaktan ne derecede nefret ettiğimi anlatamam. Hatta bu yüzden artık çatı altına giremez oldum ve gecelerimi hep açık havada, yıldızlar altında geçiriyorum."

Fausta hâlâ eve girmiyor ve kulak kabartarak uzakları dinliyordu:

"Öyleyse yıldızınız açık olsun!" dedi.

Pardaillan bir an evvel kurtulmak isteyerek sordu:

"Bu atı ne yapayım?"

Fausta atıldı:

"Sizin olsun! Bir dost hediyesi olamazsa bile hiç değilse ufak bir hatıra olur!"

Pardaillan atı bir halkaya bağladı:

"Yazık ki kabul edemeyeceğim madam! O kadar fakir bir adamım ki ne evim ne de ahırım var. Zaten bir binek hayvanım da yok değil. Şimdi bunu da alırsam birinden biri muhakkak aç kalıp ölecek. Neyse madam, artık izninizle gideyim."

Fausta söylendi:

"Peki mösyö! Sizi tutmuyorum. Teşekkür ederim. Elveda!"

Pardaillan derin bir saygıyla selam verdi. Fausta da konağına girdi. Konağın kapısı kapanmadığı müddetçe şövalye herhangi bir tehlike ihtimaline karşı tetikte duruyordu. Yavaş yavaş giderken kendi kendine:

"Ben de amma kuruntulu adam oldum ha!" diye söyleniyordu. "Bu kadını kurtardım işte. Yine de bana fenalık yapacak değil ya. Doğrusu kendisine pek sert muamele ettim. Ben sadece yontulmamış bir odunum!"

Kendi kendine çıkışa çıkışa Notre–Dame Köprüsü'ne kadar geldi. Tam bu anda on beş kişilik bir müfreze köprüyü tutmaya başlamıştı. Pardaillan önce evlerin engel olması yüzünden köprüdeki askerleri görememişti. Yalnız köprünün ağzına bir zincir gerilmiş olduğunu fark etti:

"Bu da nesi?" diye söylendi. "Ne olursa olsun ihtiyatı elden bırakmayalım!"

Sola döndü ve Juiverie Sokağı'na sapınca NotreDame Köprüsü'nün asker muhafazası altında bulunduğunu fark etti. Bu tedbirlerin kendisine karşı alınmış olduğunu asla hatırına getirmiyordu ama elbiselerinde Lorraine soyunun arması bulunan silahlılarla karşılaşmanın kendisi için hiç de doğru olmayacağını gayet iyi bilirdi.

"Öyleyse ben de Küçük Köprü'den mektebe girerim. Orada yollar açılıncaya kadar beklerim!" diye söylendi.

Geriye döndü ve Juiverie Sokağı'nı geçerek Küçük Köprü'ye yöneldi. Fakat köprüye yüz adım kala durmaya mecbur oldu. Burada da bir süvari müfrezesi vardı ve yol zincirle kapatılmıştı. Pardaillan:

"Aksi şeytan!" dedi. "Çok vakit kaybedeceğim galiba. Halbuki günümü buralarda geçirmek hiç de işime gelmez. Sonra, Mösyö Maurevert beni bekleye bekleye sabırsızlanır."

Pardaillan bütün bu hazırlıkların kendisine karşı tertiplenmiş olduğunu aklına bile getirmiyordu. Zaten Guise onun Paris'e dönmüş olduğunu haber alsa bile şehrin merkezinde bulunduğunu nasıl öğrenebilirdi ki? Şövalyenin asıl hayıflandığı şey boşuna vakit kaybetmesiydi. Barillerie Sokağı'na doğru yollandı. Halbuki bu taraftan varacağı yolların her ikisi, yani hem Mégisserie Rıhtımı ve Sarraflar Köprüsü, hem de Harpe Sokağı ve Saint-Michel Köprüsü askerler tarafından tutulmuştu. Şövalye bu iki yolun da tıkanmış olduğunu görünce irkildi. Hele Güvercinler Köprüsü ve yeni yapılmakta olan Yeni Köprü'den de geçemeyeceğini anladığı vakit artık şehrin göbeğinde mahpus kaldığını iyice aklı kesti.

Şimdi ne yapacaktı! Seine Nehri'ni ya kayıkla yahut da yüzerek geçmekten başka çare kalmıyordu. Fakat Maurevert'le Lartigues'in düello ettikleri rıhtıma doğru yaklaşınca oralarda da askerlerin bekleştiklerini gördü ve işlerin umduğundan kötü olduğunu anladı. Bu kadarı yetişmiyormuş gibi üstelik bu askerlerin hepsi şehrin merkezine doğru yürüyor, çevirdikleri sahayı gittikçe daraltıyorlardı. Yalnız burada mahpus kalmıyordu, üstelik ele geçeceği an da gittikçe yaklaşıyordu. Gerçi bu askerlerin kendisini aramadıklarından emindi ama bu fırsatta kendisini yakalayacakları da muhakkaktı.

Bunlar hiç şüphesiz birini kıstırmak, yakalamak istiyorlardı. Kimin yakalanacağını kimse bilmiyor olacaktı ki kadınlı erkekli ahali süratle koşuşup evlerine giriyordu. Şövalye, Calandre Sokağı'nda bir eskici dükkânı gördü. Dükkâncı fena halde ürkmüş, acele acele dükkânını kapatıyordu. Pardaillan:

"Bekleyin, size yardım edeyim!" dedi.

Bir yandan yardım ederken bir taraftan da bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu:

"Ne oluyor?" diye sordu.

"Bilmem ki mösyö. Doğrusu Kutlu Birlik gibi bir birliğe sahip oluşumuza ve Monsenyör Guise'in Valois'yı Paris'ten kovuşuna pek memnunuz ama artık bu her günkü baskınlardan da bıktık hani. Bana sorarsanız yarı ölü gibiyim. Karım da ateşler içinde."

Pardaillan esaslı bir şey öğrenemediğine eseflendi:

"Demek Tanrı eksikliğini göstermesin, monsenyör askerlerinin şehrin göbeğini neye sardıklarını bilmiyorsunuz?"

Dükkâncı içinden:

"Tanrı hepsinin belasını versin!" dedikten sonra yüksek sesle söylendi: "Herhalde yine bir Huguenot kovalıyorlardır. Sonra Mösyö Guise'in kuruldakilere çok kızdığını söylüyorlar."

"Haa, demek ki mesele buymuş. Teşekkür ederim!"

"Asıl ben size teşekkür ederim mösyö. Baksanıza yine evleri araştırmaya başladılar. Tanrı bize acısın!"

Eskici hızla evine kaçtı. Adamın korkusu hiç de yersiz değildi. Çünkü dükün adamları araştırma maksadıyla girdikleri evleri soyup soğana çeviriyorlardı. Yoldan geçenler eskici kadar korkak olmayacaklar ki kimin tutulacağını görmek için toplanıyorlardı. Bazı serseriler de araştırmalarda askerlere yardım etmek bahanesiyle soygunculuğa hazırlanıyorlardı. Pardaillan kalabalığa katılmış gidiyordu.

Birden kulağına kendi adı çalınır gibi oldu.

Şövalye hemen kulak kabarttı. Adının bir subay tarafından söylendiği ve birçoğunun da aynı ismi tekrarladıklarını duydu. Tüyleri ürperdi. Demek kendisini arıyorlarmış ha! Demek şehrin bu mahallesini onun için basmışlar ve öldürmek istedikleri de kendisiymiş.

Dört bir tarafa bakındı. Önden yavaş yavaş bir asker kıtası geliyor, teker teker bütün evlerin önünde duruyordu. Solundan Calandre Sokağı'nın evlerinin pencerelerinden sarkmış insanlar, sağında kısmen ot bürümüş boş arsalar vardı. Bu arsalarda yeni çarşının enkazı görünüyordu. Bu arsaların ortasında pencereleri sımsıkı kapalı bir ev vardı. Pardaillan bu evin pencerelerinin kapalı olmasına rağmen kapısının aralık olduğunu gördü. Yavaş yavaş, kimseye sezdirmeden oraya yöneldi. Telaş etmemeye çalışırken alnından iri ter taneleri yuvarlanıyordu. Evin kapısına varınca:

"Artık işim bitik!" diye söylendi. "Şeytan bile beni bu çıkmazdan kurtaramaz. Zaten şeytanın bana yardıma kalkışacağı da şüpheli ya."

Tam kapıdan içeri gireceği sırada karşıki pencerelerden seslenenler oldu:

"Sakın ha! Girmeyin içeriye!"

Pardaillan bu sözlere kulak asmadı. Kanadı itti. İçeriye girdi. Zeminlik gibi bir yerde bulunduğunu görünce kapıyı itip kapattı ve:

"Ev sahipleri, sakın benden korkmayın! Size zararım dokunmaz!" diye bağırdı.

Kimse cevap vermeyince hayret etti. Pardaillan evin avlusuna yönelirken bir daha seslendi:

"Hey! Bu evde kimse yok mu?"

Yine ses seda çıkmayınca önüne rastlayan kapıyı açtı ve fakir döşenmiş bir odaya girdi. Dikkatine çarpan ilk şey duvarda asılı bir haç oldu.

"Burası herhalde Notre-Dame papazlarından birinin evi olacak," diye düşündü. "Ev sahibi gelince beni ele vermez sanırım. Papazlar gammaz değildir. Kapıyı aralık bıraktığına göre neredeyse gelecektir."

Bir yandan da mobilyaları gözden geçiriyordu. Üstlerinde kalın bir toz tabakası vardı. Üstelik eşya da pek karmakarışık bir haldeydi. Acaba burada oturan nasıl bir adamdı? Evde garip, korku verici bir hal vardı ve üstelik birazdan burada yakalanacağı, belki de öldürüleceği düşüncesi evi daha ziyade korkunçlaştırıyordu.

Pardaillan başka bir odaya geçti. Burada hiç pencere yoktu. Tepede bir ışık deliği vardı. Duvarlardaki eşyayı görünce tüyleri daha beter ürperdi. Bütün duvarlarda çeşit çeşit baltalar, satırlar, üstü pörtüklü tokmaklar, deste deste ipler, acayip filetler, kıskaçlar ve cımbızlar asılmıştı ve hepsi kalın bir toz tabakasıyla örtülmüştü. Pardaillan ürkek bir tavırla odanın ortasında duran masanın üstündeki kâğıt tomarlarına baktı. Bu sırada dışarıda, evin önünde toplanan halkın deniz uğultusuna benzeyen gürültüsü de gittikçe artıyordu. Lakin şövalye bunu duyamadı. Şimdi içinde bulunduğu evin esrarını merak ediyordu. Masaya yanaştı. Kâğıtlardan birini açtı, altında zaptiye nazırının imzasını gördü ve tozların altındaki bazı kelimeleri okuyunca işi anlayarak şiddetle geri çekildi. Bu kâğıtlar idam hükümleriydi. Bu baltalar, satırlar ve kıskaçların hepsi celladın aletleriydi ve burası şüphesiz bir cellat eviydi.

Şimdi kafasında bir tek düşünce vardı. Bu evden çıkmak, dışarıya ışığa, insanlara kavuşmak... Avluya ulaştığı zaman dışarıdaki gürültüyü bastıran bir ses duydu:

"Burada monsenyör! Nihayet yakaladık!"

Pardaillan, Maurevert'in sesini tanıdı. Guise'inki olduğunu anladığı başka bir ses de:

"Bu ev sarılsın!" emrini veriyordu.

Endişeyle kapıya baktı. Sağlam olduktan başka içeriden de demir çubuklarla tahkim edilmişti. Şövalye bir karar vermek için ancak bir iki dakikalık zamanı kalmış olduğunu kestirdi. Hemen yukarıya fırlayarak pencerenin kepengini aralayarak dışarıya baktı: Guise dükü bir ata binmiş, süvarilerinin ortasında duruyordu. Yirmi kadar asker koca bir direği yakalamış, kapıyı devirmek için koçbaşı yerine kullanmaya hazırlanıyordu. Maurevert de bunların yanında bulunuyor ve bu işi idare ediyordu. Guise'in yanında Bussi–Leclerc'le Maineville'i gördü. Daha arkada halk birinin yakalanması gibi eğlenceli bir olayı seyre hazırlanıyordu.

Bütün bunlar Pardaillan'ın gözünden şimşek gibi geçti. Hemen kendini toparladı ve ölüm bağırtılarıyla kapıya indirilen sırığın gürültülerine, meşe kanadın parçalanmasına aldırmaz oldu.

Uzaktan da kadınların feryatları, gürültüler duyuluyordu. Her dakika Guise'in karşısına üstü başı paramparça olmuş, kanlar içinde biri getiriliyor ve soruluyordu:

"Monsenyör, Pardaillan bu mu? Yatağın altında yakaladık!"

Guise başını sallıyor, omuz silkiyor, adam salıveriliyor. Fakat bir daha hükümetin teftişinden kaçmaması için kendisine bir iki yumruk daha indiriliyordu. Gerçi şimdi aranılan adamın nerede olduğu anlaşılmıştı. Başka evlerin aranmasına lüzum yoktu. Fakat Guise araştırmayı durdurtmuyordu. Askerlerine epeydir aylık verememişti. Arama fırsatıyla evleri soyup biraz zenginleşmeleri hiç fena olmazdı. Ama bu sırada yumruklarla yarı ölü bir hale getirilmiş, yaralanmış, hatta öldürülmüş bir sürü insan varmış, orasını umursadığı yoktu.

Kapının bir direk vuruşuyla yarılmış olması üzerine dışarıdan sevinç feryatları duyuldu. Pardaillan tekrar avluya indi.

"Artık hesap tamam!" diye düşündü. "Kemiklerim burada kalacakmış, demek ki alnıma da bu yazılmış. Bir de ben Maurevert'i geberteceğimi hesaplıyordum."

Yumruklarını sıkmıştı. Fakat birden yüzündeki ümitsizlik silini-

verdi. Mutfaktan geçerek yüksek duvarlı bir bahçeye çıktı ve duvara dayalı bir merdiven gördü. Hemen merdivene tırmandı, etrafına bakındı. Öte yanda dar bir sokak vardı. Bu sokak ileride ikiye ayrılıyor, bir ucu yeni çarşıya ve Calandre Sokağı'na gidiyor, öteki ucu da Notre–Dame Kilisesi'ni dolaşarak Seine Nehri'ne ulaşıyordu. Fakat sokakta on beş kişilik bir müfreze bekliyordu.

Pardaillan bunları göz açıp kapayıncaya kadar geçen kısa bir müddet içinde gördü. Hızla merdivenden indi, celladın evine girdi. Az sonra elinde bir satır olduğu halde bahçeye çıkıp tekrar merdivene tırmandı.

Bu sırada Calandre Sokağı'nda gürültü göklere çıkmıştı. Evin kapısı ardına kadar devrilmiş, Guise'in adamları içeriye dolmuştu. Fakat Maurevert ortalıkta görünmüyordu. Pardaillan bu gürültülerden başka silah patırtıları ve hızlı hızlı yürüyen birtakım ayak sesleri işitti:

"Saldırın! Saldırın! Yağma!"

"Gebertin! Gebertin! Yakalayın haydudu!"

Bu sözleri bağıran halk, bir yandan da Dük de Guise'i alkışlıyordu. Pardaillan'ın duvarın üstüne çıkmasıyla öte yana sıçraması bir oldu. Ayakları yere bastığı anda:

"Savulun!" diye bağırdı.

Dar sokağa dikilmiş olan nöbetçiler bir an şaşırdılar ama toplanıp yol kesmeye kalkışmaları da uzun sürmedi. Halbuki Pardaillan elindeki satırı boyuna havalandırıp indiriyordu. Her yanı kıpkızıl kesilmişti. Çevresinde kaçışma gürültüleri, iniltiler alıp yürümüştü. Havada ölüm çizgileri çizen satır kısa zamanda bir yol açtı ve Pardaillan kendini kovalayan köpeklere saldıran bir yaban hayvanı gibi geçti gitti. Arkasından koşacak oldular ama şövalye yıldırım hızıyla geriye döndü, satırı bir kere salladı. Üç kişi daha ya ölü veya yaralı yere düştü. Küçük sokaktakiler pabucun pahalı olduğunu görünce imdat çağırmayı da ihmal etmediler:

"Kaçıyor! Kurtuluyor!" diye bağırıştılar. Bunun faydası oldu. Bir sürü silahlı hemen Calandre Sokağı'na varan ucu kaplayıverdi. Pardaillan'ın arkasından Cellat Claude Usta'nın evine giren askerlerden birçoğu da şövalyenin arkasından merdivene tırmanıp duvarı aşmıştı. Bu yüzden dar sokak kısa zamanda insanla doluverdi. Bunların

hepsi şövalyenin peşine düşmek için birbirlerini itip kakıyor, bağrışıyorlardı:

"Kaçıyor! Tutun!"

"Gebertin haydudu! Yakalayın!"

Halbuki Pardaillan şimşek gibi gidiyordu. Satırı fırlatıp kılıcını eline almıştı. Savuruyor, çeviriyor, arkasına bile bakmadan ilerliyordu. Yol üstündeki birkaç evden fırlayanlar da önüne geçmek, yolunu kesmek istediler ama ne mümkün! Öyle korkunçtu ki hepsi çil yavrusu gibi dağılıverdi. Başka birtakımı da kaçmaya vakit bulamamış, korkudan duvara yapışmış:

"Aman Mösyö Haydut, bize dokunmayın, acıyın!" diye yalvarıyorlardı.

Pardaillan bu sözlere aldırmadan ilerliyor, kırıp geçiriyordu ama arkasındakiler de eksilmeyip artıyorlardı. Bir ara yorulmuş olacak ki peşindekilerin nefes seslerini bile duydu ve "Eğer yanlış adım atar, biraz durur, bir parça dönersem öldüm gitti!" diye düşündü.

Fakat bunun da bir sonu olacaktı. Bütün kıyı kuşatılmıştı, her taraf muhasara altındaydı. Nereye gitmeli? Ne yapmalı? Bir tek yol kalıyordu: Sahile inmek ve her ne pahasına olursa olsun Seine Nehri'ne atılmak! Suya atılsaydı hile hemen yakalanmayacak mıydı sanki?

Darlığı yüzünden nispeten kolayca çıkabildiği sokak bitince etrafının çevrileceğini hemen kestirdi. Guise ile Maurevert'in eline düşmektense ölmek evla idi.

Bu metin kafa da ümitsizliğe düşüyordu.

Perişan bakışlarla etrafı kollarken demir kapılı bir konağın önünde bulunduğunu gördü. Farkına varmadan Fausta'nın konağına kadar gelmişti. Demek bu kadının kapısı önünde ölecekti!

Şuursuz bir kahkaha atarak Pressoir de Fer lokantasına saldırdı. Merdivenlerden yıldırım hızıyla çıktı. Önüne çıkanları devirip salondan salona geçti. Ne yapacağını bilmiyordu. Aklında bir tek şey vardı: Ölecekse Maurevert'le beraber ölmek! Boyuna ilerliyordu.

Lokantanın içi adamla dolmuştu. Salondan salona bağırtılar, çağırtılar arasında geçiyordu. Aradaki uzaklık o kadar azdı ki geçtiği kapıları bile kapayamıyordu.

Hemen ardından kılıçların ucu ve mızrakların tepesi geliyor gibiydi. Böylece nefes nefese koşarken bir kapıdan daha geçti ve birden açık bir pencere ile karşılaştı.

Ne olursa olsundu artık! Pencereden dışarıya fırlayıverdi!

Arkasından, aynı pencereden silahlar boşandı. Bütün han bağırtı, çağırtı ve küfürle doldu. Sonra kalabalık birdenbire geriledi, bina süratle boşandı ve hepsi nehrin kenarına koştu.

Maurevert soluk soluğa, hançeri elinde, yüzü sararmış, koşup gelmişti. Çevresine kanlı gözlerle bakmış, bir şey anlayamamıştı. Hemen peşinden Guise dükü de göründü:

"Nereye gitti o haydut? Neden yakalanmadı?" diye sordu.

Seine kıyılarını bekleyen subaylardan biri:

"Monsenyör, Pardaillan nehre atladı," dedi ve ilave etti: "Fakat eminim ki ağır yaralıdır!"

Guise haykırdı:

"Hemen bütün kayıklar çözülsün! Nehir göz hapsine alınsın! Herif sudan başını çıkarır çıkarmaz bir yaylım ateşiyle kafasını parçalayın!"

Sonra Maurevert'e döndü:

"Galiba bu sefer elimize geçti!" dedi. Maurevert cevap vermedi. Dudaklarında bir gülümseme belirdi. Koşup üç dört silahlının binmiş olduğu sandallardan birine atıldı ve Pardaillan'ın kendisini nehre atmasını takip eden dakikada suyun üstü sandalla doldu. Sahilde ise kalabalık gittikçe artıyordu. Birkaç yüz kişi Pardaillan'ı bekliyordu. Hele bir görünsün, kurşun yağacaktı.

Lakin böylece bir saat geçti! Pardaillan görünmedi.

Bunun üzerine herkes onun öldüğüne ve eğer leşi nehrin bataklı dibine saplanmamışsa akıntıyla uzaklara sürüklendiğine inandı.

Böyle düşünülmesine rağmen araştırmalar akşama kadar sürdü. Lakin sonuç bir hiç oldu.

YİRMİNCİ BÖLÜM
FAUSTA'NIN BİR TAÇLA YETİNDİĞİ YER

Pardaillan, Pressoir de Fer hanının penceresinden dışarıya fırladığı zaman nehre düşeceğini biliyordu. Suya daldığı sırada nehir akıntısının aksine yüzerek Notre–Dame Adası kıyısına, SaintLouis Adası'na çıkmayı kararlaştırdı.

Gücü yettiği kadar suyun altında kalmayı aklına koymuştu. Fakat havasızlıktan kulakları uğuldamaya başladı. Üstelik elbiseleri de vücuduna yapışıyor, hareketini zorlaştırıyordu. Fakat suyun yüzüne çıktığı takdirde birkaç yüz tüfeğin birden yaylım ateşi açacağından da hiç şüphesi yoktu.

Bir an ne yapacağını şaşırır gibi oldu. Her şeyden önce kendini sürükleyen akıntıya ve vücudunu aşağıdan yukarıya iten kuvvete karşı koymakla uğraştı. Artık havasızlıktan boğulma derecelerine gelmişti. Anafora kapılmışçasına dönüyor, bir yandan da kendini kıyıya atan dalgalara kapılmış sürükleniyordu.

Tahammülü kalmamıştı. Son ve ümitsiz bir hareketle ellerini uzattı. Denize düşenin yılana sarılması kabilinden o da bir şeye tutundu. Bu şey su altında bir kazık olacaktı. Katılmış bir halde parmaklarıyla bu kazığı sıkı sıkı yakaladı. Kendini yukarıya doğru çekti ve az sonra suyun yüzüne vardığını anladı.

İlk işi kendini suya atmış olduğu pencereyi aramak ve son bir müdafaaya kalkışmak oldu. Fakat yukarıya bakındığı zaman, başının üstünde hiçbir şey göremedi. Daha doğrusu, pencere gibi bir şey göremedi ama bir odanın döşemesinin alt tarafını gördü. Çevresinde bu döşemeyi altından tutan, birbirine çakılmış birtakım direkler ve kazıklar vardı. Boğazından fışkıran bir sevinç sesini zor zapt etti. Akıntıya karşı koymaya uğraşırken bocalaya bocalaya Fausta'nın sarayındaki o korkunç odanın altına sürüklenmişti. Tepesindeki döşemede kapalı bir delik vardı. Fausta kurbanlarını buradan suya atardı

ve bir zamanlar Pardaillan'ı da öylece attırmıştı. Şövalyenin gözüne neredeyse içinde ölüp gideceği demir ağ ilişti. Garip bir talih cilvesiyle bir zamanlar tüylerini ürperten bu yer şimdi canının kurtulmasına sebep oluyordu.

Pardaillan direk boyunca kendini yukarıya doğru çekerek rastladığı ilk kalasa otırdu: Artık kurtulmuştu. Daha doğrusu kendini kurtulmuş sayabilirdi. Çünkü dışarıdakiler kendisini göremezlerdi. Peşinden kendini arayanların seslerini işitiyordu ama hiçbirinin aklına cereyana karşı çıkmak gelmiyordu. Bir süre sonra bu sesler kesilince Pardaillan gülümsedi ve:

"Demek buradan kurtulmak ve Mösyö Guise'le Madam Fausta'nın mübarek yüzlerini bir daha görmek de yazılı imiş!" diye söylendi.

Fausta adı aklına birden bir şey getirmişti.

Nasıl olsa buradan tekrar Seine Nehri'nde yüzerek dışarıya çıkmak şimdilik imkânsızdı. Herhalde araştırıcılar nehrin kıyılarını sıkı bir göz hapsine almış olacaklardı. Hatta belki burayı gözden geçirmeye de geleceklerdi. Bu hesapça burası da pek emin bir yer sayılamazdı. Fakat Fausta'nın konağındaki işkence odasında içinde gizlenmek pekâlâ mümkündü.

Şövalye tekrar suya kayarak daldı ve demir ağın su içindeki kapağına bakınca kapağın açık olduğunu gördü. Muhtemel ki son defa bu ağa düşüşünden ve etrafında yüzen leşlerin salıverilişinden beri bu kapak hep açık kalmıştı. Şövalye açık kapaktan demir ağın içine geçti. Kalaslardan tırmana tırmana tekrar yukarıya, odanın döşemesinden kapağa kadar tırmandı.

Buraya varınca bir eliyle kapağı itip yana kaydırdı. Sonra iki eliyle birden deliğin kenarlarına yapıştı ve kendini kolaylıkla yukarıya çekti. Birkaç saniye içinde vaktiyle Fausta'nın adamlarıyla boğuştuğu işkence odasına geçivermişti. Burası bomboştu ve oldukça da karanlıktı.

Pardaillan'ın ilk işi deliği tekrar kapatmak oldu.

Sonra elbiselerini yer yer sıkarak suyunu giderdi. Bir köşeye çöktü, bir iki saat bekledi. Elbiseleri oldukça kuruyunca tekrar ayağa kalktı. Karnı müthiş acıkmıştı. Sabahleyin erkenden Devinière lokantasından çıkmış, o zamandan beri ağzına bir lokma koymamıştı.

Akşam olmuştu. Esrarengiz konakta en ufak bir gürültü bile duyulmuyordu. Bu sessizlik ona sabahleyin Fausta'nın bütün adamları tarafından nasıl ihanete uğradığını hatırlattı. Hepsi Papa V. Sixtus'un tarafa geçtiklerine göre konakta da pek az adam olmalıydı.

Şimdi aklında iki çareyi ölçüp tartıyordu. Bunlardan biri tekrar Seine Nehri'ne inmek ve gece karanlığından yararlanarak kıyılardan birine ulaşmaktı. İkincisi de Fausta'nın konağının sokak kapısına kadar giderek dışarı çıkmaktı. İçeride uşaklar varsa bile bunlar herhalde fazla kalabalık değillerdi. Şövalye nasıl olsa bunlara kapıyı açtıracaktı. Şövalye bu düşünceleri evirip çevirirken bir iki saat daha geçti. Artık açlık dayanılmaz bir durum almıştı. Huguette'in yakacağı bir ocağın önünde bir masa başına geçmek ve biraz börek, bir parça tavuk yerken bir iki şişe şarapla da içini kızıştırmak ne mükemmel şey olurdu. Pardaillan'ın rahatı kaçtı ve ağzı sulandı. Bu dakikada Guise de, Fausta da, Maurevert de aklından çıkmıştı. Karnını doyurup uyumaktan başka bir düşüncesi yoktu.

Ayaklarının ucuna basarak yürüdü. Odanın kapısına varınca, kapının kilitli olmadığını görerek açtı. Dışarıya çıktıktan sonra tekrar kapadı. Bir odadan daha geçtikten sonra koridora çıktı ve yürümeye başladı. Kendi kendine:

"İlk rastlayacağım adamın gırtlağına şu hançerin ucunu dayar ve 'Hayret, bu evde yolumu şaşırdım. Beni sokak kapısına kadar götürüp kapıyı aç. Bu eziyete karşılık sana bir ekü veririm. Fakat karşı koymaya kalkarsan gerçekten gebertirim!' derim ama herhalde sözümü dinler sanırım!" diye düşünüyordu.

Her taraf zifiri karanlıktı. Önünde on beş adım kadar ileride ufak bir ışıktan başka bir şey görmüyordu. Pardaillan bu ışığın yanına vardığı zaman araları hayli açık bir çift kadife perde karşısında bulunduğunu gördü. Pardaillan bu aralıktan içeriye gözlerini kaydırdı ve ötesinde berisinde şamdanlar yakılmış geniş bir salon karşısında bulunduğunu anladı. Bu salonu derhal tanıdı. Burası zengin sütunları, heykelleri ve altın şamdanlarıyla taht salonuydu! Pardaillan başını eğdi:

"Sahipsiz taht!" diye mırıldandı.

Halinde kendisini ölümden kurtardığından birkaç saat sonra canına kıymak istemiş olan bu kadına acıdığını gösterir bir tavır vardı.

Şimdi daha iyi anlıyordu. Guise dükünü, Pardaillan'ın peşine ancak Fausta saldırtmış olabilirdi.

Şövalye buradan ayrılıp sokak kapısını araştırmaya ve kimseyi bulamazsa kendi başına kapıyı açıp gitmeye karar vermişti ki birdenbire olduğu yerde mıhlı gibi kalakaldı. Hafif bir ayak sesi duyar gibi olmuştu. Bu gürültü taht kolonundan geliyordu ve Pardaillan gözünü perdelerin aralığına uydurunca beyazlar giyinmiş bir hayaletin gayet mağrur bir tavırla ayaklarını sürtercesine yürüdüğünü gördü:

"Fausta!" diye söylendi.

Bu gerçekten Fausta'ydı. Her zamanki gibi sakin, mütehakkim, mağrur bir tavrı vardı. Arkasından bir adam geliyordu ve salona girince yüzünü yarı yarıya örten pelerini aşağıya düşürdü. Pardaillan bunu da tanıdı. Bu da Guise dükünden başkası değildi.

Fausta salonun ortasında bir koltuğa oturdu. Guise de karşısında yer aldı. Pardaillan için için homurdandı:

"İşte beni her rastlayışında öldürmek isteyen kadın. Hatta bugün bile! İşte peşime bir haydut sürüsünü salan ve beni öldürtmek için Paris'in merkezini allak bullak eden adam! Bir kadını kurtarmak için kendisine teslim olduğum vakit beni alçaklıkla itham etmişti! İşte şimdi ikisi de elimde. İkisi de yapayalnız. Eğer birdenbire görünerek ve şaşkınlıklarından yararlanarak ikisini de haklasam ne çıkar? Zaten bu kadarı hakkım değil mi?"

Pardaillan hançerinin kabzasını elinde sıkıp duruyordu. Fakat bu durum az sürdü. Sonra tekrar sakinleşti. Eli hançerinden ayrıldı ve dalgın dalgın mırıldandı:

"Buna belki hakkım var ama o zaman Guise'in Saint–Denis Sokağı'nda yüzüme fırlattığı kelimeye de hak kazanmış olurum. Çünkü böyle bir şey alçaklıktır. Hayır, ben öcümü böyle almamalıyım! Guise söylediği bu söz yüzünden ölecektir. Buna ant içtim. Fakat bir Pardaillan'ın insanı apansız ve arkadan vurmayacağını öğrenmesi lazımdır. Şimdilik bekleyelim ve dinleyelim!"

Ve Pardaillan durumundaki garipliği ve tehlikeyi unutarak perdenin aralığından gözetlemeye, dinlemeye koyuldu.

*

Fausta, konağının kapısında şövalyeden ayrıldıktan sonra uzak-

tan gelen gürültülere kulak vererek Guise'in Pardaillan'ı yakalamak için bütün tertibatını almış olduğunu anlamıştı. Düke mektubunu götürmüş olan adamın geri döndüğünü ve konakta bulunduğunu görünce bu ümitlerinin hakikat olduğunu aklı kesmişti. Adam bütün köprülerin tutulmuş olduğunu söylüyordu.

Bu, bir dakikalığına, Fausta'nın hareketsiz yüzünde zorlukla saklayabildiği büyük bir sevinç uyandırdı. Fakat bir odaya kapanır kapanmaz yüzünün şekli değişti. Gözlerinden şimşekler fışkırdı, dudakları büzüldü. Çılgın bir kafaya hiddetin aşılayabileceği bütün kötü düşünceler ve projeler beyninde çarpıştı ve dudaklarından döküldü, elbiseleriyle yatağının üstüne atılmış, başını tırnakları ve dişleriyle yırttığı yastıkların dantelalarına gömmüş, bütün benliğini saran ümitsizlikle boğuşmaya çabalıyordu. Hıçkırıkları tuzağa yakalanmış bir panterin ulumaları gibiydi. Sixtus'un, Rovenni'nin, Farnèse'in, Violetta'nın ve Pardaillan'ın adlarının geçtiği feryatları arasında gözyaşları ve çılgınlık çırpınmaları da vardı.

Bu heykel şu anda yine kadın olmuştu.

Fausta, insan zihnini yöneten duygular için korkunç bir bedel ödedi.

Ne durumdaydı? Nasıl yıkılmıştı? En akıl almaz içtimai kargaşalığı düşünüp tasarladıktan, kilise büyüklerinin yarısını para veya güzelliğiyle ele geçirdikten, kendisini dünya kraliçesi yapacak ve önünde kralları, imparatorları secdeye vardıracak olan papalık tacını başının üstüne koyduktan ve nihayet gayeye vardıktan, onu ele geçirdikten, her şeyi en ince noktasına kadar hesaplamış olduktan sonra birkaç adamının kendisine ihanet edebileceklerini aklına getirmemiş olmak! Borgiaların ninesi Lucrèce'den kendisine miras kalan milyonlarını harcadıktan, mükemmel bir diplomat dehası, muzaffer bir komutan kudreti gösterdikten ve kendini hülyaların en büyüğüne kaptırdıktan sonra birdenbire sefil bir tarzda alçalarak kötü bir tuzağa düşmek ve Sixtus tarafından öldürülecek kadar bile kendisine kıymet verilmemiş olmak. Bütün bunlar ne demekti? Bunlara tahammül edilebilir miydi? Bir el hareketiyle ortadan çekilip kaybolmayı nasıl hazmedebilirdi?

Zengin ettiği ve kılıçlarını kutlayarak ellerine verdiği, daha sabahleyin karşısında tir tir titreyen o asilzadeler, basit kılıklı Sixtus'u

görür görmez o kılıçları kendisine karşı çevirivermişlerdi! Ayaklarında sürünen o kardinaller ne alçakça bir gösterişle Sixtus'un karşısında ilahiler okumuşlardı.

Şimdi yalnızdı. Evet, artık kendini yalnız sayabilirdi. Papalık konağının o zengin kalabalığından kala kala birkaç hizmetçiyle uşak kalmıştı.

Fausta saatlerce hıçkırdı, inledi ve buhran içimle kıvrandı. Sonra, vücudu yorgunluktan hitap bir hale geldiği zaman düşünceleri akşam göğünde yıldızlar gibi gittikçe berraklaştı, fırtınanın geçtiğini anladı ve kendisine yapılmış olan bu ihanetin sebeplerini düşünmeye başladı.

Evvelce önem vermemiş olduğu bazı teferruatlar aklına geldi. Rovenni'nin son üç aydaki tavırlarını ve sözlerini hatırlayınca bu adamın daha Sixtus'un Guise'e göndererek sonradan vermekten caydığı milyonları almak için Paris'e geldiği andan beri papadan tarafa dönmüş olduğunu anladı.

Bundan sonrasını da Rovenni yalnız başına başarmış, bütün ötekileri ayartmıştı. Fausta bir gurur ve tecrübesizlik hatası yapmış olduğunu anlıyordu. Bu bir tecrübesizlik hatasıydı. Zira insanların her türlü hesaplar dışında daimi ve ebedi olan ihanetlerini hiç göz önüne almamıştı. Bu bir gurur hatasıydı, çünkü aynı insanların önünde diz çöktüklerini görünce onların kendisine sahiden tapındıklarına inanmıştı. Halbuki bu tapınmalar ona değil, onun verebileceği iktidara, zenginliğe ve refaha idi.

Hakikat, dimağında damla damla beliriyordu.

Bu anda belki bütün yüksek emellerinden cayabilir, tekrar insanlar sınıfında yer alabilirdi. Mağlubiyetin verdiği acı o kadar büyük olmuştu ki rüyalarından silkinip uyanmıştı. Fakat emellerinden vazgeçmek için değil. Hayır, çekilmenin mi yoksa talihi bir kere daha zorlamanın mı daha doğru olacağını kestiren bir imparator gibi geleceği düşünmeye, mağlubiyetindeki kayıpları ve kazançları tartmaya başlamıştı.

Mağlup olmuştu. Düşüncelerini gerçekleştirme imkânı kalmamıştı. Vaktiyle papalık etmiş olan kadın papa Jean gibi bir papa olarak Roma'da Hristiyanlığın en büyük din tahtına çıkamayacaktı. Fakat hiç değilse bir kraliçe de olamaz değildi ya.

Sonra Guise'le Alexandre Farnèse'in yardımlarını temin eder, İtalya üstüne yürür, papayı Roma'da kudretsiz bir gölge halinde bırakıverirdi. Machiavel ve César Borgia gibi kimselerin yapamadığını o yapabilirdi.

Önce Valois öldürülecek, sonra Guise dükü tahta oturarak karısı Catherine de Clèves'i boşayacak ve Fausta'yla evlenecekti. İtalya ele geçtikten sonra Guise'in ölmesi de iş değildi.

Ondan sonra Fausta Fransa ile İtalya'nın tek hâkimi olacaktı.

Fausta'nın şimdiki planı da cinayetler üstüne kurulmuştu. Başına geçireceği taç bir hançerin üstünde duruyordu. İşe Fransa kralını öldürmekle başlanacaktı. Ondan sonra Guise de ölecekti. Fakat artık papalıkta gözü yoktu. Şimdi sadece Fransa ve İtalya tacı ona yeterdi.

Bu düşünce Fausta'yı tekrar harekete geçirdi. Hemen yatağından atladı. Güzel bir Venedik aynasının karşısına geçti. Bir saat kadar uğraşarak buhran ve ümitsizliğin yüzünde bıraktığı izleri çeşitli sular ve boyalarla giderdi. Bu işin bittiğine ve asıl güzelliğinin tekrar meydana çıktığına emin olduktan sonra bir mektup yazarak Guise düküne yolladı.

*

İki saat sonra Guise, Fausta'nın konağına geldi.

Guise, Fausta'nın karşısındaki koltuğa oturur oturmaz:

"Madam, sizi dinliyorum!" dedi. "Fakat yazmış olduğunuz mektuptan ve bulunduğumuz yerin ciddiyetinden ötürü önemli şeyler konuşacağımızı anlıyorum. Acaba burada yalnız mıyız?"

Dükün gözlerini endişeli tavırlarla odada gezdirdiğini gören Fausta cevap verdi:

"Doğru! Vaktiyle Catherine de Médicis ile konuşurken de yalnız olduğunuzu sanmıştınız. Şimdi acaba ben de bir tarafa ihtiyar bir Sixtus sakladım mı diye şüpheleniyorsunuz?"

Guise bir hareketle böyle bir şüpheyi reddetmek isterken Fausta ciddileşti:

"Emin olun! Burada bizi Tanrı'dan başka kimse görüp işitemez!"

Pardaillan da bu esnada:

"Desene şimdi de Tanrı olup çıktık. Öyleyse sayın bayanın ver-

diği Tanrılığı hakkıyla yapalım bari!" diye düşündü.

Fausta sözüne devam ediyordu:

"Mösyö, bundan beş yıl önce Roma'ya geldiğiniz zaman Papa V. Sixtus'tan yardım istemiştiniz. O da sizi takdis edip başından savdı. Halbuki ben size iki milyon ekü kadar bir para vermiştim. O vakit bana bu paraya karşılık ne vereceğinizi sormuştunuz. Ben de, 'Sırası gelince öğrenirsiniz!' demiştim."

Guise saygı ile eğildi ve:

"Çok doğru! Ben de borcumun ödenmesi için..."

Fausta sözünü kesti:

"Şimdi onu bırakalım da menfaatlerimizden bahsedelim dük. Sizinle ikinci konuşmamızda bana açıldınız ve derdinizi döktünüz. Siz kral olmak istiyordunuz."

Guise'in rengi uçtu. Gözleri endişeyle etrafta gezindi. Fausta:

"Merak etmeyin yalnızız!" dedi. "Ne diyordum, siz kral olmak istiyordunuz. Fakat cesaretiniz yoktu. Elinizde kuvvet namına sadece Kutlu Birlik vardı. Bu birlik de bir hayli zayıftı. Üstelik, birlik taraftarları kralı değiştirmek istemiyor, yalnız bir Saint–Barthélémy gecesi istiyorlardı. Siz de bunu yapamıyordunuz. Ben ise birçok şey yaptım. Birliğin dizginlerini elime aldım. Fransa'nın her yanına adam yolladım ve bir buçuk yılda neler yapılabileceğini size gösterdim. Fransa tahtını allak bullak edecek bir fırtına nasıl hazırlanır, gördünüz. Vaktiyle size Roma'da iki milyon olarak verdiğim paranın bugün bana on milyon olarak iadesi gerekir ya, neyse..."

Guise sıkıntılı bir durumda elini alnında gezdirdi. Fausta:

"Bana belki on kereden fazla, bu yaptığım işlere karşılık ne isteyeceğimi sormuştunuz. Ben de her defasında size az zamanda anlarsınız derdim. Uğraşmalarımız hiç de boş olmadı. Paris'te sokaklardaki engelleri ben yaptırdım. Henri'yi ben buradan kaçırttım. Siz hâlâ tahta çıkamadıysanız bunun suçu bende değil dük!"

Guise titredi:

"Çok doğru söylüyorsunuz!"

"III. Henri'nin Paris'ten kaçışından sonra bütün kudretinizi, zaferinizi ve gelecekte başınıza geçireceğiniz tacı bana borçlu oldu-

ğunuzu bir daha sezdiniz ve gayemin ne olduğunu, sizden ne beklediğimi bir daha sordunuz. O zaman size, 'Mösyö, vakti gelince öğrenirsiniz!' dedim. İşte, vakit artık gelip çattı!"

Guise dükü alacaklı karşısında duran bir borçlu olduğunu ima eder bir tavırla:

"Yaa! Geldi demek ki!" dedi.

Ve içinden de Tanrı'ya şükür, alacaklı atlatmasını pek iyi becerdiğini düşündü. Fausta belki de bu düşünceyi sezmişti. Fakat hiçbir şey belli etmedi. Yalnız soluk dudaklarında bir gülümseme belirdi ve gözlerinden bir ışık geçti. Guise dükü de kendisine bu kadar yardımı dokunmuş olan kadınla bu şekilde konuşmanın tehlikeli olabileceğini hissederek söylendi:

"Hayatımı isteyin madam! Seve seve veririm!"

"Hayatınız, sizin için çok kıymetli olduktan başka benim de pek o kadar işime yaramaz. Bu bakımdan onun sizde kalması lazım!"

Guise dudaklarını ısırdı. Fausta devam etti:

"Şimdiye kadar yaptıklarıma karşılık sizden isteyeceğim şeyi vermek, belki de size canınızı vermekten ağır gelecektir. İsteyeceğim şeyi reddetmeniz de imkân dahilinde olduğu için önce size bu şeyi reddedemeyeceğinizi ispat etmek istiyorum."

Guise dükü belli belirsiz bir endişeyle söylendi:

"Sizi dinliyorum madam. Acaba bu şey, bu kadar da..."

"Şimdiye kadar onu öğrenmek için aylar ve yıllarca kibar kibar sabrettiniz, birkaç dakika daha sabredebilirsiniz. Önce ispatlarımı sayayım. Siz kral olmak istiyorsunuz. Bunun için önce tahttaki kralın ölmesi, ondan sonra da sizin, tahtın tabii adayı olan Navarre Kralı Henri de Bourbon'u başınızdan defetmeniz lazım. Ancak bu sayede bir iç savaşı önlemiş ve Paris ve eyaletler halkının rızasını elde etmiş olursunuz! Bu dediklerim doğru, değil mi?"

Dük sakinleşen bir sesle:

"Gayet doğru madam," dedi. "Balta kadar keskin bir mantığınız var!"

Fausta gülümsemeye tenezzül ettikten sonra devam etti:

"Şimdi size ispat edeceğim ki mösyö, benim rızam olmadan bun-

ların hiçbiri olamaz. Ben istersem Fransa kralı olamazsınız ve ben istersem size bir asi muamelesi yapar ve sizi Fransa'da asilere verilen cezalara çarparlar."

Rengi uçuklaşan Guise söylendi:

"Size mantığınızın balta kadar keskin olduğunu söylemiştim ama şimdi cellat satırı kullanmaya başlıyorsunuz. Cellat satırları ikiyüzlüdür madam, dikkat edin!"

Fausta umursamaz bir tavırla başını salladı ve Guise'e hak verdirecek kadar madeni ve keskin sesiyle devam etti:

"Harfi harfine tekrar ediyorum. Evvela bize tahttaki kralın ölümü lazımdı. Halbuki ben istersem Henri de Valois ölmez. Eğer kendilerine başka bir emir vermezsem güneş doğarken iki atlı, biri Blois'ya, diğeri de Nantes'a hareket edecektir. Bu gece kendilerini görmezsem birkaç saatte gidecekleri yerlerde olacaklardır. Bunlardan birincisi Fransa kralına sizin kendisini öldürmek istediğinize dair kati deliller götürmektedir."

Guise dişlerini gıcırdattı. Eğer gözlerinden şimşek fışkırabilseydi Fausta o anda yere yıkılırdı. Fausta aldırmadan:

"İkincisi," diye devam etti. "İkincisi de Nantes'a gidecek, orada on iki bin piyade, altı bin süvari, otuz topla bekleyen Navarre kralını bulacaktır. Kendisine yazdığım mektup ona sizin tasarılarınızı haber vermekte ve Fransa kralı öldüğü zaman Fransa tahtına oturmanın tek çaresinin onunla birleşip Paris üzerine yürümek olduğunu anlatmaktadır. Mösyö Dük, birleşmiş bu iki orduya karşı koymak için ne kadar paranız ve askeriniz var, sorabilir miyim?"

Ne bir kelime, ne bir hareket, hatta ne de bir kirpik kıpırdayışı kaçırmadan gözetleyen Pardaillan:

"Ne kadın be! Ne müthiş kadın!" diye mırıldandı. Düke gelince ansızın ayaklarının dibinde açılmış olan bir uçurum bile kendisine şu andaki hiddet ve korkunun verdiği baş dönmesini veremezdi.

İçini çekti ve ağır ağır mırıldandı:

"Sakın siz beni tehdit etmeyesiniz madam!"

"Böyle bir şey yok! Ben size sadece delillerimi sayıp döküyorum. Farz edelim ki Valois tesadüfün bazen krallara ve kral namzetlerine nasip ettiği bir kazayla göçüp gitsin. Farz edelim ki Navarre kralı da

kılını kıpırdatmasın! Hasılı iş sizin tahta oturmanıza kalsın! O zaman da taht üstündeki haklarınızın tanınmış olması gerekmez mi?"

"Taht üstündeki hakkım François de Rosière'in yazdığı kitapla ispat edilmiştir madam!"

"Haa, parasını vererek iki yüz bin adet çoğalttığım ve adamlarım vasıtasıyla bütün krallığa yaydığım şu kitap değil mi?"

Dük yine kekeledi:

"Evet madam, o kitap."

"Demek Piskopos Rosière tahtın sizin hakkınız olduğunu ispat etti!"

"Hem de kimsenin reddedemeyeceği bir tarzda madam!"

"Ama bu reddi yapacak yine kendisi, yani Piskopos Rosière ölürse ne olacak?"

Guise dükü bu son sille altında sallandı. Darbe o kadar ağırdı ki dükün aklına bu sözlerin sebebini sormak bile gelmedi. Fausta, kolunu bir masaya uzatarak oradan bir kitap aldı ve Guise'e uzattı:

"İşte Toul Piskoposu François de Rosière'in yeni kitabı mösyö! Sayın din adamı bu kitabında hatalarından cayıyor ve sizin etkiniz altında kalarak yazdığı şeylerden dolayı Tanrı'sından özür dilemekten sonra bütün o delilleri alarak teker teker yere seriyor. Hem de vaktiyle müdafaa ettiğinden çok daha kolaylıkla. Zaten her zaman dünyada yıkmak, yapmaktan çok daha kolaydır mösyö!"

Guise korkuyla karışık bir şaşkınlık içinde, ne yapacağını bilemez bir halde kitabı elinde tutuyordu. Fausta:

"Bu kitaptan otuz bin tane Paris'te, on beş bin tane Lyon'da, bir o kadar Toulouse'da, beş bin tane Orléans'da, Tours'da, Angers'de, Rennes'de... Hasılı her yerde, her köşede bu kitaptan var. Bütün Fransa'da dört yüz bin tane. Bir kelime söylersem bu kitapların hepsi saklı bulundukları mahzenlerden çıkarak gün ışığına ve okuyucularına kavuşacaklar."

Guise birdenbire elindeki kitabı kaldırıp yere fırlattı ve ayağa kalkarak Pardaillan'ın arkasında saklı bulunduğu perdelere doğru gidip gelmeye başladı. Yüzü yarık dükün karanlık düşünceleri vardı. Renksiz yüzündeki kılıç yarası yeri kızarmıştı. Gözlerinden çıkan ışıklara bakılırsa kafasında yine cinayet tasarıları dolaştığı sezilebilirdi.

Pardaillan, "Vay vay!" diye mırıldandı. "Eğer ben burada bulunmasaydım dilber Fausta'nın hayatı, bir meteliğe bile değmezdi. Fakat ben buradayım, onu elimden ölümün almasına asla razı değilim!"

Ne olur ne olmaz diye hazırlanarak sivri hançerini eline alıp bekledi.

Bu müthiş saniyede Fausta da hayatının pamuk ipliğine asılı olduğunu anlamadı değil, lakin kılını bile kıpırdatmadı. Bu dakikada son kozunu oynuyordu. Ya düke hâkim olacak yahut da ölecekti. Sabahki mağlubiyetinden doğan yeni vaziyette başka çıkar yol göremiyordu. Issız konakta birkaç hizmetçiyle uşaktan başka kimse yoktu ve kimseden imdat bekleyemezdi.

Guise kadife perdelere kadar yürüdü ve Pardaillan yüzünde kendi kendisiyle Fausta'nın ölümünü münakaşa eden adamın nefesini duydu. Fakat Guise dükü, Fausta'yı öldürmekle kendisini de öldürmüş olacağını hesaplamış olacaktı ki yarım çark etti. Evvelce oturmuş olduğu yere çöktü ve homurdandı:

"Bana biraz sert muamele ediyorsunuz madam. Şahsıma karşı almış olduğunuz ihtiyat tedbirlerinin size karşı beslemekte olduğum iyi duyguları silmesinden korkarım. Fakat konumuza gelelim. Ne istiyorsunuz? Amacınız nedir?"

"Saydığım deliller size yeterli görünüyor mu? Size yol gösteren, size dayanak olan elimi üstünüzden çektiğim anda kral olamayacağınızı aklınız kesti mi? Yalnız kral olmamakla kalmayıp üstelik asi ilan edileceğinizi de anladınız mı?"

Dük yenildiğini kabul etmiş ve aşağıdan almaya karar vermişti:

"Evet!" diye cevap verdi.

"Pekâlâ dük! Size uzattığım şu ele dayanmaktan caydığınız anda içine düşeceğiniz derin uçurumu gösterdikten sonra şimdi de kuvvetlerimizi birleştirdiğimiz takdirde sizi ne parlak bir başarının beklemekte olduğunu göstereceğim. Valois ölür ölmez Alexandre Farnèse, Fransa'ya girecektir."

Dük irkilerek:

"Farnèse mi?" diye sordu.

"Evet, Farnèse'in İngiltere'ye saldırtacağı orduyu demek istiyorum. Yenilmez armada donanması mahvolduğundan kendisi İspan-

ya kralının emrini bekliyordu. Ben emir vermezsem tekrar İngiltere üstüne yürüyecektir!"

Guise dükünün gözleri parladı. Fausta:

"Zannımca anlaşmaya başladık!" dedi. "Valois ölünce Farnèse size beş bin mızraklıya, on iki bin tüfeğe, on bin süvari ve yetmiş topa dayanan kılıcını getirecektir. Sizin tek kumandanı olacağınız kraliyet ordularıyla bu ordu birleşecek olursa Navarre kralını esir edersiniz. Henri de Béarn'ı yakalayıp dinsizlik suçundan idam ettikten sonra Huguenot elebaşlarına bazı vaatlerde bulunup hepsini ele geçirirsiniz ve o zaman Avrupa'nın en müthiş ordusu sizin ordunuz olmuş olur. Reims'e gider, eski kilisede Fransa tacını giyersiniz. Bütün krallığı emriniz altına almanız ise artık işten bile değildir. Bu başarılardan sonra ise dağları aşarsınız. Mantoue, Vérone, Venedik, Bologna, Milano, Torino ve nihayet Roma elinize geçer. XII. Louis'nin ve I. François'ın yapamadığını siz başarırsınız. Geniş bir imparatorluk sizin idareniz altına girmiş olur. Bundan sonra sert bir dönüşle Fransa'yı baştan başa geçer, Flandres'i ve Hollanda'yı zapt ederiz. Artık o zaman V. Charles'dan daha müthiş bir hükümdar olur, Charlemagne'ın imparatorluğunu kurmuş olursunuz. Kaşlarınızın bir kere çatılması dünyayı tir tir titretir!"

Guise nefes nefese, coşkun, gözleri kamaşmış ve biraz önce öldürmeyi düşündüğü şu kadın önünde secdeye varmaya hazır bir halde bağırdı:

"Affedin! Beni affedin! Sizi yanlış anlamışım! Halbuki bu kadar da büyük işler başarmıştınız! Ne yazık ki gözlerim bağlıymış. Sizi şimdi gördüğüm gibi göremiyordum. Siz yalnız elinizdeki din kuvvetiyle değil, dehanız, fikirleriniz ve iradeniz gibi silahlarınızla da hakiki bir hâkime imişsiniz!"

Bu sözleri söyledikten sonra hançerini çıkarıp fırlattı. Diz çöktü, boynunu büktü ve söylendi:

"Emredin, size itaate hazırım!"

Fausta'nın gözleri önüne serdiği bu parlak hayali başaracak tıynette bir adamdı. Fakat elinde vasıtası, yani parası ve ordusu olmalıydı. Yalnız cesur ve cüretkâr değil, aynı zamanda savaş meydanında görüş emniyetine ve seri karar verme hasletlerine de sahipti. Yenilmez bir komutanın bütün güzel hasletleri ve bütün kötü huyları

kendisinde vardı. Devlet reisi, ordu komutanı olsaydı bir hızla Avrupa'yı baştan başa yere serer ve tarihin dâhi kumandan dedikleriyle boy ölçüşürdü. Halbuki elimle ne böyle bir devlet, ne de bu çeşit bir ordu vardı ve bunları yaratacak halde de değildi. Dehası burada duraklıyordu.

Yeryüzünde büyük para adamı olabilmek için başlangıç sermayesini teşkil eden birkaç bin eküleri olmaması yüzünden sönüp gitmiş dehalar ve bir orduları olmaması yüzünden büyük bir komutan olamamış kabiliyetler vardır. Guise de bunlardandı. Fausta onun eksiğini tamamlıyordu. Fausta, Guise'in önüne çıkan seddi yıkıyor, ona ufku açıyor ve diyordu ki: "Şimdi yoluna çıkacak kimseleri o sağlam göğsünle göğüsleyip devir bakalım!"

Fausta dükün kendisine gösterdiği kulluğu yalnız kendinde bulunan yukarıdan aşağıya bakar bir tavırla kabullendikten sonra:

"Fakat ben sizden itaat istemiyorum!" dedi. "Size başarabileceğiniz büyük işleri gösterdim, bensiz bir hiç olduğunuzu, halbuki benimle birlikte olduğunuz zaman Avrupa'ya hâkim olabileceğinizi anlattım."

Guise dükü ayağa kalkarak sordu:

"O halde ne istiyorsunuz?"

Fausta şu cevabı verdi:

"Adınızı istiyorum!"

"Adımı mı?"

"Kudretinizin yarısını, zaferinizin yarısını istiyorum. Üstüne oturacağınız tahtta, sizin yanınızda oturmak istiyorum! Ve nasıl siz kral olacaksanız, ben de kraliçe olmak istiyorum! Beni dinleyin: Öyle sanıyorum ki karınız Catherine de Clèves'den boşanmanız için birçok sebep var. O hâlâ bildiği gibi yaşıyor. Boşanmanız ancak bir ay sürer. Bu ayı takip eden hafta içinde de düğünümüz olur ve imzalayacağınız evlenme mukavelesini de ben hazırlayacağım dük!"

Guise dükü:

"Evlenecek miyiz?" diye kekeledi.

Fausta sözüne devam etti:

"Evlenişimizin ertesi günü Blois'ya gideriz. Geri yanını bana bı-

rakın. Ta siz Farnèse'in, III. Henri'nin ve Navarre kralının ordularının başına geçerek İtalya'ya yöneleceğiniz ve yerinize vekil olarak sizin gibi taç giymiş kutlu kraliçenizi, yani beni bırakıncaya kadar ben her işi hallederim. Çünkü ebediyen menfaatlerinize, emellerinize ve zaferlerinize ortak olmuş olacağım."

Fausta bir an durdu. Sonra Guise'in tüylerini ürperten bir tavırla sözünü tamamladı:

"Dük, kararınızı vermeniz için size üç gün mühlet veriyorum!"

Guise cevap verdi:

"Kararımı verdim madam!"

Fausta sevinçle titredi. Çünkü bu sözü heyecanla bekliyordu. Guise dükü saygıyla eğilmişti. Fausta'nın bir elini yakalamış ve kendisine doğuştan kral olanlar arasında zarafetiyle kralları devirten o kibar tavrıyla dudaklarına götürmüştü:

"Guise Düşesi, Fransa Kraliçesi!" dedi. "Zevcinizin, sizin ilk kulunuz olan kralınızın saygılarını kabul buyurunuz!"

Fausta basit bir tavırla:

"Dük," dedi, "şimdi vermiş olduğunuz sözü kabul ediyorum. Gidin ve yarın sabah mukadderatınızı benimkine bağlamak için serbest olmaya hazırlanın!"

Şaşkın, gözleri kamaşmış bir halde bulunan ve nasıl deminki tehditlerden korku duydu ise şimdi de bu sadelikten şaşalamış olan Guise dükü, tekrar derin bir saygıyla selam verdi. Sonra pelerinine sarındı ve gözleriyle kendisini kapıya götürecek bir uşak aradı. Fausta ayağa kalkmış, eline bir şamdan alarak dükün önüne geçmişti. Guise:

"Ne yapıyorsunuz madam?" diye sordu. Fausta cevap verdi:

"Ev sahibesi ancak krallara yol gösterir! Siz kralsınız, ben de yolunuzu gösteriyorum majeste!"

Guise sarhoş gibi sessiz sedasız takip etti. Bu güzel kadının hâkim zarafetini hayranlıkla seyrediyor ve kendi kendine Fransa tahtına güzelliği, edası ve zekası bakımından hiçbir zaman bu kıratta bir kraliçe oturmamış olduğunu düşünüyordu. Fakat Fausta, Guise'i kapıya götürürken kendisine krallara yaraşır bir saygı göstermekten başka düşüncelere sahipti. Nitekim taşlığa geldikleri vakit uşaklardan

birine kapıyı açmasını işaret etti ve düke döndü. Guise hemen fevkalade bir şeyi haber alacağını anlayarak irkildi. Fausta:

"Hoşça kalın! Fakat siz gitmeden önce bugün takip edilen adamın ne olduğunu da öğrenmek isterdim."

"Pardaillan'ın mı?"

"Evet, Pardaillan'ın!"

Guise:

"Öldü!" dedi.

Fausta sararmadı ve içinde herhangi bir heyecan uyandığını hiçbir haliyle göstermedi:

"O adam cezasını buldu!" dedi.

Guise kapıdan çıkıyor ve adamlarına, atını yanaştırmalarını işaret ediyordu ki Fausta aynı sadelikle ilave etti:

"Hem daha fazla cezaya da müstahaktı. Çünkü bugün gözlerimin önünde zavallı ve suçsuz bir kızcağıza bir hançer saplayarak onu öldürdü. Şarkıcı bir kız! Çingene! Adı da Violetta imiş galiba!"

Ve kapı bu saniyede kapandı! Şimdi demir kanat bu iki insanı: Fausta ile Guise'i birbirlerinden ayırıyordu. Fakat eğer birbirlerini görebilselerdi ikisi de karşısındakinin haline acırdı.

"Pardaillan ölmüş!"

"Ölmüş! Violetta ölmüş!"

Bu iki acı düşünce ikisinin de kalplerini sızlattı ve Fausta kendisi istediği halde bu ölüm haberi altında ezilmiş gibi sallanarak yatak odasına doğrulurken dük de beynine bir yıldırım inmişçesine evin önünde durakaldı. Birden kolunu birisi dürttü:

"Monsenyör!"

Guise'in hançeresinde bir hıçkırık boğuldu. Başını kaldırdı ve muhafızlarının yaklaşmış olduklarını gördü. Hiçbir şey söylemeden kafilenin başına geçti ve Guise, konağına yöneldi. Dairesine ulaştığı zaman Maineville'e:

"Pardaillan'ın leşini buldular mı?" diye sordu.

"Hayır monsenyör."

Dük garip bir sesle:

"Bulunmazsa bulunmasın!" dedi.

Ve çalışacağını söyleyerek odasına kapandı. Fakat ertesi sabah uşağı, odaya girdiği zaman efendisinin bütün gece yatmamış olduğunu anladı, yüzünün renksizliği ve gözlerinin kızarıklığı fark edilmeyecek gibi değildi.

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM
MEKTUP

Dük bütün geceyi dirseklerini masaya dayalı ve başını ellerine almış bir halde geçirmişti. Uşağın gürültüsüyle bu uzun dalgınlıktan sıyrıldı ve güneşin bir hayli yükselmiş olduğunu gördü. Ayağa kalktı ve gözleri bir hayale dikili, "Elveda Violetta!" dedi. "Artık bütün gençlik ve aşk duyguları benim için mahvoldu. Bundan böyle emellerime hizmetten başka bir şey düşünmeyeceğim. Artık "Âşık Guise" yok, bundan böyle "Muzaffer Komutan Guise", "Fransa Kralı Guise" var! Mademki yükselmek için cesetlere basmak lazım, şu halde biz de Valois'nın ölümünü hazırlayarak önümüzdeki parlak ve zafer dolu yola girelim."

Odasının kapısını açtırarak, içeriye giren maiyetine sert bir sesle emir verdi:

"Efendiler, majeste kral, temsilcilerini Blois'ya çağırdı. Bütün halk sınıflarının temsilcileri oraya gitti. Hatta belki konuşmalara bile başlanmıştır. Artık bizim de yerimiz Paris değil, Blois'dır. Belki orada önemli ve büyük olaylarla karşılaşacağız. Haydi efendiler, hazırlanın. Bir saate kadar hareket ediyoruz!"

Odadakiler çıkınca Guise dükü masasının başına oturarak bir mektup karaladı:

Madam,

Saydığınız delillere tamamen inandım ve hemen harekete geçmek lüzumunu hissettim. Blois'ya gitmek için bir hafta veya bir gün belirleyeceğim. Şimdi hareket ediyor ve sizi orada bekliyorum. Orada bildiğiniz adamın öldürülmesi ve yine bildiğiniz iki kudretin birleştirilmesine çalışacağım...

Henri

Şimdilik Guise Dükü

Guise, mektubunu bitirince başını kaldırdı ve Maurevert'in orada bulunduğunu gördü:

"Vaay! Sen burada mıydın?" diye sordu.

Maurevert yerlere kadar eğildi:

"Öyle buyurmamış mıydınız? Üstüme aldığım görevleri bitirdikten sonra konağınıza dönecek ve artık hep yanınızda kalacak değil miydim?"

Guise başını eğdi ve içinden şöyle düşündü:

"Çünkü seni kıskanıyor ve hiç gözümün önünden ayırmak istemiyordum!" Sonra gözlerini Maurevert'e dikerek:

"Artık öyle yapmana lüzum kalmadı. Bundan böyle serbestsin dostum!" dedi. "Hem neden olduğunu biliyor musun? Seni neden Blois'ya gönderdiğimi biliyor musun?"

"Pek iyi bilmiyorum ama herhalde Blois'nın Montmartre Manastırı'ndan epeyce uzak olmasından ileri gelse gerek. Öyle değil mi monsenyör?"

Guise sarardı. Derin derin içini çekti ve:

"Doğru!" diye cevap verdi. "Fakat artık senden şüphelenmeme sebep kalmadı. Tekrar ediyorum, gelmekte ve gitmekte serbestsin!"

"Monsenyörün itimadını yeniden kazandığıma çok memnunum efendim!"

"Ama sana neden olduğunu hâlâ söylemedim. Artık senden şüphelenmememin ve seni Montmartre Manastırı'na girip çıkmakta serbest bırakmamın sebebi onun orada bulunmadığını iyice bilmemdir Maurevert!"

Maurevert'in yüzünde Guise'in umduğu keder yerine hayret eseri belirdi:

"Zannederim monsenyör, küçük şarkıcı kızdan bahsediyorlar."

"Evet Maurevert! Artık o öldü!"

Maurevert tamamen şaşalamış bir halde:

"Yok canım?!" dedi.

"Senin hakkında büyük bir haksızlıkta bulunmuşum Maurevert, şimdi onu telafi ediyorum."

"Monsenyör büyük lütuf gösteriyorlar. Demek o çingene kızı..."

Guise ağlamamaya çalışarak:

"Ölmüş!" dedi. "O Pardaillan olacak şeytan, eliyle öldürmüş zavallıyı!"

"Nasıl olur?"

"Fakat Tanrı'ya şükürler olsun, o da cezasını buldu. Leşini balıklar yiyecek. Halbuki ben onu böyle öldürmek istemiyordum. Doğrusu bu onun gibi bir adam için pek ucuz bir ölüm oldu!"

Maurevert homurdandı:

"Acaba öldü mü?"

"Nasıl, acaba?"

"Öyle ya... O kadar araştırıldığı halde ölüsü bulunamadı ya. Ondan söylüyorum. Zaten cesedini gözlerimle görmedikçe ve ellerimle gömmedikçe onun yine hiç istenmedik bir zamanda ortaya çıkacağından eminim monsenyör!"

"Eğer bu dediğin doğru çıkarsa sana yüz bin ekü veririm!"

"Benim param olmuş olsaydı iki yüz bin veririm. Ne çare ki yok. Monsenyör vadetmişlerdi ama..."

"Sabret! Yakında o parayı da vereceğim!"

"Düşüncemde aldanmış olursam bütün o parayı bağışlarım monsenyör!"

"Demek bu adamdan bu kadar korkuyorsun ha? Neyse, şimdi bu konuyu bırakalım. Al şu mektubu!"

Maurevert, Guise'in kapatmış olduğu mektubu aldı. Yalnız:

"Çabuk Fausta'nın konağına götür! Sakın elinden düşüreyim deme ha!" dedi.

"İşte, mektubu koynuma koyuyorum monsenyör! Şimdi atıma atlarım, bir çeyrek saat sonra mektup yerine varır!"

Dük başıyla beğendiğini işaret elli. Maurevert'in birkaç dakika sonra ata binip uzaklaştığını görünce vaktiyle Roma İmparatoru César'ın dediği gibi:

"Zarı attık!" dedi.

Maurevert konaktan uzaklaşıp da görünmeyeceği bir yere ulaşınca hayvanını yavaşlattı. Gözlerinden kin ve intikam kıvılcımları saçılıyordu. Kendi kendine söylendi:

"Sersem! Bana tekrar itimat ediyormuş. Pek lazımdı. Sanki ben onun bana yaptığı hakareti unutacağım? Ah, Pardaillan'ın öldüğüne inanabilsem. O zaman sen benim yüzümü bile göremezdin dük hazretleri. Yahut da bana yaptığın hakareti sana geri verinceye kadar ortadan kaybolurdum. Ben de garip düşünmeye başladım ya. Guise düküne de mi saldıracağım? Haydi Maurevert, aklını başına topla!"

Maurevert homurdana homurdana Fausta'nın konağına değil, kendi evine gidiyordu. Hayvanını ahıra yerleştirdikten sonra odasına çıktı. Perdeleri indirdi. Kapıyı iki defa kilitleyerek anahtarları üstünde bıraktıktan başka anahtar deliğinden kimse gözetleyemesin diye anahtara bir de havlu attı. Sonra koynundan çıkardığı mektubu elinde evirdi çevirdi. Eline ince bir cımbız, keskin ağızlı bir de bıçak alarak garip bir işe koyuldu. Anlaşılan bu işin yabancısı değildi. Çünkü elleri pek alışkan görünüyordu. Nitekim beş dakikada mektubun üstündeki mührü bozmadan zarfı açtı.

Maurevert içindeki yazıyı yercesine, belki yirmi defa okudu. Önce anlayamamış olacak ki üzülür gibi göründü. Sonra yavaş yavaş yüzü güldü. Mektupta yazılı olanları kavramıştı. Bundan sonra yeni bir işe daha girişerek mektubu birbiri ardı sıra birkaç kere kopya etmeye başladı. Nihayet bir kopyanın aslına tamamen benzediğini aklı kesince asıl mektuptaki mührü çıkararak sahteye yapıştırdı. Sahte mektubu katlayıp zarfa yerleştirdi ve:

"İşte Fausta'nın alacağı mektup!" dedi.

Sonra yüzünde hain bir gülümseme gezinirken asıl mektuba baktı:

"Bu da Fransa kralına gidecek!" diye söylendi.

Asıl mektubu ceketinin gizli bir cebine yerleştirdi. Sahte mektubu eline aldı, atına atlayıp dosdoğru Fausta'nın sarayına yollandı. Birkaç dakika sonra mektup Fausta'nın eline varmıştı.

Maurevert, Guise'in konağına döndüğü zaman Guise dükü ile ailesinin ve maiyetindekilerin iki saat önce yola çıkmış olduklarını öğrendi. Atını mahmuzlayınca dörtnala kaldırdı ve hayvanını karnı

yerde sürünürcesine koşturarak Guise kafilesinin son sıralarına karıştı.

Yolda gittikçe Guise düküne yaklaştı, nihayet bir mola yerinde kendisine ulaştı ve:

"Oldu bitti monsenyör!" dedi.

YİRMİ İKİNCİ BÖLÜM
DUNKERQUE YOLU

Fausta'yla Guise salondan çıkınca Pardaillan duyduklarının etkisi altında şaşalamış kalmıştı: "Bu kadının mayasına bu kadar kötülük karışmış olması ne yazık!" diye düşünüyordu. "Cesur, yüksek düşünceli, geniş emeller, parlak bir güzellik, gerçekten büyük kraliçelere yaraşacak her türlü haslete sahip. Yalnız insanlara şükran borcunu çok tuhaf ödüyor. Kendisini Papa V. Sixtus'un elinden kurtaralı birkaç saat olmadan hemen arkasından Guise'i peşime saldırttı."

Bu sırada Fausta da tekrar taht salonuna giriyordu. Şövalye:

"Şimdi bana yaptıklarının hesabını sormak için meydana çıkmak zamanı geldi," diye mırıldandı. Sonra Fausta'ya dikkatle baktı: "Ama o ne? Ağlıyor mu yoksa? Neden peki? Niçin ağlıyor?"

Gerçekten de Fausta kendisini bir koltuğa salıvermiş, yüzünü iki avucuna almış hüngür hüngür ağlıyordu. Pardaillan garip bir hissin tesiriyle ilerlemeye karar vermişken birdenbire Fausta'nın doğrulduğunu, birtakım düşünceleri kafasından kovmak istermiş gibi başını salladığını ve nihayet eliyle bir çana vurarak bir uşak çağırdığını görünce durdu. Uşağın gelmesi çok sürmedi. Fausta'dan biraz ötede durdu. Kadın eline kâğıt kalem almış, çabuk çabuk bir şeyler yazıyordu. Önemli şeyler yazıyor olacaktı. Zaman zaman duruyor, düşünüyor, tekrar yazmaya koyuluyordu. Mektup oldukça uzun sürdü. Uşak da orada bir saat kadar bekledi. Nihayet yazısı bitince uşağa döndü:

"Kont nerede?" diye sordu.

"Saint–Denis Kilisesi'nin yakınında. Görevli olduğu yerde duruyor."

"Bu mektubu ona götür! Yarın sabah saat sekizde yola koyulsun ve doğru Dunkerque'e giderek bu mektubu Alexandre Farnèse'e

versin! Döndüğü zaman beni burada bulamazsa Blois'ya gelmesini kendisine tembih et!"

Uşak hemen çekildi. Pardaillan kendi kendine söylendi:

"Mükemmel! Bu mektup mutlaka Alexandre Farnèse'e Guise dükünün Avrupa, Afrika ve daha bilmem ne imparatorluğunu kurabilmesi için Fransa'ya girmesini emrediyor. Bize de yol göründü öyleyse!" diye söylendi.

Fausta oturduğu yerden kalkmış, odadan çıkmıştı. Birkaç dakika sonra başka bir uşak gelerek mumları söndürdü. Pardaillan artık binada hiç ses duymaz olunca herkesin uykuya daldığını anladı. Hançeri elinde, işi tesadüfe bırakarak yürümeye başladı. Gayet ihtiyatla gidiyor, yolunu tayine çalışıyordu. Yarım saat geçtikten sonra geniş bir yere ulaştı. Küçük bir fener burayı ışıklandırıyordu. Şövalye burânın konağın antresi olduğunu hemen anladı. Gece gündüz burada nöbet bekleyen iki adam herhalde Rovenni'nin ayarttıklarından olacaktı. Çünkü yok olmuşlardı. Kapı ne kadar sağlamsa kilidi de o kadar çürüktü. En ufak bir gürültü çıkarmadan açıldı. Şövalye kanadı çarpıp örtmedi. Kapıyı hafif aralık bırakmayı tercih etti. Kimsede şüphe uyandırmak istemiyordu. Sokağa çıkınca bir memnunluk nefesi aldı ve doğruca Saint–Denis Sokağı'na, yani Devinière istikametine yürüdü. Yolda kimseye rastlamadan oraya vardı. Hanın kapısı kapalıydı fakat şövalye kendine has bir işaretle çalınca on dakika geçmeden açıldı. Kapıyı açan gözlerinden uyku akan bir hizmetçi kızdı. Şövalye açlıktan ölüyordu:

"Yemek!" dedi.

Kızcağız afalladı:

"Mösyö Şövalye, ben de uykusuzluktan ölüyorum."

Yalan söylemiyordu. Pardaillan güldü:

"Haydi git yat kızım! Benim yatağım hazır mı?" diye sordu.

"İçine girip yorganı başınıza çekmekten başka bir zahmetiniz olmayacak efendim!"

"Mükemmel! Şimdi bana bak... Yarın sabah saat altıda beni uyandırabilir misin?"

"Elbette! Ben sabahları saat beşte kalkarım."

"Ha şöyle! Haydi şimdi git yat! Lakin sakın unutup da beni saat

altıda uyandırmayı unutma! Hem seni Madam Huguette'e şikayet eder, işinden attırırım, hem de saçlarını dibinden keserim! Sevgilin varsa seni sonra beğenmez."

Genç kız gülmeye başladı:

"Sevgilim var efendim. Fakat merak etmeyin. Biz sizin burada ne kadar önemli bir misafir olduğunuzu biliriz. Siz burada Madam Huguette'ten daha önemlisiniz! Buranın efendisi sizsiniz efendim!"

Zeki genç kız Pardaillan'ı gösterdiği sertliğe pişman bırakıp çekilmişti. Şövalye kendi kendine kalınca:

"Hele şu kızın ettiği laflara bak!" dedi. "Beni Huguette'in kocası yaptı çıktı. Açlıktan, susuzluktan da gebereceğim hani."

Mutfağa girip iki mum yaktı. Kılıcını, ceketini ve zırhını çıkardı. Sonra hanın her köşesini tanıyanlara mahsus bir kolaylıkla şarap mahzenine inerek iki şişeyle dışarı çıktı. Sonra odunluktan bir kucak odun getirdi, ocağa koyup ateşledi.

Gözleri gülüyordu: "Şu Guise dükü, Fausta, Bussi-Leclerc, Maineville ve beni yakalamak için koca bir orduyu ayaklandıran daha kim varsa hepsi, şimdi benim şurada omlet pişirmek için ateş yaktığımı görseler acaba ne derlerdi? Ne diyecekler, şüphesiz kahkahalardan kırılırlardı. Böyle usta aşçılar gibi yemek pişirişim komik değil de ne?" diye düşündü.

Pardaillan elinde tava, kahkahayı basıyordu. Tam bu sırada arkasından başka bir kahkaha daha çınladı. Pardaillan kılıcına saldıracak olduysa da hemen yine sakinleşti. Arkadan gelen sesi tanımıştı. Bu, pürüzsüz, ahenkli ve tatlı bir sesti: Huguette mutfağın kapısında durmuş kahkahalarla gülüyor, Pardaillan'ın aşçılığını seyrediyordu. Koşup Pardaillan'ın elinden tavayı aldıktan sonra:

"Şu Gillette'yi yarın kovacağım!" dedi.

Pardaillan atıldı:

"Aman iki gözüm. Asıl kovulacak olan benim. Çünkü ona yatma iznini ben verdim. Uyuklaya uyuklaya omleti yakmasından korktum da ondan. Hele bırakın, pişireyim de bakın ne lezzetli olacak?"

Huguette:

"Oturun!" dedi. "Burada benim sözüm geçer!"

Ufak bir masayı ocağın yanına yanaştırdı. Üzerine bir yemek takımı koydu. Birkaç dakika sonra Pardaillan yirmi yaş iştahıyla omlete hücum ediyor ve Huguette'in doldurduğu kadehi boşaltıyordu. Böylece karnını mükemmel bir surette doyurdu.

Huguette kendisine mesut gözleriyle bakıyordu. Genç kadının bakışlarında bir kız kardeş tavrı yoktu. Bilakis, seven bir kadın hali vardı. Huguette vaktiyle nasıl olduysa Pardaillan'a olan sevgisini zayıf bir anında itiraf etmiş, lakin aradan geçen zaman içinde tekrar sakinleşmiş, sevgisinin imkânsız olduğuna inanmış gibi bir hal takınmıştı. Zaten fazla bir şey de istemiyordu. Şövalye hana yerleşmeli ve kendisi de ona bir çocuğa bakar gibi bakmalı, onu sakin ve mesut görmeliydi. Başka arzusu yoktu ama zaman zaman hayal kurmaz da değildi. Kim bilir, belki de şövalye bir gün yüreğinde taşıdığı o sevgiden kurtulurdu. Huguette o sevgiden başka bir engel tanımıyordu. Çünkü kendisinin bir hancı kadın oluşunun hiç önemi olmadığını Pardaillan'ın ona karşı gösterdiği nezaket ve kibarlıkla kâfi derecede anlatmıştı. Yalnız şimdilik Huguette'in sevgisi şefkat şeklinde görünüyordu. Pardaillan birdenbire:

"Sevgili Huguette, sizin han benim için yeryüzünde bir cennettir," dedi. "Artık şu serseri hayattan usanmaya başladım biliyor musunuz?"

Huguette içini çekti:

"Ah şövalye. Keşke bu söylediklerniz doğru olsaydı..."

"Sahi söylüyorum Huguette. Artık Tanrı'nın günü at üstünde dağ bayır gezmekten, sabahleyin kalkınca akşam nereye konacağımı bilmemekten bıktım. Yoruluyorum Huguette, yoruluyorum!"

Huguette sevincin verdiği heyecanla atıldı:

"Demek başka yerlerde rahat edemiyorsunuz, öyle mi? Peki burada, bu handa neden kalmıyorsunuz? Herhalde size karşı canınızı sıkacak bir şey de yapmış değilim. Burada ne diye kalmıyorsunuz? En güzel yemeklerimiz ve en nefis şaraplarımız sizin emrinize hazır duruyor. Kışın güzel bir ateş karşısında dinlenmek kar fırtınalarına göğüs germekten daha iyi değil midir? Siz maceralarınızı anlatırsınız, ben de onları dinledikçe atınızın sağrısında gezmiş gibi hepsini sizinle birlikte yaşamış olurum."

"Ah Huguette, o kadar tatlı anlatıyorsunuz ki karnımı doyur-

duğum halde ağzım sulanıyor."

"Şövalye, eğer sahi söylüyorsanız emellerimi hakikat haline getiriyorsunuz demektir! Bilmem size bunu tekrarlamaya lüzum var mı?"

Şövalye yavaşça:

"Bilirim!" dedi. "Siz sadece mükemmel bir ev sahibesi değil, aynı zamanda müşfik bir yürek sahibesi, şirin bir kadınsınız. Hem de şairsiniz iki gözüm. Bunu biliyor muydunuz?"

"Ben mi?"

"Siz ya! Bana öyle mükemmel bir aile hayatı çizdiniz ki bu, benim gibi ihtiyar bir kurdu bile yumuşatıp ağlatabilir. Gerçekten yarın sabah ata istemeye istemeye bineceğim Huguette!"

Huguette'in rengi uçtu ve gözlerini yere indirerek:

"Yarın sabah ha?" dedi.

"Ya... Yarın sabah saat yedide Saint–Denis'de bulunmam lazım. Eski kralların yattığı büyük kiliseyi ziyaret edeceğim de."

Müşfik, güzel gözleri yaşla dolan Huguette:

"Gördünüz ya mösyö! Beni yine aldattınız," dedi. "Bana ümit veriyor, sonra yine kaçıyorsunuz. Ne fena şey! Bakın yine kırlara gidiyorsunuz işte!"

"Doğru yavrum. Doğru söylüyorsunuz! Fakat beni dinleyin! Şerefim ve başka sebepler uğruna böyle yapmaya mecburum. Hesabı görülecek eski bir borç var. Tekrar kırlara gitmek zorundayım. Fakat bu defaki gidişimin kısa süreceğini umuyorum. Eğer oradan dönebilirsem, dinlenme ihtiyacı hissedersem, girişeceğim işten sonra hâlâ yine ayakta kalırsam Devinière'den başka bir yere yerleşmeyeceğime söz veririm. Siz de bilirsiniz ya."

Ve sesini daha çok tatlılaştırarak ilave etti:

"Dünyada sevdiğim ne varsa, hepsi sizsiniz Huguette, siz benim geçmişim, gençliğimsiniz. Babam burada yaşadı. Burada ben... Bakın çizdiğiniz tablo beni ne kadar coşturdu görüyor musunuz? Halbuki yarın sabah saat altıda da muhakkak ayakta bulunmam lazım."

Huguette kederliydi:

"İyi geceler!" dedi.

"Size de sevgili Huguette."

Pardaillan birkaç dakika sonra yattı. Huguette'i düşünüyor ve ertesi gün altıda uyandırılacağından, atını yem verilmiş, kılıcını temizlenmiş ve elbiselerini hazırlanmış halde bulacağından emin bulunuyordu. Rahat bir uykuya daldı.

Sabahleyin tam altıda hizmetçi kız Pardaillan'ı uyandırdı. Şövalye hemen atının eyerini kapattı. Gemini taktı. Sonra da bir dilim börek ve yarım şişe şarapla kahvaltı ederek oradan ayrıldı. Huguette'e veda ederken ömrünün geri kalan kısmını Devinière'de geçireceğini vadedip duruyordu. Kadın, şövalye gözden kayboluncaya kadar arkasından baktı ve hana girerken söylendi:

"Acaba onu bir daha görebilecek miyim?"

Pardaillan saat yediyi az geçe Saint–Denis Kilisesi'nin önünde durmuş, beygirini orada bulunan bir halkaya bağladıktan sonra kimsenin dikkatine çarpmamak için bir meyhaneye giderek yolu gözetlemeye koyulmuştu.

Saat tam yedi buçukta Paris'ten gelen bir atlı gördü. Bu atlının sırtında bir seyahat elbisesi vardı ve tavırları da kendisinin iyi bir aileden olduğunu gösteriyordu. Şövalye adamı tanımakta gecikmedi. Bu, dün akşam Fausta'nın uzun bir mektup yazıp teslim ettiği uşaktı.

Atlı tıpkı Pardaillan gibi durdu. Meyhaneden yüz adım kadar ileride atından inerek civardaki evlerden birine girdi ve yarım saat kadar orada kaldı. Sonra tekrar çıkarak atına atlayıp Paris'e döndü. Şövalye:

"Güzel!" dedi. "Mektubu postacıya verdiler. Şimdi postacıyı bekleyelim bakalım!"

Atlının Paris'ten dönüşünden on dakika kadar sonra evin ahır kapısı açıldı, bir süvari göründü. Yavaş yavaş Dammartin istikametine yöneldi. Adam meyhanenin önünden geçtikten sonra Pardaillan da dışarıya çıkıp atına atladı, uzaktan uzağa süvarinin peşine düştü: "Bu herhalde Fausta'nın 'Kont' dediği adam olacak," diye düşünüyordu.

"Acaba ne kontu? Adını öğrensem hiç de fena olmazdı ya."

Atlı gitgide hızlanıyordu. Şövalye de aradaki mesafeyi bozmayarak hızlanmıştı.

Fakat bir süre sonra adam peşinden birisinin geldiğini hissetti.

Beygirini mahmuzlayıp hızlanacağı yerde bilakis duruverdi. Pardaillan da durdu. Adam atını dörtnala kaldırınca şövalye de aynı şeyi yaptı. Fakat şövalyenin bu hareketlerinin Fausta'nın postacısına takip edildiğini anlatmamasına imkân yoktu. Herhalde Pardaillan'dan yakayı sıyırmak için bir plan tasarlayacaktı. Dammartin'de durmayarak ta Senlis'e kadar yol aldı ve Bacchus Fıçısı adlı hanın önünde durdu.

Fausta'nın postacısı yemeğini hanın büyük lokanta salonunda yedi. Pardaillan da aynı salonda karnını doyurdu. Sonra adam, sabahın saat sekizine kadar uyandırılmamasını tembih edip yattı. Pardaillan kendi kendine:

"Eğer saat beşte yatağından kalkmazsa asılmaya razıyım!" diye söylendi.

O da atının saat beşte hazırlanmasını tembih ederek yatağına çekildi. Uyumadan önce düşündü. Ne yapmak istiyordu? Farnèse'e teslim edilecek mektubu ele geçirmek istediğini düşündü. Bu mektubu ele geçirmek için en kolay yol postacıyı düelloya kışkırtarak öldürmekti. Fakat Pardaillan daha ismini bile bilmediği bir adamı öldürecek tıynette değildi. O halde mektubu nasıl elde edecekti?

"Adam sen de, elbette bir yolunu bulurum!" diye düşünüyordu. "Kendime yanaşır şekilde, 'Selamlar mösyö, lütfen General Farnèse'e götürdüğünüz mektubu bana verir misiniz?' derim. 'Bu dostluğu benden esirgemezseniz size ömrümün sonuna kadar borçlu kalırım,' derim. Artık bu sözlere de ters cevap verecek değil ya!"

Bulduğu bu çareye memnun olarak uyudu. Sabahın saat beşinde uyandırıldığı vakit hemen yatağından fırladı. Giyinmeden önce pencereyi açtı. Bir yandan giyinirken bir yandan da sokağı gözetledi:

"Neredeyse dışarı çıkar! Eminim!" diyordu.

Giyineli bir hayli olduğu halde adam bir türlü görünürlerde yoktu. Pardaillan:

"Acaba sahiden saat sekizde mi kalkacak?" diye düşündü.

Fakat saat yedi olup da süvari hâlâ görünmeyince şövalye daha fazla sabredemeyerek hancıyı çağırdı:

"Sakın şu asilzadeyi saat sekizde uyandırmayı unutmayın!" diye tembih etti.

"Hangi asilzadeyi efendim?"

"Canım akşam benimle beraber buraya inen birisi vardı ya. Yolda yalnız canım sıkılıyor da kendisiyle ahbaplık edeyim diyorum. Pek kibar bir adam çünkü."

"Vah vah mösyö! Cidden pek üzüldüm."

"Neden?"

"Eminim ki o da duysaydı pek müteessir olurdu."

"Niçin canım?"

"Kendisi sabahın saat üçünde yola çıktı da ondan diyorum efendim."

Pardaillan dilinin ucuna kadar gelen küfrü zor zapt etti. Saat beşten beri hazır duran beygirine atlamasıyla Amiens istikametine dörtnala saldırması bir oldu. Hem atını doludizgin sürüyor hem de:

"Şu kurnaz yüzlere inan da gör işte!" diyordu.

"Bir de ben mektubu ele geçirmek için nazik bir yol seçeyim diyordum. Benim o nezaketime nasıl kabaca karşı geliyorlar bak işte! Galiba aramız bozulacak postacı efendi!"

Hayvan rüzgâr gibi gidiyordu. Fakat hep aynı hızla yolculuk yapmasının imkânı yoktu. Altındaki atı çatlatmak hiç işine gelmezdi. Hem beygirini severdi hem de yeni bir beygir alacak parası yoktu. O halde süvariye yetişmek için yapılacak şey, kestirme yoldan Dunkerque'e ulaşmak olacaktı. Lakin Montdidier'de hayvanını dinlendirmek için durduğu sırada, girdiği lokantada, peşine düştüğü süvarinin aynı lokantada yemek yiyerek az önce yola çıkmış olduğunu öğrendi. Bu hesapça adam kendisinden ancak yarım saat ötede olacaktı. Şövalye:

"Şimdi onun bana oynadığı oyuna karşılık bir oyun da benim ona oynamanın zamanı geldi," diye söylendi.

On dakika sonra atına atlamış, beygirin çatlaması ihtimalini düşünmeden müthiş bir hızla sürmeye başlamıştı:

"Ya," diyordu, "Fausta'nın 'Kont' dediği adam benden önce Amiens'e varır yahut da o şehre girmeden ben onu enselerim. Bir yakalarsam bir daha zor kurtulur. Fakat şehirden önce yakalayamazsam şehrin içinde gürültü çıkarmak doğru olmaz. O zaman

şehre girer, öbür ucunda kendisini bekler, o çıkınca yine ele geçiririm."

Bir tepeye vardı. Öteki yamaca bakınca bir ot arabasından başka bir şey göremedi. İnip arabanın yanına vardı ve arabacıdan bir çeyrek saat kadar önce bir atlının geçtiğini haber aldı. Pardaillan atının son gayretini de harcamaya karar vererek tekrar dörtnala kalktıysa da az ötede Amiens şehrinin damlarını görünce Fausta'nın postacısını şehirden evvel yakalayamayacağına aklı keserek yavaşlamaya mecbur kaldı:

"Öyleyse şehrin içindedir," diyordu.

Akşam olmuştu. Şimdi beygirini yavaşlatmıştı.

Amiens'e girmeden şehrin etrafını dolanacaktı.

"Ya!" diye söyleniyordu. "İki gözüm kont hazretleri. Şehrin ağzında bir han tut. Pencereye otur. Gireni çıkanı gözetle. Bu sefer yan basmam azizim."

Düşündüğüne göre atlının şehrin giriş kapısına yakın bir binada, pencerenin ardında yolu gözetler bir halde olduğundan şüphesi yoktu. Şimdi o da ona mükemmel bir oyun oynamalıydı ki kont hazretleri de görsündü bakalım, oyun nasıl olurmuş! Şövalye bıyık altından kıs kıs gülüyordu.

Böylece şehrin çevresini dolaşarak kuzey kapısına, yani Doullens ve Saint–Paul yolu üstündeki kapıya vardı. Sonra da yavaş yavaş yoluna devam edip Villiers kasabasına ulaştı. Hava iyiden iyiye kararmıştı. Caddenin kenarında büyükçe bir han vardı.

Amiens'den gelen ve Saint–Paul'e giden bir atlının bu hanın önünden geçmemesine imkân yoktu.

Şövalye atından indikten sonra hayvanı ahıra göndertti. Önüne yem koydurttu ve atın terinin iyice kuruduğunu gördükten sonra açlığını hissetti. Karnını doyurduktan sonra da dinlenme ihtiyacını hissetti. Halbuki bütün gece yolu göz hapsinde bulundurmaya mecburdu.

Zaten tuttuğu oda da yol üstündeydi. Temiz yatağa iştahlı iştahlı baktı. Dalgın dalgın bir hal çaresi arayarak başını kaşıdı. Birdenbire kendisini odaya götürmüş olan garsona:

"Dostum iki ekü kazanmak ister misin?" diye sordu.

Adam gözlerini fal taşı gibi açtı; iki ekü! Dört ayda bile bu kadar kazanamazdı:

"İki ekü mü?" diye adeta kulaklarına inanamayarak sordu.

"Evet, her biri altışardan iki ekü."

Şövalye cebinden çıkardığı iki gümüş eküyü birbirine çarpıyordu. Bu tatlı ses adamı yumuşattı:

"Emriniz nedir?"

"İşin bitti sanırım! Lokantada kimse kalmadı."

"Ahır kapısını kapatacağım ondan sonra başka işim yok."

"Haydi git, o işi bitir de gel!"

Köy delikanlısı on dakikada dönmüştü. Pardaillan'a:

"Buyurun!" diyordu.

"Yapacağın iş şu oğlum. Bu geceyi şu odada, pencerenin yanına koyacağım iskemlede geçirirsen iki eküyü alırsın. Fakat iş bu kadar değil. Bütün gece sokağa bakarak gönlünü eğlendirirsin! Saat kaçta olursa olsun bir binicinin geçtiğini görürsen hemen beni uyandırırsın. Bilhassa Amiens'den gelip Doullens'e giden süvarileri hiç kaçırmazsın."

"Anladım. Birini bekliyorsunuz ve bu adamın geceleyin, sizin haberiniz olmadan geçmesini istemiyorsunuz!" dedi garson bilgiç bilgiç söylendi.

Pardaillan:

"Hay yaşayasın!" dedi. "İki gözüm, sana iki ekü yerine üç ekü vereceğim. Biri zahmetin için, ikincisi hizmetini ödemek için, üçüncüsü de gösterdiğin şu feraset için."

Köylü yerlere kadar eğildi. Sonra pencerenin yanındaki iskemleye gidip oturdu ve:

"Hiç merak etmeyin, yarın sabaha kadar sizin haberiniz olmadan bu pencerenin önünden bir tek süvari geçemez. Siz rahat rahat uyuyun asilzadem!" dedi.

Pardaillan tabancasını yatağın yanındaki masanın üstüne koydu. Memnunlukla ferah bir nefes alarak elbisesiyle yatağın üstüne uzandı. Bir dakikada uyuyuverdi.

Köylü bütün gece sokaktan kuş uçurtmadı. Şafak atarken şövalyeyi uyandırdı. Pardaillan kalkınca:

"Kimse geçmedi mi?" diye sorarken delikanlıya vadettiği üç eküyü uzattı.

Adam:

"Birkaç arabadan başka bir şey geçmedi efendim!" dedi.

"Güzel! Haydi bakalım şimdi bana, ta Paris'ten beri namını duyduğum o güzel poğaçalarınızdan bir tane getir ama bir şişe şarabı da beraber getirmeyi unutma!"

Pardaillan pencere önünde kahvaltısını yaptı. Picard adlı garsona da bir bardak şarap ikram edince köylü o kadar memnun oldu ki ekülerden fazla şaraba sevindiğine hiç şüphe yoktu.

Hava iyice ağarmıştı. Şövalye hayvanını eyerlettirerek beklemeye başladı.

Saat sekize doğru yolun ağzında bir atlı belirdi. Onu görünce Pardaillan'ın yüzü güldü. Fausta'nın, Alexandre Farnèse'e gönderdiği mektubu getiren adam bu idi. Şövalyenin oynadığı oyun sahiden pek mükemmel olmuştu.

Adam atını pek hızlı sürmüyordu. Pardaillan süvarinin epeyce uzaklaşmasına fırsat verdikten sonra atına atladı ve artık takip ettiği adamın gözüne çarpmamaya dikkat etti. İlk günü bunu başaramadı değil. Lakin ikinci günü ister istemez herife görünmüş olacak ki süvarinin birdenbire Calais yoluna saptığını gördü. Şövalye artık kararını vermişti. Ne olursa olsun bu mektubu eline geçirecekti. Mademki nezaketle muamele etmek düşüncesi sökmüyordu, o halde iş kılıca kalacaktı.

O bunları düşünürken adam da doludizgin gidiyordu. Pardaillan da atını hızlandırdı. Böylece öğleye doğru Calais şehrine yakınlaştılar. Fakat adam içeri girmedi, şehri solda bırakıp kıyıyı takip eden yoldan yıldırım hızıyla ilerlemeye başladı. Pardaillan adamı bu sefer elinden kaçırmamaya kararlıydı. Onun için süvari ne kadar hızlı giderse o daha hızlı gitmeye çalışıyordu. Nitekim aralarındaki mesafeyi gittikçe azaltmaktan da geri kalmıyordu. Bu mesafe epeyce daralmıştı ki süvari birdenbire durdu ve elinde tabanca, Pardaillan'ı bekledi. Şövalye bu durumu görünce atını daha çok hızlandırarak

çabucak tabancalı süvariye yanaştı. Birkaç adım kala durduktan sonra şapkasını çıkardı. Gülümseyerek bekledi.

Fausta'nın postacısı şövalyenin bu haline şaşırmıştı. Bu kadar nazikane yanaşan bir insanı kurşunla karşılamak doğru muydu? Elbette hayır. Zaten tabancanın namlusunun ağzından beş adım ötede ne korkuyor ne kendini müdafaaya kalkışıyor, sadece durup gülümsüyordu. Böyle bir adam ya çok cesurdu yahut da delinin biriydi. Fakat postacı da şövalyeyi nezaketle selamlamaktan geri kalmadı.

Bu işi severek yapmadığı yüzünden okunuyordu. Tabancasını eyer kayışındaki çantalardan birine koyduktan sonra:

"Mösyö!" dedi. "Benim adım Luigi Cappello'dur. Toscana kontuyum!"

"Benim adım da Jean de Margency'dir. Fransız kontuyum."

Birdenbire eski ahbaplarmış gibi birbirlerine yanaşarak yavaş yavaş Gravelines istikametinde yol almaya başladılar. İtalyalı kont birkaç dakika yeni yol arkadaşını göz ucuyla süzdükten sonra:

"Nereden gelmekte olduğunuzu sorabilir miyim?" dedi.

"Şüphesiz! Paris'ten, Paris'in göbeğinden geliyorum. Saint–Denis Kilisesi'nden geçtim!"

Luigi Cappello bu sözleri duyunca irkildi. Yanındakine dik dik baktıktan sonra eliyle bir işaret yaptı. Pardaillan ise güldü ve:

"Mösyö Kont," dedi. "Yaptığınız işaretle beklediğiniz cevabı vermeme imkân yok!"

"Pekâlâ öyleyse, nereye gittiğinizi bana söyleyebilir misiniz?"

"Sizin gitmekte olduğunuz Dunkerque'e gidiyorum. Belki oradan da vatandaşınız meşhur General Alexandre Farnèse'in ordugâhına gideceğim!"

İtalyan kontu düşünmeye başladı. Acaba boyuna peşini bırakmayan bu adam Fausta taraftarlarından mıydı? Öyleyse neden verdiği işarete cevap verememişti? Hem bu kadar şeyi nasıl olup da öğrenmişti?

"Mösyö!" dedi. "Sorduğum sorulara hemen cevap vermenizden cesaret alarak size üçüncü bir soru daha soracağım."

"İsterseniz bir dördüncüsünü de sorabilirsiniz. Fakat aynı hakkı

bana da vermeniz şart."

"Razıyım mösyö! Neden beni Dammartin'den beri takip ediyorsunuz?"

Pardaillan düzeltti:

"Saint–Denis'den beri desenize!"

"Öyle olsun. Ama neden peşimdesiniz? Amiens'de izimi kaybettirdiğim halde neden beni tekrar bulmaya çalıştınız?"

"Sizinle birlikte seyahat edelim diyorum da ondan."

"Öyleyse Farnèse'in ordugâhına gideceğimi nereden biliyordunuz?"

"Asil ve sayın Fausta hazretleri söylerken işittim."

Postacı alıklaştı:

"Yok canım! Peki bu kadar uğraşmanızın sebebi sadece benimle birlikte seyahat etmek miydi, başka sebep yok mu?"

Pardaillan bu son soruya cevap olarak:

"Mösyö Kont izin verirlerse benim de kendilerine bir iki sorum var!" dedi.

"Buyurun!"

"Sinyora Fausta tarafından size gönderilen ve Saint–Denis'de teslim olunan Alexandre Farnèse'e götürdüğünüz mektupta ne yazıldığını biliyor musunuz?"

Toscana kontu fena halde şaşırmıştı. Artık hiç şüphesi yoktu. Bu adam Fausta tarafından gönderilmiş değildi. Bu kadar sırları bildiğine göre çok tehlikeli bir düşmandı. Çevresine bakındı. Sağda tarlalar görülüyordu. Solda birtakım kayalıklar vardı ve bunların ardında sahile çarpan denizin boğuk gürültüleri geliyordu. İleride, uzakta bir kilisenin çan kulesi ve birkaç balıkçı kulübesi görünüyordu. Burası Gravelines idi. Yer o kadar ıssızdı ki böyle can sıkıcı bir adamdan kurtulmak için birebirdi.

Fausta'nın habercisi hâlâ gülümseyen Pardaillan'a baktı:

"Mösyö!" dedi. "Sorunuza cevap vermek benim için çok zor olacak. Çünkü üstümde ne mektup var ne de olmayan bir mektupta neler yazılı olduğunu bilebilirim."

Pardaillan söylendi:

"Niçin böyle yapıyor, benim açık kalpliliğime böyle kötü bir şekilde mukabele ediyorsunuz mösyö? Ben size tam hakikatten bahsettim, siz ise beni aldatmaya çalışıyorsunuz."

Haberci bu sözlerdeki hakaretten sararak homurdandı:

"Eee, ne olmuş? Doğru söylediniz! Üstümde bir mektup var. Ne olacakmış?"

"O mektupta neler yazılı olduğunu biliyor musunuz diye soruyorum."

"Hayır! Bilsem bile..."

"Bana söylemezdiniz. Öyle olsun! Mademki bilmiyorsunuz, ben size söyleyeyim!"

Gittikçe hiddetlenen haberci bağırdı:

"Siz kim oluyorsunuz mösyö?"

"Canım demin de bana adımı sormuştunuz. Ben Kont de Margency'im dememiş miydim? Kim olduğuma gelince, o da başka bir hikâyedir! Ama biz şimdi sadece mektuptan bahsedelim. Bu mektupta şu yazıyor mösyö: General Farnèse'e Sinyora Fausta tarafından, kendisine ilk işaret verilir verilmez Fransa'ya girerek Paris'e yürümesi emrolunuyor!"

Habercinin yüzünün rengi uçmuştu:

"Yazıyorsa ne olmuş?" diye homurdandı.

"Ne mi olmuş? Olmuşu olacağı şu: Ben bu mektubun Farnèse'in karargâhına ulaşmasını istemiyorum mösyö!"

"İstemiyor musunuz?"

Haberci bu sözleri söyler söylemez tabancasına davranmış fakat Pardaillan da ondan geri kalmamıştı:

"Düşünün ve bu mektubu bana verin!"

Tabancanın namlusunu haberciye çevirdiyse de beriki omuzlarını silkti ve Pardaillan'ın da hoşuna giden bir soğukkanlılıkla:

"Bunu aklınızdan çıkarın!" dedi. "Fakat sizi öldürmeden önce bir şey daha söyleyeyim."

"Safi kulak kesildim!"

"Siz bana benim bilmediğim bir şeyi, mektupta neler yazdığını söylediniz. Eğer sizden korkum olsaydı bu mektubu size teslim eder, öğrendiklerimi gider Farnèse'e ağızdan da söylerdim."

Pardaillan:

"Olmaz," dedi. "General sadece yazılı emirlere kıymet verir!"

Haberci bağırdı:

"O halde sizi geberteceğim."

Aynı anda ateş etti. Pardaillan bir mahmuz darbesiyle beygiri öyle bir sıçrattı ki onun yerinde başka bir süvari olsaydı mutlaka tepeüstü yuvarlanırdı. Kurşun başının iki parmak ötesinden geçti. Fakat o da hemen aynı saniyede süvariyi değil de beygirine nişanlayarak tetiğe bastı. Kurşunu beynine yiyen hayvan yere yıkıldı. Süvari bir anda yere atlamış, kılıcını eline almıştı. Pardaillan da yere sıçrayıp kılıç karşısına dikilmişti. Ciddi bir tavırla:

"Kılıçlarımızı çatıştırmadan önce size söyleyeceklerimi dinleyin mösyö!" dedi. "Size adımın Kont de Margency olduğunu söylemiştim. Yalan değil. Fakat benim başka bir adım da var: Bana Şövalye Pardaillan derler!"

Haberci hiddetle söylendi:

"Şüphelenmedim de değildi hani!"

Bir yandan da meraklı ve endişeli bakışlarla şövalyeyi süzüyordu. Pardaillan:

"Demek adımı duymuşluğunuz var. Daha iyi!" dedi. "Uzun boylu çene yormama lüzum kalmaz. Mademki beni tanıyorsunuz mösyö, şu halde size emir veren hanımınızın beni şimdiye kadar üç dört defa öldürtmeye kalktığını da elbette duymuşsunuzdur. Son defaki teşebbüsten beri çok zaman geçmiş değil. Hatta bu sefer kendi hayatını kurtardım diye mükâfat olarak beni öbür dünyaya yollamaya teşebbüs etti. Ondan sonra kendisini öldürme fırsatı elime geçmedi değil. Öldürseydim de pekâlâ hakkımdı ya. Şöyle kolumu uzatsaydım temizleyebilirdim. Fakat böyle bir cinayet düşüncesinden iğrendim. Lakin Fausta'yı aşağılık bir düşman telakki etmekten, onun her türlü düşüncesini yıkmaya çalışmaktan ve onun ahbaplarını ve adamlarını da, ta Guise dükünden size kadar hepsini de kendime düşman telakki etmekten iğrenmem mösyö! Beni öldürmek istedi-

ğinizi gözlerinizden okuyorum. Halbuki beni öldüremeyeceksiniz mösyö! Bu mektubun yerine varmamasını istediğim ve siz de düşmanım olan bir kadının adamı olduğunuz için ben sizi öldüreceğim!"

Pardaillan bu sözleri söyler söylemez hücum vaziyetini aldı ve kılıçlar çatıştı.

Kont Luigi usta bir silahşor olduğu için müdafaada kalmıştı. Bu işten zafer beklediği, birini öldürmek istediği yoktu. Düşmanını dövüş dışı etmek veya durdurmak niyetindeydi. Ne olursa olsun mektubu yerine ulaştırması lazımdı. Pardaillan'a gelince, âdeti olduğu gibi bir sıra hücum hamlelerine geçti ve düşmanı bu hamlelerden yakayı sıyırmak için gerilemekten başka çare bulamadı. Fakat bu gerilemeler sırasında mükemmel bir surette kendisini koruyordu ve Pardaillan da biraz temkinli hareket etmek lazım geldiğini anladı. Bir yandan da konuşuyordu:

"Bakıyorum ki cesur bir insansınız. Doğrusu sizin gibi bir adamın benim isteğime boyun eğmeyeceğini bilmem gerekirdi. Affınızı dilerim!"

Haberci, Pardaillan'ın yeni bir saldırışına şiddetle karşı koyarak:

"Teşekkür ederim mösyö!" dedi.

Fakat Pardaillan aynı anda öyle bir hamle yaptı ki Toscana kontu boğuk bir feryat kopardı. Kılıcı elinden düştü ve olduğu yerde dönerek yıkıldı.

Şövalye:

"Eyvah!" diye bağırdı. "Sakın adamcağızı öldürecek kadar acemi davranmış olmayayım?" Hemen diz çökmüş, adamın ceketini açarak yarasını muayene etmişti. Yaralı da aynı anda gözlerini açmıştı. Şövalye:

"Mösyö, dövüşte ben galip geldim!" dedi. "Şimdi taşıdığınız mektubu alabilirdim. Fakat sizi burada bir düşman gibi bırakıp gitmeyi içim istemiyor, çok cesur bir adamsınız! Bu mektubu kendi arzunuzla bana verir misiniz? Sizinle dost olarak ayrılalım ister misiniz?"

Yaralı eliyle ceketinin iç cebini göstermek için zorlu bir hareket yaptı. Pardaillan:

"Mektup orada mı?" diye sordu. Haberci başıyla işaret ederek:

"Evet!" cevabını verdi.

Pardaillan mektubu aldı. Yaralının gözlerinde derin keder alametleri belirmişti. Şövalye acıyarak sordu:

"Canım bunun ucunda size dokunacak ne var? Yoksa benim bu mektubu Sinyora Fausta aleyhine bir silah gibi kullanmamdan mı korkuyorsunuz?"

Yaralı ancak anlaşılır bir sesle:

"Bu mektubu... Fransa kralına... götürmenizden... korkuyorum!" dedi. "O zaman... şerefsiz... bir adam... olacağım... çünkü... bir sürü... felakete... sebep olacağım."

Pardaillan:

"Sahi bundan mı korkuyorsunuz?" dedi.

"Evet!"

"Bütün korkunuz bu mu?"

"Evet!"

"Ya ben size yanıldığınızı ve bu mektubun katiyen Valois'nın eline geçmeyeceğini ispat edersem..."

Yaralı mırıldandı:

"İspat edemezsiniz ki." Pardaillan:

"Ederim!" dedi. "Bakın, işte şöyle ispat ederim!"

Şövalye bu sözleri söyledikten sonra mektubu açmaya, içinde neler yazdığına bakmaya lüzum görmeden yırtmaya, küçük küçük parçalar haline getirmeye başladı ve kâğıdı okunamayacak kadar ufak parçalara böldükten sonra hepsini birden havaya fırlattı. Denize inen yarları yalayan rüzgâr bu parçacıkları önüne katarak hepsini uçurup denize döktü. Kont Luigi bütün bu iş sırasında hayretle bakan gözlerini Pardaillan'a dikmişti. Sonra bu hayret yerini hayranlığa bıraktı ve kont bütün şükranını anlatan bir tavırla:

"Teşekkür ederim mösyö!" dedi.

Pardaillan omuz silkti:

"Ben size zaten sadece Fausta'ya bir oyun oynamak niyetinde olduğumu söylemiştim. Şimdi oyunumu oynadım. Elime geçen bir

mektuptan istifade ederek bir kadını öldürtmek âdetim değildir. Artık yırtılmış olan bu mektubu unuttum gitti bile. Şimdi merakınız kalmadı ya!"

"Evet mösyö. Ölmeden önce merakımı giderdiğiniz için Tanrı yardımcınız olsun!"

"Ölmeden önce de ne demekmiş? Siz ölmeyeceksiniz azizim!"

Yaralı meyus bir tavırla başını salladı ve bitkinliğin tesiriyle bayıldı. Pardaillan hemen atına giderek eyere asılı çantalardan birinden bir yaralıya ilk tedaviyi yapmak için ne lazımsa çıkardı. Pardaillan'ın yanında daima böyle şeyler bulunurdu. Fakat bu ihtiyatlılığı için kendisini methetmeye lüzum yoktu. O zamanın bütün silahşorları ve maceraperestleri ufak tefek yaraları tımar edecek şeyleri yanlarında taşırlardı.

Şövalye denize inen yarın dik bir patikasından sahile uzanarak temiz bir üstüpü parçasını deniz suyuna daldırdıktan sonra tekrar yukarıya çıktı. Yarayı yıkadı. Üstüpünü üstüne yerleştirdikten sonra titizce bağladı. Bu bakımın hafiflettiği yaralı, deniz suyunun verdiği serinlikle ayılmıştı. Şövalye:

"Tuzlu su biraz yakar ama tatlı sudan daha iyidir!" dedi. "Şimdi dikkat edin mösyö! Sizi kaldıracak ve atımın üstüne koyacağım. Hey Tanrım, sen bilirsin, canım iş buraya varmadan şu mektubu neden bana vermediniz yahu?"

Pardaillan eğilerek ellerini kontun vücudunun altından geçirdi. Dikkatle ve kuvvetle kendisini kaldırarak atın üstüne koydu.

"Gravelines köyüne kadar kendinizi tutabilecek misiniz?" diye sordu.

"Sanırım ki tutarım!"

"Öyleyse hemen yola koyulalım. Kendinizde bir fenalık hissederseniz hemen bana haber verin!"

Şövalye hayvanı yedeğine almış, dizgininden çekiyor ve iki adımda bir dönüp yaralısına bakarak yavaş yavaş gidiyordu. Yirmi dakika sonra köyün ilk evlerine varmışlardı. Gravelines köyü otuz kadar balıkçı kulübesinden ibaretti. Fakat üstünde bir yaralıyı getiren beygiri görünce Pardaillan'ın çevresine birkaç kadınla, ürkek köylü çocuğu toplanmakta gecikmemişti. Şövalye:

"Han nerede?" diye sordu.

Kadınlardan biri:

"Burada han filan yok!" dedi.

"Öyleyse içinizde on ekü kazanmak isteyen de yok mu?"

Aynı kadın:

"Ben isterim," dedi. "Eğer şu atlıya bakmak içinse evet!"

"Nerede oturuyorsunuz sayın bayan?"

Kadın önünde durdukları evi göstererek:

"Burada!" dedi.

Yaralı attan indirildi. Kulübenin içine götürülerek yosun doldurulmuş bir şilteye uzatıldı. Pardaillan sordu:

"Burada cerrah veya doktor da yok mu?"

"Hayır ama büyücümüz var."

"Büyücü mü?"

"Evet! Her şeyi bilen, hummaları geçiren, yaralara berelere bakan, kurşun ve kılıç yaralarını iyi eden bir ihtiyardır."

Bu sırada olaydan haberdar edilmiş olan büyücü de kulübeye girmişti. Hiçbir keskin ve kurnaz bakışlı, zeki yüzlü bir ihtiyardı. Hiçbir şey söylemeden yaralının yanına çökerek sargıları çözdü ve yarayı gözden geçirdi. Pardaillan adamın yara çözüşteki ustalığına bakınca bu işin yabancısı olmadığını anlamıştı. Büyücü yaralının tekrar kendini kaybettiği on dakikalık bir süre içinde sargıyı yeniden bağlamıştı. Şövalye sordu:

"Ne dersiniz mösyö?"

"Çok ağır bir yara! Fakat iyileşir!"

Pardaillan hafifleyerek içini çekti:

"Hele şükür!" diye söylendi.

Aynı anda aklına da bir şey gelmişti: Yaralı iyileşir iyileşmez hemen gidip Farnèse'i bulur, olup bitenleri ve Pardaillan'dan öğrendiklerini söyleyebilirdi. O zaman Pardaillan'ın bütün uğraşmaları boşuna gitmiş olmaz mıydı?

Hemen büyücüyü bir kenara çekti:

"Atlatacağından emin misiniz?"

"Elbette!"

"Fakat arkadaşımın tekrar yola çıkmasını istiyorum ben."

Büyücü başını salladı:

"Eğer bir haftadan evvel şilteden kalkarsa ölür, bir aydan önce yürümeye kalkışırsa yine hapı yutar. İki ay geçmeden ata binmeye kalkışırsa hiçbir mesuliyet kabul etmem!"

İki ay!

Bu, Pardaillan'ın istediğinden de fazlaydı. Büyücüye bir ekü uzattı fakat adam parayı reddederek:

"Benim paraya ihtiyacım yok! Balıkçılara bakıyorum diye bana balık ve ekmek veriyorlar. Yaralarını sarayım diye oduncular da kışın bana odun getiriyorlar. Kocalarının kayıklarını büyülemeyeyim diye kadınlar da sebze ve şarap veriyorlar. Daha ne isterim?"

Pardaillan parayı cebine koyarken mırıldandı:

"Amma da tuhaf adam ha!"

Tuhaftı muhaftı ama işini o kadar iyi biliyordu ki dört gün sonra yaralının tehlikeyi atlatmasına sebep olmuştu. Pardaillan da bu dört gün esnasında kulübede misafir kalmıştı. Gravelines'den yaralının iyileşme yolunda bulunduğuna emniyet getirmeden ayrılmadı.

Pardaillan, Kont Luigi'nin ölmeyeceğinden olduğu kadar General Farnèse'e haber veremeyeceğinden de emin bir halde bir sabah yaralısına veda ederek köyden çıktı ve Paris yolunu tuttu. Paris'te görülecek iki işi vardı: Önce Maurevert'i bulacaktı. Sonra da Guise'e kendisine her düşündüğünü serbest serbest söyleyebileceğini bir durumda yakalayacaktı. Şövalye bu iki iş üzerinde düşünüp planlar kurarak yavaş yavaş Paris'e gitti.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BLOİS

Pardaillan Dunkerque yolunda koşup Alexandre Farnèse'e gönderilen mektubu ele geçirmeye çalışırken Guise dükü de, aslında III. Henri'nin halkını davet ettiği, Fransa'nın her yerinden asilzadelerin, din adamlarının ve halk temsilcilerinin geldiği, tarihin *Blois États Généraux* diye kaydettiği toplantıda bulunmaya hazırlandığı Blois'ya doğru gidiyordu.

Guise güvenliğini sağladığından oldukça emindi. Maurevert ona kralın Blois'da ne kadar kuvveti olduğunu iyice anlatmış, o da ona göre tertibat almıştı.

III. Henri'nin Blois'ya topladığı ve birçok savaşta ustalığını ve cesaretini belli etmiş tecrübeli bir kumandanın emrine verdiği kuvvetler küçümsenecek gibi değildi. Bu kumandan Crillon'du. Askerlerini şehrin kalesine yerleştirmiş, etrafa dağıtmaktan çekinerek Blois şehrini büyük bir kışla haline getirmişti. Hatta bir gün ana kraliçe kendisine kralın emniyette olup olmadığını sorduğu zaman:

"Madam," demişti. "Ben burada olmasaydım krala ulaşmak için yirmi bin kişilik bir kuvvet lazımdı fakat ben burada olduğum için şimdi kırk bin kişilik bir ordu lazımdır."

Catherine en tatlı gülümseyişiyle gülmüş ve:

"Ben de küçük şişelerden mürekkep ordumla buradayım," demişti. "Benim şişelerim de tek başlarına koca Crillon'un söylediği kırk bin kişiye bedeldir."

Demek kral adamakıllı muhafaza altındaydı. Yalnız muhafaza olunmak değil, bu kadar kuvvetle pekâlâ hücuma da geçebilirdi. Bütün bunlara rağmen Guise de kendisini tam emniyette hissediyordu. Çünkü yanında bulunan yüz elli silahlıdan her birinin bütün ümitlerini ve istikballerini kendisine bağladıklarını biliyordu. Bu itibarla

aralarında reisi kurtarmak için canını vermeyecek bir kişi bile yoktu.

Öte yandan Blois'ya gelecek rahip, asilzade ve halk temsilcileri arasında kendisine tamamıyla sadık olmayan bir tek kimse bulunmadığını da biliyordu. Aslında *États Généraux*'da hakiki reis o olacaktı. Guise'e göre III. Henri'nin askerleri, Crillon ele geçtikten sonra beş para etmezlerdi. Bu askerlerin aylıkları epeydir verilmemişti ve Maurevert'in anlattığına göre birkaç defa da kazan kaldıracak olmuşlardı.

Guise, Blois seyahatinin son gününde hep bu işlerden bahsetmiş, nihayet ilerleye ilerleye en yakını olan Maineville ile Bussi–Leclerc'in ortasında kalmıştı.

Kafilenin ortalarına doğru Guise'in şişman kardeşi Mayenne geliyor, şimdiden Blois'da bulabilecek pansiyonları ve en güzel yemekleri yiyebileceği yerleri soruyordu. Kardinal de kafilenin içindeydi. Kafiledeki en zeki insanlarla sohbet ediyordu. Böylece üç kardeşten biri askerleri topladı, diğeri pisboğazlarla ilgilendi, diğeri de akıllı politikacıları etrafında topladı.

Dükle iki arkadaşı baş başa vermiş giderlerken Pardaillan'dan başka bir şey konuşurlar mıydı?

Maineville:

"Nihayet şu heriften kurtulduk!" dedi. "Fakat bana sorarsanız tatlı tatlı boğularak öldüğüne üzülüyorum!"

Bussi–Leclerc:

"Ben de aynı fikirdeyim!" dedi. "Ölmeden önce..."

Maineville gülerek atıldı:

"Sana verdiği kılıç dersini kendisine iade etmek isterdin değil mi?"

"Kim demiş canım? Biz o dersi ona çoktan verdik. Bastille'de kılıcını nasıl elinden aldım hatırlamıyor musun?"

"Ben öyle bir şey görmedim!"

"Maurevert oradaydı. Öyle değil mi Maurevert?"

Guise'in arkasında yol alan Maurevert:

"Öyle oldu. Herifin elinden kılıcını üç kere fırlattın. Nihayet mağlup olduğunu itiraf etti!" dedi.

Bussi–Leclerc fevkalade memnun olarak gözleriyle Maurevert'e

teşekkür etti. Maurevert de kendi kendine:

"İşte," dedi. "Bir söz söyledim ama ileride çok işime yarayacak bir ahbap kazandım!" diye söylendi.

Villerbon köyüne gelmişlerdi. Guise boğuk bir sesle:

"Artık ölülerden bahsetmeyelim!" dedi.

Yine Violetta aklına gelmişti. Acı acı içini çekti. Sonra sahiden ölüleri aklından çıkarmak istiyormuş gibi kafasını salladı ve Bussi'ye seslendi:

"Bussi! Şurada duran atlılara dörtnala git de hak bakalım ne istiyorlar?"

Köyün kilise meydanında altmış kadar süvari duruyordu. Fakat Bussi–Leclerc'in kendisine verilen emri yapmasına vakit kalmadı. Süvariler Guise'in kafilesini görmüş, dolu dizgin üzerlerine doğru geliyorlardı. Guise bir an şaşaladı ve eli kılıcının kabzasına kadar gitti. III. Henri'nin kendisine bir tuzak hazırlamış olduğu düşüncesi şimşek gibi kafasından geçti. Fakat sakinleşmesi uzun sürmedi. Süvariler yaklaşmış, bağırıyorlardı:

"Hoş geldiniz monsenyör!"

Bunlar Blois'da toplanmış olan asilzade temsilcilerinden Guise'e sadakatlerini göstermeye koşan birkaçı idi. Guise'in yüzü güldü ve bu silahşorlar kendi adamları arasına katılırlarken kendilerini selamlayarak bağırdı:

"İşte efendiler, şimdi krallara layık bir maiyetim var!"

Bu söz belki de altında hususi bir maksat gizlenmeden söylenmişti. Fakat ağızdan ağıza kafilenin son adamına kadar gitti ve herkes bunda Guise'in gizli maksadını sezdi. Dük böylece takviye görmüş bir kafile ile Villerbon'dan geçti ve öğleye doğru da Blois'yı görebilecek kadar şehre yakınladı.

*

Tam bu sırada Fransa kralı da Blois Şatosu'nun birinci katında, birazdan tarifine girişeceğimiz dairede rengi uçuk ve sinirli bir halde geziniyordu. Şimdilik burada bir merdivene açılan geniş bir salon bulunduğunu söyleyelim. Bu merdiven de *Perche aux Bretons* adı verilen bir terasta nihayetlenmekte idi.

III. Henri salonda bir aşağı bir yukarı geziniyor, arada bir şatonun avlusuna veya büyük kapısına bakıyordu.

III. Henri, Guise dükünü bekliyordu.

Sonunda Catherine de Médicis, Lorraine'in sevgili ve sadık kuzenini onurlu bir şekilde ağırlamak için tüm güvenlik önlemlerinin alındığını söyledi. *Perche aux Bretons* terasında tepeden tırnağa kadar silahlı elli asilzade bulunuyor, İsviçrelilerden bir bölük asker de avluda bulunuyordu. Merdivenlere krala sadık bir sürü asilzade yığılmıştı. Bütün bu adamların asık yüzlerinde Guise'in gelişinden hayırlı bir sonuç bekledikleri belliydi.

Şatonun başka merdivenleriyle avluları, hasılı her yanı silahlı askerler tarafından beklenmekteydi ve III. Henri belki yirminci defa olarak kemerli kale kapısına bakan pencereden dışarıyı süzdü. Bir köşede günah çıkaran papazıyla sohbet eden Catherine de Médicis dinginliği ve neşesiyle sanki o ortamdaki tüm kasvetin tezatlığı gibi duruyordu. Crillon'un biraz ileride üç muhafız bölüğü dizmekte olduğunu seyrederken:

"Biron nerede?" diye seslendi. "Daha dönmedi mi?"

Mareşal Biron:

"Buradayım majeste!" diye atıldı.

Armand de Gontaut, Baron Biron o zamanlar altmış dört yaşındaydı fakat zırhını hâlâ öyle kolaylıkla taşırdı ki delikanlıları bile kıskandırırdı. Yalnız kuvveti değil, aynı zamanda kendisinde namuslu adamların haklı gururu vardı. Katolik olduğu halde Saint-Barthélémy cinayetlerine muarız olan azınlık sınıfa katılmıştı. Tophane mareşali bulunduğu sıralarda ortalıkta Protestan kanı içmek için dolaşanların elinden kırk kadar Huguenot kurtarıp kışlaya saklamıştı.

III. Henri:

"Buradaydın ha yiğidim!" dedi. "Size bir hafta izin vermiştim de bugün burada olamayacaksınız diye çekiniyordum."

"Evet, ama Mösyö Guise'in geldiğini haber aldım. Lanet olsun, saygılarımı kendisine takdim için bundan uygun fırsat bulamam diye koştum geldim. Amboise'dan şimşek gibi yetiştim."

Kral gülmeye koyuldu, maiyetindekiler de kahkahayı bastılar. Catherine, papazına:

"Tanrı'ya şükür, oğlum kendini toparlıyor," dedi.

Biron söylendi:

"Görüyorsunuz ya, tam vaktinde yetiştim majeste!"

Bu sırada dört köşe avludan mırıltılar gelmeye başlamıştı. Kemerli kale kapısının altından geçen at sesleri, hayvanlarından inen süvarilerin mahmuz ve silah şakırtıları duyuluyordu. III. Henri sarardı. Fakat bu hal korkudan ziyade zorla zapt edebildiği hiddettendi. Kısık bir sesle:

"Kont Loignes!" diye seslendi. "Bakın bakalım avluda ne oluyor?"

Ne olduğunu kendisi de biliyordu. Guise'in geldiğini hissetmemesine imkân yoktu. Nitekim Loignes'den cevap beklemeden taht yerine geçen bir yükseklik üstündeki koltuğuna gidip oturdu ve kızgın bir tavırla şapkasını kafasına iyice geçirdi. Loignes'yle birlikte pencereye seğirtmiş olan Chalabre:

"Majeste!" diye bağırdı. "Mösyö Guise geldi. Tanrı kendisini korusun!"

Kralın yanı başında duran Montsery de:

"Yahut da şeytan çarpsın keratayı!" dedi.

III. Henri annesini bile şaşırtan bir ilgisizlik ve hayret takınarak:

"Yok canım!" dedi. "Guise dükü mü gelmiş? Ne istiyormuş acaba?"

"Şimdi anlayacağız majeste. Bakın, merdivenden çıkıyor işte."

Doğruydu. Merdivenden çıkan bir kalabalığın gürültüsü duyuluyordu. Bu kalabalık kralın kapısına kadar Guise'in yanından ayrılmayan maiyetiydi. Bu halde öyle bir tehdit vardı ki Crillon'un gözünden kaçmadı. Hemen Guise dükünün önüne geçti ve kendisini karşılamak bahanesiyle birlikte yürüyüp kralın kapısına gelince Guise taraftarlarına dönerek:

"Monsenyör," dedi. "Kral hazretleri sizinle Mösyö Mayenne ve kardinalle görüşecekler. Diğer mösyölere gelince, onlar bekleyecekler."

Merdivende duran Bussi–Leclerc:

"Ne?" diye itiraz edecek olduysa da Crillon da kaşlarını çattı ve:

"Nerede isterseniz orada beklersiniz," diye onun sözünü kesti.

Guise dükü lafa karıştı:

"Sus Bussi! Beni bekleyin efendiler! Mösyö Crillon, mademki majeste bizi kabul etmek lütfunu gösteriyorlar, peşinizden geliyoruz!"

Guise'in maiyeti merdivende kaldı. Zaten burada kralın subayları da vardı. Bu hesapça merdiven en ufak bir işarette birbirlerinin gırtlağına sarılacak bir kalabalıkla dolmuştu. Fakat hepsi susuyordu. Bu susuş birbirlerine saygı göstermekten ziyade salonda neler konuşulacağını duyabilmekten ileri geliyordu.

Crillon kapıyı açtı. Lorraine hanedanının üç uzvunu içeriye soktuktan sonra kanadı yine kapadı.

"Mösyö Dük, siz misiniz? Bize söyleyeceğiniz ne var?"

YİRMİ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BARIŞMA

Kralın bu sözleri orada bulunan herkes üzerinde bir ürperti yarattı. Resmen iki kılıcın çelik levhalar gibi çarpışma sesleri duyulabiliyordu. Üç kardeş, şapkası başında, dirseğini koltuğa dayamış ve yüzünde en ufak bir hareket bulunmadan kendilerine bakan III. Henri'ye doğru ilerlediler.

Guise dükü önden yürüyor, Mayenne'le kardinal de arkasından geliyordu. Mayenne'in gözleri fal taşı kadar açılmıştı ve içinden ikisinin siyasetine de lanet okuyordu. Kardinalin başı dikti. Eli kılıcının kabzasında ve siyah gözleri de Henri'ye çevrilmişti.

Hislerini saklamakta III. Henri'den daha acemi olan Guise dükü, bu kadar yukarıdan ve soğuk karşılanışına içerlemiş, rengi uçmuştu. Tahttan üç adım mesafede durarak kardeşleriyle beraber derin bir saygıyla eğildi. Kardinal Guise doğruldu ve etrafına hırslı bir meydan okuma bakışı fırlattı. Sadece dük, kralın görünen sakinliğine benzeyen bir dinginliği korumaya çalışıyordu. Söze ilk başlayan dük oldu:

"Efendim!" dedi kendinden emin bir sesle. "Kardinal abimin Monsenyör Bourbon Kardinali ile eş zamanda ruhban sınıfı başkanı olduğunu biliyorsunuz. Bu nedenle kendisinin, majestenizin toplamak lütfunu gösterdikleri temsilciler kurulunda bulunmasından daha tabii bir şey olamaz!"

III. Henri aynı kışkırtıcı haliyle:

"Ya siz Mösyö Dük?" dedi.

Guise devam etti:

"Majeste yine bilirler ki kardeşim Mayenne dükü, Mareşal Kont Brissac ile birlikte asilzadeler sınıfının başkanıdırlar."

Kral boğuk bir sesle söylendi:

"Evet, tıpkı Mösyö Bourbon'un isyan kardinali olması gibi Mös-

yö Mayenne de sokaklara isyan için dizilen engellerin mareşalidir."

Guise bu sefer sararmıştı. Çünkü hücum düpedüz yapılmıştı ve fırtınanın kopacağı belliydi.

Fakat kral söze başladı:

"Ben iki kardeşinizi sormuyorum!" dedi. "Sizi soruyorum. Kardeşlerinizin yanınızda bulunmalarına memnun oldum. Üçünüzü bir arada görmek hoşuma gitti. Fakat bilhassa size soruyorum. Buraya niçin geldiniz?"

Bu sırada Catherine de Médicis krala yaklaştı ve tümseğin yanında durdu. Ana kraliçenin korkunç ve hayalete benzeyen hali, Guise'de birtakım uğursuzlukların başlayacağı hissini uyandırdı. Çevresine bakınınca hemen üstüne atılmaya hazır bir sürü kral taraftarından başka kimsenin bulunmadığını gördü ve hiç şüphesiz içinden şöyle düşündü:

"Eğer şüpheli bir işaretini görürsem hemen adamlarını çağırırım. Ondan sonra da savaşırız!"

Fakat böyle bir olaya kendini hazırlamış değildi. Tarihin bize tecrübesi tam bir şef olarak sunduğu bu adam bütün ömrünü tereddüt etmekle geçirmişti. Onun için şimdi de işi yatıştırmaya çalışarak söylendi:

"Majeste, asilzadelerin temsilcisi olarak sizin davetinize koştuğumu söyleyebilirim!"

Kral bazen zalim bir hal alan soğuk ve müthiş inadıyla sözünü kesti:

"Ben size temsilciler kurulundan bahsetmiyorum. Buraya, evime gelişinizden bahsediyorum. Burada ne işiniz var?"

Bunlar korkunç sözlerdi. Durum daha da korkunçtu. Guise şaşalayarak birkaç söz kekeledi. Kardeşi kardinal birdenbire ayağına basarak, "Ne bekliyorsun be? Çekelim kılıçları işte!" demek istedi.

Bu sahneye çöken merak ve heyecan havası kralın yine o alaylı alaylı burnundan konuşarak söylediği sözlerle bir kat daha arttı:

"Hem görüyorum ki yanınızda bir sürü de insan var. Sizi tebrik ederim. Bizim ikimizi gören sizin emellerinizi ve gerçeği bilmeyenler benim artık kral olmadığımı, sizin de neredeyse kral olduğunuzu sanacaklar!"

Ana kraliçe:

"Majeste!" diye lafa karıştı.

"Bırakın madam. Burada bir kral, bir tek kral var ve kral konuştuğu zaman herkes, hatta siz bile susmaya mecbursunuz madam!.. Ne diyordum sevgili kuzenim, sizi maiyetinizdeki kalabalıktan ötürü tebrik ediyordum, değil mi? Fakat bana aralarında bir kişi eksik gibi geliyor. Ne dersiniz?"

Guise dükü bembeyaz kesilerek sordu:

"Kimmiş bu majeste?"

"Kim mi? Chartres Kilisesi'nde beni öldürecek olan papazdan bahsediyorum canım. Her nasılsa onu Paris'te unuttunuz galiba!"

Bu sözler gök gürültüsü gibi patladı, kral taraftarı asilzadeler arasında fırtınanın kopacağını haber veren boğuk homurdanmalar belirdi. Chalabre kılıcını yarı yarıya çekti. Kont Loignes de hançerini tamamen sıyırarak Guise düküne vahşi, kin dolu gözleriyle bakarken tırnaklarının uçlarını düzeltmeye koyuldu.

Guise dükü kapıya dönmüştü bile. Neredeyse imdat feryadını basacak ve kim bilir ondan sonra neler olacaktı? Fakat birdenbire Catherine de Médicis'nin nadiren yaptığı gibi son derece hâkim bir tavır takındığı ve zayıf kolunu uzatarak şu sözleri söylendiği duyuldu:

"Lorraineli mösyöler! Beni dinleyin! Kraliçeyi dinleyin! Kral benim konuşmamı istiyor! İstiyorsun değil mi oğlum?"

III. Henri homurdandı:

"Ben de işi adamakıllı yırttım galiba. Konuşun madam, sizi dinliyoruz!"

Salondakiler put kesilmişlerdi. Guise dükü kraliçeye döndü. Catherine:

"Mösyö Dük herhalde Chartres'de majesteye karşı bir suikast keşfettiğimizden haberiniz yok!" dedi. "Bir papaz kralı vuracağım diye övünmüş. Fakat Tanrı kilisenin büyük oğlunu korur. Suikast başarılamadı. Fakat bu papazın sizin haberiniz olmadan Paris'ten Chartres'a getirdiğiniz alaya katıldığı meydana çıktı. Majeste kral bunu söylemek istediler."

Dük kekeleyerek:

"Bütün krallıkta elini majestenin şahsına sürmeye kalkacak kadar katil ve çılgın bir kimsenin bulunacağını ummazdım!" dedi.

Catherine en zarif tebessümüyle:

"Şimdi kral hazretleri bugünkü ziyaretinizin asıl sebebinin ne olduğunu soruyorlar," dedi.

Guise başıyla bu sözleri tasdik eden krala baktı. Salondakiler kralın yatıştığını anlayarak rahat bir nefes aldılar. Loignes tırnaklarını kâfi derecede temizlemiş olacak ki hançerini kınına soktu. Mayenne de mandalar gibi soluyarak bir oh çekti. Kardinal Guise'in yüzünde soluk bir tebessüm belirdi. Kral da ayak ayak üstüne atıp koltuğunun arkasına yaslanarak esnedi. Guise metin bir sesle söylendi:

"Majeste ve siz kraliçe hazretleri, kral hazretlerinin bize lütuf buyurdukları bu konuşmanın özel bir amacı var. Ben Blois'ya değil, Blois Şatosu'na geldim, kurula değil, majesteyi ziyarete geldim. İki kardeşimi ve tanıdığım bütün asilzadeleri de burada söyleyeceğim önemli sözleri duysunlar diye başıma toplayıp buraya getirdim. İsterdim ki bütün Fransa asilzadeleri bu salonda bulunsunlar."

Kral cesaretle:

"Bundan kolay ne var?" dedi. "Kapıları açsınlar, herkes buraya girsin!"

Bu emir derhal yerine getirildi ve salonun kapıları açılarak bir uşak bağırdı:

"Efendiler! Kral sizleri görmek istiyor!"

Merdivenlerde ve taraçada bekleşen bütün subaylar ve asilzadeler zaten tıklım tıklım dolu olan salona girerek içeriyi ağzına kadar doldurdular. İçeride yer bulamayanların bir kısmı yine dışarıda kaldı. Hepsi büyük bir merak içindeydi. Kral, Guise'e bakarak:

"Kuzenim, işte istediğiniz oldu. Şimdi söyleyeceklerinizi hiç çekinmeden söyleyebilirsiniz!" dedi.

Guise dükü söze başladı:

"Cesur olmaktan çok açık konuşacağım! Chartres'da sizinle görüşme şerefine kavuştuğum zaman Paris şehrinizin kralı istediğini ve her ne pahasına olursa olsun kralından vazgeçemeyeceğini söylemiş-

tim. Şimdi de bütün Fransa halkının bir tek ses halinde ahenksizliğin bitmesini istediğini ve majesteden hükümeti tekrar ele almalarını rica ettiğini söyleyeceğim. Benim, I. Henri ve Lorraine'in bir iç savaş kışkırtıcısı olarak telakki edilmem yanlış majeste! Krallıkta bulanık suda balık avlamak isteyenler beni kendilerine şef yapabileceklerini sandılar. Halbuki ben sadece majestenin ordularından birinin komutanıyım. Fakat artık yüksek sesle gerçeği bağırarak bu dedikodulara son vermek istiyorum. Majeste, hiçbir hakiki anlaşmazlık mevcut olmamasına rağmen şimdi buraya kılıcımı ayaklarınıza koymaya ve barış istemeye geldim!"

Ana kraliçe haykırdı:

"Hiçbir hakiki anlaşmazlık olmadı!"

Hem Guise hem de kral taraftarı asilzadelerin düştükleri şaşkınlığı anlatmanın imkânı yoktu. Bir kısmı on beş yıldır uğraşıp hazırladıkları bir isyanın çöktüğünü anladı, diğer bir kısmı da mağrur dükün bu sözlerinden başka kuşkular çıkardılar.

Yalnız, Guise dükünün en yakınlarından yirmi kadar kişi sakin kaldı. Bunlar işin aslını biliyorlardı. III. Henri'ye gelince, hayret mi etti, sevindi mi, sevinmedi mi kimse anlayamadı çünkü yüzü gayet sakin kaldı. Yalnız annesine baktı, Catherine de ona baktıktan sonra şu sözleri söyledi:

"Kuzenimizin söyledikleri çok asil sözler. Bu kadar kavrayıcı bir sahneye Tanrı'nın da şahitlik etmesi ne iyi olurdu."

Kral annesi, leb demeden leblebiyi anlamaya alışmıştı. Ayağa kalktı. Elini âdeti olduğu üzere kalçasına dayayarak:

"Mösyö Dük!" dedi. "Bu sözleri İncil'e basarak tekrar eder misiniz?"

"Elbette majeste. Majesteniz ne zaman isterlerse."

"Öyleyse mihrap önünde ve İncil'e el basarak barış yeminini yapacaksınız demek?"

"Hazırım majeste. Paris'e dönüldükten sonra arzu buyurulursa Notre–Dame Kilisesi'ne gider..."

Kral dükün sözünü kesti:

"Mihrap her yerde var ve Tanrı da arandığı her yerde mevcut. Böyle bir yemin için Blois Kilisesi de Notre–Dame kadar kıymetlidir."

"Ben de aynı fikirdeyim. Yarından tezi yok..."

"Yarın mı? Yarın nerede olduğumuzu kim bilir? Hemen şimdi, şu saatte mihraba gideceğiz Mösyö Dük!"

Guise kısa bir tereddüt anı geçirdi ve bu hali kendisine yercesine bakan Catherine'in gözlerinden kaçmadı. Fakat beriki hemen:

"Başüstüne! Majeste nasıl emrederlerse," diye söylendi.

Kral seslendi:

"Crillon! Biz kiliseye gidiyoruz! Efendiler, hepiniz oraya gelin. Bütün Fransa'nın bu olaya tanık olmasını ve tarihlerin böyle yazmasını istiyorum. Şimdi beni biraz yalnız bırakın!"

Herkes çıktı. Guise ve kral taraftarı asilzadeler atlarına binmeye hazırlandılar. Guise kardeşleriyle ve yakınlarıyla avluda konuşmaya gitti. Crillon da krala bir muhafız kafilesi hazırlayarak Guise taraftarlarına hiçbir şeyden ürkmediğini göstermeye gitti. III. Henri'nin yanında yalnız ana kraliçe kalmıştı.

Kral seviniyordu:

"Eee anne! Yaptığımı beğendiniz mi? Demek artık Paris'e döneceğiz?"

Catherine sessiz sedasız duruyordu. Kral yine söylendi:

"Şu temsilciler kurulu toplantıları biter bitmez hemen yola çıkarız. Doğrusu artık canım sıkılmaya başlamıştı!"

İhtiyar Kraliçe:

"Evet," dedi. "Sizin asıl canınızı sıkan da bu! Paris'e dönecek, Louvre Sarayı'nda veya canınızın istediği yerde tekrar eğlenmeye başlayacaksınız! Kılık kıyafet değiştirip sokaklarda gezeceksiniz. Ziyafet üstüne ziyafet hazırlayacak ve nihayet etrafınızdakilerin masrafı yüzünden halkı tekrar aleyhinize kışkırtacaksınız!"

III. Henri esnedi. Annesinin nasihatleri ona kocakarı zırıltıları gibi geliyordu. Ana kraliçe:

"Louvre Sarayı'na bir kral gölgesi halinde ve iktidarınız yarı yarıya elinizden gittikten sonra dönmek bir marifet değildir!" dedi.

"Neden iktidarımın yarısı elimden gidecekmiş! Şunu bana anlatır mısınız anne?"

"Temsilcisi kurulunun bir sürü şikayetler ve istekler ileri süre-

ceğini ve bunları kabul ettikten sonra sizin krallıksız bir kral haline geleceğinizi ne çabuk unutuyorsunuz?"

"Amma da yaptınız ha? Defetmemi istedikleri bir iki Épernon yüzünden mi bu hale geliyorum!"

"Ya ötesi? Sizden istenen teminat... En müthiş düşmanlarınızın maliyeyi kontrol etmeleri meselesi?"

"Ötesini saymayın madam. Kimse asilzadelerin bana küskünlüklerini göstermek için icat ettikleri bu şeylerin yapılacağına inanmaz. Hem canım zaten Lorrainelerle barışmadım mı?"

"Ay! Siz bu barışmaya inanıyor musunuz?"

"İncil'e el basacak olduktan sonra neye inanmayayım?"

Henri oyuna, eğlenceye olduğu kadar keyfine de düşkün bir kraldı ama Fransa'nın en mutaassıp krallarından biri diye ün salmıştı.

Fakat Catherine de Médicis oğlunun bu kadar kesin söylediği bu söze gülümsedi. Henri devam etti:

"Guise'in bu sözlerinin içten gelmediğini ben de biliyorum anne! Kanaatimce o böyle yapmaya mecbur kaldı. Benimle barışmasaydı ne elde edecekti ki... Kutlu Birlik onu kışkırtıyor ama eninde sonunda asiliğini veya sadık bir kul olduğunu ilan etmesi lazımdı. İsyanın kendisine neye mal olacağını bildiği için boyun eğiyor. Bu itibarla İncil'e el basarak yemin edecek olduktan sonra kendisine inanmamam için sebep kalmaz."

"Dikkatli olun oğlum!"

Kral bu sözün ne demek olduğunu yanlış anlayıp:

"Aman madam!" dedi. "Crillon elbette lazım gelen tedbirleri almıştır. İşte kendisi de geliyor!"

Catherine de Médicis içini çekti ve oğluna uzun uzun baktıktan sonra salondan çıktı. Crillon salona girdi ve krala hemen kiliseye hareket edebileceğini haber verdi. Kral hızla dört köşe avluya indi. Kendisiyle birlikte gidecek silahlı adamları ve hele Crillon'un askerlerini görünce memnun oldu. Atına atladı. Ötekiler de bindiler.

Kral şatodan arkasında bir boru bandosu, bir bölük tüfekli ve çevresinde de silahlı asilzadeleri olduğu halde çıktı. Guise dükü de hemen arkasından gidiyor ve böylece kendi adamlarından ayrılmış

bulunuyordu. Bütün bu atlı kalabalığı kiliseye bir nevi endişe içinde yöneldi. Kimse ağzını açmıyor ve bu işin ucunda bir tuzak olmasından herkes şüphe ediyordu.

Kilisenin papazları da daha önce durumu haber almış, hazırlanmışlardı. Bu parlak kalabalığı kapıda karşıladılar ve Guise düküyle III. Henri mihraba giderek diz çöktüler. Başpapaz İncil'i kadife mahfazasından çıkarıp bir kürsüye koydu. Guise dükü metin adımlarla kürsüye çıkarak elini İncil'e uzattı ve kilisede çıt çıkmazken gür bir sesle:

"Kendim ve başkomutanı bulunduğum Kutlu Birlik adına, majeste krala tam bir dostluk besleyeceğimi ve kendisiyle barış güdeceğimi İncil üzerine yemin ederim!" dedi.

O indikten sonra kral da çıktı. O da aynı şekilde elini İncil'in üstüne koydu ve söylendi:

"Ben de İncil üzerine yemin ederim ki asil kuzenim ve Kutlu Birlik azasıyla daimi barış ve dostluk içinde kalacağım!"

Bu sözler üzerine kralcı asilzadeler, "Yaşasın!" diye bağrışmaya başladılar. Guise taraftarları da kara kara düşünmeye dalmışlardı. Kral elini Guise'e uzattı. Dük eğilerek bu eli tuttu ve böylece barış da kesinleşmiş oldu.

III. Henri neşeli ve şimdiye kadar kafasını pirelendiren endişelerden hakikaten kurtulmuş bir halde idi. Crillon'a adamlarını alıp şatoya dönmesini emrettiyse de Crillon oralı olmak istemediği için bu emri birkaç kere tekrara lüzum hasıl oldu ve ihtiyar kumandan istemeye istemeye itaat edince kral da tamamen Guise taraftarları arasında kalmış bulundu.

Henri, Guisecilere:

"Efendiler!" dedi. "Mademki artık barıştık. Burada ne kralcı ne de Guiseci kaldı. Şimdi sadece asilzadelerine derin itimadı olan bir kral vardır."

Guise taraftarları kinlerinden çok nezaket olsun diye:

"Yaşasın kral!" diye bağırıştılar. III. Henri, Guise düküne döndü:

"Mösyö Dük. Bu mösyölerden birkaçıyla ve benimle birlikte şatoya kadar gelmenizi rica ederim. Size gelince Mösyö Kardinal ve Mösyö Mayenne, akşam yemeği zamanında lütfen abinize katılın.

Bu akşam hepinizi soframda görmek ve hükümdarlık devrimin en büyük zaferi olan bu başarıyı kutlamak istiyorum!" dedi.

III. Henri, Guise ve yirmi kadar adamıyla uzaklaşırken Guiseciler tekrar, "Yaşasın!" diye bağrıştılar. Kardinal Guise hemen taraftarlından birkaçına işaret etti ve kalabalık yavaş yavaş kiliseden çıkarken bunlar Guisecilerden iki yüz kadarını kilisede alıkoydular. Kardinal içeride kendi adamlarından başka kimse kalmadığına kanaat getirdikten sonra kapıları kapattırdı ve söylendi:

"Mösyöler, abimin söylediği sözleri işittiniz ya?"

Hemen hiddetli sesler duyuldu:

"Bu alçakça bir hıyanettir!"

"Onu da Valois gibi idama mahkûm etmeli!"

Kardinal yapacağı etkiden emin bir adam tavrıyla gülümsüyordu. Fırtına hafifleyince söylendi:

"Mösyöler, görüyorum ki abimi yanlış anlamışsınız! Barış ve dostluk yemini etti ama kime etti?"

"Krala etti ya! Krala yemin etti ya!" diye bağrıştılar.

"Doğru, krala yemin etti ama hangi krala? Valois'ya değil. III. Henri'ye değil. Mademki biz kendisini mahkûm ettik, III. Henri artık kral sayılamaz. Onun için Guise dükü sadece Kutlu Birlik'in kralına, yani sizin seçeceğiniz krala barış ve dostluk yemini etti. Ben de size yemin ederim ki o bu sözünde duracaktır!"

YİRMİ BEŞİNCİ BÖLÜM
MEKTUP

Guise taraftarları dükün ettiği yemini duyunca analarını babalarını bir anda kaybetmişçesine kederlenmişlerdi. Fakat sonradan bu yeminin nasıl uydurma bir şey olduğunu anladıkları zaman son derecede sevinip keyiflendiler. Çünkü bu yemin şimdiye kadarki uğraşmaları yıkmak şöyle dursun, bilakis kuvvetlendiriyordu. O akşam şatoda verilen büyük kabul resminde dük taraftarları gülümseyen yüzlerle geziniyor ve bazen alaylı alaylı III. Henri'ye bakıyorlardı.

Kral bütün olanların farkında değildi ve sofrada her zamankinden daha iştahlıydı. Fakat Kraliçe Catherine'le Müneccimbaşı Ruggieri her şeyi görüyor ve seziyorlardı. Müneccim başka bir odada oturuyor fakat ufak bir delikten ziyafet salonunu sıkı sıkıya göz hapsine almış bulunuyordu. İhtiyar kraliçeye göre de hava tehlikeler ve tehditlerle doluydu. Kral bu anlaşmaya pek memnundu. Fakat hiç şüphesiz halkla uyuştuğuna değil, Paris'e dönebileceğine seviniyordu. Kralın masasında Mareşal Biron, Villequier, Aumont, Du Guast, Crillon, üç kardeş Guiseler ve Kutlu Birlik'ten birkaç asilzade daha vardı. Davetliler dostça birbirlerine karışmışlardı. Kralın sandalyesi ötekilerden biraz daha yüksekçe olmasaydı onu da davetlilerden ayırt etmeye imkân kalmayacaktı.

Öteki asilzadeler ziyafeti ayakta seyrediyorlardı. Grup grup ayrılmışlardı. Gruplardan birinde Déseffrenat, Chalabre, Montsery ve Sainte–Maline vardı ve başka bir grupta bulunan Brissac, Maineville, Bussi–Leclerc ve Bois Dauphin'e hain hain bakıyorlardı. Maurevert de buradaydı ama yüzünden bir şey anlamak kabil olmuyordu. Kral birdenbire neşe içinde haykırdı:

"Dönüşte Chartres Kilisesi'ne bir top sırmalı çuha hediye edeceğim. Chartres Kilisesi adına yemin ederim ki şimdi şu Navarre Kralı

Henri de Béarn bizi böyle bir sofraya toplanmış görse suratı kim bilir ne hal alırdı?"

Kral bir kahkaha savurunca herkes güldü. Guise dükü:

"Şimdi ne yaptığını biliyor musunuz majeste?" diye sordu.

"Gerçekten bilmiyorum. Siz biliyor musunuz dük?"

"Hayır ama kardeşim kardinal bir şeyler biliyor."

Kardinal söylendi:

"Tekrar La Rochelle'e dönmüş, Protestanlar kurulunun toplantısına başkanlık ediyormuş."

"O da neymiş öyle? Demek ki Huguenot mendeburlarının da bizim gibi bir temsilciler kurulu var, öyle mi?"

Kralın Huguenotlara verdiği sıfat Guisecilerin pek hoşlarına gitti. III. Henri:

"Artık ondan korkmuyoruz," dedi. "Ne kadar ordu toplarsa toplasın! Üstüne yürürüz ve Tanrı'nın yardımı, dostumuzun," Guise düküne baktı, "himmetiyle onu darmadağın ederiz!"

Guise düküne:

"Majeste emrederse bu savaşa hazırlanalım!" dedi.

"Paris'e döner dönmez! La Rochelle, Huguenotların elinde oldukça rahat yüzü görmeyeceğiz."

Kral bu sözleri söyledikten sonra bir kadeh şarap içti. Herkes onu taklit etti. Yemek böylece her şeyden bahsolunarak geçti. Fakat hepsinin burada toplanmalarının sebebi olan temsilciler kurulundan hiç bahsedilmedi. Yemekten sonra büyük salona geçerek biraz oyun oynadılar ve nihayet yatma zamanı gelince üç Guise kardeş kendisine yanaşarak veda etmek istediler. Sıra Guise düküne gelince kral dükün elinden tuttu:

"Gel kucaklaşalım yeğenim!" dedi. "Mademki artık dostuz!"

Guise kralın sarılmasına sararak tahammül etti. Sonra kral yatak odasına doğruldu. Guise kardeşler çekildiler ve nedimler de teker teker odalarına gittiler.

Catherine de Médicis, yaşına ve zayıflığına rağmen eğlencenin sonuna kadar beklemişti. Herkes çekildikten sonra yemek salonuna girdi ve Ruggieri'nin gizlenmiş olduğu odaya doğruluyordu ki bir-

denbire yanında bir karaltı belirdi. Kraliçe boğuk bir sesle:

"Maurevert!" diye söylendi.

Adam yerlere kadar eğilerek Catherine'i selamladı:

"Evet madam!"

Sonra doğrularak kraliçenin gözlerinin içine baktı:

"Emrinizle Amiral Coligny'ye kurşun atan Maurevert. Herhalde unutmamışsınızdır majeste! Etrafın kanla kıpkızıl, barut dumanlarıyla simsiyah olduğu bir gecede amiralin kesik kellesini Louvre Sarayı'na kadar getirdikten sonra emrinizle Roma'ya kadar götüren Maurevert. Bütün bunlar geçmişe karıştı. Hem o kadar geçmişe karıştı ki kilise ve hükümete sadık olanlar birbiri ardınca öldükten başka hatıraları da bu gibi şeyleri unutmaması gereken yüksek insanların aklından siliniverdi. Madam, beni de unutmuş olmanızdan korkuyordum ama... Görüyorum ki unutmamışsınız."

Bir an için, Paris'in tüm ufuklarında gece ateşlerin yakıldığı Seine Nehri'nin kırmızısının kanla cesetleri taşıdığı korkunç günleri, ateş içinde ölenlerin dehşet çığlıklarını yeniden yaşadı. Kederli bir heybetle giydiği siyah elbisenin altından uzun bir iç çekişi sıska göğsünü şişirdi.

Bir an için, sanki geçmişi taşıması çok zormuş gibi, kısacık bir düşünceyle başını eğdi. Büyük suçluların bu derin düşünceleri bazen pişmanlığa benzetilir. Ama Catherine belirsiz pişmanlıklara yenik düşecek kadın değildi; eğer bu pişmanlıklar onda varsa. Maurevert'e yakından baktı ve şöyle dedi:

"Evet!" dedi. "O zamanlar bize pek büyük hizmetlerde bulunmuştunuz. Oğlum IX. Charles'a gösterdiğiniz sadakati nasıl unuturum?"

"Ben ona değil, size hizmet etmiştim madam!"

Catherine, Maurevert'in vaktiyle en müthiş ve esrarengiz adamlarından biri olduğunu hatırlıyordu. Birdenbire:

"On yıldır nerelerdeydiniz? Paris'teki isyan günü ne yapıyordunuz?" diye sordu.

"Anlıyorum! Madam benim Guiselerle işbirliği ettiğimi yüzüme vurmak istiyorlar. Ben bunları inkâr etmem madam!"

"Bana bunu söylemek için mi geldiniz? İstediğiniz nedir?"

"Ben de esasen bu soruyu bekliyordum madam. Size birçok yararlıkta bulunmuştum, buna karşılık siz de bana birçok şey vadetmiştiniz. Bu vaatleri yerine getirmenizi tam altı yıl bekledim. Nihayet bir gün karşınıza çıktım. Baktım ki beni unutmuşsunuz. Tabii ben de o zaman Guise'e kapılanmak ve oğlunuzun aleyhinde çalışmak mecburiyetinde kaldım! Şimdi, neden onlarla işbirliği ettiğimi anlıyor musunuz madam?"

"Anlıyorum!"

"Şimdi içimi döktüm madam! İsterseniz beni tevkif ettirebilirsiniz! Ama bilin ki size ihanet ettiysem, bunun nedeni sizin beni aldatmanız! Size sandığınızdan daha fazla zarar verdiysem, bir zamanlar olduğum sadık ve vefalı hizmetçiye ödeme yapmayı unuttuğunuz içindir."

Kraliçe birdenbire bu küstahlığa kızdı:

"Guise'e güveniyor da ondan böyle söylüyorsun şeytan! Guise'in seni kurtaracağını biliyorsun da ondan," diye söylendi. "Haydi defol karşımdan. Seni tevkif ettirmiyor, fakat kovuyorum! Benim, Fransa kraliçesinin karşısında böyle konuşulmaz! Çabuk yıkıl karşımdan!"

Önceden fazlaca güçlü hissederken şu an kendini bu kadar zayıf görmekten kıvranan yaşlı kraliçe, yine de bir zamanlar yaptığı gibi o heybetli asalet hareketlerinden birini yaptı. Ama Maurevert, derin bir selam verdikten sonra yerinde kaldı.

"Ne, mösyö!" diye azarladı kraliçe. "Sizi kovduğumu duymadınız mı? Sizi dövmek için adamlarımı çağırayım mı?"

O anda ciddi, alçakgönüllü ve sevecen bir ses duyuldu:

"Madam ve sayın kraliçem! Müsaade buyurursanız bu adam gitmesin! Burada kalsın!" dedi.

Aynı anda kraliçeye gizli bir işaret de çakmıştı.

Kraliçe hemen değişti:

"Maurevert sizi bu seferlik affettim. Ancak bir daha öyle konuşmamalısınız!"

Maurevert diz çöktü:

"O halde şimdi size ne maksatla buraya geldiğimi söyleyebilirim kraliçe hazretleri."

"Demek hâlâ içinizi sıkan bir şey var Maurevert!"

Ruggieri tekrar söze karışarak bağırdı:

"Elbet olacak! Mükâfat görmemiş bir insan az mı üzüntü çeker? Bu adama bir mükâfat verilmesi lazım. Öyle değil mi Mösyö Maurevert? Fakat size yaraşır bir mükâfat elde etmek için kraliçeye yeni bir şey de getirdiniz herhalde."

"Evet! Kraliçe hazretlerine bir şey getirdim! Tıpkı Saint-Barthélémy gecesinde Louvre Sarayı'na getirdiğim şey gibi bir şey!"

Kraliçe sararmıştı. Ruggieri sordu:

"Neymiş o?"

Maurevert cevap verdi:

"Bir kelle!"

*

Catherine'in yüzü gülüvermişti. Ah ne kadar bunamıştı. Şu herif bir saattir şimdiki efendisini ele vermeye, gammazlamaya çalıştığı halde kraliçe bir türlü anlayamamıştı. Hiç şüphe yoktu ki bu kelle Guise'in kellesiydi!

Yüksek sesle:

"Peşimden gelin mösyö!" dedi. "Sen de gel Ruggieri, senden gizlim yok!"

Birlikte alt kata, kraliçenin dairesine inerek Catherine'in özel odasına girdiler.

Ancak oğlunun yatak odasına yanındaki odada uyumak yerine, yatağını, kraliyet odasından önce gelen küçük bir oturma odasının altına yerleştirilmiş bir odaya kurmuştu. Bu ayrıntılar hikâyemizin geri kalanı için yararlıdır.

Catherine de Médicis, Ruggieri ve Maurevert'i küçük bir hitabete yönlendirdi ve hizmetçilerini gönderdikten sonra, görülmediklerinden ve duyulamayacaklarından emin olarak bir koltuğa oturdular, bu sırada iki adam ayakta kaldı.

Catherine sordu:

"Ne istiyorsunuz bakalım Maurevert?"

Ruggieri:

"Ona ne istediğini soracağımıza bizim ne vereceğimizi sorsak daha iyi olmaz mı kraliçem!" dedi.

Catherine tekrar sordu:

"Ne kadar istiyorsunuz?"

"Pek az bir şey efendim. Üç yüz bin ekü yeter."

Catherine düşündü:

"Az istediniz!"

"Biliyorum! Benim size getirdiğim şey bir milyon eder ama yedi yüz binini maiyetinizde çalışmak şerefiyle değişiyorum!"

"Bu kadar ucuza sattığınıza göre Guise düküne harikulade nefret besliyorsunuz demektir. Ruggieri, şu dolabın çekmecelerinden birini çek. Oradaki kâğıtlardan bir tanesini ver!"

Ruggieri denileni yaptı. Bu kâğıtlar boş olarak III. Henri tarafından imzalanmış birtakım çeklerdi. Ana kraliçe çeki doldurduktan sonra kâğıttaki yazı şu şekli aldı:

"Mösyö Maurevert'in bize yaptığı hizmetlere karşılık olarak şu çek görüldüğü anda kendisine beş yüz bin ekü verilmesini saray hazinesi müdürlüğüne emrederiz."

Catherine çeki Maurevert'e uzattı. Adam çeke kendi istediğinden fazla para yazılmış olduğunu gördüğü halde hiçbir sevinç eseri göstermedi. Hatta biraz burkuldu da. Çünkü çekin altında boş bırakılmış iki yer vardı. Çekin nerede ödeneceği ve ödeme tarihi yazılı değildi. Catherine, Maurevert'in endişesini yüzünden okuyarak:

"Mösyö, zannederim çekte unutulmuş yerler var," dedi. "O kâğıdı bana verin!"

Maurevert çeki masanın üstüne koydu:

"Majeste, çekin ödenme tarihiyle nerede ödeneceğini unutmuşlar," dedi.

Catherine'in en derinliklerini ve bu kurnaz aklın tüm kaynaklarını bilen Ruggieri, bu sahneye, sahnede oynanan komedinin sonucunu önceden bilen bir seyircinin kaygısızlığıyla tanık oldu.

Kraliçe sordu:

"Mösyö Maurevert, bu çekin nerede ödenmesini istiyorsunuz?"

"Paris'te efendim!"

"Ne zaman?"

"Mümkün olduğu kadar çabuk kraliçem."

Catherine dudaklarını büzüp kaşlarını çattı:

"Bu ancak kralın hazineye hâkim olduğu zaman olabilir," dedi. "Yani..."

Ve eğilerek çekin altına şu satırı yazdı:

Guise dükünün öldüğünün ertesi günü Paris'te ödenecektir!

Ruggieri, hemen Catherine'le gizli bir şey konuşmak istediği vakit kullandığı bir İtalyan lehçesiyle söylendi:

"Catherine, siz deli misiniz? Ya şimdi herif bu kâğıdı alıp Guise'e götürür de ondan bir milyon alırsa?!"

"Evet, ama bu adam para kazanmak istemiyor. Onun maksadı intikam almak. Ben adamımı bilirim!"

Maurevert çeki aldıktan sonra cebine koymuş ve:

"Koyduğunuz mühlet çok mükemmel madam!" demişti.

"Demek bu kadar çabuk olacak ha?"

"Orasını bilemem madam! Çünkü Guise'i idam ettirecek kral ben değilim!"

Ruggieri de Catherine de adeta yerlerinden hopladılar:

"Ne? İdam mı?"

"Evet madam! Hatta siz çeke 'Guise'in öldüğünün' yerine 'idam edildiğinin' kelimelerini yazsaydınız daha doğru olurdu." Catherine heyecanlanmıştı:

"O halde çabuk söyleyin dostum!" dedi. "Eğer oğluma büyük bir hizmette bulunursanız alacağınız şey yalnız beş yüz bin eküden ibaret olmayacaktır."

"Anlıyorum majeste! Fakat bana beş yüz bin ekü yeter. Şimdi sizin verdiğiniz çeke karşılık ben de size bir kelle çeki vereyim!"

Maurevert bu sözü söyledikten sonra cebinden dörde katlanmış bir kâğıt çıkarıp uzattı. Catherine kâğıda merakla baktıktan sonra:

"Guise'in el yazısı!" dedi.

Ve Ruggieri ile ikisinin başı adeta birbirine değercesine masaya yayılı kâğıda eğilerek şu satırları okudu:

Madam,

Saydığımız delillere tamamen inandım ve hemen harekete geçmek lüzumunu hissettim. Blois'ya gitmek için bir hafta veya bir ay beklemeyeceğim. Şimdi hareket ediyor ve sizi orada bekliyorum! Orada bildiğiniz adamın öldürülmesi ve yine bildiğiniz iki kudretin birleştirilmesine çalışacağım.

Henri.

Şimdilik Guise Dükü

Bu, Guise dükünün Fausta'ya verilmek üzere Maurevert'e teslim ettiği mektuptu. İkiyüzlü haydut mektubun kopyasını çıkarıp Fausta'ya vermiş, aslını da Guise'i ele vermek için saklamıştı.

Catherine mektupta öldürüleceği yazılan adamın kim olduğunu derhal anlamıştı. İmza yerinde de "Şimdilik Guise Dükü" yazıyordu. Bunun sonunu getirmek kolaydı: İleride Fransa kralı! Birdenbire Maurevert'e dönüp sordu:

"Bu mektup kime yazılmıştı?"

"Prenses Fausta'ya!"

"Demek prenses bu mektubu almadı?"

"Aldı efendim. Aslı yerine kopyasını aldı."

Catherine Maurevert'e takdir dolu bakışlarla baktı:

"Bu mektubu başka kimsenin görmediğinden emin misiniz?" diye sordu.

"Tamamen eminim madam!"

Catherine dirseğini masaya dayadı. Gözlerini kâğıda dikti. Bir an derin bir dalgınlık içinde kaldıktan sonra mırıldandı:

"Prenses Fausta!"

Acaba bu adı söylerken ne düşünüyordu?

YİRMİ ALTINCI BÖLÜM
PARDAILLAN MANASTIRDA

Maurevert'in ihanetine ne olduğunu Catherine de Médicis'yi kendi dalgınlığında bırakarak daha sonra anlatacağız. Şimdi büyüleyici bir hızla Blois'dan Paris'e geçiyoruz.

Guise dükü Paris'ten ayrılalı birkaç gün olmuştu. Paris tedirgindi.

Fausta'nın sarayında, Lorrainelerin ayrılmasından yaklaşık iki hafta sonra birkaç gelişme yaşandı. Fausta Maurevert'in Guise'e verdiği mektubu okudu. Fausta, Blois'daki düke katılma kararı aldı. Aslında bunu bir taşla iki kuşu vurmak olarak görüyordu. Hem Fransa kralı olacak kişiyi yakından izleyecek hem de Rovenni'nin ihanetinden bu yana içinde bulunduğu zayıflığı dükten gizleyecekti.

Bu yolculuk için her şey hazırdı. Kapının arkasında bir tahtırevan bekliyordu. Yakın zamanda işe alınan on iki muhafız da bu göreve katılacaktı. Dört gün boyunca, iki güvenilir hizmetçi Fausta'nın kalabileceği bir ev kiralamaya Blois'ya gittiler. Fausta iki yardımcısıyla beraber tahtırevana bindi. Myrthis ve Léa bu yolculuk için çok mutlulardı. Çünkü birkaç günlüğüne dahi olsa bu karanlık yerden gideceklerdi.

Fausta, sarayından ayrıldığı sırada, bu binaya iç geçirerek uzun uzun baktı... Ne de çok hareketli zamanlar geçirmişti burada... Her bakışında farklı hallerini görüyordu... Son düşüncesi ise Pardaillan oldu... Ama hemen silkelenip kendine gelme çabasındaydı. O ölmüştü. Bu yüzden Fausta artık yüreğinin derdinden kurtulmuştu!

Artık Blois'ya doğru yoldalardı.

*

Fausta, Jakoben Manastırı'na yakın olan NotreDame des Champs kapısından Paris'ten çıkarken bu kapının tam aksi istikametinde

bulunan Saint–Denis kapısından da Pardaillan şehre giriyordu.

Şövalye, Fausta'nın postacısının yaralarının iyileşmeye başladığını görünce artık Gravelines köyünde durmamıştı. Yol üstünde iki gün kadar Amiens'de kalmıştı. İçi sıkılıyordu. Fakat bu sıkıntı işsizlikten değil, daha çok yalnızlıktandı. Şövalye Pardaillan artık hem arkadaş bakımından hem de ruhen yalnız, yapayalnız, tek başına bir insandı. Aklında iki şey vardı: Önce Maurevert'i öldürmek! Sonra da Huguette'i kurtarmak için teslim olduğu gün kendisine, "Alçak!" diyen Guise'in bu sözünü kılıcıyla gırtlağına tıkmak!

Amiens'de handaki yatağına elbisesiyle uzanmış, hep bunu düşünmüştü: "Farz edelim ki önce Maurevert'i temizledim! Sonra da Guise'le Fausta'yı öldürdüm! Peki sonra ne yapacağım?"

İşte mesele buradaydı. Bu işler bittikten sonra emelsiz ve gayesiz bir hayat işe yarar mıydı? Bu düşünce şövalyeyi adeta korkutuyor, ürkütüyordu.

"Ne yapacağım? Nereye gideceğim?" diye düşünüyordu. "Genç Angoulême düküne gidip orada ölünceye kadar kalacak ve Violetta'nın çocuklarına dünyanın sırlarını mı öğreteceğim? Bu, hiç de cazip bir şey değil. Hem zaten mesut insanlar zamanla insanın sinirine dokunur. Yoksa gidip Huguette'in yanında mı ihtiyarlayacağım?"

Uzun bir süre bu düşünce kafasında döndü dolaştı. Şövalye birdenbire gözlerini tavandaki bir örümcek yuvasına dikti ve söylendi:

"Hele bakalım! Daha Fransa'da ve başka yerlerde gidecek az mı yol var? Bu yolların kenarında daima gölge veren ağaçlar ve gökte de daima sıcak güneş bulunur. Tek yağmur yağmasın da!"

Ve yine bu düşüncede duruyordu. Yeryüzünde başıboş dolaşmak, zayıflara yardım etmek, kudretli ve zalim insanlarla savaşmak, kimseye boyun eğmemek, daima kendi kafasının dikine gitmek... Bunlar başka herhangi bir saadetle değişilir şeyler miydi?

Tabii Pardillan yeniden atına atlayıp Paris yolunu tıtmakta gecikmedi. Şehre girince birine Guise dükünün nerede olduğunu sordu. Blois'da olduğu cevabını alınca kendi kendine: "Güzel!" diye söylendi. "Ben de oraya giderim!"

Şimdi nereye gidecekti? Devinière'e uğramak işine gelmiyordu. Belki Huguette allem eder kallem eder kendisini alıkoyardı. Hay-

vanını yavaş yavaş Seine Nehri'ne doğru sürdü. Notre–Dame Köprüsü'nden geçti, sonra Küçük Köprü'den geçerek şehrin göbeğine ulaştı ve nihayet Saint–Jacques Sokağı'nı başıboş bir gidişle geçerek birdenbire hayvanını istihkâmlar yakınında Jakobenler Manastırı'nın kapısında durdurdu.

Attan inip hayvanı duvara çakılı bir halkaya bağladıktan sonra kapıyı çaldı. Kapıda ufak bir delik açıldı ve kapıcı papazın başı göründü. Papaz, şövalyeye ne istediğini sorduktan sonra bu manastıra misafir de ziyaretçi de alınmadığını söyledi.

Pardaillan ne misafirdi ne de ziyaretçiydi. Tanıdığı bir rahiple biraz görüşmek istiyordu. Kapıcı buna da itiraza kalkıştı. Fakat şövalyenin Jacques Clément'u görmek istediğini öğrenir öğrenmez kapıyı ardına kadar açmakta gecikmedi. Bu halin şövalyeyi ne kadar şaşırttığını kestirmek güç değildi. Kapıdan girerken:

"Atım ne olacak?" diye sordu.

Jacques Clément adını duyunca her hali değişmiş, aksiliğinden eser kalmamış olan kapıcı:

"Merak buyurmayın efendim! Bu asil hayvan pek muhterem başkanımızın ahırına götürülecek ve orada kendisine iyi ve kutlu bir dost bulacaktır," diye cevap verdi.

Şövalye hem kendi hem de başrahibin hayvanı hakkındaki sözlere kahkahayı basarak:

"Âmen!" dedi.

Kapıcı bu söze şaşaladı:

"Lütfen şu konuşma odasına buyurun. Muhterem kardeşimiz Clément'a şimdi haber veririm!"

Kapıcı papaz hızla gitti. Fakat doğrudan doğruya Rahip Clément'un hücresine değil, Başpapaz Bourgoing'nın odasına yöneldi ve Clément'la bir askerin görüşmek istediğini söyledi.

Başpapaz da bu gelen kimsenin Jacques Clément'la mutlaka o bilindik mesele hakkında konuşacağını sanarak böyle bir şeyin konuşma odasında değil, Jacques'ın hücresinde yapılmasını daha uygun buldu ve ziyaretçinin Rahip Clément'un hücresine götürülmesi emrini verdi. Bu suretle aralık kalacak olan kapıdan kendisi de konuşulan şeyleri dinleyebilecekti.

Kapıcı papaz önde, şövalye arkada Jacques Clément'u bir masa başına oturmuş mektup yazar bir halde buldu. Jacques Clément manastırın en fazla hürriyete sahip papazı olduğundan hücresinde hokka kalem de bulundurabiliyordu. Şövalye içeriye girer girmez papaz başını çevirdi ve kimin geldiğini görünce kıpkırmızı kesilerek yazı yazdığı kâğıdı saklamaya kalkıştı. Sonra da ayağa kalkıp Pardaillan'a doğru ilerledi ve sabit bir fikre saplanıp kalmış sinir hastalarının derin sesiyle:

"Çok şükür Tanrı'ya!" dedi.

Pardaillan papazın elini sıktı:

"Sizin yanınıza ulaşmak meğerse meseleymiş. Of... Hayli yoruldum. Müsaade eder misiniz oturayım!"

Kılıcını çözüp yatağın kenarına ilişti:

"Aman kardeşim burada nasıl yaşıyorsunuz? Burası mezar gibi bir yer. Sizin gibi hassas bir insan burada nasıl yaşar?"

Clément acı acı güldü:

"Siz bir mezara giren güneş ışığı gibisiniz. Siz görünür görünmez her şey ışıklanır ve güler. Yoksa burası mahzun bir yerdir."

"Niye kalıyorsunuz öyleyse?"

"Burayı ben istemedim. Manastırda yetiştirildim ve manastırda yaşadım. Tıpkı sarmaşığın da doğduğu ağaca sarılarak yaşaması gibi bir şey. Ben yol yürümüyorum şövalye. Mukadderatımı takip ediyorum!"

"Ben içeri girdiğim sırada ne yapıyordunuz?"

Jacques Clément kızardı. Bu sırada şövalye de mektubun bir ucunu gördü:

"Ooo, ooo! Harika! Şiir de yazıyorsunuz demek ki. Bana şairliğinizden hiç bahsetmemiştiniz!"

Yalan değildi. Pardaillan hücreye girdiği sırada genç papaz şiir yazmakla meşguldü. Şövalye samimiyetle elini uzatarak kâğıdı çekti aldı, okuduktan sonra:

"Ne akıcı bir ifade! Ne kabiliyet! Herhalde bir din şiiri olacak. Burada bahsettiğiniz aşk herhalde Tanrı'ya karşı duyulan bir sevgi olacak, değil mi? İyi ama şu Marie de kim oluyor? Meryem Ana mı?"

Papaz sararmıştı:

"Bazen böyle çocukça şeylerle eğlenirim!" diyordu.

Pardaillan da kâğıdı elinde evirip çeviriyordu.

Birdenbire irkildi ve mırıldandı:

"Marie de Montpensier olacak. Demek ki şiirdeki ilanı aşklar hep ona. Kâğıdın arkasında onun adı yazılı."

Pardaillan bir an düşünceli kaldı:

"Sakın III. Henri'ye karşı duyduğu büyük kinde bu kadının bir rolü olmasın? Öyle ya... Tastamam öyle olacak. Zavallıyı, Fransa kralını öldürmeye kimin teşvik ettiğini şimdi anlıyorum!"

Sonra kâğıdı Jacques Clément'a uzattı:

"Gerçekten şiirden pek o kadar anlamam!" dedi. "Mısralar hayranlık uyandırıyor. Kimin için yazılmışlarsa onun da beğeneceği muhakkaktır!"

Rahip kâğıdı kaparcasına alıp hemen koynuna soktu. Şövalye sordu:

"Chartres'da karşılaştığımız zamanki o korkunç düşüncelerinizi artık unuttunuz mu?"

Papaz boğuk bir sesle sordu:

"Hangi düşünceleri?"

"Hani canım şu..."

Pardaillan birini hançerler gibi bir hareketle sözünü tamamladı. Jacques Clément alçak sesle:

"Valois'yı öldürmek kararımdan bahsediyorsunuz galiba!" dedi.

Pardaillan papazın korkunç sükûnetine şaştı:

"Evet!"

"Neden vazgeçeyim? Valois ölecektir. Ölüme mahkûmdur. Size olan saygım sebebiyle bir zaman için elimi çektim. Fakat görevimi yapacağım an gelecektir."

Pardaillan irkildi. Papazın kararı korkunçtu. İşin garibi, bu kararın sebebinin intikam duygusu değil, aşk olmasıydı. Şövalye de kendinde bu kararı değiştirecek bir kuvvet göremiyordu. Fransa kralı babasının oğlu değildi ya. Papaz sözüne devam etti:

"Pardaillan!" dedi. "Beklememi istediniz. Guise'in Valois'nın ölümünden yararlanamayacağı güne kadar kralın varlığının sizin için çok önemli olduğunu söylemiştiniz. Planlarınızı incelemedim kadim dostum. Lakin bu amaç uğruna Valois'yı hayatta tutabilmek için yardımıma ihtiyacınız olacaktır. Size körü körüne itaat etmeye hazırım. Ama bundan sonra sıra sizde. Guise planın gerçekleştiğinde kaderimin üzerindeki bu yükü kaldırmama izin ver. Valois'nın annesi, annemi öldürdü. Bu demek oluyor ki Alice'in oğlu Catherine'in oğlunu öldürecek! Hele siz bir kere işinizi bitirin, krala artık ihtiyacınız kalmadığını söyleyin! Yoksa bunu mu söylemeye geldiniz şövalye?"

"Hayır, henüz zamanı gelmedi."

"Bekleyeceğim Pardaillan! Bekleyeceğim..." dedi, Valois'nın ölümünün sinyallerini vererek.

Bu sırada manastır başpapazı Bourgoing da hücrenin aralık kapısına yanaşmış hem düşünüyor hem de konuşulanları dinliyordu.

Kendince bu ziyaretçi Jacques Clément'u alıp kralı öldürmeye götürecekti. Nitekim birdenbire içeriden Pardaillan'ın sesini duydu:

"Benim niçin geldiğimi merak ediyorsunuz, değil mi? Blois'ya gidiyorum da acaba benimle beraber gelir misiniz dedim."

Bourgoing dışarıda mırıldandı:

"Tamam, düşündüğüm gibi çıktı!"

Jacques Clément titreyerek sordu:

"Blois'ya mı?"

Pardaillan:

"Öyle ya!" dedi. "Gezmiş oluruz. Ama siz niye başka yere değil de Blois'ya derseniz, ben de size derim ki şimdi Fransa'nın en kalabalık ve eğlenceli yeri orasıdır. Bir kere kralı görmek kabil!"

Dışarıdan dinleyen başpapaz:

"Tamam!" dedi. "Bu da bizimkilerden! Hay yaşayasın delikanlı!"

Pardaillan:

"Bütün asilzadeler orada. Sonra kudretli Mösyö Guise de orada!" diye devam etti.

Dışarıdan dinleyen Bourgoing:

"Aferin! Yiğit delikanlıymış vesselam!" diye mırıldandı.

Pardaillan:

"Mösyö Guise'in yanında gayet zeki Mösyö Bussi–Leclerc, Mösyö Maineville, Mösyö Maurevert, Mösyö Kardinal, Mösyö Mayenne var. Sonra Montpensier düşesi gibi güzel bayanlar da var!"

Şövalye bu sözlerini bir kahkaha patlatarak tamamlamıştı. Rahip onun ellerine sarıldı:

"Doğru mu söylüyorsunuz? O, orada mı?" diye sordu.

"Canım, Blois'da olmaz da nerede olur? Burada manastırda olacak değil ya. Nasıl, geliyor musunuz? Ha, sahi, siz buradan izinsiz çıkamazsınız, öyle mi?"

Bu anda içeriye güler yüzlü bir rahip girmişti. Bu, Başrahip Bourgoing'ydı. Clément'a ve Pardaillan'a baktıktan sonra tekrar Clément'a döndü ve:

"Nasıl aziz kardeşim, ziyaretçinizden memnun musunuz?" dedi. Sonra Pardaillan'a dönerek sordu:

"Siz mösyö, kardeşimizden hoşnut kaldınız mı?"

Pardaillan:

"Teşekkür ederim sayın peder!" dedi. "Çok memnunum!"

Bourgoing devam etti:

"Elbette siz de memnunsunuzdur kardeşim Clément. Kim bilir bu asilzade size ne güzel tavsiyelerde bulunmuştur."

Jacques Clément:

"Lakin aziz pederim!" diyecek olduysa da Başpapaz Bourgoing lafını ağzına tıkadı:

"Lakini makini yok. Bu asilzadenin size mükemmel tavsiyelerde bulunacağından eminim."

Pardaillan hayret içinle söylendi:

"Seyahate çıkalım diyordum da."

Bourgoing atıldı:

"İyi ya işte! İyi ya! Fakat ne tarafa? Asıl mesele burada."

"Blois'ya gidelim diyordum."

"Mükemmel bir tavsiye işte! Blois'nın havası çok güzel. Bana

öyle dediler. Aziz kardeşimiz Jacques Clément çok, pek çok hastadır. Ona saf ve kuvvet verici bir hava lazım!"

Pardaillan:

"Ben de öyle diyordum efendim," dedi.

"Hele ben... Ben de ona sizi dinlemesini emrediyorum efendim. Duyuyor musunuz kardeşim? Bu asilzadenin tavsiyelerini sıkı sıkıya takip etmenizi emrediyorum. Hemen sizin yolculuk hazırlıklarınıza bakayım. Benim en iyi seyahat hayvanımı hazırlamalarını söyleyeyim. Sizi kutlarım kardeşim. Sizi de mösyö!"

Ve Başrahip Bourgoing Pardaillan'ı hayret içinde bırakıp çıkarken mırıldandı:

"Büyük olay günü yaklaştı demek ki."

Pardaillan da kahkahayı bastı:

"Eğer ömrümde bu adam kadar sevimli bir papaz gördüysem ne olayım! Bu sizin lideriniz mi? Mükemmel bir adammış, tebrik ederim! Demek gidiyoruz ha?"

Hafifçe titreyen Jacques Clément:

"Evet," dedi. "Blois'ya gidiyoruz!"

Pardaillan'ın aşağıdaki konuşma odasına inmesinden yarım saat sonra rahip Jacques Clément Chartres seyahatinde giyinmiş olduğu süvari elbisesiyle göründü. Manastırın kapısında Pardaillan'ın hayvanının yanında eyeri vesairesi tamam bir hayvan duruyordu. Şövalye ile rahip atlara atladılar.

YİRMİ YEDİNCİ BÖLÜM
ÖLMEK VEYA ÖLDÜRMEK

Belki de Pardaillan, Jacques Clément'u Blois'ya sürüklerken bir maksada hizmet ediyordu. Muhakkak olan tarafı, iki yolcunun hemen Paris'ten çıkıp Blois'ya ulaşmak için Chartres yolunu tutmaları oldu.

Onlar Jakobenler Manastırı'ndan çıkalı yarım saat olmamıştı ki manastırdan başka bir süvari daha hareket etmişti. Bu, kapıcıydı. Güzel bir katıra binmiş, kendi hesabına, daha doğrusu başpapaz hesabına Blois'ya gidiyordu. Göğsünde mühürlenmiş bir mektup vardı. Bu mektup Montpensier düşesine yazılmıştı. Başpapaz Bourgoing kendinden önce aynı yolda at koşturan iki atlıyı katiyen geçmemesini ihtiyaten tembih etmişti.

Bu üç yolcuyu yollarında bırakarak Blois'ya dönelim. Catherine'in Maurevert'den beş yüz bin eküye bir mektup satın aldığı geceden tam bir hafta sonraydı. İhtiyar kraliçe o müthiş mektubu ele geçirdikten sonra bir hafta Guise'i sıkı bir göz hapsine almış, mektuptan oğluna bahsetmeyerek sabretmişti.

12 Kasım'da Blois şehrinin üstüne kurulmuş olduğu tepe, Loire Nehri'nden kalkan kalın bir sis tabakasıyla örtülmüştü. Bugün dinlenme günü olmuştu ve temsilciler kraldan koparacakları yeni kanunlar uğrunda her günkü gibi bugün çene çalmamışlardı. Blois sokakları ıssızdı. Fakat şatoda ve kralın dairelerinde büyük bir kalabalık vardı.

La Rochelle'den, Huguenotların karargâhından Protestanlara karşı kinlerinde müşterek olan kralcı ve Guise'ci asilzadeleri hayrete düşüren bir haberci gelmişti. Acaba Navarre kralı ne istiyordu?"

Kral, Guise taraftarlarına gösterdiği itimat ve dostluğun bir delili olmak üzere gelen mektubu hepsinin yanında açmış ve yüksek sesle okumuştu. Henri de Béarn, La Rochelle'de toplanmış olan Protestanlar adına aşağıdaki iki şeyi istiyordu:

1– Protestanlardan alınan malların geri verilmesi.

2– Onlar için inanç hürriyeti.

Kralın yüksek sesle okuduğu bu mektup bitince yuhalar, kahkahalar ve tehditler birbirini kovaladı. Halbuki haberci gayet sakin ve kibar, cevabı bekliyordu. Herkes birinci isteği pek küstahça, ikincisini de gayet garip buldu.

Tehdit ve kahkaha fırtınası geçince Navarre kralının postacısı sordu:

"Efendim, krala ne cevap vereyim?"

III. Henri cevap verdi:

"Navarre kralına bizden istediği meseleler üzerinde düşüneceğimizi ve bir karar verdiğimiz vakit ordularımızın başkomutanı Mösyö Guise'in cevabımızı kendisine götüreceğini söyleyin."

Bu sözler, çılgınca alkışlara vesile oldu, bu Huguenotlara savaş ilanıydı ve savaşı da kilisenin direği Guise idare edecekti.

Bu cevabın ileride hesaba sığmaz neticeleri olacaktı. Nitekim Henri de Béarn bu cevabı aldıktan sonra iyilikle istenen şeyleri silah zoruyla almak için ordusunu harekete geçirdi.

Habercisine gelince, III. Henri'nin önünde soğuk bir tavırla eğilmiş ve geri dönerek şiddetle gülen gruplar arasından öyle bir tavırla geçmişti ki hepsi çekilip yol vermeye mecbur kalmışlardı. On dakika sonra dört köşe avluda duran atına atladı ve rüzgâr gibi Blois'dan çıkıp gitti. Bu habercinin adı Agrippa d'Aubigné idi.

Bu kasım akşamında işte böyle önemli bir olay olmuştu.

Kral, gelen haberciye verdiği cevaptan fevkalade keyiflenmiş bir halde çevresindekileri iltifata boğmuş, bilhassa Guise'i pek şımartmıştı. Sonra dairesine çekilmiş, toplantı da dağılmıştı. O akşam biraz çalışacağını söyleyip uşağını da savmıştı. Tam bu sırada annesi içeri girmişti. III. Henri annesiyle baş başa kalmaktan pek hoşlanmazdı. Yüzünü ekşitti ve:

"Bu akşam işim vardı. Şu Parislilerin isteklerinin yazıldığı defteri gözden geçirecektim!" dedi. "İstedikleri de yenilir yutulur şeyler değil ya. Ah, bir kere kuvvetli bir orduyla Paris'e girmiş olsaydım..."

Henri annesinin oturduğunu görünce sıkılarak kendini bir kol-

tuğa bıraktı. Catherine kederli bir sesle:

"Yakında ölürüm, benden kurtulursunuz. Şimdilik o kadar sıkılmayın oğlum!" dedi. "Benim bu saatlere kadar uyumayışımın sebebinin sadece sizin saadetini korumak olduğunu belki o zaman anlarsınız."

Henri okşayan bir sesle:

"Beni sevdiğinizi bilirim anneciğim," dedi.

"'Anneciğim' ha! Pek az söylediğiniz şu kelime bilseniz beni ne kadar sevindiriyor. Ben sizi çok severim oğlum. Buna rağmen siz beni sevmezsiniz. Halbuki hiç sevmediğim François ve Charles beni sizden fazla severler, sayarlardı. Siz tahta çıkasınız diye onları öldürdüm. Herhalde bunun cezasını çekmekteyim. On altı yıldır en çok sevdiğim oğlumu korkuttuğuma üzülüyorum. Biliyor musunuz, babanız benimle evlendiği zaman bana söylediği ilk söz neydi Henri?"

"Hayır madam! Herhalde bir aşk sözüdür."

"Gençtim! Çocuktum! Paris'i görmek için yanıp tutuşuyor ve Fransa gibi güzel bir krallığın kraliçesi olacağıma seviniyordum. Kocam olacak kralı sevmek için gelmiştim. Onun bana söyleyeceği tatlı bir söz beni dünyanın en itaatli ve mesut kadını yapabilirdi. O günü hâlâ yaşarım. Beyaz satenden bir elbise giymişti. Yanıma geldi. Bana uzun uzun baktıktan sonra eğildi ve 'Madam, siz ölüm kokuyorsunuz!' dedi."

III. Henri sarardı. Catherine de Médicis ateş saçan gözleriyle baktı:

"Babanız kapıdan çıkıp gitti ve babanız Mösyö Montgomery'nin mızrağıyla ölüp de ben dul kalıncaya kadar geçen hayatım bir cehennem azabından ibaret oldu. Gençliğimde yüzüm gülmedi, ihtiyarlığımda da gülmüyor, görüyorsunuz ya oğlum!"

"Zavallı anneciğim!"

Catherine bir işaretiyle oğlunu susturdu:

"Bana acımaya kalkmayın! Baban benim ölüm koktuğumu söylemişti. Bütün ömrüm de her an karşına dikilen şu meselenin, öldürmek veya öldürülmek meselesinin özetinden ibarettir. Evet, ölmek veya öldürmek!"

Annesinin karşısında çok kere dehşet hisseden Henri:

"Ne demek istiyorsunuz?" diye bağırdı.

"Bütün hayatım ölmemek için öldürmekle geçti. Ancak bu sayede sevdiklerime atılan silahları çelebiliyordum. Şimdi, sevgili oğlumun, yani sizin ölmemeniz için öldürmem lazım!"

Henri artık korkusunu gizlemeye çalışmadı. Boğuk bir sesle:

"Ölecek miyim? Beni öldürmek mi istiyorlar?" diye sordu.

"Ben olmasaydım çoktan ölmüştünüz! Bugün de aynı mesele karşısındayım. Size bir şey olursa ben de yaşayamam! Onun için muhakkak öldürmek zorundayım oğlum. Size, ölüm kokuyorum, dediğim vakit yalan söylemedim!"

III. Henri titriyordu. Annesi yalnız canını sıkmıyor, kendisini dehşete düşürüyordu. Catherine acı bir gülüşle:

"Mademki babanız bana ölüm koktuğumu söyledi, onu yalancı çıkarmamalıyım. Korkunç gece yarılarında gelip beni ayaklarımdan çeker sonra."

III. Henri boğuk boğuk:

"Madam, ölülerin mezarlarından çıkıp dirilere eziyet ettiklerine inanır mısınız?" diye sordu.

Catherine daha çok sararak:

"Neden inanmayayım?" dedi.

III. Henri ürkek bakışlarla çevresine bakındı. Catherine sordu:

"Korkuyor musunuz? Anladım. Abiniz Charles'ın mezarından çıkıp gelmesinden korktuğunuzu yüzünden okudum. Yahut da Coligny çıkagelir diye ürküyorsunuz. Ama korkmayın. Bütün bu ölümleri Ruggieri ile ben tasarladım. Onlar gelip benden hesap sorsunlar. Onlara ancak ben cevap verebilirim."

Catherine bu sözleri söylerken ayağa kalkmış, başka hayallerle konuşan bir hayal halini almıştı. Henri annesini dehşetle karışık bir hayret içinde seyretti. Catherine tekrar söze başlayarak:

"Benim hayatım da sizinkiyle beraber kana bulanmıştır oğlum," dedi. "Bugün yine aynı mesele var. Ölmek veya öldürmek. Size açıkça söylüyorum: Ölmemek istiyorsanız öldürmeniz lazım!"

"Notre-Dame adına!" diye mırıldandı Henri, haç işareti yaparak, "açıklayın lütfen, anneciğim!"

"Sizi öldürmek isteyenleri. Alın bakın, okuyun!"

Kraliçe bir kâğıt uzattı. Bu, Maurevert'den aldığı mektuptu. Henri mektubu okuyunca morarmış bir halde annesine döndü:

"Demek ettiği yemine rağmen Guise beni öldürmek istiyor ha? Burada öldürüleceği söylenen adam benim, değil mi? Bu mektubu size kim getirdi?"

Catherine:

"Öldürülecek olan sizsiniz!" dedi. "Bu mektubu onlarla çalışan ve onlara ihanet eden biri, Maurevert getirdi."

"Bu adama mükâfat vermeli madam!"

"Verdim."

Korkunun yerini bir öfke nöbeti ile değştirmişti:

"Peki bu mektup ne zamandan beri sizde duruyor?"

"Bir haftadan beri."

Fakat Catherine bunu söylediğine hemen pişman oldu. Kral bağırmıştı:

"Bir hafta mı? Şu halde mektup Guise'le anlaşmamızdan öncesine ait."

"Bunun önemi var mı oğlum? Sizi öldürmeyi aklından geçirmiş olması yetmez mi?"

Henri soğuk bir tarzda:

"Evvelce yazmış, sonra da pişman oldu, benimle barıştı ve dost kalacağımıza yemin etti!" dedi. "Kim İncil üzerine ettiği yemini bozarsa bastığı toprak yarılır, gökten tepesine şimşekler yağar."

Catherine:

"Kör!" diye bağırdı. "Sizi öldürmek istediklerini bile göremez olmuşsunuz!"

"Anneciğim, beni çok seviyorsunuz ve bu sevgi yüzünden yanlış şeyler düşünüyorsunuz. Ben de Guise'in beni sevmediğini bilirim! Sadece inanır görünüyorum. Paris'e kral olarak dönmek istiyorsam, ondan alınacak öcü sonradan almam, şimdiden yüzüne gülmem lazım! Bunu bana siz öğretmediniz miydi? Fakat onun yeminini bozacağına inanamam!"

"Ya ben size bunun aksini ispat eder ve Guise'in yemininden sonra da hâlâ sizin canınıza kıymak için fırsat kolladığını meydana çıkarırsam, o zaman ne yaparsınız?"

"Ne mi yaparım? Onu mahvederim. Adamlarımdan en cesur ve gözü peklerinden birkaçını toplar, kendilerine, 'Gidip bana onun kellesini getirin!' derim."

"Hayır! İşte asıl o zaman ihtiyatlı hareket etmeniz lazım. O zaman onları düşüreceğim tuzağı bana bırakın, ben hazırlayayım. Size gelince, siz yalnız işareti verirsiniz, Kutlu Birlik'in de azalarını da, başkanını da temizler, yok ederim. Siz bu işleri ölüm kokan annenize bırakın oğlum."

Catherine bu sözleri söyleyerek kapıya doğru gitmiş ve karanlığa karışırcasına odadan çıkmıştı. Henri bir an öyle olduğu yerde kalakaldı.

Birden dışarıdan bir saatin on ikiyi çaldığını işitince bütün vücudu ürperdi:

"Gece yarısı!" dedi. "Bu saatte ölülerin mezardan çıktıkları söylenir!"

Tam bu sırada uzaktan boğuk bir feryat, bir imdat sesi duydu. Tir tir titriyordu. Fakat safi kulak kesildiği halde o sesi bir daha duyamadı. Kasım ayının hüzünlü sessizliği, sanki Loire'nın sisleri şehri ve kırları doldurmuş gibi her şeyi sardı. Kalede sessizlik daha da ağırlaşmıştı. O kadar ürkmüştü ki feryadı kendisinin çıkardığını sanmıştı. Her yanı buz kesilmiş gibiydi.

Derin bir iç çekti ve oturduğu koltuğa yığılıp kaldı: Bayılmıştı.

YİRMİ SEKİZİNCİ BÖLÜM
ŞATONUN HENDEKLERİ

Aynı pazar akşamı Blois şehrinin başka bir yerinde de büsbütün başka bir olay cereyan ediyordu.

Saat dört buçuk sularında, ortalık henüz kararırken katıra binmiş bir papaz şehrin kapısına yanaşmıştı. Bu rahip, Başrahip Bourgoing'nın Montpensier düşesinin güvenliği için görevlendirdiği bir adam olan Jakobenler Manastırı'nın kapıcı rahibinin ta kendisiydi.

Ona başrahip tarafından birçok kez habercilik görevi verilmişti. Kendisine Rahip Timothée derlerdi. Timothée eski haydutlardandı. Din savaşlarında bulunmuş, hâlâ eski huylarını terk etmemişti.

Blois'ya kadar yedi günde gelmişti. Acelesi yoktu. Zaten Jacques Clément'un önüne geçmemesi lazımdı.

Blois'ya girince katırından indi ve hayvanı yedeğine alıp yularından çekerek uygun bir han aramaya başladı. Nihayet sora soruştura Saint–Matthieu'nün himayesinde olduğu üstündeki levhadan anlaşılan bir hana ulaştı.

Hanın altındaki lokanta gayet kalabalıktı. Bir yandan burnuna vuran tatlı yemek kokuları da iştahını iyice gıdıklıyordu ama pencerelerden birinden içeriye bakınca bu hanın züğürt bir papaz kesesine pek yakışmayacağını anlamakta gecikmedi.

Dumanı üstünde tüten geyik eti, fevkalade kızarmış ördek, içi puf gibi, dışı çıtır çıtır olan baget ekmekler, şarap sürahileri ile dolu bu masa... Bu masanın etrafında oturan yaklaşık kırk kadar Guise taraftarı... Bu kalabalık asilzadeler güle söyleye yemek yiyorlar ve bu ziyafette ortalıktaki hizmetçi kızları sıkıştırıyorlardı.

Rahip hiçbir şey duymadı. Masanın büyüleyiciliğine kapılmıştı. Ama gümüş kadehlerden yansıyan yüzlerin sürekli hareket etmesini, çenelerinin hiç durmadan harıl harıl kıpırdadığını görüyordu.

Kendi kendine söylendi:

"Amma da koyu bir muhabbet var! Yemekler de nefis görünüyor!"

Tam pencereden ayrılacağı sırada bir köşede beş altı kişilik bir masanın başında arkadaşlarını yemeğe bekleyen bir asilzade gözüne çarptı:

Onu görür görmez papazın yüreği, daha doğrusu midesi ümitle çarpmaya başladı ve:

"Aman ya rabbi, ne görüyorum?" diye söylendi. "Acaba bu zat Büyük Henri'nin sadık dostu Mösyö Maurevert değil mi? Öyle ya! Tastamam kendisi! Mükemmel oldu işte. Bu şehirde kimseyi tanımıyorum. Başpapaz Bourgoing'nın yakın ahbaplarından olan bu zata Montpensier düşesinin evini sorarım, olur biter. Beni sever. Onun için belki yemeğe de davet eder. Fırsatı kaçırmayalım."

Papaz açgözlülüğüne haydutluğun kattığı bir laubalilikle katırını bir halkaya bağlayarak ağzını üçgen şeklinde azı dişlerine kadar gösteren bir tebessümle süslediği halde kapıdan içeriye girdi ve doğru Maurevert'e yürüdü. Maurevert, Guise'in yanındaki asilzadeler gibi Jakobenlerle sıkı münasebette olduğundan Rahip Timothée'yi tanımıştı.

Papaz gözleri parlar bir halde ve gayet sevinçli:

"Ah Mösyö Marki Maurevert!" diye söze başlayacak oldu.

Maurevert soğuk karşıladı:

"Ben marki değilim!"

"O halde Mösyö Baron. Bilseniz o kadar bahtiyarım ki."

Maurevert papazın söz dalgalarını kesti:

"Ben baron da değilim."

Ama papaz bu akşam Maurevert'in kesesinden bedava bir yemek yemeyi iyice aklına yerleştirmiş olduğu için Maurevert'in soğuk karşılayışını anlamazdan geldi. Bir iskemle çekip davet filan beklemeden Maurevert'in yanına oturduktan sonra:

"Sayın asilzadem," dedi. "Eğer Başrahip Bourgoing bu anda sizinle birlikte bulunmak şerefine nail olduğumu anlarsa çok memnun kalırdı."

Maurevert pişkin papaza adamakıllı bir ders vermeye hazırlanırken Bourgoing'nın adını duyunca vazgeçmiş ve Timothée'nin ne istediğini çabucak anlayıp onu başından savma kararını vermişti:

"Yani Başpapaz Bourgoing mu gönderdi sizi bana?" diye sordu.

"Yok... Pek böyle değil ama buna yakın bir şey. Bilseniz susuzluktan da öldüm. Müsaadenizle."

Şarap kadehini ağzına kadar doldurduktan sonra bir çekişte yuvarlarken gözlerini süzdü:

"Sizin ve Kutlu Birlik'in sıhhatine. Zalim kralın da idamına."

Maurevert titredi. Papaza eğildi. Alçak sesle:

"Yoksa Blois'ya böyle bir iş için mi geldiniz?" diye sordu.

Timothée nihayet Maurevert'in zayıf damarını bulduğunu hissetmişti. Bu sayede mükemmel bir yemeğe konma ihtimali vardı. Yoksa üzerindeki mektupta neler yazıldığından haberi hile yoktu. Fakat bozuntuya vermeyerek gözünü kırptı. Maurevert bu işareti evet anlamına aldı.

Guise'e ihanet etmeye karar verdiğinden ve Fausta'ya yazılan mektubu kraliçeye sattığından beri dükün idam edilmesini dört gözle beklemiş, böyle bir şey göremeyince dükü mahkûm ettirmek için yeni deliller elde etmek lazım geldiğini anlamıştı.

Bourgoing, Kutlu Birlik taraftarlarının en kuduzlarından biri, Jakobenler Manastırı da en hararetli ihtilalci yuvası olduğu için Maurevert'in Timothée'den duyacağı her söze büyük bir önem vermemesine imkân yoktu. Yüzü yumuşadı ve papazın bardağını kendi eliyle doldurarak:

"Mademki susamışsınız, buyurun!" dedi.

Timothée bunu da yuvarladıktan sonra:

"Derdim yalnız susuzluk değil, aynı zamanda açlık," diye sızlandı. "Tam dört gündür yoldayım." İçinden de, "Şimdi yemeğe de davet edersin sanırım!" diyor ve Blois'daki görevinin çok mühim olduğunu anlatmak için arada sırada esrarengiz bir havırla göz kırpıyordu.

Maurevert, Guise'in belki de kraldan daha önce davranacağını düşünerek sarardı ve:

"Demek bu kadar acele ha?" dedi. Sonra karşısındakinin bir şeyden şüphelenmemesi için ekledi. "Yok, yani aklınıza bir şey gelmesin. Bilirsiniz ki ben Guise hazretlerinin en sadık dostlarındanım. Çabuk hareket etmenizi ben de bilhassa tavsiye ederim. Eğer bana söyleyecek bir şeyiniz varsa hemen söyleyin. Yoksa orası başka tabii."

"Ne diyorsunuz sayın mösyö? Sizi arayayım diye dört saat uğraştım. Sayın başrahip sizi bulup fikrinizi almadan hiçbir şey yapmamamı bilhassa tembih etti. Şimdi hepsini anlatacağım ya... Ne yapayım ki karnım doymadan aklım bir türlü başıma gelmez!"

Maurevert hızla ayağa kalktı ve:

"Gelin!" dedi.

Sonra aceleyle handan çıkarak herkese yanında papaz olmadığı halde yapayalnız çıktığını göstermeye gayret etti. Papaz ise katırını halkadan çözerek dalgın adımlarla Maurevert'in peşine düştü. Maurevert giderken söyleniyordu:

"Sizi layık olduğunuz şekilde ağırlamak isterim. Yani bu handan çok daha iyi şeyler ikram etmeliyim. Yalnız birkaç adım arkamdan gelin de bizi beraber görmesinler. Anlıyorsunuz ya?!"

Yüzü hemen sevinçten parlayan Timothée:

"Anlamaz olur muyum?" diye söylendi.

Ve kendi kendine de ilave etti:

"Yürü! Ben de peşinden geliyorum! Bu akşam prensler gibi bir yemek yiyeceğim. Pilavdan dönenin kaşığı kırılsın!"

Gece bütün karanlığıyla gelmişti. Blois'nın dar ve kıvrıntılı sokakları sisin de tesiriyle göz gözü görmez bir hal almıştı. Evlerine dönen halk ve kral sarayına giden kibarlar birer gölge gibi geçiyorlardı. Timothée ancak gelip geçenlerin fenerlerinin ışığıyla Maurevert'i takip edebiliyordu. Maurevert:

"Eğer bu sersemin elinde önemli bir emir filan varsa onu hemen alırım. Sonra da ihtiyar kraliçeye haber veririm. Nihayet ne olabilir? Bu işte iki imkân var: Ya Guise evvel davranacak, kralı temizleyecek yahut da kral onu ortadan kaldıracak. İkincisi imkân olursa ben krala büyük faydaları dokunmuş bir adam olarak önemli bir mevki sahibi olurum. Yook, birinci imkân olursa o zaman da ne yapayım. Gui-

se'den öç almak için ikinci bir fırsatın çıkmasına kadar sessiz sedasız beklerim. Zaten benim neler yaptığımı bilmediği için yine beni kendisine sadık sanır. Onun yanında kalırım!" diye düşünüyordu.

Maurevert görünüşte pek yüksek sınıftan olmadığı anlaşılan bir hanın önünde durmuştu. Timothée yüzünü buruşturup içini çekti:

"Büyük Saint–Matthieu Hanı daha iyiydi sanırım!" dedi.

Maurevert papaza bir an için korku veren bir sesle:

"Görünüşe aldanmamalı," diye söylendi. "Ben sizi layık olduğunuz gibi ağırlayacağım dedim. Sözümde dururum, merak etmeyin. Şimdi hana girin. Katırını ahıra çekin. Şu büyük salonu geçin. Merdiveni çıkın ve üç numaralı odaya girin. Orası benim odam."

Rahip Timothée'nin içine garip bir korku düşmüştü. Bir an ziyafetten filan vazgeçip tabanları kaldırmayı düşündüyse de Bourgoing'nın sıkı fıkı dostu olan bir adamın kendisine fenalık yapmasına ihtimal bulunmadığını düşündü ve nihayet merdivenden çıkarak üç numaralı odaya girdi.

Orada tam bir saat bekledi. Açlıktan ve iç sıkıntısından canı sıkılmaya başladığı bir sırada açılan kapıda Maurevert görünmüş ve parmağını ağzına götürerek sus işareti yapmıştı.

Papaz hemen Maurevert'in peşine düştü. Bir koridordan geçerek başka bir odaya girdikleri zaman Timothée'nin yüzü güldü ve gözleri parladı. Çünkü odanın ortasına kurulmuş olan sofra hakikaten Saint–Mathieu lokantasındaki sofraya taş çıkartırdı.

Maurevert:

"Buyurun ve hiç sıkılmadan çalakaşık gidin!" dedi.

"Öyleyse şu cüppeyi bir çıkarayım. Bizim gibi eskiden askerlik etmiş adamlar bir türlü bu cüppeye alışamıyor. Zaten bunlar da muharebede hiç işe yaramaz. Halbuki sofra bir meydan muharebesidir ve muhakkak kazanılması lazımdır!"

Kapıcı rahibin cüppeyi sırtından atmasıyla sofraya yanaşarak tereyağlı ekmeklerin birine saldırması bir oldu. Maurevert:

"Bravo. Mükemmel hücum ediyorsunuz!" dedi. "Demek eskiden askerdiniz. Sırtınızdaki şu kösele ceket de askerlikten kalma olacak."

"Bu zamanda insan çabucak bir kılıç veya hançer yiyebilir. Köse-le ceketi onun için bir ihtiyat tedbiri olarak giydim."

"Uzun zaman askerlik yaptınız mı?"

"Ne demek? Saint–Denis, Jarnac, Moncontour, Dormans, Coutras savaşlarında büyük yararlıklar gösterdim."

Bir yandan da hapur hupur yutuyordu. İki kişi kadar yiyor, dört kişi kadar içiyor ve içtikçe çenesi düştüğü için on kişi kadar da konuşmaktan geri kalmıyordu. Bir ara Maurevert misafirinin adamakıllı sarhoş olduğunu ve ağzındaki baklayı kolayca çıkarabileceğini kestirdi:

"Demin Sayın Bourgoing'nın sizi bana gönderdiğini söylemiştiniz?" diye söylendi.

"Hayır! Doğrudan doğruya size değil! Fakat sizin yardımınıza muhtaç olduğumu söylemiştim. Ben buraya sadece Madam Montpensier'i görmeye geldim!"

Maurevert bir şişe şarap daha açtı:

"Yaa! Onu niçin görecektiniz?"

"Bilmem ki!"

"Canım kendisine muhabbetinizi ilan için gelmediniz ya."

"Kendisine bir mektup getirdim de. Mektupta ne yazdığını bilmiyorum. Kendisini nerede bulacağımı bilmediğim için de size başvurdum."

"Siz mektubu bana verin, ben ona veririm!"

Papaz adeta haykırarak:

"Yoo. Öyle şey olmaz!" dedi. "Sayın Başrahip Bourgoing bana, 'Timothée, sende böyle bir mektup bulunduğunu kimseye söylemektense dilini yutmalısın,' diye emir verdi."

"Bana söylemenizi tembih etmedi mi?"

Papaz attığı yalanın meydana çıkmaması için bu soruyu cevapsız savuşturdu ve:

"Üstelik mektubu başkasına kaptıracağıma yutmamın daha doğru olacağını da sıkı sıkıya tembih etti. Onun için iki gözüm, bu mektubu size ne verebilirim ne de gösteririm. Hem zaten mektup şuraya, cüppemin içine dikilmiştir. Ben sizden sadece beni düşesin

yanına götürmenizi istiyorum."

"Bu çok güç bir mesele. Düşes şimdi uyumuştur!"

"Ben de hemen şimdi demedim ya. Öbür güne kadar vaktim var!"

Maurevert başını salladı:

"Çok geç kalacak!"

"Öyleyse yarın sabah olsun!"

"Yarın da geç! Düşes sabahleyin erkenden Blois'dan gidecek. Bugün Guise dükü söylüyordu."

Papazın endişeden beti benzi uçmuştu:

"Acaba ne yapsak?"

Maurevert hiç bozmadı:

"Aman sin de, bu da merak edilecek şey mi? Bir ay sonra dönecekmiş. O zaman da verirsiniz!"

Bu sözü duyunca Timothée az kalsın saçını başını yolacaktı:

"İmkânı yok. Çok gecikirim. Ne yapsam bilmem ki."

Maurevert soğuk bir tavırla:

"Mademki bu kadar üzülüyorsunuz..."

"Eee... Bir çare buldunuz mu?"

"Hemen gidip düşesi görelim bari diyorum."

"Nerede oturuyor?"

"Şatonun yanı başında. Haydi cüppenizi giyin. Meraklanmaya hacet yok. Ben geri yanını hallederim!"

"Ah şu Saint–Mathieu hanına girdiğim ne iyi olmuş. Bu büyük ve kutlu azize manastıra döner dönmez bir mum adayayım da yakayım."

Maurevert soğuk ve alaylı bir tebessümle:

"Ben sizin yerinizde olsam iki tane adarım!" dedi. "Haydi artık gidelim. Mümkün mertebe gürültüsüz gelin de han halkını boşu boşuna uyandırmayalım. Anlıyorsunuz ya?"

Maurevert şamdanları söndürdü. Birlikte odadan çıkıp üç numaralı odaya girdiler. Maurevert pencereyi açınca Rahip Timothée

binanın dış merdivenlerinden birinin bu odaya kadar ulaştığını ve kolayca sokağa inildiğini gördü. Rahibin üzüntüsü ve sarhoşluğu olmasaydı Maurevert'in kendisini neden buradan indirdiğine şaşması gerekirdi. Fakat uzun boylu düşünmeden indi ve Maurevert de pencereyi açık bırakarak onun peşinden yürüdü.

Gece yarısı olmuştu. Sis büsbütün kesifleşmiş, karanlık müthiş bir hal almıştı. Blois sokaklarında kimsecikler yoktu. Timothée, Maurevert'in yanında önemli bir kimse tavrıyla yürüyordu. Maurevert kendi kendine, papazın kendisinden şüphelenip şüphelenmediğini merak ediyordu ama Timothée'nin böyle bir şeyler düşündüğü yoktu ve aklı fikri muvazenesini kaybedip de yere düşmemekte idi. Maurevert, Blois Şatosu'nun çevresini dolaşarak şato etrafındaki su dolu hendeklere yaklaştı. Sonra birdenbire durdu ve garip bir sesle:

"Demek mektup cübbenizin içine dikili, öyle mi?" diye sordu.

Beriki kaba bir gülüşle:

"İşte şuraya!" dedi. "Kim almaya kalkarsa vay başına gelecekler! Kimseye vermem! Hatta size bile."

Maurevert boğuk bir sesle homurdandı:

"Siz vermezsiniz, ama ben alırım!"

Aynı anda eli havaya kalktı. Hançeri havada bir şimşek çizdi ve papaz boğuk bir feryat salıvererek yere yıkıldı. Maurevert'in hançeri papazın gırtlağına, kösele zırhının açık bıraktığı üst kısma saplanmıştı.

Maurevert çevresine bakındı. Kimseler yoktu. Zavallı papazın feryadı duyulmuşsa bile kimse yardıma koşmamıştı. Maurevert soğuk bir hareketle eğildi. Cüppeyi yokladı. Kâğıdı buldu. Bıçağıyla kumaşı yırtarak mektubu aldı. Sonra cesedi kaldırarak hendeğin sularına itiverdi.

İşte Timothée sadakatinin ve açgözlülüğünün kurbanı olarak böyle öldü.

Maurevert odasına girince mektubu sükûnetle açtı ve okudu:

Madam,

Bizim adamın birdenbire Blois'ya doğru yola çıktığını yüksek huzurunuza haber vermekten şeref duyarım. Bildiğiniz melek tarafından kendisine verilmiş olan o hançeri de yanında götürüyor.

Eğer Valois bu sefer de yakayı kurtarırsa herifin vücudunda muhakkak şeytan var demektir. Adamın sizi görmek cesaretini göstereceğinden şüphe ettiğim için size haber vermeyi doğru buldum. Gelecekteki kralımızın kardeşi olan siz yüksek hanımımızın, onu görmek zahmetine katlanması iyi olur sanırım. Bir bakışınız yetecektir!

Yalnız kendisinin yanında herhalde bizimkilerden olan bir asilzade vardır. Uzun boylu, sağlam yapılı, mağrur tavırlı, dik ve alaycı bakışlı bir adam. Bu asilzade bana bu büyük işe gerekecek bütün cüret kudret ve soğukkanlılığa sahip gibi göründü.

Yakın gelecekteki kralımızın sayın kız kardeşi olan size derin bir sadakatle bağlıyım efendim. Yakın zaferimizde beni de unutmayarak büyük ve kudretli abinize benden söz edeceğinizi kuvvetle umuyorum.

Şimdilik sizleri Tanrı'ya emanet ederim.

Mektubun imza yerinde herhalde kimin olduğu belli olan bir işaret vardı. Üstelik Bourgoing'nın Guise dükünün kral olacağından emin oluşu da önemliydi.

Maurevert mektubu okur okumaz büküp cebine koydu. Mantosuna sarındı ve mumu söndürdü.

"İhtiyar kraliçeye bunu hemen haber vermem lazım!" diye düşündü. "Bu, birinci mektubu tamamladıktan başka elimden de çabucak çıkmalıdır!"

Fakat yerinden kımıldanmadı. Sanki ayakları gitmiyordu. Aklına bir şey saplanmış gibiydi. Kâğıdı tekrar açtı. Mumu bir daha yaktı. Birkaç defa mektubun bir yerini dikkatli dikkatli okudu. Koridorda bir gürültü işitince dehşetle titredi. Hançerini çektiği gibi yerinden fırladı. Fakat gelen yoktu. Çıktı, koridoru gözden geçirdi. Kimseyi göremedi. Tekrar odaya girince mektubu katlayıp koynuna soktu, mumu söndürdü. Fakat duraklıyor, düşünüyordu. Nihayet mırıldandı:

"Kralı öldürecek adamın yanındaki o asilzade kim? Bakışları dik ve alaycı imiş. Uzun boylu imiş."

Şatonun kapısına varıncaya kadar aklı hep o adamdaydı. O kadar ki buraya neden geldiğini bile unutmuş, Timothée'den aldığı mektup da büsbütün aklından çıkmıştı. Nihayet silkindi ve mırıldandı:

"Her tarafından sarılmıştı. Tilki bile olsa kaçıp kurtulamazdı.

Mutlaka ölmüştür!"

Hayret içinde yumruklarını sıktı:

"Ah! Şu herifin neden cesedini bulamadılar?"

Gecenin sessizliği içinde bir ses:

"Açığa!" diye bağırdı.

Şatonun kapısında nöbet bekleyen asker Maurevert'i görmüştü. Maurevert pelerinine sıkı sıkı sarınarak yüzünü örttü. Sakin bir sesle:

"Mösyö Larchant'a haber verin! Majesteye bir haberci geldi deyin!" dedi.

Maurevert, "Krala bir haberci geldi!" sözünün bütün şatoyu ayaklandıracağını bilirdi. Nöbetçi seslendi. Avluda birtakım insanlar koşuştu.

Nihayet yarım saat sonra Kumandan Larchant göründü. Maurevert'e yaklaşarak kendisini tanımaya çalıştı. Maurevert yüzünü saklayıp sesini değiştirerek:

"Mösyö!" dedi. "Majeste ana kraliçeye haber verin. Bir hafta önce aldığı mektuba benzer bir mektup geldi!"

Larchant:

"Alay mı ediyorsunuz mösyö! Bu saatte mektup olur mu?" dedi.

"Kendisine söyleyin. Bir kâğıt parçasını beş yüz bin eküye satın aldığı adam geldi."

Larchant adama uzun uzun baktı:

"Şimdi gidip ana kraliçeye haber vereceğim," dedi. "Fakat sizi kabul etmek istemezse ve sabahın bu saatinde uyandırıldığına kızarsa kulaklarınızı keserim. Çabuk nöbet odasına girin!"

Maurevert umursamaz bir tavırla:

"Ben avluda beklerim! Nöbet odasında çok ışık var!" dedi. "Hem bir sözüm daha var komutan, beni tanıdığınızı sezersem sizi derhal öldürürüm."

Komutan kaşlarını çattı. Neredeyse bu küstah herifin gırtlağına sarılıverecekti. Kendisine zorlukla hâkim olarak uzaklaştı ve bir çeyrek saat sonra geri döndüğü zaman hayret içinde:

"Gelin mösyö!" dedi. "Kraliçe sizi bekliyor!"

Maurevert kraliçenin alt kattaki odasında Catherine'le karşılaştığı zaman kendisine mektubu uzatarak:

"Jakobenlerin başpapazından Madam Montpensier'e," dedi.

Kraliçe mektubu yırtarcasına okudu. Fakat mektubun uyandırdığı etkiyi belli etmeden:

"Bu mektubu getireni emin bir yere kapatsaydınız bari!" dedi.

"Oldu bile madam!"

"Nerede?"

"Şatonun hendeğinde!"

Kraliçe irkildi ve düşünceli bir bakışla Maurevert'e bakarak:

"Bu da benim mektepten!" diye düşündü.

On dakika sonra Catherine de Médicis kralın odasına girerek kendisini uyandırmış ve Bourgoing'nın mektubunu eline tutuşturduktan sonra şöyle demişti:

"Majeste, size iddiamı ispat etmek için üç gün mühlet istemiştim. Fakat bu işe üç saat de yetti. Şimdi artık kaybedecek bir dakikamız bile yok."

YİRMİ DOKUZUNCU BÖLÜM
ŞATONUN ANAHTARLARI

Kral ertesi günü, temsilciler kurulunu toplantıya çağırmıştı. İhtiyar Kardinal de Bourbon tarafından yapılan törenden sonra III. Henri de toplantı salonuna girdi.

Guise şatoya ne kadar büyük bir asker kafilesiyle geldiyse kral da aksine toplantı salonunda o kadar az asker bulundurulması emrini vermişti.

Guise kralın çevresinde bu kadar az asker görünce hemen kardeşi Mayenne dükünü avluya göndermiş, adamlarının her şeye hazır bulunmaları emrini vermişti. Kral tahta oturduktan sonra Guise de saray mareşali sıfatıyla kralın önünde, taht basamaklarının başında yer aldı.

III. Henri bu toplantıda uzun bir söylev vererek krallığın bitmek tükenmek bilmeyen iç savaşlardan bıkıp usandığını, halkın el ele vermesini, kendisinin de artık aradaki ahenksizliklere bir son vermek niyetinde olduğunu söyledi ve eğer temsilciler bu hususta kralların yardım etmezlerse kendilerini Tanrı'nın ve insanların huzurunda mesul tutacağını bildirdi.

Toplantıdan sonra kendi dairesine giderek misafirlerini kabul ettiği salonda yer aldı. Bu sırada Guise dükü kendi adamlarından olan temsilcilere bazı şeyler fısıldamış olacaktı ki bunlar kralın yüzüne pek gülüyorlardı. Henri ise her saniye hançeri kimin saplamaya kalkışacağı endişesiyle kıvranıyor fakat hislerini gizlemeyi başarıyordu. Gözlerini ondan hiç ayırmayan ve oğlunu kurtarmak isteyen bir annenin korkusuzluğu ve gücüyle hareket Cathere'nin sabit ve kararlı bakışları da ona destek oluyordu.

III. Henri'nin planı mükemmeldi. Guise'e tam bir emniyette bulunduğu hissini vermek istiyordu.

Önce Mayenne dükünü bir kenara çekerek kendisine Lyon valiliğini söz verdi. Mayenne hakikaten çok memnun olarak teşekkür üstüne teşekkür etti.

III. Henri bundan sonra Guise Kardinali'ne Avignon elçiliğini vadetti. Kendisi hakkında bir hiciv şiiri yazmış olan Mösyö Espinac'a ise yüksek sesle:

"Sizin gibi insanlar çok kıymetlidir. Bugünden itibaren benim özel müşavirler heyetimde bulunacaksınız!" diye seslendi.

Maineville'e bakarak devam etti:

"Dükün size ne kadar değer verdiğini biliyorum. Size aynı saygıyı göstermeseydim dahi emeklerinizin karşısında bunu zaten hak ederdiniz. Mösyö Maineville, Danıştay'a atanma belgenizin hazırlamasını emrettim.

Hasılı, bütün gece uğraşılarak hazırlanmış bir listeye göre iltifat etmediği ve büyük memuriyetler vermediği hiçbir Guise taraftarı bırakmadı. Guiseciler hayretten hayrete düşüyorlardı ve dük kendi kendine:

"Kendini eli ayağı bağlı, bize teslim ediyor zavallı!" diyordu.

Kral nihayet annesinin bir işareti üzerine Guise düküne dönerek:

"Mösyö Dük!" dedi.

"Buyurun majeste!"

Guise dükü, Henri'nin karşısına koştu. Kral söylendi:

"Siz saray mareşali değil misiniz?"

"Evet majeste!"

"Şu halde görevinizin bütün icaplarından neden yararlanmıyorsunuz?"

Guise tetikte, söylendi:

"Anlayamadım majeste!"

III. Henri annesiyle Crillon'a sert bakışlarla baktı:

"Lanet olsun!" diye bağırdı. "Artık bu itimatsızlığın bitmesini istiyorum. Barış yalnız lafta kalmamalı, işte de görünmeli. Dük, mademki siz saray mareşalisiniz, bu akşamdan itibaren sarayın anahtarları da sizde duracak!"

Bu sözler üzerine ortalığı derin bir sessizlik kapladı. Kralın adamları şaşıyor, Guise taraftarları da bu kadar emniyet gösterilmesine memnun kalıyorlardı. Kralın dediği doğruydu. Sarayın anahtarları akşamları saray mareşalinde kalırdı. Lakin Guise kabul etmemiş ve istenirse bunun kötü niyetine bir delil sayılacağından çekinmişti. Böyle bir zamanda III. Henri'nin saray anahtarlarını Guise'e teslim etmesi ya büyük bir itimadın yahut da inanılmaz bir körlüğün eseri değil miydi?

Fakat bu hareket çok usta bir siyaset neticesiydi. Nitekim faydası da görülmedi değil. Kral taraftarları krallarına daha fazla dikkat etmeye başladılar. Guiseciler de o kadar şaşırdılar ki hücum planlarını değiştirmeye mecbur kaldılar. Bu yeni müsaadeden yararlanmak gerekir mi yoksa bunun altında bir tuzak mı saklı, diye düşünmeye koyuldular.

Ateşkes bir ay sürdü, yani Noel'e kadar. Bu süre zarfında şehrin farklı evlerinde birçok toplantı yapıldı. Bu süre zarfında, Guise'in annesi Nemours düşesi de Blois'ya geldi. Bu süre zarfında, nihayet kral, çöküşünün kanıtlarını topladı, biri onun çöküşünü söyleyebilirdi.

Kralın, anahtarların Guise düküne teslim edilmesini emrettiği anda dük o kadar şaşırmıştı ki içinden fışkıran sevinç ve ümidi zor tutmuştu. Sonra eğilerek:

"Majestenin bana bağışladıkları şereften ötürü kendilerine teşekkür ederim," dedi. "Kral öyle istediği için şatonun anahtarları bende duracak ve onlar ancak majeste arzu ettikleri müddetçe bende kalacak. Çünkü şimdiye kadar bu derece tehlikeli bir imtiyazdan istifade etmeyi katiyen aklıma getirmemiştim."

Guise tam zamanında uygun lakırdı söyleyemezdi:

"Anahtarların muhafazası bir imtiyaz değil, saray mareşali sıfatıyla görevinizdir. Çünkü benim şahsi emniyetimden siz mesulsünüz!" dedi.

Catherine'in bir bakışı kralı tam zamanında susturdu. Gülümsedi ve hemen Larchant'ı çağırtarak kalenin anahtarlarının akşamları Guise düküne verilmesini emretti.

OTUZUNCU BÖLÜM
NOEL YAKLAŞIRKEN

1588 yılının 15 Aralık'ında taşları bile çatlatan bir don oldu. Kral hasta olduğunu ve toplantı yapılamayacağını bildirmişti. O gün sabahleyin saraya gelen Guise dükü ile kardeşleri geri dönmeye mecbur kaldılar. Guise'in maiyeti ve kralın yakınları da o gün geri döndüklerinden sarayda devriye gezen askerlerden başka kimse yoktu. Şehirde de hayat ölmüş gibiydi. Kar yağmıyordu ama soğuk o kadar keskin ve gök öyle kasvetliydi ki ağır bir sessizlik şehrin ve şatonun üstüne çöküp kalmıştı. Kralın odasında büyük bir ocağın içinde ateş yanıyordu ve Henri ocağın yanında oturmuş, zaman zaman pencereden dışarıya bakıyordu. Salonda her zamankinden daha zayıf, mecalsiz görünen annesi vardı. Ve o sessizliğin, her şeyin altında yatan o ızdırabın ve tehdidin görünür temsili olarak oradaydı.

Bu sırada içeriye pelerinine iyice sarınarak yüzünü bile görünmez bir hale getirmiş birisi girdi. Fakat kral ile kraliçe onun yüzünü görmeden kim olduğunu tanıdılar. Bu adam, alçak sesle:

"Bugünlerde olacak!" dedi.

Kral titrerken kraliçe sordu:

"Hangi gün?"

"Gününü bilemiyorum. Fakat Noel'den önce olacak. Günü kararlaştırılınca size haber veririm majeste!"

Kral başıyla teşekkür etti ve kraliçe de:

"Gidebilirsiniz!" dedi. "Ama hep o küçük kapıdan geçin!"

Adam eğilip çıktı. O zaman kral mırıldandı:

"Şu Maurevert zorlu bir haydut vesselam!"

Kraliçe ayağa kalktı. Bir kapı açtı ve içeriye on beş kadar asilzade girdi. Odanın biri bahçeye, ötekisi koridora açılmış olan kapılarında

asilzadeler nöbet beklediği için kimsenin kapıya yanaşarak içeride konuşulanları dinlemesi imkânsızdı. Catherine kapıyı kapatıp yerine otururken bu asilzadelere de:

"Oturunuz mösyöler!" dedi.

Hepsi oturdular. Aralarında Crillon, Kumandan Larchant, Montsery, Sainte-Maline, Chalabre, Loignes, Déseffrenat, Biron, Du Guast, Aumont ve başkaları vardı.

Hepsi yerleştikten sonra kral onlardan yana dönerek sakin bir sesle:

"Mösyöler, Guise dükü beni öldürmek istiyor!" dedi.

Bunların hepsi kralın bu eski korkusunu bilen kimselerdi. Lakin yine hepsi de bilirdi ki kral hiçbir vakit bu işten böyle apaçık bahsetmiş değildi. Bu bakımdan şimdi söylediği sözler gök gürültüsü gibi patlamıştı.

Hepsinin beti benzi almıştı. Birbirlerine baktılar, hatta bazıları, sanki Guise oradaymış gibi kılıçlarına davrandılar. Kral bir işaretle onları sükûnete davet etti ve:

"Şüphe ettikçe ve göz yumdukça kendisine bu kadar lütuflarda bulunduğum bir adamın böyle bir düşünceye sahip olabileceğini kabul etmiyordum!" dedi. "Lakin bugün artık bir karar vermem lazım efendiler. Çünkü beni Noel'den önce öldüreceklermiş. Şimdi sizleri buraya bu işte bana yardım edesiniz ve fikir veresiniz diye çağırdım!"

Kral ilk sözü Crillon'a verdiyse de cesur asker tuzak kurmaktan, adam öldürmekten anlamıyordu. Nitekim anlatmaya çalıştığı şeyleri kimse kabul etmedi. Bunun üzerine kendisinden bu işte istifade edilemeyeceği anlaşıldı ve Crillon dışarı çıktı. Sıra Mareşal Biron'a gelince, o da Guise dükünün Paris'e götürülüp muhakeme edilmesi demek, bütün Paris'in ayaklanması, oluklar gibi kan akması demekti. Kendisine bu düşünceler söylendiği vakit Biron da kabul etti. Başka türlü bir hareket için ise hiçbir fikri yoktu. Ondan sonra fikri sorulan Aumont ve Matignon da ortaya işe yarar düşünceler atamadılar. Savaş meydanında bu kadar kahraman ve krallarına ölesiye sadık olan bu dört emniyetli kumandan siyaset işlerinden hiç anlamıyorlardı.

Fakat bu dört adam kuruldan ayrıldıktan sonra odanın havası birdenbire değişmişti. Geri kalanların hepsi Guise düküne sınırsız kin besleyen gözü kanlı kimselerdi.

Kont Loignes, sessizce konuşmaya başladı:

"Efendim, az önce majestelerine verilen tavsiyeye itiraz etmeyeceğim. Buradan çıkanlar iyi ve sadık kullardır ve krala göz kulak olacaklarından emin olabiliriz. Bu nedenle her şeyin mükemmel durumda olduğunu düşünüyorum, çünkü herkes işini yapacak Crillon, Mareşal Matignon ve Aumont, majestelerine hiçbir kralın sahip olmadığı bir muhafız verecekler. Ve bu taraftaki özgür ruhların, sadece harekete geçmesi gerekiyor."

Bir yandan da hançerini çekti.

"Ölüme!" dedi Chalabre.

"Dişlerini gösteren bir yaban domuzuyla savaşmak için bu kadar tartışmaya gerek var mı?" diye haykırdı Montsery.

"Sizi temin ederim, efendim," dedi Sainte-Maline. "Sırayla hem yargıyı hem de infazı halledeceğiz!"

Catherine bunların kendisiyle aynı fikirde olduklarını dinlemekten pek hoşlandı:

"Cesur dostlarım, hepiniz cesur yoldaşlarsınız ve kral size hayatını borçlu! Yani hepimiz aynı fikirde miyiz? Guise ölmeli mi?"

Montsery atıldı:

"Şimdi ölmeli!"

Loignes:

"Evinde!" dedi.

"Hançerle!"

Catherine:

"Güzel, ama iş yalnız kesip biçmekle kalmaz!" dedi. "Sonra dikmesini, yani dedikoduyu önlemesini de bilmek lazım. Onun için pek acele davranmamalı ve her türlü tedbiri almalıyız. Önümüzde daha iki üç gün var. Bu üç gün içinde nerede, ne zaman, nasıl meselesini derin derin düşünmeliyiz!"

Hepsi de ocağa yaklaşmışlardı. Çünkü bütün kapıların muhafaza altında bulunmasına rağmen Catherine çok ihtiyatlı davranıyor

ve alçak sesle konuşuyordu. Tek başına, ateşin yanında oturan kral, duymak ya da görmek istemiyor gibiydi. Nihayet kraliçe sözlerini şöyle tamamladı:

"Nerede mi? Evinde ve sokakta olamaz. Burada, kralın dairesinde. Ne zaman mı? Bunu yarın sabah belki öğreniriz. Nasıl mı? İşte bu planı da size ben anlatırım!"

OTUZ BİRİNCİ BÖLÜM
NOEL YAKLAŞIRKEN (DEVAMI)

Kralın odasında son kararın verildiği günün akşamı, şato yakınlarında ve bu yüzden Şato Hanı adını almış fakir görünüşlü bir hanın birinci katındaki odalardan birinde Şövalye Pardaillan üç aşağı beş yukarı gezinip duruyordu. İsli bir kandil odayı aydınlatmak şöyle dursun, daha beter karartıyordu.

Fakat ortadaki kurulmuş sofra Pardaillan'ın bir misafir beklediğini apaçık gösteriyordu. Nitekim hemen biraz sonra bu misafirin geldiği görüldü. Paradillan hemen garsonu çağırarak iki üç şamdan yaktırdı. O zaman bu misafirin yabancı birisi olmadığı görüldü. Kır bıyıkları yüzünde çeşitli savaşlardan kalma yara izleriyle bu misafir Crillon'dan başkası değildi.

Neden? Hangi amaçla? Şimdi öğreneceğiz...

O sabah Crillon desteklemediği bir suikastın hazırlıklarına katılmamak için kraliyet odasından ayrıldı. Üstelik Crillon Guise'i güçlü bir kılıç darbesiyle öldürme niyetindeydi. Ama bu suikast şeklinde olmamalıydı. Crillon yiğit bir adamdı. Bir insanı tuzağa düşürüp hançerlemekten pek anlamazdı. Düelloya davet edilir, ya mertçe öldürülürdü ya da mertçe ölünürdü. Bu yüzden Guise ile sert bir düello geçeceği belliydi. Bu düşünceler içinde kraliyet dairesini terk etmişti.

"Bütün bu ufak tefek ve sıradan, zavallı insanlar..." diye mırıldandı. "Zavallı Henri'ye büyük bir aptallık yaptırıyor. Bir düelloda hançerlenen Guise gerçekten öldü."

Bunun üzerine etrafı kolaçan etti. Zayıf noktaları pekiştirdi. Devriye sayısını ikiye katladı. Öyle ki o andan itibaren kale sadece askerlerin ayak sesleri ve silah sesleriyle çınladı.

Crillon bir yandan da şatonun anahtarlarının Guise düküne tes-

lim edilmesine fena halde içerlemişti.

Burada cesur Crillon'un hem halinden memnun olmadığı hem de endişe duyduğu görülüyordu. Emirleri verip talimatların üstünden geçtikten sonra Crillon kaleyi dolaşmak ve herhangi bir yardımın mümkün olmayacağından emin olmak için kaleden ayrıldı.

Verandanın önüne uzanırken uzaktan takip edildiğini gördü. Kaşlarını çatarak durdu.

"Umarım ki Guise taraftarlarından biridir, hemen düelloya davet edip canını alıvereyim. Elim pek kaşınıyor!" diyordu.

Geriye döndü. Onu takip eden kişi pelerinini başına kadar çekmişti. Çünkü sert bir soğuk vardı ve şiddetli bir rüzgâr o platoyu süpürüyordu. Gelenin kendisine iyice yaklaştığını görünce sordu:

"Beni mi istediniz mösyö?"

Adam, mantosunun yüzünü örten ucunu açtı:

"Evet, Mösyö Louis de Crillon!"

Fakat yüzü görününce Crillon da onu tanımıştı.

Heyecanla elini uzattı:

"Gözlerime inanamıyorum! Şövalye Pardaillan!"

"Ta kendisi! Ne zamandır sizi arıyordum. Hani bana bir vaadiniz vardı ya."

"Ne vaadi?"

"Beni krala takdim edecektiniz ya?"

Crillon geniş bir tebessümle:

"Ah! Amma da çabuk aklınıza geldi ha?" dedi. "Birkaç sene daha bekleseydiniz yahu!"

"Şöyle bir kral suratı göreyim dedim de. Hiç başıma gelmemişti. Herhalde meraklandınız."

"Kralı neden görmek istediğinizi merak etmiyorum. Yalnız size şurasını söyleyeyim ki siz onu tanımıyorsunuz ama o sizi tanıyor."

"Güzel. Böyle bir şerefe nail olduğumdan hiç haberim yoktu."

"Paris'ten çıkarken bana ettiğiniz yardımı kendisine az mı anlattım? Neydi o? Hâlâ gözümün önünde. Kılıcı kaldırmış, 'İleri!' diye bağırdınız. 'Trompet, kraliyet marşını çal!' Bu kadar savaş gördüm

fakat Paris'ten çıkışımız gibisini görmedim desem yeridir."

"Aman Mösyö Crillon, beni layık olmadığım kadar methetmeyin!"

Crillon yavaşça sordu:

"Hani bir genç vardı? Başına bir felaket mi gelmişti, neydi? Ne oldu? Kral soyundandı galiba."

"Genç Angoulême dükünü söylüyorsunuz galiba."

"Evet evet! Kralın yeğenini söylüyorum."

"Sormayın! Zavallının sonu çok kötü oldu!"

"Vah vah! Desenize... Ne oldu acaba?"

"Evlendi! Yahut da şu sıralarda evlenmek üzere. Fakat Sayın Crillon, şu rastlaşmamızı bir sofra başında kutlamanın yeri değil midir dersiniz!"

"Ne demek? Bütün yüreğimle razıyım. Dünyada kimseyle bu kadar zevkle sofra başına oturacağımı bilmem!"

"Yoo... Kahraman Crillon'la dost olmak hakikaten şereftir!"

Bu çeşit sözlerle birbirine karşı nezaket göstermek o zamanın âdetiydi ama ne Pardaillan ne de Crillon bu sözleri âdete uymak için ediyorlardı. İkisi de birbirini sahiden seviyordu. Pardaillan:

"Mademki bu teklifimi beğendiniz, o halde size şu levhası görünen handa bir sofra hazırlatayım," dedi.

"Şato hanı mı? Bilirim."

"Saat kaçta gelirsiniz?"

"Gündüz nöbetiyle gece nöbeti arasında. Bu gece saat altıdan yediye kadar serbestim!"

Pardaillan:

"Pek kısa bir zaman. Ama ne yapalım, idare ederiz!" dedi.

Crillon da ilave etti:

"Sizi krala ne günü takdim edeceğimi de o zaman konuşuruz!"

Pardaillan gülümseyerek:

"Ben de öyle diyordum!"

Bunun üzerine birbirlerinin elini sıkarak ayrıldılar. Crillon nöbet

yerlerini teftişe devam ederken Pardaillan da hana döndü. İhtiyar kumandan Pardaillan'ın evvelce krala hizmet etmeyi reddedişini düşünüyor ve:

"Doğrusu pek yiğit bir adamdı!" diye söyleniyordu. "Bir kere sıraya girerse yükselmesi için elimden geleni ardıma komam!"

Pardaillan handaki odasına girince ateş başında kendisini bekleyen biriyle karşılaştı. Bu, Papaz Jacques Clément'tu. Pardaillan'a soran gözlerle baktı. Şövalye:

"Bu akşam buraya Blois Şatosu Kumandanı Yiğit Crillon gelecek. Bana misafir olacak!" dedi. "Hem de beni krala takdim edecek!"

Jacques Clément tekrar soran bakışlarla bakarak:

"Pardaillan bir şeyler oluyor ama anlamıyorum!" dedi. "Ne olursa olsun sonunda her şey anlaşılır ya... Yalnız merak ettiğim bir şey var. Bizim Jakobenler Manastırı'nın kapıcısının Blois'da ne işi vardı?"

"Bilmem ki?"

"Peki! Acaba Timothée'yi kim öldürdü dersiniz?"

"Şatonun hendeğinde buldukları ölü o mu imiş?"

"Tabii değil mi? Gözlerimle gördüm. Hemen tanıdım. Fakat acaba onu kim öldürdü?"

"Canım size ne? Ölmüşse Tanrı rahmet etsin."

"Yoo... İş öyle değil! O herhalde benim arkamdan geliyordu ve bana söyleyeceği şeyler vardı. Bugün başıma gelen şey belki de onunla konuşmuş olsaydım gelmezdi. Bilseniz bana ne kadar hakaret etti?"

"Kim? Düşes de Montpensier mi?"

Jacques Clément bu soruyu duymazlıktan geldi. Başını iki elleri arasına almış gözlerini ateşe dikmiş düşünüyordu:

"Artık bana ihtiyaçları kalmamış!" dedi. "Çünkü öldürmekte tereddüt ettim. Onlar beni içinde mükemmel bir çelik hançer bulunan bir kın sanıyorlardı. Bir şey bulamayınca işe yaramaz bir meşin parçası diye fırlatıp attılar. Artık avucumda hiçbir şey kalmadı. Ne sevgi ne de intikam!"

Pardaillan rahibin yüzüne bakarak:

"Anlıyorum!" dedi. "Sizin melek dediğiniz, benim de şeytanın ta

kendisi olduğunu bildiğim o kadın bugün size yüz vermedi demek ki. Hiç hayıflanmayın! O yine sizi bulacak, yine sizinle sevişecektir."

"Sahi mi söylüyorsunuz?"

"Elbette, o zaman güzel düşesin de ne mal olduğunu anlayacaksınız. Yalnız intikamınızın neden elinizden kaçacağını anlayamıyorum."

"Size bulunduğum toplantıyı anlatmadım mı? III. Henri mahkûm edildi. Onu öldürecekler ve ne yazık ki öldürecek de ben değilim. Bu işi bir başkası yapacak! Öcümü alamayacağım!"

Pardaillan:

"Dostum!" dedi. "Ben bu akşam ihtiyar Crillon'u yemeğe davet ettim."

"Biliyorum. Onun vasıtasıyla krala takdim edilmek ve Guise'in kendisini öldürmek istediğini haber vermek istiyorsunuz!"

"Bu olsun, başka bir şey olsun o kadar önemli değil. Hele siz biraz sabredin de. Sonra Crillon'un bizim ikimizi bir arada görmesi doğru olmaz. Siz erkenden odanıza çekiliverin!"

Pardaillan bundan sonra Crillon'a hazırlatacağı sofrada bulunacak yiyecekleri tertipledi. Jacques Clément çekilip gittikten sonra mükemmel bir sofra hazırlattı. Hem bu sofra o kadar mükemmel oldu ki Crillon gelince:

"Vay canına!" diye bağırdı. "Beni prensler gibi ağırlamak istiyorsunuz bakıyorum!"

Pardaillan:

"Yok!" dedi. "İster kral, ister prens, isterse ne olursa olsun. Sofra, sofradan anlayan adama hazırlanır!"

Crillon, Pardaillan'ın gösterdiği yere oturdu. Muhafız komutanı adamakıllı yiyen içen soyundan bir adamdı. O sofraya saldırırken Pardaillan da birdenbire, damdan düşercesine:

"Mösyö, biliyor musunuz, kralı öldürmek istiyorlar!" dedi.

Crillon ağzına götürmekte olduğu şarap kadehini dehşet ve hayretle bırakıp Pardaillan'a baktı. Şövalye:

"Pek şaştınız galiba!" dedi.

"Yoo... Nesine şaşayım! Yalnız bu han casus doludur. Sözünüzü

birisi duyarsa mahvolduğunuz gündür!"

Pardaillan gülerek:

"Bizi kimse dinleyemez!" dedi. "Ben pusularda pişkin eski bir savaşçıyım. Üstelik misafirimin emniyetini korumak için dört bir tarafa nöbetçi de diktim."

Pardaillan doğru söylüyordu ama bazen doğru sözler en kuvvetli aksi tesiri yapardı. Nitekim Crillon şövalyenin aldığı bu tedbirlere fena halde içerledi ve şarap kadehini bir hamlede boşaltarak:

"Ah, Tanrım!" dedi. "Beni bu kadar korkak mı sanıyorsunuz?"

"Yok komutan! Sizin korkak olmadığınızı herkes bilir. Yoksa size boşu boşuna 'Yiğit Crillon' demezlerdi. Ben sözlerimizi kimse duymasın diye ihtiyatlı davranmak istiyorum. Size söyleyecek önemli şeylerim var. Bunların birincisi kralı öldürmek istedikleridir."

"Nereden haber aldınız?"

"Canım orası nenize gerek. Yalnız doğru mu değil mi, onu söyleyin!"

"Doğru!"

"Peki! Mademki bunu biliyorsunuz, şimdi ikinci önemli konuya geçiyorum. Bu daha önemli."

"Amma da yaptınız ha. Kralı öldürmek istemelerinden daha önemli ne olabilir?"

"İşte! Ben kralın ölmesini istemiyorum!"

Crillon bu sözü duyunca şaşkın şaşkın şövalyeye baktı. Zaten daha Paris'ten çıktığı gün Pardaillan'la ilk karşılaştığından beri söylediği sözlerden şüphesi uyanmıştı. "Acaba deli mi?" diye kendi kendine sordu. Pardaillan misafirinin aklından geçenleri hemen sezdi ve kahkahayı basarak:

"Canım bunda şaşacak ne var?" dedi. "Kralı öldürmek istiyorlar ve ben de buna razı değilim!"

"Güzel ama kralı öldüreceklerini nereden haber aldınız?"

"Anlaşıldı! Sizden bir şey saklanamayacak! Ben onların son toplantılarında bulundum!"

Crillon'un rengi uçtu:

"Kimmiş bunlar?"

"Mademki isimlerini bilmiyorsunuz, tekrarında fayda yok. Size bir tek isim yeter sanırım: Guise dükü!"

Crillon yemeyi içmeyi bıraktı:

"Guise ha?" dedi.

"Evet, Guise! Yalnız siz bana yardım ederseniz ben kralı kurtarırım. Beni krala takdim edin yeter. Daha doğrusu beni kralın sarayına sokun! Yalnız Guise ve adamlarından bir kimse benim şatoda olduğumu görmemeli, yoksa planım allak bullak olur."

Crillon düşünceli bir tavırla kendisine bu kadar müthiş bir şeyi sükûnetle anlatan adama bakarak:

"Benden istediğiniz şey çok tehlikeli dostum!" dedi. "Bilirsiniz ki sizi pek az tanırım!"

"Öyle ama ben sizi iyi tanırım! Asıl mesele bunda. Onun için apaçık söylemekten çekinmeyin!"

Crillon biraz daha düşündü:

"Peki, krala takdim edilmeyi bunun için mi istiyorsunuz?" diye sordu.

"Yok canım! Ben casusbaşı değilim. Krala hiçbir şey söylemeye niyetim yok. Onlar kralı öldürmek istiyorlar. Ben de bu işe engel olmak istiyorum. Ama siz tereddüt etmekte haklısınız, buna hak veririm! Ne olur ne olmaz! Değil mi ya?"

Crillon sevinç içinde:

"Sahi mi? Hak veriyor musunuz?" diye bağırdı.

"Elbette! Hem zaten ben bir kere aklıma koydum. Siz razı olmasanız da ben zorla saraya girerim. Yalnız bu işte sizi kendime düşman değil, dost görmek isterdim."

Crillon birdenbire kararını vermişti:

"Peki!" dedi. "İstediğiniz nedir? Söyleyin bakalım?"

"İster gece ister gündüz. Gerektiği zaman saraya girmek istiyorum ve öyle bir yere gizlenmek istiyorum ki krala ulaşmak için muhakkak beni çiğnemek lazım gelsin."

"Peki! Razı oldum. Yalnız, sizin bunu ne zaman istediğinizi ben

nasıl haber alacağım?"

"Size bir adam gönderir, haber veririm!"

İş bu şekilde kararlaşınca başka şeylerden bahsettiler. Crillon verdiği kararın son derecede önemli olduğunu ve devletlerin mukadderatının bu çeşit kararlarla değişebileceğini hissediyordu. Saat yediye yaklaştığı zaman Crillon gece nöbetlerini düzenleme zamanı geldiğinden bahsederek ayağa kalktı ve:

"Yalnız," dedi. "Adamınızı görmeden evvel sizi bir daha görmem lazım mı? Burasını da bilmek isterdim."

"Sayın komutanım. Zaten benim buradan bir yere kıpırdadığım yok. Hücresinden çıkamayan rahiplere döndüm!"

Birbirlerinin ellerini sıkıp ayrıldılar.

Crillon gittikten sonra Jacques Clément içeri girdi. Pardaillan sordu:

"Duydun mu?"

"Evet. Hepsini duydum ve anladım!"

OTUZ İKİNCİ BÖLÜM
NOEL YAKLAŞIRKEN (SON)

Blois'da hâlâ tek tük görülen eski konaklardan birinde o akşam gizli bir toplantı vardı. Bu toplantıda bulunanlar kalabalık değillerdi ama yine her türlü ihtiyat tedbiri almış ve konağın etrafına üç sıra nöbetçi dizilmişti.

O akşam zavallı Timothée'nin son yemeğini yiyip de hazmetmeye vakit bulamadan öteki dünyayı boyladığı adi görünüşlü handan, akşamın sekizine doğru bir adam çıktı. Bu adam Maurevert'di. Gayet ihtiyatlı yürüyor ve pelerinin altında hançerini her ihtimale hazır bir halde elinde tutuyordu. Üstelik sık sık etrafına bakınıyor ve sanki bir hırsız veya haydut hücumundan korkarmış gibi görünüyordu. Halbuki oralarda yol kesenler yoktu. Zaten Maurevert'in korktuğu da onlar değildi. Havanın soğuk olmasına rağmen alnından şıpır şıpır ter damlayacak derecede endişe içinde bulunmasının sebebini arada sırada söylediği şu sözleri anlatıyordu:

"Deliriyorum galiba! Eğer Jakobenler Manastırı başpapazının bahsettiği adam o olsaydı şimdiye kadar çoktan görürdüm. Halbuki Blois'yı altüst ettim, yine bulamadım."

Birden dar sokakta bir karaltı görerek yana fırlayacak oldu. Fakat duyduğu sesin korktuğu adamın sesi olmadığını anlayınca sakinleşti ve şu cevabı verdi:

"Neden geçmeyeyim? Yoksa Léa mı yasak etti?"

"Hayır mösyö, kimin evine gittiğinizi söyler misiniz?"

"Myrthis'nin evine gidiyorum!"

"Öyleyse geçin!"

Maurevert yol üstünde bir kere daha durduruldu. İkinci bir parola verdi. Nihayet toplantının yapıldığı konağın kapısında üçüncü bir parola vererek içeri girdi. Maurevert'e yol gösteren yoktu. Evi bildi-

ğine göre herhalde içerisini de biliyordu. Konağın taşlığına inen büyük merdiveni çıktı. Ne kimseye rastlıyor ne de bir ses duyuyordu. Üstelik yıllardır burada kimsenin oturmadığı hissini veren bir küf kokusu da vardı. Maurevert böylece birinci kata, sonra da ikinci kata çıktı. Orayı da geçerek tavan arasına vardı. Burada uzun bir koridorun ucundan birkaç kişinin konuşmakta olduğunu gösteren fısıltılar geliyordu. Maurevert buraya doğru yürüdü. Fısıltıların geldiği kapıya varınca sağa döndü. Başka bir koridora daldı. Bu koridor konağın tavan arasındaki geniş bir odanın çevresine dönüyor ve toplantı da bu odada yapılıyordu. Maurevert bu koridorda yürüyerek toz toprak içinde ufacık bir odaya girdi. Odanın dibine kadar yürüdükten sonra durdu ve duvarın bir insan boyu yüksekliğindeki bir kısmından bir tuğla çekip çıkardı. Açılan olan delikten içeriye kuvvetli bir ışık vurdu. Bu delik, öbür taraftan, yani odanın içinden, duvara asılı halıların arasında kaybolan küçük bir kafesle örtülü olduğu için odadakiler deliğin açıldığını göremediler. Maurevert ise bulunduğu yerden hem odada konuşulanları dinliyor hem de içeridekileri rahat rahat görüyordu. Zaten bu akşam buraya da kendini sezdirmeden konuşulanları duymak için gelmişti.

İçerdekiler oldukça ilgi çekecek kimselerdi. Bir kere henüz Blois'ya geleli bir hafta olmuş olan Nemours düşesi buradaydı. Guise dükü, Mayenne dükü, kardinal, Bourbon dükü ve Montpensier düşesi de orada bulunuyorlardı. Maurevert anlaşılan konuşmanın sonlarına rastlamıştı. Çünkü Nemours düşesi ile Bourbon dükü, Mayenne dükü ve Kardinal Guise toplantıdan ayrılmak üzere bulunuyorlardı. Orada yalnız Guise dükü ile Montpensier düşesi kalıyordu. Düşes odanın kapılarından birine doğru yürüyüp açtı ve:

"Buyurun mösyöler!" dedi.

Bir sürü subay, bu arada Maineville, Bussi–Leclerc, Espinac içeri girdiler.

Guise dükü:

"Tamam mıyız?" diye sordu.

Maineville:

"Yalnız Maurevert yok!" dedi.

Montpensier düşesi:

"Zaten ben onu çağırmadım ve kendisine parolaları haber vermedim," dedi. "Bir süredir acayip tavırlar takınıyor. Onu göz hapsine almalı efendiler!"

Maineville'in yüzü asıldı. Arkadaşı hakkındaki ithamlara kızmış değildi. Yalnız bilmeyerek kendisine parolaları söylemişti. Buna canı sıkılmıştı. Fakat ağzını açmadı. Sırrını sakladı.

Guise dükü:

"Efendiler, şatodan haberler geldi. Kral benden şüphelenmeye başlamış ve kendisine ettiğim yemine rağmen..."

Dinleyenler manalı manalı gülüştüler. Guise:

"Durum böyle olunca ne yapalım dersiniz?" diye sordu.

"Monsenyör! Herhalde Du Guast'ı tanırsınız. Kral ile arasının pekiyi olduğunu da bilirsiniz. Haris ve entrikacı bir adamdır. Bana: 'Dükünüze söyleyin. Gitsin Paris'te biraz hava değiştirsin. Loire suyu kıyısında kış havası hoş değildir,' dedi."

"Yani bununla ne demek istedi dersiniz?"

"Diyeceğim şu ki Henri de Valois yalnız sizden şüphelenmekle kalmıyor, aynı zamanda sizden önce davranmak da istiyor. Onun için birkaç zaman buradan uzaklaşıp Paris'e gitseniz hiç fena olmaz dük hazretleri!"

Guise dükünün yüzü buruştu:

"Ölümün şu pencereden girdiğini görsem bile yine kapıdan kaçmam. Savaş olacaksa olacaktır. Sonra zaten Valois benden şüphe de etse hakkımda idam kararı veremez! Gizlice öldürür derseniz, buna hiç cesaret edemeyecektir! Size itimat edebilir miyim efendiler?"

Hepsi ellerini uzatarak yemin ettiler. Bir dakika heyecan içinde geçti. Bussi–Leclerc:

"Gerekirse uğrunuzda canımızı seve seve veririz!" dedi.

Guise:

"O halde şimdi sizlere III. Henri'nin günlerinin artık sayılı olduğunu söyleyebilirim," dedi. "Hiçbir engel onu aralık ayının yirmi üçüncü günü akşamı saat onda ölümden kurtaramayacaktır. Hiçbir engel! Tabii Tanrı'nın müdahalesi müstesna!"

Guise bu sözleri öyle korkunç bir ciddiyetle söylemişti ki din-

leyenlerin hepsinin tüyleri ürperdi. Şimdiye kadar birçok toplantı, tartışma yapmış, hiçbirinden kesin bir sonuç alamamışlardı. Şimdi artık Valois'nın idam günü ve saati kararlaştırılmıştı: 23 Aralık, saat akşamın onu. Kesin tarih bilindiği için, Valois'nın öldürülmesi zaten gerçek dışılığın ötesindeydi.

Guise dükü:

"Kardeşlerimle kararlaştırdığımıza göre bu iş şöyle olacak!" dedi. "Siz hepiniz bir bölük asilzadeye komuta edeceksiniz. Emrinizde bulunacak kimselerin adları birer liste halinde size verilecektir."

Montpensier düşesi her birine birer liste uzattı. Dük sözüne devam etti:

"Bu listelerde ölümden korktuğunu sandığınız kimler varsa isimlerini siliniz! Her birine 23 Aralık'ta öğleüstü kendi bölüğünün toplanacağı yeri haber verirsiniz. Her bölüğün toplanacağı yeri de aynı gün öğle vaktinde öğreneceksiniz."

Adamları derin bir heyecan içinde, çıt çıkarmadan dinliyorlar ve yalnız Guise'in sesi duyuluyordu:

"Hücum üç noktadan yapılacak ve bir hücum koluna ben, diğerine Mayenne, üçüncüsüne de kardinal komuta edecektir. Yakın teferruatı o gün öğrenirsiniz. Yalnız bu planı anahtarların bende bulunmasının son derece kolaylaştıracağını elbette anlarsınız. Yani tek yapmamız gereken içeri girmek ve..."

"Öldürmek!" dedi Bussi–Leclerc şiddetle.

Maurevert artık toplantının sona erdiğini kestirdiği için sessizce tuğlayı yerine koyup hızla odadan geçti, koridoru aştı ve merdivenlerden inerek sokak kapısına ulaştı. Tekrar büsbütün başka bir parola verdikten sonra bütün hızıyla hana yöneldi. Hiçbir şey olmamış, uzun zamandır yatıyormuş gibi yatağına girerek gözlerini kapattı.

Çok akıllıca davranmıştı. Biraz sonra toplantı hakikaten dağılmış ve Maineville süratle Maurevert'in hanına uğrayarak hancıyı uyandırdıktan sonra Maurevert'in odasına çıkmıştı. Elinde şamdan, odaya girdiği zaman Maurevert'i belki de orada bulamayacağını sanıyordu. Halbuki arkadaşı orada, hatta kim bilir kaçıncı uykudaydı. Maineville şamdanı masanın üstüne koyarak yatağa yanaştı. Arkadaşını süzerken mırıldandı:

"Eğer bu çocuk ihanet filan ediyorsa Tanrı onu lanetlesin! Baksana mışıl mışıl uyuyor. Hem canım neden bizi aldatsın ki. Menfaati Guise'e sadık olmakta değil mi? Zaten bana da büyük bir hizmette bulunmuştu. Hey! Maurevert! Bana bak!"

Maurevert büyük bir ustalıkla hemen uyandı. Gözlerini açtı ve hayret bile etmeden:

"Hayrola!" diye sordu. "Galiba para istiyorsun. Muhakkak yine kumarda kaybettin. Para kesem ocağın sağ tarafında duruyor. Al da git. Uykum var!"

"Maurevert, bu akşamki toplantıda neden bulunmadın?"

"Hangi toplantıda?"

"Canım sabahleyin sana parolalarını vermiştim ya!"

"Ne işim varmış benim orada? Yoksa beni aradılar mı?"

"Hayır, ama sordular."

Maurevert yastığa dayandı ve içerlemiş bir adam haliyle:

"Öyleyse bundan sonra da çok soracaklar!" dedi. "Beni neye davet etmediler? Ben sığıntı gibi art kapılardan mı geleceğim? Hayır hayır... Beni çağırtmadıkça yerimden bile kıpırdamam. Kendisine böyle söyle!"

Maineville'nin bütün şüpheleri uçmuştu. Zaten arkadaşından şüphe ettiği de yoktu. Fakat Guise'in birinden şüphelenmesinin onun ölümü demek olduğunu biliyor ve arkadaşına bir zarar gelmesini istemiyordu:

"Biliyor musun seni neden çağırmadılar?" dedi.

"Bilmiyorum!"

"Senden şüpheleniyorlar azizim! İşin kötüsü ellerinde bir delil de yok. Sadece şüphe ediyorlar. Onun için sen hemen yola çık!"

"Demek kaçayım ha? Nereye gideyim? Paris'e mi yoksa başka bir ülkeye mi?"

"İstediğin yere. Yalnız Guise'en uzak olsun da..."

"Mükemmel! Bu seyahati neyle yapacağım?"

"Canım, atına atlar gidersin."

"Hangi parayla oğlum? Dükün bana borçlu olduğu iki bin eküy-

le mi? Yoksa beş aydır verilmeyen maaşımla mı?"

Maineville bir an duraladı. Sonra içini çekerek:

"Dinle!" dedi. "Eyerimin çantasında iki yüz altınım var. Bunları al da git!"

Maurevert şüphe içinde duruyor, Maineville'nin belki de Guise tarafından kendisini kolaçan etmek için yollanmış olduğunu düşünüyordu. Kaçmakla bir yandan da şüphelerin haklı olduğunu ispat etmiş olmaz mıydı? Birden:

"Çok teşekkür ederim. Fakat gitmeyeceğim. İsterlerse benden şüphe etsinler. Kendimi korumam bile!"

"Yanlış iş yapıyorsun Maurevert! Kim bilir, belki de dük yarın senin öldürülmeni bana emrediverir."

"O zaman öldürür müsün?"

"Emir alırsam öldürürüm doğrusu!"

Maurevert başını eğdi. Maineville'in kendisini kollamaya gelmediğini, doğru söylediğini anlıyordu. Acı acı söylendi:

"Görüyor musun bak? On yıllık hizmetin sonu ne oluyor? Bir hain, bir casus gibi kaçmaya mecbur oluyorum!"

"Sen merak etme! Ben senin suçsuz olduğunu ispat edecek, seni affettirmeye çalışacağım! Tehlike geçince yine dönersin! Gidiyorsun değil mi?"

"Ne yapayım? Mademki başka çare yok!"

Maineville hemen aşağıya inip hayvanının eyerinden iki yüz altını getirdiyse de Maurevert bu paranın yarısından fazlasını kabul etmedi.

"Kapıyı senin için açacak şifreyi biliyor musun?" diye sordu Maineville.

"Hayır... Sabah bana söylediklerini hatırlamıyorum bile."

"Catherine ve Coutras. Ve şimdi elveda. Kapıya ulaşmadan önce bir aksilik olursa, beni görmediğini söyle."

İki arkadaş birbirlerine sarılarak ayrıldılar. Maineville gitti. Karanlık sokakta biraz daha bekleyen Maurevert de arkadaşının gittiğine emin olduktan sonra şehrin kapısına doğrulacağına şato yolunu tutturdu. Fakat sonra birdenbire durdu:

"Ben de amma aptalım ha!" diye düşündü. "Beygirimi handa bırakırsam Maineville gitmeyip burada kaldığımı anlamaz mı? Muhakkak benim kıyafetimde birinin Blois kapılarından birinden çıkması lazım ki sorarlarsa benim gittiğime inansınlar!"

Geri döndü. Hayvanını eyerledi. Üstüne atlayarak şatoya ulaştı. Bir çeyrek saat sonra Catherine'in karşısına çıkmıştı. İlk söylediği söz:

"Artık işin gününü ve saatini biliyorum madam!" oldu.

Ömründe çok daha müthiş dakikalar yaşamış olan Catherine titredi ve sordu:

"Söyleyin!"

"Peki madam! Yalnız önceden sizden bir ricam var. Aşağıda avluda atımı bıraktım. Birisinin benim pelerinimi sırtına atması ve bu ata binerek Blois'dan dışarıya çıkması lazım."

Kraliçe, Larchant'ı çağırdığı zaman Maurevert kuytu bir yere gizlendi. Catherine bir süvarinin Maurevert'in pelerinini giyerek acele Blois'dan çıkması için kesin emirler verince komutan gitti. O zaman Maurevert:

"Kraliçe hazretleri! Böylece Maurevert Blois'dan çıkıp gitmiş oluyor. Bu itibarla artık şehirde görünmemesi ve bu şatoda saklanması lazım."

"Orası kolay. Ruggieri'nin tavan arasındaki dairesinde kalırsınız!"

Bir hizmetkâr çağırtıp Ruggieri'yi istetti. Müneccim gelince Maurevert'e döndü:

"Şimdi söyleyin bakalım!"

Kraliçenin Ruggieri'den bir şey saklamadığını bilen Maurevert bütün bildiklerini anlatmaya koyuldu. İki saat kadar süren bu hikâye bittiği zaman Catherine sapsarı kesilmişti:

"Duydun mu Ruggieri," dedi. "Kararlaştırılan tarih 23 Aralık imiş! Acaba o güne kadar yaşayacak mıyım? Senden istediğim gibi yıldızlara danıştın mı?"

Müneccim atıldı:

"Kraliçem, hiç merak etmeyin. Yıldızların dediğine göre bu yıl

ömrünüzden önce bitecektir."

"Mükemmel, sen bana istediğimden bir hafta da fazla veriyorsun. Size gelince Mösyö Maurevert, Ruggieri'yle beraber onun dairesine çıkın. Orada sizi kimse bulamaz. Yerle gök arasında bir yerdir. Orada kalmanız gerektiği kadar kalın. Giderken beni görmeden gitmeyin."

Catherine hasta görünüyordu. Müneccim endişeli bakışlarla arkasından baktı. Sonra Maurevert'le birlikte bitmez tükenmez merdivenlerden tavan arasına çıktı. Maurevert'i iyi döşenmiş bir odaya soktuktan sonra:

"Yemeğiniz buraya gelir! Şu dolapta da bol bol şarap var!" dedi. "Canınız sıkıldığı zaman pencereden dışarısını da seyredebilirsiniz ama seyredeni seyrederler. Onun için dikkat etmelisiniz!"

Ertesi günü kraliçenin hastalığını merak ederek odasına inen Ruggieri, Catherine'in iyileştiğini söylemesine rağmen hastalığın ilerlediği izlenimine kapılmıştı. Kraliçenin yanından çıkıp tekrar tavan arasına yönelirken yolda Crillon'a rastladı. Muhafızların komutanı:

"Günaydın müneccimbaşı!" dedi. "Acaba bazı fırsatlarla size ufak tefek hizmetlerde bulunduğum hatırınızda mı?"

"Elbette! Umarım ben de bir gün bu hizmetlere mukabele ederim!"

"Zaten ben de sizi bunun için arıyordum."

"Neymiş o iş?"

"İleride sebebini öğrenirsiniz. Bazı işler yüzünden benim bir adamım sizin tavan arasında saklanacak. Bunun tek sebebi majestenin korunması için lüzumlu oluşudur. Bu adamımın burada olduğunu kimsenin bilmemesini istiyorum. Sizin daireye de kimsenin çıkmadığını bildiğim için en emin yerin orası olacağına hükmettim."

Müneccim:

"Çok güzel!" dedi. "Adamınızı hemen gönderin! Adamınızın şatodaki varlığı kimse tarafından bilinmeyecek"

"Teşekkür ederim müneccimbaşı!"

"Size yardımcı olabilmek güzel, değerli komutanım!"

Konuşma bu kadarla kaldı. O gün öğleüstü Pardaillan'ın yattığı hana uğrayan Crillon şövalye ile görüşerek akşam saat altıda şatonun önünde bulunmasını tembihledikten sonra tekrar şatoya döndü.

*

Saat altı olduğu zaman hava iyice kararmıştı. Pardaillan iyice pelerinine sarınarak şatonun kapısına ulaştı. Crillon da kendisini bekliyordu. Muhafızların komutanı arkadaşının hiçbir şey anlaşılmayan yüzüne bakarak:

"Bana yemin edin ki," diye söze başladı.

Pardaillan sözünü kesti:

"Hiçbir şey için yemin etmem! Yalnız şu iki şeyi tekrarlayabilirim: Kralı öldürmek istiyorlar ve ben de bunu istemiyorum!"

Crillon fazla bir şey söylemeden arkadaşının koluna girdi. Birlikte avluyu geçerek merdivenden çıktılar. İkinci kata ulaştıkları zaman şövalye:

"Beni nereye saklayacaksınız?" diye sordu.

"Ruggieri'nin yanına! İsterseniz yıldızınıza da baktırın!"

Pardaillan bu habere pek memnun görünmedi:

"Ne yapalım?" dedi. "Gökte benim için ne düşündüklerini merak eder dururdum. Gidip gözümle görmeme de şimdilik imkân olmadığına göre..."

Tavan arasına vardıkları zaman Crillon bir kapı açtı. Geniş bir odaya girdiler. Ruggieri bir masanın başında kitap okuyordu. Crillon şövalyeyi müneccime akrabası olarak takdim etti ve krala büyük hizmetleri dokunacağını da ayrıca fısıldadı. Fakat müneccim ne vaktiyle Pressoir de Fer hanında ne de bir zamanlar kanını oğlunun vücuduna akıtmak için öldürmeye savaştığı adamı tanıyabildi. Şövalyenin yüzüne bakarak:

"Gelin mösyö!" demekle yetindi. Kendisini bitişik odalardan birine götürdü:

"İşte odanız burası. Şu kapı benim çalışma odama açılır. Şu kapı koridor kapısıdır. Şu öteki kapı da kör edilmiştir ve başka bir odaya açılmaktadır. Eğer burada bulunduğunuzun kimse tarafından bilin-

memesini sahiden istiyorsanız fazla gürültü etmeyin. Çünkü bitişik odada da sizin gibi birkaç gün burada saklanacak bir asilzade var!"

Ruggieri bu sözleri söyledikten sonra çekilip gitmişti. Pardaillan mırıldandı: "Vay canına! Benim gibi burada saklanmak zorunda olan şu asilzade kimmiş acaba?"

OTUZ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
GUISE DÜŞESİ

1588 yılının 21 Aralık günü akşam saat on civarlarında Maurevert'in gizli bir toplantıyı gözetlediği büyük konağın alt kat odalarından birinde bir kadınla bir adam konuşuyordu. Kadın bir koltuğa gömülmüş, adam da ayakta duruyordu. Üstü başı toz ve çamur içindeydi ve bu hali uzak bir yoldan geldiğini anlatıyordu. Kadının yanakları kızarmıştı. Bu kadın Fausta'nın ta kendisiydi. Halindeki sinirlilik dehşetli bir heyecan içinde bulunduğunu gözle görülür bir hale getirmişti. Adam ise Roma'dan gelen bir haberci idi. Adam:

"Emriniz gereğince 21 Ekim'de Roma'ya vardım ve doğru Kardinal Rovenni'yi buldum. Rovenni beni üç gün sonra Papa V. Sixtus'un karşısına çıkardı. Rovenni gibi bir haine başvuruşumu ve ondan yardım isteyişimi affedeceğinizi umarım," diyordu.

Fausta'dan başka bir kimse olmayan kadın yukarıdan bakan bir tavırla:

"Orasının önemi yok! Devam et!" dedi.

"Dediğim gibi nihayet papayı gördüm. Fakat tarafınızdan gönderilmiş bir elçi olduğumu anlar anlamaz beni hemen zindana attırdı. Buna rağmen ertesi gün gelip beni zindanda buldu. Size bir sürü ağır hakaretler ettikten sonra kendisine ne haber göndermiş olduğunuzu sordu. Zindandan çıkmadıkça ve beni gönderenin şerefine yakışır bir muameleyle karşılaşmadıkça söylemeyeceğimi bildirdim."

"Onun üzerine domuz çobanı ne dedi?"

"Zindandan çıkarken, 'Gebersin,' diye mırıldandı. Ama daha ertesi gün gardiyanlar zindanın kapısını açarak beni Sixtus'un karşısına çıkardılar. Beni tepeden tırnağa süzdü. Serbest olduğumu söyledi. Ben de kendisine sizin mücadeleden vazgeçtiğinizi anlattım.

Bir daha Roma'ya gelmeyeceğinizi, onun krallığına ve papalığına saygı besleyeceğinizi söyledim. Bütün bunların bir senet halinde, emin bir yerde saklı olduğunu da ilave ettim. Bunlara karşılık sizin ne istediğinizi sordu. Catherine de Clèves ile Guise dükünün nikâhını bozan bir emir istediğinizi söyleyince hayret ettiği ve hana üç gün sonra huzuruna çıktığım zaman bir sandıktan çıkardığı gümüş mahfaza içindeki nikâh bozma emrini gözüme serdi: 'Bak, ben sana senin bana gösterdiğinden fazla itimat gösteriyorum. Git o senedi al da getir!' dedi. Hemen senedi koynumdan çıkarıp verdim. Kâğıda önemsemez bir tavırla bakıyordu ama çok memnun olduğu her halinden belliydi. Ondan sonra da kendisinden izin alarak Vatikan'dan çıktım. Doludizgin buraya geldim."

Adam bu sözleri söyledikten sonra koynundan çıkardığı gümüş mahfazayı Fausta'ya uzattı. Güzel prenses memnun ve heyecanlı olup olmadığını hiç belli etmeyerek mahfazayı aldı ve:

"Haydi git!" dedi. "Aferin! Görevini iyi başardın!"

Adam Fausta'nın önünde yerlere kadar eğildikten sonra ortadan kayboldu. Fausta yalnız kalınca hemen gümüş mahfazayı açtı. İçinden çıkardığı Sixtus tarafından mühürlenen kâğıdı dikkatle okudu. Bu kâğıt Catherine de Clèves'le Guise'in nikâhlarını bozuyordu ve üstünde sadece Guise'in imzası eksikti. Fausta elindekini okuyup bitirince hizmetçisi Myrthis'i çağırarak:

"Geldi mi?" diye sordu.

"Henüz gelmedi. Bourbon kardinali de saat on bir buçukta gelecekmiş."

"Güzel! Geldiği zaman onu söylediğim yere alır, Mayenne dükü ile Guise kardinalini de aynı yere koyarsın! Guise dükü gelince hemen yanıma getirirsin. Her şey hazır, değil mi?"

"Evet efendim!"

"Unutma! Dük buraya, ötekiler de şu salona alınacak!"

Myrthis çıkınca Fausta büyük salona giden kapıyı açtı. Orada iki şamdan yanıyordu. İçeride kimse olmadığını gördü. Sonra kapıyı tekrar kapatarak yerine oturdu. Derin derin içini çekerek:

"Ayın yirmi üçünde, akşamın saat onunda!" diye söylendi.

Bu tarihle şunu demek istiyordu:

"O gün Henri de Valois ölecek, Guise kral ve ben de kraliçe olacağım!"

Aynı anda bir ses bağırdı:

"Monsenyör Guise dükü!"

Fausta yavaş yavaş başını kaldırdığı zaman dük de karşısında duruyordu. Guise'in fevkalade sinirli olduğu yüzünden belliydi. Sabırsızlanarak söylendi:

"Emrettiğiniz gibi geldim madam. Fakat iş bitinceye kadar birbirimizi görmesek daha iyi olurdu sanırım!"

Fausta irkilmeden söylendi:

"Yani Valois'nın öleceği vakte kadar. Daha doğrusu sizinle beni mukadderatımızın birleştireceği dakikaya kadar demek istiyorsunuz!"

Guise ürperdi. Bir an birbirlerini korkutmak istiyormuş gibi bakıştılar. Sonra Fausta:

"Artık her şey hazır!" dedi. "Ağ gerildi, Valois ölecek. Sizin cesaret edemediğiniz şeyi ben tek başıma yaptım. Tuzağı öyle kurdum ki Tanrı bile onu kurtaramaz."

Guise'in kaşları çatıldı:

"Doğrudur madam!" dedi. "İşi en ince teferruatına kadar siz tertiplediniz ve büyük bir komutan gibi hareket ettiniz! Valois'yı benim elim öldürecekse bile asıl onu öldüren siz olacaksınız. Bunu itiraf ederim!"

"Bunları sizin ağzınızdan dinlemiş olmak hoşuma gidiyor. Fakat iş yalnız bu kadarla kalmıyor. Alexandre Farnèse'e haber gideli çok oldu. O şimdi Fransa'ya girmiş, Paris'e yürümektedir sanırım."

"Evvelce bu orduyu ne şekilde kullanacağımızı konuşmuştuk madam!"

"Navarre kralını mahvedecek, ondan sonra da iyi dövüşçü olan Huguenotları kendi tarafımıza alıp evvela İtalya'yı sonra da Flandres'i ele geçireceğiz!"

Guise'in gözleri bu tatlı hülyayla parladı:

"Ah madam... Bunların hepsini yapacağım! Fransa kralı olunca bana bağışladığınız bu ordular ve fısıldadığınız cesaretle dünyanın

altını üstüne getireceğimi hissediyorum!"

Fausta, dükün bu hülyayla coşmasına ses çıkarmadı. Sonra gayet tatlı bir sesle:

"Peki dük!" dedi. "Benim hissem ne olacak?"

"Burasını da konuşmuştuk ya madam! Ben kral olunca siz de Fransa kraliçesi olacaksınız. Evlenecek değil miydik?"

"Güzel! Ama ne zaman?"

Dükün yüzü asılıydı:

"Ne zaman mı? Ben kral olup da Catherine de Clèves'den boşandıktan sonra."

"Ooo! Buna daha çok zaman ister dük. Hem siz benim açık konuştuğumu bilirsiniz. Sonra beni belki unutursunuz diye korkuyorum."

"Ama ben yemin ettim!"

Fausta müthiş bir homurtu halinde:

"Ben kralların yeminine inanmam!" dedi. "Bakın, renginiz boşuna uçmuyor. İnsanların kalplerini okumakta üzerime yoktur değil mi?"

Dük soluk bir tebessümle:

"Benim kalbimde ne okudunuz bakalım?" diye sordu.

"Valois'ya saplanacak hançerin Fausta'ya da saplanabileceğini okudum. Bir aletin kullanıldıktan sonra kırılıp atılabileceğini okudum. Size krallara mahsus erguvan renkli pelerini giydirdiğim vakit hissemin size pek büyük görünebileceğini okudum. Bugün benim seviyemde olduğunuz için yüz yüze bakabildiğimizi, fakat siz yükselince bakışlarınızın üstümden geçeceğini okudum. Ve tahtınızın içinde yüzdüğü kanda bir işaretle beni de boğabileceğinizi okudum."

Guise heykel kadar renksizleşmişti:

"Bütün bunlar benim düşüncelerim değil madam!" diyebildi.

"Fakat söylediklerim doğru. Şu anda en korkunç dakikanızı yaşıyorsunuz. İstersem bir dakika içinde, Valois aleyhindeki suikastı öğrenir ve siz yarın taht yerine darağacına çıkarsınız."

Guise dükü dehşet ve şaşkınlık içinde çırpındı hiddetle:

"Daha ne istiyorsunuz bilmem ki?" diye söylendi.

"Hissemi! Sadece hissemi istiyorum. Bu andan itibaren Guise düşesi miyim, değil miyim, orasını bilmek istiyorum."

"Bu kadar mantıksızlık olur mu madam? Catherine de Clèves henüz yaşıyor!"

"Evet, fakat isterseniz o sizin karınız olmaktan çıkar. İşte boşanma kâğıdı. Bunu bana eski dostum Papa V. Sixtus düğün hediyesi olarak gönderdi."

Fausta aynı anda mahfazayı açtı ve boşanma kâğıdını çıkardı. Guise dükü kâğıdı kaparcasına alarak mumun ışığına yanaşıp okuduktan ve Fausta'nın dediklerinin doğru olduğunu anladıktan sonra kâğıdı masanın üstüne bıraktı ve sessiz sedasız başını eğdi.

Bu anda dükü felce uğratan, titreten şey derin bir hayretten ibaretti. Bu kadındaki hareket sürati, cüret ve uzağı görüş karşısında kendisini aciz hissediyordu.

Fausta masanın üstünden bir kalem aldı ve dükün bakışlarından bu anda üstüne atılabileceğini kestirerek tekrar son kozunu oynamaya karar verdi:

"İmzalayın dük! İmzalayın! Yoksa birkaç dakika sonra iş işten geçmiş olacaktır!" dedi.

Guise dükü dişlerini gıcırdattı. Yavaşça masaya eğildi ve kaba imzasını kâğıda attı! O zaman Fausta kalkıp büyük salonun kapısını açtı ve salonun bol ışık içinde bulunduğunu gördü. Guise'in gözü önüne garip bir manzara serilmişti. Salonun bir ucuna bir mihrap yerleştirilmiş ve burası küçük bir kilise haline getirilmişti. Mihrabın üstünde ihtiyar Bourbon Kardinali nikâh törenini yapmaya hazır bir halde duruyordu. Kardinal Guise, Mayenne dükü, Nemours düşesi ve Montpensier düşesi koltuklara oturmuş töreni bekliyorlardı.

Fausta gördüklerinin neye delalet ettiğini anlamaya başlayan Guise düküne:

"Haydi nişanlınıza elinizi verin ve kendisini mihraba götürün!" dedi.

Dük bir tereddüt anı daha geçirdi. Bir kere daha Fausta'ya bakan gözlerinde katil ışıkları yandı. Fakat Fausta'nın kara gözlerinin bakışları önünde bu mukavemeti de çabuk eridi.

Elini uzatarak Fausta'yı nikâh mihrabına götürdü.

Hemen aynı anda da tören, Guise düküyle Fausta'yı birleştiren tören başlayıverdi.

Fausta o zaman içinden şunları geçirdi: "İşte artık Fransa kraliçesiyim! Artık iktidar elimde! Bundan böyle dünya kendisine hâkim olacak kadını tanıyacak. Bundan böyle hiçbir kudret benim Charlemagne'ın imparatorluğunu kurmama engel olamayacak!"

OTUZ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ÇÖKÜŞ

Kralın yatak odası şatonun dört köşe avlusuna bakıyordu. Bu odadan önce bir oda daha vardı ve ondan önce de büyük bir salondan geçmek gerekiyordu. Bu büyük salonun kapısı merdiven sahanlığına açılıyor ve Guise kralı ziyarete geldiği zaman adamları merdivende ve sahanlıkta bekliyorlardı. Okuyucularımız pekâlâ kral salonda toplantı yapacağı zaman adamlarının merdivenlerde ve *Perche aux Bretons* terasında ya da sahanlıkta beklediklerini hatırlarlar.

Merdivenden çıkılıp da bu salona girildiği vakit dipte, sağdaki kapı açılırsa kralın odasına bitişik ara odaya girilmiş olunurdu. Bu ara odanın da üç kapısı vardı. Biri salona açılırdı. Diğeri tam odanın karşısında kralın yattığı odaya açılan kapıydı. Üçüncü kapı da solda, iç avluya bakan, kralın çalışma odasının kapısıydı. Bu oda genişti ve ta dipte bir başka kapısı daha vardı ki burada da üst tarafı tavan arasına çıkan ve alt tarafı kraliçenin dairesine inen bir merdiven bulunuyordu.

Guise dükü, kralı ziyarete geldiği zaman büyük merdivenden çıkar, kralı salonda bulurdu. Tabii maiyetini de büyük merdivende bırakmış olurdu. Fakat kral büyük salonda bulunmadığı ve toplantı olmadığı zamanlar Guise aralık odasına girer ve maiyetini de salona sokardı. Aralık odada sorardı:

"Kral nerede?"

Ya yatak odasında olduğunu söylerlerdi, oraya girerdi yahut da çalışma odasına doğrulurdu ve Guise her iki odaya da serbestçe girerdi. Çünkü kral asil yeğeninin tam bir serbestliğe sahip olmasını emretmişti.

Bu sabah da âdet olduğu üzere nöbetçiler Komutan Larchant tarafından değiştirildi. Yalnız yeni konan nöbetçilerin daha az olduğu dikkati çekti. Mesela şatonun cümle kapısında kırk nöbetçi bulunur-

ken bu kez sadece on nöbetçi kondu. Diğer dört nöbet yerinde de böyle yapıldığı için şatonun her zamanki müdafaa tertibatı tamamen kaldırılmış gibi bir hal oldu.

Fakat bu sırada kralın çalışma odasının penceresinden iç avluya bakılabilinseydi orada sessiz sedasız üç yüz askerin durduğu görülecekti. Hepsinde arkebüz tüfekleri vardı.

Kapının yanında her zaman kırk kişi bulunduğu halde bugün sadece on kişi bulunuyordu ve odanın arkasında, cephanelik gibi kullanılan bir mahzende de dört top hemen avluya çekilmeye hazır bir halde bekliyordu.

Dört köşe avluda Crillon boğuk küfürler savurarak, hiddetinden bıyıklarını yiyerek bir aşağı bir yukarı dolaşıyor, ötede beride işsiz güçsüz bir iki subay, birkaç nöbetçi avdan, şundan bundan söz ediyordu. Büyük merdivenden her zamanki gibi kralın nedimleri inip çıkıyorlardı. Büyük salonda kimse yoktu. Salondan geçilip de ara odaya girildiği vakit otuz kadar asilzadenin birbirleriyle sohbet ettikleri görülüyordu. Kral bunlara "emir subayı" adını verir, halk da "kırk beş katil" derdi. Her günkü gibi giyinmişlerdi ama ipek ceketlerinin altında ya kösele zırhları yahut da örme zincirden gömlekleri vardı.

Kral büyük kararın verildiği gece olduğu gibi odasında oturmuş, soluk renkli ellerini ocağın ateşine uzatmıştı. Yanı başında, ayakta Catherine de Médicis siyah elbisesinin içinde bir hayalet gibi duruyordu. Catherine çok hastaydı. Fakat ölüm döşeğinde yatan bir insanın müthiş enerjisini göstererek görevinin başına koşmuştu.

Dışarısı dondurucu derecede soğuktu. Gökyüzü sanki sonsuz bir hüzün taşıyor gibiydi. Ürkütücü bir sessizlik sinmişti. Gökyüzünün bu sessizliği ve karamsarlığı sanki bir ölüm getirecek gibiydi.

Catherine de Médicis ve kral iki hayalet gibi duruyor ve alçak sesle fısıldaşarak konuşuyorlardı. Kraliçe:

"İşte beklenilen gün geldi!" diyordu.

Kral boğuk bir sesle:

"Cinayet günü!" diye cevap verdi.

Ana kraliçe:

"Hayır, sizin kurtuluş gününüz oğlum!" diye oğlunun teşhisini

düzeltti. "Bu akşam saat onda Guise'in çetesi karanlıkta üşüşen kurt sürüleri gibi anahtarlarını ellerinde bulundurdukları şatoya saldıracaklar! Bu akşam saat onda kralın kanına susamış olan bu sürü merdivenlerden tırmanacak! Bu akşam saat onda katillerin emellerine engel olmak isteyen herkes boğazlanacak! Bu odanın kapısı kırılacak. Ve kral yatağında hançerlenecek!"

III. Henri ürperdi. Boğazından bir inilti fışkırdı. Ve dehşet saçan gözleriyle annesine baktı. Catherine de Médicis devam etti:

"Bu akşam saat onda Fransa kralı boğazlanacak! Eğer..."

Bu "eğer" üstünde öyle bir tebessümle durdu ki on silahlı adam bu tebessümün karşısında ürküp gerileyebilirdi. Fakat kraliçe cümlesini şöyle tamamladı:

"Eğer kralın annesi uyanık olmasaydı! O bekliyor! Gelin bakalım kasap sürüsü, gelin de bu kocakarının neler yapabileceğini görün!"

Renksiz hayalet yüzünde garip bir kılık alan acayip bir gülüşle güldü. Sonra devam etti:

"Henri... Hazır mısınız oğlum?"

Kral korkunç bir sesle:

"Evet anneciğim!" dedi.

"İyi. Haydi beni kucakla da susalım ve sözü Tanrı'ya bırakalım!"

III. Henri sallanarak ayağa kalktı ve annesi onu bütün analık şefkatinin şiddetiyle göğsünde sıktı. Catherine:

"Buradan bir yere kımıldamayacaksınız, anladınız mı?" dedi.

"Evet anneciğim!"

"Sizin şurada bekleyen asilzadelere bir tek kelime söylemeniz yeter. Geri tarafını bana bırakın!"

Catherine evladını kucağından bıraktı. Yavaşça kapıyı açtı. Otuzlar, aralıkta titreşerek bekliyorlardı. Kral kapıya kadar yaklaştı ve:

"Efendiler!" dedi. "Kraliçenin her sözüne itaat etmenizi size emrediyorum!"

Sonra pencereye kadar gerileyerek gözlerini cümle kapısına dikti. Catherine de Médicis aralıkta bekleşen asilzadeleri gözden geçiriyordu. Önce birinin, sonra bir başkasının, böylece on kişinin göğsüne dokundu ve bu on kişiye:

"Siz kralın odasında kılıç ve hançerleriniz elinizde bekleyeceksiniz!" dedi. "Odayı iyice tahkim edersiniz. Ne duyarsanız duyun yerinizden ayrılmayın! Bir felaket olursa krala dokunulmadan önce son adama kadar öleceğinize yemin edin!"

On boğuk ses:

"Yemin ederiz!" dedi.

"Girin kralın odasına! Tanrı sizi korusun!"

On kişi ellerinde hançer ve kılıçları, kralın odasına girdiler. Bir süre sonra kapının ardına bir sürü eşya yığarak kapıyı açılmaz bir hale getirdikleri duyuldu. Catherine derin bir nefes alarak ferahladı. Sonra teftişine devam ederek tekrar on kişi seçti:

"Siz de salonda bekleyeceksiniz!" dedi. "O, aralık odaya gelince kapıyı kapayın. Bir elinizde hançer, ötekinde kılıç, kapının önünde durun! Eğer salona dolar ve aralık odasının kapısına saldırmaya kalkışırlarsa hepinizi öldürmeden açamayacaklarına yemin edin!"

Onu birden:

"Yemin ederiz!" dedi.

"Öyleyse salona geçin! Tanrı hepinizi korusun!"

Bu on kişi salona girerek gruplara ayrıldı ve hiçbir fevkaladelik yokmuş gibi birbirleriyle konuşup gülüşmeye koyuldu. Catherine bundan sonra aralık odada kalan üç asilzadenin göğüslerine dokundu. Bunlar Chalabre, Sainte–Maline ve Montsery'di. Kendilerine:

"Siz kralın çalışma odasına girecek ve beni orada bekleyeceksiniz!" dedi.

Üç ahbap çavuş hemen bu emri yerine getirerek geniş çalışma odasına girdi. Aralık odada yedi adam kalmıştı. Bunların arasında Déseffrenat ile Loignes vardı. Catherine bunlara dönerek:

"O, kralı salonda bulamayınca buraya girecek ve size, 'Majeste nerede?' diye soracaktır. O zaman siz de kendisine, 'Majeste çalışma odasındadır monsenyör,' diyeceksiniz. O zaman, o oraya girecek. Sizi imdada çağırırlarsa hemen koşar, işini bitirirsiniz. Çağırmazlarsa burada kalırsınız! Eğer salona topluca bir hücum yaparlarsa kapıyı tahkim eder ve son nefesinize kadar salonu müdafaa edersiniz! Yemin edin!"

Yedi kişi bir ağızdan yemin etti. O zaman Catherine de onları Tanrı'ya emanet ederek aralık odasından çıktı ve kralın çalışma odasına yöneldi. Orada bekleyen Chalabre, Sainte–Maline ve Montsery'ye:

"Ben sizi hepsinin arasından bilhassa seçtim!" dedi. "Dük sizi Bastille'e attırıp ölümle tehdit etmedi mi?"

Üçü de evet anlamına başına eğdi.

Montsery:

"Hatta idam günümüz bile kararlaştırılmıştı!" dedi.

Sainte–Maline de:

"Yakayı sıyırmamız ve bugün majestemizin karşısında bulunabilmemiz için akıl almaz bir mucizenin vuku bulması lazım geldi," dedi.

Catherine:

"Her ne hal ise!" diye devam etti. "Sizi seçmemin sebebi krala olan sadakatinizi ve düke beslediğiniz kini bilmemdir. O, nihayet gelecek. Salon muhafaza altında. Aralık odada bekleyenler var. Kralın yatak odası da muhafaza altında. Nihayet buraya girmesi lazım. Buradan sağ çıkmamalı!"

Üç arkadaş dudakları kısılmış, gözleri parıltılar içinde, böyle müthiş anlarda beliren birer gülümseyişle birbirlerine baktılar. Catherine bunların her şeye karar vermiş olduklarını derhal anladı ve sordu:

"Kral size itimat edebilir mi efendiler?"

Üçü de tek bir hareketle hançerlerini çektiler:

"Dük buraya girdiği anda ölmüştür!" dediler.

Catherine:

"Pekâlâ!" dedi. "Bekleyin bakalım. Muhakkak gelecek. Dikkat edin, krala ve size dua etmeye gidiyorum!"

Eğilmiş bir halde duran üç silahşorun önünden geçerek çalışma odasının arkasındaki kapıya doğruldu ve orayı geçerek merdivenden kendi dairesine indi. Ruggieri'yi kendisini beklerken buldu.

"Majesteleri!" dedi. "Daireniz dışında her yer korunuyor. Peki ya sizi kim koruyacak?"

Catherine yavaşça parmağını küçük bir kilise tablosu bulunan duvardaki İsa silüetine doğru kaldırdı. Sanki dua ediyor gibiydi. İlahi bir duyguyla bürünmüştü. Artık hareket etmiyordu. Siyah pelerininde en ufak bir titreşme bile yoktu.

Dinliyordu. Dikkatli bir şekilde dinlemeye odaklanmıştı. Yukarıda, başının üzerinde olacakları dinliyordu. Kendisi zemin kattaydı. Olduğu yerin tam üstünde Guise'in öldürüleceği kabin vardı.

Kralın çalışma odasında kalan Chalabre, SainteMaline ve Montsery cinayete hazırlanıyor, odanın ortasında dövüşe engel olacak ne varsa duvar diplerine yığıyorlardı. Guise içeriye girdiği takdirde arkasına gizlenecek hiçbir şey bulamayacaktı. Bu iş bitince dükü nasıl karşılayacaklarını konuşmaya başladılar. En beceriklileri olan Sainte-Maline dövüşün idaresini üstüne alarak:

"O geldiği zaman kapıyı ben açarım!" dedi. "Sen, Chalabre, şurada, odanın ortasında dursun!" Sen de Montsery burada kapının ardında yer alırsın. Ben kapıyı açar ve: 'Girin monsenyör,' derim. Gerilerim. O da girer. O zaman sen hemen kanadı kapatır ve sürgüleri sürersin Montsery. Chalabre'yle ben kendisine önden hücum ederiz. Sen de arkadan sırtına binersin. Anlaşıldı ya?"

"Anlaşıldı!"

"Öyleyse hepimiz yerimizi alalım ve artık kımıldamayalım!"

Üçü de kararlaştırılan yerlerini aldılar ve renkleri uçmuş bir halde, elleri hançerlerinde beklemeye başladılar.

Birden Montsery'nin aklına merdivene açılan arka kapı geldi:

"Vay canına! Orayı unuttuk!" dedi.

"Sürgüsünü süreriz olur biter!" dedi. "Haydi Chalabre sen kapatıver!"

Chalabre merdivene açılan kapıya yöneldi, tam elini sürgüye uzatıyordu ki kapı birdenbire açıldı ve içeriye bir adam girerek söylendi:

"Günaydın baylar! Bastille'de görüştüğümüzden beri ne âlemdesiniz bakalım?"

Chalabre gerisin geriye çekilerek boğuk bir sesle söylendi:

"Pardaillan!"

Öteki ikisi de tekrarladı:

"Pardaillan!"

Şövalye odaya girmiş, sakin bir halle kapıyı kapamıştı. Sainte-Maline sabırsızlıktan titreyen sesiyle:

"Mösyö bize diyeceğiniz ne olursa olsun şimdi dinleyemeyiz! Çabuk çıkın!"

Pardaillan söylendi:

"Adam sen de! Guise gelinceye kadar daha birkaç dakika vaktimiz var. Söyleceklerimi pekâlâ dinleyebilirsiniz!"

Chalabre hiddetlendi:

"Demek onu da biliyorsunuz ha?"

"Ha... Burada Guise dükünü öldürmek için toplandığınızı mı? Biliyorum tabii."

Üç adam çılgın bakışlarla birbirlerine baktılar.

Pardaillan sözüne devam etti:

"Mösyöler... Hançerlerinizi yerinde bırakın! Eğer bana saldırmak niyetindeyseniz üçünüzün de hakkından gelirim, böyle dükü öldüremezsiniz. Sizi öldüremezsem bile şu pencereyi açar, dışarıya bağırırım. Guise'in adamları işi anlar, dükü buraya salıvermezler. Bütün plan suya düşer. Sonra arkadaşımın düke haber vermesine de kimse engel olamaz. Çünkü Blois'da bir arkadaşım var, başlıca amacı Guise dükünü kurtarmak ve kralı öldürmektir. Bu arkadaşımın adı: Jacques Clément'tur baylar! Kendisini Chartres'dan tanırsınız."

Üçünün birden renkleri uçtu. Jacques Clément'u öldürmeye yemin etmiş değiller miydi? Jacques Clément'u öldürdüklerini söylememişler miydi? Şimdi III. Henri'yle Catherine, Jacques Clément'un yaşadığını öğrenirlerse üçünün de hali yamandı ve sonları muhakkak idam sehpasıydı. Chalabre dişlerini gıcırdattı:

"Söyleyin bakalım!" dedi. "Ne istiyorsunuz?"

"Sizin bana bir can borcunuz var baylar! Borcunuzu ödemenizi istemeye geldim. Bu canı istiyorum!"

Sainte-Maline işin varacağı neticeyi kestirmeye başlayarak ümitsizlikten çılgın bir halde sordu:

"Kimin canı bu?"

Pardaillan gayet basit bir şey söylüyormuş gibi:

"Henri de Guise'in canı!" dedi.

Sainte–Maline başını önüne eğmiş, ağlamaya başlamıştı. Sonra hırıltı halinde bir sesle mırıldandı:

"Mösyö," dedi. "Eğer Guise'in hayatını bize bırakırsanız üçümüzün de hayatlarımızı daima emrinize hazır bulunduracağımıza yemin ederiz!"

Pardaillan:

"Bunu kabul etmem!" dedi. "Benim teklifim de şundan ibaret: Sizden Guise'in canını tamamen değil, sadece on dakika için istiyorum."

Üç adam ne demek istediğini anlamadan şaşkın şaşkın şövalyenin yüzüne baktılar. Pardaillan:

"Bunda anlaşılmayacak bir şey yok!" dedi. "Guise düküne söyleyeceğim iki söz var. Aramızdaki konuşma on dakika kadar sürer. Ondan sonra sizi borcunuzu ödemiş sayacağım. Şimdi söyleyin bakalım. Dük buraya girecek değil mi?"

Soluk soluğa:

"Evet!" dediler.

"Bir kere buraya girdikten sonra bir daha aralık odadan çıkamayacağını biliyorsunuz ya!"

"Evet ama, arkadaki küçük merdivenden kaçabilir!"

"Tamam! Siz de küçük merdiveni tutarsınız. Bu suretle kaçabileceği her yer tıkanmış olur ve..."

Tam bu sırada dışarıdan nal sesleri, mahmuz şakırtıları işitildi. Pardaillan soğukkanlı bir tavırla:

"Geldi!" dedi. "Çıkın mösyöler! En geç onuncu dakikada Guise sizin olacaktır. Fakat bu on dakika içinde benimdir. Çabuk çıkın!"

Pardaillan dimdik kesilmişti. Bakışlarında öyle bir alev, yüzünde öyle karanlık ve keskin bir irade, hareket ve sözlerinde öyle bir enerji vardı ki üç adam şövalyenin bu tavrının müthiş bir sır sakladığını sezdiler. Guise'le yapacağı bu konuşma şüphesiz bir ölüm kalım konuşması olacaktı. Pardaillan bu dakikada bir insan değil, kaderin bir sillesi, çarptığı yeri mahveden bir yıldırım halindeydi.

Üç arkadaş gerileyerek arka kapıdan çıkıp küçük merdivenin başında yer aldı. Sainte–Maline:

"On dakika!" diye kekeledi.

Pardaillan da:

"On dakika!" diye cevap verdi. "Bir saniye fazla değil!"

Ve merdivene açılan kapıyı kapattı. Derin bir surette içini çekerek gülümsedi ve tam aralık odadan bir ses:

"Majeste çalışma odasındalar monsenyör. Orada sizi bekliyorlar!"

Derken kollarını kavuşturarak kapıya döndü.

Sonra şatonun içine derin bir sessizlik çöktü. Kapıya yaklaşan ağır adım sesleri duyuldu. Kapı açıldı.

Guise dükü belirerek odanın içinde iki adım attı.

Guise, kralın odada olmadığını bir saniyede sezdi. Pardaillan'ın kolları kavuşuk, hareketsiz, ayakta beklediğini gördü. Hafifçe sarardı ve seri bir hareketle kapıdan çıkmak için geriye döndü. Aynı anda kapı kapandı ve Guise dışarıdakilerin kendisini buraya kapatmak istediklerini anladı. O zaman Pardaillan'a dönerek başını yukarıya kaldırdı, vücudu dimdik kesildi ve karşısındakini aşağılayan bir tavırla:

"Kimsiniz? Ne istiyorsunuz? Burada ne yapıyorsunuz?" diye sordu.

Pardaillan:

"Adımın size lüzumu yok!" dedi. "Beni herhalde tanırsınız. Ben bundan on altı yıl önce Coligny'nin konağının avlusunda sizi tokatlayan adamım."

Guise dişlerini gıcırdattı. Pardaillan sözlerine ekledi:

"Ben bundan sekiz ay önce Grève Meydanı'nda on bin kişinin önünde sizin yüzü yaralı Henri değil, yüzü tokatlı Henri olduğunuzu bağıran adamım!"

Guise kükredi:

"Tanrı cezanı versin!"

"Ben Saint–Denis Sokağı'nda zavallı bir kadını kurtarmak için size teslim olan ve kendisine alçak dediğiniz için bir gün bu sözü gırtlağınıza tıkacağını ve kendi eliyle öleceğinizi söylemiş olan ada-

mım... Henri de Guise! Tokatlanmış Henri! Ne istediğimi mi soruyorsun? Ettiğin hakareti yıkamak için kanını istiyorum! Henri de Guise, Coligny'nin ve daha birçok büyüğün katili, burada ne yaptığımı mı soruyorsun? Burada kılıca karşı kılıç, hançere karşı hançer ve yüreğe karşı yürekle, erkekçe bir dövüş için seni bekliyorum!"

Dük dişlerini gıcırdatarak:

"Siz delirmişsiniz aslanım!" dedi. "Heyy... Şu deliyi yakalayın! Kimse yok mu orada?"

Ve kapıyı kurcalamak istedi. Fakat kapının ardından:

"Gebertin! Komayın! Kahrolsun Guise! Bravo Chalabre! Yaşa Sainte–Maline!" sesleri duyuldu.

Guise mosmor kesilmiş, bir anda her şeyi anlamıştı! Pardaillan:

"Mösyö! Sizin için bir tek kurtuluş çaresi var," dedi. "Beni öldürdükten sonra şu küçük kapının ardındaki üç silahşoru da temizleyerek oradan kaçmak! Karar verin! Size erkekçe bir dövüş teklif ediyorum. Eğer reddederseniz bu kapıları açarım, cani sürüsünü içeriye salıveririm ve onlara:

"'Erkekçe dövüşemeyecek kadar alçak olan şu adamı gebertin!' diye bağırırım!"

Guise çevresine mucize bekleyen bir adam haliyle bakındı. Bu feci dakikada, kendisine nasıl bir tuzak kurulmuş olduğunu kavramıştı. Daha önce davranmadığına pişman oldu. Kral çabuk hareket etmişti. Kendisi artık mahvolmuştu! Ancak bunu anladıktan, hiçbir ümit kapısı kalmadığını kestirdikten sonradır ki kendisine savaş meydanlarında büyük bir ün kazandırmış olan o eşsiz cesaretini toparladı.

Bu adamı... Şu sefil Pardaillan'ı öldürecek... Sonra küçük kapıya atılarak önüne ne engel çıkarsa mahvedecek, kanlar içinde kraliçenin dairesinden geçtikten sonra şatonun dört köşe avlusundan fırlayacak, adamlarını çağıracak, şatoya saldıracak ve kralın odasına kadar ulaşarak onu kendi eliyle hançerleyecekti. Başarması gereken hareket buydu ve bu saniyede ya mağlup edecek yahut da ölecekti.

Bir tek kelime bile söylemeden kılıcını çekti ve karşısındakine davranma fırsatı bırakmadan Pardaillan'ın üstüne atıldı. Halbuki şö-

valye bir sıçrayışta gerilemişti ve Guise aynı anda onu da kılıcı elinde kendini korumaya hazırlanmış bir halde buldu.

Dövüş kısa, müthiş ve şimşek hızıyla başlayıp bitti. Çünkü Pardaillan hiçbir oyuna lüzum görmeden bütün gücüyle dosdoğru, canını dişine takarak saldırmış ve Guise kılıcı elinden bırakarak kollarını havaya kaldırdıktan sonra arkaüstü yuvarlanmıştı. Kılıç göğsünün bir tarafından öbür tarafına geçmişti. Pardaillan kılıcını tekrar kınına yerleştirerek dükün üstüne eğildi. Bir an hareketsiz ve düşünceli baktı, sonra mırıldandı:

"Öldü! Bir gün bana Devinière'in önünde söylediği tek kelime yüzünden öldü! Hoşça kalın Mösyö Dük! Bir kelimeye karşılık bir kılıç darbesi çok değildir herhalde, ne dersiniz? Tabii, çok değildir. Sizin söylediğiniz o bir tek kelime, benim gibi serseri bir şövalyenin düşüncelerini sadece biraz değiştirdi. Benim bir tek kılıç vuruşum ise koca bir krallığın yüzünü değiştiriyor!"

Sonra, küçük merdivenin kapısını açtı ve loşlukta bembeyaz kesilmiş üç adam yüzü gördü:

"Mösyöler!" dedi. "Daha on dakika tamamen geçmedi ama önemi yok, girebilirsiniz! Sizi borcunuzu ödemiş addediyor ve Guise dükünü size iade ediyorum!"

Ve sakin bir tavırla merdivenden çıkmaya başladı. Chalabre, Sainte–Maline ve Montsery, hançerleri ellerinde odaya saldırdılar. Dükün hareketsiz, boylu boyunca yerde yattığını ve yarasından kanlar aktığını gördüler.

Başları dönmüş gibi duralayıp yuvalarından uğrayan gözlerle dükün cesedine baktılar.

Dükle Pardaillan arasında acaba ne geçmişti? Bu kadar kısa zamanda bu kadar çabuk ve sessiz düello mu olurdu?

Lakin tam bu sırada ceset kımıldandı. Guise henüz ölmemişti! Gözlerini açtı, yerinden kalkmak istedi, inleyerek mırıldandı:

"İmdat! Beni öldürüyorlar!"

Bu sözler dış odadan duyulmuştu. O zaman dışarıda kulak kesilmiş bekleyen yedi adam:

"Gebert! Gebert! Bitir işini!" diye haykırıştılar.

Üç silahşor birdenbire kuduzlaştı. Üçü birden dükün üstüne atıl-

dı ve hançerleriyle kendisini delik deşik ettiler. Dük son bir gayretle sürüklenerek:

"Efendiler! Efendiler!" diye kekeleyecek oldu.

Üç adam ağız dolusu küfre başladı... Kuduzluk dışarıdakilere de sirayet etmişti. Kapı ardına kadar açıldı. Loignes, Déseffrenat ve ötekiler içeriye üşüştüler ve bu odayı birdenbire müthiş bir hava kapladı.

Yıllardan beri birikmiş olan kin, eski korkuların uyandırdığı hiddet, gözlerinin önündeki kan, bu adamları, avını paralayan kaplanlara çevirdi. Guise artık ruhsuz bir cesetten başka bir şey değildi. Dükün ölüsünü ara odasına sürüklediler. Kral odasından çıkarak bir an cesede baktı ve mırıldandı:

"Amma da uzun boyluymuş! Ölüsü dirisinden daha uzun boylu görünüyor!"

Sonra III. Henri, soluk dudaklarını büzen bir gülüşle gülümseyerek ayağıyla ölünün başına bastı:

"Şimdi artık Fransa'nın kralı tek başına benim!" dedi.

Devrin tarihçilerinden biri bu olayı anlatırken karanlık ve intikamcı bir tavırla: "On altı yıl önce Guise de ayağıyla bir ölünün başına basmıştı!" der.

Şatonun her yanını gürültü kaplamış, Guise dükünün ölümü haberi birkaç saniyede yıldırım hızıyla her tarafı sarmıştı. Guiseciler hayret ve şaşkınlık içinde, bu beklenmedik sillenin verdiği çılgınlığa kapılmış, bir yandan da kralcılar tarafından hücuma uğrayarak kaçışmaya başlamışlardı. Bir sürü kralcı süvari, Dük de Mayenne'i, Kardinal Guise'i ve ihtiyar Kardinal Bourbon'la Kutlu Birlik'in belli başlı üyelerini yakalamak için doludizgin etrafa yayılmıştı. Kilisenin çanı olanca şiddetiyle çalıyor, şehrin içi allak bullak olmuş, feryatlar, küfürler, tehdit sesleri birbirine karışıyor, tüfekler patlıyor, Kutlu Birlikçiler korku içinde Blois kapılarına kaçıyorlardı.

Ve Catherine de Médicis dünyaya veda etmek için müthiş dehasının bu son sillesini beklemişçesine ölüm döşeğinde hırıldıyordu.

*

Pardaillan'ın merdivenden çıktığını söylemiştik. Şatodaki gürültülere aldırmadan, acelesiz ilerliyordu. Nihayet Crillon sayesinde Ruggieri'nin kendisine verdiği odaya ulaştı. Durmadan bu odayla

komşu odayı birbirine bağlayan kapıya yöneldi.

Oda kendisine verildiği vakit bu kapı iptal edilmiş haldeydi. Fakat sonradan Pardaillan ne yapmış etmiş, kapıyı açmış olacaktı ki şimdi bir ayak itişiyle kanadı açtı. Odada bir karyola üstünde sımsıkı bağlanmış, ağzına tıkaç tıkılmış ve en ufak bir hareket yapmasına bile imkân olmayan bir adam yatıyordu. Bu Maurevert'di.

Şövalye önce Maurevert'in bağlarını çözdü. Sonra ağzındaki tıkacı çıkardı. Maurevert ölü gibi sapsarıydı ve yerinden kımıldamıyordu. Pardaillan:

"Kalk!" dedi.

Maurevert tir tir titreyerek söyleneni yaptı. Sakin görünmekle beraber Pardaillan'ın sesi titriyordu. Hançerini çekti, Maurevert'e gösterdi. Adam belli belirsiz bir sesle:

"Affedin!" dedi.

Şövalye de sadece:

"Kolunu ver!" diye söylendi.

Maurevert korkudan vücudu tutulmuş gibi en ufak bir hareket yapmaktan bile acizdi. Şövalye herifin sağ kolunu alarak sol kolu altına sıkıştırdı. Sağ eliyle de pelerininin altında hançerini sıkı sıkı tuttu. Sonra:

"Hah şöyle!" dedi. "Şimdi yanımda yürü! Sesleneyim, kımıldanayım deme. Yoksa karışmam!"

Bu sözü söylerken hançerinin ucunu göstermişti. Maurevert itaat edeceğini anlatan bir işaret yapmaktan başka çare bulamamıştı. Pardaillan Maurevert'i sürüklercesine götürerek yürümeye başladı. Adamı kendisine doğru öyle sıkıyordu ki görenler iki canciğer ahbap kol kola girmiş zannederlerdi.

Böylece birlikte büyük merdivenden indiler. Şatonun içi gürültüler, feryatlar, kaçan ve kovalayan insanlarla doluydu. Pardaillan'la Maurevert birbirlerine sarılmışçasına bu kargaşalık arasından hayaletler gibi geçtiler.

Büyük kapıda Crillon, elinde kılıcı, emirler veriyordu. Askerler mızraklarıyla Pardaillan'a yolu kapamak istediler. Şövalye:

"Mösyö Crillon, çıkmak istiyorum!" dedi.

Crillon Pardaillan'a bir an dehşet ve hayretle baktı. Sonra şapkasını çıkardı ve:

"Kralın adaletini bırakın geçsin!" dedi. Nöbetçiler saf olup şövalyeyi selamladılar. Pardaillan da Maurevert'i sıkıp sürükleyerek geçti.

Şatonun önündeki meydanda bir adam Maurevert'in yanına yanaştı ve hiçbir şey söylemeden yürümeye başladı. Şimdi Maurevert'in bir yanında şövalye, öte yanında da yeni gelen vardı. Birlikte Russy kapısını ve köprüyü geçerek Loire suyu boyunca ilerlediler.

Blois Köprüsü'nden bir mil uzakta yıkık bir kulübenin önünde durdular. Eyerlenmiş iki hayvan burada, bir parmaklık harabesine bağlanmıştı. Pardaillan Maurevert'i kulübenin tek odasına itti. Yabancı da peşlerinden girerek kapıyı kapattı. Şövalye Maurevert'e bir iskemle göstererek:

"Otur!" dedi.

Maurevert dişlerini takırdatarak itaat etti. Bu adamın vücudunda sehpaya üç adım kala bir idam mahkûmunda ne kadar can kalırsa herhalde ondan fazlası yoktu. Pardaillan herifin ayaklarını sağlamca bağlamaya başladığı zaman Maurevert'in içinde bir ümit belirdi. Öyle ya, madem bağlanıyordu, demek hemen öldürülecek değildi. Pardaillan işini bitirince:

"Mösyö Clément!" dedi. "Size güvenebilir miyim?"

Jacques Clément:

"Aziz dostum, hiç merak etmeyin ve korkusuzca işinizin başına gidin!" dedi. "Tanrı'ya yemin ederim ki bu adamı bıraktığınız yerde bulacaksınız."

Pardaillan başıyla inandığını işaret ederek Maurevert'e bakmaya lüzum görmeden dışarı çıktı ve Blois'ya doğru yola düzüldü. Jacques Clément da hançerini çekip Maurevert'in karşısına oturdu.

OTUZ BEŞİNCİ BÖLÜM
FAUSTA'NIN SON HAREKETİ

Fausta sabah erkenden son hazırlıklarını tamamlamıştı. Birçok yere haberciler gönderilmişti. Bunlardan birisi de Fausta'nın çoktandır Fransa'ya girdiğini sandığı Alexandre Farnèse'e gidiyor ve Paris üstüne yürüyüşünü hızlandırmasını rica ediyordu.

Aynı akşam yola çıkmak için her şeyi hazırladı. Gece, kralın öldürülmesinden sonra Orléans yoluyla Paris'e gitmeyi kararlaştırmışlardı. Orada Guise krallığını ilan edecek, taç giyme töreni Paris'te yapılacaktı.

Fausta'nın kraliçeliği NotreDame Kilisesi'nde haber verilecekti.

Fausta bu büyük eyleme odaklanmıştı. En azından Guise tacı giyene kadar tetikteydi. Çünkü Guise her an Fausta'dan kaçabilirdi. Yine de bu pek mümkün değildi. Aksine her şey sanki Fausta'nın zaferinin habercisiydi. Bundan sonra da artık sayısız zaferlere doğru atılacak adımlar başlayacaktı.

Bu son emirlerle, gönderilen mektuplarla Fausta Bourbon kardinalinin düğün törenini yaptığı büyük salonda sabah sekizi bekleyecekti. Guise'in gelip ona, "Her şey hazır madam, bu gece artık kraliçe olacaksınız!" demesini bekliyordu.

Belirsiz bir gülümsemeyle hırstan kasılmış yüzünü gevşetti. Önündeki planladığı muhteşem geleceğe gülümsüyordu. Bu kadere büyük bir meydan okumaydı.

Birdenbire şehrin içinde gittikçe büyüyen birtakım gürültüler duydu. Önce köylülerin her zamanki şamatası sanarak aldırmadıysa da tüfek sesleri ve nal şakırtılarına karışan korku feryatları duyunca alnında soğuk ter taneleri belirdi. Bir uşak gönderip birisine sordurarak hakikati öğrenmek mümkünken bunu yapmadı.

Çünkü hakikati seziyor fakat mümkün mertebe geç duymayı

tercih ediyordu. Soluk soluğaydı. Yüzü ölü yüzü gibi sararmış, safi kulak kesilmiş, dışarısını dinliyordu. Kulağına çalınan bağırışmalardan işin içyüzünü anlayınca düşünemez gibi oldu. Kafası tamamen karıştı, bulandı. Sonra yavaş yavaş gürültülerin uzaklaştığını fark etti ve kendi kendine:

"Acaba neler olduğunu öğrenebilecek kadar cesaretin var mı?" diye sordu. "Zaferin bu kadar yakınındayken böyle bir çöküş? Hayır, hayır! İmkânı yok bunun! Bu herhalde yine köylülerin kavgasıdır. Guise hiç şüphesiz işinin başındadır ve kral bu gece ölecektir. Fakat... Elbette! Böyle olacağı muhakkak!"

Bir çan çalarak uşaklarından birini çağırdı. Tam şehirdeki gürültülerin ne olduğunu anlamasını söyleyecekti ki adam birdenbire:

"Efendim, bir asilzade gelmiş sizi görmek istiyor," dedi. "Kim olduğunu söylemiyor efendim!"

Fausta:

"Gelsin!" diye söylendi.

Birden içeriye Pardaillan girdi. Fausta, bütün vücudu ürpermiş, tir tir titreyerek korkudan yuvalarından uğrayan gözlerini ona dikti. Bağırmak istedi. Lakin açık ağzından bir tek ses çıkmadı. O zaman mezardan çıkmış bir hayalden korkuyormuş gibi gerilemeye çabaladı fakat iki eliyle bir koltuğun arkalığını yakalamaktan başka bir şey yapamadı.

Şövalyeye gelince, saygıyla eğilmiş şu sözleri söylüyordu:

"Madam, size Guise dükünü öldürmüş olduğumu bildirmekle şeref duyarım!"

Fausta'nın göğsünü müthiş bir hıçkırık doldurdu. Ölüyor gibiydi. Pardaillan nasıl oluyor da burada bulunuyor, nasıl oluyor da yaşıyordu? Halbuki o, Pardaillan'ı Seine Nehri'nin dibinde sanmıyor muydu? Şövalyenin görünüşüyle haber verdiği müthiş şey bir an Fausta'yı hakikatten koparıp hayaller âlemine sürükledi. Herhalde rüya görüyordu. Müthiş korkunç bir kâbus. Ve elbette bu kâbustan uyanacaktı!

Şövalye sözüne devam etti:

"Madam, başardığım işi size gelip haber vermemin benim için meşru bir sevinç sebebi olduğunu düşündüm. Vaktiyle size ben ya-

şadıkça Guise'in kral ve sizin de kraliçe olamayacağınızı zaten söylemiştim!"

Fausta'nın bembeyaz kesilen dudaklarından boğuk bir inilti fışkırdı ve zorla mırıldandı:

"Pardaillan!"

"Ta kendisi madam! Hayret edişinize hak veririm! Çünkü beni birçok kere öldürmeye teşebbüs ettikten sonra sizi Papa V. Sixtus'un pençesinden kurtardığım gün de Guise'in adamlarına teslim etmiştiniz!"

Fausta bir nefeste tekrarladı:

"Pardaillan!"

"Etiyle kemiğiyle kendisi madam, hiç şüpheniz olmasın! Hem size diyeceklerim de var. Zavallı Violetta'yı çarmıha gerdirttiğiniz gün sizi o kalabalık hain sürüsü arasında o kadar cesur görmüştüm ki bütün yaptıklarınızı affetmeyi bile düşünmüştüm. Hatta Guise'i de affetmiştim. Lakin siz beni o ölüm ağınızda ikinci bir seyahate mecbur ettiniz. O zaman anladım ki sizde insanlıktan eser yok. Siz, başı ezilmeye layık bir kudretsiniz. İşte sizin başınızı eziyorum. Bunun için bir laf yeter: Guise öldü madam! Kendisi kral olmadan ve siz kraliçelik tacını giyemeden birkaç saat önce öldü!"

Sustu ve Fausta'ya belki de alayların en büyüğü olan sakin bir tevazu ile baktı. O zaman Fausta alçak ve acı bir sesle şunları söyledi:

"Mademki siz yaşıyorsunuz, o halde benim ezilmeme ve en yüksek mukadderattan bir utanç ve ızdırap uçurumuna yuvarlanmama şaşılamaz! Sokaktaki bağırtıları duyar duymaz Guise'in ölümünü kestirir gibi olmuştum. Sonra gözlerimin önünde o lanetli yüzünüz belirdi. Hayalinizi gözlerimin önünden boşuna kovmaya çabaladım. Olmadı. Çünkü buradaydınız!"

Titreyerek durdu. Gözlerinden bir delilik ışığı geçti:

"Artık felaketim tamam oldu!" dedi. "Her şeydim, şimdi hiçbir şey değilim. Fakat siz, acımdan zevk almak, bir kadının ezilişine sevinme cesaretini gösteren siz, alicenap görünen aşağı ruhlu siz, bu felaket anımda bana hakaret eden yalancı şövalye, benden daha alçak bir mahluk olduğunuzu bilin! Sefil katil, en alçak haydutlardan daha alçak eşkıya, kılıcını intikamlarımın emrinde kullanan hain! Taşıdı-

ğınızı sandığınız o kılıç bir katil bıçağıdır. Başka bir şey değil! Burada işiniz ne? Çıkın dışarı! Ben sizi adam sanıp öldürmek istemiştim. Halbuki siz karanlıkta efendisini arkadan vuran bir uşakmışsınız! Ben de şimdi sizi kovuyorum! Çıkın dışarı! Gidin de Valois'dan işlediğiniz cinayetin mükâfatını alın!"

Fausta boğuk bir sesle ve o kadar hızlı konuşuyordu ki söyledikleri ancak anlaşılabiliyordu. Kolunu kapıya uzatmış tir tir titriyordu. Pardaillan ise başını önüne eğmiş, düşünceye dalmıştı.

Birden gözlerini kaldırınca Fausta'nın elinde bir hançer, üstüne saldırdığını gördü. Kadın uluyordu. Dudaklarının kenarından hafif bir köpük sızıyor, kara gözlerinden korkunç ışıklar fışkırıyordu. Fausta elini kaldırdığı zaman şövalye bir tek hareket yaptı ve bileğini parmaklarıyla sımsıkı yakaladı.

"Ne yapıyorsunuz bakayım!" dedi. "Ben öyle kolay kolay ölmem! Daha benim günüm dolmadı! Bırakıyorum sizi işte. Cesaretiniz varsa vurun bakayım!"

Bıraktı ve kollarını kavuşturarak hareketsiz durdu. Fausta ona baktı. Onu o kadar sakin, cesaret ışıldar bir halde ve hakikaten ölümden kavi, gözlerinden merhamet taşar bir halde gördü ki silahını elinden atıverdi, gerisin geriye gitti ve hıçkırarak ağlamaya koyuldu. Şövalye gayet tatlı ve yumuşak:

"Madam!" dedi. "Chartres Kilisesi'ndeki sahne, dudaklarınızın dudaklarıma değişi hâlâ zihnimde yaşıyor. Ve ben buraya bunun için geldim. Eğer size Guise'in ölümünü haber vermek hoşuma gittiyse bunda haksız değilim. Ama siz de belki haklısınız. Bu hareketim belki de alicenaplık değildir. Fakat madam, ben buraya sadece bunlar için de gelmedim. Şatoda Kardinal Guise, kendisini yakalayan Mösyö Aumont'a, 'Ah, bizi Fausta ele verdi!' diyordu. O zaman sizi de yakalamaya geleceklerini düşündüm. O zaman krallığınızı yıkan bu kılıcı sizin hayat ve hürriyetinizi kurtarmak için kullanmayı doğru buldum. Gençsiniz, güzelsiniz! Belki de kraliçelikten daha mesut bir hayat sürmek imkânı bulursunuz. Blois'nın epey uzağında iki at hazırladım. Biri sizin, öteki de hizmetçiniz için. Henüz vakit varken gidelim!"

Pardaillan bunları söylerken Fausta'nın zihninde de Chartres Kilisesi'ndeki değişiklikler oluyordu. Artık birdenbire bu dövüşten,

tahttan, taçtan bezmiş, yaşamak, mesut olmak. Ve mesut olabilmek için de sevmek istiyordu. Zaten Pardaillan'ı ne zamandır seviyordu. Sakın şövalyede de ona karşı bir sevgi uyanmış olmasın? Sakın Guise'e yaptığı fenalığı ona karşı duyduğu kıskançlıktan ötürü yapmasın? Eğer böyle olmasaydı neden kendisini kurtarmak isteyecekti?

O, Pardaillan'ı öldürmek istemişti. Halbuki Pardaillan ona yine gençsiniz, güzelsiniz diyordu. Fausta'da birdenbire hayata dört elle sarılmak arzusu uyandı. Bir şey söylemek için dudaklarını kıpırdattı fakat aynı anda konağın kapısının şiddetle vurulduğu duyuldu.

İkisi birden pencereye koştular. Kapı kırılmış, avluya bir sürü asker girmişti. Başlarında Larchant vardı ve:

"Her taraf aransın! Kadın, erkek kimi bulursanız yakalayın!" diye bağırıyordu.

Pardaillan Fausta'ya bakarak:

"Ben size demedim mi?" dedi. "Bakın, içeriye girdiler bile. Çok geciktik!"

Fausta şövalyenin iki elini yakaladı, yalvaran bir sesle:

"Pardaillan, demin ölmek istiyordum fakat şimdi yaşamak istiyorum!" dedi. "Beni kurtarın!"

Şövalye ona lakayt bir tavırla bakarak:

"Ben yaşadıkça size kimse el süremez!" diye cevap verdi.

Ama şövalye bu sözleri o kadar duygusuz bir şekilde söylemişti ki Fausta üzerinde ağır bir umutsuzluk bulutu hissetti. Sanki düşüncelerine saldıran ümitsizliği kovmak istercesine başını salladı.

Pardaillan sordu:

"At var mı? Ata biner misiniz?"

"Avlunun sol köşesinde ahır var. Orada harekete hazır dört atla bir de araba duruyor."

Fausta yolculuk hazırlığını daha sabahtan yapmış ve bugün de yine kendisine pek yakışan o süvari elbisesini giyerek ustaca kullandığı kılıcını beline takmıştı.

"Ahıra ulaşmamızı sağlayan gizli bir merdiven var mı?" diye sordu Pardaillan.

Fausta "hayır" anlamında başını salladı.

Bu sırada Larchant'ın birliği temkinli bir şekilde hana giriş yaptı. Askerler zemin katı kontrol ediyorlardı. Orada birkaç uşak ve hizmetçi bulmuşlardı. Bunlardan ikisi bizim de bildiğimiz, Fausta'nın en değerli yardımcıları olan Myrthis ve Léa'ydı. Yakalananlar hemen yaka paça dışarıya çıkartıldı. Askerler Larchant liderliğinde üst katlara doğru çıkıyorlardı.

Pardaillan başka bir kaçış yolu göremediği için:

"Madam!" dedi Pardaillan. "Beni takip edin. Merdivenlerden yukarıya doğru çıkan bu askerlerin arasından bir boşluk açmaya çalışacağım. Siz bu sırada benim çok yakınımda bulunun. Hatta bana sarılın. Daha sonra fırsat bulur bulmaz ahıra inin, iki at alıp atlayın. Gerisi ben halledeceğim. Tanrı aşkına sakın arbede sırasında bir şey yapmayın. O kılıcınızı asla kınından çıkarmayın. Burada gayet soğukkanlı bir şekilde arkamda dikkatli bir şekilde beni takip etmelisiniz. Lütfen tüm enerjinizi ve gayretinizi buna harcayın. Şimdi, hazır mısınız?"

"Hazırım!" dedi Fausta.

Pardaillan kılıcını kınından yarı yarıya çekerek kapıyı açtı, merdivene baktı. Yaklaşık yirmi kadar askerin merdivende bulunduğu sırada Pardaillan Fausta'yı kucakladı ve döner merdivenin bronz trabzanlarındaki mermer heykellerin bulunduğu demirden dövme sütuna tutunarak aşağıya inmeye çalışıyordu. Komutan Larchant oradaydı. Ve şövalyeyi görür görmez on on iki basamak aşağıda durdu.

"Hola! Merhaba mösyö!" dedi Pardaillan. "Nedir bu? İspanyol'sunuz da İspanyollar ülkeyi ele mi geçirdi yoksa? Burada ne yapıyorsunuz? Barış içinde yaşadığımız eve silahlı bir şekilde girmeye nasıl cüret edersiniz? Bu emri size kim verdi?"

"Kral adına efendim!" diye cevapladı Larchant. "Kral adına geldim!"

"Hah! Şimdi işler değişti. Kral adına mı geliyorsunuz?"

"Evet efendim. Buraya asi bir kadını tutuklamak için geldik. Kendisi suikast planlamak, vatana ihanet etmek ve kraliyet şahsını öldürmeye teşebbüs etmekle suçlanıyor. Bu yüzden eğer o kadınla işbirliği içinde değilseniz ve tutuklanmak istemiyorsanız bana kılıcınızı vermenizi rica ediyorum. Size kral adına emrediyorum!"

"Anladım, mösyö!" dedi Pardaillan hırçın bir sesle. "Ben de hemen şimdi buradan defolup gitmenizi kendi adıma emrediyorum!"

"Krala isyan mı ediyorsunuz?" diye bağırdı komutan.

"Ne, yoksa bana mı isyan ediyorsunuz?" diye bağırarak cevap verdi Pardaillan da.

"Askerler! İleri!" diye emretti Larchant.

"Dikkat edin askerler!" diye bağırdı Pardaillan da.

Ve sahanlıkta gördüğü koca bir kanepeyi havaya kaldırmasıyla Larchant'la adamlarının kafalarına savurması bir oldu. Kanepe havada bir kere döndü, ondan sonra da küfürler, feryatlar, iniltiler birbirini takip etti. Askerler merdivenden aşağıya düşmüşlerdi.

Larchant geriye sıçramış, koca kanepe yüzünün iki santim ötesinden geçmişti. Gürültü kesildiği zaman askerlerden birinin kafasının patladığı, dördünün de işe yaramaz bir halde yara bere içinde olduğu görüldü. Fausta hayranlıkla tebessüm ederek dövüşü seyrediyordu. Larchant ise:

"İleri! Alçak herifler! Şimdi bağırsaklarınızı deşerim!" diye bar bar bağırıyordu.

Askerler yeniden saldıracak oldular.

Fakat bu sefer de Pardaillan'ın merdiven trabzanını süsleyen bir insan büyüklüğündeki akıl ve zeka ilahesi Pallas'ın mermer heykelini yerinden kopartarak havada salladığı ve heykelin takla atarak uçup askerlerin tepesine indiği görüldü. Larchant yere yıkılmış, askerlerden sağ kalanlar da çil yavrusu gibi dağılarak merdivenin alt basamağına kaçışmışlardı.

"Komutan!" diye bağırdı Pardaillan. "Bizi dışarıya çıkaracak mısın? Aksi takdirde bu dövüştüğümün birkaç katı dövüşecek enerjim var!"

Fausta hayranlık içinde kahraman şövalyeyi seyrediyordu. Karşısına Guise'den önce bu adam çıkmış olsaydı dünyayı eline geçireceği muhakkaktı. Bu sırada Larchant'ın sesi duyuldu:

"Mösyö! Sizi kral adına suçlayacağımı bildiriyorum. Cesaretinize saygı duymak için sizi cellada vermektense yapabileceğim tek şey işkenceler yerine, ölünüzü yakalamak!"

Pardaillan buna cevap olarak:

"Teslim olun!" diye bağırdı.

Komutanı delirten bir sükûneti vardı.

Öfkeden deliren Larchant adamlarını uzaklaştırmaya başladı. Başına büyük bir darbe aldığından askerlere uzaklaştırma talimatını bile zar zor vermişti.

"Beni takip edin!" dedi Pardaillan kısaca.

Elinde meçi arkasında Fausta ile beraber saniyeler içinde bahçeye çıktılar.

"Atlara!" diye bağırdı Pardaillan Fausta'ya.

Aynı zamanda bahçede toplanmış on–on iki muhafız onlara doğru koşuyordu.

"Öldürün! Öldürün!" diye bağırıyordu Larchant ayağa kalkmaya çalışırken.

Fausta hemen ahıra girdi ve iki at çıkarıp birine atladı.

Aşağıdan komutanın sesi duyuldu:

"Tanrı cezanızı versin! On beş kişinin bir tek kişiye teslim olduğu görülmüş şey midir he? Haydi askerler hücum!"

Fakat sözünü bitiremeden tepesinde muazzam bir heykel uçtu ve top gibi gürleyerek düşen bu koca mermer parçası askerlerden dördünü öbür dünyaya göçürttükten başka Larchant'ın da bacağını kırdı. Geri kalanlar yaralanmış veya korkudan dövüşecek halleri kalmamıştı. Kaçacak delik aradılar. Pardaillan arkasından gelen Fausta'ya siper olarak kılıcı elinde aşağıya fırladı. Birkaç saniye sonra birlikte avluya ulaştılar. Fausta'nın ahıra koşup iki at çıkarmasıyla birinin üstüne sıçraması anlık bir meseleydi. Avludaki askerler de Pardaillan'a saldırmışlar, şövalyenin uzun kılıcıyla karşılaşmışlardı. Pardaillan bir yandan kılıcına ölüm daireleri çizdiriyor, bir taraftan da atlara doğru geriliyordu. Son bir hamle daha yapıp askerleri gerilettikten sonra ata atladı. İki mahmuz vuruşuyla askerlerin arasından yıldırım gibi fırladı. Larchant yattığı yerden sürüklenerek bağırdı:

"Kapıyı kapatın!"

Askerlerden biri Pardaillan'ın atını dizginlerinden tutmaya yeltendiyse de kafasına müthiş bir kabza darbesi yiyerek beyni parçalanmış

bir halde yerlere serildi. Fausta'yla Pardaillan ok gibi fırlayarak dışarı atıldılar ve dörtnala sokağın bir ucunda kayboldular.

Bu sırada yolun öbür ucundan Crillon'un komutasında kırk kadar asker belirdi. Crillon durumu haber almış, imdada koşmuştu. Avluya girip de ortalığın halini görünce şaşaladı. Larchant yerde yatıyor, hiddetinden kendini yiyordu. Crillon'u gördü:

"Kuduz bir herif bu! Şeytanın ta kendisi!" diye bağırdı. "Bu galiba sizin şatoya getirip tavsiye ettiğiniz adam!"

"Pardaillan mı?"

"Tastamam kendisi! Cehennem zebanisi herif! Koşun, tutun, yakalayın!"

"Ortalığı görünce onun adı, benim de dilimin ucuna kadar gelmedi değil. Böyle şeyleri ancak o yapar. Nafile kendini yorma azizim, şimdi çok uzaktadır, onu imkânı yok yakalayamayız!"

Bu sırada yanı başında bir ses duyuldu:

"Mösyö Crillon. Biz sizin mahpusunuzuz. Fakat bizim Pardaillan'la görülecek hesaplarımız pek çok. Hele Guise'in ölümü meselesi de bunların üstüne binince... Bize izin verin şu herifi gebertip size kellesini getirelim. Namusumuz üzerine size söz veririz ki tekrar dönüp size teslim olacağız!"

Bu sözü Maineville söylüyordu. Yanı başında da askerlerin muhafazası altında Bussi-Leclerc vardı. Fakat Crillon bu teklife yanaşmak istemedi. Beri taraftan Larchant dişlerini gıcırdatarak işe karıştı:

"Razı ol Crillon! Bunlar sözlerinde duracaklardır. Eğer şu haydudu yakalarlarsa onları affetmesi için krala ben yalvaracağım! Fakat o Pardaillan'ın muhakkak ele geçmesi lazım! Ayağımın hıncını almazsam ölürüm!"

Crillon, Guise'in iki silahşoruna döndü:

"Haydi gidin! Sözünüzü tutacağınızı umarım!"

Bussi-Leclerc'le Maineville ileriye atıldılar. Crillon sordu:

"Larchant, Pardaillan'ı yakalarlarsa ne yapacaksın?"

"Blois Şatosu'nun mazgallarından birine astırmazsam bana da..."

"Hişt! Hişt! O kadar ileri gitme! Fransa'nın başkomutanına böyle şey yapılmaz!"

Larchant alıklaştı:

"Kimmiş o başkomutan?"

"Pardaillan işte, kim olacak? Kral kendisini başkomutan yapmak için aratıyor. Zira bundan sonraki hayatını ve krallığını onun sayesinde elde etti. Guise'i Pardaillan öldürdü!"

Larchant'ın ağzından bir inilti çıktı ve sanki kafasına bir mermer heykel daha yemiş gibi bayılıp kendinden geçti.

Pardaillan'la Fausta hiçbir engelle karşılaşmadan Blois kapılarından çıkmış, Loire Köprüsü'nü geçmeye başlamışlardı.

Fausta oldukça kasvetliydi. Gözlerindeki siyah elmaslar hüzünlü bir şekilde parlıyordu. Bu yolculukta sürekli uzun uzun kendi kendine konuşmuş, içini yiyip bitirmişti.

Aslında yolculuk o kadar da uzun geçmemişti. Ona göre bu kadar uzun geçmesinin sebebi zihnindeki konuşmanın hiç durmadan devam etmesiydi...

Neydi ki bu konuşma? Bu ürkütücü rahibenin ruhunda hangi fırtınalar saklıydı? Kafasında oluşturduğu olağanüstü planlarla gerçekleşecek olan bu gelecek nasıl bir gelecekti?

Bu gelecek tamamen bir adamın çevresinde dönüyordu. Ateşli dudaklarıyla fısıldadığı o isim... Pardaillan...

Artık tek başına yaşayamıyor gibiydi. Başı o kadar dönmüştü ki bu sevgiden sanki onun içinde yaşıyormuş gibiydi. Aniden atını durdurdu ve:

"Şövalye! Biraz durun, size söyleyeceklerim var!" dedi.

Pardaillan durdu, köprünün ortasındaydılar. Altlarında Loire Nehri'nin azgın suları gümbürdeyerek akıyor, önlerinde geniş bir düzlük uzanıyor, arkalarında da Blois şehri görünüyordu. Şövalye:

"Durmasak ve hızla yol alsak daha iyi olur sanırım!" dedi.

"Fakat daha ilerilere gitmeden önce size bazı şeyler söylemem lazım!"

"Buyurun madam!"

Fausta bir an başını önüne eğdi. Titriyor gibiydi. Güzel başında mağrur bakışlı gözleri garip bir heyecanla parıldıyordu.

"Şövalye, bana iki at hazırlatmıştınız değil mi!" diye sordu.

"Evet madam! Ama artık lüzum kalmadı. Ben kullanırım!"

"O hayvanlardan biri benim içindi değil mi? Peki öteki kimin içindi şövalye?"

Fausta tir tir titriyordu. Yüzü bembeyaz kesilmişti. Bir an ikisinin bakışları karşılaştı. Şövalye:

"Birisi de hizmetçiniz içindi," demekle beraber o da içinde garip ve anlaşılmaz bir heyecan uyandığını hissetti. Kendisini toparlamaya Fausta'nın şimdiye kadar yaptığı ihanetleri düşünerek ondan nefret etmeye çalıştı. Olmuyordu...

Hayır, olmuyor, yüreğinde Fausta'ya nefret uyanmıyordu. Fausta gayet yavaş bir sesle söylendi:

"Mösyö! Beni düşüncenizde, kalbinizde ve hakikatte olduğum gibi kabul ediyor musunuz? Artık hayatın benim için önemi sadece sizin düşündüklerinize bağlı. Eğer beni olduğum gibi kabul ediyorsanız benim için yaşamanın bir anlamı olacak. Yok, eğer benden uzaklaşacaksanız öleceğim. Yahut eğer yaşayacaksam bana elinizi uzatın!"

Pardaillan bütün vücuduyla titredi. Sonra eli sanki kendi kendine hareket ediyormuş gibi uzandı. Fakat yarı yolda hareketsiz kaldı. Donmuş gibi kaskatı kesilmişti. Birdenbire zihninden şu düşünce geçti: "Yalan söylüyor! Kendisini değil, beni öldürecek!"

Fausta derin bir iç çekti. Sonra kar toplayan karanlık ve kasvetli göğe baktı. Derin gözlerinin kenarlarında, kirpiklerinde inci tanesi gibi yaşlar belirdi.

Birdenbire hayvanını mahmuzladı. Hayvan şahlandı, havaya doğru uçtu, köprünün korkuluklarını aşıp Loire Nehri'nin azgın dalgalarına inmesiyle gömülmesi bir oldu. Şövalye:

"Fausta!" diye haykırdı.

Bu isim Pardaillan'ı uyandırır gibi oldu. Birdenbire kendisini, düşüncelerini de daha açıkça gördü. Dehşet içinde:

"Onun ölmesini istemiyorum!" diye söylendi. "Onun ölmesini hiçbir zaman istemedim!"

Hayvanından atlaması, köprünün korkuluğuna çıkması ve kendini nehrin azgın sularına bırakması bir saniye sürdü mü? Bilmiyordu. Soğuk sulara dalınca hemen çıkmak ve Fausta'yı aramaktan baş-

ka bir şey düşünmedi. Suyun yüzünde kıyıya doğru yüzen beygiri görüyordu. Fakat Fausta? Fausta yoktu!

Dehşet içinde haykırdı:

"Fausta!"

Birden gördü. Loire suyunun pis dalgaları onu sürükleyip götürüyordu. Fausta'nın sulara karşı hiçbir hareket yaptığı görülmüyordu. Pardaillan bütün gücüyle dalgaları kulaçladı. Öyle müthiş bir enerjiyle ona yetişmeye çabalıyordu ki suları adeta yarıyordu. Tam Fausta dalgalara gömülürken yakaladı.

*

Birkaç dakika sonra Fausta'nın hayvanının çıktığı kumluk kıyıya çıkmışlardı. Fausta bayılmamıştı. Gözlerini açmış, Pardaillan'a ümitsiz ve kırgın bakışlarla bakıyordu. Nihayet doğruldu ve sordu:

"Niçin? Ne hakla benim ölmeme engel oldunuz?"

Pardaillan ona tatlı ve Fausta'nın kendisinden hiç duymadığı bir sesle:

"Koluma yaslanın!" dedi. "Koluma yaslanın da sizi bir balıkçı kulübesine götüreyim. Orada kıyafetlerimizi kuruturuz!"

Ve gülerek ilave etti:

"Üstümüzü kurutmaya muhtaç olduğumuzu da reddedemezsiniz ya?"

Bu sözler Fausta'nın sinirlerini iyice gerdi. Daha fazla dayanamadı ve ağlamaya koyuldu. Yürürken ikisi de titriyordu. Fausta, zaman zaman gözlerini Pardaillan'a kaldırıyor, şövalye bu bakışlarda eski şiddetin yerine bir nevi mahcupluk, genç kız mahcupluğu seziyordu. Birkaç defa birbirlerine gülümsediler. Fausta, Pardaillan'ın ruhunda büyük bir değişiklik olduğunu anlar anlamaz içinden Tanrı'sına şükretmiş ve bayılmıştı. O zaman şövalye bu harikulade güzel, bakir vücudu kucağına aldı. Fausta'nın başı, şövalyenin omuzuna yaslandı ve Pardaillan gözlerini kapayarak onu alnından öptü.

Sonra bütün hızıyla balıkçı kulübesine giderek Fausta'yı bir sedire yatırdı. Kulübe sahiplerine bir altın vererek ateş yakmalarını rica etti. Az sonra bu istediği de oldu.

*

Bir saat sonra her ikisi de elbiselerini kurutmuşlardı. Bu arada pek az ve önemsiz şeyler konuşmuşlardı. Nihayet şövalye:

"Sizin gitmeniz lazım!" dedi. "Sizi muhakkak takip edeceklerdir!"

Fausta sordu:

"Bilmem ki nereye gideyim? Roma benim için tehlikeli. V. Sixtus öcünü asla unutmaz!"

Pardaillan:

"İsterseniz beni bekleyin!" dedi. "Fransa'da düzenlenecek bazı işlerim var!"

"Sizi İtalya'da beklerim. Floransa'da bir sarayım var. Borgia sarayı! Ninemden kalma. İsterseniz sizi orada bekleyeyim!"

Pardaillan söylendi:

"Floransa'da Borgia Sarayı'nda, Peki! Fakat yol uzun, korkmaz mısınız!"

Fausta onu bir gülümseyişle susturdu. Zaten ondan gelmesi için söz almayı da düşünmüyordu. Pardaillan'ın bütün hali bunu vadediyordu. Fausta birden:

"Yalnız canımın sıkıldığı bir şey var!" dedi. "Benim iki hizmetçimi tevkif ettiler."

"Ben onları serbest bıraktırırım!"

"Bunu yaparsanız bana Orléans'da ulaşsınlar. Orada beş gün bekleyeceğim."

Kulübeden çıkarlarken Fausta balıkçının karısına para veremeyeceğini anladı. Çünkü üzerinde hiç para yoktu. Bunun üzerine belindeki elmaslı kemeri çıkarıp hayretler içinde bakan kadına uzattı. Yalnız bu kemer yüz bin ekü değerindeydi. Fakat Fausta şöyle söyledi:

"Fransa'ya tekrar dönersem sizden bir ricam olacak!"

Kadın, aldığı hediyeden gözleri kamaşmış bir halde:

"Ne emrederseniz yaparım!" dedi.

"Sizden bu kulübeyi bana yüz bin eküye satmanızı isteyeceğim. Bence onun kıymeti daha birkaç misli yüksektir ya..."

Balıkçı kadın, kulübesini bir perinin ziyaret ettiği düşüncesiyle

şaşırmış bir halde dururken Fausta ileride ot yiyen atına koştu, atladı, Pardaillan'a uzun uzun baktı:

"Floransa'da, Borgia Sarayı'nda bekliyorum!" dedi.

Pardaillan başını eğdi:

"Peki!"

Birbirlerinin ellerini sıkmamışlardı. Fausta başını arkaya çevirmeden yavaş yavaş yol alıyordu. Biraz sonra hızlandı. Nihayet dörtnala kalkarak büsbütün gözden kayboldu. Pardaillan bir süre daha orada mıhlanmış gibi kalakaldı. Sonra birdenbire omuzuna bir el dokununca irkildi, döndü baktı. Bussi-Leclerc'le Maineville yanı başında duruyorlardı.

OTUZ ALTINCI BÖLÜM
TAKİP

Pardaillan o anda şöyle düşünüyordu: "Büyük işler görmek hevesinden kurtulan ve böylece içini yiyip kemiren, yarası iyi olan bu kadın, artık bir sevgi ve güzellik mahlûku olacaktır. Benim için hissettiklerine gelince, elbette bir gün onları da unutacaktır. Floransa ha! Elbette giderim. Bu kalbimin iyileşmesini tamamlamak için oraya kadar da giderim. Aramızda kin yerine iyi bir dostluk kaim olmalıdır. Fakat fazlası değil! Sadece o kadar! Böylelikle kadın olmaya yaraşır bir mahlûku kadınlaştırmış, kurtarmış olacağım. Kurtarırım zahir, vaktiyle köpeğim Pipeau'yu da boğulmaktan kurtarmamış mıydım?"

Bu düşünce yüzünde bir gülümsemeye yol açtı. Gözlerini ışıklandırdı. İşte Maineville'in omuzuna vurması da bu sırada oldu.

"Günaydın Mösyö Pardaillan!"

Bussi–Leclerc:

"Eski mahpusumu selamlarım!" dedi.

Pardaillan sordu:

"Selam efendiler! Bir şey mi arzu ediyorsunuz?"

Bussi–Leclerc:

"Beş dakikalık bir konuşma!" dedi.

"Yok canım?!"

Maineville ilave etti:

"Öyle evet! Yalnız burada değil!"

"Ya! Neredeymiş öyleyse?"

Bussi–Leclerc cevap verdi:

"Sizi isyandan ötürü aradıkları Blois'da. Buyurun bakalım, bizim mahpusumuzsunuz!"

Pardaillan hiç bozmadı:

"Ne şanslı adamsınız yahu! Kâh zindancıbaşı olursunuz, kâh cellat yamağı. Tebrik ederim doğrusu."

Bussi–Leclerc dişlerini gıcırdattı:

"Haydi fazla uzatmayın da gelin. Bu sefer elimizdesiniz!"

Pardaillan söylendi:

"Sizinle gelmeyi canım istemiyor değil ama Blois'ya değil. Şuracıkta görünen değirmene gidelim. Bakın kanatları tıpkı Saint–Roch değirmeninin kanatlarına benziyor!"

Maineville tehdit dolu, soğuk bir gülümseyişle güldü. Bussi–Leclerc de ağız dolusu küfretmeye başladı. Pardaillan:

"Haydi, kararınızı verin baylar!" dedi. "Değirmene gidersek gidiyorum. Yoo, Blois'ya diye ısrar ederseniz hoşça kalın!"

"Gelmezseniz sizin hesabınızı burada görmek zorunda kalacağımıza üzüleceğiz."

Pardaillan derhal kılıcını çekti ve hücuma hazırlanarak:

"Elinizden geleni ardınıza koymayın!" dedi.

İki haydut tek kişiye saldırdıklarını düşünmeden, utanmazcasına hücum ettiler. Fakat daha ilk hamlede Bussi–Leclerc'in kılıcı elinden fırlayarak ilerideki hendeğe uçtu. Maineville'in hançerini çekmesine dair söylediklerine aldırmadan kılıcının peşinden gitti. Döndüğü vakit Maineville'i ağzından kan boşanır ve ölümle pençeleşir bir halde buldu. Pardaillan'ın kılıcı arkadaşının göğsünü delip geçmişti. Maineville uzun süre toprak üstünde debelendi, taşları tırmaladı, otları söktü, sonra kaskatı kesiliverdi. Artık ölmüştü.

Bussi–Leclerc birkaç saniye şaşkın kaldı. Sonra müthiş bir hıçkırıkla kendisini bekleyen Pardaillan'a şiddetle saldırdı. Şövalye:

"Bu sefer kılıcınızı Loire suyuna fırlatacağım!" dedi.

Hakikaten de daha sözünü bitirmeden Bussi–Leclerc'in kılıcı nehir kıyısındaki kumluklara kadar uçup saplanmıştı. Pardaillan:

"Gidin alın!" diyordu.

Fakat Bussi–Leclerc sahildeki hendeğin kenarına çökmüş, başını iki eline almış, hüngür hüngür ağlıyordu. Pardaillan kılıcını kınına sokarak yanına yaklaştı:

"Affedersiniz ama," dedi. "Görüyorsunuz ki her karşılaşışımızda siz beni öldürmek istiyorsunuz, halbuki ben sizinle egzersiz yapıyorum. Size karşı bir kinim yok. Hem niye ağlıyorsunuz, mağlubiyetinizin tek şahidi de öldü işte!"

"Namusum bir paralık oldu!"

"Laf! Ben sizden biraz daha çeviksem bunda ne suçum var! Hem sonra benim düşmanımın elindeki kılıcı fırlatıp atmak için yedi sekiz metodum vardır. Nur içinde yatsın, babam sizin kadar meşhur değildi ama silahşorluğun daniskasını bilirdi. Hepsini ondan öğrendim. Hem isterseniz size de öğretirim!"

Bussi–Leclerc'in gözleri açıldı:

"Sahi mi? Bana öğretir misiniz?"

"Niye yalan söyleyeyim? Paris'te ilk karşılaşmamızda öğretmek boynumun borcu olsun! Artık düşmanlığımız yok, değil mi?"

Bussi–Leclerc elini uzattı:

"Yazık ki şimdiye kadar siz de bizimle beraber değildiniz!" dedi. "Hayır, düşman değil, hatta kabul ederseniz bundan böyle dostuz da. O halde Paris'te buluşalım!"

Pardaillan bir selam çakarak, hızlı adımlarla uzaklaştı. Bussi–Leclerc arkadaşının cesedi yanında mahzun kalakaldı. Pardaillan hem yürüyor hem de:

"Şimdi sıra Maurevert'de," diyordu.

Ve onu hatırladıkça yüzü buruşuyor, kaşları çatılıyordu. Tam Jacques Clément'la Maurevert'i bıraktığı kulübeye yaklaşmıştı ki uzaktan, birinin kulübe civarında telaşlı telaşlı dolaştığını görünce koşmaya başladı. Clément'a yaklaşınca:

"Maurevert nerede?" diye sordu.

Pardaillan kulübeye girdi ve içerisinin boş olduğunu gördü. Tekrar dışarı çıktı ve çite bağlı iki attan birinin artık orada olmadığını gördü. Yüzünde umutsuz bir öfkenin ürkütücü ifadesi –belki de hayatında yaşadığı ilk öfke patlamasıydı– belirdi. Sonra yavaş yavaş her zamanki sakinliğine kavuştu.

Jacques Clément:

"Kaçtı!" dedi. "Ah bilseniz ne kadar mahcubum!"

"Lanet olsun! Nasıl kaçtı canım?"

"Elimdeki hançeri bırakıp şöyle kapının önüne çıkayım da geliyor musunuz diye bakayım dedim. Bacakları bağlıydı ama elleri serbestti ya. Hemen bacaklarının bağını kesip kaçmış! Kapıdan içeri girmeye savaşırken kafama şiddetli bir sille indi. Kendimden geçip yere yuvarlandım. Kalktığım zaman bizim beygirlerden birine atlamış, doludizgin gidiyordu."

Pardaillan'ın yüzü asılmıştı:

"Şu halde sizinle birlikte Paris'e dönme planımız suya düşüyor," dedi. "Siz gidersiniz, ben de sonra gelirim! Maurevert hangi istikamete gitti?"

"Beaugency istikametine. Peki, durun acele etmeyin. Size iki sorum daha var: Sizi Paris'te nerede bulayım? Sonra artık serbest miyim?"

"Canım, ben sizi gelir Jakobenler Manastırı'nda bulurum. Hangi hususta serbest misiniz diye soruyorsunuz?"

"Valois'yı öldürmek hususunda."

"Orasına artık karışmam! Valois'nın alnında ne yazıyorsa o olur. Bildiğiniz gibi yapın!"

Jacques Clément bu cevabı alınca Blois istikametinde koşmaya başladı. Şövalye orada kalan tek ata atlayarak yola koyuldu. Az sonra yolda rastladığı bir köylüden Maurevert'e benzeyen bir adamın Tour istikametinde doludizgin gittiğini anlayarak yoluna devam etti.

Maurevert'in manevrasını anlamak kolaydı; Orléans'a varacakmış gibi yola koyulmuş ve takip edileceğine ikna olmuş, bir dönüş hareketiyle ters yöne gitmişti. Ancak kısa süre sonra şövalye, atını öldürmemek için adımlarını yavaşlatmak zorunda kaldı. Köylü tarafından kendisine söylenen yol ayrımına ulaştığında, zavallı hayvan, yaklaşık altı fersahlık yolu dörtnala koşmuştu.

Nereye gideceğini bilmiyordu. Fakat ortada harap yüzlü, Dörtyol adlı bir han vardı. Şövalye ne hanı ne de sahibini beğendi ama hava kararıyordu ve kendisi de sabahtan beri durup dinlenmemişti. Karnını doyurmak ihtiyacını da şiddetle hissediyordu.

Hancı, sorgulandığında çok şaşırmış bir havaya büründü ve cesurca, bir binicinin geçtiğini görmediğini söyledi. Pardaillan ürper-

di. Böylece Maurevert yine ondan kaçmıştı ve bu sefer, şüphesiz, sonsuza kadar!

Kendisine getirilen yemeği yerken hancıyla iki uşağını sezdirmeden gözden geçiriyor, üçünün de haydut kılıklı ve kendilerine itimat edilemez kimseler olduğunda şüphesi kalmıyordu.

Ayaklarını ateşe uzattı ve hafif hafif kestirmeye karar verdi. Tam gözlerini kapatacağı sırada karşısındaki ocağın kenarına asılı duran kırık aynaya bakınca arkasındaki kapının yavaşça açıldığını, hancının kendisine dikkatle baktıktan sonra sessiz sedasız ilerlemeye başladığını, arkasından da iki uşağının geldiğini gördü. Hiç ayak sesi duymadığına göre herifler pabuçlarını çıkarmış olacaklardı. Böyle bir hücum karşısında bulunan kim korkmaz! Pardaillan bile gayriihtiyari ürperdi. Aynı anda hancının kısık sesini duydu:

"Uyuyor! Tam zamanıdır!"

Hancı, şövalyeye iyice yaklaşmış ve hançerini kaldırmıştı. Şövalye yıldırım hızıyla yerinden fırlarken:

"Tam zamanı ha!" diye bağırdı. "Al sana! Al sana da!"

İki uşak gülle gibi iki yumruk yiyince burunlarından kanlar boşanarak yerlere serildiler. Hancı, dehşetinden olduğu yerde mıhlanmış kalmış, bıçağı elinden düşmüş, diz üstü çökmüş yalvarıyordu:

"Affedin, bağışlayın monsenyör! Hepsini anlatacağım!"

"Neyi anlatacaksın? Beni soymayacak mıydın?"

Hancı, perişan bir halde:

"Öldürecektim de," dedi. "Çünkü o asilzade bize öyle tembih etti."

Pardaillan bu sözleri duyunca canlandı:

"Ne dedin? Ne dedin? Bir tek kelime yalan söylersen pestilini çıkarırım. Doğrarım seni!"

Hancı tir tir titreyerek:

"Buraya sizden önce bir asilzade gelmişti," dedi. "Şöyle, sizden beş saat kadar önce."

Pardaillan tehditkâr yüzüne daha korkunç bir şekil vererek hancının yüreğini ağzına getirdikçe herifin de dili çözülüyordu:

"Sonra sizi tarif etti. Geldiğiniz zaman sizi kendisini takip ede-

meyecek kadar ağır yaralamamı söyledikten başka, sorarsanız Tour istikametine gittiğini söylememizi tembih etti. Halbuki Beaugency yoluna gitti."

"Peki buna karşılık size kaç para verdi?"

"Üç ekü!"

Pardaillan fena halde kızdı:

"Demek sence bir canın kıymeti ancak üç eküdür öyle mi?"

Hancı, şövalyenin filozofça sorusuna şu filozofça cevabı verdi:

"Ne sanıyorsunuz mösyö? Bir yandan Protestanların öte taraftan Katoliklerin hücumuna uğrayıp soyula soyula sefaletin en koyu ve aşağı derecesine düştük. Bizim gibi adamlar her sanatı işlemesinler de ne yapsınlar?"

Pardaillan bu makul cevaba söyleyecek hiçbir şey bulamamıştı. Hancının basit cümleleri Fransa'nın ve Fransa halkının o devirdeki halini, mükemmel surette anlatıyordu.

Şövalye geceyi bu uğursuz handa geçirmek zorunda kaldı. Sabahleyin şafakla beraber uyandığı zaman kuvvetli bir kahvaltı etti ve handan çıkarken hancıya bahşiş olarak bir ekü uzattıktan sonra:

"Al, bu senin bahşişin olsun!" dedi. "Bir daha sefere karşındaki adamlara dikkat et. Bir insanın canına ne kıymet biçilmiş olursa o can biçilen kıymetten daima daha yüksektir. Demek herif benim hayatıma üç ekü kıymet biçti ha? Vay canına? Üç ekü ha? Pek az canım, pek az!"

Ve hancıyı hayret içinde bırakıp atına atladıktan sonra çekip gitti. Hancı kendisine Beaugency yoluna çıkacak kestirme bir patika göstermişti. Şövalye atını buradan sürdü ve iki saatte evvelce geçmiş olduğu Loire suyu kıyısına ulaştı. Ötede, nehrin kıyısında Beaugency'i görüyordu. Bir fundalık içinden dalgın dalgın geçerken birdenbire yolun sağından bir silah sesi duyuldu ve kurşun tepesindeki dallardan birini kırdı. Pardaillan hemen atından yere atlayarak sesin geldiği tarafa koştu. Epeyce arandığı halde hiçbir şey bulamayarak atına döndüğü zaman düşünceliydi.

Kim ateş etmişti? Bu taraflarda çokça olan yol kesenlerden biri mi? Yoksa yine Maurevert'in parasıyla kendi canına kasteden bir serseri mi? Acaba Maurevert şövalyenin, hancının elinden kurtulup

kendi peşine düşebileceğini hesaplayacak kadar ihtiyatlı bir adam mıydı? Kim bilir?

Tekrar yola koyulan şövalye az bir süre sonra kendisine tarif edildiği gibi Loire suyu üstündeki sala ulaştı. Yolcu, atlı ve arabalıları karşı kıyıya geçiren bu sal, tesadüfen şimdi şövalyenin de bulunduğu sol kıyıdaydı. Hemen atıyla beraber sala binerek salcıyı sorgudan geçirmeye başladı. Hayır! Şövalyenin anlattığı gibi bir süvari salla karşı kıyıya geçmemişti. Yalnız dün akşam şövalyenin tarif ettiğine benzeyen bir atlı sol kıyıdan kendisine seslenmiş ve yolun Orléans'a kadar uzanıp uzanmadığını sormuştu. Pardaillan düşündü: "Güzel! O, Orléans'a sol kıyıdan giderken ben de sağ kıyıdan ulaşırım!"

Sal bu sırada nehrin ortasında bulunuyordu. Salcı birdenbire öyle acemice bir manevra yapmıştı ki Pardaillan'ın atının bastığı zemin bir tarafa kayıp sarsılmış, hayvan muvazenesini bulamayarak suya yıkılmıştı. Şövalye de atının üstünde bulunduğu için birlikte düşmüştü. Dalgalarla boğuşan beygirin zorluk çektiğini görünce hemen üstünden suya atladı ve yelesine tutundu. Hafifleyen at hızlı hızlı karşı kıyıya doğru yüzmeye başladı. Fakat henüz bir iki dakika yüzmeden karşı kıyıdan, sağ taraftaki çalılıklardan bir iki silah bir anda patladı. Kurşunlardan birini tam atına yiyen şövalyenin atı kanlar içinde sulara dalarak kayboldu. Pardaillan da yeniden ateş etmesi muhtemel olan düşmanlarından kurtulmak için suya daldı, nefesini dayanabildiği kadar tuttu ve cereyanın etkisiyle sürüklenerek elli kulaç kadar ötede tekrar başını sudan çıkardı. Etrafı kolaçan etti. Kimseler yoktu. Salcı da nehrin ortasında durmuş, kendisini kurtarmak için hiçbir hareket yapmıyordu. Herhalde o da suç ortağıydı. Pardaillan dişlerini gıcırdattı:

"Senden bunun hesabını sormazsam bana da Pardaillan demesinler!" dedi.

Sonra kıyıya doğru yüzmeye başladı. Fakat ancak bir dakika kadar yüzmüştü ki yeniden iki silah patlayarak etrafındaki suları havaya sıçrattı. Artık hiddetinden delirmek raddelerine gelen şövalye düşmanlarına yeniden silah doldurmak fırsatı vermemek için çabucak sahili bulmaya niyet etti. Kıyıya iyice yanaştığı zaman iki silah daha patladı. Fakat bu anda da şövalye kumluğa sıçramış, barut dumanlarının çıktığını gördüğü fundalıklara doğru koşmaya koyulmuştu. Uzun bir süre oraları araştırdıysa da hiçbir iz bulmak kabil olmadı.

"Lanet olsun! Bu ayazda sık sık banyo yapmak da alnımın yazısıymış," diye söylendi.

Hızla Beaugency istikametini tutarak ilk rastladığı hana girdi. Bir oda tutup soyundu ve ıslak elbiselerini gür bir ateş karşısında kurutturdu. Tekrar giyindiği zaman o zamanlar pek meşhur olan Beaugency şarabından da bir şişe boşalttıktan sonra hemen küçük şehirden çıkıp yola koyuldu.

OTUZ YEDİNCİ BÖLÜM
MARCHENOIR ORMANI

Nereye gideceğini biliyordu. Nitekim salın yanaştığı yere çabuk ulaştı. Sal bu sırada sol kıyıda müşteri bekliyordu. Pardaillan sabırla sağ kıyıda bekledi.

Nihayet iki köylü küçük bir eşek arabasıyla sala bindiler.

Sal da sağ kıyıya doğru hareket etti. Kumluğa yanaşıp da yolcularını boşaltır boşaltmaz Pardaillan derhal sala atladı. Salcı bir gün önceki müşterisini tanımış, sapsarı kesilmişti.

Şövalye:

"Haydi!" dedi. "Beni karşı kıyıya geçir! Bu sefer de dünkü gibi acemilik yapıp suya düşürme, hem paranı vermem hem de hayvanı sana cayır cayır ödetirim!"

Bu sözlerden şövalyenin işin farkında olmadığını sanan salcı emniyet getirerek:

"Ah bilseniz, başınıza bir felaket gelecek diye ne kadar korkmuştum," dedi. "Hele o silah seslerini duyunca ödüm patladı. O iki serseriyi yakaladınız mı bari?"

Pardaillan:

"Vay!" dedi. "İki kişi olduklarını nereden biliyorsun bakayım?"

"Görür gibi oldum da."

"Ha... Yakalayamadım, kaçtı kâfirler!"

Suyun ortasına ulaştıkları zaman şövalye ayağa kalktı. Salcıya yürüdü. Herifi ense kökünden yakaladıktan sonra gırtlağına kadar suya daldırıverdi. Salcı korkusundan morarmış:

"Merhamet! Merhamet! Yüzme bilmiyorum!" diye sızlanıyordu.

"Bilmiyorsun ha? Beni neden boğmaya çalıştın bakayım?"

Salcı dehşet içinde:

"Yalan! Haberim yok!" diyecek olduysa da Pardaillan kendisini suya daldırıp çıkardı.

Herif:

"Merhamet! Merhamet! Gerçekten suçum yok!" diye haykırdı.

"Suçun yok ha! Doğruyu söyleyinceye kadar dalacaksın!"

Yeni baştan suya dalıp çıktı. Fakat artık yarı yarıya boğulmuş, ödü patlamış bir haldeydi:

"Peki! Peki!" diye yalvarıyordu. "Söyleyeceğim, hepsini söyleyeceğim."

"Söylersen ben Pardaillan da yemin ederim ki canına kıymam!"

"Hah... İşte Mösyö de Maurevert de böyle demişti. Pardaillan demişti."

"Vay, sen Maurevert'i tanıyor musun?"

"Ben sekiz yıldır Kutlu Birlik üyesiyim. Kendisiyle oradan tanışırız. Bana Pardaillan adlı bir Huguenot'un, Guise efendimize kıymaya kalktıktan sonra kaçtığını ve onun peşine düşmüş olduklarını söylemiş, bütün Kutlu Birlik taraftarlarını ayağa kaldırdıklarını ilave etmişti."

"Ben Huguenot değilim. Doğruyu söyle, Maurevert nereye gitti?"

"Doğrusunu isterseniz Orléans'a değil Beaugency'e gitti. Altın Aslan hanında gecelediğini sanırım!"

"Çek Beaugency kıyısına!"

Pardaillan tir tir titriyordu. Sal kıyıya yanaşır yanaşmaz salcıyı unutmuşçasına kumluğa atladı ve bütün hızıyla Beaugency'e doğru koşmaya koyuldu. Pardaillan koşar adımla kasabaya girdiği zaman halkın ayaklanmış ve silahlanarak sokakları doldurmaya başlamış olduğunu gördü. Sorduğu bir adamdan aldığı cevaba göre, Guise'in dün Blois'da öldürüldüğü bugün burada haber alınmış ve şehir baştan aşağıya kaynar bir kazana dönmüştü. Pardaillan soluk soluğa Altın Aslan hanını bularak han sahibi kadına Maurevert'i tarif etti. Birkaç kelimeyle Guise'in nasıl öldürüldüğüne dair bir hikâye uydurdu ve Maurevert'in Guise'in katillerinden biri olduğunu söyledi. Hancı kadın bu sözleri duyunca:

"Tevekkeli değil, atına atlayıp sıvışması bir oldu!" diye haykırdı. "Herhalde o iki adam da suç ortağı olacaklar. Gelip kendisine bir

şeyler fısıldadılar. Yerinde duramaz oldu."

"Ne tarafa gitti madam? Bana hızlı bir at satar mısınız?"

"Châteaudun istikametine gitti. Beygiri size bedava vereceğim. Yıldırım gibi gider. Fakat katili yakalar yakalamaz buraya getirin de asalım!"

Beş dakika sonra hakikaten mükemmel bir ata binmiş olan Pardaillan dörtnala Châteaudun istikametinde gidiyordu. Uzun bir süre yol aldıktan sonra ileride yaprakları dökülmüş ağaçlar belirdi. Burası Karayol Ormanı denilen ormandı ve Pardaillan bu ormanı bir baştan bir başa geçmek zorundaydı.

Altındaki hayvan mahmuzu yedikçe yıldırım hızıyla gidiyor, ağzından fırlayan köpükler dört bir tarafa saçılıyordu. Böylece yirmi dakika kadar kasvetli göğü daha beter karartan çıplak ağaçlar altında yol alan Pardaillan birdenbire az ilerisinden bir at kişnemesi duydu. Yüreği sevinçle çarptı. Görmemiş fakat anlamıştı: Maurevert öndeydi. Nitekim bir dönemeci dönünce önünde beygirinin son kudretini harcayan bir atlı gördü: Bu Maurevert'in ta kendisi!

Herif ardına bakmadan habire hayvanını hızlandırmaya çalışıyordu. Belliydi ki Pardaillan'ın peşinde olduğunu biliyordu. Lakin hayvanı çok yorulmuştu. Süvarisinin bütün gayretlerine rağmen gittikçe yavaşlıyor, sendeliyordu. Bir ara birdenbire tökezledi. Boylu boyunca yere uzandı. Fakat eski bir binici olan Maurevert çabucak ayağa kalktı. Arkasına baktığı zaman Pardaillan'ı otuz adım geride, atından inerken gördü. Artık bir şey düşünemiyor, bir şey akıl edemiyor, bakışları Pardaillan'a yapışmış gibi gözlerini ayırmadan bakıyordu. Sonra birden silkinircesine toparlandı. Eğildi. Hayvanının semerinden bir tabanca çekti. Diz çöküp şövalyeye nişan aldı. Pardaillan istifini hiç bozmadan onun üstüne doğru yürürken:

"Ateş et!" dedi. "Vuramayacaksın!"

Yalan değildi. Maurevert şövalyeyi bir bulut içinde hayal meyal seçebiliyordu. Tetiğe bastı. Kurşun müthiş bir gürültüyle gitti. Barut dumanı dağıldığı zaman şövalyenin hâlâ ayakta, kendisine doğru yavaş yavaş yürüdüğünü gördü. Tabancayı elinden fırlattı. Adım adım gerilemeye başladı. Fakat bu da çok sürmedi. Bir ağaca dayanmış, duraklamıştı. Gözleri yuvalarından uğramış, hareketsiz, Pardaillan'a bakıyordu. Şövalye onun yanına kadar yaklaşarak sordu:

"Montmartre sırtlarında seni affetmiştim. Sonradan niçin beni öldürmeye uğraştın?" Maurevert cevap vermedi. Yüreği göğsünü paralayacakmışçasına çarpıyordu. Pardaillan sözüne devam etti:

"Sana hiçbir fenalık yapmamış olan zavallı Loïse'in katili. Sana hiçbir kötülük yapmamış olan babamın katili. Ve yine sana hiçbir zararı dokunmamış olan benim katilim! Niçin Dörtyol hancısına beni öldürsün diye para verdin? Niçin salcıya beni nehre atıp boğmasını tembihledin? Söyle Loïse'in katili, söyle bana, çektirdiğin acılar için sana ne yaptım? Cezanı kendin seç!"

Maurevert yine cevap veremiyordu. Pardaillan herifin nefesinin gittikçe sıklaştığını, bir nevi can çekişme hırıltısına döndüğünü görecek halde değildi. Maurevert artık yaşamıyor, can çekişiyordu. Pardaillan'ın ona bakan gözlerinde hudutsuz bir merhamet belirdi. İyice yaklaştı ve garip bir sesle:

"Mademki sen seçemiyorsun! O halde senin cezanı ben seçeceğim!"

Bu sözü söylerken parmağıyla Maurevert'in yüreğinin üstüne dokunmuştu. Haydudun kalbi bu dokunuş altında bir kere çatlayacakmışçasına çarpmış, sonra Maurevert ağzını açmıştı. Bu ağız açık kaldı ve gözleri döndü. Ağaca dayanan vücudunu bükülen bacakları tutamıyor, bu vücut sanki sadece Pardaillan'ın parmağına yaslanıyordu. Pardaillan bütün bunları göremeyerek kendi düşüncelerine dalmış bir halde söylendi:

"Senin cezan yıllarca sürecek! Ömrün boyunca kendi kendine diyeceksin ki sana kin besledim, seni takip ettim, nihayet seni elime geçirdim, fakat önem verilecek bir mahluk olmadığın için canına kıymadan bıraktım! Maurevert, Loïse'in katili, sen ölmeyeceksin! Senin cezan budur! Pardaillan sana merhamet ediyor ve senin canını bağışlıyor!"

Şövalye elini çekmişti. Maurevert'in ölüsü de hiçbir yere dayanmadığı için yıkılıvermişti.

Maurevert Pardaillan parmağını kalbine dokundurduğu anda son nefesini vermişti. Maurevert'in vücudunu araştıracak bir doktor bulunsaydı kalp damarlarından birinin çatladığını söyleyecekti.

Maurevert korkudan ölmüş, Pardaillan'ın intikamından korkup ölmüştü.

OTUZ SEKİZİNCİ BÖLÜM
ORTADAN KAYBOLAN HAYALET

Pardaillan cesedin başında bir saat kadar hareketsiz bekledi. Kendisini gençliğinin uzak yıllarına götüren bir hayale dalmıştı. Karşısında Maurevert ve Loïse vardı. Loïse'i ölümü sırasında gördüğü gibi görüyordu yine. Zavallı yavrucak son bir gayretle kollarını boynuna dolamış, ümitsiz bakışlarını gözlerinin içine çevirmişti. Bu bakışlarda en saf aşkın ışıkları, ebedi ayrılışın ümitsizliği vardı...

Ve şu anda Loïse'in katili ayaklarının dibinde yatıyordu, Maurevert ölmüştü.

O anda Pardaillan'a artık hayatta yapacağı hiçbir iş kalmamış gibi geldi. Aşkları da, nefretleri de ölmüştü. Hayatta kendisini yalnız, korkunç derecede yalnız, dayanacak bir yeri kalmamış gibi hissediyordu.

Bir an Fausta'nın hayali gözlerinin önünden geçti. Ama üzerinde hiçbir etkisi olmadı. Sonra genç Angoulême dükünü, Violetta'yı hatırladı. Dudaklarında hüzünlü bir tebessüm dolaştı.

Sonra hayalinde iyi ev sahibi Huguette'in tatlı çehresi canlandı ve mırıldandı:

"Belki orada yorgun başımı koyup dinlenebileceğim bir taş bulurum."

Uzun zaman sonra bir oduncunun ağır ayak sesleri onu daldığı hayalden uyandırdı.

Uyandı, kendini topladı, sonra oduncuyu çağırarak kazmasını ödünç vermesini rica etti ve ona mükâfat olarak bir ekü verdi. Cesedi gören oduncu korkudan titreyerek ona itaat etti. Pardaillan donmuş toprakta bir çukur kazdı, düşmanının cesedini içine koydu. Üstünü toprakla örttü, en üste de Maurevert'in atının eyerini koydu. Sonra kazmayı oduncuya geri verdi.

Adam Maurevert'in atını göstererek:

"Ayağı tutuk bir at. Bunu alabilir miyim?" diye sordu. Pardaillan:

"Evet," diye cevap verdi. "Sahibinin artık ona ihtiyacı kalmadı!"

Sonra kendi atına doğru yürüdü. Bu uzun mola hayvanı oldukça dinlendirmişti. Dizgini hayvanın başından dolayıp eline aldı. Kendisi önde, hayvan arkada yola koyuldu. Bir süre öylece yol aldı. Sonra atına bindi ve Châteaudun'e gitti. Blois'dan başlayıp tüm Fransa'ya yayılan haberlerden dolayı, tıpkı durgun bir nehre bir taş atılmış gibi, haberler dalga dalga yayılmıştı, Châteaudun da oldukça karışıktı. Her yerde olduğu gibi orada da Guise'in taraftarları silahlanmış, hıçkıra hıçkıra intikam için feryat ediyorlardı.

Pardaillan bu insanların arasından geçerken çok sevgili düklerini öldürdüğünü söyleseydi ne olacağını düşünüyordu.

İyi bir hana inip geceyi orada geçirdi. Ertesi sabah atına binip Blois yolunu tuttu. Orada ilk karşılaştığı kimse Crillon oldu. Bu iyi kalpli komutan bağırıp çağıran bir burjuva grubunu durdurmaya çalışıyordu. Burjuvalar:

"Valois'ya ölüm! Dükümüzün intikamını alalım!" diye bağrışıyorlardı.

Pardaillan Crillon'un işini başardığını ve yolu açtığını görünce:

"Hey, Mösyö Crillon!" diye seslendi. Crillon Pardaillan'ı gördü. Sokağın boş olduğunu görünce atını sürüp geldi, elini uzattı.

Pardaillan:

"Sizden bir ricam var," dedi.

"İsterse on ricanız olsun."

"Bir tane kâfi ve bunun için size on defa teşekkür borçlu olacağım!"

"Geçen gün Sinyora Fausta'nın hanında iki zavallı kızı yakalayıp hapsettiler. Onların suçsuz olduklarını biliyor ve hürriyetlerine kavuşmalarını istiyorum."

Crillon:

"Bir saate kadar hür olacaklar!" diye cevap verdi.

"Teşekkür ederim! Lütfen kendilerine Orléans'da beklendiklerini söyler misiniz? Nereye geleceklerini onlar bilir!"

"Başüstüne! Bunlar kolay da aziz dostum, siz Larchant'a karşı dikkatli olun!"

"Boş verin onu! Yoksa bacaklarını kırmamı mı istiyor?"

Crillon bir anlık güldü.

"Hem gerekirse majesteleri sizi koruyacak. Gelin sizi Valois'ya takdim edeyim."

"Canım ne lüzumu var?"

Crillon şaşırdı:

"Fakat sizi görmek isteyen kral. Ve mükâfatlandırmak istiyor!"

"Olabilir ama ben Valois'yı görmek istemiyorum. Sıkıntılı bir yüzü var. Bakın Mösyö Crillon, eğer sizden beni sorarlarsa görmediğinizi söyleyin, olmaz mı?"

Crillon şaşkın şaşkın cevap verdi:

"Pekâlâ! Ne yapalım?"

El sıkışıp ayrıldılar. Pardaillan büyük bir sessizliğin hüküm sürdüğü şehrin içlerine doğru atını sürdü.

"Ne komik adam!" diye söylendi kendi kendine Crillon. Pardaillan'ın uzaklaşmasının izliyordu.

Pardaillan, Crillon'un, kendisini Ruggieri'nin dairesine götürmeden önce kaldığını hatırladığımız Şato hanına götürdü. Orada Jacques Clément'u aradı, bulamadı:

"İyi," diye düşündü "Paris'e hareket etmiş olmalı."

Pardaillan dinlenmeye ihtiyacı olduğunu söyleyerek kendi kendisini kandırıyordu ama aslında düşünmeye, kendine gelmeye ve yeni kararlar almaya ihtiyacı vardı.

Aynı gün Montpensier düşesinin kaçabildiğini, Mayenne dükünün de aynı şekilde Blois'dan kaçtığını öğrendi. *États Généraux* zamanında sayıları artan senyörler de şehri terk etmişlerdi. III. Henri bu bakımdan zaferinden yararlanamamış oluyordu.

Sadece Kardinal Guise kaçamamış ve Pardaillan'ın Blois'ya girdiği gün kılıç darbeleri altında öbür dünyayı boylamıştı.

Pardaillan, Blois'ya gelişinden iki gün sonra kralın Amboise'a hareket ettiğini öğrendi. III. Henri mahkûmları görmek istediğini

söylemişti. Aslında Blois'dan uzaklaştığı için üzgün değildi. Crillon tarafından sustırulan, korkunç düzenin sürdüğü bu şehir yakında büyük bir öfke patlamasının habercisiydi.

Pardaillan kendi kendine kırk saat içinde bu şehirden ayrılmaya söz vermişti ama kaldı. Çünkü her şeyden önce kararsızdı. İkide bir zihninde düğümlenen şu soruyu bir türlü cevaplandıramıyordu:

"Floransa'ya gideyim mi? Gitmeyeyim mi?"

Kralın yokluğunda şatonun ve Blois şehrinin valisi Crillon ile dostlukları giderek ilerlemişti. Crillon liderliğindeki Pardaillan Komutan Larchant'ı ziyaret etmiş ve ona:

"Fırlattığım şeyi bacağınızı kıracak kadar beceriksizce attığım için üzgünüm."

"Beni bayıltmak istediniz!" dedi Larchant. Sargılar içinde yatağında yatıyordu.

Pardaillan güldü ve devam etti:

"Kırık bacağınız için üzülürsem, bu gerçekten de sizin gibi büyük bir komutanın bende yarattığı umutsuzluğudur."

Birkaç gün daha geçti. Yeni yılın ilk gününe de oldukça sönük bir şekilde girdi. Bu arada 3 Ocak'ta Mayenne'nin bir ordu topladığı ve Paris'e yöneldiği öğrenildi. Yol boyunca isyan eden halk da onun tarafını tutuyor, onu alkışlıyormuş. Crillon'un Blois yolu üzerinde hemen hemen on bin adamı vardı. Pardaillan her türlü olaya hazır durumda bekledi. Ama kral geri dönmüyordu.

5 Ocak sabahı Pardaillan erkenden kalkıp büyük salona inmişti. Maksadı her gün yaptığı gibi şatoya gidip Crillon'u görmekti. Ama o sabah kralın geldiğini öğrendi. Hiç değilse böyle bir dedikodu dolaşıyordu. Handan çıkmak üzereyken salonun birinci kat merdiveninin arkasındaki kapı açıldı ve kapüşonu yüzünün üstüne doğru inmiş bir rahip içeri girdi. Hiç beklemeden çıkış kapısına doğru yürümeye başladı. Pardaillan birden heyecanlandı ve "Ben bu yürüyüşü tanıyorum," diye kendi kendine söylendi.

Hiç düşünmeden salonu geçmekte olan rahibin önüne atıldı. Rahip bir an durdu, sonra alçak sesle söylendi:

"Gelin!"

Pardaillan, Jacques Clément'un sesini tanımıştı, "Çok garip,"

diye düşündü. "Herhalde bazı önemli olaylara tanık olacağım. Bu adamın cübbesinin altında bir hançer gizlenmiş olduğuna yemin bile edebilirim. Bu hançer Valois'nın kalbine girecek ve krallığın tarihi değişecek. Bu olayı görmek isterim.

Sonra yürüyüp çıkmış olan Jacques Clément'u takip etti. Meydanda şatonun kapısına yirmi adımı kala Jacques Clément durdu. Pardaillan yanına giderek:

"Demek Blois'ya geri döndünüz?" dedi. Rahip boğuk bir sesle:

"Geri dönmedim," diye cevap verdi. "Odamdan bir an bile uzaklaşmış değilim! Sizin handa olduğunuzu biliyordum ama yalnız kalmak istedim. Pardaillan, vakit geldi! Hiçbir kuvvet, hiçbir kimse bu sabah beni Valois'yı öldürmekten alıkoyamaz! On beş günden beri dönüşünü bekliyorum. Nihayet Tanrı onu bana gönderdi! Ve Tanrı sizin de bana yardım etmeniz için Blois'da kalmanızı sağladı. Pardaillan ne yapıp yapıp beni şatoya sokmalısınız! Beni bir dost olarak Crillon'a takdim edin. Ne yaparsanız yapın, şatoya girmemi sağlayın."

"Yani kralı öldürmenizde size yardımcı olmamı mı istiyorsunuz!"

Pardaillan'ın suratı asılmıştı, bir an düşündü. Bir karara varmak için değil, verdiği kararı rahibe bildirmek için düşünmüştü. Kısa bir tereddütten sonra:

"Şimdi aziz dostum, biraz önce bana, 'Ben düello etmeye gidiyorum, benimle beraber gelin de rakibimin şahidiyle beraber siz de orada bulunun,' deseydin ben, 'Hay hay, gidelim o yabancının kafasını birlikte keselim,' derdim. Eğer siz on kralın hücumuna bile uğrasaydınız, bunlardan biri Valois olsa bile bu on kralla birden mücadeleye girişirdim. Ama şimdi benden elinizden tutup sizi öldürmeyi düşündüğünüz kimsenin yanına kadar götürmemi istiyorsunuz. Bu prensiplerime uymaz!"

"Ret mi ediyorsunuz?"

"Bir cinayette size yardım etmeyi mi, evet!"

Jacques Clément çaresizlik içinde:

"Hay lanet olsun," diye söylendi.

Tam o anda Pardaillan, Crillon'un kapıdan çıkıp kendisine doğru yürüdüğünü gördü. Komutan şövalyenin yanına gelince:

"Bu muhterem pederi tanıyor musunuz?" diye sordu.

Pardaillan: ·

"Evet, tanıyorum!" diye cevap verdi.

Crillon:

"Bu kadarı kâfi," dedikten sonra Jacques Clément'a dönerek devam etti:

"Muhterem peder, şu anda sarayın papazı şatoda değil! Ana kraliçe ölüm halinde! Hemen bir rahip bulunmasını istedi. Günah çıkarmak istiyor. Lütfen benimle gelin!"

Jacques Clément hayretten donakalmış halde Pardaillan'ın kolunu sıktı ve insanı titreten bir sesle:

"Tanrı gönderdi beni," dedi. Sonra hızlı hızlı Crillon'u takip etti.

"Kader!" diye fısıldadı Pardaillan. Buz gibi kesilmişti.

*

Jacques Clément Crillon'un ardından şatoya girdi. İkisi doğruca Catherine de Médicis'nin zemin kattaki dairesine doğru yürüdüler.

İşin tuhafı bu çok ihtiyar kraliçenin hastalığıyla hiç kimse doğru dürüst ilgilenmiyordu. Ona sonuna kadar bir Ruggieri sadık kalmıştı.

Bir zamanlar bütün Fransa'yı titreten, krallığın kaderini elinde tutan bu kadın sönüp gidiyor ve hiç kimsenin umurunda olmuyordu.

Jacques Clément kraliçenin dairesine yaklaşırken bu terk edilişi hissetti. Çünkü şatonun her tarafı yüksek sesli konuşmalar, gülüşmelerle dolup taşıyordu.

Jacques Clément bu umutsuz söylenmeyi bastırdı. Ama Crillon bir kapıyı açarken kasvetli ve şiddetli bir şekilde içeriye girdi.

Crillon Jacques Clément'u ebedi bir üzüntüyle dolu karanlık bir odaya aldı. Gündüz olmasına rağmen perdeler kapalıydı ve odayı şöminede yanan mumlar aydınlatıyordu. Sanki odada bir cenaze yansıması vardı.

Birkaç saniye sonra rahip bir yatak gördü. Bu yatakta ihtiyar, yüzü buruş buruş olmuş bir kadın bitkin yatıyor ve onun tuhaf bir şekilde pırıldayan gözlerine bakıyordu. Yatağının etrafı hâlâ bir deh-

şet perdesiyle örtülü gibiydi. Ama Jacques Clément korku nedir bilmiyordu şu anda ve sadece bir tek şeyi düşünüyordu: "III. Henri'nin annesi ölüyor! Ve onun ölümünü seyreden de Alice de Lux'nun oğludur!"

İhtiyar kraliçenin bir hareketi onu bir an için daldığı hayalden uyandırdı. Catherine de Médicis çok zayıf bir el hareketiyle ona yaklaşmasını işaret ederek mırıldandı:

"Daha yakınıma muhterem peder, daha yakına gelin!"

Rahip ağır adımlarla yaklaştı ve tam yatağın ayak ucunda durdu.

Catherine de Médicis güçlükle nefes alarak:

"Siz şatonun rahibi değilsiniz," dedi.

"Hayır madam! Şatonun rahibi burada yok! Ben tesadüfen geçiyordum! Yoldan çevirip getirdiler!"

"Oğlum! Oğlum nerede?"

"Kral Amboise'da efendim!"

Catherine bir an gözleri kapalı, ses çıkarmadan durdu. Göz kapaklarının altından yaşlar sızıyor, yüzündeki kırışıklıklar boyunca akıp gidiyordu. Sonra zayıf bir sesle mırıldandı:

"Onu artık göremeyecek miyim? Ben ölüyorum ve oğlum burada değil!"

Sonra hızlı hızlı konuşmaya başladı. Fakat söyledikleri anlaşılmıyordu. Rahip üstüne eğilmiş, dediklerinden bir şeyler kapmaya çalışıyor, fakat daha çok ancak isimleri seçebiliyordu.

"Diane de France! Montgomery! Doğru değil! Sonra, siz, Coligny... İstemiyorum! Dinle Maurevert!"

Jacques Clément bütün kulak kesilmiş onu dinliyordu. Catherine birden durdu. Gözlerini şaşkın şaşkın açtı. Başının yerini değiştirdi, sonra son bir gayretle kendisini toplayarak sert bir sesle sordu:

"Neyim var benim?"

"Hiç madam! Majestelerinin, ruhlarının derinliklerindeki sırları hana emanet etmelerini bekliyorum!"

İhtiyar kraliçe büyük bir zahmetle titreyerek doğrulmaya çalıştı, gözlerini rahibe dikerek sordu:

"Muhterem peder, eğer pişmanlık duyarsam Tanrı günahlarımı affeder mi?"

"İtiraf ederseniz evet!"

"O halde dinleyin! Mademki gerekiyor..."

Rahip Clément kraliçenin son anda yapacağı itirafları kaçırmadan duyabilmek için, elinden gelse kalbini durduracaktı. Hiç kıpırdamadan dinliyordu. Can çekişen kraliçe ise son gayretini kullanarak konuşmaya başlamıştı:

"Benim istediğim şeylere karşı direnen birkaç düzine zavallıyı öldürdüm! Baltayla, iple, zehirle... Bütün bu yollara başvurmak zorunda kaldım. İtiraf edeyim ki bunları öldürmeden de edebilirdim. Ama devletin iyi idaresi..."

"Geçin bunu madam! Bu önemli değil!"

Catherine de Médicis sevinçle titredi. Biraz daha müteredditbir ifadeyle yeniden başladı:

"Montgomery, kocam İkinci Henri'yi öldürdü. Bu talihsiz olayın tamamen bir tesadüf sonucu olmadığını itiraf ederim."

"Kocanız olan kral size çok zulmetmişti. Ne olursa olsun hareketiniz mazur görülebilir! Bunu bırakıp başka olaylara geçelim!"

Catherine de Médicis rahatlamış bir halde içini çekti ve devam etti:

"Jeanne d'Albret, Louvre'da ansızın yakalandığı bir nöbet sonunda öldü. Ama itiraf ederim ki eğer ben ona o eldiven kutusunu göndermeseydim yakalandığı nöbet öldürücü olmayabilirdi!"

"Geçin bunu efendim!"

Catherine nefes nefese devam etti:

"Oğlum! Oğlum IX. Charles daha çok yaşayabilirdi. Eğer öbür oğlum Henri'yi tahtta görmeye karşı büyük bir ihtirasım olmasaydı."

Kraliçe, Henri'nin adını söylerken hıçkırarak ağlamaya başladı. Bir an durakladı sonra devam etti:

"Coligny! Oh, etrafımda ne çok insan var muhterem peder. Binlerce insan. Onları ben öldürttüm. Ama bunu kiliseyi kurtarmak için yaptım!"

"Sonra?"

"Bu kadar!"

Kraliçe gittikçe kendini kaybediyordu. Rahip:

"Daha başka?" diye tekrar etti.

"Bu kadar! Yemin ederim!" Sonra doğrulmaya çalışarak devam etti: "Muhterem pederim, Tanrı rızası için acıyın bana. Günahımı çıkarın yoksa lanetlenmiş olarak öleceğim!"

"Geber öyleyse! Lanetlenmiş olarak, benim gözlerimin önünde geber! Günahını çıkaramadan öl! Ta ki ebediyen azap çekesin!"

Catherine dehşet ve hayret içindeydi:

"Ne oluyor?" diye söylendi. "Ne diyor bu rahip! Lanetlenmek! Azap çekmek!"

"Ebediyen lanetlendin! Ebediyen azap çekeceksin! Çünkü kum taneleri gibi sayısız olan günahlarından en önemlisini, hain ruhunun kötülüklerinin başta gelenini, en korkuncunu, en yürekler acısını söylemedin!"

Kraliçe tarifi imkânsız bir korku içindeydi hırıltılı bir sesle:

"Seni buraya gönderen kim? Nedir bana bu söylediklerin?" diyebildi.

"Sana söylediklerim mi? Sana sadece bir tek şey söyleyeceğim: Sevgili oğlun Henri ölecek! Hem de benim ellerimle ölecek! O da senin gibi lanetlenmiş olarak geberecek!"

Ölüm halindeki kraliçenin boğazından meşum, tüyler ürpertici bir feryat koptu. Rahibin üzerine atılmak için doğrulup kalkmaya çalıştı, sonra tekrar geri düştü. Rahip devam ediyordu:

"Beni kim gönderdi, öyle mi? Beni kim gönderdi, biliyor musun? Senin kurbanlarından biri! Kurbanlarının en güzel, en masumu! Kalbini söktürüp çıkarttığın, en korkunç işkencelerle öldürttüğün biri: Alice de Lux gönderdi!"

Rahip Clément sonunda kapüşonunu çıkararak:

"Evet," diye bağırdı. "Bak bana! Yeryüzünde senin günahını çıkarmayı reddedecek, seni lanetlenmiş ilan edecek, ebedi azaba mahkûm olduğunu bildirecek tek insan benim! Seni cehennemin kapısı önüne kadar götürecek insanım ben! Catherine de Médicis,

ben adaleti yerine getiriyorum! Annemin intikamını alıyorum. Ben Alice de Lux'nun oğlu Jacques Clément'um!"

Kraliçenin boğazından daha korkunç bir feryat koptu. Bir anda, hemen hemen tamamen doğruldu, ayağa kalkar gibi oldu. Sonra sırtüstü düştü. Yüzü kasıldı, son kuvvetini sarf ederek mırıldandı:

"Tanrım, sen büyüksün! Sen adilsin! Ben bu korkunç hali hak ettim. Lanetlenmiş olarak ölüyorum!"

Bütün vücudu titredi. Sonra hareketsiz kaldı.

Catherine de Médicis ölmüştü...

*

III. Henri ertesi gün Blois'ya geri döndü. Annesinin öldüğünü duyunca:

"Ah! Pekâlâ, onu gömelim!" dedi.

Zamanın tarihçisi bu cenazeyle ilgilenilmediğini, tıpkı bir leş gibi sandalın birine atıldığını söylüyor...

Karanlık bir köşeye bir mezar kazdılar ve kraliçeyi oraya gömdüler. 1609 yılına kadar orada kaldı. Daha sonra cesedi oradan alınıp Saint-Denis'e nakledildi ve muhteşem bir kiliseye kendisi için bir mezar inşa edildi.

*

Jacques Clément yaşlı kraliçenin öldüğünü görünce odadan ayrıldı. Tam o sırada kapıdan içeriye birisi girdi ve yatağın başında diz çöküp hıçkırıklara boğuldu. Catherine de Médicis'yi seven tek kişi Ruggieri'ydi. O günün akşamı Blois'dan ayrıldı ve bir daha kimse ondan haber alamadı.

Jacques Clément endişe bile duymadan şatoyu terk etti. Pardaillan'ı buldu. Pardaillan o sormadan:

"Kral Blois'da değil!" dedi.

"Biliyorum. Kendisi hâlâ Amboise'da," dedi Jacques Clément.

"Evet! Ama sizin bilmediğiniz ve Crillon'un bana az önce söylediği bir şey var. Kraliyet ordusu Paris'e yürüyecek ve Mayenne ordusuyla karşılaşmaya uğraşacak."

"O halde Paris'e gideceğim," dedi rahip.

Hana döndü. Masraflarını ödedi ve rahip cübbesini çıkardı. Birkaç kısa söz ile Pardaillan'a veda etti.

"Bir daha görüşmeyecek miyiz?" diye sordu Pardaillan.

"Tanrı bilir," dedi parmağını göğe kaldırarak. Son bir veda hareketi yapıp atıyla köşeyi dönerek gözden kayboldu. Düşünceli olan Pardaillan Şato hanına geri döndü. Birkaç dakika sonra atını dizginlerinden tutarak dışarıya çıktı. Crillon onu gördü ve yanına geldi:

"Gidiyor musunuz?"

"Evet, gidiyorum!" dedi Paraillan.

"Kalın! Kral size bir alay verecek ve siz bu alayın komutanı olacaksınız!"

"Ben daha kendimi komuta etmekte zorlanıyorum. Hoşça kalın!"

"Hoşça kalın! Fakat nereye gidiyorsunuz?"

Şapkasını çıkardı ve parmağının ucunda havaya kaldırdı.

"Pusula gülünü bilir misiniz?"

"Evet," dedi Crillon. "Neden ki?"

"Lütfen rüzgârın şapkamın tüyünü hangi yöne ittiğini söyleyin!"

"Pekâlâ... Şu taraf Paris olduğuna göre... Bu taraf Orléans olduğuna göre... O taraf ise Tours olduğuna göre... Mösyö! Şapkanızdaki tüy İtalya yönüne itiliyor.

"İtalya demek!" dedi Pardaillan tuhaf bir kahkaha ile. "Neden olmasın ki! İtalya'ya gidiyorum Crillon. Hoşgörünüz için teşekkür ederim!"

Pardaillan şapkasını geri taktı. Cesur Crillon'un elini sıktı ve ata bindi. IX. Charles zamanından kalma bir melodiyi ıslıkla çaldı.

OTUZ DOKUZUNCU BÖLÜM
PARDAILLAN'IN YOL PARASI

Tutsakları Bourbon kardinalini, Lyon başpsikoposunu, Nemours dükünü, Guise'in sevgili kardeşi, genç prens Joinville'i, Elbeuf dükünü, Guise'in sekreterini, Marteau şapelinin başkanı Tiers'i, Brissac'ı ve Bouis–Dauphin'i görmek için gittiği Amboise'dan dönen III. Henri yaklaşırken Pardaillan Blois'dan ayrılmıştı. Çünkü durdurabileceği tek şey buydu. Diğer birliklerin kaçmak için zamanları vardı.

İçinde hiçbir sıkıntı olmadan huzur içinde yol alıyordu. On altı yıldan beri üzerine çöken iki ağırlıktan kurtulmuştu: Guise dükünü nizami bir mücadeleyle öldürmüştü. Maurevert de Marchenoir ormanında öbür dünyayı boylamıştı.

Soğuk hava toprağı kurutuyordu. Atının toynakları sertçe toprağa çarpıyor, sesi yankılanıyordu. Gri gökyüzüne, kıştan dolayı soyunmuş ağaçlara, oradan oraya uçuşan kargalara bakıyordu. Tüm bu canlı ve cansız varlıklara bakarak gülümsüyordu. Bu yol eski dostlar yoluydu.

Yeniden doğmuş gibiydi. Tamamen hür olarak seyahat etmenin tadını çıkarıyor, ciğerlerini kırların temiz havasıyla dolduruyordu. Hürdü! Kimseye bağlı değildi! Dilediği gibi hareket etmekte serbestti!

Zaman zaman atını hızlandırarak Loire'nın sağ kıyısından Blois'dan, Beaugency, Meung ve Orléans'a giden yolu takip ediyordu. Orléans'a varınca doğru Angoulême dükünün konağına yollandı. Dost evine yaklaşırken yüreği heyecanla çarpmaya başlamıştı. Çok bağlı olduğu küçük dükü, ölümden kurtardığı Violetta'yı, şair ruhlu küçük Marie Touchet'yi tekrar görecekti. O kız, içindeki gençlik hatıralarını canlandırıyordu.

Burası beyaz taşlar ve kırmızı tuğlalarla yapılmış bir konaktı. Zarif biçimli balkonları dövme demirdendi.

Pardaillan avluya girince atından indi, iri yarı bir İsviçrelinin yaptığı bir işaret üzerine iki seyis koşup atını alarak ahıra götürdü. Yalnız kalınca İsviçreli ziyaretçiye adını sordu.

Şövalye cevap vermeden etrafına bakındı. O sırada ilerideki kapılardan biri açıldı ve son derece şatafatlı bir uşak elbisesi içinde bir insan azmanı dışarıya çıktı. Gerçekten bir insan azmanıydı bu. Kolları bacak kalınlığındaydı, bacakları ise birer sütun gibiydi. Bu tip, Pardaillan'ı görünce ağır ağır yaklaştı, mümkün olan her türlü kibarca hareketlerde bulunarak şövalyeyi selamladı ve:

"Aman Tanrım," dedi. "Bu Şövalye Pardaillan'ın ta kendisi!"

Pardaillan bu adamı tanımamıştı. Acayip adam devam etti:

"Şövalyenin beni tanımamaları mümkün mü acaba? Biz ki birlikte savaşmıştık, omuz omuza, sırt sırta! Saint–Roche Manastırı'nda. Montmartre'da... Devinière hanında düşmanları kaçırmıştık."

Pardaillan gülerek:

"Anladım," dedi. "Şimdi sizi sesinizden tanıdım Mösyö Croasse. Ama o zaman zayıftınız. Daha kaç ay oldu? Ama şimdi?"

"Öyle! Kabahat benim değil! Ev iyi Tanrı'ya şükür. Sonra ne kılıç korkusu var, ne taş, ne kızgın yağ... Aksine, bol bol geyik eti, yağlı yağlı domuz etleri..."

Pardaillan adamı büyük bir zevkle dinliyordu. Belki daha uzun zaman da dinleyecekti ama ikinci bir dev, ama bu defa zayıf bir dev görünmüştü, Bu Picouic idi. Karşısına gelip eğilerek:

"Şövalye hazretleri," dedi, "Lütfen bu aptalın sözlerine bakmayın. Yaşadığı hayat onu aptal etmiş!"

Ve Picouic hemen önüne düşüp Pardaillan'a yolu gösterdi. Croasse'a da İsviçrelinin emirlerini yerine getirmekten başka yapacak şey kalmadı.

Pardaillan Picouic'i takip ederek önce büyük bir şeref salonundan geçti. Bu salonda Kral IX. Charles'ın tam boy bir tablosu vardı. Sonra çok güzel cilalanmış meşeden yapılma bir merdiveni çıktı ve küçük bir odaya girdi. İçerde hoş bir parfüm kokusu vardı.

Odada gençten bir adam vardı. Bir masaya oturmuş, sırtı kapıya dönük, yazı yazıyordu. Patırtıyı duyunca birden ayağa kalktı, yüzü sararmış bir halde şövalyeye baktı. Bir an hareketsiz kaldı, sonra ko-

şup Pardaillan'ın kollarına atıldı. Pardaillan da gözle görülebilen bu sevinç, bu dostluk karşısında heyecanlanmıştı. Candan kucaklaştılar.

Charles d'Angoulême:

"Nihayet tekrar buluştuk!" dedi. "Aziz dostum... Sevgili abim... Demek nihayet kendi eseriniz olan bu saadeti seyretmeye geldiniz!"

Pardaillan gülümseyerek cevap verdi:

"Şey... Yani Orléans'dan geçiyordum da... Ne bileyim, bir çölden gelip başka bir çöle gidiyordum diyelim. Sadece bir vahada durmak istedim."

Genç dük zaten gereken şahsa seslenmişti. Çok geçmeden Violetta'nın heyecandan kıpkırmızı olmuş bir halde içeri girdiğini gördüler. Violetta Pardaillan'a doğru yürüdü. Alnını uzatarak:

"Siz burada olduktan sonra," dedi, "kocamın ve benim saadetimizin eksik bir tarafı kalmıyor demektir!"

Pardaillan'a gelince, aslında o hiç de hesaba katmadığı ve istemediği kadar heyecanlanmıştı. Candan gelen bir sevgiyle genç kadını yanaklarından öptü. Aynı anda Charles'ın annesi Marie Touchet de göründü.

Pardaillan büyük bir nezaketle eğilirken o, hızla yaklaştı. Kollarından tıttu ve gözyaşları içinde kucaklayarak:

"Çok mutluyum yavrum," dedi. "Her akşam ettiğim dualarda Tanrı'ya içimden söylediğim, 'Tanrım, eski şövalyeliğin son temsilcisini sen koru!' sözlerini şimdi yüksek sesle söyleyebileceğim!"

Sonra IX. Charles'ın salondakinden küçük bir portresine dönerek ilave etti:

"Ne yazık ki oğlunun kurtarıcısına teşekkür etmek için o burada değil. Ama ben onun yerine de teşekkür ediyorum şövalye!"

Pardaillan bu şahane anın yarattığı heyecanı dağıtmaya çalışarak:

"Madam," dedi. "Sizin gözlerinizde gördüğüm saadet ışığı, dudaklarınızdaki sakin tebessüm benim en büyük mükâfatımdır."

İlk heyecan geçtikten sonra oturdular.

Pardaillan Montmartre'daki karşılaşmalarından sonra olup bitenleri anlatmak zorunda kaldı. Olayları öylesine basitleştirerek anlatıyordu ki dinleyenler hayran kalıyordu. Sırayla Guise dükünün,

Maurevert'in ölümünü ve en sonunda Catherine de Médicis'nin ölümünü anlattı. Ama Fausta'dan hiç bahsetmedi.

Konuşurken bazen Charles'ı bazen Violetta'yı bazen de Marie Touchet'yi göz ucuyla seyredip dünyadaki en mutlu üç insanla karşılaştığını düşünüyordu.

"Bu mutluluk sürdüğü sürece..." diye endişeyle düşündü. IX. Charles'ın oğlunun gireceği maceraları ön görüyordu.

"Böylece," dedi Marie Touchet. "Yaşlı kraliçe öldü."

"Ve Guise dükü de kılıcınıza yenik düştü!" diye ekledi Charles da.

"Lanet okuduğunuz iki düşman!" dedi Pardaillan oldukça ciddi bir ses tonuyla. İkisi buydu. Üçüncüye gelince... Kral III. Henri'ye gelince, ondan intikam almak isteseydiniz zamanında gelemeyeceğinizi düşünüyordum. Çünkü onu terk etmeyen bir gölgesi var. Adeta demir pençelerden oluşan bir hayalet bu. Guise öldü. Yaşlı kraliçe öldü. Kral da ölümüne yürüyor. Bu şekilde üç işiniz de karışmanıza gerek kalmadan halledildi. Yapmanız gereken tek şey bu mutluluğunuzu hayatın hırsına ve öfkelerine karşı korumaktır."

Genç dük bu ileri görüşlü sözleri düşünceli bir şekilde dinledi. Violetta nazik bir şekilde Charles'a şefkatli, utangaç ve öyle endişeli bir bakış attı ki Charles haykırdı:

"Evet, evet şövalye... Siz... Benim can dostum... Tatlı sevgilim... Ve siz sevgili annem... Bu karşılıklı sevgimizde sadece hayatımızın mutluluğunu aramalıyız..."

Akşam yemeği Orléans'un ileri gelenlerinin davet edildiği şahane bir ziyafet oldu. Pardaillan'ı sofrada istememesine rağmen en başa oturttular.

"Burada tanındığınızı görüyorsunuz," diye fısıldadı Marie Touchet Pardaillan'a. "Bu konakta ve bizi tanıyanlar arasında Yuvarlak Masa Kahramanları'ndan bahseder gibi sizden bahsediyoruz. Kış akşamlarında, Albret Kraliçesi Jeanne'ı kurtardığınız günden tutun, Prens Farnèse'in kızı benim sevgili Violetta'mı kurtardığınız güne kadar olan tüm maceralarınızı anlatmamı istiyorlar. Ve sizden bahsettiğimde şövalye... Beni dinliyorlar. Tıpkı eski günlerdeki gibi beni dinliyorlar..."

O gece Pardaillan için unutulmaz bir gece oldu. Ama Charles d'Angoulême ertesi sabah şerefine bir av partisi tertiplediklerini haber vermek için şövalyenin odasına girdiği zaman Pardaillan hemen gideceğini söyledi. Genç dük bunu duyunca sarardı:

"Gitmek mi?" dedi. "Herhalde birkaç saatliğine bir yere gideceksiniz. Çünkü burada kalıyorsunuz değil mi? Burada yerleşeceksiniz. Artık birbirimizden ayrılmayacağız."

"Belki bir gün gelir, daha uzun bir süre misafiriniz olurum. Ama şimdi vedalaşmamız gerekiyor!"

Ne Marie Touchet'nin ricaları, ne Violetta'nın gözyaşları şövalyeyi kararından vazgeçirebildi. Bu yakın ilgi Pardaillan'ı çok heyecanlandırmıştı. Ellerini sıkarken:

"O halde aziz dostlarım," dedi, "eğer kendimi bedbaht hissedersem ihtiyarlık günlerimi geçirmek üzere buraya geleceğime söz veriyorum!"

Ve yola koyuldu.

Uzaklaşırken, "Artık gerçek saadetin ne olduğunu gördüğümü söyleyerek övünebilirim," diye düşünüyordu.

Öğleyin atını dinlendirmek ve yemek için bir hana indi. O sırada para kesesini karıştırınca topu topu yedi eküsünün kalmış olduğunu gördü. Acı acı gülümsedi. Kendi kendisine, "Tanrım," dedi, "bu kadar parayla Floransa'ya gideceğim. Sonra da geri döneceğim!"

Sonra atının eyerinden sarkan bir deri kese gözüne çarptı. Yokladı. İçinde büyükçe bir kutu vardı. Kutuda ise beş tane para rulosu, bir minyatür ve bir mektup vardı. Pardaillan ruloları açınca her birinde iki yüzer altın ekü bulunduğunu gördü. Minyatüre baktı. Bu Marie Touchet'nin Barrés Sokağı'nda oturduğu sıralarda yapılmış bir resmiydi. Portre, üzerinde on iki elmas bulunan altın bir çerçeve içine yerleştirilmişti. IX. Charles'ın bir hediyesiydi bu. Pardaillan mektubu açtı ve şu satırları okudu:

Uzun bir yolculuğa çıkıyorsunuz yavrum, kalbim bana sizin yol masraflarınızı düşünmeye hakkım olduğunu söyledi. Aynı şartlarda bir başka oğlumun, kardeşiniz Charles'ın da yol masraflarını ben üzerime almıştım. Portreye gelince, bana 1572 yılında verilmişti. Siz belki unuttunuz ama o hatıra benim için ebedidir. Beni sevdiğim kimseye bağlayan

hatıraların bence en değerli olanıdır. Onu size veriyorum. Zira, zaten kalben, çocuklarımdan büyüğü olan size tahsis edilmişti. Elveda sevgili yavrum. Sizi ölmeden önce bir daha görmek benim için saadetlerin en büyüğü olacaktır. Bunu unutmayın!

Siz bizi nasıl korudunuzsa Tanrı da sizi öyle korusun.

Pardaillan mektup elinde olduğu halde ahırın bir köşesinde bir saat kadar kıpırdanmadan kaldı. Derin hayaller içindeydi. Hancının yamağı yemeğinin hazır olduğunu söylemeye geldiği zaman onu başı eğik, oturur durumda buldu. Ağlıyordu.

KIRKINCI BÖLÜM
PALAIS RIANT

Pardaillan nisan sonunda Floransa'ya vardı. Bu da onun öğrenci yolunu yani en uzun fakat en eğlenceli yolu tercih ettiğini gösteriyordu. Seyahat onun için daha ziyade bir sevinç vesilesiydi. Bir yerden bir yere gitmek işi ise ikinci derecede önemliydi.

Floransa'ya varışının ertesi günü, Fausta'nın kendisine bahsettiği saraya gitti. Sarayın kapısında İsviçreliye benzeyen biri kendisine meşhur Pardaillan olup olmadığını sordu. Süvari de kendisinin Pardaillan olmak şerefine nail olduğunu, ancak meşhur olup olmadığını bilmediğini söyledi. Bunun üzerine saray nöbetçisi bir şey söylemeden ilerideki bir dolaba gitti, bir çekmeceyi açtı ve içinden mühürlü bir mektup çıkarıp ona verdi. Şövalye zarfı açtı.

Mektupta sadece şu kelimeler vardı:

Roma, Palais Riant, Fausta.

"Demek Fausta beni Roma'da bekliyor," diye düşündü.

İsviçreli adam sadece mektubu Lort Pardaillan'a vermekle yükümlü olduğunu, Pardaillan onun midesini deşse bile tek kelime etmeyeceğini söyledi.

Ertesi gün mayıs güneşinin ilk ışıklarıyla aydınlanan çiçeklerin kokulandırdığı yol boyunca ilerlerken:

"Ne halt ettim de İtalya'ya geldim," diye düşünüyordu. "Her neyse. Şu anda bile dizginlerimi Orléans yoluna çevirmeme kim engel olabilir? Orada keyfim yerinde olur. Kışın ayaklarımı ateşe uzatıp keyif çatarım, sonbaharda geyik avlar, yazın da büyük ıhlamur ağaçlarının gölgesinde hatıralarımı yazarım."

Hatıralarını yazmak fikri aklına gelince güldü. Ama yine de yazması lazımdı. Merak edip de sayfaları karıştıracak okuyucuları için olduğu kadar, içinde değerli sayfalar bulacak olan bu hikâyenin

yazarı için de lazımdı.

Pardaillan 1589 yılının 14 Mayıs'ında, akşama doğru Roma'ya vardı. Franc–Parisien hanında bir oda tuttu. Hanın Fransızca yazılmış bir isme sahip olması ona bir uğur işareti gibi gelmişti. Han sahibi de bir buçuk Fransız'dı, yani Montmartre doğumlu bir Parisliydi. On beş yıldan beri buraya yerleşmişti. Romalılara Fransız mutfağı, Fransızlara Roma mutfağının yemeklerini yedirerek yavaş yavaş bir servet yapma yoluna da girmiş bulunuyordu. Hancının görüşüne göre bu şekilde hareket günün birinde mutlaka Roma ve Paris halkı arasında bir ittifaka yol açacaktı.

Şövalye sabahın sekizine kadar deliksiz bir uyku uyudu. Büyük bir itinayla giyindi. Öğle yemeğinden sonra hancıya Fausta'nın kendisine randevu verilmiş olan Riant Sarayı'nın yerini sordu. Hancı ona takip edeceği yolu gösterdi. Sonra:

"Zamanında herhalde çok güzel bir esermiş," diye ilave etti. "Ama şimdi harabe halinde. Lucrèce Borgia zamanından beri kimse oturmuyor."

Pardaillan hancıya aldırmadan yola koyuldu. Tibre Nehri'ne paralel olarak ilerleyince, çok geçmeden Riant Sarayı'na vardı. Burası Lucrèce Borgia'nın bir kaprisi gibi parlak kırmızı fakat kasvetliydi. Heykel ve kabartmalarla süslüydü. Bunlar saraya bir ihtişam havası veriyordu. Ama her taraf toz içindeydi ve pencereler kapalı, kapı duvarla çevriliydi, dış avlu harap olmuştu.

Pardaillan, "Bana öyle geliyor ki," diye mırıldandı. "Burası Cité Sarayı'nın bir benzeri. Umuyorum ki oradaki kadar bol işkence salonu, işkence aletleri yoktur."

Kapı duvarla örülü olduğu için Pardaillan olduğu yerde şaşkınlık içinde kalakalmıştı. O sırada yanında beliren bir adam omuzuna dokunarak hafif bir sesle:

"Beni takip edin!" dedi.

Pardaillan fazla düşünmeden yürümeye başlarken:

"Beni bekledikleri anlaşılıyor," diye düşündü. Ama bir yandan da hançerini yoklamayı ihmal etmedi.

Adam, Riant Sarayı'nın sağ tarafı boyunca sınırlayan dar bir geçide girdi. Geçidin ortalarına doğru alçak bir kapıdan kayboldu.

Pardaillan hemen onu takip etti. Biri önden, diğeri arkadan, hiç konuşmadan yürüyerek uzunca bir koridor boyunca ilerleyip son derece büyük bir salona girdiler. Burası herhalde sarayın zemin katının ön cephesini boydan boya kaplamaktaydı. Salon bir mermerler çölü gibiydi. Her tarafı baştan başa mermer heykellerle doluydu. Ancak herhalde halkın hışmına uğramış olmalıydılar ki hepsi de hasara uğramıştı: kiminin başı, kiminin kolu, kiminin ayağı kırıktı. Şamdanlar eğilip bükülmüştü, kornişler kırılmış, sütunlar yıkılmış, duvarlar bu salonda geçen bütün olaylara tanıklık edercesine kararmıştı.

Bu salonda durmadılar. Pardaillan yine adamın peşinden ilerleyerek sarayın muhteşem fakat göze kaba görünen bir debdebeyle parlayan bir kısmına girdi. Durdu ve bir anda kendisine yol gösteren adamın kaybolduğunu fark etti. Raphaël d'Urbin'in bir tablosuna gözlerini dikip beklemeye başladı. Tablo kara gözlü, gülümseyen şahane güzellikte bir kadını temsil ediyordu: Bu, Lucrèce Borgia'nın portresiydi. Fausta'nın büyük annesi.

Pardaillan papanın kızı önünde hayale daldığı sırada arkasında hafif bir gürültü duydu ve döndü. Bir kapıyı örten kadife örtülerin arasında bir kadın kendisine bakıyordu. Tıpkı tablodaki kadına benziyordu bu. Aynı meşum güzellik, aynı esrarlı gözler...

Fausta hafifçe başını eğip Pardaillan'ı selamladı. Herhangi bir hoş geldin sözü söylemeden ona doğru ilerlemeye başlayarak:

"Büyük anneme mi bakıyordunuz?" dedi. "O benim kullandığımdan başka fakat daha emin yollar kullanarak birkaç yıl içinde benim rüyamı gerçekleştirmeyi başardı. Kim bilir nasıl çıldırtıcı bir hayat yaşadı. Eğer ben de iktidarda olsam ve erkekler arasında gerçekten erkek olan bir kahramanın kılıcının himayesinde bulunsam o zaman burada saklanan bir sürgün gibi değil, korku veren bir hükümdar gibi yaşardım!"

Fausta bir koltuğa oturdu, Pardaillan'a da oturmasını işaret etti. Şövalye:

"Madam," dedi, "Bana öyle geliyor ki Alpler'in ötesinde başınıza gelen korkunç şeyler içinizi kemiren ve günün birinde sizi ölüme sürükleyecek olan ihtirası silip süpürmüştür. Hüküm sürmek ve başkalarını bedbaht etmek için böylesine büyük bir ihtiras niçin? Belki biraz vaaz gibi olacak ama bütün bana söylediklerinizden aklımda

kalan şu ki, buradasınız, saklanıyorsunuz ve sürgünsünüz. Ben ise Sixtus ile barıştığınızı tahmin ediyordum."

Fausta ümitsiz bir ifadeyle başını eğdi:

"Sixtus'la benim aramda öldüresiye bir düello var. Bir ara her şeyin bittiğini sanmıştım. Ama İtalya'ya ayak basınca anladım ki ben yine Lucrèce'nin torunuyum ve bunu asla unutamam! Evet, yenilmesine yenildim! Yenildim çünkü yolumun üstüne siz çıktınız! Ama eğer bana karşı olmasaydınız... Eğer benimle beraber olsaydınız! Mücadeleye yeniden başlardım! Ve... Ve bu defa kazanırdım!"

Fausta bir an durdu. Bu sözlerinin tasdik edilmesini bekliyordu sanki. Ama Pardaillan buz gibi halini muhafaza etti. Bunun üzerine:

"Sixtus'a gelince," diye devam etti. "Haydi diyelim ki ben onunla olan mücadelemi bıraktım. Bu bir şeye yarar mı sanıyorsunuz? O, intikamından asla vazgeçmeyecektir. Sizi niçin Floransa'da beklemediğimi kendi kendinize sormadınız mı?"

"Hiçbir şey sormadım madam! Beni Roma'da bekliyordunuz, Roma'ya geldim! Dünyanın öbür ucuna da giderdim!"

Eğer Fausta Pardaillan'ı iyi tanımış olsaydı bu basit sözlerin onun soğukluğunun ifadesi olduğunu anlardı. Ama o aksine, sevinçten titreyerek ateşli bir sesle:

"Eğer söylediklerniz doğruysa yine de ümit edebilirim," diye atıldı. "İkimiz birlikte büyük işler başarabiliriz. Ancak önce şunu bilin ki Floransa'dan ayrılıp da buraya geldimse bu kendi isteğimle olmadı. Sixtus'un adamları zorladılar beni!"

"Ve siz orayı bırakıp Roma'ya sığındınız."

"Evet! Beni her yerde arayabilirler ama bu şatonun karanlıklarında aramazlar. Sixtus benim nerede olduğumu bulabilmek için daima uzakları düşünecektir. Burnunun dibinde olduğum aklına bile gelmez!"

Gülmekten kendini alamayan Pardaillan:

"İyi bir fikir!" dedi.

Ama içinde ifade edilmesi güç bir huzursuzluk vardı. Aslında son derece güzel olan bu kadının dişilik tarafı çok azdı. Yenilmişti! Şimdi korkunç intikamlar peşindeydi. Ve bu kadın Blois Köprüsü'nde bir ara onu heyecanlandırmıştı. Halbuki şimdi Fausta'ya karşı bir uzak-

laşma duygusu vardı içinde. Fausta yumuşak bir sesle:

"Şövalye," dedi. "Guise dükünü öldürdüğünüzü, sizin hemen her güçlüğü yenen bir kudrete sahip olduğunuzu gördüğüm sırada artık hayatımın bittiğini sanıyordum. Blois Köprüsü'nde kendimi ölüme terk etmek istedim. Siz beni kurtardınız. O anda aramızda ciddi bir olay geçti. Ve ben bu olay üzerine geleceğimi yeniden planladım şövalye! Hayır, hiçbir şey söylemeyin! Susun! Ben sözümü bitirdiğim zaman 'evet' veya 'hayır' diye cevap verirsiniz."

Fausta bir an susup zihnini toparladı. Alev alev yanan gözlerini şövalyeye dikerek:

"Mesela," dedi, "benim İtalya'nın hemen hemen her tarafında kudretli dostlarım vardır. Ama onların hepsi de Sixtus'un başarısı üzerine dağılmış, korkmuş, sinmiştir. Eğer ben burada bir tek zafer kazanırsam onların hepsi birleşik muhteşem bir ordu haline gelecektir. Sadece Roma'da bu ordunun çekirdeğini teşkil etmeye hazır durumda iki bin silahlı adamım var, sonra benim doğrudan doğruya Sainte–Ange Şatosu'nda bile casuslarım var. V. Sixtus ölsün yahut onu ele geçirip burada hapsederek ondan kurtulayım, o zaman her şeyin mutlak hâkimi olurum. Şövalye, Sixtus'u doğrudan doğruya Vatikan'da ele geçirip, onu harp esiri yapıp buraya getirme işinde yalnız size güveniyorum. Bu işe girişmek için emrinizde dilediğiniz kadar adam ve para olacaktır. Bunu mümkün görüyor musunuz?"

"Her şey mümkündür madam!"

Fausta'nın gözlerinde bir şimşek parıltısı belirdi:

"Pekâlâ," dedi. "Bir defa Sixtus ele geçtikten sonra ben iki bin taraftarımın yardımıyla Roma'yı ve Vatikan'ı ele geçiririm! O zaman size bahsettiğim dostlar birleşir ve bana kendi kontenjanlarına düşeni gönderirler. Bir aya kalmaz, Roma ovalarında öyle bir ordu toplarız ki... Bu orduyu otuz bin piyade, on beş bin süvari ve kırk top olarak tasavvur ediyorum. Ve ben, şövalye, bu orduyla Fransa'ya girip intikamımı rahatça alırım. Ama bir başkomutan lazım. Bu komutanı da buldum: Siz! Buna ne dersiniz?"

Pardaillan bu defa da:

"Her şeyin mümkün olacağını söyledim madam," diye cevap verdi. Ancak sesinde öyle bir soğukluk vardı ki Fausta korkunç bir tereddüdün içini kavradığını hissetti. Bir an hiç konuşmadan, dalgın

durdu, sonra ağır bir sesle: "Bütün bunlar bir tek hissin üzerine kurulmuştur," dedi.

Pardaillan, "Tamam," diye düşündü. "Asıl varmak istediği sonuca geliyoruz."

Fausta ayağa kalktı. Hafifçe titriyordu, rengi kaçmıştı. Nihayet ani bir kararla:

"Şövalye," dedi. "Her şey bana vereceğiniz cevaba bağlı! Cevabınızı da hemen istemiyorum! Üç gün mühlet veriyorum! Üç gün sonra gelin! Eğer cevabınız evet olursa bu sizin ve benim zaferimiz olacaktır. Eğer hayır derseniz, o zaman siz Fransa'nın yolunu tutarsınız ve ebediyen birbirimizden ayrılmış oluruz. Oh! Susun şimdi! Üç gün! Bırakın daha üç gün hayal kurayım!"

Birden kendisini koyuvermiş gibiydi. Durdu. Kendini toparladı. Soğuk bir sesle ilave etti:

"Son hazırlıklarımı yapmak için bu üç güne ihtiyacım var! Sizin de bu işe girişmek için düşünmeye ihtiyacınız var! Üçüncü günün akşamı şövalye! Şimdilik elveda!"

Fausta bunları söyledikten sonra bir örtünün ardında kayboldu. Aynı anda Myrthis içeri girerek ona kendisini takip etmesini işaret etti. Pardaillan duyduklarından şaşırmış halde onun peşinden yürüdü. Birkaç dakika sonra tekrar dışarı çıkmış ve Franc–Parisien hanının yolunu tutmuştu.

Odasına kapandığı zaman:

"Ne halt etmeye geldim buraya?" diye mırıldandı. "Dişi kaplan yine kaplanlığını muhafaza ediyor. Bunu tahmin etmeliydim! Üç gün! Bu süreden yararlanarak kaçmanın yolunu bulmalıyım. Hıh! Sanki kaçabilirmişim gibi..."

Aynı dakikalarda Fausta da kendisini yatağa atmış, başını yastıkların arasına gömmüştü. Sarf ettiği gayret yüzünden hissettiği yorgunluğu yenmeye çalışıyordu:

"Hiç! Hiç! Hiç!" diye homurdandı. "Ne bir titreme, ne bir kalp çarpıntısı. Oh! Evet! Düşünsün! Çünkü şimdi bahis konusu olan kendi hayatı! Düşünsün ve ayağını denk alsın. Zira bu defa ben onu elimde tutuyorum!"

Bu üç gün içinde Riant Sarayı'nda neler olup bitti? Ne gibi ha-

zırlıklar yapıldı? Fausta ne gibi emirler verdi? Üçüncü gün geldiği zaman sabahtan akşama kadar zemin katta tuhaf gidip gelmeler oldu. Akşam olduğu zaman saraya kapanmış bulunan kadınlı erkekli yirmi hizmetçi sanki vebadan kaçıyormuş gibi alelacele uzaklaştılar. Palais Riant'da Fausta ve nedimesi Myrthis'ten başka kimse kalmadı.

Hizmetçilerin ayrılmasından yaklaşık yarım saat sonra, yani gece bu ebedi şehrin üzerini bir perde gibi örtmeye başladığında, Pardaillan söz verdiği şekilde geçidin küçük kapısına geldi. Myrthis tarafından içeri alındı. Yalnız bu defa onu gizli bir merdivenden çıkararak ikinci kata aldılar. Pardaillan handan ayrılırken ev sahibine şunları söyledi:

"Atımı hazırlayın. Çünkü yarın sabah şafakta yola çıkacağım."

"Ne?" diye bağırdı. "Mösyö, hemen mi ayrılıyorsunuz? Henüz bir şey görmediniz ki!"

"Üzgünüm sevgili ev sahibim. Sadece Roma'da değil, İtalya'nın her yerinde ilginç anıtlar gördüm. Ve tekrar göreceğim. Lütfen atımı bol bol yulafla beslemeye özen gösterin."

Ve Pardaillan Riant Sarayı'nın patikasına doğru yol aldı...

KIRK BİRİNCİ BÖLÜM
PALAIS RIANT'IN SONU

Pardaillan Fausta'nın huzuruna çıktığı zaman:

"Madam," dedi, "daha önce muhtelif vesilelerle olduğu gibi bu defa da sizinle son derece açık konuşacağım. Önce bana gösterdiğiniz teveccüh için size teşekkür ederim. Yarın sabah Fransa'ya hareket ediyorum! Şimdi ilave edeceğim bir şey var: Bu üç gün içinde kendi kendimle baş başa kaldım, bana yaptığınız tekliflerle ilgili olarak kendime çeşitli sorular sordum ve daima kendime hayır diye cevap verdim. Size geldim çünkü ilk defa Blois Köprüsü'nden sonra sizi şahane bir şekilde gördüğüm Loire balıkçılarının orada, sizin içinizde bir değişiklik olduğunu ve benim hiçbir zaman anlayamadığım karanlık ruhunuza nihayet bir ışık demeti düştüğünü sanmıştım. Yanılmışım! Yanlış düşünmüşüm! Sizin ruhunuza bir etki yapabildiğimi düşünmekle de hata etmişim, sizi kardeşçe duygularla iyiliğe götürerek kendinize ve başkalarına yapacağınız kötülükleri önleyebileceğimi sanmakta da yanılmışım! Hayır, Papa Sixtus'u kaçırmak için Sainte-Ange Şatosu'na gitmeyeceğim! Hayır, Roma'yı iktidarınız altında tutasınız diye iki bin adamınıza da komuta etmeyeceğim! Ve yine hayır, kurmayı düşündüğünüz ordunun başkomutanı da olmayacağım! Sebebine gelince madam, çünkü ben öldürmek, talan etmek, yakıp yıkmak, geçtikleri yerleri bir meteor gibi mahvetmek için elli altmış bin kişinin başına geçen adamlardan nefret ederim, korkarım! Bütün bu gibi şeyleri haklı çıkarmak için sizin yaptığınız gibi politik sebepler ileri sürmek de zayıf kalır. Evet, benim düşünce şeklim işte budur. Ama daha başkaları da var. Şimdi de işi başka türlü düşünelim, genelden basite doğru gelelim! Hayatıma da, hürriyetime de bir kastı olmayan bir ihtiyara karşı tuzak kurmak benim yapacağım şey değildir! Onun sizinle olan mücadelesi beni ilgilendirmez! Guise'den intikam almak istediğim zaman madam, onu gözetledim, yolunu bekledim, sonra da, 'Koru kendini,' dedim. Guise de Mau-

revert gibi kılıç tıtmasını biliyordu. Ama Sixtus! Ne için, ne hakla, bana yaptığı ne gibi bir kötülüğün karşılığı olarak onun kötülüğünü isteyeyim? İlave edecek iki şey daha var: Eğer dostça ayrılırsak mutlu olarak döneceğim. Bu bir. Bir de benim bu açık kalpliliğim sizi bana karşı kinlendirse bile ben size karşı bir düşmanlık duymayacağım. Guise'in peşime sürülen adamları da, başka şeyler de bana sadece Blois Köprüsü'nü hatırlatmaktan başka bir şeye yaramayacak."

Pardaillan sustu. Nefes aldı. Alnı ter içinde kalmıştı.

"Tanrı aşkına!" diye düşündü, "Kılıç, hançer, arkebüz, top ile düello yapmak çok kolay ama söz düellosu, bunu bir daha asla kabul etmeyeceğim, bu son!"

Fausta Pardaillan'ı gözleri kapalı olarak dinlemişti. Bütün bu süre içinde sanki bir saray adamının ya da bir şairin dalkavukluklarını dinliyormuş gibi kılını bile kıpırdatmadan o mermerden heykel halini muhafaza etmişti. Yalnız, Pardaillan konuşmayı bitirdiği zaman gözlerini açtı ve keyifsiz bir ifadeyle yanında duran bir çıngırağı çaldı. Aynı anda Myrthis içeri girdi. Fausta ona dönerek:

"Emrimi yerine getir," dedi. "Sonra sarayı terk edeceksin."

Pardaillan Myrthis'in sarardığını, bir şey söylemek ister gibi ağzını açmaya gayret ettiğini gördü. Ama Fausta'nın şimşek gibi bir bakışı onu susturmaya yetti. Myrthis tuhaf bir ifadeyle şövalyeye baktı ve salonu terk etti.

Pardaillan kılıcını, hançerini yokladı ve her türlü olaya hazır durumda beklemeye başladı. Bir anda aklına şimşek gibi bir düşünce gelmişti. Fausta adamlarına onu öldürme emrini vermiş olmalıydı. Hiç şüphesiz şimdi on on beş silahlı adam içeri dolacaktı.

Pardaillan kulakları kirişte, en uzaklardan gelecek sesleri duymaya çalışıyordu. Fausta'ya sakin fakat korkutucu bir sesle:

"Madam," dedi. "Hizmetkârınızın yerine getireceği bu emrin ne olduğunu öğrenebilir miyim?"

Fausta bu anda artık onu dinlemiyordu. Yüzünü şövalyeye döndü ve Pardaillan onu adeta tanıyamadı.

Bir kadının kalbinde her türlü kontrolden kurtulan ihtiraslar ancak böylesine güzel, böylesine çıldırtıcı, böylesine müthiş olabilirdi. İhtirastan kurumuş pembe dudaklarındaki tebessüm insanüstü bir

aşkın titreyişlerini taşıyor gibiydi. Bakışları alev alevdi. Bu el değmemiş bakire, bu herkesi küçümseyen, herkese yukarıdan bakan bakire, sanki bir anda her türlü saflığını kaybedivermiş gibiydi. Küçük bir hareketiyle bembeyaz yün elbisesi vücudundan sıyrılıp yere düştü. Fausta efsanevi güzelliğiyle çırılçıplaktı şimdi.

Pardaillan büyülenmiş gibiydi.

O zaman Fausta konuştu. Sesinde tuhaf bir tatlılık vardı.

"Seni seviyorum," dedi, "Seni seviyorum ve sen beni istemiyorsun. Seni sevdim. Sen beni ittin! Ama ben, el değmemiş bir genç kız olan ben, seni seviyorum! Seni seviyor ve kendimi sana veriyorum! Al beni! Seninim! Tamamen seninim! Ve bir saatliğine sen de benim olacaksın!"

Kollarını boynuna dolayıp onu kucakladı.

Pardaillan kendisini ilahi bir zehir gibi içine işleyen bu ihtirasın ateşine kaptırmıştı:

"Fausta!" diye inledi.

Fausta dudaklarını onun dudaklarına yapıştırdı. Şövalye bir ara korkunç bir tehlikeye doğru koştuğunu hisseder gibi oldu. Ama Fausta onu vahşi bir ihtiras ve ateşle sıkıyor, sıkıyordu. O zaman şövalyenin nefes alışları değişti. Başı dönmeye başladı. Her şeyi, herkesi unuttu. Aşk çiçeği bilinmeyen bir güneşin ışıklarından aldığı canlılıkla bir dakika içinde açmış, büyümüş, korkunç bir şekilde gelişmişti. Aşk onu vücudundan, düşüncesinden, kalbinden, her şeyinden koparıp almıştı.

Genç kız:

"Sana yenildim," dedi. "Beni yendin! Ama bu yenilmede bile asıl zafer bende bulunuyor! Dinle beni! Sana malik olmak için ne yaptım biliyor musun!"

Şövalye:

"Ne önemi var?" diye mırıldandı. "Şu anda gözlerimin önünde beliren bu rüya başka bütün rüyaları silmeye yetti!"

"Hayır! Bilmen lazım! Senin ölmeni istedim! El değmemiş bakirenin bir erkeğe sunduğu ilk aşk öpücüğü sırasında ölmeni istedim! Dün! Oh! Dinle beni! Dün bu sarayın salonlarına çalı çırpı yığıldı. Myrthis şimdi onları ateşledi, anlıyor musun? Ve şu anda bu saray

yanıyor. Myrthis çıktı ve kapıları kapadı. Düşünebiliyor musun? Şimdi ikimiz yalnızız. Korkunç bir fırının üstündeyiz. Alev alev yanan bir aşk yangınının üstünde bulunuyoruz. Aşk alevlerinin arasında yalnızız! Pardaillan, Pardaillan, beni seviyor musun?"

Pardaillan:

"Seviyorum!" diye inledi. "Ölüm!.. Ateş! Olsun! Bu şekilde ölmek, ölmek değil, en tatlı bir rüyadan, bilinmeyen rüyalar âlemine geçmek demektir!"

Dudakları birleşti. Zaman akıp geçti. Belki bir saat. Pardaillan bunu tahmin edemiyordu.

Bu hayal âleminden kurtulup kendine geldiği zaman şöyle bir etrafına baktı. Odanın dumanlandığını ve kapı aralıklarından içeriye koyu koyu dumanların dolduğunu gördü. Fausta'ya doğru:

"Senin kollarında ölmek... Aşkın ateşinde ölmek," diye mırıldandı. "Bu benim işkenceler içindeki hayatıma güzel bir son olur!"

Ve... Tuhaf bir sesle gülerek Fausta'nın bulunması gereken tarafa döndü. Ama onun gülüşüne çıngıraklı bir kahkaha karşılık verdi. O zaman nihayet aklı başına geldi ve aklının başına gelmesiyle beraber de içini bir korku kapladı.

Pardaillan bir hamlede doğrulup kalktı. Yangının çatırtıları kalasların düşmesini, alevlerin homurtusunu, kısacası sarayın harıl harıl yandığını duyuyordu.

Korkunç gerçek bütün açıklığıyla karşısındaydı şimdi. Fausta'yla birlikte Palais Riant'a kapanmış bulunuyordu. Ve saray yanıyordu! Onunla yapayalnızdı burada ve her ikisi de ölecekti!

Bu dehşet anında bile içini bir merhamet duygusu kapladı. Ona karşı merhamet duydu ve seslendi:

"Fausta! Fausta!"

Onu kurtarmak! Onun ölümünü isteyen, onu ölüme atan ama kendisini ona veren Fausta'yı kurtarmak istedi!

Sesine aynı korkunç gülüş cevap verdi. Sonra Pardaillan bir anda onu gördü. Ta karşıda, kızıla çalan kara dumanların teşkil ettiği bir fonun önünde gördü. Esrarengiz bir yaratık gibiydi. Bir esrar âleminde kayboluyor gibiydi sanki. Bir hayal gibi yavaş yavaş uzaklaşıyor, kayboluyordu. Gözlerini ancak seçebildi. İki kara elmas gibi, iki

uğursuz elmas gibi parlayan gözlerini... Pardaillan yan körleşmiş bir halde sendeleyerek yürümeye çalıştı ve seslendi:

"Gel! Kaçalım! Seni kurtaracağım! Yaşayacaksın!"

Ve... Duman bulutları arasından Fausta'nın sesi duyuldu. Sakin... Fakat hâkim bir edası vardı. Buz gibiydi bu ses. Tatlı fakat sert, bir hükümdar sesi:

"Ben yaşayacağım! Evet, Pardaillan! Ama sen ölüyorsun! Biraz önce son bir defa daha galip geldim ve intikamımı alıyorum. Çelik kılıçlar sana bir şey yapamadı. Ama benim aşk öpücüğüm seni öldürüyor! Elveda Pardaillan!"

Fausta konuştukça uzaklaşıyor gibiydi, sanki dumana karışıyor, sisler arasında eriyor gibiydi. Aynı şekilde sesi de zayıflıyordu. Son kelimeyi söylediği zaman da tamamen kayboldu.

O zaman Pardaillan yalnız kendisinin alevler arasında yanarak öleceğini anladı! Ölmek! Evet, gerçekti bu. Dumandan boğulacak hale gelmişti. Bu salona girdiği kapının aralıklarından alevler hücum ediyordu içeri. Ve bütün çıkış yolları da kapanmıştı. Fausta'nın çıkıp gittiği taraf ise demir kapıyla kapalıydı. Bu salona girdiği kapıya atıldı. Açmaya çalışacağı sırada kapı alevler içinde çöktü, gerilemek zorunda kaldı.

Karşısında korkunç bir ocak vardı. Merdiven bütünüyle bir alev seli haline gelmişti.

Bu anda, yani Fausta'nın kaybolmasından yirmi saniye kadar sonra Pardaillan'ın bu alev cehenneminde yanacağını sandığı anda bütün gürültüleri bastıran dehşet verici bir gürültü koptu. Ve merdiven yangının tüyler ürpertici bütün gürültülerini bastıran bir sesle çöktü!

Pardaillan olduğu yerde sendelemeye başlamıştı. Başı dönüyor, ölümün dehşetini bütün canlılığıyla hissediyordu. Birden daha rahat nefes aldığını hissetti. Sanki şiddetli bir rüzgâr dumanı dağıtmış gibiydi. Ve evet! Yıkılan merdivenin meydana getirdiği cehennem uçurumunun öbür tarafındaki kararmış duvarda, pencerenin merdivenle birlikte patlayıp yok olduğunu gördü. Esinti oradan gelmişti. Eğilip aradaki mesafeyi hesapladı.

Bu an onun için ifade edilemeyecek derecede büyük bir dehşetle doluydu.

Pardaillan kılıcını çıkardı, demir kapıya kadar geriledikten sonra var hızıyla ileri doğru atıldı. O ileri atıldığı anda alev hortumları döne döne yükselmeye devam ediyordu.

Bir an sonra pencerenin iç tarafına asılmış duruyordu. Atlamıştı! Nasıl olmuştu bu? Hangi çılgın korku ona bu kuvveti vermiş ve mesafeyi nasıl olmuş da böylesine mükemmel bir şekilde hesaplamıştı?

Pencerenin üstündeydi.

Dışarıda... Ta uzaklarda, ayaklarının dibinde Roma'nın muhteşem, esrarengiz panoraması uzanıyordu. Tapınakların çan kuleleri, kubbeleri, sütunları bu alevli geceyi gölgeliyor gibiydi. İçerisi ise gerçekten bir fırın gibiydi. Kırmızı ve siyah dumanlar her yandan döne döne yükseliyor, tüyler ürpertici çatırtılar insanın kanını donduruyordu. Ve Palais Riant artık yıkılıyor, yok oluyordu!

Pardaillan pencere hizasından ve dışarıdan bütün binayı dolaşan geniş kornişe çıktı. Temiz havayı ciğerlerine doldurdu.

Ateş gibi yanan duvara sırtını dayamıştı. Yüzü boşluğa dönüktü. Bu durumda yan tarafa doğru ağır ağır ilerlemeye başladı. Uzaklaştıkça yangının merkezinden de ayrıldığını fark etti. Gittikçe soğukkanlılığını kazanmaya başladı. Önündeki boşluğa bakmıyordu. Hiçbir şeye bakmıyordu. Birden binanın köşesine geldiğini fark etti. Burada korniş de bir dönüş yapıyordu. Aşağıya baktığı zaman Tiber Nehri'ni gördü ve:

"Kurtuldum," diye söylendi "Ve bundan sonra zavallı babamın bana tavsiye ettiği gibi davranmayıp, kadınlara güvenirsem şeytan bağırsaklarımı söksün!"

Evet, kurtulmuştu! Alevler henüz sarayın bu kısmına gelmemişti. Pardaillan karşısına çıkan ilk pencerenin camını bir tekmede kırdıktan sonra içeri girdi. Merdivenlerden üçer beşer atlayarak aşağıya indi. Kendisini büyük bir salonda buldu. Bu salonun kapılarından biri doğrudan doğruya nehre açılıyordu.

Pardaillan hiç düşünmeden kendisini suya atarak yüzmeye başladı. On dakika sonra karşı tarafta karaya çıkmıştı. On beş dakika daha sonra Franc–Parisien'deydi. Herkes yangını seyretmeye çıktığından Pardaillan kimseye görünmeden odasına çıkabildi. Yatağa girdi ve aynı anda derin bir uykuya daldı.

*

Ertesi sabah hancı gelip onu uyandırdı. Hemen iyi bir kılıç, bir şapka, bir ceket ısmarladı, sonra da hesabı getirmesini söyledi. Çok geçmeden hancı ısmarlanan şeylerin birçok çeşidini birden toplayıp getirmişti. Pardaillan bunların arasından beğendiğini seçti, bir yandan da hancıya geceleyin bir grup haydutla mücadele etmek zorunda kaldığını ve bu yüzden şapka ve kılıcını kaybettiğini, ceketinin de giyilmez hale geldiğini söylüyordu. Hancı:

"Mösyö yangını görmediler mi?" diye sordu.

Pardaillan:

"Hayır," diye cevap verdi. "Buyurun borcum olan parayı. Ayrıca şu altını da alın ve bana yangının nasıl olduğunu anlatın. Çünkü siz bu gibi şeyleri çok güzel anlatırsınız."

Hancı büyük bir heves ve heyecanla yangını anlattı. Pardaillan da büyük bir dikkatle dinledi. Hancı sonunda:

"Fakat beyim," dedi, "Lucrèce Borgia'dan bu yana herkesin boş olduğunu sandığı bu sarayda meğer oturanlar varmış. Üstelik bu oturan da bir kadınmış. Evet bir kadın, efendim, hem de hakkında birçok dedikodu olan bir kadınmış. Bir çeşit asiymiş. Muhterem papaya isyan eden bir asi!"

"İyi ama neden hep 'mış' diye söylüyorsunuz?"

"Çünkü efendim kadının kendisi de alevler arasında can vermiş. Herkes öyle söylüyor!"

Hancı bu sözleri söyleyince Pardaillan hemen öte yana döndü. Halbuki hancı anlatmasına devam ediyordu.

Şövalye bir anda sapsarı olduğunu hissetmişti. Demek Fausta ölmüştü! Kendi eliyle yaktığı o dehşet verici ateşin içinde can vermişti! Başını önüne eğerek mırıldandı:

"Fausta öldü! Geçmiş öldü! Şimdi geleceğe bakmaya çalışalım!"

Yarım saat sonra Pardaillan dönüş yolundaydı.

*

Hayır! Fausta ölmemişti! Pardaillan Roma'dan uzaklaşırken, o, nedimesi Myrthis'le birlikte Sainte–Ange Şatosu'nun bir odasına kapatılmış bulunuyordu. Myrthis zemin kata yığılan çalı çırpıyı tutuş-

turduktan sonra aldığı emre uyarak bütün kapıları kapamış, binanın sol tarafındaki alçak bir kapının önünde hanımını beklemeye başlamıştı. Burası yangının oldukça geç ulaşabileceği bir yerdi. Yangın iyiden iyiye alevlenip büyümüş, Myrthis artık hanımından ümidi kesmeye başlayacağı sırada kapının açıldığını görmüştü. Fausta kurtulmuştu.

Aynı anda o civarda bekleşen bazı kimseler hemen meydana çıkmış, her iki kadının etrafını çevirmişlerdi. Bunlardan biri elini Fausta'nın omuzuna koymuş ve alçak bir sesle:

"Siz, Prenses Fausta'sınız," demişti. "Sekiz günden beri sarayı gözaltında tutuyorduk. Sizi papa adına tevkif ediyorum madam! Eğer muhterem pederle küçük bir uzlaşma şansınızın kalmasını isterseniz lütfen bir hadiseye meydan vermeden bizi takip edin!"

Fausta gittikçe hızlanan yangının kızıla boyadığı gökyüzüne doğru başını kaldırmış... Ve aynı anda sürüklenip götürülmüştü.

KIRK İKİNCİ BÖLÜM
TANRI LAYIĞINIZI VERSİN!

İlk safhada, Fausta'nın korkunç ölümünün düşüncesiyle üzüntüyle boğulduğunu hissetti ve bu üzüntü, kısacası yüce cömertlikti, çünkü olan her şey düşünüldüğünde, Fausta, her biri bir öncekinden daha ustaca çeşitli yollarla onu öldürmeyi beş kez denemişti.

Pardaillan cömertti ama aynı zamanda adildi. Birinci safhada üzgün olması bu cömertliğinden, ikinci safhada bu üzüntüden dolayı kendini azarlamaya başlaması da dürüstlüğünden kaynaklanmıştır.

Pardaillan Roma'dan uzaklaştıkça kendisine has umursamazlığını tekrar kazanıyordu. Fransa'ya girdiği zaman Palais Riant'ın hayali onun için uzak bir rüya haline gelmişti. Öte yandan yol boyunca aldığı acayip haberler düşüncelerine yeni bir yön vermesi gerektiğini gösteriyordu.

İhtiyar Bourbon kardinalinin kendisini X. Charles adı altında Fransa kralı ilan ettiğini, Mayenne'in Paris'i elinde bulundurduğunu, III. Henri'nin büyük bir üzüntü içinde olduğunu, Navarre kralının kuvvetli bir orduyla Saumur önlerinde savaştığını, Le Mans, Angers, Rouen, Évreux, Lisieux, Saint–Lô, Alençon ve diğer şehirlerin meşru krala karşı isyan halinde olduklarını öğrenmişti. Kısacası krallık kan ve ateş içindeydi, büyük ve kesin savaş başlıyordu ve bunun sonunda krallığın kimin eline geçeceği anlaşılacaktı.

Pardaillan 20 Haziran'a doğru Blois'ya gelmişti. Orada kralın mevcudu çok eksik bir orduyla Tours ve Amboise arasında konakladığını öğrendi. Ertesi gün Loire boyunca inmeye başladı ve Amboise'ın ötesinde keşfe çıkmış kuvvetli bir kraliyet birliğine rastladı. Bu birliğin başındaki komutanın Crillon olduğunu görünce atını hızla o tarafa sürdü. Kahraman Crillon onu görünce bir sevinç çığlığı atmaktan kendisini alamadı. Birliğini subaylarından birine emanet ettikten sonra Pardaillan'a birlikte kraliyet karargâhına gitmeyi teklif

etti. Pardaillan bu teklifi hemen kabul etti.

Hâlâ dostane bir şekilde sohbet etmek için zamanın olduğu bir zamanda gerçekleşen nezaketçe konuşmaya ayrılan ilk birkaç dakikadan sonra, Crillon derin bir iç çekti ve bu da demir göğüs zırhının omuzlarında titremesine neden oldu.

Yola koyuldukları sırada şövalye:

"Bana öyle geliyor ki komutan, hayatınızdan pek memnun değilsiniz?" dedi.

"Yok canım, kim söyledi onu? Aksine çok memnunum! Savaşa başladık! Artık birbirimizi yiyeceğiz tabii."

"O halde aşırı mutluluktan memnun değil gibi görünüyorsunuz!"

"Yok be yahu!"

"O halde âşıksınız!"

Crillon kasketinin siperini kaldırdı ve dikişler içindeki yüzünü göstererek güldü:

"Bu suratla mı şövalye? Hakkınız var! Hayatımdan memnun değilim, hatta ızdırap çekiyorum çünkü benim zavallı Valois'nın işleri kötüye gidiyor. Ah şövalye, eğer isteseydiniz..."

"Neyi isteseydim?"

"Herkesin terk ettiği Valois'nın kahraman insanlara ihtiyacı var. Eğer kralın hizmetine girmek isterseniz."

"Bu iltifatınıza çok teşekkür ederim. Ama hür kalmayı tercih ederim!"

"Son sözünüz bu mu?"

Pardaillan başını eğdi. Crillon bir süre büyük bir üzüntü içinde sustu. O zaman şövalye:

"Yalnız," dedi, "mademki bütün krallık Valois'ya karşı ayaklanmış durumda ve mademki o da zayıf imkânlarıyla Mayenne'e kafa tutacak durumda değil, o halde ben onun yerinde olsam yeni ittifaklar ararım. Henri de Béarn'ın sağlam bir ordusu var."

"Hey Tanrım! Valois bunu pekâlâ biliyor! Biliyor ama 'imdat' diye de bağırmak istemiyor. Öte yandan korkuyor da. Eğer Henri de Béarn reddederse onun için büyük bir utanç olur! Hatta bir ara

bizzat ben gidip Henri de Béarn ile görüşmeyi düşündüm. Ama ya reddederse. Bu ret kralın teklifini reddetmek anlamına gelir. Çünkü ben krala bağlıyım!"

"Eğer isterseniz bu işi ben yaparım. Siz Ruggieri'nin misafirperverlik göstermesini sağlayarak bana büyük bir yardımda bulundunuz. Şimdi sıra bende."

"Yok canım, aslında sizin borçlu olduğunuzdan çok daha fazla şeyler borçluyum ben size. Ama eğer buna razıysanız..."

Pardaillan ciddi bir sesle:

"Elbette bu işi yaparım," dedi. "Teklif doğrudan doğruya Henri de Béarn'den Valois'ya gelecektir."

"Aman Tanrım! Eğer bunu başarabilirseniz! Kral kurtulmuş olur o zaman!"

Pardaillan bu heyecanlı sözlere tuhaf bir gülümsemeyle cevap verdi:

"Öyle mi sanıyorsunuz? Ben gitmesine gideceğim! Ama yine de bir şartım var: Siz bundan krala bahsetmeyeceksiniz! Ben her iki hükümdarı karşı karşıya getirmek işini üzerime alıyorum. Hepsi bu!"

"Valois'nın görüşme talep etmeden Henri de Béarn'ı görmesi yeterli. Çünkü Béarnais kralla konuşmayı kabul ettiği andan itibaren, görüşmenin sonuna önceden karar vermiş olması çok daha iyi. Hâlâ majesteleri ile tanıştırılmak istemiyor musunuz?"

"Hayır, ama beni yemeğe davet etmenizi istiyorum çünkü açlıktan ve susuzluktan ölüyorum."

"Tabii!" dedi Crillon, mutlu bir şekilde.

Pardaillan, aynı gün Henri de Béarn'ın karargâhına ulaştı.

Crillon, çok üzgün haldeki III. Henri'nin çadırına girdi:

"Efendim," dedi Crillon, "eğer Müneccim Ruggieri bizimle olsaydı, hiç şüphesiz majestelerine her şeyin çehresini değiştirecek büyük bir olayı duyururdu. Size daha fazlasını söyleyemem, efendim, ama inanıyorum ki, krala iki gün içinde şimdi üzgün olduğu kadar mutlu olacağını söyleyebilirim."

Navarre kralı Saumur'a giremediği için olayları daha iyi takip edebilmek amacıyla Tours istikametine dönmüştü.

Karargâha yaklaştığı sırada üstleri başları toz toprak içinde iki subayın, atlarının üstünde, ağır ağır karargâha dönmekte olduklarını gördü. Herhalde bir düşman müfrezesiyle çatışmış olacaklardı.

Bilhassa bunlardan birinin yüzünün değişik bir ifadesi vardı. Arkadaşı gibi zırhlı değildi; ceketinin dirsekleri delinmiş, omuzları da aşınmıştı. Belli ki üzerine zırh giyinmekten olmuştu bu. Kuru yaprak rengi kadifeden pantolon giymişti. O da aynı şekilde yıpranmıştı. Ancak bu görünüşün dışında iki ayrı özellik vardı ki ilk bakışta insanın dikkatini çekiyordu. Bu şövalyenin omuzlarında al kumaştan bir manto, başında da beyaz sorguçlu gri bir şapka vardı.

Diğer süvari ise zırh giyinmişti, başlığında da sorguç yoktu.

Pardaillan Navarre kralının karargâhına nasıl girebileceğini sormak üzere bu iki subaya yaklaştı. Ama onlar şövalyeye aldırış bile etmeden yollarına devam ediyor, bu arada heyecanlı heyecanlı konuşuyorlardı. Telaffuzları ise tam bir Gaskon telaffuzuydu.

Bunun üzerine Pardaillan atıyla onların önünü kesip şapkasını çıkararak:

"Karargâha girmek istiyordum beyler," dedi.

O zaman sorguçlu süvari Pardaillan'a döndü. Şövalye kendisine dönen biniciyi tanımakta gecikmemişti, "Navarre kralı," diye düşündü.

Geleceğin IV. Henri'si büyük bir dikkatle onu süzerek:

"Karargâhta ne yapacaksınız?" diye sordu.

"Navarre kralı hazretlerini görmek istiyorum!"

"Kral hazretlerinden ne istiyorsunuz?"

"Yalnız kendisini ilgilendirecek bir teklifte bulunacağım!"

"Kimin tarafından?"

"Kendi tarafımdan efendim!"

Navarre kralı birden ciddileşti. Şövalyeyi tepeden tırnağa süzdü. Herhalde görünüşü, üzerinde olumlu bir etki yapmış olmalıydı ki:

"Gelin bizimle," dedi. "Sizi krala takdim edeyim!"

"Şövalye Pardaillan size minnettardır efendim!"

Henri de Béarn başıyla bir işaret yaptı ve yola koyuldu. Parda-

illan onu takip etti. On dakika sonra kral büyük bir çadırın önünde durdu, atından indi ve şövalyeyi içeri davet etti. Yalnız kaldıkları zaman kral:

"Mösyö," dedi, "bir kralla bu şekilde konuşamazsınız. Ama eğer yapacağınız teklifi bana söylerseniz ben teklifinizi kendilerine iletirim!"

Pardaillan kendisine has nezaketiyle bir reverans yaptıktan sonra:

"Efendim," diye cevap verdi, "Şimdi yalnız olduğumuzu görüyorum. İnsanları da çok iyi tanırım. Bu bakımdan efendim, size hürmetlerimi takdim etmeme izin verin!"

"Demek beni tanıdınız!?"

"Evet efendim! Savaşta kahramanların yerini belli eden bu beyaz sorguçtan tanıdım!"

Kral gülümsedi ve sorguçlu şapkasını çıkarıp yarı kırık bir iskemlenin üstüne koydu.

"Peki sorgucumu çıkardım, şimdi nasıl tanırsınız beni?"

"Yine tanırım efendim, elbisenizin fakirliğinden ve gözlerinizde okuduğum fikirlerinizin zenginliğinden tanırım!"

Kral:

"Hay Tanrı layığınızı versin," dedi, "çok hoşuma gittiniz Mösyö Pardaillan."

"Efendim, hemen hemen on altı sene oluyor. 1572'de anneniz olan Madam d'Albret de beni buna benzer bir iltifatla şereflendirmişti."

Kral birden dikleşti. Çok heyecanlanmıştı. Kendi kendine konuşur gibi:

"Annem! 1572... Pardaillan... Durun durun... Siz, yoksa siz, bir isyan gününde Madam d'Albret'i kurtaran Pardaillan mısınız?"

Pardaillan gülümseyerek cevap verdi:

"Sizin de beni tanıdığınızı görüyorum efendim." Navarre kralı büyük bir samimiyetle:

"Hay yaşayın!" dedi.

Sonra elini uzattı. Bir yandan el sıkışırken bir yandan da, "Hey

Agrippa, Aubigné!" diye sesleniyordu.

Pardaillan'ın rastladığı sırada kralla beraber olan subay içeri girdi.

Kral:

"Agrippa," dedi, "lütfen bana iyi cins bir şişe Saumur şarabı gönder. Benim ve annemin dostu olan bu beyle kadeh tokuşturmak istiyorum!"

Subay, biraz şaşkın, Pardaillan'a bir göz attıktan sonra dışarı çıktı. Çok geçmeden bir asker elinde bir şişe şarap ve iki bardakla girdi. Getirdiklerini masaya bırakarak çekildi. Kral şişeyi açıp bardakları doldururken:

"Ne düşünüyorsunuz mösyö?" diye sordu.

Pardaillan manalı bir tebessümle cevap verdi:

"Bu sizin tarafların, yani Nérac'ın şaraplarını, bir de Saumur'unkini düşünüyorum. Sizin tarafların şarabı sarı renkli olur ve daha ağırdır, zihni bulandırır. Halbuki bu şarap nefis bir şey. Gerçek bir Fransız şarabı!"

"Öyle. Fransız şarabı! Hiçbir zaman benim olmayacak bir şarap!"

"Sizin olup olmaması doğrudan doğruya istemenize bağlı efendim!"

"Nasıl? Evet, çok cesur ve ataksınız, bilirim! Bir kralı şaşırtmakla iftihar edebilirsiniz dostum. Ama açık konuşun! Ne kadar açık konuşursanız konuşun şuna inanabilirsiniz ki Jeanne d'Albret'nin ruhu sizi koruyacaktır. Nedir bu teklif? Söyleyin!"

Pardaillan dikleşti ve çok ciddi bir sesle:

"Size Fransa tacını ve Nérac'ınkilerden çok üstün olan Saumur'un bağlarını topraklarınıza bağlama hakkını getiriyorum!"

Béarnais, Pardaillan'a baktı, sonra belki de mağlup olmuş bir hayranlık tonuyla, böyle bir adamın böylesine büyük bir vaadi boş yere riske atmadığını tahmin ederek haykırdı:

"Vay be!"

KIRK ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İKİ HANEDAN BİR ARADA

Kral, Pardaillan'ın bu sözleriyle uğradığı şaşkınlıktan kurtulduğu zaman:

"Bu sözlerinizi açıklayın," dedi.

"Efendim açıklaması çok kolay. Çünkü sizin gibi zeki bir insan size söylediğim sebepleri kesinlikle tekrar tekrar düşünmüş olmalı," dedi Pardaillan.

Ve şövalye konuşurken kral onun rahatlığına, asilliğine ve mükemmel asilliğine hayran kaldı.

"Efendim!" diye devam etti Pardaillan. "Ordunuz hem sayı hem de ruhunda taşıdığı heyecan bakımından oldukça kuvvetlidir. Bu kahraman askerler ve subaylar sizin şapkanızda taşıdığınız beyaz sorgucun peşinden tereddütsüz koşar ve seve seve ölüme atılırlar. Peki sonunda elinizde hiç asker kalmazsa ve eğer Fransa'yı son köylüsüne kadar tahrip ederseniz o zaman kimin kralı olabilirsiniz?"

"Niçin böyle söylüyorsunuz?"

"Çünkü içinizde en tehlikelisi, en şifa bulmayanı tutuşuyor: Din ihtirası!"

Kral içini çekerek başını eğdi. Pardaillan:

"Majestelerinin beni anladığını sanıyorum. Sanırım..." diye devam etti. "Bu yüzden Huguenotlar ordunuzun istediğiniz kadar savaş kazanabileceğini söylüyorum. Ancak arkanızda ölüler ordusu savaş meydanında yükselecek... Bu size şehirler kazandırabilir. Ancak oradan ayrıldığınız zaman isyan edecekler! Çünkü siz Huguenotların kralısınız."

"Gerçeği hedef tutan her türlü politika gibi bu da bir politikanın eseri. Ben hiçbir zaman Fransa kralı olamayacağım!"

"Hayır efendim! Olacaksınız! Ama iki şart var! Birincisi: Henri

de Valois Fransa'da bir sistemi temsil ediyor. Kralı öldürmek mümkündür. Ama prensip yaşar. Hatta onu tahtından indirseniz bile! Fransa kralının sözü, derebeyleri ve krallığın her tarafına yayılmış olan bir kısım burjuvalar için yine de bir kanun kuvveti taşıyacaktır. Ama eğer III. Henri sizin kendisinin yerine geçmeye layık olduğunuzu söylerse, sizi kral olarak gösterirse o zaman Fransa'nın yarısı sizin olur."

Navarre kralı heyecanla ayağa kalktı ve dolaşmaya başladı:

"Mösyö!" dedi. "Siz bana daha önce bin defa kendi kendime söylediğim şeyleri çok berrak ve açık bir şekilde izah ettiniz. İyi ama Valois'nın beni kral olarak göstermesi için ne yapmam lazım?"

"Onun şu andaki müşkül durumundan yararlanarak yardım teklifinde bulunmanız lazım. Gidip bulun onu, 'Kardeşim, büyük sıkıntı içindesiniz, sizin yardımınıza geldim. Askeriniz kalmamış. Size kendi askerlerimi getirdim,' deyin."

"Peki Fransa kralının böyle bir teklifi kabul edeceğini mi sanıyorsunuz? Açık olun mösyö, sizi III. Henri gönderdi, öyle değil mi?"

"Hayır! Ben kendiliğimden geldim efendim! Bu da yetmez mi? Ama size şunu söyleyebilirim ki Fransa kralı sizi kabul edecek ve duyacağı büyük sevinç içinde sizi kendisine halef olarak gösterecektir. Ve III. Henri çok hasta efendim!"

"Ah! Bir emin olsam..."

"Ben III. Henri'nin yanına kadar sizinle beraber girmeyi kabul ediyorum. Eğer teklifiniz reddedilirse bana her türlü cezanın verilmesine razıyım!"

"Öyle olsun! Diyelim ki yaptık bu işi. Ben Fransa kralıyla ittifak yaptım. O da beni yerine geçecek kimse olarak gösterdi. Sonra da öldü. Sizin de söylediğiniz gibi Fransa'nın yarısı benim olur. Ya öbür yarısı? Ben hayatımı iç savaşlarla mı geçirmek zorunda kalacağım?"

"Fransa'nın yarısı sizin olduğu zaman iç harp bitecektir! Ve siz istediğiniz takdirde bu ikinci yarı da sizi kral olarak kabul edecektir!"

"Nasıl? Nasıl olur bu?"

"Efendim, siz kendinizi Fransa kralı ilan ettiğiniz zaman, Fransa'nın yarısını elinize geçirdiğiniz zaman, iç savaşın artık size bir

menfaat temin etmediğini gördüğünüz zaman... O zaman Katolik olacaksınız efendim."

Henri de Béarn içinden geldiğinden çok, gösteriş edası içinde ve yüksek sesle:

"Asla!" diye bağırdı. "Ecdadımın mezhebini bırakacak mıyım?"

"Çocuklarınıza bir taç bırakmak için, evet!"

"Bütün Parislilerin önünde?!"

"Olsun efendim! Paris dinî bir törene değer!"

Henri de Béarn kahkahayla gülüp bir küfür savurarak:

"Susun, bundan bahsetmeyelim!" dedi. "Şimdi Henri'ye yapabileceğim yardımdan bahsedelim!"

Pardaillan, "Yaşasın, bu iş oldu," diye düşündü. "Mezhebini değiştirecek. Halbuki bu kralın ahır uşağı bile babalarının mezhebini bırakmaktansa parça parça doğranmayı tercih eder."

Navarre kralı sözüne devamla:

"Mösyö," dedi, "birkaç günlüğüne benim misafirimsiniz. Mösyö Aubigné'yi Fransa kralının karargâhına göndereceğim."

Pardaillan, "Güzel," diye düşündü, "beni rehin olarak alıkoyuyor. Hoş, dilediğim zaman buradan ayrılabilirim ama komedinin sonunu görmek için kalacağım." Sonra yüksek sesle, "Majestelerinin diğer majesteyle anlaşması gerçekleşinceye kadar misafiriniz olmayı kabul ediyorum efendim," dedi.

Béarnais onun kurnaz yüzünü aydınlatan bir gülümsemeye sahipti. Birine seslendi ve bir görevli göründü.

"Mösyö Bartas! Size benim ve Madam Albret'nin arkadaşı olan Mösyö Pardaillan'ı emanet ediyorum. Ona elinizden gelenin en iyisini yapın. Tıpkı bana davrandığınız gibi davranın!"

*

Bir saat sonra Agrippa d' Aubigné, III. Henri'nin karargâhına gitmek üzere yola çıkmıştı. Navarre kralının tekliflerini götürüyordu. Ertesi akşam dönüş yolunu tutmuştu bile ve Valois'nın cevabını getiriyordu. Fransa kralı Navarre kralına Plessis–lez–Tours Şatosu'nda randevu vermişti.

Plessis Şatosu'nun önüne geldiğimizde, III. Henri'nin tüm ordu-

sunun orada konakladığını gördük. Askerler ürperdiler. İçlerinden biri bağırmaya başladı:

"Tanrı aşkına, en azından hep birlikte gidelim! Bir tehlike durumunda yüz Huguenot'un neler yapabileceğini göreceğiz."

"Peki siz Mösyö Pardaillan! Siz ne önerirsiniz?" dedi kral.

"Yalnız gidin efendim. Beş altı beyefendiyle beraber yalnız gidin. Bir pusu kurulacak olursa altı bin kişi karşısında yüz kişiyle gitmek de aynıdır, altı kişiyle gitmek de. Ve eğer Fransa'nın Henri'si sadıksa ona güvendiğinizi kanıtlamış olacaksınız.

Kral başını salladı ve kendisine eşlik etmesi için üç asker seçti. Bunlar Agrippa d'Aubigné, Bartas ve Pardaillan'ın ta kendileriydi. Diğerleri şatodan üç yüz adım ileride nişan almışlardı.

"En azından ölüme gidiyorsam da iyi bir refakat içinde gideceğim!" dedi Béarnais.

Ve Pardaillan'a kısa bir bakış attı. Pardaillan:

"Efendim! Ölüme değil tahta çıkmaya gidiyorsunuz. Ama şans eseri ölüme gidiyor olsaydınız da benimle gelmediğinize pişman olurdunuz. Çünkü ben sizden önce gelmiş olurdum."

Béarnais önde olacak şekilde dört kişi ilerlemeye başladılar.

*

Haber çabucak ordugâha yayıldı. Navarre kralı hemen tertibatını almaya başladı. Yirmi subay ve yüz silahlı askerle birlikte hareket edeceğini, ordunun arkadan ağır ağır gelmesi gerektiğini bildirdi. Ertesi sabah ordu yavaş yavaş toplanırken o yanındaki küçük birlikle yola koyulmuştu bile. Pardaillan kralın subaylarıyla beraber at sürüyordu. Kral ara sıra onu yanına çağırıp bazı bilgiler alıyordu.

Plessis–lez–Tours Şatosu'na varıldığı zaman III. Henri'nin bütün ordusunun orada karargâh kumuş olduğunu gördüler. III. Henri bahçede Henri de Béarn'ı bekliyordu. Beyaz satenden şahane bir elbise giymişti. Boynunda kurucusu olduğu tarikatın büyük kolyesi asılıydı. Bir eliyle baştan başa elmaslarla süslü kılıcını tutuyordu. Sırtında kiraz rengi ipekten kısa bir manto vardı. Arkasında on beş yirmi saf halinde saray adamları, subayları, merasim kıyafetlerini giymiş oldukları halde yer almışlardı. Böylece kralın etrafında muhteşem bir görünüş meydana getiriyorlardı.

Bu şatafatlı elbiselerle süslü kitlenin arkasında, sağda ve solda şahane saray elbiselerinin içinde özel birlik vardı. Bunların hepsi bir karenin üç kenarını meydana getiriyorlardı. Açık olan arka kenar hizasında ise saflar halinde üç alay savaş kıyafetiyle yer almıştı. Bütün bunların önünde III. Henri tek başına duruyordu.

Navarre kralı beraberinde üstü başı tozlanmış üç subayı olduğu halde ilerledi. Sonra onlara da durmalarını emretti ve kendisi tek başına ilerlemeye devam etti.

Orada bulunan binlerce kişiden bir tek ses çıkmıyordu. Herkes ne olacak diye merakla bekliyordu. Navarre kralı III. Henri'ye üç adım yaklaşınca durdu. Sırtında eskimiş ceketi, başında bir madalya ile süslü gri şapkası, ayaklarında çizmeleri vardı.

Navarre kralı durdu, sonra kollarını açtı. III. Henri büyük bir heyecan içinde önündeki üç adımı hızla aşıp kendisini onun kollarına attı, bir yandan da:

"Kardeşim! Ah Kardeşim! Çok bedbahtım!" diyordu.

Bu sahneyi görenler arasında bir dalgalanma oldu. Sanki rüzgârda sallanan bir ağacın yapraklarının çıkardığı sese benzeyen bir ses duyuldu, sonra hep bir ağızdan aynı haykırış yükseldi:

"Yaşasın kral!"

Ve III. Henri çoktandır duymadığı bu haykırış üzerine hıçkırarak ağlamaya başladı.

Navarre kralı neşeli bir şekilde:

"Hay Tanrım, metin olun kardeşim," dedi. "Askerlerimin yardımıyla sizi Paris'e, hatta Louvre'a kadar götüreceğime söz veriyorum."

Anlaşma yapılmış demekti. Bu antlaşma Navarre kralını tahta çıkaracak ve Bourbon hanedanını tekrar başa geçirecekti.

Üç gün sonra birleşen iki ordu Mayenne kuvvetlerini Tours'a iterek Paris üzerine yürümeye başlamıştı. Karargâhlarını önce Saint-Cloud'da, sonra Vaugirard'da kurdular. Bu şimşek gibi zaferlerden dehşete düşen Paris teslim olmak üzereydi.

KIRK DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
JACQUES CLÉMENT

Pardaillan bağımsız bir seyirci gibi iki müttefik kuvvetin yürüyüşünü Saint-Cloud'a kadar takip etmişti. Bir yandan onları seyrediyor, bir yandan da kendi eseri olan ittifakın sonuçlarını ilgiyle takip ediyordu. Ama sonradan Navarre kralıyla III. Henri onu boş yere aradılar.

Navarre kralı, Bartas vasıtasıyla ona kendi danışma kurulunda yer almasını teklif etmişti. Ve bu teklifi en büyük nezaket ve diplomasi kaidelerine riayet ederek yapmıştı.

Ama Pardaillan buna gülmüş ve kendi işlerini bile halletmekten aciz kaldığını söylemişti. III. Henri de, Crillon vasıtasıyla ona bir mareşallik asası göndererek ordularında mareşal olmasını teklif etmişti. Pardaillan kılıcının kendisine yettiğini söyleyerek bu teklifi de reddetmişti.

2 Ağustos'ta Crillon ve Bartas'la birlikte öğle yemeğini yedikten sonra onlarla vedalaştı ve uzak bir ülkeye gideceğini söyleyerek yola koyuldu. Her iki subay da kalması için çok ısrar ettiler ama kararının kesin olduğunu anlayınca onu kucaklayıp selametlediler. Pardaillan atına binip Saint-Cloud Köprüsü'nü geçti ve Paris'e yöneldi. Şehre girip giremeyeceğini de bilmiyordu. Sonra kesin bir karar da vermemişti. Paris'e girebildiği takdirde iki üç gün Devinière hanında dinlenmeyi düşünüyordu. Marie Touchet sayesinde zenginleşmişti artık.

Böylece atının üstünde ağır ağır giderken bazen olaylarla dolu olan geçmişini, bazen da önünde bomboş duran geleceğini düşünüyordu.

Güneş ufka yaklaşmak üzereydi. O sırada atı birden ürküp şaha kalktı. Pardaillan şöyle bir bakınca hayvanı ürküten sebebi görmekte gecikmedi. Tam önünde bir adam vardı ve kendisine gülümsüyor-

du. Adam bir Jakoben elbisesi giyinmişti. Pardaillan, Jacques Clément'u hemen tanıdı ve bir ürperme hissetti. Jacques Clément onu şaşırtacak kadar neşeli ve berrak bir sesle:

"Nereye böyle aziz dostum?" diye sordu.

Pardaillan, "Enteresan, demek vazgeçti," diye düşündü. Sonra yüksek sesle, "Paris'e gidiyorum," dedi. "Sizi şimdiye kadar böylesine güler yüzlü görmemiştim. Artık mesut musunuz?"

"Her türlü tahminlerin üstünde mesudum dostum, aziz dostum."

Şövalye şaşkın:

"Yaa?" dedi. Sonra sormaktan kendini alamadı. "Nereden geliyorsunuz böyle?"

"Aşktan!"

"Hay Tanrım! Peki nereye gidiyorsunuz?"

"Ölüme!"

Pardaillan buz gibi donup kaldığını hissetti. Rahibe daha dikkatle baktı. Sanki parlayan gözlerinde bir uçurum vardı. Yüzünün renginin ardında hayatının en büyük fedakârlığını yapan bir insanın sarılığı gizli gibiydi.

Jacques Clément şeytanca bir gülüşle göz kırparak:

"İyi ama," dedi. "Paris'e nasıl gireceksiniz? Haydi haydi, izin verin de size küçük bir hizmette bulunayım. Alın bu madalyonu. Bu sayede sadece Paris'e girmekle kalmaz, şehirde de dilediğiniz yere gidebilirsiniz."

Pardaillan madalyonu aldı. Elini rahibin omzuna koydu:

"Beni dinleyin!" dedi.

Jacques Clément'un gözlerindeki parıltı bir anda söndü. Bir an önce gülen gözler donuk bir hal aldı ve sert bir sesle:

"Susun!" dedi. "Dünyada hiçbir şey, ama hiçbir şey beni gitmek istediğim yere varmaktan alıkoyamaz, anladınız mı?"

Pardaillan rahibi tekrar süzdü. Adamın yüzünde öylesine büyük bir kararlılık ifadesi vardı ki ne yapsa onu gitmekten vazgeçiremeyeceğini anladı. Bunun üzerine onunla vedalaşıp atına bindi. Paris'e doğru yola koyuldu. Rahibin verdiği madalyon sayesinde şehre kolayca girdi.

"Hımm..." diye mırıldandı Pardaillan Saint–Cloud'a doğru ilerleyen rahibi düşünerek. "Zavallı... Kaderi gerçekleşecek... Ve bu kader ne olursa olsun korkunç... Elveda Alice de Lux'un oğlu!"

Bir iç çekti ve Paris'e doğru yola çıktı.

Paris kurulunun, Guise dükünün ölümünden bir ay kadar sonra toptan tutuklandığı da belirtilmeli. Ocak ayında Paris'e dönen Bussi–Leclerc'in şaheseri olan bu tutuklama güzel bir tarih sayfası yazılmasına neden oldu.

Paris'in Valois'nın heykellerini yaktığı, ezip attığı, adını tüm anıtlardan sildiği sırada krala sempati göstermek biraz cesaret isterdi. Mayenne görevine yeniden başlayan Bussi–Leclerc'i bulmak için Bastille'e gitti ve ona:

"Bastille'inizde kaç tane adliyeci bulundurursunuz?" diye sordu.

"Gerekirse on bin tane barındırırım!"

"İyi! Kurul beyleri bu akşam misafiriniz olmalı. Yoksa Paris'te bize karşı iç savaş açacaklar."

"Ben hallederim!" dedi Bussi–Leclerc.

Milislerden beş yüz adam alarak saraya yürüdü. Başında şapka ve elinde silahlarla büyük odaya girdi. Büyük bir kargaşa vardı. Başkan Bussi'ye hangi cüretle odaya bu şekilde girdiğini sordu.

"En doğal hakkımla!" dedi Leclerc.

Kurul üyelerinin çoğu kaçmaya yeltendi. Ancak sarayı çevreleyen askerlerle karşılaştılar. Bussi–Leclerc daha sonra yüksek bir sesle bağırdı:

"Beyler, korkmayın! Sadece size söyleyecek bir şeyimiz var. Beni yerel meclis konağına kadar takip edin!"

Kurul başkanı kurul üyelerini sakinleştirmeye çalışarak söze başladı:

"Beyler, burası kirlendiği için yerel meclis konağında görüşecek. Mösyö Leclerc, lütfen bize uygun bir şekilde eşlik edildiğinden emin olun. Kurul üyelerimize bu onuru borçlusunuz!"

Kurul üyeleri daha sonra sıraya girdiler ve çift sıra halinde askerlerin arasından devam ettiler. Üstelik bu üstün güvenlik koruması aslında onların tutuklanmaları için kullanılmadı. Aynı zamanda za-

vallıları taşlamak isteyen insanlara karşı hayatlarını kurtardı.

İki saat sonra tüm kurul Bastille'in farklı odalarına ayrılmış, kilit altındaydı. Zaman zaman şaklaban Bussi–Leclerc kurul üyelerine kuru ekmek ve su vermeyi hayal etti ve bunu Büyük Kurul Hapishanesi olarak adlandırdı.

Bu olayı takip eden aylar içinde zavallı kurul üyeleri kral tarafından kurtarılma ümitlerinin kalmadığını görünce hiç olmazsa onunla temasa geçmenin çarelerini araştırmaya başladılar. Ama sıkı bir şekilde göz hapsinde tutuluyorlardı. Nihayet temmuzun sonunda hasta bir üye günah çıkarmak için bir rahip istedi. Bir kurul üyesi yaptığı ustaca soruşturmalarla bu rahibin bir Capucin olduğunu anladı. Sonunda rahip de koyu bir kralcı olduğunu belirtti. Kurul üyesi bunun üzerine hastalığının yapmacık olduğunu, krala birkaç mektup göndermek istediklerini söyledi.

Capucin rahibi bunu memnunlukla kabul etti ve mektupları rahip elbisesinin altına gizleyerek kaçırdı, götürüp bunları Mayenne'e iletti. O sırada Montpensier düşesinin de hazır bulunduğu bir kurul toplanmış bulunmaktaydı. Bu olay 31 Temmuz'da olur. Mayenne dükü mektupları yüksek sesle okudu ve bunları yakmak gerektiğini söyledi.

Montpensier düşesi ise:

"Bunları Valois'ya göndermek gerek!" diye bağırdı. "Beyler, size kurtulduğumuzu bildirebilirim. Üç gün içinde Paris kuşatması kalkacaktır. Ve yarın Hérode'un ruhu için şeytana dua edebiliriz!"

Aynı akşam Jacques Clément mektupları aldı. Marie de Montpensier o geceyi ve ertesi günün bir kısmını onunla beraber geçirdi. Hiç şüphesiz bu saatleri bir cinayeti planlayarak değerlendirmekten geri kalmadı, sonunda genç rahip durumu kavradı ve yola koyuldu.

*

Tabii anlamışsınızdır. Jacques Clément'un götürdüğü mektuplar Bastille'de hapsedilmiş bulunan kurul üyelerinin gönderdikleri mektuplardır. Ama aynı zamanda bir de hançer vardı. Bu hançeri Jakobenlerin Kilisesi'ndeki gece yarısı darbesinden sonra bir melek ayaklarının dibine atıvermişti.

*

Jacques Clément Saint–Cloud'a varınca ilk iş olarak kralın nere-

de olduğunu öğrendi. Kral, Henri de Béarn'in karargâhını kurmuş olduğu Meudon'daydı.

Rahip, Henri de Valois'nın oturduğu evi öğrendi. Evin girişini elli kişi korumaktaydı.

Jacques Clément bu kapının yakınlarındaki bir yere sinip etrafı gözlemeye başladı. Böylece saat on bire kadar bekledi. O saatte meşaleli birkaç atlının geldiğini gördü. Bunların ardında da maiyet birliğine ait süvarilerin arasında III. Henri'nin bulunduğunu gördü. Evin önüne varınca maiyet kıtası hemen bir yarım daire şeklini alıp durdu. Kral da onların arasından geçerek eve girdi.

Cadde boyunca yürüdü. Kralın evinden o kadar ayrılmak istemiyordu ki adımlarını geri geri atıyordu adeta. Açık bir ahır gördü ve içeriye girdi. Rahip o gece civardaki bir samanlıkta yattı. Marie de Montpensier'in hayaliyle gülümseyerek uyudu.

Ertesi sabah şafakla beraber karargâhın kalk boruları çalarken o da uyandı. Soğuktan titremekte, dişleri birbirine vurmaktaydı. O zaman geceyi geçirdiği samanlığın bitişiğinde bir han olduğunu fark etti. Hemen oraya gitti. Sabahın erken saatinde bir hizmetçinin ocağı yakmakta olduğunu gördü.

"Ne kadar solgunsunuz! Sanki az önce birini öldürmüş gibisiniz..."

Jacques Clément hafifçe gülümsedi ve cevap verdi:

"Sabahın keskin soğuğundan. Aslında bir kadeh şarap beni kendime getirir, ısıtırdı."

Hizmetçi ona yarısını içtiği bir şişe şarap verdi. Jacques Clément ücreti ödedikten sonra dışarı çıktı ve Saint–Cloud sokaklarında dolaşmaya başladı. Bu kasvetli yürüyüşten yaklaşık bir saat sonra oldukça acıktığını hissetti. Bir hana doğru yöneldi. Bir anda durdu.

"Buna değer mi?" diye mırıldandı.

Saat dokuza doğru kralın oturduğu evin kapısına gitti. Kapıda devamlı bir hareket vardı. Bir sürü subay gidip geliyordu. Jacques Clément orada bir saat kadar bekleyerek bu gelip gidenleri inceledi. Sonra kendisi de kapıya yaklaştı.

İlk rastladığı nöbetçi mızrağını kaldırarak:

"Uzaklaş buradan!" diye bağırdı.

Jacques Clément da:

"Kralı görmek istiyorum," diye bağırarak cevap verdi.

O sırada evin içinde bir odadan bir odaya geçmekte olan III. Henri antreden geçmekteydi. Konuşulanları duyunca bir subaya:

"Ne istiyor bu adam?" diye sordu.

"Öğreneyim efendim!" dedi Subay, hemen dışarı çıkıp, "Ne istiyorsunuz muhterem peder?" diye sordu.

Jacques Clément sert bir sesle:

"Kralla görüşmek istiyorum," diye cevap verdi.

"Ama kral hazretleriyle bu şekilde görüşülmez!"

"Hayatımı tehlikeye atarak Paris'ten geldim. Krala çok önemli mektuplar getirdim!"

"Paris'ten mektup mu? O zaman başka... Verin bana muhterem peder!"

Jacques Clément yedi sekiz tane mektup çıkardı, bunlardan birini seçip subaya vererek:

"Kral bunu okusun," dedi. "Eğer ilgi çekici bulursa beni çağırsın. Ama yemin ederim ki diğerlerini başkasıyla göndermem, kendim veririm."

Subay iyi bir mükâfat imkânını kaçırmak istemediğinden başını evet anlamında sallayarak mektubu III. Henri'ye götürdü. Jacques Clément birkaç dakika muhafızların gözü önünde kapıda bekledi. Sonra subay geldi ve onu çağırdı.

Jacques Clément'u bir salona aldılar. III. Henri bir koltukta oturmaktaydı. Etrafında ise en yakın subaylarından sekiz on kişi vardı. Kral rahibe şöyle bir baktıktan sonra pek de sıcak olmayan bir sesle:

"Yanınızda başka mektuplar da varmış," dedi.

Jacques Clément oradakileri titretecek derecede kırgın, soğuk ve hafif bir sesle:

"Efendim," dedi. "Size söyleyeceklerimin yanında mektuplar pek önemsiz kalır!"

"Söyleyin o halde. Paris'ten geliyorsunuz, öyle mi? Bastille'e girdiniz mi?"

"Efendim ben ancak sizinle yalnız kalınca konuşabilirim. Çünkü bu bir ölüm kalım meselesidir!" III. Henri bir işaret yaptı. "Dışarı çıkın" anlamındaki bu işaret karşısında subaylar tereddüt ettiler. Ama kral hiçbir şey söylemeden işaretini tekrar edince çıkmak zorunda kaldılar.

Jacques Clément onları gözleriyle takip etti. Hepsi çıkınca kapı kapandı.

Jacques Clément o zaman krala bir paket uzatarak:

"İşte mektuplar efendim!" dedi.

Kral ilk mektubun zarfını açıp okumaya başladı. Bir yandan da:

"Güzel... Çok güzel... Harikulade bir şey... Peki ya siz muhterem peder! Siz ne diyeceksiniz? Ben size..."

Aynı anda kralın ağzından korkunç bir feryat yükseldi. Sözü yarıda kaldı. Rahibin elinde bir hançer vardı ve yüzünün hatları kasılmış durumda homurdanarak ona doğru yaklaşmaktaydı:

"Hérode! Tanrı adına sana şunu diyeceğim ki son saatin geldi!" diye söylendi.

Acı bir feryat koparan III. Henri birden karnının içine soğuk bir şeyin girdiğini hissetti. Doğrulmak istedi ama yapamadı. Karnında sapına kadar gömülü bir hançer olduğunu ve oluk gibi kan kaybetmekte olduğunu gördü. Rahip bir tek hareket yapmış ve kollarını kavuşturarak gerilemişti.

Bütün bunlar mektupları vermesinden itibaren ancak otuz saniye içinde olmuştu. Kralın feryadını duyan subaylar odaya daldılar. Muhafızlar rahibi yakalarken Crillon:

"Ne oldu kral hazretleri?!Bu adam size hakaret mi etti?" diye sordu.

O zaman hepsi de ilk bakışta göremedikleri şeyi fark ettiler. Kralın karnında sapına kadar saplanmış bir hançer vardı. Kral bitkin bir sesle mırıldanıyordu:

"Hain rahip! Beni öldürdü!"

Jacques Clément bir nöbetçinin kafasına vurduğu dipçik darbesiyle yere yıkılmıştı bile. Bir başkası tabancasının namlusunu kulağının dibine dayayıp ateş etti. Diğer nöbetçiler süngü darbeleriyle

vücudunu delik deşik ettiler.

Bir dakika geçmeden rahibin bütün vücudu iğrenç bir yara halini almış fakat yine de solukları kesilmemişti. Sürükleyerek dışarı çıkarıldı ve orada bekleşen hırslı kalabalığa teslim edildi.

Jacques Clément'un kızgın halk tarafından paramparça edilmesi uzun sürmedi.

Bu arada her yana dağılan haberciler at koşturmaktaydılar. Bir saat geçmeden Navarre kralı atını çatlatırcasına sürerek olay yerine geldi. Bir hamlede atından atlayıp III. Henri'nin odasına koştu. III. Henri yarı baygın bir vaziyette yatağına uzatılmıştı. İki cerrah yarasını sarmaktaydı.

Bütün karargâha bir matem havası çökmüştü.

Akşama doğru III. Henri kendisine gelebildi. Etrafındakilere büyük bir cesaretle bunun önemli bir şey olmadığını, bünyesinin sağlamlığı sayesinde bunu da atlatacağını söyledi. Sonra kendisini Navarre kralıyla yalnız bırakmalarını ve kâğıt kalem getirmelerini emretti.

III. Henri metin bir sesle:

"Efendim!" diye başlayarak bir şeyler söylemek istedi. Ama Navarre kralı ağlayarak:

"Kardeşim!" diye sözünü kesip istirahat etmesini tavsiye etti.

III. Henri artık son dakikalarını yaşadığını bildiğinden Navarre kralının sözlerine aldırmayıp:

"Beni dinleyin efendim! dedi. "Ben ölüyorum! Belki bir saatlik bir ömrüm kaldı. Bu da benim yerime sizin Fransa tahtına çıkmanızı sağlayacak vesikayı hazırlamaya yeter!"

Sonra kalemi eline aldı ve gülümseyerek ilave etti:

"Kral ölüyor! Yaşasın Kral! Elveda Valois! Yaşasın Bourbon!"

KIRK BEŞİNCİ BÖLÜM
İYİ EV SAHİBİ

Daha önce belirttiğimiz gibi Pardaillan Jacques Clément'un verdiği madalyon sayesinde Paris'e rahatça girebilmişti ve yine onun dediği gibi şehirde rahatça geziyordu. Gerçekten de burjuva savaşçılarının karakolları sayısızdı, her sokak iki üç ayrı yerde kapatılmıştı. Şehirde dolaşırken vaktiyle Catho tarafından işletildiği sırada sık sık gittiği Konuşan İki Ölü Meyhanesi'ne uğradı. Burası kötü şöhretli, aşağı tabakadan insanların gidip geldiği bir meyhaneydi. Müşterilerinin çoğunu sabıkalılar, katiller teşkil ederdi.

Pardaillan burada iki gün gülüp eğlenerek vakit geçirdi. Bu arada gelecekte ne yapacağını da düşündü.

Aslında yapılacak iki şey vardı ama biri de, öbürü de onu tatmin etmiyordu: Birincisi Orléans'a gitmek ve Charles Angoulême ve annesi tarafından yapılan daveti kabul etmekti. İkincisi de Huguette'e verdiği sözdü. Zaten kendisi de Devinière'e gidip dinlenmek istiyordu. Birinci hal çaresini ilk anda aklından çıkardı. İkinciye ise henüz karar veremiyordu.

Üçüncü günün sabahı yaya olarak yola çıktı ve Devinière'e gitti. Paris çalkantı içindeydi. Sokaklardaki insanların büyük bir neşe içinde olduğu görülüyor, Parisliler sokaklarda dans ediyordu. Birçoğu da Madam Nemours ve kızı Montpensier düşesi tarafından dağıtılan yeşil eşarpları taşıyordu. Yeşil, ümit rengiydi. Bu eşarplar, bu danslar, bu neşe, bu şamata, bu sarhoşluk... Paris, Valois hanedanının matemini böyle tutuyordu işte. Daha sokakta iki adım atar atmaz işin olup bittiğini anlamıştı. Her tarafta üzerinde Jacques Clément'un resmi bulunan levhalar satılıyor ve ondan, "Şehit, halkın kurtarıcısı," diye bahsediliyordu.

Pardaillan, "Zavallı!" diye düşündü. "İşte topal kadının birkaç öpücüğünü pahalı ödeyen biri! Hay aksi! Devinière'e de ne olmuş?"

Saint–Denis'de, ünlü hanın bulunduğu yere gelmişti. Ama mutfak kapısı duvarla örülüydü. Asıl kapının dışındaki sahanlıktaki camlı kapının yerinde çivilerle kakmalı güzel bir meşe kapı vardı. Bu sahanlığın kendisi de çok daha değişmiş, güzelleşmişti. Bina baştanbaşa yeni boyanmış, pencereler yenilenmişti. Pardaillan bu değişikliğin karşısında on dakika kadar olduğu yerde üzgün kaldı:

"Demek ki Devinière artık yok," diye düşündü. "Dünyanın hali böyle işte!"

Büyük bir üzüntü içinde yavaş yavaş geri dönmek üzereydi ki güzel meşe kapının bir kenarında mermer bir plaka gördü. Yaklaşıp okudu:

"PARDAILLAN'IN EVİ"

Büyük bir şaşkınlık içinde: "Pardaillan'ın evi," diye tekrar etti. "Ah! Paris'te evim varmış da benim haberim olmamış!"

Hemen kapıyı çaldı. Çok geçmeden bir hizmetçi kadın kapıyı açtı, bir an onu süzdü sonra içeri girmesini rica etti.

Pardaillan büyük salona girdiği zaman yeni bir sürprizle karşılaştı. Dışarıdan hana benzeyen tarafı kalmamıştı ama içeriden aslında her zamankinden daha mükemmel bir şekilde hana benziyordu. Büyük salonda bir değişiklik yoktu. Masalar yine zamanla kararmış meşe masalardı, iskemleler yine arkalıkları oymalı iskemlelerdi, asılı duran bakırlar da yine aynı bakırlardı. Karşı tarafta görünen yine aynı mutfaktı ve yine ocağında ateş yanıyordu. Ya Pipeau? Artık ihtiyarlamış olun Pardaillan'ın köpeği Pipeau gelmiş, ayaklarının dibinde yaltaklanıyor, sevinçli sesler çıkarıyordu. Sonra iyi ev sahibesi Huguette göründü. Kolları her zamanki gibi çıplaktı. Gözlerine inanamamış gibi bir süre durdu. Sonra:

"Aaa, siz misiniz şövalye?" dedi. Sonra içeriye seslendi. "Margot çabuk koş bir omlet yap! Acıkmıştır şimdi. Sen de Gillette, mahzene koş, bir şişe şarap getir, mösyö susamıştır!"

Sonra ellerini uzatarak Pardaillan'a doğru yürüdü, kucaklayıp iki yanağından öptü.

O zaman şövalye:

"Bak aziz dostum," dedi. "Acıkmadım. Onun için omletinizi yemem! Susamadım, onun için şarabınızı içmem! Ama yine de hem aç

hem susuz sayılırım. Yani haberlere karşı... O halde bana..."

Huguette gülerek cevap verdi:

"Pekâlâ, bütün istediklerinizi anlatacağım!"

Sonra kıpkırmızı oldu. Sonra sarardı. Gülümsemesi yerini üzüntülü bir yüz ifadesine terk etti. Sonra titrek bir sesle sordu:

"Öğrenmek istedikleriniz nedir?"

"Demek Devinière'i kapadınız?"

"Elbette efendim! Ben namuslu yoldan bir yardım kazandım. Ve düşündüm. Bu fikir bana bir gece vakti geldi. Şurada ocağın yanına oturmuş Pipeau'ya bakıyordum. Artık her önüne gelene kapısını açan bir han sahibi olmayı istemiyordum. Evet, Devinière bütün dünya için mevcut olmayabilirdi. Ama yine de onun benim için ve bana bir gün burada dinlenmeyi vadedeceğini söyleyen kimse için mevcut olmasını istedim."

Sonra başını kaldırdı, yaşlarla ıslanmış güzel gözlerini Pardaillan'a çevirerek:

"Mösyö," dedi, "Devinière artık Saint–Denis'deki bir han değil. Ama yalnız size mahsus olan bir han, Pardaillan'ın evidir!"

Daha ne istersiniz okuyucu? Bu sadakat, bu sebatkârlık, bu güzel saflık, bu ince nezaket, hanı kapatıp tamamen kendisine mahsus özel bir han haline getirmek fikri... Sonra güzel bir ev sahibesi... Ayaklarının dibinde türlü maskaralıklar yapan Pipeau... Sonra kendisine gençliğinin bütün şiirini canlandıran bu köşe... Kısacası okuyucum, Pardaillan kollarını açtı, Huguette de kollarını açıp heyecandan titreyerek kendisini onun kollarına attı ve uzun uzun ağladı.

"Ne komutan, ne ordu şefi, ne mareşal," diye düşündü Pardaillan. "İyi bir burjuva, hepsi bu ve bu kadarı yeter!"

*

Bir ay sonra iyi ev sahibesi Huguette ile Şövalye Pardaillan'ın evlenme töreni oldu. Huguette böyle bir kocaya sahip olduğu için mutlu, gururlu, heyecanlıydı. Pardaillan'a gelince, o da her hareketiyle Huguette'ten daha mutlu olduğunu belli ediyordu. Kılıcını odasına asmıştı.

Yalnız başına olduğu zamanlar bazen ona bakıp içini çekiyor ve

kendi kendisine bu sakin hayatın yavaş yavaş içini sıkmaya başladığını itiraf ediyordu.

Aynı yılın aralık ayında Pipeau hazımsızlıktan öldü. Arada bir yaptığı gibi yine bir yerden hindi çalıp getirmiş ve hepsini yemişti. Yaşlı halindeki oburluğun cezasını hayatıyla ödemişti.

*

Zavallı Huguette ise kavuştuğu bu büyük saadetin tadını uzun süre çıkaramadı. Pipeau'nun ölümünden kısa bir süre sonra soğuk algınlığından rahatsızlandı. Hastalığı günden güne kötüye gitti. Pardaillan hastalığı boyunca baş ucundan ayrılmadı. Ona bir koca gibi yahut bir kardeş gibi değil, candan seven bir âşık gibi baktı.

Ama Huguette'in ölümünden önceki günler saadet içinde geçti. Her şeye rağmen o ana kadar şövalyenin aşkından şüphe etmişti. Hastalandığı zaman onun son derece üzgün olması, kendisine öylesine iyi bakması, daima yanında bulunması, onu teselli etmeye çalışması Pardaillan'ın aşkına tam anlamıyla güvenmesini ve mutlu yaşayacağına inanmasını sağlamıştı. Bazen:

"Ah dostum," derdi, "böyle bir saadet içinde ölmeye çoktan razıyım."

Ve sonunda öldü. Gülerek, yüzünde saadet ve aşk ifadesi olduğu halde öldü. Sevgili dostu son anda dudaklarından öperken son nefesini verdi.

Şövalye birçok defa kendisine gülümsemiş olan bu güzel gözleri kendi elleriyle kapattı. Ardından günlerce ve günlerce ağladı. Huguette'in ölümünden bir ay sonra da iyi ev sahibesinin bıraktığı vasiyetnameyi açtı:

Menkul ve gayrimenkul bütün mallarımı sevgili kocam, Şövalye Pardaillan'a bırakıyorum.

Vasiyetname bu cümleyle başlıyordu. Yapılan hesaplara göre Huguette'in menkul ve gayrimenkul bütün mallarının tutarı iki yüz yirmi bin frangı buluyordu.

Pardaillan daha sonra hanı baştan başa dolaştı.

Hatıra olarak birkaç eşya ve Huguette'in bir portresini aldı. Bu portreyi altın bir madalyon içine yerleştirdi. Daha sonra elindeki vasiyetnameyi göstererek gerekli muameleyi yaptırıp kendisine kalan

bütün malları Saint–Denis mahallesinin fakir çocuklarına bağışladı.

Böylece Devinière hanı ihtiyarlar ve düşkünler için bir bakımevi oldu. Ayrıca Pardaillan büyük salonun ve mutfağın aynen muhafaza edilmesini de şart koşmuştu. Şartları arasında bir de her gün yersiz yurtsuz fakirlere parasız çorba dağıtılması da vardı.

Şövalye Pardaillan işleri böylece düzenledikten sonra bir şubat akşamına doğru atına binip Paris'ten ayrıldı. Hafif, fakat soğuk bir rüzgâr yüzünü iğneliyordu. Rahvan yürüyüşle atını sürüyor, hayvanın adımları buz tutmuş toprak üstünde yankılanıyordu.

Nereye gidiyordu?

Bunu bilmiyordu. Sadece gidiyordu.

Arada bir bütün geçmişini, halini ve bütün geleceğini ifade eden bu bir tek kelimeyi üzüntüyle değil, aksine bir çeşit neşe ve gururla tekrarlıyordu:

"YALNIZ!"

Güneş battı. Akşam oldu. Manzara melankolik ve sisliydi. Önünde uçsuz bucaksız yollar vardı. Pardaillan uzak ufuklara doğru atını sürdü. Silueti yavaş yavaş karanlıklar içinde kayboldu.

KIRK ALTINCI BÖLÜM

Aynı şubat ayında Roma'da bahsetmeden geçemeyeceğimiz bir başka olay geçiyordu. Saint–Ange Şatosu'nun fakirce döşenmiş bir odasında, dar bir yatakta yatan bir kadın vardı. Gözleri bir noktada dalgın duruyordu. Başı bir heykel güzelliğindeydi, siyah saçları mermer gibi beyaz ve pürüzsüz omuzlarına doğru dalgalanarak iniyordu. Bir zamanlar insanlığa hâkim olma sevdasına kapıldığı halde şimdi yenilip bitkin hale gelmiş bu kadının kudret ve büyüklük dolu gözleri, iki uğursuz elmas gibi pırıldayan gözleri şimdi son derece ciddi bir ifadeyle yanında, yumrukları sıkılı olarak yatan minicik bir bebeğe dalmıştı. Bir hizmetçi de yatağa eğilmiş onu bakıyordu.

Bu oda bir hapishaneydi. Hizmetçi Myrthis'ti. Yatan kadın da Fausta'ydı. Yanındaki bebek ise Fausta ile Pardaillan'ın oğluydu.

*

Fausta, Papa V. Sixtus'un adamları tarafından Palais Raint'ın yandığı gece tevkif edilmiş ve Saint–Ange Şatosu'na kapatılmıştı. Orada kendisine yaptıkları en büyük iyilik Myrthis'i yanında alıkoyma iznini vermeleri olmuştu.

Papa V. Sixtus, Fausta yakalanınca bu asi kadını muhakeme etmek üzere hemen bir mahkeme heyeti kurdu. Bu fevkalade mahkeme heyetine iki yüzden fazla sual soruldu. Heyet üyeleri bu suallerin hepsine de Fausta'nın suçlu olduğunu söyleyerek cevap verdiler. Bunun üzerine 1589 yılının Ağustos'unda Fausta'nın kafasının kesilerek idam edilmesine, sonra da cesedinin yakılarak küllerinin savrulmasına karar verildi. Hüküm 15 Ağustos'ta Fausta'ya bildirildi. Genç kadın en ufak bir sarsıntı geçirmeden dinledi. İnfaz ertesi sabah yapılacaktı.

Hükmü bildiren hâkimler çekildiği zaman Myrthis hıçkırıklar içinde hanımının dizleri dibine çöktü:

"Ne korkunç bir şey bu," dedi. "Bu olabilir mi?"

Fausta gülümsedi. Nedimesini kaldırdı. Sonra göğsünden bir madalyon çıkararak açtı. İçindekini Myrthis'e gösterdi.

"Merak etme," dedi. "Beni idam edemeyecekler. Ancak benim cesedimi bulacaklar. Şu taneleri görüyor musun? Bir tanesi insanı günlerce uyutmaya yeter. İki tanesi uyutur ve insan bir daha o uykudan uyanamaz. Üçü birden alınırsa insan yıldırımla çarpılmış gibi bir anda ve ızdırap çekmeden can verir!"

Myrthis:

"Hanımım," dedi. "Siz öldükten sonra hayat benim için ölümden beter olur! Bakın altı tane zehir var. Üçünü siz alın, üçünü de ben sadık hizmetkârınıza verin!"

"Pekâlâ! O halde sen de benim gibi ölüme hazırlan!"

Fausta iki bardak istedi. Her birine üçer zehir hapı koydu. Myrthis bardaklara su koymaya hazırlandığı bir sırada Fausta'nın rengi birdenbire sararıp soldu. Varlığını en derin noktalarına kadar kavrayan bir ürperti benliğini sarıyordu. Bir ara ellerini karnına götürdü. Sonra bembeyaz olmuş dudaklarından bir feryat koptu. Bu haykırışta derin bir keder, bir dehşet, bir şaşkınlık, bir korku vardı.

"Dur!" diyordu. "Dur! Benim ölmeye hakkım yok!"

Altı zehir tanesi tekrar madalyonun içine kondu ve Fausta madalyonu tekrar göğsüne sakladı.

Fausta bütün gece uyumadı. Kendi kendisini dinliyor, kendi kendisine sualler soruyordu. Ve arada bir hafifçe karnını okşuyordu. Yüzünde zaman zaman sonsuz bir şaşkınlık, zaman zaman ümitsizlik, zaman zaman da bir saadet ifadesi beliriyordu.

Sabahleyin odaya birtakım ayak sesleri yaklaştı. Myrthis, Fausta'nın nesi olduğunu bilmiyordu. Ayak seslerini duyunca ağlamaya başladı. Çünkü hanımını idam etmeye götüreceklerdi. Gerçekten gelenler hâkimler, cellatlar ve nöbetçilerdi. Hâkimlerden biri beraberinde getirdiği bir parşömeni açarak hükmü yeni baştan okudu. Sonra cellat yakalayıp götürmek üzere Fausta'ya doğru ilerledi. Ama Fausta bir hareketle kendisini kurtardı. Buz gibi soğuk fakat ciddi ve her zamanki gibi mağrurdu:

"Cellat!" diye bağırdı. "Henüz görevini yerine getirme zamanı gelmedi! Hâkimler! Beni öldüremezsiniz! Çünkü ölüme mahkûm

olan bir kişidir, iki kişi değil. Bir idam hükmüyle iki canı birden alamazsınız! Çünkü ben artık bakire değilim, yakında anne olacağım!"

Hâkimler eğilerek çekildiler. Gerçekten bu bütün Avrupa ülkelerinde her çeşit kanunun üstünde kutsal bir kanundu. Hamile bir kadın idam edilemezdi. Papa V. Sixtus aynı mahkemeden bu olay dolayısıyla asi kadının affedilmemesi ama cezasının geciktirilmesi için karar aldı. Bu yeni karar eylül sonuna doğru Fausta'ya bildirildi. Fausta bunu gülümseyerek karşıladı.

*

Çocuk doğalı üç gün olmuştu. Bu küçük varlıktaki her şey tuhaf bir kuvveti, tuhaf bir yaşama aşkını gösteriyordu. Yumruklarını sıkıyor, vücudunu kasıyordu. Ağlaması üç aylık bir çocuk ağlaması gibiydi. İçecek bir şey istedi mi hemen isteğini yerine getirmek gerekiyordu. Myrthis hayrandı ona. Bebeğe bayılıyordu. Onu hapishane bekçisinin getirdiği sütle besliyordu.

Ama Fausta! O hiçbir şey söylemiyordu. Myrthis, bu yeni doğmuş bebeğin karnının doyduğuna kanaat getirdiği zaman onu annesinin yanına koyuyordu. Fausta da bebeğin sapasağlam, sıhhatli bir uykuyla derin derin uyuyuşunu saatlerce seyrediyordu.

"Bakın. Bakın hanımım!" diyordu Myrthis. "Bakın ne kadar güzel siyah saçları var... Ah, bakın gözlerini açtı!.. Bakıyor... Ah! Bakın parmağımı tuttu!.."

Fausta gülmüyordu. Tek kelime söylemiyordu. Bu üç gün içinde hiç uyumadı. Sadece tuhaf bir bakışla oğlunu seyretti durdu. Bir tek defa bile öpmedi onu. Halbuki annelerin hepsi bu işi şimdiye kadar birçok defa yapardı.

*

Üçüncü günün akşamı bir süre önceki aynı meşum tören aynı odada tekrarlandı. Hâkimler cellatla birlikte geldiler. Fausta'ya artık ertesi sabah şafakla birlikte idam edilecek kadar kuvvetli olduğunu söylediler. Bebeğin ona bakmak isteyen birine verilebileceğini de bildirdikten sonra çekildiler.

Gece... O gece sabaha kadar idam mahkûmu kadın gözlerini çocuğundan ayırmadı. Sanki içindeki bir iradeyi, içindeki bir arzuyu bu bakışlarla ona geçirmek istiyor gibiydi.

Sabahın altısında uzakta bir saat çaldı. O zaman Fausta Myrthis'e bir bardağa altı zehir tanesini koyup kendisine getirmesini söyledi. Myrthis gözyaşları içinde bu emri yerine getirdi. Kendisi artık ölümünü düşünmüyordu çünkü bebeğe bakması gerektiğini anlamıştı.

Fausta sanki yine hüküm süren bir kimseymiş gibi son derece sakin bir sesle:

"Ona sen bakacaksın," dedi. "Sen bakacak, sen yetiştireceksin. Paris'te büyümesini, orada yaşamasını istiyorum. Büyüdüğü zaman ona babasının hikâyesini ve benim hikâyemi anlatırsın!"

Myrthis hıçkırıklar içinde:

"Söz veriyorum," diye kekeledi.

Fausta bir baş hareketiyle her şeyin normal olduğunu belirtti, elinin hemen erişebileceği bir yerde, bir sehpanın üzerinde duran zehir bardağına bir göz attı. Sonra ilk defa olarak bebeği kollarına aldı.

Çocuk uyandı. Gözlerini kırpıştırdı. Sanki ona bakıyor gibiydi. Fausta, konuştu:

"Fausta'nın oğlu! Pardaillan'ın oğlu! Ne olacaksın! Günün birinde babanın karşısına dikilecek misin? Annenin intikamını alacak mısın? Fausta ile Pardaillan'ın oğlu! Kalbin üçlü bir zırhla kaplanmış gibi olacak mı? Şu anda hiçbir şeyin etkileyemeyeceği ruhun merhamet, aşk, his zayıflığı, kölelik nedir bilmesin. Hayattan etrafındaki her şeyi yakan bir meteor gibi geçmeni dilerim, elveda Pardaillan'ın oğlu!"

Aynı anda zehir bardağını aldığı gibi bir yudumda içti, sonra ölümün korkunç etkisi altında bardağı fırlatıp attı. Ve nihayet son bir gayretle, şifa bulmaz bir ısırış gibi, veda busesini çocuğun alnına kondurdu.

Ardından başı yastığa düştü!

Ölmüştü!

*

Bu çocuk, gelecekte ne olacaktı acaba? Hayat ve kuvvet dolu iki varlığın dölüydü. Bunlardan her ikisi de diğeri kadar muhteşemdi. Biri şövalyelik, cömertlik bakımından, öbürü de ihtiras ve gurur bakımından. Evet... Birbirine hiç benzemeyen bu iki insandan meydana gelen bu çocuk ne olacaktı? Bu çocuk ki ölümün eşiğindeki

Fausta'nın korkunç bedduasını buluyor, belki Fausta'nın ruhuna hâkim olan sayısız kötü kuvvetlerin mirasçısı oluyor ama belki de göğsünde Pardaillan'ın yüksek karakterli kalbi çarpıyordu!

Pardaillan ve Fausta'nın hikâyesine ilgi duyan okurlarımıza günün birinde anlatabiliriz.

DÖRDÜNCÜ CİLDİN SONU